

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל הַמְּשָׁה הַמְּשִׁי תּוֹרָה

מִהַתְּנָא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאי זִיע"א

פְּרָשַׁת בְּלָק

תְּרַגּוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוּמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות,

לכל החברים וידידים, ולכל אחד ואחד מישראל,

לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

לעילוי נשמת

מרת הינדע לאה, מנחם מוניש וחנה בר"ב יצחק אהרון
הרב צבי יצחק, נטע מאיר, מלכה דבורה בר"ב גבריאל הכהן

לקנות הספרים במחיר מסובסד:

אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראובן הי"ו

ברחוב השומר 74 בני ברק

או אצל "מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

אמר רבי אלעזר, עקבי הצאן - אלו תלמידי בית
 רב שאחר כך באים בעולם ומוצאים תורה
 בדרך ישרה ודרך פתוחה, ועל זה הם מחדשים
 דברים עתיקים בכל יום, ושורה עליהם השכינה
 ומקשיבה לדבריהם, כמו שנאמר (מלאכי ג) ויקשב
 ה' וישמע. אמר רבי אבא, כך זה בודאי, והכל
 דבר אחר.

דבר אחר אם לא תדעי לך - לך למה? אלא בכל
 מקום שישראל בגלות, היא עמם בגלות,
 ועל זה כתוב לך. וכתוב (ישעיה סג) בכל צרתם לו
 צר, וזהו לך. תיפה בנשים, תיפה - היא אמרה
 שהיא שחורה, כמו שנאמר (שיר השירים א) שחורה
 אני. והוא אמר אליה: יפה את, נאה, תיפה
 בנשים, נאה על כל הדרגות, וכתוב (שם ו) יפה את
 רעיתי.

דבר אחר תיפה בנשים - טובה בטובות. שעושה
 טובות לבניה בטמירות בצורה גנוזה.
 ותקדוש פרוץ הוא הרבה טוב עליו, כל מה שהיא

עוֹשֶׂה לְבָנֶיהָ בְּצוּרָה טְמִירָה וּגְנוּזָה, אֵף עַל גַּב
 שְׂהַמְעֵשִׂים לֹא כְּשָׂרִים. מִכָּאן שָׂרְאוּ לְאַבָּא
 כְּשֶׁאַבָּא מִרְחֻמַּת עַל הַבָּנִים וְטוֹב לוֹ כָּל מָה
 שֶׁעוֹשֶׂה לְבָנֶיהָ רַחֲמִים בְּנִסְתָּר, אֵף עַל גַּב שְׂמַעְשׂוֹ
 לֹא כְּשָׂרִים.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, תִּמְתְּנִי עַל מָה שֶׁכָּתוּב (דברים כא)
 כִּי יִהְיֶה לְאִישׁ בֵּין סוּרֵר וּמוֹרָה וְגו', וְתַפְשׁוּ
 בּוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ וְגו'. וְשָׁנִינוּ שֶׁכָּאוּתָהּ שָׁעָה אָמַר
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעֲשֵׂה כְּתוּב. אָמַר לוֹ מַעֲשֵׂה,
 רַבּוֹן הָעוֹלָם, תַּעֲזוֹב אֶת זֶה, יֵשׁ אָב שֶׁיַּעֲשֶׂה כֶּךָ
 לְבָנָיו? וּמַעֲשֵׂה מִרְחִיק תֵּיזָה לְרֵאוֹת בְּחֻכְמָה כָּל מָה
 שֶׁעָתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבָנֵי לְיִשְׂרָאֵל. אָמַר,
 רַבּוֹן הָעוֹלָם, תַּעֲזוֹב דְּבַר זֶה. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְמַעֲשֵׂה, אֲנִי רוֹאֶה מָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר. כְּתוּב
 וְקִבַּל שְׂכָר. אַתָּה יוֹדֵעַ, וְאֲנִי יוֹדֵעַ יוֹתֵר. מָה
 שֶׁאַתָּה רוֹאֶה, עָלַי אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה. וְדַרְשׁ הַמְּקָרָא
 וְתִמְצָא.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה רָמְזוּ לְיוֹפִיא"ל, רַבֵּן הַתּוֹרָה, אָמַר
 לְמַעֲשֶׂה: אֲנִי דְרַשְׁתִּי פָסוּק זֶה. כָּתוּב כִּי
 יִהְיֶה לְאִישׁ - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכַתוֹב (שְׁמוֹת
 טו) ה' אִישׁ מְלַחֶמֶת. בֵּן - זֶה יִשְׂרָאֵל. סוֹרֵר וּמוֹרָה
 - שְׁכַתוֹב (הוֹשֵׁעַ ד) כִּי בְּפָרָה סוֹרָה סָרַר יִשְׂרָאֵל.
 אֵינְנוּ שָׁמַע בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אָמֹו - זֶה הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא וּבְנֵסֶת יִשְׂרָאֵל. וַיִּסְרוּ אֹתוֹ, שְׁכַתוֹב
 (מַלְכִים-ב יז) וַיַּעַד ה' בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה בְּיַד כָּל נְבִיאֵי
 כָּל חֹזֵה וְגו'. וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם, שְׁכַתוֹב וְלֹא
 יִשְׁמְעוּ אֶל ה' וְגו'. וְתַפְּשׂוּ בּוֹ אָבִיו וְאָמֹו - בְּדַעַת
 אַחַת, בְּהַסְכָּמָה אַחַת.

וְהוֹצִיאֵנוּ אֹתוֹ אֶל זְקֵנֵי עִירוֹ וְאֶל שַׁעַר מְקוֹמוֹ. אֶל
 זְקֵנֵי עִירוֹ?! אֶל זְקֵנֵי עִירָם וְאֶל שַׁעַר
 מְקוֹמָם הֲיֵה צָרִיךְ לוֹ לְכַתֵּב! מַה זֶה אֶל זְקֵנֵי עִירוֹ,
 וְאֶל שַׁעַר מְקוֹמוֹ? אֵלֶּא, אֶל זְקֵנֵי עִירוֹ - זֶה הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא. וְאֶל שַׁעַר מְקוֹמוֹ - זוֹ בְּנֵסֶת יִשְׂרָאֵל.
 זְקֵנֵי עִירוֹ - אֵלֶּוּ יָמִים רֵאשׁוֹנִים, יָמִים עֲתִיקֵי (פְּבִי)
 הַכֵּל. שַׁעַר מְקוֹמוֹ - זֶה מוֹסֵף שְׁבֵת.

וְעַם כָּל זֶה, אַף עַל גַּב שְׂכַלְמֵם יוֹדְעִים, דִּין לְמַעְלָה
 הוּא, מִשּׁוּם שְׂבִית דִּין שֶׁל אִמָּא קְרוּבִים הֵם
 לְיִשְׂרָאֵל וְאוֹחֲזִים בָּהֶם, וְכָל קְרוֹב לֹא דָן דִּין
 לְקְרוּבִים (לְקְרוּבֵי), וּפְסוּל הוּא לְדִין. בְּתַחֲלָה מַה
 כְּתוּב? אֵל זְקַנֵי עִירוֹ וְאֵל שְׁעַר מְקוֹמוֹ. כִּיּוֹן שְׂרָאָה
 תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁתֵּם קְרוּבִים, מִיָּד סֵלֵק תְּדִין
 מִשְׁעַר מְקוֹמוֹ. מַה כְּתוּב אַחֲרָיו? וְאָמְרוּ אֵל זְקַנֵי
 עִירוֹ, ^(דף קצח ע"א) לְחוּד. וְאֵל שְׁעַר מְקוֹמוֹ לֹא כְּתוּב,
 אֵלָּא אֵל זְקַנֵי עִירוֹ.

בְּנֵנוּ זֶה, וְדַאי, וְלֹא שֶׁל שְׂאָר תְּעַמִּים. סוּרָה וּמְרָה
 אֵינְנוּ שְׂמַע בְּקִלְנוּ. מַה שׁוֹנָה שְׂחֵרֵי בְּתַחֲלָה
 לֹא כְּתוּב זוּלָל וְסַבָּא, וְאַחַר כֵּן כְּתוּב זוּלָל וְסַבָּא?
 אֵלָּא מִי גָרַם לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת סוּרָר וּמְרָה
 לְאַבְיָהֶם שְׂבִשְׂמִים? בְּגִלָּל שְׁהוּא זוּלָל וְסַבָּא בְּשְׂאָר
 תְּעַמִּים, שְׂכַתוּב (תהלים קו) וַיִּתְעַרְבוּ בַגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ
 מִעֲשֵׂיהֶם, וְכְתוּב (במדבר כה) וַיֹּאכֵל הָעָם וַיִּשְׂתַּחֲווּ,
 שְׂעַקָר וַיִּסּוֹד אֲכִילָה וַיִּשְׁתַּיָּה בְּשַׁעוֹשִׁים בְּשְׂאָר
 תְּעַמִּים. זֶה גוֹרַם לָהֶם לְהִיּוֹת בֵּין סוּרָר וּמְרָה
 לְאַבְיָהֶם שְׂבִשְׂמִים.

וְעַל זֶה, וּרְנָמְתוּ כָּל אַנְשֵׁי עִירוֹ בְּאַבְנִים. אֵלֶּה כָּל
שָׂאֵר הָעַמִּים שֶׁהָיוּ מְקַלְעִים אוֹתָם בְּאַבְנִים,
וּסוֹתְרִים אֶת הַחֹמוֹת וּמְנַתְצִים אֶת הַמְּגִדְלִים,
וְלֹא מוֹעִיל לָהֶם כְּלוּם. כִּיּוֹן שִׁשְׁמַע מִזֶּשֶׁה, אִזּוֹ כָּתַב
פְּרָשָׁה זוֹ.

וְעַם כָּל זֶה - הִיָּפָה בְּנָשִׁים, מוֹבָה וְנִכְבְּדָה בְּנִשּׁוֹת
הָעוֹלָם. צֵאִי לָךְ בְּעַקְבֵי הַצֹּאן, הָרִי בְּאַרְנֹו -
אִלּוֹ פִּתֵּי כְּנַסִּיּוֹת וּכְפִתֵּי מְדֻרָשׁוֹת. וְרַעֲי אֶת גְּדִיתֶיךָ
- אִלּוֹ תִּינוּקוֹת שֶׁל בַּיִת רַבֵּן שֶׁלֹּא טָעְמוֹ טַעַם
חֶטָּא בְּעוֹלָם. עַל מִשְׁכָּנֹת הָרַעִים - אִלּוֹ מְלַמְדֵי
תִּינוּקוֹת וְרֵאשֵׁי יְשִׁיבוֹת.

דְּבַר אַחֵר עַל מִשְׁכָּנֹת הָרַעִים, חֶסֶד ו' - אוֹתָם
רַעִים אִלּוֹ מְלֻכֵי הָאֱמוּרַי שֶׁלְקָחוּ יִשְׂרָאֵל אֶת
אֲרָצָם לְרַעוֹת מְקַנְיָהֶם, וּלְבֵית מְרַעָה נָתַן יִשְׂרָאֵל
אֲרָץ זוֹ. אִזּוֹ שָׁמַע בְּלֶק שֶׁהָאֲרָץ שֶׁהִיָּתָה חֲשׂוּבָה כָּל
כָּף, עָשׂוּ יִשְׂרָאֵל קָרֵב זֶה וְסִתְרוּ אוֹתָהּ, עַד
שִׁשְׁמוּהָ בַּיִת מְרַעָה. אִזּוֹ הִשְׁתַּדַּל בְּכָל מַה
שֶׁהִשְׁתַּדַּל, וְשִׁתַּף אֹתוֹ אֶת בְּלָעָם.

וַיֵּרָא בְּלֹק. רַבִּי חֲזַקְיָה פָתַח, (ישעיה נז) כֹּה אָמַר ה' שְׁמְרוּ מִשְׁפָּט וַעֲשׂוּ צְדָקָה כִּי קְרוֹבָה יִשְׁוּעָתִי וְגו'. כִּמְהַר חֲכִיבִים יִשְׂרָאֵל לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂאֵף עַל גַּב שְׂחָטָאוּ לְפָנָיו וְחוֹטְאִים לְפָנָיו בְּכָל פֶּעַם וּפֶעַם, הוּא עוֹשֶׂה לְיִשְׂרָאֵל זְדוֹנוֹת בְּשִׁנְגוֹת.

וְכֵן אָמַר רַב הַמְּנוּנָא סָבָא, שְׁלֹשָׁה שְׁעָרֵי דִין תִּקְנֵנוּ (תְּכָמִים) בְּסִדְרֵי הַמְּשָׁנָה: אֶחָד - רֵאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַת אַבוֹת גְּזִיקִין, הַשּׁוֹר וְכו'. שְׁנֵי - מַלְיָת שְׁנַמְצָאָה. שְׁלִישִׁי - שְׂתָפִים וְסוּד אֲבֵדָה. מָה הַטַּעַם? אֵלֶּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל זְמַן עוֹשֶׂה לְיִשְׂרָאֵל זְדוֹנוֹת בְּשִׁנְגוֹת, וְאֵלֹו שְׁסִדְרוּ מְשָׁנִיּוֹת שֶׁל שְׁלֹשׁ בָּבוֹת - דֶּרֶךְ הַכֶּתוּב נִקְטָו, שְׂכָתוּב (שְׁמוֹת כב) עַל כָּל דְּבַר פֶּשַׁע, וְזֶהוּ פֶשַׁע שְׁלֵא בְדוֹן, וּמַהוּ? עַל שׁוֹר, עַל חֲמוֹר, עַל שֶׁה - זֶה בָּבָא קָמָא, שְׂכָאן הוּא בְּאוֹתָם דְּבָרִים. עַל שְׁלֵמָה - זוּ בָּבָא מְצִיעָא. עַל כָּל אֲבֵדָה - זוּ בָּבָא שְׁלִישִׁית.

שְׁדָרְךָ הַכְּתוּב לְקַח. שְׂכַשְׁמִינִיעַ לְכַבֵּא מְצִיעָא,
 הָיָה אוֹמֵר: רֵאשִׁית שְׁלָקְחוּ בְטֻלִית זֹו
 לְמָה? בִּיּוֹן שְׂנַמְצָא פְּסוּק, אָמַר: וַדַּאי זֹו הִלְכָה
 לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, וּבְאֵרוֹ כָּל דְּבָרֵי חֻכָּמִים.

כֹּה אָמַר ה'. מַה שׁוֹנָה בְּכָל מְקוֹם שֶׁל נְבִיאִים
 שְׂכַתוּב כֹּה אָמַר ה', וּבְמֹשֶׁה לֹא כְּתוּב כֹּךְ?
 אֵלֹא מֹשֶׁה שְׂנַבּוּאָתוֹ הִיָּתָה מִתּוֹךְ אִסְפְּקִלְרִיָּה
 הַמַּאֲרָה שְׁלִמְעֵלָה, לֹא כְּתוּב בּוֹ כֹּה. אֲכָל שְׂאֵר
 הַנְּבִיאִים שְׁחִיו מִתְּנַפְּאִים מִתּוֹךְ אִסְפְּקִלְרִיָּה שְׁלֹא
 מַאֲרָה, הַתְּנַפְּאוּ מִתּוֹךְ כֹּה. (לְהַרְאוֹת שֶׁחֶבֶל הוּא אֶחָד לְלֹא
 פְּרוּד, שְׂאֵף עַל גַּב שְׂאֵמְרוֹ וְכוּ', לֹא אָמְרוּ אֵלֹא מִתּוֹךְ כֹּה).

וְעַתָּה לְכָה נָא אָרָה לִי אֵת הָעַם הַזֶּה וְגו'. וְעַתָּה,
 רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, אָמַר אוֹתוֹ רָשָׁע, וַדַּאי
 הַשָּׁעָה עוֹמְדָת לִי לַעֲשׂוֹת מַה שְׂאֵנִי רוֹצֵה. רָאָה,
 וְלֹא רָאָה יָפָה. רָאָה כִּמְהָ אֶלְפִים נוֹפְלִים מִיִּשְׂרָאֵל
 עַל יְדוֹ לְזִמְן מוֹעֵט, אָמַר, וַדַּאי הַשָּׁעָה עוֹמְדָת לִי,
 וְלִבִּי וְעַתָּה, וְלֹא בְּזִמְן אַחֵר.

לְכָה?! לֵךְ הֲיָה לוֹ לְכַתְּבֵנִי! מַה זֶה לְכָה? אָמַר,
 נִזְרֵי עֲצִמְנוּ לְאוֹתוֹ שְׁמַרְחֵף בְּכַנְפָיו
 עֲלֵיהֶם לְאוֹתוֹ שְׁשִׁמּוּ כ"ה. וְעַתָּה לְכָה, נִעְרֹךְ קָרֵב
 בְּאוֹתוֹ כ"ה. (וְעַתָּה לְכָה, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (מלכים-ב ג) וְעַתָּה לְשַׁלֵּל מוֹאֵב).

אָמַר, עַד עַתָּה לֹא הָיָה בְּעוֹלָם מִי שְׁיָכוֹל לָהֵם,
 בְּגִלְלֵי אוֹתוֹ הַפְּטָרוֹן שְׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶם. כְּעַת
 שֶׁהַשָּׁעָה עוֹמְדַת לָנוּ, לְכָה נַעֲשֶׂה קָרֵב. וְכָל עֲצַת
 אוֹתוֹ רָשָׁע לְכ"ה הִיְתָה, שְׁכַתּוֹב וְאֲנֹכִי אֶקְרָה כַּה.
 אֶעְקֹר אֶת אוֹתָהּ כַּה מִמְּקוֹמָהּ. וְשִׁנִּיָּהֶם בְּעֲצָה
 רָעָה הָיוּ לְכַה הַזֶּה, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (תהלים ב) עַל ה' וְעַל
 מְשִׁיחוֹ. לֹא יִדְעוּ שְׁתֵּרֵי אַחַר כֵּן הַכַּה הַזֶּה תִּעְקֹר
 אוֹתָם מִן הָעוֹלָם.

כִּי עֲצוֹם הוּא מִמְּנִי. וְכִי עַד אוֹתָהּ שָׁעָה אֵיפֹה
 עָרְבוּ קָרֵב בּוֹ וְנִצְחוּ אוֹתוֹ? בְּאִיזָה מְקוֹם
 נִבְּגָשׁוּ בְּחֶרֶפָם וְהָיוּ גְבָרִים (דף קצח ע"ב) כְּגַבּוּרִים לְהִרְאוֹת
 גְּבוּרָתָם? מַה זֶה כִּי עֲצוֹם הוּא מִמְּנִי? אֵלֶּא אוֹתוֹ
 רָשָׁע הָיָה חָכֵם וְרָאָה לְמַרְחוֹק. רָאָה אֶת דָּוִד
 הַמְּלֶכֶךְ שָׁבָא מְרוֹת הַמוֹאֲבִיָּה גְבוּר תִּקְיֵף בְּאֵרֶיהָ,

וְעָשָׂה קְרֵבוֹת תְּקִיפִים וְנִצַּח אֶת מוֹאֵב, וְשָׁם אֹתָם
 תַּחַת רְגְלָיו. אָמַר, עָצוּם הוּא. אוֹתוֹ שִׁירַשׁ אוֹתָהּ
 וְנִבְרָה, מֶלֶךְ אֶחָד מֵהֶם יֵצֵא מֵאֶתְנֹו לְהַשְׁמִיד אֶת
 מוֹאֵב.

אוֹלֵי אוֹכֵל נֶכְחָ בּוֹ. פָּסוּק זֶה כֶּף הָיָה לוֹ לֹאמֹר:
 אוֹלֵי אוֹכֵל אֶכָּה בּוֹ, אוֹ אוֹלֵי נוֹכֵל נֶכְחָ בּוֹ.
 אֵלֶּה אוֹתוֹ רָשָׁע הָיָה חָכֵם. אָמַר, רָאִיתִי יָד אַחַת
 שֶׁל אֶרֶיָה תְּקִיף אֶחָד, פְּרוּשׁ רְגֵל (יד), אִם אוֹכֵל
 עִמָּךְ שְׁנַת־חֵבֶר (שְׁנִינֹו) שְׁנִינָהּם (וְנַת־חֵבֶר) וְנִגְרַע מֵאוֹתוֹ
 אֶרֶיָה יָד זוֹ, עַד שֶׁלֹּא יָבֹא אֵתוֹ מֶלֶךְ לְעוֹלָם וְלֹא
 יִגְרַשׁ אֶת מוֹאֵב מִמְּקוֹמוֹ.

אֶרֶה לִי. מַה זֶה אֶרֶה לִי? אָמַר רַבִּי אֲבָא, אוֹתוֹ
 רָשָׁע בְּשִׁתֵּי לְשׁוֹנוֹת אָמַר לְבַלְעָם. אֶחָד
 אָמַר אֶרֶה לִי, וְאֶחָד אָמַר קָבָה לִי. מַה בֵּינָם זֶה
 לְזֶה? אֵלֶּה אָמַר לוֹ, אֶרֶה לִי עֹשֵׁבִים וְכֹשְׁפֵי רְאִישֵׁי
 נְחָשִׁים, וְשִׁים אוֹתָם בְּקִדְרַת הַמְּכַשְׁפִּים. בֵּינָם
 שָׂרָאָה שֶׁכָּחוּ יוֹתֵר בְּפִיו, שָׁב וְאָמַר וּלְכָה נָא קָבָה
 לִי.

וְאָפְלוּ בָּךְ, אוֹתוֹ בָּלַק הֲרָשַׁע לֹא עֹבֵב אֶת
 בְּשָׁפְיוֹ, אֵלֶּא לְקַט כָּל מִינֵי עֲשָׂבִים,
 בְּשׁוֹף שֶׁל רְאִישֵׁי נְחָשִׁים, וְלָקַח קִדְרַת מְכַשְׁפִּים
 וְנָעַץ אוֹתָהּ פִּתְחַת הַקְּרָקַע אֶלְפָּה וַחֲמִשׁ מֵאוֹת אִמָּה
 (עַל אֶלְפָּה וַחֲמִשׁ מֵאוֹת אִמָּה), וְנָגְזוּ אוֹתָהּ לְסוֹף הַיָּמִים. בִּיּוֹן
 שָׁבָא דוֹד, בָּרַח בַּתְּהוֹם אֶלְפָּה וַחֲמִשׁ מֵאוֹת אִמָּה,
 וְהוֹצִיא מִיָּם מִתְּהוֹם וְנִסְּף עַל הַמִּזְבֵּחַ. בְּאוֹתָהּ
 שָׁעָה אָמַר, אֲנִי אֶרְחֵץ אוֹתָהּ הַקִּדְרָת. (תהלים קח)
 מוֹאֵב סִיר רַחֲצֵי. סִיר רַחֲצֵי בְּיָדָי.

עַל אָדוֹם אֲשֶׁלִּיךְ נִעְלִי. מַה זֶה אֲשֶׁלִּיךְ נִעְלִי? אֵלֶּא
 גַּם זֶה כָּךְ תִּיחַ לְמִרְחוֹק, שְׂכַתוֹב (בראשית כה)
 וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ אֵל יַעֲקֹב הַלְעִיטְנִי נָא מִן הָאָדָם הָאָדָם
 תְּזַח כִּי עֵיף אָנֹכִי. הַלְעִיטְנִי, הַלְעִטָּה מִמֶּשׁ, פְּתִיחַת
 הַפֶּה וְהַנְּרוֹן לְבָלַע. אָמַר דוֹד לְאוֹתוֹ הַבְּלָעַן מְלַעִיט
 הַלְעִטִּים: אֲנִי אֶזְרַק עֲלָיו נִעְלִי לְסִתָּם אֶת גְּרוֹנוֹ.

עֲלִי פְּלִשְׁתֵּי אֶתְרוּעָע. גַּם כָּךְ זֶה לְמִרְחוֹק הַסִּתְּכָל
 דוֹד, וְאָמַר: כְּנִעֵן הוּא צַד רַע שֶׁל הַצַּד הָאֲחֵר
 תְּהוּא, וּפְלִשְׁתִּים הֵם מִשָּׁם, לְצַד אֲחֵר מַה צְרִיךְ?

הַרְוֵעָה, שְׁפָתוֹב (במדבר י) וְכִי תִבְאוּ מִלְחָמָה
בְּאַרְצְכֶם [וְגו'] וַהֲרַעְתֶּם וְגו', לְשֹׁכֵר כַּחוֹ וְתִקְפוּ,
וּמִשׁוֹם כֶּךָ עָלַי פְּלִשְׁת אֶתְרוּעָע. וְכֵן רָאוּי לָהֶם.

וְעַתָּה לָכֵה נָא אֶרְחָ לִי אֵת הָעַם הַזֶּה כִּי עֲצוּם
הוּא מִמֶּנִּי. רַבִּי חֲזַקְיָה פְתַח, (ישעיה יא) וְהָיָה
צָדֵק אֲזוּר מִתְנָיו וְהֶאֱמוּנָה אֲזוּר חִלְצָיו. פְּסוּק זֶה
הַכֹּל הוּא אֶחָד. מַה חֲדוּשׁ בָּא לְהַשְׁמִיעֵנוּ? שְׁחֵרֵי
צָדֵק הֵינּוּ אֶמוּנָה, וְאֶמוּנָה הֵינּוּ צָדֵק. אֲזוּר מִתְנָיו
הֵינּוּ אֲזוּר חִלְצָיו. וְלֹא מִצְאָנוּ פְּסוּק כֵּמוֹ זֶה.

אֵלֶּי לֹא צָדֵק כֵּמוֹ אֶמוּנָה, וְאֵף עַל גֵּב שְׁחֵכֵל
אֶחָד, וְדַרְגָּה אֶחָת הִיא. אֲבָל בְּזִמְנ
שְׁעוֹמְדִים בְּדִין קָשָׁה וּמְקַבְּלִים מִצַּד שְׂמֵאל, אִז
נִקְרָא צָדֵק דִּין מִמָּשׁ, וְהֵינּוּ (שם כו) כִּי כֹּאֲשֶׁר
מִשְׁפָּטֶיךָ לְאֶרֶץ צָדֵק לְמִדּוֹ יִשְׁבִּי תִבֵּל. שְׁדַרְגָּה זֶה
שֶׁל מִשְׁפָּט הִיא רַחֲמִים. וְכִשְׁמֵתִקְרַב מִשְׁפָּט
בְּצָדֵק, אִז מִתְבַּשֵּׁם (הַכֹּל), וַיְכֻלִּים בְּנֵי הָעוֹלָם לְסַבֵּל
דִּין בְּצָדֵק.

(וְעַל זֶה צָדֵק אֵינוֹ כְּאַמוֹנָה) אַמוֹנָה, בְּשָׁעָה
 שְׂמַת־חֶפְרֵת בָּהּ (אִי הוּא) אֶמֶת, לְשִׁמְחָה. וְכָל הַפְּנִיִּים
 מְאִירוֹת, אִזּוֹ נִקְרְאָת אַמוֹנָה. וַיֵּשׁ וַתִּרְנֹת לְכָל,
 וְכָל הַנְּשָׁמוֹת עוֹלוֹת, מִתְחַיְבוֹת בְּכַפָּה חַיּוּבִים
 שָׁל רְשָׁעִים רָעִים, וְכִיּוֹן שֶׁהֵן עוֹלוֹת בְּפִקְדוֹן
 (מִקְדָּשִׁים), הוּא מִתְחַיְבֵן בְּרַחֲמִים וְחַס עֲלֵיהֶן, וְאִזּוֹ
 נִקְרְאָת אַמוֹנָה, וְאִין אַמוֹנָה לֹא אֶמֶת.

כִּיעַת אִזּוֹר מִתְנִיּוֹ וְאִזּוֹר חֲלָצִיּוֹ. מַה כָּאֵן שְׁנֵי
 אִזּוֹרִים? וּמִתְנִיִּים וְחֲלָצִים, אֵיךְ עַל גַּב שֶׁהֵן
 אַחַת, שְׁתֵּי דְרָגוֹת הֵן, אַחַת לְמַעְלָה וְאַחַת
 לְמַטָּה. לְמַעְלָה בְּרֵאשִׁית נִקְרָא מִתְנִיִּים, וּלְמַטָּה
 בְּסוֹף נִקְרָא חֲלָצִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה לב) וַחֲגוּרָה
 עַל חֲלָצִים. בְּסוֹף, עַל רֹאשׁ הַיְרֻכִּים. כְּשֶׁאֲשָׁה
 בְּצַעַר, מְנַתְקִים אוֹתָם חֲלָצִים מֵרֹאשׁ הַיְרֻכִּים,
 וְשָׂמָּה יְדִיָּהּ בְּכֹאֵב עֲלֵיהֶם.

וְלָכֵן לְגִבּוּרָה וְלִקְרָב - צָדֵק אִזּוֹר מִתְנִיּוֹ, וְכֹךְ
 צָרִיךְ. לְרַחֲמָנוֹת וּלְטוֹב - אַמוֹנָה אִזּוֹר
 חֲלָצִיּוֹ. בְּדְרָגָה אַחַת יְדוֹן אֶת הָעוֹלָם וְשׁוֹלֵט לְשְׁנֵי

צַדִּיקִים, אֶחָד לְרַחֲמִים (דף קצט ע"א) לְיִשְׂרָאֵל, וְאֶחָד דִּין
לְשֹׂאֵר הָעַמִּים.

וְאִם תֹּאמַר, צַדִּיק הוּא דִּין הַקִּשְׁתָּה? וְחַרִי פְתוּב
(ויקרא יט) בְּצַדִּיק תִּשְׁפֹּט עַמִּיתְךָ, (דברים טז) צַדִּיק
צַדִּיק תִּרְדֹּף, וּבִמֶתָהּ הֵם - וְיֵדְאִי כֹךְ זֶה, שְׂחַרִי בְּצַדִּיק
אֵין כָּלֵל וְתִרְנֹת. גַּם כֹּךְ מִי שְׂדֵן אֶת חֲבֵרוֹ, לֹא
צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת לוֹ וְתִרְנֹת מִחֲדִין כָּלֵל, אֲלֵא בְּצַדִּיק,
שְׁלֹא יִשְׁגִּיחַ עַל הָאֲחֵבָה, (ויקרא יט) מֵאֲזֵנֵי צַדִּיק, בְּלִי
וְתִרְנֹת לְצַד זֶה וּלְצַד זֶה לְמִי שְׁנוֹתֵן וּלְמִי שְׁמֻקְכֵל.
וּמִשׁוּם זֶה בִּרְנָה אֶחָת הִיא, וּמִתְחַלֶּקֶת לְשְׁנֵי
צַדִּיקִים. וְשְׁנֵי צַדִּיקִים אֵלֶּה, שְׁנֵי אֲזוּרִים, עוֹמְדִים,
אֶחָד לְשֹׂאֵר הָעַמִּים וְאֶחָד לְיִשְׂרָאֵל. וּבְשַׁעָה שִׁיִּצְאוּ
יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, הִתְאַזְרוּ בְּאֲזוּרִים הֵלְלוּ - אֶחָד
שֶׁל קָרֵב, וְאֶחָד הָיָה שֶׁל שְׁלוֹם.

(וְהַכֹּל הָיָה בְּצַדִּיק) בְּשִׁיתִיעֵץ בְּלֶק, אָמַר
וְאֲנִירְשֶׁנוּ מִן הָאָרֶץ. אָמַר, אוֹתָהּ בִּרְנָה
(שְׁנֵי אֲזוּרֵי בֵּן הָאָרֶץ, וְזֶה וְכו') שְׁתֵּם נִאֲחֲזִים בָּהּ, מִן הָאָרֶץ
וְיֵדְאִי. וְזֶהוּ כִּי עֲצוּם הוּא מִמֶּנִּי, כְּוִדְאִי. מִי יִכּוֹל

להלחם ולעמד בָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל?! דְּרַגְתָּם חֻזְקָה הִיא
 מִשְׁלִי! וּמִשׁוֹם זֶה - וְאַנְרִשְׁנוּ מִן הָאָרֶץ. וְאִם
 אַנְרִשְׁנוּ מִן הָאָרֶץ הַזֹּאת וְאַנְרִשׁ אֹתָם מִמְּנָה,
 אוֹכֵל לַעֲשׂוֹת כָּל רְצוֹנִי. כָּחֶם הוּא פִּמָּה? בַּפֶּה
 וּבַמַּעֲשֵׂה. הֲרִי חִפָּה שְׁלֹף, וְהַמַּעֲשֵׂה שְׁלִי.

כִּי יִדְעֵתִי אֵת אֲשֶׁר תִּבְרַךְ מִבְּרַךְ וְגו'. וְכִי מֵאִין
 הָיָה יוֹדֵעַ? הֲרִי פִרְשׁוּתָהּ, שְׁתֵּרִי בַּתְּחִלָּה
 בְּתוֹב, (במדבר כא) וְהוּא נִלְחַם בְּמִלְךְּ מוֹאָב הֲרֵאשׁוֹן
 וַיִּקַּח אֶת כָּל אֶרְצוֹ מִיָּדוֹ. שְׁשֹׁכֵר אֶת בְּלָעָם וְכו'.
 אֲבָל כִּי יִדְעֵתִי, יְדִיעָה וַדַּאי יִדַּע בְּחֻכְמָתוֹ. אֵת
 אֲשֶׁר תִּבְרַךְ מִבְּרַךְ וְגו', מַה צְרִיךְ כָּאן בְּרִכָּה,
 שְׁתֵּרִי בְּשִׁבִיל קַלְלָה הֲלֵךְ? וְאִם אֹתוֹ דְּבַר שְׁתֵּיחָה
 יוֹדֵעַ מִבְּלָעָם בַּתְּחִלָּה הָיָה קַלְלָה, מַה זֶה אֵת
 אֲשֶׁר תִּבְרַךְ מִבְּרַךְ?

אֵלֶּא דְּבַר זֶה לֹא יִדְעֵתִיו וְלֹא זְכִיתִי בּוֹ עַד שְׁכָא
 רַבִּי אֶלְעָזָר וְדַרְשׁ, (תהלים לד) אֲבָרְכָה אֶת ה'
 בְּכָל יְעַת תִּמְיֵד תִּתְּחַלְּתוּ בְּפִי. וְכַתּוּב (שם טו) אֲבָרְכָךְ
 אֵת ה' אֲשֶׁר יַעֲצֵנִי. מִי (צְרִיף) שְׁצִרִיף בְּרִכָּה מִן

הַתְּחַתּוֹנִים. אֶת, שְׁתֵּרֵי נְאֻחֹי בָּהֶם כְּשֶׁלֶחֶת
 בְּפִתִּילָה. וְרוֹד שְׂדֵדַע אֶת זֶה, אָמַר אֲבִרְכָה אֶת.
 אָמַר אוֹתוֹ רָשָׁע, אוֹתָהּ בְּרָגָה שְׁלָהֶם, אֲחוּזָה בָּהֶם
 בְּגִלְל בְּרִכּוֹתֵיהֶם, שְׁמִבְרָכִים אוֹתָהּ כָּכֵל יוֹם. כִּחַ
 יֵשׁ לָךְ לְבָרֶךְ אֶת אוֹתָהּ בְּרָגָה, וְתַעֲקֹר אוֹתָהּ מֵהֶם.
 וְזָחוּ כִּי יִדְעֵתִי אֶת אֲשֶׁר תְּבָרֶךְ מְבָרֶךְ וְגו'! וּבְזָח
 נוֹכַל לָהֶם. תְּבָרֶךְ אֶת אוֹתָהּ בְּרָגָה, וְתִקְלַל אֶת
 הַתְּחַתּוֹנִים. וְעַל זֶה אָמַר וְאַנְכִי אֶקְרָה כֹּה, אֶעֱקֹר
 אוֹתָהּ מֵהֶם שְׁלֵא תֵאָחוּ בָּהֶם.

וְעוֹד אֶקְרָה כֹּה - אֲשַׁפֵּיעַ וְאֲמַשִּׁיף אֶת אוֹתָהּ
 בְּרָגָה בְּחַטָּאִים וְטָמְאָה וּבְקָרִי וּבְטָמְאָה
 שְׁעָשׂוּ בְּנֵיהָ, וְהִיא תַעֲשֶׂה אִתָּם גְּמֵר. מִיָּד - וַיִּלְכוּ
 וְקָנִי מוֹאָב וְזָקְנֵי מִדִּין וְקָסָמִים בְּיָדָם. שְׁלֵא יֵאמַר
 אוֹתוֹ רָשָׁע שְׂאִין עִמּוֹ אוֹתָם מִיָּנִי כְּשָׁפִים שְׁעָרֶיךָ
 בְּיָדוֹ לְהִתְעַכֵּב עֲלֵיהֶם (וַיִּתְעַכֵּב עֲלֵיהֶם).

פֶּתַח וְאָמַר, (ירמיהו מז) וְאֶתָּה אֵל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב
 וְאֵל תִּחַת יִשְׂרָאֵל [וְגו'], כִּי אֶתְּךָ אָנִי וְגו'!
 פְּסוּק זֶה נֵאמַר וְהִתְעוֹרְרוּ בּוֹ, אֲבָל עַד כַּעַת יֵשׁ

לְהִתְעוֹרֵר יוֹתֵר. אַתָּה מֵהוּ? סוּד אַרְוֹן הַכְּרִית, שְׂזוּהֵי דְרָגָה שְׁהוֹלֶכֶת בַּנְּלוֹת עִם פְּנִיָּה, הָעַם הַקְּדוֹשׁ. בְּשָׁעָה שְׂבִיבָשׁ מִשָּׂה רַחֲמִים עַל יִשְׂרָאֵל, מִה פְּתוּב? (במדבר י"א) וְאִם כָּכָה אֵת עֲשֵׂה לִי הַרְגִנִי נָא הָרַג, וּפְרִשׁוּתָּה.

אַבְל כִּי אָמַר מִשָּׂה, דְרָגָה אַחַת שְׁנַתָּה לִי נִקְרָאת אַתָּה, מִשׁוּם שְׂאִיִן לָהּ פְּרָדָה מִמָּךְ. ה' שְׁלָה נִאֲחֻזָּה בְּיִשְׂרָאֵל. אִם אַתָּה (תְּשִׁיבִים מִהָעוֹלָם) יִשְׁמְרוּ בְּעוֹלָם, הֲרִי ה' שֶׁל הַשֵּׁם הַזֶּה שְׂאֲחֻזָּה בָּהֶם מְעַבְרָת מִמֶּנּוּ, אִם כִּי אֵת עֲשֵׂה לִי - שְׂה', עֲקַר הַשֵּׁם הַזֶּה, תַּעֲקַר.

וְעַל זֶה אָמַר יְהוֹשֻׁעַ אַחֲרֵי כֵן, (יהושע ז') וַיְמַה תַּעֲשֵׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל. שְׁחַרְרֵי וְדַאי שֵׁם זֶה עֲקַר וַיִּסּוּד הַכֹּל, אַתָּה הוּא ה'. וּמִשָּׂה, אִף עַל גַּב שְׁחַקְדוֹשׁ פְּרוּף הוּא לֹא אָמַר לוֹ כֵן, יָדַע שְׂוָה בְּנֵה תְלוּי וְהַחֲטָא גוֹרָם. וְאַתָּה אֵל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב וְגו', הַכֹּל אַחֲרֵי כֵן אַתָּה אֲנִי, הֲרִי בַּאֲרָנּוּ כִי אֵתִי אַתָּה

לא כתוב, אלא כי אתך אני. כי אעשה כלה בכל
הגוים, בכל הגוים אעשה כלה.

רב המנונא הראשון אמר, דחק וצרות ישראל
כמה טוב וכמה תועלת גרמו להם. רפיון של
שאר העמים כמה רעות גרמו להם. דחק וצרות
ישראל גורם להם שטוב יהיה ותועלת, ומהם?
כלה. (דף קצט ע"ב) הכל דחוק. רפיון של שאר העמים
גורם להם רפיון ורע, וזהו כלה. וכך ראוי להם,
שהרי כל רפיון בלא דחק שהיה להם פעולם הוה,
גורם להם רפיון אחר כך בלי דחק. כלה. (ישעיה כח)
כי כלה ונחרצה שמעתי. כי אעשה כלה. כלה
ברפיון. לישראל שהיה להם דחק וצרות - כלה,
(שם סא) וככלה תעדה בליה.

מה זה בליה? אלו ישראל שהם בלי הפלה חזו.
ישראל שהיה להם דחק וצרות - (עמוס ט)
אקים את סבת דויד הנפלת, סבת שלום. לשאר
העמים שהיה להם רפיון צרה וצוקה - כלה
ברפיון, כמו שהיה להם בפתחלה. ועל זה (ירמיה מז)

כִּי אֵעָשָׂה כָּלָה כָּל הַגּוֹיִם וְגו', וְאַתָּה לֹא אֵעָשָׂה
 כָּלָה. שְׁתֵּרֵי אֵין רָאוּי לָהּ, שְׁתֵּרֵי דְחֻקִּים הֵייתָם
 בְּתַחֲלָה פְּעָמִים רַבּוֹת בְּדַחַק שָׁל גְּלוּת תַּמִּיד,
 וְדַחֻק תַּתְּיָה בְּלָה. (תּוֹרֵיש בְּלִיָּה).

וַיִּסְרְתִיךָ לְמִשְׁפָּט. פְּסוּק זֶה כֶּךָ צָרִיךְ לוֹ לְכַתְּבוּ:
 וַיִּסְרְתִיךָ בְּמִשְׁפָּט, שְׁתֵּרֵי מְתֵי יִסּוּרִים?
 בְּשַׁעַת הַדִּין. (וְכֵאן לֹא בָּהּ אֵלֶּא) מַה זֶה וַיִּסְרְתִיךָ
 לְמִשְׁפָּט? אֵלֶּא כְּתוּב (ישעיה ג) ה' בְּמִשְׁפָּט יָבֹא עִם
 זְקֵנֵי עַמּוֹ. וְאוֹתוֹ הַיּוֹם הַקְּדִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 רְפוּאָה לְיִשְׂרָאֵל עַד שְׁלֹא יַעֲלוּ לְדִין בְּדֵי שְׂיוּכְלוּ
 לַעֲמֹד בּוֹ. וּמַה רְפוּאָתָם? הִיא שְׂבִכָל שַׁעָה וְשַׁעָה
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן יִסּוּרִים לְיִשְׂרָאֵל מְעַט מְעַט
 בְּכָל פַּעַם וּפַעַם וּבְכָל דּוֹר וְדוֹר, בְּדֵי שְׂכַשְׂיִכְנָסוּ
 לַיּוֹם הַדִּין הַגְּדוֹל שְׂיִחִיו הַמֵּתִים, לֹא יִשְׁלַט עֲלֵיהֶם
 הַדִּין.

וְנִיָּקָה לֹא אֲנַקְּךָ, מַהוּ? אֵלֶּא בְּשִׂישְׂרָאֵל עוֹבְדֵי
 כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת לְבָדָם וְלֹא נְכַנְסִים בְּדִין
 עִם שְׂאָר הָעַמִּים, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לָהֶם

לפנים משורת הדין, והוא מכפר עליהם. ובזמן
שנכנסים בדין עם שאר העמים עובדי כוכבים
ומזלות, מה עושה? יודע הקדוש ברוך הוא
שםמא"ל אפטרופוס של עשו יבא להזכיר חטאי
ישראל וכונם בלם אליו ליום הדין, ויחרי הקדוש
ברוך הוא הקדים להם רפואה, ועל כל חטא וחטא
הלקה ונקה אותם ביסורים מעט מעט. וזהו ונקה,
ביסורין. ומשום זה בדין אמת לא אנקך מעולם
בדין אחרי שפבלת יסורים מעט מעט.

ועוד לא אנקך - את על נב שאתם בני, לא אעזב
את חטאיכם, אלא אפרע מכם מעט מעט,
בדי שיתהיו צדיקים ליום הדין הגדול. כשפאים
לדין, בא סמא"ל בכמה פתקים עליהם, והקדוש
ברוך הוא מוציא פתקי היסורים שפבלו ישראל
על כל חטא וחטא, ונמחו כל החטאים, ולא עשה
להם ותרנות כלל. אז תיש כחו וחילו של סמא"ל
ולא יכול להם, ויעבר מהעולם הוא וכל צדדיו
וכל העמים. והו שפתוב ואתה אל תירא עבדי

יַעֲקֹב וְגו', בְּגִלְלָה זֶה וַיִּסְרְתִיךָ לַמִּשְׁפָּט וְנִקְחָה לֹא
אֲנִיךָ.

וְדוֹר הַמֶּלֶךְ אָמַר, (תהלים יא) כִּי הִנֵּה הִרְשָׁעִים
יִדְרֹכֹן קִנְיַת כּוֹנְנֵי וְגו'. וְאֵף עַל גַּב שְׁפָסוּק
זֶה הִרִי פִרְשׁוּהוּ, עַל שְׁכֵנָא וַיּוֹאֵחַ הַמְּמַנִּים שָׁל
חֲזִקְיָה נֹאמַר. אֲבָל פָּסוּק זֶה עַל סְמֵא"ל וְסִיעֵתוֹ
גַּם כִּךְ נֹאמַר, שְׁכָל מַעֲשָׂיו וַעֲצוֹתָיו יָהֵם עַל יִשְׂרָאֵל.
כִּלְק וּבְלָעָם אוֹתוֹ דְרָךְ מִמֶּשׁ נִקְטוּ, וְהִרִי נִתְבָּאָר
שְׁחַבּוֹר רָע עָשׂוּ. אָמְרוּ, עֲמַל"ק - ע"ם לָ"ק, עִם
שְׁהִלְקָה אוֹתָם כְּנִחַשׁ שְׁמִכָּה בּוֹנְבוֹ. הִרִי אָנוּ יוֹתֵר.
כִּלְ"ק - כִּ"א לָ"ק, כִּאֵ מִי שְׁמִלְקָה אוֹתָם כְּרִצּוֹנוֹ.
כִּלְע"ם - כִּ"ל ע"ם, אִינ עִם וַאִינ רוּעָה. שֵׁם שְׁלָנוּ
גּוֹרֵם לְהַשְׁמִידֵם וְלַעֲקֹר אוֹתָם מִן הָעוֹלָם.

וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חָשַׁב כְּנֹון אַחַר אֶת
שְׁמוֹתֵיהֶם. כִּכְלָק כִּ"ל,
כִּכְלָעָם כִּ"ל - הִרִי כִלְכִ"ל. אִיזָה אוֹתִיזוֹת נִשְׁאָרוּ?
עֲמַ"ק. כִּלְכִּל עֲמָק מִחֲשַׁבְתָּם שְׁלֹא יִשְׁלְטוּ בְּעוֹלָם
וְלֹא יִשְׁאָרוּ בְּעוֹלָם.

אמר רבי שמעון, אלעזר, יפה אמרת, אבל בלק תפח רוחו בגיהנם, ובלעם ישתחקו שם עצמותיו ורוחו. וכך הוא עצה רעה לקחו על הפטרוני, על הכה הזו, שחשבו לעקר את הכה הזו, וחשבו לסלקה לצד רע בפה ובמעשה.

אמר אותו רשע, הראשונים השתדלו ולא יכלו, דור הפלגה השתדלו ולא יכלו. עשו מעשה, ופה חסר מהם, שלשונם התבלבלה ולא יכלו. אבל אתה, הרי פיה שנון ולשונך מתקנת בשני צדדים אלו - את אשר תכרך מכרך, ואשר תאר יואר. אותו הצד שאתה רוצה לסלק למעלה בפיו ולשונך, הסתלק. ואותו הצד שאתה רוצה לקלל, בכת פיו תקלל (וצד לפניה) והכל תלוי בך, שתרי ^(דף ר ע"א) המעשה נתתקן. אבל בדבור הכל תלוי, ועל זה ^(במעשה) במעשה נחש אני אתקין, ואתה תשלים הכל בפיו. אותו צד שתכרך - מכרך, ואותו צד שתאר - יואר.

וְהוּא לֹא יָדַע שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (איוב יב) מִסִּיר
 שָׁפָה לְנֶאֱמָנִים וְטַעַם וְקָנִים יָקָח, וְהַכֹּל
 עוֹמֵד בְּרִשּׁוֹתָיו. מִסִּיר שָׁפָה לְנֶאֱמָנִים - אֵלֹהֵי דוֹר
 הַפְּלִגָּה, שֶׁבְּלִבּוֹ לְשׁוֹנָם שָׁלֵא יִשְׁלְטוּ בַדְבָר כִּלְלִי,
 שְׁפָתוֹב (בראשית יא) אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּ אִישׁ שְׁפַת רֵעֵהוּ.
 וְטַעַם וְקָנִים יָקָח - אֵלֹהֵי בְלָעָם וּכְלָק שְׁשִׁינֵיהֶם הָיוּ
 בְּעֵצָה אַחַת, שְׁפָתוֹב וַיַּעַל בְּלָק וּבְלָעָם פָּר וְאֵיל
 בַּמּוֹזְבַּח.

בֹּא וּרְאֵה, אוֹתוֹ בְּלָעָם הָרָשָׁע כֹּל מַעֲשָׂיו לְרָע,
 בְּרוּם לֵב. שְׁשִׁינֵיהֶם הָיוּ מַעֲלִין קָרְבָּנוֹ, שְׁפָתוֹב
 וַיַּעַל בְּלָק וּבְלָעָם. וְכֹל הַמּוֹזְבַּחוֹת הָיָה בְּלָק מְסִידָה,
 וְהוּא הָרָשָׁע הָיָה מְשַׁבַּח עֲצָמוֹ וְאוֹמֵר (במדבר כג), אֶת
 שְׁבַעַת [שְׁבַע] הַמּוֹזְבַּחַת עֲרַבְתִּי וְאֵעַל פָּר וְאֵיל
 בַּמּוֹזְבַּח. וְאֵלֹהֵי אֶת בְּלָק לֹא שִׁתַּף יַחַד אֶתוֹ. אָמַר
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: רָשָׁע! הַכֹּל יִדְעָתִי, אֵלֹא שׁוֹב
 אֵל בְּלָק, וְאַתָּה לֹא צָרִיד לְדַבֵּר, אֵלֹא - וְכֹה
 תְּדַבֵּר. וְהוּא שְׁפָתוֹב וְטַעַם וְקָנִים יָקָח.

דְּבַר אַחַר וְטַעַם וְקִנְיִם יִקַּח - שְׂפָתַיִךְ וַיִּלְכוּ וְקִנְיִי
 מוֹאֵב וְזִקְנֵי מִדְּיָן וְקַסְמִים בְּיָדָם. טַעַם אוֹתָם
 וְקִנְיִם נָטַל מֵהֶם, וְלֹא יָכְלוּ לְשַׁלֵּט כָּלֵל בְּכַשְׂפֵיהֶם.
 וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו דְּבָרֵי בָלָק, דְּבָרִים בְּגִלּוּי וְלֹא בְלִחָשׁ.
 פְּגוּם אֲזוּן הָיָה, וּפְגוּם עֵינַי, וּפְגוּם רִגְלִי. מִשְׁלָשָׁה
 מְקוֹמוֹת הָיָה פְּגוּם. מִתְקַנֵּן הָיָה לְצַד הָאֲחֵר, וְכֹדֵ
 צָרִיף אוֹתוֹ צַד אַחֵר - מְקוֹם שֶׁהַפְּגָם שָׂרוּי, כָּל מִינֵ
 לְמִינוֹ.

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לִינּוּ פֹה הַלְיָלָה וְהַשְּׁבִתִי. הֵם
 כְּתוּב, וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו. וְהוּא כְּתוּב, וַיֹּאמֶר
 אֲלֵיהֶם. לִינּוּ פֹה הַלְיָלָה, מִשּׁוּם שֶׁהַלְיָלָה הוּא שְׁעַת
 הַצַּד הָאֲחֵר לְכַשְׂפִים, בְּשַׁעַת שְׁנַמְצָאִים וְשׁוֹלְטִים
 צָדְדִים רָעִים וּמִתְפַּשְׂטִים בְּעוֹלָם. כֹּאֲשֶׁר יִדְבֵר ה'
 אֵלַי, שְׁבַח הָיָה מְשֻׁבַח אֶת עֲצָמוֹ בְּשֵׁם ה'.

וַיֵּשְׁבוּ שָׂרֵי מוֹאֵב. וְשָׂרֵי מִדְּיָן נִפְרְדוּ מֵהֶם וְלֹא
 רָצוּ לְשֻׁבַת שָׁם. וְזִקְנֵי מוֹאֵב נִשְׁאַרוּ,
 שְׂפָתַיִךְ וַיֵּשְׁבוּ שָׂרֵי מוֹאֵב, לְבָדָם. נָאֵה עָשׂוּ מִדְּיָן
 שֶׁנִּפְרְדוּ מִכָּל וְכָל מֵהֶם. וְאֵלְמֵלֵא לֹא הָיוּ מִכִּים

בסוף שְׁהוּוּ בַעֲצַת בַּלְעָם, לְשַׁלַּח נְשׂוֹתֵיהֶם
 לְיִשְׂרָאֵל בַּשָּׂטִיִּים לְיִשְׂרָאֵל לְהַטְעוֹתָם. וְהַכָּתוּב
 מוֹכִיחַ אֶת הַמָּאֵם, שְׁפָתוֹב (במדבר כה) כִּי צַרְרִים הֵם
 לָכֶם בְּנִבְלֵיהֶם אֲשֶׁר נָפְלוּ לָכֶם עַל דְּבַר פְּעוֹד וְעַל
 דְּבַר כּוֹפֵי בַת נְשִׂיא מְדִיָּן אַחֲתָם וְגו'. בַּשָּׁנִי אֵלֶּה
 חֲמָאוּ, וְהָיָה חֲמָאָם גָּדוֹל. הָבֹו אַחַר כֶּן בְּזַנְבִּי. וְלִכְּזֹ
 אֵלֹו נִשְׁאַרוּ אֶתוֹ, וְאֵלֹו הִלְכוּ לְבָדָם.

דְּבַר אַחַר וַיֵּשְׁבוּ שָׂרֵי מוֹאָב עִם בַּלְעָם - כַּמָּה נָאֶה
 הָיָה לָהֶם לְכַנֵּי מְדִיָּן שְׁהִלְכוּ, אִם רְצוֹנָם כֶּן.
 אֲבָל יְשִׁיבָה שְׁיֵשְׁבוּ הֵם בְּמוֹאָב גְּרָמָה לָהֶם טוֹב
 מִשׁוּם שְׁנִשְׁאַרוּ שָׁם. וּמָה שְׁהִלְכוּ אוֹתָם שָׁל מְדִיָּן,
 גְּרָמוּ לָהֶם רָע. מָה הַטְעָם? אֵלֹו חָשְׁשׁוּ לְכַבוֹד דְּבַר
 חֲקוֹדֵשׁ פְּרוֹךְ הוּא, וַיֵּשְׁבוּ. וְאֵלֹו לֹא חָשְׁשׁוּ לָזֶה
 כְּלוּם, וְהִלְכוּ לְדַרְכָּם.

בַּשְּׁעָה שְׁאָמַר אוֹתוֹ רָשָׁע וְהִשְׁכַּחְתִּי אֶתְכֶם דְּבַר
 כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר ה', מִיַּד הַזְּדִיעִיעוּ אוֹתָם שָׁל
 מוֹאָב לְדַבֵּר הַזֶּה וַיֵּשְׁבוּ שָׁם. וְאוֹתָם שָׁל מְדִיָּן לֹא
 חָשְׁשׁוּ לָזֶה כְּלוּם וְהִלְכוּ לָהֶם, וַנִּעְנְשׁוּ אַחַר כֶּן.

וְעַל זֶה, וַיֵּשְׁבוּ שָׂרֵי מוֹאָב עִם בְּלָעָם. כְּאוֹתוֹ הִלְלִיחַ
 אוֹתוֹ רָשָׁע לְחַשׁ לְחָשִׁים וְעָשָׂה כְּקַסְמִים, וְהַמְשִׁיךְ
 עֲלֵיהֶם רוּחַ מְלַמְעֵלָה. מִיָּד - וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל
 בְּלָעָם, אֱלֹהִים סֹתֵם, דִּרְגָתוֹ מֵצַד אַחַר שֶׁל
 הַשְּׂמֵאל.

וַיֹּאמֶר מִי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה עִמָּךְ. דִּרְגָתוֹ מֵצַד
 הַשְּׂמֵאל הִיְתָה, שֶׁהַצְּטָרֵךְ לְשֵׂאל. וְאִם
 עַל גַּב שֶׁהַחֲבָרִים הִתְעוֹדְרוּ כְּזֶה בְּגִזּוֹן אַחֵר, וְהֵם
 אָמְרוּ שֶׁהַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא (עֲשֵׂה בֵּי) נִסָּה אוֹתוֹ
 בְּדַבָּרָיו. שְׁלֹשָׁה הָיוּ; אֶחָד חֻזְקִיָּה, וְאֶחָד יְחֻזְקָאֵל,
 וְאֶחָד בְּלָעָם. שְׁנַיִם לֹא עָמְדוּ כְּרֵאוּי, וְאֶחָד עָמַד,
 וּמִי הוּא? יְחֻזְקָאֵל, שְׁכַתוֹב (יְחֻזְקָאֵל לִו) הִתְחַיֵּינָה
 הַעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה. וְהוּא שָׁב וְאָמַר, וַיֹּאמֶר ה'
 אֱלֹהִים אַתָּה יָדַעְתָּ. חֻזְקִיָּה אָמַר, (מַלְכִים-ב כ) מֵאֲרִיץ
 רְחוּקָה בָּאוּ [אֵלַי] מִכַּבֵּל. בְּלָעָם אָמַר, פֶּלֶק בֶּן
 צְפוּר מֶלֶךְ מוֹאָב שָׁלַח אֵלַי. חָשׁוֹב אֲנִי בְּעֵינַי
 מְלָכִים וְשְׁלִיטִים. וְהַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא שֵׂאל אוֹתוֹ
 לְהַטְעוֹתוֹ, שְׁכַתוֹב (אִיּוֹב יב) מִשְׁנִיא לְגוֹיִם וַיֹּאבְדֵם,
 וּפְרָשׁוּתָהּ.

בּוֹתִי אֶחָד שָׁאֵל אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר לוֹ, כַּחַ
 חֶזֶק רְאִיתִי בְּבַלְעָם יוֹתֵר מִמֶּשֶׁה. שָׁאֵלוּ
 בְּמִשְׁה כָּתוּב וַיִּקְרָא אֶל מִשְׁה, וּבְבַלְעָם ^(דָּף ר ע"ב) כָּתוּב
 וַיִּקְרָא אֱלֹהִים אֶל בַּלְעָם, וְכָתוּב וַיִּבֹא אֱלֹהִים אֶל
 בַּלְעָם.

אָמַר לוֹ, לְמַלְךְ שִׁינְיָשׁב בְּהִיכָלוֹ עַל כֶּסֶּא, וּמִצָּרַע
 אֶחָד קָרָא לַפֶּתַח. אָמַר: מִי הוּא שְׂמִמְכָה
 לַשַּׁעַר. אָמְרוּ: מִצָּרַע פְּלוֹנִי. אָמַר: אֵל יָפְנִים לְכָאן
 וְלֹא יִטְנֵף אֶת הַהִיכָל, יִדְעֵתִי שְׂאֵם עִם שְׁלִיחַ אָמַר
 לוֹ, לֹא יַחֲשֵׁשׁ, וַיִּלְךְ בְּנִי וַיִּטְמָא וַיִּקְרַב אֵלָיו. אָבֵל
 אֲנִי אֵלָךְ וְאַתְּרָה בּוֹ שְׂיִרְחִיק בְּרַכּוֹ מִמּוֹשֵׁב בְּנִי וְלֹא
 יִטְמָא אוֹתוֹ. הַקָּדִים הַמְּלָךְ וְהַלֵּךְ אֵלָיו וְהַתְּרָה,
 וְאָמַר לוֹ: מִצָּרַע מִצָּרַע, מִנֵּע רַגְלָךְ מִתְּדַרְךְ שְׂבִנִי
 נִמְצָא שָׂם, וְאִם לֹא - אֲנִי נִשְׁבַּע שִׁיעֲשׂוּ בְּנִי
 שְׂפָחוֹתִי מִנוֹפֵךְ חֲתִיכוֹת.

כְּשֶׁאֶתְרוּב הַמְּלָךְ קוֹרָא לַפֶּתַח, אָמַר הַמְּלָךְ: מִי
 הוּא? אָמְרוּ: פְּלוֹנִי אוֹחְבְּךָ. אָמַר
 הַמְּלָךְ: אֶחֱוִבִי חֲבִיב נַפְשִׁי, לֹא יִקְרָא לוֹ קוֹל אַחֵר,

אֵלֶּא אֲנִי. צִוַּח הַמֶּלֶךְ וְאָמַר: פְּלוֹנִי פְּלוֹנִי הַכֶּנֶם,
 חֲבִיב נַפְשִׁי, אֲהוּבִי, הִתְקִינֵנוּ הַיְכָלוֹת לְדַבֵּר אֶתֹו.

כִּךְ בְּלָעַם אוֹתוֹ מִצָּרַע, רְחוּק מִפְּנֵי אָדָם, קָרָא
 לְפִתַח הַמֶּלֶךְ. שָׁמַע הַמֶּלֶךְ וְאָמַר: מִצָּרַע טָמֵא
 לֹא יִכְנֵם וְלֹא יִטְנֶף אֶת הַיְכָלִי. אֲנִי צָרִיךְ לְלַכֵּת
 לְהַתְרוֹת בּוֹ שְׁלֵא יִקְרַב לְשַׁעַר בְּנֵי וְלֹא יִטְמֵא
 אוֹתוֹ. וְעַל זֶה, וַיִּבְּא אֱלֹהִים אֵל בְּלָעַם. אָמַר לוֹ:
 מִצָּרַע מִצָּרַע, לֹא תִלְךָ עִמָּהֶם, לֹא תֵאָדַר אֶת הָעָם
 כִּי בְרוּךְ הוּא. אֵל תִּקְרַב לְבְנֵי הַזֶּן לְטוֹב הַזֶּן לְרָע,
 טָמֵא אֶתָּה בְּכָל. אֲכַל בְּמִשְׁחָה פְּתוּב וַיִּקְרָא אֵל
 מִשְׁחָה, קוֹל הַמֶּלֶךְ, וְלֹא עַל יְדֵי שְׁלִיחַ אַחֵר. מֵאֲהֵל
 מוֹעֵד, מֵהַיְכָל הַמֶּלֶךְ, מֵהַיְכָל הַמְּתַקֵּן, מֵהַיְכָל
 הַנִּכְבָּד שְׁעֵלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים תְּיַאֲבִים אֵלָיו וְלֹא
 יִבּוֹלִים לְהַתְקַרֵּב אֵלָיו.

וַיֵּאמֶר בְּלָעַם אֵל הָאֱלֹהִים בְּלֶק בֶּן צֶפֶר. וְהוּא
 אָמַר מֶלֶךְ מוֹאָב, מֶלֶךְ חָשׁוּב, שְׁלַח אֵלָי.
 מֶלֶךְ מוֹאָב. רְאוּ גִבּוֹרָה שָׁל אוֹתוֹ הַרְשָׁע, (שְׁאֵפְלוּ לְבָלֶק
 לֹא הִחְשִׁיב בְּלוֹם) שְׁפָתוֹב מֶלֶךְ מוֹאָב וְלֹא אָמַר לְמוֹאָב,

מִכָּלֵל אָדָם שָׁלֵא רְאוּי לְמִלְךָ, וַחֲרֵי נַעֲשֶׂה מְלֶכֶךְ
 לְמוֹאָב. רֵאשׁוֹן מַה פְּתוּב בּוֹ? (במדבר כא) וְהוּא נִלְחָם
 בְּמִלְכֵךְ מוֹאָב הֲרֵאשׁוֹן. מְלֶכֶךְ בֶּן מְלֶכֶךְ. חָשׁוּב בֶּן
 חָשׁוּב. אֲבָל זֶה פְּתוּב מְלֶכֶךְ לְמוֹאָב, הַפְּסוּק מַעֲרִיד
 מְלֶכֶךְ לְמוֹאָב. וַחֲרֵי הִתְעוֹרְרֵנוּ שְׁחֵתִיבּוֹן הוּא לְגֵאוֹת
 לֵב גְּדוּלָה: כָּל מַלְכֵי הָעוֹלָם שׁוֹלְחִים אֵלַי
 שְׁלִיחֵיהֶם. (וַיֹּאמֶר בְּלָעַם אֶל הָאֱלֹהִים בְּלֶק בֶּן צֹפֵר מְלֶכֶךְ מוֹאָב שְׁלַח אֵלַי.
 רְאוּ נִאֲנֹתוֹ שָׁל אוֹתוֹ רִשְׁעִי, שָׁאֲמַר מְלֶכֶךְ מוֹאָב וְלֹא אָמַר מְלֶכֶךְ לְמוֹאָב. בְּמִלְכֵךְ מוֹאָב
 הֲרֵאשׁוֹן מַה פְּתוּב בּוֹ? (במדבר כא) וְהוּא נִלְחָם בְּמִלְכֵךְ מוֹאָב הֲרֵאשׁוֹן. מְלֶכֶךְ בֶּן
 מְלֶכֶךְ. חָשׁוּב בֶּן חָשׁוּב. אֲבָל זֶה מְלֶכֶךְ לְמוֹאָב פְּתוּב. וְהַפְּסוּק מַעֲרִיד עֲלָיו, מְלֶכֶךְ לְמוֹאָב
 בַּעֲת הַחַיָּא נִבְרַר שָׁלֵא רְאוּי לְמִלְכֵךְ וְהִנֵּה נַעֲשֶׂה מְלֶכֶךְ. וַחֲרֵי הִתְעוֹרְרֵנוּ שְׁמִתִּבּוֹן לְגֵאוֹת
 לֵב גְּדוּלָה, שְׁכָּל מַלְכֵי הָעוֹלָם שׁוֹלְחִים אֵלַי שְׁלִיחִים) (וְחָשׁוּב אֲנִי אֵלֵיהֶם)•

רַבִּי פִּנְחָס הָיָה הוֹלֵךְ לְרֵאוֹת אֶת בֵּיתוֹ, אֲשֶׁתוֹ שָׁל
 רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁחֵתִתָּה חוּלָה, וְהָיוּ הוֹלְכִים אֶתוֹ
 הַחֲבֵרִים, וְהוּא רָכַב עַל חֲמֹרוֹ. עַד שְׁחֵתִי הוֹלֵךְ
 בַּדֶּרֶךְ, פָּנַע בְּשָׁנֵי עַרְבִים. אָמַר לָהֶם, בְּשָׂדֵה זֶה
 הִתְעוֹרַר קוֹל מִימֵי הָעוֹלָם. אָמְרוּ לוֹ, מִימֵי הָעוֹלָם
 אֵין אָנּוּ יוֹדְעִים, מִימֵינוּ אָנּוּ יוֹדְעִים. שְׁחֵרֵי יוֹם
 אֶחָד הָיוּ אוֹתָם לְסֻטִּים מְקַפְּחִים וְדַרְכִים שָׁל אֲנָשִׁים

בְּאוֹתוֹ שָׁדָה, וּפָגְעוּ בְּאוֹתָם יְהוּדִים וְרָצוּ לְקַפְּחָם,
 וּנְשַׁמְעַ מִרְחוֹק בְּשָׂדָה הַזֶּה קוֹל הַחֲמוֹר הַזֶּה שֶׁנֶּעַר
 פְּעָמִים, וּבָאָה שְׁלֵהֶבֶת אֵשׁ בְּאוֹתוֹ קוֹל (בְּאוֹתוֹ שָׂדָה)
 וְשָׂרַף אוֹתָם, וּנְצָלוּ אוֹתָם יְהוּדִים. אָמַר לָהֶם,
 עֲרֵבִים, בְּדָבָר זֶה שֶׁאֲמַרְתֶּם לִי, תִּנְצְלוּ יוֹם זֶה
 מִלְּסָטִים אֲחֵרִים שֶׁמִּתְּפִים לָכֶם בְּדַרְדָּר.

בְּכַה רַבִּי פִּנְחָס וְאָמַר, רַבּוֹן הָעוֹלָם הַתְּרַחֲשׁוֹת נִם
 זֶה עֲשִׂיתָ בְּגִלְלִי, וּנְצָלוּ אוֹתָם יְהוּדִים וְלֹא
 יִדְעָתִי. פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קלו) לְעֵשָׂה נִפְלְאוֹת גְּדֻלוֹת
 לְבַדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ. כִּמָּה טוֹבוֹת עֲשָׂה הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא עִם בְּנֵי הָאָדָם, וּכְמָה נִפְסִים מִרְחִישׁ לָהֶם
 בְּכָל יוֹם, וְלֹא יוֹדַע, רַק הוּא בְּלְבַדּוֹ. אָדָם קָם
 בַּבֶּקֶר וּנְחָשׁ בָּא לְהִרְגוֹ, וְהָאָדָם שָׁם רָגְלוֹ עַל רֵאשׁוֹ
 וְהִרְגוֹ, וְלֹא יָדַע בּוֹה הָאִישׁ, פָּרַט
 לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּלְבַדּוֹ - הֵי לְעֵשָׂה נִפְלְאוֹת
 גְּדֻלוֹת לְבַדּוֹ. אָדָם הוֹלֵךְ בְּדַרְדָּר וְלְסָטִים מִתְּפִים
 לְהִרְגוֹ, בָּא אַחֵר וּנְתָן כִּפָּר תַּחֲתָיו וְהוּא נִצָּל, לֹא
 יָדַע הַטּוֹב שֶׁעָשָׂה לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהִנֵּם

שְׁהִרְחִישׁ לוֹ, רַק הוּא בְּלִבּוֹ - תְּנִי לַעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת
גְּדוֹלוֹת לְבִדּוֹ. לְבִדּוֹ עֲשֵׂה וַיִּדְעַ, וְאַחַר לֹא יוֹדַע.

אָמַר לַחֲבָרִים, חֲבָרִים, ^(דף רא ע"א) מַה שִּׁשְׂאֵלְתִי
לְעַרְבִים הָאֵלֶּה שֶׁנִּמְצְאוּ תָּמִיד בַּשְּׂדוֹת
אִם קוֹל הַחֲבָרִים שָׁהֵם מִשְׂתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה שָׁמְעוּ,
שֶׁהָרִי רַבִּי שֶׁמְעוֹן וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ וְשָׂאֵר הַחֲבָרִים
הִלְכוּ לְפָנֵינוּ וְלֹא יָדְעוּ מֵאִתָּנוּ, וְשִׂאֵלְתִי לְעַרְבִים
הִלְלוּ עֲלֵיהֶם, שֶׁיִּדְעֵתִי שֶׁקֹּלוֹ שֶׁל רַבִּי שֶׁמְעוֹן יִרְגִּיז
שְׂדוֹת וְהָרִים, וְהֵם גָּלוּ לִי מַה שִּׁשְׂאֵלְתִי.

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, אוֹתָם עַרְבִים חִזְרוּ אֵלָיו.
אָמְרוּ לוֹ, זָקֵן זָקֵן, אַתָּה שִׂאֵלְתָנוּ מִיָּמֵי
הָעוֹלָם, וְלֹא שִׂאֵלְתָ עַל יוֹם זֶה, שֶׁרְאִינוּ תְּמִיחָה
עַל תְּמִיחָה. רְאִינוּ חֲמִשָּׁה בְּנֵי אָדָם יוֹשְׁבִים, וְזָקֵן
אֶחָד יַחַד אִתָּם, וְרְאִינוּ עוֹפוֹת מִתְּכַנְסִים
וּפּוֹרְשִׁים בְּנִפְיָם עַל רְאִשֵׁיהֶם, אֵלּוּ הוֹלְכִים וְאֵלּוּ
שׁוֹבִים, וְהִצִּיל לֹא עָבַר מֵעַל רְאִשֵׁיהֶם, וְאוֹתוֹ זָקֵן
תָּרִים קוֹלוֹ עֲלֵיהֶם, וְהֵם שׁוֹמְעִים.

אמר, על זה שאלתי. ערבים ערבים, תלכו, ודרך
 זו תהא תקינה לפניכם בכל מה שתוצו.
 שני דברים אמרתם לי ששמחתי בהם. הלכו.
 אמרו לו החברים, אותו מקום שרבי שמעון שרוי
 בו, איך אנו יודעים? אמר להם, תשאירו לבעל
 פסיעות הפהמות שהוא ידריך פסיעותיו לשם. לא
 תיה טוען חמורו, וחמורו סטה מתדרך שני מילין,
 והלך לשם.

התחיל לנהר שלש פעמים, ירד רבי פנחס ואמר
 לחברים, נקום לקבל ספר פני הימים,
 שעכשו יצאו אלינו פנים גדולות ופנים קטנות.
 שמע רבי שמעון נהרת חמור, אמר לחברים,
 נקום שחרי קול (שמחת) חמור של תוקן תחסיד
 התעורר אלינו. קם רבי שמעון וקמו החברים.

פתח רבי שמעון ואמר, (תהלים צח) מזמור שירו לה'
 שיר חדש כי נפלאות עשה וגו'. מזמור,
 וקוף טעם למעלה, (שיר יתום קראנו לזה) למה? אלא
 רשום טעם גדול, שחרי בא אותו מזמור מתעטר

בַּעֲטֻרַת עֲלִיזָנָה לְמַעַלָּה עַל רֵאשׁוֹ וּבֵּא זְקוּפָה. מִי
 אָמַר שִׁירָה זֶה? אֹתָן פָּרוֹת בְּאֹתָן נְעִיזוֹת שְׁהִיּוּ
 גִּזְעוֹת. שִׁירוֹ לֵה' שִׁיר חֲדָשׁ, לְמִי הָיָה אוֹמְרוֹת
 שִׁירוֹ? לְכַמָּה מְרַכְּבוֹת, לְכַמָּה מְמַנִּים, לְכַמָּה
 דְּרָגוֹת, שְׁהִיּוּ בָּאִים שָׁם וַיֵּצְאוּ לְקַבֵּל אֶת הָאֲרוֹן
 (פְּתָם), וְלָקְחָם הָיָה אוֹמְרוֹת.

שִׁירוֹ לֵה' שִׁיר חֲדָשׁ - זְכַר. מָה הַטַּעַם בְּאֵן שִׁיר,
 וּמַלְּשָׁה אָמַר שִׁירָה, נִקְבְּחָה? אֵלֶּיךָ שָׁם בְּמַלְּשָׁה
 אֲרוֹן אֶחָד (לְחִיד). זֹאת, יֵצְאָה מִהַנְּלוֹת הִיא
 וְאוֹכְלוֹסִיָּה, וְלֹא יוֹתֵר, וּמִשׁוֹם זֶה אֶת הַשִּׁירָה
 הַזֹּאת, נִקְבְּחָה. אֲבָל בְּאֵן אֲרוֹן וּמִה שְׁתִּיָּה בְּתוֹכוֹ
 יֵצֵא, וּמִשׁוֹם אוֹתוֹ שְׁתִּיָּה נִנּוּז בְּתוֹכוֹ נֵאֱמַר שִׁיר
 חֲדָשׁ, זְכַר.

כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה - מִה שְׁעָשָׂה לְפִלְשְׁתִּים וּמִה
 שְׁעָשָׂה לְעַבְדֵּי זָרָה שְׁלָקָם. הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ,
 לְמִי? לְעֵצְמוֹ. מִי זֶה עֵצְמוֹ? אוֹתוֹ מְזֻמֹּר עֵצְמוֹ,
 וְרוּחַ עֲלִיזָנָה קְדוֹשָׁה נִנּוּזָה בּוֹ. יְמִינוֹ - אוֹתוֹ שִׁירָשׁ

תִּזְקֶנּוּ, וְזוֹ יְמִינוֹ, שֶׁתְּחִיב בְּאוֹתוֹ מְזֻמָּר וְלֹא
הַשְּׂאִירוּ בְּיַד אַחֵר.

כָּאֵן יֵשׁ לְגִלוֹת דְּבַר אַחֵד: כָּל פֶּעַם שֶׁאוֹתוֹ
יְמִין הָיָה לְהַרְחִישׁ גַּם, הָיָה מִתְחִיב
בְּמְזֻמָּר זֶה וְשֵׁם אוֹתוֹ לְפָנָיו לְהַתְחִיב בוֹ, כְּאִבָּא
שֶׁמִּתְחִיב יְמִינוֹ בְּחִזָּה בְּנוֹ לְפָנָיו וְאוֹמֵר: מִי הוּא
שֶׁיִּקְרַב לְבָנִי? בִּיּוֹן שֶׁסָּרַח לְגַבִּי אָבִיו, שֶׁם אָבִיו
יָדָיו עַל כִּתְפָיו לְאַחֹר, וְזָרְקוּ בְיָדֵי שׁוֹנְאָיו.

בְּבִיכּוֹל בְּהַתְחַלָּה כְּתוּב, (שְׁמוֹת טו) יְמִינָה ה' נֶאֱדָרִי
בְּכַח. בְּכַח מִי? אוֹתוֹ הַנּוֹדָע. בְּעַרְבִית
קוֹרְאִים לְחִזָּה כַח. אוֹתוֹ יְמִין נֶאֱדָרִי וְנִתְחִיב בְּכַח.
מִי הוּא שֶׁיִּקְרַב לְבָנִי. אַחֵר כֶּךָ מַה כְּתוּב? (אִיכָּה ב)
הַשֵּׁיב אַחֹר יְמִינוֹ מִפְּנֵי אוֹיֵב. שֶׁם יְמִינוֹ עַל כִּתְפוֹ
וְדָחָה אוֹתוֹ לְיָדֵי שׁוֹנְאָיו. בְּהַתְחַלָּה יְמִינוֹ לְפָנָיו
בְּחִזָּהוֹ לְהַתְחִיב בוֹ, וְאַחֵר כֶּךָ לְאַחֲרָיו עַל כִּתְפָיו
לְדַחוֹת אוֹתוֹ. וְכָאֵן - הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ וְזָרְעַ
קִדְשׁוֹ, שְׁתֵּי זְרוּעוֹת לְהַתְחִיב בוֹ.

נְשָׂאֵם אוֹתָן פְּרוֹת שְׁלֵא הִתְרַגְּלוּ בְּנַפְסִים, אֵלֶּא
 אוֹתָהּ שָׁעָה בְּנִעְיָה שְׁלָהֵן אָמְרוּ שִׁירָה זו,
 נְעִירַת חֲמוֹר הַזֶּקֶן הַחֲסִיד שְׁרָגִיל בְּנַפְסִים עַל אַחַת
 בְּמָה וּבְמָה שְׁאָמַר שִׁירָה. חֲבָרִים, אִם תֵּאמְרוּ
 שְׂאִין דְּרָכוֹ שֶׁל הַחֲמוֹר בְּכַף מִיּוֹם שְׁנִבְרָא הָעוֹלָם,
 צָאוּ וּרְאוּ אֶתֹזן בְּלָעָם הַרְשָׁע שְׁנִנְצָחָה אֶת בְּעֻלְיָהּ
 בְּכָל. חֲמוֹרוֹ שֶׁל רַבִּי ^(דף רא ע"ב) פְּנִיחָם בֶּן יֶאִיר עַל אַחַת
 בְּמָה וּבְמָה. וְעוֹד, אֶתֹזן בְּלָעָם בְּשִׁדְבָרָה, מִלְּאָדָּ
 עֲלִיּוֹן הִיָּה עֲלֵיהָ מִלְּמַעְלָה.

בְּעֵת יֵשׁ לְגִלוֹת. חֲבָרִים שְׁמָעוּ. פִּי הָאֶתֹזן שְׁנִבְרָא
 בְּעָרֵב שֶׁבַת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, הָעוֹלָה בְּדַעְתְּכֶם
 שְׁתַּפָּה הִיָּה פְתוּחַ מֵאוֹתוֹ זְמַן, אוֹ שְׁתַּנְּאִי הַתְּנָה
 הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא מֵאוֹתוֹ זְמַן? לֹא כֵּן. וְסוּד כָּאֵן
 שְׁנִבְרָא לְחֲכָמִים שְׁלֵא מִשְׁנִיחִים עַל טְפָשׁוֹת הַלֵּב.
 פִּי הָאֶתֹזן - דְּרַגְתַּת הָאֶתֹזנוֹת, אוֹתוֹ עֲלִיּוֹן שֶׁל צַד
 נְקֻבוֹת, אוֹתוֹ שְׁתִּיָּה שְׁרוּי עַל אוֹתָהּ אֶתֹזן וְדָבָר
 מִעֲלֵיהָ. וּבְשִׁבְרָא הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא לְדַרְגָּה זו
 שְׁנִבְרָא פִּי הָאֶתֹזן, סְתָם אוֹתָהּ בְּתוֹךְ (הָאֶתֹזן) נְקֻב
 תְּהוֹם רַבָּה, וְסְתָם עֲלֵיהָ עַד אוֹתוֹ זְמַן. בְּשִׁתְּנִיעַ

אותו זמן, פתח אותו נקב, ויצא ושרה עליה
 ודברה.

כמו זה, (במדבר טו) ותפתח הארץ את פיה. את -
 לרבות דומ"ה, שהיא פי הארץ. את פי
 האתון - לרבות קמריא"ל, שנקרא פי האתון. פי
 הבאר כמו זה. מה זה פי הבאר? אותה דרנה
 שהיתה ממנה עליה למטה, והיא תחת פי ה',
 ומיחו? יהדריא"ל שמו. שלשת הפיות הללו
 נבראו ערב שבת בין השמשות. בשעה שקדש
 היום, עולה פי הממנה על כל יתר הפיות, ומיחו?
 אותו יום שהתעלה והתקדש בכל, אותו שנקרא
 (ישעיה נח) פי ה'. ערב שבת בין השמשות נבראו
 שאר הפיות. התקדש היום, עלה תפה ששולט על
 הכל, פי ה'.

בין כה ראו את רבי פנחס שהיה בא. הגיעו אליו,
 בא רבי פנחס ונשק את רבי שמעון. אמר,
 נשקתי את פי ה', התבשם בפשמים של גנתו.
 שמחו באחד וישבו. פיון שישבו, פרחו כל אותם

עופות שָׁהוּ עוֹשִׂים צַל וְהַתְּפֹזְרוֹ. הַחֲזִיר רֹאשׁוֹ רַבִּי
 שְׁמַעוֹן וְהָרִים לָהֶם קוֹל וְאָמַר, עוֹפּוֹת הַשָּׁמַיִם!
 אֵינְכֶם מִשְׁנִיחִים בְּכַבּוֹד רַבּוֹנְכֶם שְׁעוֹמֵד כָּאֵן?
 עֲמְדוּ, וְלֹא לָקַחוּ מִמְּקוֹמָם, וְלֹא קָרְבוּ אֵלָיו. אָמַר
 רַבִּי פִּנְחָס, אָמַר לָהֶם שְׂיִלְכוּ לְדַרְכֵּם, שְׁחֲרֵי לֹא
 נִתְּנוּ לָהֶם רִשׁוֹת לְחֹזֵר?

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, יִדְעָתִי שְׁתִּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 רוֹצֵה לְהַרְחִישׁ לָנוּ גַם. עוֹפּוֹת עוֹפּוֹת! לָכוּ
 לְדַרְכֵּכֶם, וְאָמְרוּ לְאוֹתוֹ הַמְּמַנֶּה עֲלֵיכֶם שְׁחֲרֵי
 בַּהֲתַחֲלָה תִּיהָ בְּרִשׁוֹתוֹ, וְכַעַת זֶה לֹא קָיָם בְּרִשׁוֹתוֹ.
 אֲבָל הֵעֲלִינוּ אוֹתוֹ לְיוֹם תְּסַלֵּעַ, בְּשַׁעוֹלָה עֲנֵן בֵּין
 שְׁנֵי תוֹקִים, וְלֹא מִתְּחַבְּרִים. הַתְּפֹזְרוּ אוֹתָם עוֹפּוֹת
 וְהִלְכוּ.

בֵּין כַּף תְּרֵי שְׁלֹשָׁה אֵילָנוֹת מִתְּפִשְׁטִים בְּעֲנָפִים
 לְשֹׁלֶשָׁה צְדָדִים עֲלֵיהֶם, וּמַעֲזֵן מִיָּם נוֹכְעִים
 לְפָנֵיהֶם. שְׁמַחוּ כָּל הַתְּחַבְּרִים, וְשְׁמַחוּ רַבִּי פִּנְחָס
 וְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, מֵרַח גְּדוֹל תִּיהָ
 לְאוֹתָם עוֹפּוֹת בַּתְּחִלָּה, וּמֵרַח בְּעֲלֵי תַיִם לֹא

צְרִיכִים, שְׁהָרִי כְּתוּב (תהלים קמה) וְרַחֲמָיו עַל כָּל
 מַעֲשָׂיו. אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, אֲנִי לֹא הִטְרַחְתִּי אוֹתָם.
 אֲבָל אִם הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חָס עָלֵינוּ, אֵינְנוּ
 יְכוּלִים לְדַחֹת אֶת הַמַּתָּנוֹת שָׁלוּ. יִשְׁכּוּ תַחַת אוֹתוֹ
 הָאֵילָן, וְשָׁתוּ מִהַמַּיִם וְנִחְנוּ שָׁם.

פְּתַח רַבִּי פִּנְחָס וְאָמַר, (שיר השירים ד) מַעֲיֵן גְּנִים בְּאֵר
 מַיִם חַיִּים וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן. מַעֲיֵן גְּנִים, וְכִי
 אֵין מַעֲיֵן אֵלָּא אוֹתוֹ מִן גְּנִים? וְהָרִי כַּמָּה מַעֲיֵנוֹת
 טוֹבִים וְנִכְבְּדִים יֵשׁ בָּעוֹלָם! אֵלָּא אֵין כָּל הַהֲנָאוֹת
 שָׁוֹת. יֵשׁ מַעֲיֵן שְׂיוּצָא בַּמְדָּבָר בְּמָקוֹם יָבֵשׁ -
 הֲנָאָה יֵשׁ לְמִי שְׂיוּשֵׁב וְשׂוֹתָה. אֲבָל מַעֲיֵן גְּנִים,
 כַּמָּה טוֹב הוּא וְנִכְבֵּד. אוֹתוֹ מַעֲיֵן עוֹשֶׂה טוֹב
 לְעֹשְׂבִים וְלַפְּרוֹת, מִי שְׂמַתְקָרֵב אֵלָיו נִהְנֶה כִּכְלִ;
 נִהְנֶה בַּמַּיִם, נִהְנֶה בְּעֹשְׂבִים, נִהְנֶה בַּפְּרוֹת. אוֹתוֹ
 מַעֲיֵן מִתְעַטֵּר כִּכְלִ. כַּמָּה שׂוֹשְׁנִים, כַּמָּה עֹשְׂבֵי רֵיחַ
 סְבִיבוֹ, כַּמָּה נָאָה אוֹתוֹ מַעֲיֵן מִשְׁאָר הַמַּעֲיֵנוֹת,
 בְּאֵר מַיִם חַיִּים.

וְכִךְ בְּאַרְנוֹ, הַכֹּל בְּכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל אוֹמֵר, הִיא מַעֲיֵן
 גְּנִים. מִי הַגְּנִים? חַמְשָׁה גְּנִים יֵשׁ
 לְקַדוֹשׁ-כְּרוֹךְ-הוּא שְׁמֵשֶׁת־עֲשֶׂע בָּהֶם, וּמַעֲיֵן אֶחָד
 מֵעֲלֵיהֶם שְׁמֵשֶׁקָה אוֹתָם וּמְרוֹה אוֹתָם, טָמִיר וְגִנוֹז,
 וּבְלֵם עוֹשִׂים פְּרוֹת וּתְבוּאָה. גְּנָה אַחַת יֵשׁ תַּחַת
 מֵהֶם, וְאוֹתָהּ תַּגְּנָה שְׁמוּרָה סָבִיב מִכָּל צְדִידֵי
 הָעוֹלָם. תַּחַת גְּנָה זוֹ יֵשׁ גְּנִים אֲחֵרִים עוֹשִׂים פְּרוֹת
 לְמִינֵיהֶם.

וְגִנָּה זוֹ הַתְּהַפְּכָה וְהִיָּתָה לְמַעֲיֵן שְׁמֵשֶׁקָה אוֹתָם,
 בְּאֵר מַיִם חַיִּים. כְּשֶׁצָּרִיךְ זֶה מַעֲיֵן, וְכִשְׁצָרִיךְ
 זֶה בְּאֵר. מַה בֵּין זֶה לְזֶה? לֹא דוּמָה. כְּשֶׁנִּמְשָׁכִים
 חַמִּים מֵאַלֵיָּהֶם לְכִשְׁשׁוֹאֲבִים מַיִם לְהַשְׁקוֹת. (דף רב ע"א)
 וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן, אֵיזָה נוֹזְלִים? נוֹזְלִים אֵלוֹ חוֹזְרִים
 לְמַעֲיֵן, (שָׁל בָּלֵם) כְּשֶׁנוֹבְעִים מַיִם וְנוֹזְלוֹת טְפוֹת
 לְמַעְלָה (מִלְמַעְלָה) אֵלוֹ אַחַר אֵלוֹ, מַיִם מְתוּקִים
 שֶׁהַנֶּפֶשׁ הוֹלֶכֶת אַחֲרֵיהֶם. כִּךְ יֵה חַמְשָׁה מְקוֹרוֹת
 שְׁיִצְאוּ מִן לְבָנוֹן, נַעֲשׂוּ נוֹזְלִים בְּמַעֲיֵן זֶה. כִּךְ
 הַקַּדוֹשׁ כְּרוֹךְ הוּא הִרְחִישׁ לָנוּ גַם בְּמְקוֹם זֶה,
 קָרָאנוּ עַל מַעֲיֵן זֶה פְּסוּק זֶה. (מַה הַנוֹזְלִים? אֵלוֹ חַמְשָׁה מְקוֹרוֹת

שִׁינְאָו מִלְבָּנוֹן לְמַעְלָה, נַעֲשׂוּ נִזְזִים כַּאֲשֶׁר חִזְרוּ לְמַעַן, נוֹכְעִים מִיָּם וְנִזְזִלוֹת מִפֹּת
 אֵלֶּי אַחַר אֵלֶּי מִיָּם מִתּוֹקִים, שְׁתַּנְּפֵשׁ הוֹלֵכֵת אַחֲרֵיהֶם. כִּי תִקְדָּשׁ כְּרוֹף הוּא הַרְחִישׁ
 לָהֶם גַּם בְּמָקוֹם זֶה בְּמַעַן זֶה, וְעַל מַעַן זֶה קָרָאנוּ פְּסוּק זֶה)•

עוֹד פָּתַח וְאָמַר, (דברים ב) כִּי תִצְוֶה אֶל עֵיר יָמִים
 רַבִּים לְהִלָּחֵם עֲלֶיהָ לְתַפְשָׁהּ וְגו'. כִּמְה
 מוֹזְבִּים הֵם דְּרָכֵי וְשִׁבְלֵי הַתּוֹרָה, שְׁחֵרֵי כָּל דְּבָר
 וְדָבָר יֵשׁ כִּמְה עֲצוֹת, כִּמְה מוֹזְבוֹת לְבָנֵי אָדָם,
 כִּמְה מְרַנְּלִיּוֹת שְׁמֵאִירוֹת לְכָל צַד, וְאִין לָךְ דְּבָר
 בַּתּוֹרָה שְׁאִין בּוֹ כִּמְה גִירוֹת מְאִירִים לְכָל צַד.
 פְּסוּק זֶה הוּא כְּפִשׁוּטוֹ, וְיֵשׁ בּוֹ כְּפִי מְדָרְשׁוֹ, וְיֵשׁ
 בּוֹ חֲכָמָה עֲלִיוֹנָה לְהַזְהִיר לְמִי שְׁצָרֶיהָ. אֲשֶׁרֵי
 חֲלָקוֹ מִי שְׁמִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה תָּמִיד.

מִי שְׁמִשְׁתַּדֵּל בָּהּ, מַה כָּתוּב בּוֹ? (תהלים א) כִּי אִם
 בַּתּוֹרָת ה' חִפְצוֹ וּבַתּוֹרָתוֹ יִהְיֶה יוֹמָם וְלַיְלָה,
 וְהָיָה כְּעֵץ. לָמָּה זֶה כְּמוֹד לָזֶה? אֵלֶּי מִי שְׁמִשְׁתַּדֵּל
 בַּתּוֹרָה יוֹמָם וְלַיְלָה, לֹא יִהְיֶה כְּעֵץ יָבֵשׁ, אֵלֶּי כְּעֵץ
 שְׁתוּל עַל פְּלָגֵי מַיִם. מָה אֵילָן יֵשׁ בּוֹ שְׂרָשִׁים, וְיֵשׁ
 בּוֹ קַלְפּוֹת, וְיֵשׁ בּוֹ מֵת, וְיֵשׁ בּוֹ עֲנָפִים, וְיֵשׁ בּוֹ

עלים, ויש בו פרחים, ויש בו פרי - שבָּעָה סוגים
 אלו עולים לְשָׁבָעָה עֶשֶׂר, לְשָׁבָעִים, גַּם דְּבָרֵי תוֹרָה
 יש בהם פֶּשֶׁט הַמְקַרָּא, דְּרֵשׁ, רְמֵז וְשֵׁרָמֵז חֲכָמָה,
 גִּימְטְרִיאוֹת, סוּדוֹת מְמִירִים, סוּדוֹת נִסְתָּרִים אֵלּוּ
 עַל אֵלּוּ, פָּסוּל וְכָשֶׁר, טָמֵא וְטָהוֹר, אִסּוּר וְהֵתֵר.
 מִכָּאֵן וְהִלָּאָה מִתְּפִשְׁטִים הָעֲנָפִים לְכָל צַד, וְהִיָּה
 בְּעֵץ וּדְאִי. וְאִם לֹא - אֵינּוּ חָכֵם בְּחֲכָמָה.

בֵּא וּרְאֵה כִּמָּה חֲכִיבִים אוֹתָם שְׁמֵשֶׁת־דָּלִים בְּתוֹרָה
 לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁאֵפְלוּ בְּזִמְנֵי שְׁתֵּי־דִין
 תְּלוּי בְּעוֹלָם וְנִתְּנָה רְשׁוּת לְמִשְׁחִית לְהִשְׁחִית,
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצִיחֵהוּ עֲלֵיהֶם, עַל אוֹתָם
 הַמְּשַׁתְּדָּלִים בְּתוֹרָה, וְכֵן אוֹמֵר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא: כִּי תִצּוֹר אֶל עֵיר, בְּגִלְלֵי הַחֲטָאִים הַרְבִּים
 שְׁחָטְאוּ לְפָנַי וְהִתְחִיבוּ בְּדִין.

יָמִים רַבִּים, מַה זֶה רַבִּים? (שְׁלֹשָׁה יָמִים זֶה אַחַר זֶה נִקְרָאוּ יָמִים
 רַבִּים. אִם כֵּן כִּי תִצּוֹר אֶל עֵיר יָמִים רַבִּים) שְׁלֹשָׁה יָמִים זֶה
 אַחַר זֶה שְׁנוֹדַע דְּבַר בְּעֵיר. מִנֵּינֵן לָנוּ שְׁיָמִים רַבִּים
 הֵם שְׁלֹשָׁה? שְׁכַתּוֹב (ויקרא טו) וְאִשָּׁה כִּי יִזּוֹב זוֹב

דְּמָה יָמִים רַבִּים. וְכִי יָמִים רַבִּים הֵם? אֵלֶּא שְׁלֹשָׁה יָמִים זֶה אַחַר זֶה נִקְרָאִים יָמִים רַבִּים. גַּם כֹּה, כִּי תִצּוֹר אֶל עִיר יָמִים רַבִּים - שְׁלֹשָׁה יָמִים זֶה אַחַר זֶה שְׁנוּדָע דְּבַר בְּעִיר. בֹּא וְאַצְוֶךָ עַל (כָּל) בְּנֵי בֵיתִי: לֹא תִשְׁחִית אֶת עֵצָה - זֶה תִּלְמִיד חָכָם שֶׁהוּא בְּעִיר, שֶׁהוּא עֵץ תַּחֲתַיִם, אֵילָן שְׁנוֹתַן פְּרוֹת.

דְּבַר אַחַר אֶת עֵצָה - אוֹתוֹ שְׁנוֹתַן עֵצָה לְעִיר לְהַנְצִיל מִן הַדִּין וּמִלְמַד אוֹתָם דְּרַךְ שְׁיִלְכוּ בָהּ, וְעַל זֶה לֹא תִשְׁחִית אֶת עֵצָה לְנִדְחַ עֲלִיו גְּרוֹן. לְנִדְחַ עֲלִיו דִּין, וְלֹא לְהוֹשִׁיט עֲלִיו חֶרֶב לוֹהֶטֶת, חֶרֶב שְׁנוֹנָה, אוֹתָהּ שֶׁהוֹרֶגֶת שְׂאֵר אַנְשֵׁי הָעוֹלָם. כִּי מִמֶּנּוּ תֹאכַל. וְכִי אוֹתוֹ מִתְּכַל אוֹכַל מִמֶּנּוּ? לֹא. אֵלֶּא כִּי מִמֶּנּוּ תֹאכַל, אוֹתוֹ סִלַּע קָשָׁה, אוֹתָהּ שְׁכָל רוּחוֹת חֲזָקוֹת וְקְרוֹשׁוֹת יוֹצְאוֹת מִמֶּנּוּ, שְׂאִין הַנָּאָה וְתֵאָוָה לְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה אֵלֶּא תוֹרָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ צְדִיק. כְּבִיכּוֹל הוּא מִפְּרָנָם אוֹתָהּ וְנוֹתֵן לָהּ מְזוֹן בְּעוֹלָם הַזֶּה יוֹתֵר מִכָּל קְרִבְנוֹת הָעוֹלָם.

בְּקִרְבָּן מַה כָּתוּב? (שיר השירים ה) אֲכַלְתִּי יַעֲרֵי עֵם
 דְּבָשִׁי אֲכָלוּ רַעִים. וּמִיּוֹם שֶׁנִּתְחַרַב בֵּית
 הַמִּקְדָּשׁ וּבָטְלוּ תְּקִרְפָּנוֹתַי, אֵינִן לִי
 לְקַדוּשׁ-כָּרוֹף-הוּא אֵלֶּי אַתֶּם דְּבָרֵי תוֹרָה,
 וְהַתּוֹרָה שְׁמַתְחַדְשֶׁת בְּפִי. בְּשֶׁבִיל כֶּף כִּי מִמֶּנּוּ
 תֹּאכַל, וְאֵינִן לָהּ מִזוֹן בְּעוֹלָם הַזֶּה אֵלֶּי מִמֶּנּוּ
 וּמֵאַתֶּם שְׂכֵמוֹתַי. וּבִיּוֹן שְׂמִמֶּנּוּ תֹאכַל וְהוּא זֶן
 אֹתָהּ - אַתּוּ לֹא תִכְרַת. תְּהִיָּה (בְּמִידָה) וְהִיר בּוֹ שְׁלֹא
 תִתְקַרַב אֵלָיו.

כִּי הָאָדָם (הַרְבַּע ע"ב) עֵץ הַשָּׂדֶה - זֶה נִקְרָא אָדָם שֶׁנּוֹדַע
 מֵעֵלָה וּמִטָּה. עֵץ הַשָּׂדֶה - עֵץ גְּדוֹל וְתַקִּיף
 שְׂאוֹתוֹ שָׂדֶה אֲשֶׁר בִּרְכוּ ה', (וה) סְמוּךְ עֲלָיו, אֵילָן
 שֶׁנּוֹדַע לְאוֹתוֹ שָׂדֶה תְּמִיד. לָבֵא מִפְּנֵיךְ בְּמִצּוֹר -
 דְּבַר זֶה חוֹזֵר לְרֹאשׁ הַפָּסוּק שֶׁכָּתוּב לֹא תִשְׁחִית
 אֶת עֵצָה, אוֹתוֹ שְׁנוֹתֵן לָהֶם עֵצָה וּמִתְקִין אֶת
 הָעִיר. לָבֵא מִפְּנֵיךְ בְּמִצּוֹר, הוּא נוֹתֵן לָהֶם עֵצָה
 לְהִתְתַּקֵּן וּלְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה, וּמִתְקִין לוֹ כְּלֵי זֵינֵי,
 חִצּוֹצְרוֹת וְשׁוֹפְרוֹת. לָבֵא מִפְּנֵיךְ, מַה זֶה לָבֵא
 מִפְּנֵיךְ? לָבֵא לְפָנַי וּלְעֹלוֹת מִפְּנֵיךְ, מִפְּנֵי הַפֶּחַד

שְׁלָהּ. בְּמִצּוֹר, בְּמָקוֹם שְׁעָלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים לֹא יְכוּלִים לַעֲלוֹת לְשָׁם. וּמִי הוּא? וְדַרְגָּה שְׁבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה נִכְנָסִים לְשָׁם. וּמִי הִיא? תְּשׁוּבָה. וְהוּא מִצּוֹר, מָקוֹם חֹזֵק וְסֹלֵעַ חֹזֵק.

וּכְיֵזֶן שְׁעָצָה זֶה לֹקְחִים, אֲנִי מְכַפֵּר לַחַטָּאִיכֶם וּמִתְקַבְּלִים בְּרָצוֹן לְפָנַי. וְכֹל זֶה פּוֹקֵד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל אוֹתָם הַמְּשַׁתְּדָּלִים בַּתּוֹרָה. מִשּׁוֹם כִּי צְדִיקִים הֵם כְּשֶׁמְשַׁתְּדָּלִים בַּתּוֹרָה, אוֹתָם שְׁמַשְׁתְּדָּלִים בַּתּוֹרָה הֵם עֹצִים גְּדוּלִים בְּעוֹלָם הַזֶּה.

רְאוּ מָה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁנִּשְׁטַע אֵילָנוֹת אֵלוֹ, אֲשֶׁרֵי תִדְרֹךְ הַזֶּה. וְלֹא רִי אֵילָן אַחֵר, אֲלֵא שְׁלֹשָׁה אֵילָנוֹת גְּדוּלִים פָּרְשׁוּ עֲנָפִים לְכֹל צַד עָשָׂה לָנוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. יְהִי רָצוֹן לְפָנַי הַשָּׁמַיִם שְׁלֹא יַעֲבְרוּ לְעוֹלָם אֵילָנוֹת אֵלוֹ וּמַעֲיִן זֶה מְמָקוֹם זֶה, וְעַד הַיּוֹם עוֹמְדִים שָׁם, וְאוֹתוֹ מַעֲיִן מִיָּם. וְהַאֲנָשִׁים קוֹרְאִים לָהֶם נְצִיבוֹת שֶׁל רַבֵּי פְּנִיחָם בֶּן יֵאִיר.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (בראשית לג) וַיֵּשֶׂא אֶת עֵינָיו
וַיֵּרָא אֶת הַנָּשִׁים וְאֶת הַיְלָדִים וַיֹּאמֶר מִי
אֵלֶּה לָּךְ וַיֹּאמֶר הַיְלָדִים אֲשֶׁר חָנַן אֱלֹהִים אֶת
עַבְדְּךָ. בֹּא וּרְאֵה, אוֹתוֹ עֲשׂוּ הַרְשָׁע נָתַן עֵינָו לְעֵין
בְּנָשִׁים, וּבְגַלְלוֹ הִתְקִין יַעֲקֹב תַּקּוּנָיו. שָׁם שְׂפָחוֹת
מִקְדִּימָה, וּבְנִיחָם לְאַחֲזֹר, שְׁחֻשׁוּבִים יוֹתֵר. לְאֵה
אַחֲרֵיהֶם, וּבְנִיחָ מֵאַחֲזֹר. אַחַר כֵּן יוֹסֵף, וְאַחֲרֵיהָ
רַחֵל, וְהוּא עֶבֶר לְפִנִּיחָם.

בְּשִׁפְכָלֶם הַשְׁתַּחֲוּוּ, מַה כָּתוּב? וַתִּנְשֵׁן הַשְׂפָחוֹת
הִנֵּה וַיִּלְדִּיהֶן וַתִּשְׁתַּחֲוֶיֶן. וְאַחַר כֵּן
כָּתוּב, וַתִּנְשֵׁן גַּם לְאֵה וַיִּלְדֶּיהָ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ וְאַחַר גִּנְשׁ
יוֹסֵף וְרַחֵל וְגו'. וְחֵרֵי יוֹסֵף לְאַחֲזֹר הָיָה, וְרַחֵל
לְפָנָיו! אֵלֶּה בֵּין טוֹב, בֵּין אֶחָד, צְדִיק הָעוֹלָם, יוֹסֵף.
בֵּינָן שָׂרָאָה עֵינָו שָׁל אוֹתוֹ רָשָׁע מִסְתַּכֵּל בְּנָשִׁים,
פָּחַד עַל אִמּוֹ. יָצָא מֵאַחֲרֵיהָ וּפָרַשׁ זְרוּעוֹתָיו וְגוֹפּוֹ
וְכִסָּה עָלֶיהָ כִּדֵּי שְׂלֵא יִתֵּן אוֹתוֹ רָשָׁע עֵינָו בְּאִמּוֹ.
כִּמָּה הִתְגַּדֵּל? שֵׁשׁ אִמּוֹת לְכָל צַד, וְכִסָּה עָלֶיהָ,
וְלֹא יִכְלָה עֵינָו שָׁל אוֹתוֹ רָשָׁע לְשַׁלֵּט עָלֶיהָ.

כִּמוֹ זֶה, וַיִּשָּׂא בַלְעָם אֶת עֵינָיו. עֵינָו כָּתוּב, אוֹתָהּ
 עֵין רָעָה (שְׂפִי עֵינַם הָיָה יוֹסֵף. אֵלָּא בְּשַׁעָה) שְׂרָצָה
 לְהַסְתִּיכֵל עֲלֵיהֶם. וַיֵּרָא אֶת יִשְׂרָאֵל שֹׁכֵן לְשַׁבְּטָיו.
 מַה זֶה שֹׁכֵן לְשַׁבְּטָיו? אֵלָּא שֶׁכֵּט יוֹסֵף הָיָה שָׁם
 וְשֶׁכֵּט בְּנֵי־מִין. שֶׁכֵּט יוֹסֵף שָׁלֵא שׁוֹלְמֵת בָּהֶם עֵין
 הָרַע, שְׁכָתוּב (שֵׁם מַטֵּ) בֵּין פָּרַת יוֹסֵף. מַה זֶה בֵּין פָּרַת
 יוֹסֵף? שְׁהַתְנַדֵּל לְכַסּוֹת עַל אִמּוֹ. בֵּין פָּרַת עֲלֵי עֵין,
 שָׁלֵא שְׁלֵמָה בּוֹ עֵין הָרַע. שֶׁכֵּט בְּנֵי־מִין, שְׁכָתוּב בּוֹ
 (דְּבָרִים ל"ג) וַבֵּין כְּתָפָיו שָׁכֵן. וְכָתוּב יִשְׁכֵן לְבִטָּח. מַה
 זֶה לְבִטָּח? שָׁלֵא פּוֹחַד מֵעֵין הָרַע וְלֹא פּוֹחַד
 מִפְּנֵעִים רָעִים.

אָמַר אוֹתוֹ רָשָׁע, אֲנִי אֶעֱבִיר חוֹמָה זוֹ שָׁלֵא
 תַעֲמֹד, וְאֲנִי אֶסְתַּכֵּל כְּמוֹ שְׂצָרִיד. רַחֵל
 הִיָּתָה שָׁם, רָאָתָה שְׁעֵין אוֹתוֹ רָשָׁע שְׁנוּנָה לְהַזִּיק.
 מַה עָשָׂתָה? יֵצְאָה וּפְרָשָׁה כְּנִפְיָה עֲלֵיהֶם וְכַסְתָּהּ
 עַל בְּנֵיהָ. זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיִּשָּׂא בַלְעָם אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא
 אֶת יִשְׂרָאֵל. בֵּיוֹן שְׁרָאָתָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, עֵין שְׁנוּנָה,
 מִיָּד - וַתְּהִי עֲלָיו רוּחַ אֱלֹהִים. עַל מִי? עַל יִשְׂרָאֵל.

שְׁפָרְשָׁה כְּנִפְיָהּ וְכִסְתָּהּ עֲלֵיהֶם, וּמִיָּד שָׁב אֹתוֹ
רָשָׁע לְאַחֹר.

בְּהִתְחַלָּה הֵינן כִּסָּה עַל אִמּוֹ. וְכַעַת הָאִם מְכַסָּה
עַל בְּנָהּ. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שָׁהוּא כִּסָּה עַל רַחֵל אִמּוֹ שְׁלֹא
תִשְׁלַט הָעֵינַן שָׁל אֹתוֹ רָשָׁע עֲלֵיהָ, חֲיִיד בְּשָׁעָה
שֶׁתִּבְאֵ עֵינַי רָעָה אַחֲרַת לְהַסְתַּכֵּל עַל בְּנִיָּהּ וְעַל בְּנֵי
- אִמָּךְ תִּכְסָּה עֲלֵיהֶם. אַתָּה כִּסִּיתָ עַל אִמָּךְ - אִמָּךְ
תִּכְסָּה עֲלֶיךָ.

וַיִּשָּׂא אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת הַנְּשִׁים. פְּסוּק זֶה
נֹאמַר בְּסוּד הַחֲכָמָה, בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים,
שָׁבְנֵי הָעוֹלָם עוֹמְדִים בְּדִין, וַיִּשְׁרָאֵל שָׁבִים
בְּתִשׁוּבָה לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכַפֵּר עַל
עוֹנוֹתֵיהֶם. וְאוֹתוֹ מְקַטְרֵג עוֹמֵד עֲלֵיהֶם, שְׁחוֹשֵׁב
לְאַבֵּד אוֹתָם עַל חֲטָאֵיהֶם, שׁוֹלְחִים לוֹ אוֹתוֹ
דוֹרוֹן, וְאֵז כְּתוּב (בראשית לב) כִּי אָמַר אַבְרָהָם
כִּי בָּמִנְחָה תִּהְיֶה לְפָנָי. אַחֲרַי שְׁמַקְבֵּל אוֹתוֹ
מְקַטְרֵג הַדוֹרוֹן, מִתְּהַפֵּךְ לָהֶם לְסַנְגוֹר.

מִזְדַּקָּה וְרוֹאֵה אֶת יִשְׂרָאֵל כֻּלָּם מִתְעַנִּים, יַחֲפִי
 רַגְלִים. רוֹאֵה נָשִׁים, רוֹאֵה תִּינוּקוֹת, כֻּלָּם
 בְּתַעֲנִית, כֻּלָּם ^(דף רג ע"א) נִקְיִים בְּנִקְיוֹן. וַיֹּאמֶר מִי אֱלֹה
 לָךְ. שֵׁם קָדוֹשׁ לָךְ. מִי אֱלֹה לָךְ. שׂוֹאֵל עַל
 הַתִּינוּקוֹת, וְאוֹמֵר, תִּילָדִים אֲשֶׁר חָנַן אֱלֹהִים אֶת
 עַבְדְּךָ. וְכִי לָמָּה צָרִיךְ לְהִשְׁיבוֹ כְּלוּם? אֵלֶּא בִּינוּן
 שְׂמֻקְבֵּל אוֹתוֹ שְׁחַד, מִתְּהַפֵּךְ לָהֶם לְסִינְגוֹר. מֵרִים
 עֵינָיו וְרוֹאֵה אֶת יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ זֶה, חוֹשֵׁב שְׂבִנְגֵלֵל
 פִּתְחוֹ הֵם עוֹמְדִים בָּךְ.

שׂוֹאֵל עַל הַתִּינוּקוֹת, וְאוֹמֵר מִי אֱלֹה לָךְ. (וַיֹּאמֶר
 בְּרַדְדָּה בְּסִפְרֵי תִילָדִים) מַה זֶה מִי אֱלֹה לָךְ? אֵלֶּא
 אָמַר, מִיֵּלֵא אַתֶּם שְׂחַטְטֵאֲתֶם לְפָנַי תְּמַלְוֵה, אֲבָל
 תִּינוּקוֹת אֵלֹו מֵדוּעַ עוֹמְדִים בָּךְ? מִי אֱלֹה לָךְ?
 וַיֹּאמֶר תִּילָדִים. רוּחַ הַקִּדְּשׁ אוֹמְרָת, וְעַל זֶה טַעַם
 זְכוּף. וַיֹּאמֶר תִּילָדִים, בְּרַדְדָּה נִסְתֵּר, אֲשֶׁר חָנַן
 אֱלֹהִים אֶת עַבְדְּךָ. וְכִי רוּחַ הַקִּדְּשׁ אֹמְרָה אֶת
 עַבְדְּךָ? אֵלֶּא רוּחַ הַקִּדְּשׁ אוֹמְרָת: אֱלֹה אוֹתֶם
 תִּינוּקוֹת שְׂלֵא חֲטָאוּ וְלֹא טַעַמוּ טַעַם חֲטָא,
 וּמִסְרָם הַקִּדְּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּיַד הַמְּמַנֶּה שְׁלָךְ וְהִרְג

אוֹתָם בְּלִי חֵטָא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת ה) וּמִיֵּד
עֲשִׂיקֵיהֶם כַּח. וְזָחַו אֶת עֲבָדָךְ.

כִּיִּזְן שִׁשְׁמַע מֵאוֹתָם תִּינּוֹקוֹת, מִיֵּד עוֹלָה
לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְאוֹמַר: רַבּוֹן הָעוֹלָם,
כֹּל דְּרַכִּיךְ בְּדִין אִמַּת, וְאִם תִּדִּין שׁוֹרָה עַל יִשְׂרָאֵל
בְּגִלָּל חֲטָאֵיהֶם הֵם, תִּינּוֹקוֹת שְׁלָחֶם שְׁלֵא חֲטָאוּ
לְפָנֶיךָ, לָמָּה מְסַרְתָּ אוֹתָם לְהַרְגָם בְּלִי חֵטָא?
וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לּוֹקַח דְּבָרָיו בְּכַף וְחַס עֲלֵיהֶם.
וְאוֹתָהּ שְׁעָה אֵין אִם כָּרָה בְּתִינּוֹקוֹת.

וְאוֹתוֹ מְקַטְרֵג לּוֹקַח קִנְיָה מֵאוֹתוֹ מִמְנָה שְׁתַּחַת
יְדָיו, וְאוֹמַר: וְכִי לִי נָתַן הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא אוֹתָם שְׁמַת־לְבָשִׁים בְּחֲטָאִים וְעוֹנוֹת,
וְלֵאוֹתוֹ מִמְנָה שְׁלִי מְסַר תִּינּוֹקוֹת בְּלִי חֵטָא שְׁלֵא
טָעְמוֹ טַעַם חֵטָא! מִיֵּד הוֹלִיךְ לְהוֹצִיאָם מִתַּחַת
יְדוֹ וְלֵא יִשְׁלַח בָּהֶם. וְעַל זֶה מְקַדִּים לוֹ וְאוֹמַר
לוֹ, תִּילָדִים אֲשֶׁר תִּנֵּן אֱלֹהִים אֶת עֲבָדָךְ. לְאוֹתוֹ
עֲבָדָךְ, בְּלִי חֵטָא וּבְלִי חֲטָאָה. וּבְדִי שְׁלֵא יִתְיָה

שבת לממנה שלו יותר ממנו, רוצה להוציאם
מידו.

בשעולות תפלות ישראל ביום זה לפני הקדוש
ברוך הוא, מה פתוב? והוא עבר
לפניהם. הרי רוח הקדש עוברת לפניהם, (כמו שנאמר
מיכה ב) ויעבר מלכם לפניהם) והוא ודאי עבר לפניהם.
וישתחו ארצה שבע פעמים, רוח הקדש הקטינה
עצמה לגבי מעלה שבע פעמים לגבי שבע דרגות
עליונות שמעליו, והקטינה עצמה לכלל אותם
עמו כל אחד ואחד. עד גשתו עד אחיו, לאותה
דרגת הרחמים, שחרי הם בן ובת. בן - (שמות ד) בני
בכרי ישראל. בת - בנות ישראל. רוח הקדש
עשתה הקטנת עצמה, עד גשתו.

ביון שהגיע אליו, תבע ממנו והודיע לו צער
בניהם למטה, ושניהם נכנסים להיכל ממיר
גנוז של יום הכפורים, אם שלקהם, ותובעים על
ישראל לכפר להם, ואז פתוב (ויקרא טז) כי ביום תזה

יכפר עליכם לטהר אתכם וגו'. אכפר עליכם לא
כתוב, אלא יכפר עליכם.

וכעת הילדים, חכמים אלו של פאן, הקדוש
ברוך הוא נתן להם סודות התורה
להתעמר בהם ולהתתקן (ולתפדל) בהם, עין רעה
לא שולטת עליהם בגלל עין טובה, רוח הקדוש
של רבי פנחס ששורה עליהם. פא רבי פנחס
ונשקו. אמר, אלמלא לא באתי בדרך זו אלא
לשמע דברים אלו - די לי. אשרי דרך זו שפאתי
אליך.

והקדוש ברוך הוא פאן, שהסכים אתנו. ולא
די אילן אחר, אלא
שלשה. אבל מעין זה דמות עליונה היא אל
אותו מעין טמיר וננוז. שלשה אילנות אלו,
שלשה ארזים הם שנקראים ארזי הלכנון, והם
דמות שלשה אילנות גדולים, סוד האבות. (שהסכים
עמנו. מעין זה דגמת אותו מעין עליון שטמיר וננוז. שלשה אילנות הם דמות

שֶׁל שְׁלֹשָׁה אֵילָנוֹת גְּדוּלִים, סוּד הָאֲבוֹת) אֲשֶׁרִי חִלְקֵנוּ בְּאוֹתָהּ
שָׁעָה.

הַרְבֵּינוּ הָאֵילָנוֹת אַחַד עַל רֹאשׁ רַבִּי שְׁמַעוֹן,
וְאַחַד עַל רֹאשׁ רַבִּי פִּנְחָס, וְאַחַד עַל
רֹאשׁ רַבִּי אֶלְעָזָר. הַתְּפִשְׁטוּ הָעֲנָפִים לְכֹל צַד עַל
רֹאשֵׁי הַחֲבָרִים. בָּכָה (שְׂמַח) רַבִּי פִּנְחָס וְאָמַר, אֲשֶׁרִי
חִלְקִי וְאֲשֶׁרִי עֵינֵי שָׂרְאוּ כָּה. וְלֹא עַל שְׂלֹף וְעַל שְׂלִי
שְׂמַחְתִּי בְּלִבְדָם, אֲלֵא עַל רַבִּי אֶלְעָזָר בְּגִנוּ אֲנִי
שְׂמַח, שְׂחָשׁוּב הוּא לְפָנַי הַמְּלֹךְ הַקְּדוֹשׁ בְּאַחַד
מֵאֲתָנּוּ. קָם וּנְשָׁקוּ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר, קוּם
בְּעַמּוּדָךְ וְאָמַר לְפָנַי רַבּוֹנֶךָ דְּבָרִים שְׁלוֹ. קָם רַבִּי
אֶלְעָזָר. (דף רג ע"ב)

פָּתַח וְאָמַר, (מִיכָה ו') עַמִּי זָכַר נָא מֵה יַעֲזֵב בְּלֶק מְלֹךְ
מוֹאָב וְגו'. עַמִּי, כִּמְה רַחֲמָן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא עַל בְּנָיו. אֵת עַל נֹב שְׂחַמְטָאוּ לְפָנָיו, כֹּל דְּבָרָיו
בְּאַהֲבָה אֲלֵיהֶם כָּאֵב אֵל בְּנוֹ. תְּמָא תִּפְּן לְאָבִיו -
מְלֻקָּהוּ. כֹּל עוֹד בְּשִׁמְלֻקָּהוּ וְלֹא שָׁב מְדַרְבּוּ, נוֹזֵף
בוּ בְּדָבָרִים וְלֹא מְקַבֵּל. אָמַר אָבִיו: אֵינִי רוֹצֵה

לַעֲשׂוֹת לְבַנֵּי כְמוֹ שְׁעָשִׂיתִי עַד הַיּוֹם. אִם אֶלְקָנוּ -
 יַחֲשֵׁשׁ בְּרֵאשׁוֹ, הֲרֵי הַכָּאֵב שְׁלוֹ אֶצְלִי. אִם אֶנְזֹף בּוֹ
 - דְּמוּתוֹ מְשַׁתַּנֵּית. מָה אֶעֱשֶׂה? אֵלֶּךָ אֵלֶּךָ וְאַתְחַנֵּן
 אֵלָיו וְאֹמַר לוֹ דְּבָרִים רַבִּים כִּדְרֵי שְׁלֵא יתְעַצֵּב.

כָּךְ בְּכָל הַמִּינִים הוֹלֵךְ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בְּיִשְׂרָאֵל. שׂוֹרָה אַתֶּם הַלְקָאָה, וְלֹא קִבְלוּ.
 נְזַף בְּהֶם, וְלֹא קִבְלוּ. אָמַר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֲנִי
 רוֹאֶה בְּבָנֵי שְׁבַגְלָל הַמַּלְקוֹת שֶׁהִלְקִיתִי אֹתָם, הֵם
 חוֹשְׁשִׁים בְּרֵאשִׁים. אוֹי, שְׁהֲרֵי מִתּוֹךְ כָּאֵבִים אֲנִי
 חוֹשֵׁשׁ, שְׁכַתּוֹב (ישעיה סג) בְּכָל צָרְתָם לוֹ צָר. נְזַפְתִּי
 בְּהֶם, הַשְׁתַּנַּתָּה דְמוּתָם, שְׁכַתּוֹב (איכה ד) חָשַׁךְ
 מִשְׁחֹר תִּאָּרֵם לֹא נִכְרוּ בַחֲוִצוֹת. אוֹי
 כְּשֶׁהִסְתַּכַּלְתִּי בְּהֶם וְלֹא נוֹדְעוּ. כָּעֵת אֶתְחַנֵּן
 לְפָנֵיהֶם תּוֹךְ תַּחֲנוּנִים. עֲמִי מָה עָשִׂיתִי לָךְ וּמָה
 הִלְאִיתִיךָ. בְּנִי יַחֲדָי שְׁלִי, חֲבִיב נַפְשִׁי, רֵאֵה מָה
 עָשִׂיתִי לָךְ, הַשְׁלַטְתִּי אוֹתְךָ עַל כָּל בְּנֵי הַיְכָלִי,
 הַשְׁלַטְתִּי אוֹתְךָ עַל כָּל מַלְכֵי הָעוֹלָם. וְאִם עָשִׂיתִי
 לָךְ מַעֲשִׂים אַחֲרָיִם, עֲנֵה בִּי, אַתָּה תַעֲיִד בִּי.

עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה
 אתו בלעם בן בעור (מיכה ו). זכר נא, היה
 זכר בבקשה ממך, מה יעץ. כעת יש להסתכל
 מה היתה עצת בלק על העם הקדוש, והתורה לא
 החשיבה את בלק כלום, כמו שהיה ללבן, שכתוב
 (דברים כו) ארמי אבד אבי.

אשורנו ונו', ציור ודמות אביו נרשם בו ממש.
 ומאותו זמן שהיה במעי אמו, מצד
 שלה התמתח והושיט פסיעה לחוץ יותר. כי
 מראש צרים אראנו, זו דמות וציור אביו (ממש).
 כיון שהיה במעי אמו, אשורנו, הושיט פסיעה
 לחוץ, כמו זה ת' (ו).

וזהו ומגבעות אשורנו. בישיבה העליונה גבעת
 חסר ו' (גבוחת הכל אותה עליונת הכל). בישיבת הרקיע
 ומגבעות, באות ו'. ומשלים לשני צדדים. אחד,
 שהרי הגבעת הזו לא נפרדת מבנה לעולמים
 ואינה עוזבת אותו, ועל כן נכלל ו' אותה לעולם.
 ואחד, שהרי גבעה שלמטה, בנה שנכלל עמה

צָרִיךְ לְעֵתִיד לָבֵא כְּשֵׁיבֵא מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ לְקַחַת לוֹ
גְּבֻעַת עֲלִיּוֹנָה, וּלְהַכְנִימוֹ תוֹךְ כְּנַפְיָהּ כִּדְרֵי לְחִזּוּק
אוֹתוֹ וּלְהַעֲמִידוֹ בְּחַיִּים עֲלִיּוֹנִים, וּמִכְּנָה יֵצֵא
בְּאוֹתוֹ יוֹם מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ.

וְסוּד זֶה - (תהלים ב) אִם־סָפְרָה אֵל חֶק ה' אָמַר אֱלֹהֵי
בְּנֵי אֲפֹתָה אֲנִי הַיּוֹם יִלְדֶּתֶיךָ. עֵתִיד אֲנִי לֹאמַר
לְאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁנִּקְרָא חֶק וּלְבָשָׂרוֹ, (ה' אָמַר אֱלֹהֵי בְּנֵי אֲפֹתָה
אֲנִי הַיּוֹם יִלְדֶּתֶיךָ). בְּאוֹתוֹ יוֹם מִמֶּשׁ יוֹצֵיא אוֹתוֹ חֶחֶק
הַהוּא מִתַּחַת כְּנַפְיָהּ כְּכַמָּה חַיִּים, כְּכַמָּה עֲטָרוֹת,
כְּכַמָּה בְּרָכוֹת כְּרֵאוּי.

וְאוֹתוֹ חֶק לֹא יִשְׁאָר לְבָדוֹ. יְכַלֵּל בּוֹ מְשִׁיחַ אַחֵר,
כֵּן יוֹסֵף, וְשֵׁם יִתְחַזַּק, וְלֹא בְּמָקוֹם אַחֵר.
וּמִשׁוֹם שֶׁהוּא גְּבֻעָה תַּחְתּוֹנָה שְׂאִין בַּת חַיִּים,
יָמוּת מְשִׁיחַ זֶה וַיְהִרְגֵהּ, וַיָּמוּת עַד שֶׁתִּלְקַט גְּבֻעָה
זוֹ חַיִּים מֵאוֹתָהּ גְּבֻעָה עֲלִיּוֹנָה, וַיִּקּוּם.

וּמִשׁוֹם כֵּךְ בִּישִׁיבַת הַרְקִיעַ וּמִגְּבֻעוֹת שָׁלֵם, בְּאוֹת
ו', עַל שְׁנֵי צְדָדִים אֱלֹהֵי (בְּתוֹב). אֲבָל
בִּישִׁיבָה הָעֲלִיּוֹנָה חֶסֶר, בְּלִי ו', לְהִרְאוֹת דְּבָר שְׂאִין

בו קְשִׁיָּה וּסְפָק. הֵן עִם לְבָרְד יִשְׁכֵּן, בְּיַחְדָּה, בְּלִי
עֲרַבּוּכָה אַחֲרָת.

כָּל יַחְדָּה שְׁלֵם פֶּאן הוּא. ה' אֱלֹהֵינוּ ה'. שְׁחֲרֵי סוּדוֹ
מֵרֵאשׁ צָרִים הוּא, וְהַתִּיַחַד בְּרֵאשׁ, בְּגִזְע
וּשְׁבִיל. ה' - זֶה הָרֵאשׁ הָעֲלִיּוֹן, אֲוִיר שְׁעוּלָה.
אֱלֹהֵינוּ - זֶה הַגִּזְע, שְׁנֵאמַר (ישעיה יא) גִּזְע יִשִׁי. ה' -
זֶה הַשְּׁבִיל שְׁלֵמָתָה. וְעַל סוּד זֶה הַתִּיַחַד בּוֹ בְּרֵאשׁוֹ.
וּמִשׁוּם שְׁנִמְתָּח בּוֹ שְׁבִיל, צָרִיךְ סוּד שְׁנִנְגוֹר בְּשִׁתִּי
יִשִּׁיבוֹת.

אֲשִׁרֵי חֶלְקָה, רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁוֹכֵית לְדַבָּרִים
עֲלִיּוֹנִים שֶׁל רַבּוֹנָה, וְרַבּוֹנָה הַתְּרַצָּה בָּךְ.
בְּמָה שְׁעוֹר שֶׁל הַתְּפִשְׁטוֹת שֶׁל שְׁבִיל זֶה בְּשְׁעוֹר
עֲלִיּוֹן שֶׁל רֵאשׁ ^(דף רד ע"א) וְגִזְע וּשְׁבִיל, וְהַתְּלַבְּשׁוֹ
בְּהַתְּפִשְׁטוֹת זוֹ. (וְעַל זֶה הַתְּפִשְׁטוֹת שֶׁל אַחַד, שְׁעוֹר שֶׁל שְׁשָׁה צְדָדִים,
וְהַכֵּל הַתִּיַחַד בְּאוֹת ד' הוּן, אַח ד') וְעַל זֶה הַתְּפִשְׁטוֹת שֶׁל א'
(ה) שְׁעוֹר שֶׁל שְׁשָׁה צְדָדִים. וְהַכֵּל הַתִּיַחַד בְּאוֹת
(אח) הוּן. וּמִשׁוּם בָּךְ לְבָרְד יִשְׁכֵּן בְּרֵאשׁוֹ.

וּבְגוֹיִם לֹא יִתְחַשֵּׁב. לְיִשְׂרָאֵל יֵשׁ כְּתָב וְלִשְׁוֹן,
 וּבְכָל אֹתוֹת יְכוּלִים לְהִסְתַּכֵּל בְּדַמוֹת
 וְצִיּוֹר כְּרֵאוֹי, אֲבָל בְּגוֹיִם - עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת
 - לֹא יִתְחַשֵּׁב. הַסּוּד שְׁלָנוּ, מִשּׁוּם שְׂאִין לָהֶם כְּתָב
 וְלִשְׁוֹן, וְאִין לָהֶם לְהִסְתַּכֵּל וְלִדְעַת כְּלוּם, שְׁחֵרֵי
 (ירמיה י) הֶבֶל הַמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתָעִים, וְלֹא יִתְחַשֵּׁב
 סוּד שְׁלָנוּ בְּמַחְשָׁבָה וּבְהִסְתַּכְלוֹת שְׁלָהֶם, הוֹאִיל
 וְאִין לָהֶם כְּתָב. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל.

מִי מָנָה עֵפֶר יַעֲקֹב וּמִסֵּפֶר אֶת רַבֵּעַ יִשְׂרָאֵל. (מ"י)
 אוֹתָהּ נִקְבְּהָ עֲלִיזָנָה, רֹאשׁ וְגִזְעַ וְשִׁבִיל,
 בְּנִסְתָּר הִיא, וְלֹא עוֹמְדָת לְשִׂאלָה לַחוּץ. אֲבָל
 מִשְׁעָה שְׁמַתְחִילָה לְהַכְנֹת וְלַעֲשׂוֹת הַיִּכָּל בְּרִצּוֹנוֹ,
 וְנִקְרָאת מ"י, מִתְחִילָה לְהַכְנֹת. הַדְּמוֹת, שְׁלוֹ
 מִפֶּשׁ. מוֹצִיא נִקְבָּה שְׁלוֹ בְּדַמוֹת אָמוֹ.

מַה זֶה מִי? זֶה רֹאשׁ וְגִזְעַ וְשִׁבִיל. (י) וְהַתְּפִשֵּׁט
 לְהַכְנֹת בְּפִשְׁיטוֹת הַיִּכָּל אַחַד, לְשִׁנֵּי צְדָדִים
 בּוֹנָה. וְאַף עַל גַּב שֶׁהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא ו' -
 גַּם כִּךְ הוֹצִיא אֶת נִקְבָּתוֹ כְּאַחַד וְהוֹמִינָה אֵלָיו.

מְנָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דניאל א) וַיִּמַּן לָהֶם הַמֶּלֶךְ, (אסתר ט)
 וּמְשֻׁלֹחַ מְנוֹת. נָתַן לוֹ אוֹצָר גָּדוֹל וַיִּקֶּר, וְהוֹצִיא
 אוֹתָהּ כְּאַחַד מִמֶּנּוּ. בְּאוֹתָהּ פְּשִׁיטוֹת שְׁהַת־פֶּשֶׁט,
 הוֹצִיא שְׁנֵיהֶם כְּאַחַד, (בְּרִנְיָה זו פְּשׁוּט לְכַאֵן וּלְכַאֵן, הוֹצִיא בֵּן וּבַת
 בְּרִנְיָה אַחַד, וְעַל זֶה שְׁמִים וְאָרְץ בְּרִנְיָה אַחַד נִבְרָאוּ כְּאַחַד) בְּשַׁעַר אַחַת.

וּמִסְפָּר אֵת רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל. רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל, סוּד זֶה
 בְּגִלְגָּלָה, רַבִּי, נִמְסַר. אֲשֶׁרֵי חֶלְקָה! רִבְעֵי
 יִשְׂרָאֵל, רְבִיעִית מִמְּדִידוֹת יִשְׂרָאֵל, הִיא בְּרִית.
 לָמָּה נִקְרָא רִבְעֵי? אֵלֶּא שְׁעוֹר הַגּוֹף, אֲרִבְעֵי
 בְּרִיתוֹת הָיוּ בְּשְׁעוֹר שְׁלוֹ. וּבְרִית רִבְעֵי הוּא
 בְּשְׁעוֹר שְׁלֹ מְדִידוֹת הַגּוֹף. הַכֹּל הוֹצִיא מִי.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה הוֹלֵךְ לְרֵאוֹת אֵת רַבִּי יוֹסִי חָמִיו,
 רַבִּי אַבְיָה וְחֻבְרִיּוֹ הִלְכוּ עִמּוֹ. פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר
 וְאָמַר, (תהלים ה) ה' בִּקֶּר תִּשְׁמַע קוֹלִי וְגו'. ה' בִּקֶּר,
 אֵיזָה בִּקֶּר? אֵלֶּא זֶה בִּקֶּר שֶׁל אַבְרָהָם שְׁהַתְּעוֹדֵר
 בְּעוֹלָם, שְׁכַתוֹב (בראשית כב) וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בַּבִּקֶּר.
 שְׁחֵרֵי בְּשִׁמְנֵי הַבִּקֶּר, אוֹתוֹ בִּקֶּר מִתְּעוֹדֵר בְּעוֹלָם,
 וְהוּא עֵת רְצוֹן לְכֹל, וְלַעֲשׂוֹת טוֹב לְכֹל הָעוֹלָם,

לצדיקים ולרשעים. ואז זמן תפלה הוא להתפלל
לפני המלך הקדוש.

ועל זה, בשעה שפא הבקר, כל אותם אסירי
המלך מוצאים מנוחה, זמן תפלה הוא
עליהם, וכל שכן אותם שחוזרים בתשובה
ומבקשים בקשותיהם לפני המלך הקדוש, משום
שבשעה זו יוצא ממנה אחד לצד דרום, ורפאל
שמו, וכל מיני רפואה בידו. ומצד דרום יוצאת
רוח אחת ומניעה לאותו הממנה שממנה על
הרפואה. וכשמניעה הרפואה לפני הקדוש ברוך
הוא, הוא פוקד לבית דינו שלא יפתחו בדין,
משום שתחיים ביד הקדוש ברוך הוא, ולא
בידיהם.

ומתוך שהיא עת רצון, רצה הקדוש ברוך הוא
זכות אותו האיש. אם ימצא בתפלה (נפה).
ואם לא - נחשב לו בשוגג) או שהוא בעל תשובה - חם
עליו. באותה שעה נשמע קול צפרים המקננות,
שכתוב (תהלים קד) אשר שם צפרים יקננו. ואותן

צפּרים מודות ומשכחות לקדוש-ברוך-הוא.
ואתה איִלת השחר מתעוררת בעולם ואומרת,
(שם לא) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'. אז
אותו ממנה יוצא, ועושה כל מה שנצטווה.

ואם תאמר שמיני רפואה בידו כמו שאמרנו
- לא כך! שהרי רפואה לא היתה, רק
בידי המלך הקדוש. אבל בפעם שפוקד הקדוש
ברוך הוא רפואה לאותו האדם, הוא יוצא,
וכל המקברים הממנים על מחלות רעות
פותרים ממנו. אז אותה הרוח שנסעה מצד
דרום מושיטה לו לאותו אדם, והרי הרפואה
נמצאת, והכל בידי הקדוש ברוך הוא.

ועל זה כתוב (שם ה) ה' בִּקֵּר תִּשְׁמַע קוֹלִי, וְלֹא
כָתוּב ה' בִּפְקֹד תִּשְׁמַע קוֹלִי. אֵלֵּא לְגַבִּי
הַפֶּקֶד שֶׁל אַבְרָהָם הוּא אָמַר. בִּקֵּר אֶעֱרֹךְ לְךָ
וְאַצְפֶּה. שְׁנֵי בִקֵּר לָמָּה? אֵלֵּא אֶחָד בִּקֵּר שֶׁל
אַבְרָהָם, וְאֶחָד בִּקֵּר שֶׁל יוֹסֵף, שְׁכַתוּב (בראשית מד)
הַבֶּקֶר (דף רד ע"ב) אֹר, וּמִתְרַגְּמִים: בִּקֵּר מֵאִיר, מֵאִיר

וְדַאי. אֶעְרָךְ לָךְ וְאַצְפָּה, מַה זֶה אֶעְרָךְ לָךְ? אֵלֵּא
 אִיסֵּדֵר לָךְ גַּר שְׁלָךְ לְהַדְלִיק, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קלב)
 עֲרַבְתִּי גַר לְמִשְׁיַחִי. וְלִגְבֵי הַבְּקָר שֶׁל יוֹסֵף הוּא
 אָמַר, שְׂאוֹתוֹ סִדּוֹר שֶׁל גַּר שְׁלוֹ הוּא.

וְאַצְפָּה, מַה זֶה וְאַצְפָּה? הֲרִי כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם
 מִצְפִּים וּמְחַכִּים לְטוֹב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, וְאִפְלוּ בְּהִמּוֹת הַשְּׁדָה, וּמַה שְּׂבַח שֶׁל דָּוִד
 יוֹתֵר מִכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם? אֵלֵּא דְבָר זֶה שְׂאֵלְתִי, וְכֵן
 אָמְרוּ לִי, וְהוּא דְבַר אֱמֶת שְׂבֵא מִרְחוּק. אִזְר
 רֵאשׁוֹן שְׂבֵרֵא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיָּה מֵאִיר עַד
 שְׁלֵא יִכְלוּ הָעוֹלָמוֹת לְסַבֵּל אוֹתוֹ. מַה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא? עָשָׂה אִזְר לְאִזְרוֹ לְהַתְּלַבֵּשׁ זֶה בְּזוֹת. וְכֵן
 כָּל שְׂאָר הָאִזְרוֹת, עַד שְׂכָל הָעוֹלָמוֹת הַתְּקִימוֹ
 בְּקִיּוּמָם וַיִּכְלוּ לְסַבֵּל.

וּמִשׁוּם כֵּן הַתְּפִשְׁטוֹ דְּרַגּוֹת וְהַתְּלַבְּשׁוֹ אִזְרוֹת,
 וְהֵם נִקְרָאִים בְּנָפִים עֲלִיּוֹנִים, עַד
 שְׂמַנְיָעִים לְבַקֵּר זֶה שֶׁל יוֹסֵף, וְהוּא לוֹקַח כָּל
 הָאִזְרוֹת הָעֲלִיּוֹנִים. וּמִתּוֹךְ שְׂכָל הָאִזְרוֹת הָעֲלִיּוֹנִים

בו תלויים, ויוו עולה מסוף העולם עד סוף העולם
 שלמעלה, עד שהעולמות שלמטה לא יכולים
 לסבל. בא דוד והתקין נר זה, כסוי לבקר זה של
 יוסף להתכסות בו ולהעמיד עולמות שלמטה
 בסודר הנר הזה, ועל זה כתוב בקר אערוך לך
 ואצפה, כמו שנאמר (שמות לו) ויצפיהו זהב טהור.
 (ומשום שאותו נר, דוד תלוי בו וכו') ומשום שאותו הנר הוא
 של דוד וכו' תלוי, אמר שהוא יהיה כסוי לבקר
 הזה. בא רבי אבא ונשקו, ואמר, אלמלא לא
 יצאתי לדוד רק לשמע דבר זה - די לי!

עד שהיו הולכים, באה יונה אחת לרבי אלעזר,
 שרתה וצפצפה לפניו. אמר רבי אלעזר,
 יונה כשרה, תמיד היית נאמנה בשליחותך. לבי
 ואמרי לו, הרי החברים באים אליך, ואני עמהם,
 ונר יתרחש לנו לשלשה ימים, ולא יפל עליו
 פחד, שהרי בחדוה אנו הולכים אליו. השיב
 פעם אחרת ואמר, לא שמחנו מספיק, ורע
 בעיני הרבה על רמזן אחד מלא שנתן תחתיו,

וְיוֹסֵי שְׁמוֹ. הִלְכָה אֹתָהּ הַיּוֹנָה מִלְפָּנָיו, וְאוֹתָם
הַחֲבָרִים הִלְכוּ.

אָמַר רַבִּי אֲבָא לְרַבִּי אֶלְעָזָר, מַה זֶה? תַּמְחֵתִי
הֲרֵבָה מִמָּה שָׁרְאִיתִי. אָמַר לוֹ, הַיּוֹנָה הִזָּה
בָּאָה אֵלַי בְּשִׁלְיחוֹת רַבִּי יוֹסֵי חָמִי, שֶׁהוּא בְּבֵית
חָלִיו, וַיִּדְעֵתִי מִהַיּוֹנָה הַזֹּה שֶׁהוּא נֹצֵל, וְחִלּוֹף נִתַּן
עָלָיו וְנִתְרַפָּא.

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, הָרִי עוֹרֵב אֶחָד עָמַד לְפָנֵיהֶם,
קוֹרָא בְּכַח וּמַצְפִּיעַף צְפִצְפוֹף גָּדוֹל. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, לָכֵן אֲתָה קָנִים וּלְכֵן אֲתָה מְתַקֵּן. לָךְ
לְדַרְכֵךְ, שֶׁהָרִי יִדְעֵתִי. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, חֲבָרִים,
נִלְךְ וְנִגְמַל חֶסֶד לְרֵמוֹן שֶׁהָיָה מָלֵא מִהַכֹּל, וְרַבִּי
יוֹסֵי מְפַקִּיעִין הוּא שְׁמוֹ, שֶׁהָרִי הִסְתַּלֵּק מִהָעוֹלָם
הַזֶּה וְאִין מִי שָׁרְאוּי לְהַשְׁתַּדֵּל בּוֹ, וְהוּא קָרוֹב
אֵלֵינוּ.

סָטוּן מִתְהַדְרֵךְ וְהִלְכוּ לְשָׁם. כִּיּוֹן שָׁרְאוּ אוֹתָם כָּל
בְּנֵי הָעִיר, יָצְאוּ אֵלֵיהֶם, וְנִכְנְסוּ שָׁם לְבֵית
רַבִּי יוֹסֵי מְפַקִּיעִין אוֹתָם הַחֲבָרִים הִלְלוּ. בֵּן קָטָן

הָיָה לוֹ לְרַבִּי יוֹסֵי, וְלֹא נָתַן לְשׁוֹם אָדָם שְׂיִגִיעַ
 לְמַטַּת אָבִיו אַחַר שְׁמֵית, אֲלָא הָיָה לְבִדּוֹ סְמוּךְ לוֹ,
 וּבָכָה עָלָיו, פִּיּוּ בְּפִיּוּ מִתְדַבֵּק.

פָּתַח אוֹתוֹ תִּינוּק וְאָמַר: רַבּוֹן הָעוֹלָם, פְּתוּב
 בַּתּוֹרָה (דברים כב) כִּי יִקְרָא בֶן צֶעֱזֵר לְפָנָיו
 וְגו', שִׁלַּח תִּשְׁלַח אֶת הָאֵם וְגו'. הָיָה צוֹעֵק אוֹתוֹ
 תִּינוּק וּבּוֹכָה, וְאָמַר: רַבּוֹן הָעוֹלָם, בָּנִים דְּדָבָר זֶה
 שָׁלַח הַתּוֹרָה! שְׁנֵי בָנִים הָיִינוּ מֵאֲבָא וְאִמִּי, אֲנִי
 וְאֶחָוִיתִי הַקַּטָּנָה מִמֶּנִּי, הָיָה לָךְ לְקַחַת אוֹתָנוּ וּלְבָנִים
 דְּדָבָר הַתּוֹרָה. וְאִם תֵּאמַר, רַבּוֹן הָעוֹלָם, אִם פְּתוּב,
 וְלֹא אָב - הָרִי כָּאֵן הַכֹּל הוּא, אֲבָא וְאִמִּא. אֲמַא
 מִתָּה, וּלְקַחַת אוֹתָהּ מֵעַל הַבָּנִים. פָּעַת אֲבָא שְׁתֵּיהּ
 מְכַסֶּה עָלֵינוּ נְלַקַּח מֵעַל הַבָּנִים. אֵיפֹה דִּין הַתּוֹרָה?
 בְּכוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר וְהַחֲבָרִים מוּל הַבְּכִי וְהַצְּעָקָה שָׁל
 אוֹתוֹ תִּינוּק.

פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (משלי כה) שְׁמַיִם לָרוֹם וְאָרֶץ
 לְעֵמֶק וְגו'. עַד שְׁתֵּיהּ אוֹמַר רַבִּי אֶלְעָזָר
 פְּסוּק זֶה, הָיָה עֲמוּד אִשׁ מִפְּסִיק פִּינִיחָם, וְאוֹתוֹ

תִּינּוֹק הָיָה דָּבֵק בְּפִי אָבִיו וְלֹא הָיוּ נִפְרָדִים. אָמַר
 רַבִּי אֱלֶעָזָר, אִי שְׂרוּצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִרְחִישׁ
 גַּם, אִי שְׂרוּצָה שְׁלֵא יִשְׁתַּדֵּל אָדָם אַחַר עֲלָיו, אֲבָל
 עַל דְּבָרֵי אוֹתוֹ תִּינּוֹק וְדַמְעוֹתָיו אֵינִי יָכוֹל לְסַבֵּל.

עַד שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים, שָׁמְעוּ קוֹל אֶחָד שֶׁהָיָה (דף רה ע"א)
 אוֹמֵר: אֲשֶׁרִיךְ רַבִּי יוֹסִי שְׁדִבְרֵי הַגְּדִי הַקָּטָן
 הָיָה וְדַמְעוֹתָיו עָלוּ אֵל כִּסֵּא הַמַּלְאָךְ הַקְּדוּשׁ, וְדָנוּ
 דִּין, וְשָׁלְשָׁה עָשָׂר בְּנֵי אָדָם הִזְמִין הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְמַלְאָךְ הַמָּוֶת בְּגִלְגָּלָה, וְהָרִי עֹשְׂרִים וְשִׁתִּים
 שָׁנִים הוֹסִיפוּ לָךְ עַד שֶׁתִּלְמַד תּוֹרָה אֶת הַגְּדִי
 הַשָּׁלֵם הָיָה תְּחִיב לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

קָמוּ רַבִּי אֱלֶעָזָר וְהַחֲבָרִים, וְלֹא הִשְׁאִירוּ אָדָם
 לַעֲמֹד בַּבַּיִת. מִיָּד רָאוּ אוֹתוֹ עֲמוּד אֵשׁ
 שֶׁעוֹלָה, וְרַבִּי יוֹסִי פָתַח עֵינָיו, וְאוֹתוֹ תִּינּוֹק דָּבוּק
 בְּפִיו. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר, אֲשֶׁרִי חֲלַקְנוּ שְׂרָאֵינוּ
 תְּחִינָת הַמֵּתִים עֵין בְּעֵין. קָרְבוּ אֵלָיו, וְהָיָה אוֹתוֹ
 תִּינּוֹק יֵשֵׁן כְּאִלוֹ שְׁנוּעַ מִהַעוֹלָם הָיָה. אָמְרוּ, אֲשֶׁרִי
 חֲלַקְךָ רַבִּי יוֹסִי, וּבְרוּךְ תְּרַחֲמֵן שְׁהִרְחִישׁ לָךְ גַּם עַל

הַצְעָקָה וְהַכְבִּי שֶׁל בְּנֵי וּבְדַבְרֵי, שָׁפַךְ דָּחַק
בְּדַבְרֵים יָפִים לְשַׁעַר הַשָּׁמַיִם, בְּדַבְרֵי וּבְדַמְעוֹתָיו
הוֹסִיפוּ לָךְ חַיִּים.

לְקַחוּ אֶת אוֹתוֹ תִּינוּק וּנְשָׁקוּהוּ, וּבְכוּ עִמּוֹ מֵרַב
חֲדוּתָה, וְהוֹצִיאֵהוּ לְבֵית אַחֵר, וְהִתְעוֹדְרוּ
עִלְיוֹ, וְלֹא הוֹדִיעַ לוֹ מִיָּד, אֲלֵא אַחֵר כָּךְ. שְׂמַחוּ
שָׁם שְׁלֹשָׁה יָמִים, וְחִדְשׁוּ יַחַד עִם אוֹתוֹ רַבֵּי יוֹסֵי
בְּמַת חֲדוּשֵׁי תוֹרָה.

אָמַר לוֹ רַבֵּי יוֹסֵי, חֲבֵרִים, לֹא נִתְּנָה לִי רְשׁוּת
לְגַלוֹת מִמֶּה שָׁרְאֵיתִי בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, אֲלֵא
לְאַחַר שְׁתֵּים עָשָׂרָה שָׁנִים. אֲבָל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
וְשָׁשִׁים וְחָמֵשׁ דְּמָעוֹת שָׁשַׁפְּךָ בְּנִי, נִכְנְסוּ בְּחֻשְׁבוֹן
לְפָנַי הַמְּלָךְ הַקָּדוֹשׁ, וְאֲנִי נִשְׁבַּע לָכֶם, חֲבֵרִים,
שְׁבַשְׁעָה שְׁפַתְּךָ בְּאוֹתוֹ הַפְּסוּק וְצַעַק בְּדַבְרֵים
הָהֵם, הוֹדַעְוָעוּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אֲלֶיךָ סַפְסְלֵי יְשִׁיבַת
הַרְקִיעַ, וּבְלָם עוֹמְדִים לְפָנַי הַמְּלָךְ הַקָּדוֹשׁ, וּבְקִשׁוֹ
עָלַי רַחֲמִים וְעָרְבוּ לִי, וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִתְמַלֵּא
רַחֲמִים עָלַי.

וַיָּפֶה לְפָנָיו אוֹתָם דְּבָרִים וְאִיךְ מָסַר נַפְשׁוֹ עָלָי.
 וְאַפְוֹטְרוּפוֹם אַחַד הָיָה לְפָנָיו, וְאָמַר: רַבּוֹן
 הָעוֹלָם, הֲרֵי כָּתוּב (תהלים ח) מִפִּי עוֹלָלִים וַיִּנְקִים
 יִסְדָּתָ עַז לְמַעַן צוֹרְרִיךְ לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם.
 יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שְׂזֻכוֹת הַתּוֹרָה וְזֻכוֹת אוֹתוֹ
 הַתִּינוֹק שְׁמַסֵּר נַפְשׁוֹ עַל אָבִיו, שְׁתַּחֲוֶם עָלָיו וַיִּנְצֵל.

וַיִּשְׁלַח עֶשֶׂר בְּנֵי אָדָם הַזְּמִין לוֹ תַּחְתָּי, וְעַרְבוֹן
 נָתַן לוֹ מִדִּין קָשָׁה זֶה. אִזְּ קָרָא הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְמַלְאָךְ הַמָּוֶת, וְצָוָה אוֹתוֹ עָלַי שְׁיַחְזֹר
 לְאַחַר עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנִים, שְׁחֲרֵי אֵין הָעַרְבוֹן
 לְפָנָיו, אֵלֹא לְהַשִּׁיב לְיָדוֹ מִשְׁכּוֹנוֹת שְׁחִיו בְּיָדוֹ.
 בְּעֵת חֲבָרִים, מִשׁוֹם שְׁרָאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 שְׂאֵתָם צְדִיקֵי אֲמֵת, הַתְּרַחֵשׁ הַיָּם לְעֵינֵיהֶם.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (שמואל א-א ב) ה' מִמִּית
 וּמִתְּיָה מוֹרִיד שְׂאוֹל וַיַּעַל. בְּפָסוּק זֶה יֵישׁ
 לְהַסְתַּכֵּל, וְכִי ה' מִמִּית? וְהֲרֵי שֵׁם זֶה סָם תַּיִים
 הוּא לְכָל, וְדָבָר זֶה שֶׁל מָוֶת לֹא שׂוֹרָה בּוֹ,
 וּבְכָל מְקוֹם שֵׁם זֶה נוֹתֵן תַּיִים לְכָל הָעוֹלָם, אִזְּ

מה זה ה' ממית? חושבים בני אדם שהוא הורג
 לכל בני האדם?! אלא ה' ממית בנדי. איך
 הוא ממית? אם תאמר משום שהסתלק מעל
 בני אדם, שהרי בעוד שהוא עליו, לא יכולים
 כל מקטרגי העולם להזיק לו. בפשעה שמתלק
 ממנו, מיד כל המקטרגים יכולים לו ומת תבן
 אדם. לא כך?!

אלא ה' ממית, את מי הוא ממית? לאותה
 התפשטות הצד האחר הרע. בין
 שמיכות הצד הרע רואה את זיו כבודו של
 הקדוש ברוך הוא, מיד מתה, ואין לה קיום אפלו
 רגע אחד. בין שאותה התפשטות צד האחר מתה
 ועברה מן העולם, מיד מתה. את מי הוא מתה?
 אותה התפשטות רוח הקדש שבאה מצד הקדשה,
 מתה אותה ומעמידה בקיום שלם. הכל עושה
 הקדוש ברוך הוא בזמן אחד. ומה שאמר מוריד
 שאל ויעל - מוריד אותה רוח קדושה לשאל,
 ועושה לה שם טבילה להטהר, ומיד מעלה אותה,

(לשאל, להדיון שם, ומיך מעלה אותה ועושה לה מבילה) וּנְכַנְס לַמָּקוֹם
שְׁצַרְיָךְ בְּנֵן עֲרֵן.

וְאֲנִי, חֲבֵרִים, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שְׁהַסְתַּלְקַתִּי מִהָעוֹלָם,
רוּחִי עָלְתָה וְנִרְדְּמָה מִיָּד, עַד שְׁעָה בָּלָה
שְׁהַחַיִּי הַקָּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַגּוֹפׁ הָיָה מֵת. בְּשְׁעָה
שְׁפַתְחָ בְּנֵי בְּאוֹתָם דְּבָרִים, אֲזִי פָרַחָה נִשְׁמַתּוּ
(נִשְׁמַתּוּ), וּפְנִישָׁה בְּנִשְׁמַתִּי שְׁהִיְתָה עוֹלָה מִתּוֹךְ מְהֵרָה
וּמִתּוֹךְ מְבִילָה, וְנִכְנָסָה בְּמָקוֹם שְׁנִכְנָסָה, וְשָׁם דָּנוּ
אֶת דִּינָהּ, וְנִתְּנוּ לִי עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנוֹת חַיִּים
בְּגִלְלֵי דְמַעוֹת ^(דף רה ע"ב) וּדְבָרֵי בְּנֵי. מִכָּאֵן וְהִלָּאָה יֵשׁ
לִי לְהַשְׁתַּדֵּל בְּמָה שְׁרָאִיתִי, שְׁחֵרֵי אֵיזֵן לִי לְהַשְׁתַּדֵּל
בְּדְבָרֵי הָעוֹלָם הַזֶּה. בִּיּוֹן שְׁרָאִיתִי מַה שְׁרָאִיתִי,
וְרוּצָה הַקָּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֵא יֵאבֵד וַיִּשְׁבַּח מִמְּנֵי
בָּלוֹם.

פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קיח) יִפֹּר יִסְרְנֵי יְהוָה וְגו'. דָּוִד
הַמֶּלֶךְ אָמַר אֶת זֶה עַל כָּל מַה (שְׁעֵבֵר) שְׁעָשָׂה
בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאָמַר עַל הַחֲבַטְחָה שְׁהִיְתָה לוֹ בְּאוֹתוֹ
עוֹלָם. עַל כָּל מַה שְׁעֵבֵר בְּעוֹלָם הַזֶּה, שְׁרַדְפוּ

אותו, והיה (ו) בורח בארץ נבריה, בארץ מואב
 ובארץ פלשתים, ומכלם הצילו הקדוש ברוך הוא
 ולא השאירו למות, ואמר על ההכבדה של אותו
 העולם.

אמר דוד, אם פאן חטאתי לקדוש-ברוך-הוא,
 פאן לקייתי וקבלתי ענשי, וטהר אותי
 מכל מה שחטאתי, ולא השאיר ענש שלי
 לעולם ההוא לאחר מיתה, ודאי יסר יסרני יה
 - בעולם הזה כדי לנקותני, ולמות לא נתנני -
 באותו העולם לקחת ממני נקמה. ואני, הרי
 הקדוש ברוך הוא נקה אותי פעם אחת בעולם
 הזה, מכאן והלאה אני צריך שלא להיות
 פבושה בעולם הבא.

פתח אותו תינוק בנו ואמר, (במדבר כו) אבינו מת
 במדבר והוא לא היה בתוך העדה וגו'.
 אבינו, הרי הטעם למעלה, האריך במלכה ומשך
 אותה. אי חסידים קדושים, פמה משיכות צער
 בקריאת אבינו. אין צער ואין כאב של רוח ונפש

אֵלָא כְּשֶׁקָרְאוּנוּ כְּךָ, אָבִינוּ, בְּכֹאב מְלֵב. מֵת
בַּמְדָּבָר, וְכִי אֲחֵרִים לֹא מֵתוּ בַּמְדָּבָר שְׂכָאן רָשָׁם
אוֹתוֹ וְאָמַר שֶׁהוּא מֵת בַּמְדָּבָר? וְהָרִי אֵלָפִים
וְרַבְבוֹת מֵתוּ בַּמְדָּבָר!

אֵלָא כַּמָּה בְּנֵי אָדָם מְעַרְטְלִים עַל זֶה, מֵהֶם
אוֹמְרִים שֶׁהוּא הָיָה מְקוֹשֵׁשׁ הָעֲצִים,
שְׂכֵתוֹב כִּי בְּחֻטְאוֹ מֵת. וּמֵהֶם אָמְרוּ כְּךָ, וּמֵהֶם
אָמְרוּ כְּךָ, וְאֲנִי כְּךָ לְמִדְתִּי: יוֹם שְׂאֵבָא נָפַל בְּבֵית
חֲלִינֵי, לְמִדְנֵי אֵת זֶה, וְאֲנִי רָאִיתִי מַה שְׂרָאִיתִי,
שְׂעֻנָּה אוֹתִי אֵבָא שְׂלֵא לְגִלוֹת. אֵלָא כַּמָּה וְכַמָּה
חַיִּו שְׂמֵתוּ בַּמְדָּבָר, וְלֹא עַל חֻטְא קִרְח וְלֹא עַל
חֻטְא חֲמִרְגָלִים. כְּךָ נְגֻזְרָה תְּגֻזְרָה. (וְלֹא עַל חֻטְא הָעֶגְל שְׂעֻשׁוּ
וְכוּ) אֵלָא קִדָּם (שְׂמֵתוּ עַל חֻטְא קִרְח, עַל חֻטְא חֲמִרְגָלִים, כַּאֲשֶׁר נְגֻזְרָה
חֲמִרְגָה, וְקִדָּם) מֵתָן תּוֹרָה, וְאַחַר הָעֶגְל שְׂעֻשׁוּ אוֹתָם
מִטְעֵי הָעוֹלָם וְאֵלּוֹ שְׂנַמְשָׁכוּ אֲחֵרֵיהֶם.

אֲבָל טְעֵנָה שְׂטַעֲנוּ אוֹתָן בְּנוֹת, שְׂמֵת בַּמְדָּבָר
הוּא, וְתָהּ צְלִפְתָּד גְּדוֹל לְבֵית יוֹסֵף,
וּמֵתוּךְ שְׂלֵא יָדַע דְּרַבֵּי תּוֹרָה כְּרָאוּי, לֹא תָהּ

נְשִׂיא, וְהוּא הָיָה שְׁלֵא שָׁמַר פִּיּוֹ וּדְבָרָיו מוֹל
מִשָּׂה, וְעָלְיוֹ כְּתוּב (שם כ"א) וַיָּמַת עִם רַב מִיִּשְׂרָאֵל.
נָבַר שְׁלֵא יָדַע אֶת הַתּוֹרָה, (לא גָדוֹל בַּתּוֹרָה) וְהוּא
גָדוֹל הַמְשַׁפָּחָה. גָדוֹל שֶׁל יָרַע יוֹסֵף, מִכִּנֵּי מְנַשֶּׁה.
וּמִשׁוֹם שֶׁחָטָא בַּמְדָּבָר בְּדַבּוּר לְמִשָּׂה, חָשְׁבוּ
שֶׁמִּשָּׂה שָׁמַר לוֹ שְׁנֵאָה, וּמִשׁוֹם כִּי קָרְבוּ לְפָנָי
מִשָּׂה וְאַלְעָזָר וְכָל הַנְּשִׂאִים וְכָל רְאֵשֵׁי הָאָבוֹת,
וְלֹא דִבְרוּ עִם מִשָּׂה אֱלֹא לְפָנֵיהֶם, מִשׁוֹם שֶׁקָּנְאוּ
מִכִּנֵּי קִנְיָהּ.

מִכָּאֵן, מִי שֶׁחֹשֵׁשׁ מִן תְּדִינָה, יִקְרַב אֲחֵרִים וַיִּרְבֶּה
אֲנָשִׁים אֲצֵל אוֹתוֹ דִּינָה, כִּדְבַר שִׁשְׁמֵעוֹ דִּין
מִכִּנֵּי וַיִּפְתַּח מֵהֶם, וְלֹא יֵהָא דִן אֱלֹא כְּרֵאוֹ, וְאִם
לֹא - יִדְחָה אוֹתוֹ מִן תְּדִינָה. וְהֵם לֹא יָדְעוּ שֶׁחֲרִי (שם)
(י) מִשָּׂה עָנּוּ מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פָּנָי
הָאָדָמָה, וְלֹא יָדְעוּ שֶׁמִּשָּׂה לֹא כִּי.

כִּיִּזְן שֶׁרָאָה מִשָּׂה כִּי, אָמַר, רְאִיתִי שְׁכָל
הַתְּכַנְסוֹת שֶׁל אֲנָשִׁים גָדוֹלִים מִיִּשְׂרָאֵל וְכָל
רְאֵשֵׁי הָאָבוֹת וְכָל נְשִׂאֵי הַכְּנֶסֶת קָרְבוּ אֵלָי. מִיָּד

פֶּרֶשׁ מִשָּׁה מִן הַדִּין, וְהוּא שְׁפָתוֹב (שם כו) וַיִּקְרַב מִשָּׁה
 אֶת מִשְׁפָּטָן לְפָנָי ה' (אמר משה, לא ראוי לי לדון זה)
 עֲנֹתָנוֹתָיו שֶׁל מִשָּׁה, הִקְרִיב אֶת מִשְׁפָּטָן לְפָנָי ה'.
 דִּינָיִם אַחֲרָיִם לֹא לֹקְחִים דְּרוֹד זו, שְׂאֵף עַל גַּב
 שְׂהַתְּכַנְסוֹת גְּדוּלָּה עֲלֵיהֶם. הֵם נִקְרָאִים דִּינָיִם עֲוֵי
 פָּנִים, אֵינן בָּהֶם מִעֲנֹתָנוֹתָיו שֶׁל מִשָּׁה כָּלֵל. אֲשֶׁרֵי
 חָלְקוּ שֶׁל מִשָּׁה. שְׂמַחוּ רַבֵּי אֶלְעָזָר וְהַחֲבָרִים.

אָמַר אוֹתוֹ תִּינוּק, חֲזַרְנוּ לְדַבְּרִים הָרֵאשׁוֹנִים.
 אָבִינוּ מֵת בַּמִּדְבָּר. אָבִינוּ, הַטַּעַם הוֹמָה
 לְנַחֵשׁ שְׁתֵּלוּי עַל עֲרֵפוֹ, וּמוֹשֵׁף זָנְבוֹ בְּפִיו בְּטַעַם
 שְׂאֵתוֹ שְׂנֵמֵשֵׁף עֲלָיו לְמַעֲלָה. מֵת בַּמִּדְבָּר, בְּדַבּוֹר
 פִּיו. הַתְּבַהֵל אוֹתוֹ תִּינוּק בְּבַהֲלָה וְתַפֵּס בְּעֵרֶף
 אָבִיו, וּבְכָה וְאָמַר, צִלְפַּחַד זֶה מֵת בְּדַבּוֹר, וְאַתָּה
 אָבִי, בְּדַבּוֹר תְּזַרֵּת לְעוֹלָם תְּזֶה. חֲזַר אָבִיו וַנִּשְׁקוּ
 וְחִבְּקוּ. ^(דף רו ע"א) בָּכוּ רַבֵּי אֶלְעָזָר וְכָל הַחֲבָרִים, וְאָבִיו
 בְּכָה אִתָּם. לְקַחוּהוּ כֻּלָּם וַנִּשְׁקוּהוּ בְּפִיו, עַל רֵאשׁוֹ,
 וְעַל עֵינָיו, וְאָבִיו הָיָה בּוֹכָה עִמוֹ.

אמר לו רבי אלעזר, בני, הואיל ואמרת דבר זה, מה זה כי בכתאו מת? אמר אותו תינוק, אבא אבא, בדבר אחד מספיק להם, בכתאו של אותו (בין שאתו) נחש הכרוף בזנבו למעלה, משך מעם בכתאו. מה זה בכתאו? בכתא אותו הנחש (ולא בכתא אחר). ומתו? דבור פיו, כי בכתאו מת, מעם אותה משיכות של אותו נחש הכרוף בזנבו, בכתאו ודאי.

לקחו רבי אלעזר פתחו בין זרועותיו, וככו כל החברים. אמר להם, רבותינו, השאירוני אצל אבא, שעד עכשו לא התישבה רוחי (רוח). אמר רבי אלעזר לרבי יוסי, אמר כמה ימים ושנים לתינוק תזה? אמר להם, חברים, בבקשה מכם, אל תבקשו זה, שחרי עוד לא הניעו עליו חמש שנים.

אמר לו רבי אלעזר, חם ושלום, שחרי בעין טובה, אנו משגיחים בו. ומה שאמרת חמש שנים, אותם חמש שנים (בראשית מה) אשר אין חריש וקציר,

שלא תקצר אותו לעולמים. אמר רבי אלעזר לרבי
אבא, נשב כאן עד שבעה ימים כדי שיהתישב
הבית. שחרי כל שבעת הימים שהנשמה יוצאת
מהגוף, הולכת ערמה. וכעת שחזרה, עד עכשו
לא התישבה במקומה עד שבעה ימים.

אמר רבי אבא, כתוב (דברים טו) פתח תפתח את
ידך לאחיה לעניף ולאבינף. פסוק זה הרי
למדנו אותו, שלא ישאיר אדם את העני שלו
ויתן לאחר. הרי רבי יוסי חמיה בבית חליו, גלף
ונגמל אתו חסד, ואחר שנחזר, נפנס בזה. והרי
כל זמן שנלף ונחזר בדרך זו, נראה תחית
חמיתים. אמר רבי אלעזר, ודאי כף הוא. נשקו
את אותו תינוק, ברכוהו ותלכו.

אמר רבי אבא, תמהני על הדרדקים של דור זה,
כמה חזק פחם, והם סלעים גדולים רמים.
אמר רבי אלעזר, אשרי חלקו של אבא בעל הדור
הזה, שחרי בימיו רצה תקדוש ברוך הוא לתתקין
שתי ישיבות שלו ולעשות להם ישוב גדול ועליון

פְּרָאוֹי, שְׁתֵּרֵי לֹא יִהְיֶה כְּדוֹר הַזֶּה עַד שְׁיָבֹא מֶלֶךְ
הַמְּשִׁיחַ. הִלְכוּ.

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָרִי שְׁנֵינוּ, עַל
אַחַד עֶשְׂרֵה דְבָרִים פְּאִים נִגְעִים עַל פְּנֵי אָדָם,
וְאֵלוֹ הֵם: עַל עֲבוּדָה זָרָה, וְעַל קַלְלַת הַשֵּׁם, וְעַל
גְּלוּי עֲרִיזוֹת, וְעַל גְּנֵבָה, וְעַל לְשׁוֹן הָרַע, וְעַל עֲדוּת
שָׂקָר, וְעַל דֵּיּוֹן שְׂמֻמְלָקָל אֶת הַדֵּיּוֹן, וְעַל שְׂבוּעַת
שָׁוְא, וְעַל שְׂנֵיבָנָם בְּתַחוּם חֵבְרוֹ, וְעַל הַחֹזֵשׁב
מִחֲשָׁבוֹת רָעוֹת, וְעַל הַמְשַׁלַּח מְדָנִים בֵּין אַחִים.
וַיֵּשׂ אוֹמְרִים אַף עַל עֵינֵי הָרַע. וְכֻלָּם שְׁנֵינוּ בַּמְשָׁנָה.

עֲבוּדָה זָרָה מִנֵּיִן? שְׂפָתוֹב (שְׁמוֹת ל"ב) וַיֵּרָא מֹשֶׁה אֶת
הָעָם כִּי פָרַע הוּא כִּי פָרַע אֶתְרוֹן. מַה זֶה
כִּי פָרַע הוּא? שְׂלָקוֹ בְּצַרְעַת. פְּתוֹב פֶּאֵן כִּי פָרַע
הוּא, וְכֵתוֹב שָׁם, (וַיִּקְרָא י"ג) וְהִצְרוּעַ אֲשֶׁר בּוֹ הַנִּגְעַ
בְּגָדָיו יִהְיוּ פְּרָמִים וְרֵאשׁוֹ יִהְיֶה פְּרוּעַ. וְעַל קַלְלַת
הַשֵּׁם, שְׂפָתוֹב (שְׁמוֹאל-א' י"ז) הַיּוֹם הַזֶּה יִסְנַרְךָ ה' בְּיָדֵי,
וְכֵתוֹב (וַיִּקְרָא י"ג) וְהִסְגִּירוּ הַכֹּהֲנִין.

אמר רבי אבא, דבר זה לא התישב, וצריך לעיין בו. אמר רבי אלעזר, כך הוא בודאי, פלשתי זה קרוב ליחוסו של דוד היה, וכן ערפה היה, ותינו מה שכתוב (שמואל א' יז) ממערכות פלשתיים. אל תקרי ממערכות, אלא ממערות פלשתיים, ששמו את אמו כמערה הזו. וכיון שכתוב ויקלל הפלשתי את דוד באלהיו, הסתכל בו דוד בעין רעה. וככל מקום שהיה מסתכל בעין רעה, כל מיני צרעת נמשכו מעיני דוד. וכך היה ביואב, כיון שהסתכל בו ברוד בעין רעה, מה כתוב? (שם ב ג) ולא יפרת מבית יואב זב ומצרע וגו'.

וכאן בפלשתי הזה, כיון שקלל את השם, הסתכל בו בעין רעה, וראה שהצטרע במצחו. מיד - והטבע האבן במצחו, ודבקה הצרעת במצחו. והכל היה; השתקעה עין רעה של צרעת במצחו, והשתקעה אבן ממש במצחו, ודאי מצרע היה.

בְּלָעַם הָרָשָׁע (דף רו ע"ב) עֵינֵינוּ הֵיטָה בְּהַפּוֹךְ מֵעֵין דָּוִד.
 עֵין דָּוִד הֵיטָה מְרַקְמֶת מְכַל מִינֵי גּוֹנִים.
 לֹא הֵיטָה עֵין בְּעוֹלָם יָפָה לְמִרְאָה בְּעֵין דָּוִד. כָּל
 גּוֹנֵי הָעוֹלָם נוֹצְצִים בָּהּ, וְהַכֹּל בְּאַהֲבָה לְמִי שְׂיִרָא
 חֲטָא, שְׂכַתוֹב (תהלים קיט) יִרְאִיף יִרְאוּנֵי וַיִּשְׁמְחוּ,
 שְׂמַחִים בְּשִׂרְוֵאִים אוֹתֵי. וְכֹל אוֹתָם רְשָׁעִים
 פּוֹחֲדִים מִפְּנֵיו.

אַבֵּל עֵינֵינוּ שֶׁל בְּלָעַם הָרָשָׁע, עֵין רָעָה כֹּכֵל. כְּכֹל
 מָקוֹם שֶׁהָיָה מִסְתַּכֵּל, כְּשֶׁלְּהֶבֶת שׁוֹרֵף
 אוֹתוֹ. שְׁתֵּרֵי אֵין עֵין רָעָה בְּעוֹלָם בְּעֵין אוֹתוֹ רְשָׁע,
 שֶׁהִיא בְּהַפּוֹךְ מֵעֵינֵינוּ שֶׁל דָּוִד.

עַל גְּלוֹי עֲרִיּוֹת - שְׂכַתוֹב (ישעיה ג) וְשִׁפְחַת ה' קָרְקַד
 בְּנוֹת צִיּוֹן, וְכַתוֹב (ויקרא יד) וְלִשְׂאֵת וְלִסְפַּחַת.
 עַל הַגְּנֵבָה - שְׂכַתוֹב (זכריה ה) הוֹצֵאתִיהָ נְאֻם ה'
 צְבָאוֹת וּבָאָה אֵל בֵּית הַגְּנֵב וְגו' וְכִלְתּוּ וְאֶת עֲצֵיו
 וְאֶת אֲבָנָיו. מֵהוּ תִדְבֵּר שְׂמִכְלָה עֲצִים וְאֲבָנִים? זֶה
 צְרָעַת, שְׂכַתוֹב (ויקרא יד) וְנִתַּן אֶת הַבַּיִת אֶת אֲבָנָיו
 וְאֶת עֲצָיו.

עַל לְשׁוֹן הַרְעָה - שְׁפָתוֹב (במדבר יב) וְהַדְבַר מְרִים
 וְאַהֲרֹן בְּמִשְׁחָה וְגו', וְכַתּוֹב (שם) וַיִּפֶן אֶהְרֹן אֶל
 מְרִים וְהִנֵּה מִצְרַעֶת. עַל עֵדוּת שְׁקָר - מִשׁוֹם
 שֶׁהֵעִידוּ עֵדוּת שְׁקָר וְאָמְרוּ (שמות לב) אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ
 יִשְׂרָאֵל, בְּקוֹל חֲזֹק, שְׁפָתוֹב (שם) קוֹל מְלַחֲמָה
 בַּמַּחֲנֶה. בְּגִלְלָהּ, (במדבר ה) וַיִּשְׁלְחוּ מִן הַמַּחֲנֶה כָּל
 צְרוּעַ וְכָל זָב וְגו'.

עַל דִּיּוֹן שְׁמִקְלָקֵל דִּיּוֹן - שְׁפָתוֹב (ישעיה ה) כְּאֹכֵל קֶשֶׁת
 לְשׁוֹן אִישׁ וַחֲשֵׁשׁ וְגו', וּפְרָחִים כְּאֹבֵק יַעֲלֶה וְגו'.
 מָה הַטַּעַם? כִּי מֵאִסּוֹ אֵת תּוֹרַת ה' צָבָאוֹת. וַאֲיֵן
 פְּרָחִים אֵלֶּה צְרַעֶת, שְׁפָתוֹב (ויקרא יג) וְאִם פְּרוּחַ
 תִּפְרַח הַצְרַעֶת. עַל שְׁנֵכְנֵם בְּתַחוּם חִבְרוּ מַנִּיּוֹן?
 מַעֲזִיָּהוּ, שְׁנֵכְנֵם בְּתַחוּם הַכְּהֻנָּה, שְׁפָתוֹב וְהַצְרַעֶת
 זְרָחָה בְּמִצְחוֹ. וְעַל הַמְשַׁלַּח מְדַנִּים בֵּין אֲחִים -
 שְׁפָתוֹב (בראשית יב) וַיִּנְגַע ה' אֶת פְּרַעֲתָהּ, שֶׁהוּא שְׁלַח
 מְדַנִּים בֵּין אֲבָרָהָם וְשָׂרָה. וְעַל עֵינֵי הַרְעָה, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר. וְכָלֵם הָיוּ בְּאוֹתוֹ בְּלָעָם הַרְשָׁע.

בא וראה מה כתוב, פתורה אשר על הנזהר. מה
 זה על הנזהר? שנתן עין הרע על אותו נזהר
 שעומד על ישראל, שכתוב (ישעיה סו) הנני נטה
 אליה פנהר שלום. והוא בא באותו שלחן והתננה
 בהם.

אמר רבי אבא, כל הדברים הללו היו בודאי
 בבלעם. אבל גלוי עריות מניין? שכתוב
 (במדבר לא) הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם
 למסר מעל פה' וגו'. הרי באן עבודה זרה וגלוי
 עריות. עדות שקר - שכתוב וידע דעת עליון.
 ודעת בהמתו לא היה יודע. קלקל את הדין -
 שכתוב לך איעצך. שחרי בדין עומד, ונתן עצת
 רעה לחזיק, וסטה מהדין, ויעז רעות עליהם.

נבנם בתחום שלא שלום, שכתוב ואעל פר ואיל
 במזבח, וכתוב את שבעת המזבחת
 ערכתי. משלח מדנים בין אחים, בין ישראל
 לאביהם שבשמים. לשון הרע לא היה בעולם
 כמותו. קללל השם, שכתוב ואנכי אקרה פה.

וְכֻלָּם הָיוּ בּוֹ. עֵינַי רָעָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. וְהַכֹּל עַל
 אוֹתוֹ נִהְרָ שֶׁל יִשְׂרָאֵל נָתַן עֵינָיו לְהַתְנַרְוֹת בּוֹ. אֶרֶץ
 בְּנֵי עַמּוֹ, וְכִי לֹא יִדְעֵנוּ שֶׁהִיא אֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹ? אֵלֶּא
 סוּד זֶה שֶׁכָּל בְּנֵי עַמּוֹ מִתְדַבְּקִים בּוֹ, וְהָרִי נִתְפָּאֵר.

וַיֵּרָא בְּלֶק בֶּן צַפּוֹר וְגו'. רַבִּי יוֹסִי פָתַח, (משלי כג)
 אַל תִּלְחַם אֶת לֶחֶם רַע עֵינַי וְגו' - זֶה בְּלָעָם
 שֶׁבִרְדָּךְ אֶת יִשְׂרָאֵל. וְאַל תִּתְאַוּ לְמִטְעַמְתֵּינוּ - זֶה
 בְּלֶק, שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא הִתְרַצָּה לְאוֹתָן
 עוֹלוֹת שֶׁהִתְקִין לְפָנָיו.

בֵּא וּרְאֵה, בְּשַׁעַה שֶׁרָאָה בְּלֶק שֶׁסִּיחוֹן וְעוֹג
 נִהְרְגוּ וְאַרְצָם נִלְקַחָה, רָאָה מַה שֶׁרָאָה,
 שֶׁהוּא אָמַר וַיֵּרָא. אֵלֶּא רָאָה בְּחֻכְמָתוֹ שֶׁהוּא,
 וְחֻמְשָׁה עֲלִיוֹנֵי מִדִּין וְעַמּוֹ נוֹפְלִים בְּיַדֵּי יִשְׂרָאֵל.
 רָאָה וְלֹא יָדַע. וְעַל זֶה הַקְּדִים לְבִלְעָם, שֶׁכָּחוּ
 בְּפִיו, כְּמוֹ שֶׁיִּשְׂרָאֵל כָּתַם בְּפִיהֶם.

וְאַפְלוּ בְּלָעָם הָיָה תָאֵב יוֹתֵר מִבְּלֶק, וְאוֹתָהּ
 יָדִיעָה שֶׁהוּא יָדַע הָיָה יוֹדַע בְּלִילָה,
 מִשּׁוֹם שֶׁאוֹתָם כְּתָרִים תַּחְתּוֹנִים וְחִמּוּרִים לֹא

נִמְצְאִים אֵלָּא בַּמְשָׁמְרָה הָרֵאשׁוֹנָה שֶׁל הַלְּיָלָה,
 וְלִכֵּן הֵיטָה לֹא אֶתּוֹן שֶׁל צַד זֶה, לְהַתְחַבֵּר
 חֲמוּרִים אִתָּה בְּרֵאשִׁית הַלְּיָלָה.

וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי כְּתוּב וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל בְּלָעָם
 לְיָלָה? כִּי זֶה בְּיַדְאִי. וּבֵאֲרַנּוּ, אוֹתוֹ מִמְּנָה
 שֶׁמִּמְּנָה עֲלֵיהֶם, וְהוּא בָּא לְמוּלוֹ. כְּגוֹן זֶה, (כְּרֵאשִׁית
 ל"א) וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל לֶבֶן הָאֲרָמִי וְגו'. וְהַכֹּל דְּבַר
 אַחֵר. בְּגִלְלָה זֶה הוּא אָמַר לְגְדוּלֵי בְּלָק לִינוּ פֹה
 הַלְּיָלָה.

כִּיִּן שֶׁהָיָה בָּא אוֹתוֹ מִמְּנָה, בְּלָעָם הָיָה בָּא עַל
 אֶתּוֹנּוֹ, וְעָשָׂה מַעֲשָׂהוּ וְאָמַר דְּבָרִים, וְאִז
 הָאֶתּוֹן הֵיטָה מוֹדִיעָה לוֹ, וְהוּא מֵרָאָה מַעֲשָׂה
 לְהַשְׁרוֹת עָלָיו אוֹתָהּ רוּחַ. וּמָה הָרֵאָה? הוּא הָיָה
 יוֹדֵעַ שֶׁחֲמוּרִים מְשׁוּמְטִים וְשׁוֹרִים בְּתַחֲלַת הַלְּיָלָה,
 וְאִז הָרֵאָה מַעֲשָׂה וְהֵעֱמִיד אֶת אֶתּוֹנּוֹ בְּמָקוֹם
 מְתָקֵן, וְעָשָׂה מַעֲשָׂהוּ וְסִדֵּר דְּבָרָיו. וְאִז הָיָה בָּא מִי
 שְׂבָא, וְהוֹדִיעַ לוֹ עַל יְדֵי אוֹתָהּ הָאֶתּוֹן.

בִּיּוֹן שְׁלִילָה אַחַד אָמַר לוֹ לֹא תִלְךְ עִמָּהֶם, מִדּוֹעַ
 שָׁב פַּעַם שְׁנִית לָזֶה? אֵלֶּא הֵם בְּרָשׁוֹת
 עֲלִיּוֹנָה עוֹמְדִים, וְהָרִי שְׁנִינּוּ, בְּדָרְךְ שְׁאָדָם רוֹצֵה
 לְלָבֶת, בָּה מוֹלִיכִין וְכוּ'. בְּהִתְחַלָּה פָּתוּב לֹא תִלְךְ
 עִמָּהֶם. בִּיּוֹן שְׁרָאָה תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁרָצוֹנּוּ
 לְלָבֶת, אָמַר לוֹ, קוּם לְךְ אַתָּם וְאִךְ אֶת תְּדַבֵּר וְגו'.
 מָה עָשָׂה בְּלָעַם כָּל אוֹתוֹ הַלֵּילָה? הִיָּה מְהַרְהַר
 וְאוֹמֵר: וְאִיפֹה הוּא הַכְּבוֹד שְׁלִי? הֵאֵם בְּקִשְׁר
 אַחַר הַתְּקַשְׁרָתִי? הַשְּׁנִית כָּל אוֹתוֹ הַלֵּילָה בְּכִשְׁפֵי
 וְלֹא מִצָּא צַד שְׁיִהְיֶה הוּא בְּרָשׁוֹתוֹ, אֵלֶּא מִצַּד
 אֶתוֹנּוּ.

וְהִינּוּ מָה שְׁאָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 בְּבִתְרִים תִּתְחַתּוֹנִים הִלְלוּ יֵשׁ יָמִין וְיֵשׁ
 שְׁמֹאל. מִצַּד יָמִין תְּמוֹרִים, כְּפִי שְׁבִאֲרֵנוּ, וּמִצַּד
 שְׁמֹאל אֶתוֹנּוֹת. וְשְׁנִינּוּ, עֲשָׂרָה הֵם לְיָמִין, וְעֲשָׂרָה
 לְשְׁמֹאל. וְזֶהוּ שְׁאָמַר רַבִּי יוֹסֵף, יוֹסֵף כְּשֶׁנִּפְרַד
 מֵאָבִיו יָדַע בְּחֻכְמָה הָעֲלִיּוֹנָה כְּסוּד בְּתָרִים קְדוֹשִׁים
 עֲלִיּוֹנִים. בִּיּוֹן שְׁתֵּיהֶם בְּמִצְרַיִם, לָמַד בְּאוֹתָהּ חֻכְמָה
 שְׁלָהֶם בְּאוֹתָם בְּתָרִים תִּתְחַתּוֹנִים, אִיךְ אֶתוֹנִים אֵלֶּה

שָׁל יָמִין וְאַלֶּה שָׁל שְׁמַאל. עֲשָׂרָה שָׁל יָמִין וְעֲשָׂרָה
 שָׁל שְׁמַאל חֲמוּרִים וְאַתּוֹנוֹת. וּמִשּׁוּם זֶה רָמַז
 לְאַבְיּוֹ מִמֶּה שְׁלָמֵד שָׁם, שְׁכַתוֹב (שם מח) וְלְאַבְיּוֹ
 שְׁלַח בְּזֹאת עֲשָׂרָה חֲמוּרִים וְגו'.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אֵלּוּ שָׁל יָמִין כְּלוּלִים בְּכֶלֶם בְּאַחַד
 שְׁנֵי קְרֵא חֲמוּ"ר. וְזֶהוּ אוֹתוֹ חֲמוּר שְׁכַתוֹב
 (דברים כב) לֹא תַחְרַשׁ בְּשׁוּר וּבַחֲמ"ר יַחְדָּו. וְזֶהוּ חֲמוּר
 שְׁעֵתִיד מִלֶּךְ הַמְּשִׁיחַ לְשֵׁלֵט עֲלָיו, כְּמוֹ שְׁבַאֲרֵנוּ.
 וְאוֹתָם שָׁל שְׁמַאל כְּלוּלִים בְּכֶלֶם בְּאַחַד שְׁנֵי קְרֵא
 אֶתוֹן, שְׁחָרִי מִצְדָּה נִקְרָא עִירָה, מְקַטְרֵג
 חֲתִינּוּקוֹת, כְּמוֹ שְׁבַאֲרֵנוּ. וְחִינּוּ שְׁכַתוֹב (זכריה ט) עֲנִי
 וְרַכֵּב עַל חֲמוּר וְעַל עִיר בֵּן אֶתְנּוֹת. אֶתְנַת חֲסֵר.
 עֲשָׂרָה שְׁכְלוּלִים בְּאַחַד.

וְזֶהוּ שְׁאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִהוּ שְׁאָמַר (בראשית מט)
 אִסְרִי לְנֶפֶן עִירָה? אִסְרִי לְנֶפֶן, עֵתִיד הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְקַשֵּׁר מִשּׁוּם שְׁיִשְׂרָאֵל נִקְרָאוּ נֶפֶן.
 עִירָה, שְׁהוּא קַטְגוֹר שְׁלָהֶם, וּמִשּׁוּם שְׁנֵי קְרֵאִים

שׁוֹרֵק, שְׁפָתוֹב (ירמיה ב) וְאַנְכִי נִטְעַתִּיךָ שׁוֹרֵק. בְּנִי
אֶתְנוּ, אֹתוֹ שְׂיוֹצֵא מִצַּד הָאֶתוֹן הַזֶּה.

וְאֵלֹו עֲשָׂרָה מִיָּמִין וְעֲשָׂרָה מִשְּׂמָאל, וְנִבְלָלִים
בַּשָּׁנִים הָאֵלֶּה, כָּלֵם נִמְצָאִים בְּקֶסֶם. וַיֵּשׁ
עֲשָׂרָה אַחֲרֵים שָׁל יָמִין וְעֲשָׂרָה שָׁל שְׂמָאל
שְׁנִמְצָאִים בְּנַח"ש. וְלָכֵן כָּתוּב כִּי לֹא נַחֵשׁ בְּיַעֲקֹב
וְלֹא קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל. מָה הַטַּעַם? בְּגִלְל כִּי ה' אֱלֹהָיו
עֲמוּ. מִצַּד הַנַּח"ש יֵצֵא שׁו"ר, מִצַּד הַקֶּסֶם יֵצֵא
חַמו"ר, וְזֶהוּ שׁוֹר וְחַמֵּר. וְעַל זֶה בַּלְעָם, כִּיּוֹן שְׂיַדַּע
שְׁנִקְשָׁר בְּרִשׁוֹת אַחֲרָת, וְאָמַר לוֹ אֵךְ אֵת הַדָּבָר
וְגו' - הַזִּיק לוֹ, וְאָמַר, וְאֵיפֹה כְּבוֹדִי? מִיָּד הַסִּתְּפֵל
בְּכַשְׁפֵּיו וְלֹא מִצֵּא שְׂיִתְּיָה בְּרִשׁוֹתוֹ, רַק אֶתוֹן זוּ.

מִיָּד - וַיִּקָּם בַּלְעָם בַּכָּקָר וַיַּחֲבֹשׁ אֶת אֶתְנוּ,
לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹנוֹ כִּה וּרְצוֹן כָּלֵק. וְעַל זֶה,
וַיַּחֲר אַף אֱלֹהִים כִּי הוֹלִיךְ הוּא. הוּא בְּוָקָא,
שְׂהוֹצִיא עֲצָמוֹ מִרִּשׁוֹתוֹ, מִמָּה שְׂאָמַר לוֹ וְאֵךְ אֵת
הַדָּבָר וְגו'. בֵּא תִרְאֶה שְׂכָפָה הוּא, שְׂחֲרֵי בַּתְּחַלָּה
נָתַן לוֹ רִשׁוֹת, וְאָמַר קוּם לִךְ אִתָּם. עַכְשָׁו שְׂחֲרֵיהָ

הולך, למה ויחר אף אלהים? אלא משום שהולך הוא, הוא ברשותו, להוציא מאותו שאמר לו ואך את הדבר.

אמר לו תקדוש פרוך הוא, ^(דף רו ע"ב) רשע, אתה מתקן ומזרו כלי וינד לצאת מרשותי - חידה, אתה ואתונך תהיו ברשותי. מיד - ויתיצב מלאך ה'. מה זה ויתיצב? אמר רבי אבא, יצא ועמד באמנות אחרת מאמנותו, שמלאך זה היה של רחמים. והינו מה שאמר רבי שמעון, רשעים מהפכים רחמים לדין. לשטן לו, שהרי לא היתה אמנותו.

אמר רבי אלעזר, לא שנה המלאך ולא יצא מאמנותו, אלא משום שמלאך זה היה מצד רחמים ועמד ממולו, סתר את חכמתו וקלקל רצונו. זהו שכתוב לשטן לו. לו היה לשטן, ונמצא שטן, אבל לאחר לא היה שטן.

למדנו, אמר רבי שמעון, כמה חכם היה בלעם בכשפיו על כל בני העולם, שהרי בפעם

וְהַשְׁגִּיחַ לְמַצְאָה עֲצָה לְצֵאת מִרְשׁוֹת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מֵאוֹתוֹ דָּבָר, שְׂכָתוֹב וְאֵךְ אֵת הַדָּבָר, הַסִּתְפֵּל
 בְּכַשְׁפֵּי וְלֹא מְצָא, פָּרַט לְאוֹתָהּ אֶתוֹן, מַה פְּתוּב?
 וַיַּחְבֵּשׁ אֶת אֶתְנֹו. הַטְּעִין אוֹתָהּ בְּכָל הַכְּשָׁפִים
 וּבְכָל הַקְּסָמִים שְׂיַדַּע, וְהַכְּנִים בָּהּ וְהַכְּלִילָה מִכָּל
 בְּדִי לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל. מִיָּד - וַיַּחַר אַף אֱלֹהִים בִּי
 הוֹלֵךְ הוּא. דְּוָקָא הוּא, כְּמוֹ שְׁנַתְפָּאָר. מַה עֲשָׂה
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא? הַקְּדִים מִלְּאָךְ שֶׁל רַחֲמִים
 לְעַמֵּד מִמּוּלוֹ, וַיִּסְתַּר בְּכַשְׁפֵּי וְקְסָמִיו.

וּבֵא וּרְאֵה, שְׁעַד עֲכָשׁוֹ לֹא כָתוּב ה', וְלֹא נִרְאָה
 בְּקְסָמִיו וּבְכַשְׁפֵּיו, וְחֲרִי פִרְשׁוֹתָ. וְעֲכָשׁוֹ, בִּיּוֹן
 שְׁתִּתְקִין אֶת אֶתְנֹו וְזִרְזָה בְּתַקּוּנֵי כַשְׁפֵּיו בְּצַד
 תְּדִין לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, הַקְּדִים הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 אֶת מִלְּאָךְ תְּרַחֲמִים לְמוּלוֹ, וּבְשֵׁם תְּרַחֲמִים, בְּדִי
 לְסִתַּר חֲכָמָתוֹ וְלְהַטּוֹת אֶת אֶתְנֹו מֵאוֹתוֹ תְּדַרְךָ,
 כְּמוֹ שְׂכָתוֹב וַתַּט הָאֶתְנֹו מִן תְּדַרְךָ. דְּוָקָא מִן
 תְּדַרְךָ. וְעַל זֶה לֹא כָתוּב וַיִּתְנַצַּב מִלְּאָךְ הָאֱלֹהִים,
 וַיַּעֲמֵד מִלְּאָךְ הָאֱלֹהִים, אֵלָּא מִלְּאָךְ ה', שֶׁל רַחֲמִים.

אמר הקדוש ברוך הוא, רשע, אתה הטענת את
אתונך בכשפוך בכמה צדדי דין מול בני -
אני אעביר את המטען שלך ויהפך מדרך זה. מיד
הקדים מלאך רחמים לשטן לו. וזקא לו, כמו
שנתפאר.

ותרא האתון את מלאך ה' וגו'. אמר רבי יצחק,
וכי למה ראתה היא, ובלעם שהיה חכם
כל כך לא ראה? אמר רבי יוסי, חס ושלום
שאותו רשע יסתכל במראה קדש. אמר לו, אם
כך, תרי כתוב נפל וגלוי עינים! אמר לו, לא
שמעתי בזה דבר, ולא אמר. אמר לו, אני
שמעתי. בשתיה צריך להסתכל, תיה נופל ורואה,
וכעת לא הצטרך להסתכל.

אמר לו, אם כך, בדרגה עליונה יותר תיה
על כל נביאי האמונה, שהוא גלוי
עינים, רואה ומסתכל בכבוד הקדוש ברוך
הוא. ותרי רבי שמעון אמר, בלעם תיה יודע
בכשפיו באותם כתרים תחתונים שלמטה, כמו

שְׁפָתוֹב (יהושע יג) וְאֵת בְּלָעַם בֶּן בְּעוֹר הַקּוֹסִים.
 קָרְאוּ הַפְּתוֹב קוֹסִים, שָׁל מְנַפֵּת הַמְּנֹפּוֹת, אִיךְ
 יִסְתַּכֵּל בְּכָבוֹד רַבּוֹנוֹ? וְעוֹד, הֲרִי אָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, בְּמִרְאָה אֶחָד שָׁרְאָה לְפִי שָׁעָה, שְׁפָתוֹב
 וַיִּגַּל ה' אֶת עֵינַי בְּלָעַם, הִתְעַקְמוּ עֵינָיו, וְאִתָּה
 אוֹמַר שְׁחֲרִי רוֹאָה בְּגִלּוֹי עֵינַיִם וּמִסְתַּכֵּל בְּכָבוֹד
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא?

אָמַר לוֹ, אֲנִי אֶחָזֵר לְמוֹלָךְ, שְׁלִי וְשִׁלְךָ צָרִיךְ
 צִחּוֹת. וַיֵּדְאִי סוּדוֹת תּוֹרָה עֲלִיּוֹנִים, וְלֹא
 יכוֹלִים בְּנֵי אָדָם לַעֲמֹד עֲלֵיהֶם. לָכֵן אָסוּר לְהַקְדִּים
 בְּדַבַּר תּוֹרָה עַד שִׁשְׁמַע דְּבַר וַיֵּדַע אוֹתוֹ עַל בְּרִיּוֹ.
 בָּאוּ לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמְרוּ דְבַר לְפָנָיו.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים ח) מָה אָנוּשׁ כִּי תִזְכְּרֵנוּ וְגו'.
 פְּסוּק זֶה פִּרְשׁוּהוּ שְׁמַמְנֵי הָעוֹלָם אָמְרוּ
 אוֹתוֹ בְּשָׁעָה שְׁעָלָה בְּרִצּוֹן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְבְרָא אָדָם. קָרָא לְכַתּוּת כַּתּוּת שָׁל מִלְאֲכֵי עֲלִיּוֹן
 וְהוֹשִׁיבֵם לְפָנָיו. אָמַר לָהֶם, אֲנִי רוֹצֵה לְבְרָא אָדָם.
 אָמְרוּ לְפָנָיו, (שם מט) וְאָדָם בִּיקָר בַּל יִלִּין וְגו'.

הושיט הקדוש ברוך הוא אצבעו ושרף אותם.
 הושיב בתות אחרות לפניו. אמר להם, אני רוצה
 לברא אדם. אמרו לפניו, ^(דף רח ע"א) מה אנוש כי
 תזכרנו? מה טיבו של אדם זה? אמר להם, בן
 אדם שיהיה בצלם שלנו, שיהיה חכמתו עליונה
 מחכמתכם.

ביון שברא אדם, וחסא, ויצא זכאי לפניו, באו
 עו"א ועו"א"ל, אמרו לפניו: פתחון פה יש
 לנו אליה, הרי בן אדם שעשית חסא לפניך! אמר
 להם: אלמלא תהיו מצויים אצלם וכו'. מה עשה
 הקדוש ברוך הוא? הפילם מדרגתם הקדושה
 מהשמים.

אמר רבי שמעון, כעת השבתי לשאלתכם,
 שבלעם אמר נפל וגלוי עינים. אם נאמר
 שלא היה כהן, ושבתים הנה משבח את עצמו -
 איך יכתב הקדוש ברוך הוא דבר כזה בתורה?
 ואם דבר אמת הוא, איך ישתבח אותו רשע

בְּדַרְגָּה עֲלִיּוֹנָה עַל כָּל נְבִיאֵי הָאֲמֵת?! וְעוֹד, שְׁחֵרֵי
אֵין שׁוֹרָה קְדוּשָׁה הָעֲלִיּוֹנָה, רַק בְּמָקוֹם הָרְאוּי לָהּ.

כַּעֲת חֲזַרְנוּ לְדַבֵּר הָרֵאשׁוֹן. אַחֲרֵי שֶׁהַפִּילָם
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְמָקוֹמָם הַקְדוּשׁ, טָעוּ
אֲחֵר נְשׁוֹת הָעוֹלָם וְהַטָּעוּ אֶת הָעוֹלָם. כָּאֵן יֵשׁ
לְהַסְתַּכֵּל, וְחֵרֵי כְּתוּב (תהלים קד) עֲשֵׂה מִלְּאֲכִיו
רוּחֹת וְגו'. וְחֵרֵי מִלְּאֲכִים אֵלוֹ הָיוּ, אֵיךְ יִכְלוּ
לְהִתְקַיֵּם בְּאֶרֶץ? אֵלֶּא בֵּא וְרֵאֵה, כָּל אוֹתָם (מְלָכִים)
שְׁלֹמֶעֱלָה לֹא עוֹמְדִים וְלֹא יְכוּלִים לַעֲמֹד, רַק בְּאוֹר
עֲלִיּוֹן שְׁמַאִיר לָהֶם וּמְקַיֵּם אוֹתָם. וְאִם פּוֹסֵק מֵהֶם
אוֹתוֹ הָאוֹר, לֹא יְכוּלִים לַעֲמֹד. כָּל שְׁכֵן אוֹתָם
שֶׁהַפִּילָם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַפְּסִיק מֵהֶם אוֹתוֹ
הָאוֹר שְׁלֹמֶעֱלָה שֶׁהַשְּׁתַּנָּה זֵיוֹם. וּבְשִׁירְדוֹ וְשִׁלַּט
בָּהֶם אֵוִיר הָעוֹלָם, הַשְּׁתַּנּוּ בְּדַרְגָּה אַחֲרָת.

בֵּא וְרֵאֵה, הַמֶּן שֶׁתִּיָּה יוֹרֵד לְיִשְׂרָאֵל בְּמַדְבָּר, אוֹתוֹ
מִן תִּיָּה מִטַּל שְׁלֹמֶעֱלָה, שֶׁתִּיָּה יוֹרֵד מִהַעֲתִיק
הַנְּסֻתָר שֶׁל כָּל הַנְּסֻתָרִים. וּבְשֶׁתִּיָּה נוֹחַת, תִּיָּה
אוֹרוֹ מֵאִיר בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וּמִמֶּנּוּ נִזוֹן שְׂדֵה

התפוחים ומלאכים עליונים. וכשהיה יורד למטה ושולט בו אויר העולם, היה מגלד נקפא, ומשתנה זיוו, ולא היה זיוו אלא כמו שכתוב (במדבר י"א) והמן פורע נד הוא וגו', ולא יותר. וכל שכן המלאכים, כיון שיורדו ושולט בהם אויר, השתנו מאותה דרגה ראשונה שהיו בה.

מה עשה הקדוש ברוך הוא? ראה שהטעו את העולם, קשרם בשלשלאות ברזל בהר החשף. באיזה מקום יושבים? בעמק החר. הושיב את עז"א, ונרק חשף הפנים. משום שבאותה שעה שקשרם הקדוש ברוך הוא, התחזק והרניז כלפי מעלה, והקדוש ברוך הוא הפילו בעמק עד צוארו, ונרק חשף בפניו. עז"א ל שלא התחזק, הושיבו לפניו, והאיר לו החשף.

ובני העולם שיודעים מקומם, באים אליהם ומלמדים את בני האדם בשפים ונחשים וקסמים. ואותם תרי החשף נקראים תררי קדם. מה הטעם? משום שתחשף מקדים לאור, ומשום

זֶה הָרִי הַחֲשֵׁךְ נִקְרָאִים הַרְרֵי קָדָם. לָכֵן וּבְלָעָם
 לָמְדוּ מֵהֶם בְּשָׂפִים, וְהִינּוּ מֵה שְׂאֵמֶר בְּלָעָם, מִן
 אָרֶם יִנְחֵנִי בְּלֶק מִלֶּךְ מוֹאָב מִהַרְרֵי קָדָם וְגו'.

בא וּרְאֵה, בְּלָעָם הָיָה מְשַׁבַּח אֶת עֲצֻמוֹ
 בְּמָקוֹם זֶה, וְאָמַר, נָאִים שִׁמְעֵ אֱמָרֵי אֵל
 וְגו'. מִשׁוֹם שְׂעוֹ"א וְעוֹא"ל אוֹמְרִים לְאוֹתָם בְּנֵי
 הָעוֹלָם מֵאוֹתָם דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים שְׂיִדְעוּ בַּתְּחִלָּה
 לְמַעַלָּה, וּמִדְּבָרִים מֵעוֹלָם הַקְּדוֹשׁ שְׁהָיוּ בּוֹ. זֶהוּ
 שְׂכַתוֹב שִׁמְעֵ אֱמָרֵי אֵל. לֹא כְּתוֹב שׁוֹמֵעַ קוֹל
 אֵל, אֶלֶּא אֱמָרֵי אֵל, אוֹתָן אֲמִירוֹת שְׂאוֹמְרִים
 בְּמִנּוֹ. מִי שְׂבֵא מִהַשְׁעוֹר וְשׁוֹאֲלִים אוֹתוֹ מֵאִיפֹה
 אָתָּה בָּא - אוֹמֵר: מִלְּשִׁמְעֵ דְבָרֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ.
 כִּי נָאִים שִׁמְעֵ אֱמָרֵי אֵל. וַיִּדַע דַּעַת עֲלִיוֹן,
 שְׁהָיָה יוֹדֵעַ בְּשַׁעַה שְׁתֵּדִין תְּלוֹי בְּעוֹלָם, וּמִכּוֹן
 הַשַּׁעַה בְּכַשְׁפִּיו.

אֲשֶׁר מִתְּוֵה שְׂדֵי יִתְּוֵה. מֵה זֶה מִתְּוֵה שְׂדֵי? אֶלֶּא
 הֵם נִפְל וְגִלּוֹי עֵינִים. וְאֵלוֹ הֵם עוֹ"א
 וְעוֹא"ל. נִפְל - זֶה עוֹ"א, שְׁהַעֲמִיקוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ

הוא בעמק החשף, ויושב בעמק עד צוארו כמו
 שאמרנו, וחשף נזרק בפניו, ולכן נקרא נפל. נפל
 פעם אחת מהשמים, ונפל פעם אחרת אחר כך
 בעמק החשף. עזא"ל - הוא גלוי עינים, שהרי לא
 נזרק חשף עליו, שלא התחזק ולא הרגיו למעלה
 כמו אותו שלמעלה. (דף רח ע"ב) ובלעם קרא להם מתזה
 שדי, שהם נפל וגלוי עינים.

ובאותו זמן לא נשאר בעולם מי שימצא
 לפניהם, פרט לו. וככל יום היה נסתר
 באותם הרים עמהם. זהו שכתוב ינחני בלק מלך
 מואב מתררי קדם. מתררי קדם בודאי, ולא מארץ
 בני קדם.

אמר רבי שמעון, כמה פעמים אמרתי לך דבר
 זה, ולא מסתכלים החברים, שהרי הקדוש
 ברוך הוא לא משרה שכנתו, רק במקום קדוש,
 במקום שראוי להשרות עליו. וכן הקדוש ברוך
 הוא מכריז ואומר, (דברים יח) לא ימצא בך מעביר
 בנו וגו', והוא שפא (כא) להתערב אתם.

אֵלֶּא אֲשֶׁרִי חֶלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 קִדְּשָׁם לְאֲשֵׁרוֹת בֵּינֵיהֶם. וְהֵינּוּ מִה שְׂפָתוֹב,
 (שם כג) כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ מִתְחַלֵּף בְּקֶרֶב מִחֲנֹךְ וְגו'.
 וּמִשׁוּם שֶׁהוּא מִתְחַלֵּף בְּקֶרֶב מִחֲנֹךְ, כָּתוּב וְהָיָה
 מִחֲנִיךָ קְדוֹשׁ וְגו'. וְכָתוּב (ויקרא כ) וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים
 וְגו'. וְכָתוּב (שם יח) אֵל תִּטְמְאוּ בְּכָל אֱלֹהִים וְגו'.
 וְכָתוּב (שם כ) וְאֶקֶץ בָּם וְגו'. שְׁלֵא יִכְלֹתִי לְקָרֵב
 אֲלֵיהֶם, וְהֲשִׁרוּ אוֹתִי בַחֲוִץ. אֲשֶׁרִי חֶלְקָם שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל, וְאֲשֶׁרִי חֶלֶק הַנְּבִיאִים הַנְּאֻמָּנִים הַקְדוֹשִׁים,
 שֶׁהֵם קְדוֹשִׁים, וַיֵּשׁ לָהֶם חֶלֶק לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּקִדְּשָׁה
 הָעֲלִיזָה.

וְתִרְא הָאֲתוֹן אֶת מִלְּאָךְ ה' נִצָּב בְּדֶרֶךְ וְתִרְבו
 שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ. (בְּדֶרֶךְ) בְּאוֹתוֹ דֶּרֶךְ שֶׁתְּהִי
 שׁוֹקֵעַ (נִמְצָא) בְּתוֹכָהּ. וְתִרְבו שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ, וְכִי אִם
 הוּא יֵצֵא מוּל הָאֲתוֹן הַזֶּה, לְשֵׁם מָה צָרִיךְ תִּרְב?
 וְאִם הוּא יוֹצֵא מוּל בְּלָעָם, לָמָּה רָאִתָּה הָאֲתוֹן
 שָׁלוֹ, וְהוּא לֹא רָאָה? אֵלֶּא הַכֹּל תוֹדֵמֵן. אוֹתוֹ
 מִלְּאָךְ מוֹדֵמֵן מוּל הָאֲתוֹן לְהוֹצִיָּאה מֵאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ
 שֶׁנִּמְצָעַן בָּהּ. וּבְמָה? בְּרַחֲמִים. וְהוֹדֵמֵן מוּל בְּלָעָם,

לְהַעֲנִישׁוּ עַל שְׂרָצָה לְלַכֵּת בְּרִשׁוֹתָיו וְלֹא בְּרִשׁוֹת
אַחֶרֶת (שְׁלֹמֶעֱלָה).

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כָּעֵת יֵשׁ לְשֹׂאֵל: אִם דְּבַרְיֵי הָיוּ
בְּאֵימֹם מֵצַד כְּתָרִים הַתְּחִתּוֹנִים וְלֹא מִמָּקוֹם
אַחֵר, לָמָּה כָּתוּב וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל בְּלָעָם וְגו',
וַיֹּאדָּם אֶת הַדָּבָר וְגו'? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, (בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל חֲזוּ
הַמְּלָאָךְ לְדַבֵּר אִתּוֹ. שָׂאֵם תֵּאמַר שְׁתַּקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא דִּבְרַת אִתּוֹ, וְהוּא אָמַר אָדָּם אֶת
הַדָּבָר וְגו' - חַס וְשָׁלוֹם! שְׁחַרְי אִתּוֹ מִלְּאָךְ אָמַר לוֹ, וְאַפְסִים אֶת הַדָּבָר וְגו'. שָׂאֵם
תֵּאמַר, וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים אֶל בְּלָעָם וְגו') כִּי לְמַדְתִּי, שְׁחַרְי אֱלֹהִים
שֶׁל כָּאֵן, כִּלְמֵךְ הָיָה. וְאוֹתוֹ הוּא מְקוֹם שְׂבָא
מֵצַד דִּין הַקְּשָׁה שָׂבוּ אַחֲוִיִּים כַּח וְתַקְּפוּ אוֹתָם
כְּתָרִים תְּחִתּוֹנִים שְׂבִלְעָם הָיָה מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם.
וּמִשׁוֹם כִּי, וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל בְּלָעָם. וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים
אֶל בְּלָעָם. שְׁלַפְעָמִים נִקְרָא מִלְּאָךְ בְּשֵׁם עֲלִיּוֹן.

וְתַטְּ הָאֵתוֹן מִן הַדָּרָה, סְטָתָה מֵאוֹתוֹ הַדָּרָה,
שְׁחִיתָה טְעוּנָה מֵצַד דִּין הַקְּשָׁה כְּנִגְדֵי
יִשְׂרָאֵל. וּבִמָּה רָאָה בְּלָעָם שְׁחִיָּא סְטָתָה מֵאוֹתוֹ
הַדָּרָה? אֵלֹא כִּי אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, שְׂאֵפְלוּ בְּדָרָה

רצה להזיק לישראל בכח אתונו. וכיון שלא
עלתה בידו, מה כתוב? ויך את האתון במקל.
הטעין אותה והלביש אותה בירווי דין קשה וחזק.
זהו שכתוב במקל, במקל דוקא, שהוא דין קשה
תקיף. במקלו לא כתוב, אלא במקל.

צא וראה כמה תקיפה חכמת אותו רשע ותאותו
להזיק להם לישראל, שהוא השניח לצאת
מראות שלמעלה בגלל תאותו להתכבד ולהזיק
להם לישראל.

ויעמד מלאך ה' במשעול הכרמים וגו'. מה
כתוב למעלה? בהתחלה כתוב ותט
האתון מן הדרך ותלך בשדה. ותלך בדרך ישר,
מצד השדה, (התעוררה) ונטתה ממה שהיה בה.
ויך בלעם את האתון להטתה הדרך, להסטותה
מאותו דרך של השדה. אמר רבי יוסי, בין
המלאך ובין בלעם היתה האתון במצוקה. אחר
כך ראה בלעם שלא היה יכול, אז ויך את
האתון במקל, כמו שנתפאר.

וַיַּעֲמֵד מִלֵּאדָּה ה' וְגו'. אָמַר רַבִּי אֲבָא, כַּמָּה יֵשׁ
 לָנוּ לְהַסְתַּכֵּל בְּדַבְרֵי הַתּוֹרָה. פְּסוּקִים
 אֵלּוּ רְמוּזִים ^(דף רט ע"א) בְּחֻכְמָה עֲלִיּוֹנָה. וְכִי לְחֻנָּם יֵצֵא
 מִלֵּאדָּה זֶה לְהִרְאוֹת לְאַתּוֹן אַחַת, אִם לְעֵמֶד מוֹלָה
 בֵּין הַכְּרָמִים פַּעַם כָּאֵן וּפַעַם כָּאֵן? אֵלֶּא הַכֹּל סוּד
 עֲלִיּוֹן הוּא, וְהַכֹּל רָצָה הַקְּדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא כִּדְי
 לְהִגֵּן עַל יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִשְׁלֹטוּ בָּהֶם מִיָּנִים רָעִים,
 מִשּׁוּם שֶׁהֵם חֻלְקוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא.

וַיַּעֲמֵד מִלֵּאדָּה ה' וְגו'. לְמַדְּנָה, מִצַּד הָאֲמָא,
 כִּשְׁהִיא מִתְעַטְּרָת, יוֹצְאִים בְּעֵטְרוֹתֶיהָ
 אֶלֶף וַחֲמִשׁ מֵאוֹת צְדָדִים תְּקוּקִים בְּתַכְשִׁיטֶיהָ.
 וּכְשֶׁרוֹצָה לְהוֹדִיג בַּמֶּלֶךְ, מִתְעַטְּרָת בְּעֵטְרָה אַחַת
 שֶׁל אַרְבַּעַה גִּוְנִים. אוֹתָם גִּוְנִים לוֹהֲטִים בְּאַרְבַּעַת
 צְדָדֵי הָעוֹלָם, כֹּל גִּוּן וְגִוּן לוֹהֵט שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים
 בְּאוֹתוֹ צַד, שֶׁהֵם שְׁנַיִם עֶשֶׂר תְּחוּמִים תְּקוּקִים,
 וְנִכְנְסִים וְנִכְלָלִים בְּשְׁנַיִם עֶשֶׂר אַחֲרִים.

בְּרֵאשׁ הָעֵטְרָה יֵשׁ אַרְבַּע חוּמוֹת לְאַרְבַּעַה
 צְדָדִים, וְהֵם מְגִדְלוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר

השירים ה) מַגְדָּלוֹת מְרַקְחִים. מַה זֶה מְרַקְחִים? כְּמוֹ
 שְׁנַאֲמַר (שם ג) מִכָּל אַבְקַת רוּכַל. וְעַל כָּל מַגְדָּל
 וּמַגְדָּל שְׁלֹשָׁה פְתָחִים קְבוּעִים בְּאַבְנֵים טוֹבוֹת
 מִכָּל צַד וְצַד. עֲטָרָה זֹו מְאִירָה (טְהוֹרָה) (טְמִירָה)
 בְּדִלּוּגִים שָׁל אוֹפִיר בְּשָׁבִיל כְּבוֹד הַמֶּלֶךְ, כְּמוֹ
 שְׁפָתוֹב (ישעיה יג) אוֹקִיר אֲנוֹשׁ מִפּוֹ וְגו'.

תַּחַת הָעֲטָרָה הַלְוִיִּים וְגַי זָהב סְבִיבוֹתֶיהָ, זֶג זָהב
 מִצַּד זֶה, וְזֶג זָהב מִצַּד זֶה, וְרִמּוֹן אַחֵד. (בְּתוֹךְ)
 כְּגוֹן אוֹתוֹ רִמּוֹן יֵשׁ אֶלֶף זָגִים, וְכָל זֶג מִהֶם לוֹהֵט
 בְּאֵדָם וְלָבָן. אוֹתוֹ רִמּוֹן נִחְלָק לְאַרְבָּעָה חֲלָקִים,
 וַיֵּשׁ פֶּתַח לְרֵאוֹת וְגַי. שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה
 זָגִים לְצַד זֶה, וְכֵן לְכָל צַד וְצַד, עַד שְׁלוֹחֵטִים
 אַרְבָּעָה צַדֵּי הָעוֹלָם מִמֵּרְאֵה כָּל פֶּלַח וּפְלַח, וְהֵם
 נִקְרָאִים פֶּלַח הַרִמּוֹן, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (שִׁיר הַשִּׁירִים ד)
 כְּפֶלַח הַרִמּוֹן רַקְתָּךְ מִכַּעַד לְצַמְתָּךְ.

אַרְבָּעָה גִלְגָּלִים בְּפִלְחֵי אַרְבַּע תְּזוּיוֹת לוֹקְחִים
 בְּגִלְגוֹל אֶת אוֹתָהּ עֲטָרָה, וּבְשְׁלוֹקְחִים
 אוֹתָהּ, מִזְדַּקְפִּים לְמַעְלָה. עַד שְׁמַנְיָעִים לְגִלְגוֹל

פָּלַח הָעֲלִיּוֹן, שְׁנוּהֵם יוֹמָם וּלְיָלָה, מִתְחַפְּרִים כָּל
 אוֹתָם פְּלָחִים, וְלוֹקְחִים הָעֲטָרָה וְזוֹקְפִים אוֹתָהּ.
 וְקוֹל אוֹתָם הַגְּלִגְלִים נִשְׁמָע בְּכָל הָרְקִיעִים. לְקוֹל
 נְעִימוֹתָם רוֹעֲשִׁים כָּל כַּחוֹת הַשָּׁמַיִם, וְכֻלָּם
 שׂוֹאֲלִים זֶה לָזֶה, עַד שֶׁכֻּלָּם אוֹמְרִים: (יחזקאל ג) בָּרוּךְ
 כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ.

בְּשִׁמְזוּדָיו הַמְּלָךְ בַּמְּלָכָה, עוֹלָה עֲטָרָה זוֹ
 וּמִתְיַשְׁבֵּת בְּרֹאשׁ הַמְּלָכָה, וְאִזּו יוֹרֵדֶת
 עֲטָרָה אַחַת עֲלִיוֹנָה קְבוּעָה שָׁל כָּל אֶבֶן טוֹבָה,
 וְכִפְתוֹר וּפָרַח סְבִיבָה. בְּשִׁשָּׁה גִלְגְּלִים בָּאָה לְשִׁשָּׁה
 צִדְדֵי הָעוֹלָם, שֵׁשׁ בְּנֵי נֶשֶׁר לוֹקְחִים אוֹתָהּ.
 בַּפְּלָחִיהָ חֲמוּשִׁים (פְּלָחִי) עֲנָבִים סְבִיבָה שֶׁחֲקָקָה בָּהּ
 הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה, קְבוּעִים בְּאֶבֶן טוֹבָה, לְבֵן וְאָדָם,
 יָרֵק וְשָׁחַר, תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן. שֵׁשׁ מֵאוֹת וּשְׁלֹשׁ
 עֶשְׂרֵה זְוִיּוֹת לְכָל צֶדֶד וְצֶדֶד.

אֵלֶּף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת מְגֻדִים לְכָל צֶדֶד וְצֶדֶד, וְכֻלָּ
 מְגֻדִל וּמְגֻדִל הָרִים קְבוּעִים. פּוֹרְחִים
 לְמַעְלָה, נִשְׁאָבִים בְּכַתְנֵת (בְּשִׁלְחִין) הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה

בְּשֶׁמֶן מִשְׁחָה שְׁלָה. אֹז הָאִמָּא בְּלַחֲשׁ מִשְׁפִּיעָה
 מִתְּנֹת עֲלִיּוֹנוֹת, וְשׁוֹלַחַת וְקוֹבְעַת אוֹתָם בְּאוֹתָהּ
 הָעֵטְרָה. אַחַר כֵּן מִשְׁפִּיעָה נְחֹלֵי שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ
 עַל רֹאשׁ הַמֶּלֶךְ, וּמִהְרָאשׁ יוֹרֵד אוֹתוֹ שֶׁמֶן טוֹב
 עֲלִיּוֹן עַל וְקִנּוּ הַמְּכַבֵּד, וּמִשָּׁם שׁוֹפֵעַ עַל אוֹתָם
 לְבוֹשֵׁי הַמֶּלֶךְ. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב (תהלים קלג) בְּשֶׁמֶן הַטּוֹב
 עַל הָרֹאשׁ יֵרֵד עַל הַזֶּקֶן וְגו'.

אַחַר כֵּן חוֹזֶרֶת הָעֵטְרָה, וּמַעֲטָרֶת אוֹתָהּ הָאֵם
 הָעֲלִיּוֹנָה בְּאוֹתָהּ עֵטְרָה, וּפּוֹרְשֶׁת אוֹתָהּ
 עֲלִיו וְעַל הַמֶּלֶכָה, לְבוֹשֵׁי כְבוֹד בְּאוֹתָהּ עֵטְרָה. וְאִז
 נִשְׁמָע קוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, (שיר השירים ג) צְאִינָה
 וּרְאִינָה וְגו'. אִז חֲדוּחָה הִיא בְּכָל בְּנֵי הַמֶּלֶךְ. וּמִי
 הֵם? כָּל אוֹתָם שְׁכָאוּ מֵצַד יִשְׂרָאֵל, שְׁחֵרֵי לֹא
 מוֹדוּנִים בָּהֶם וְלֹא עוֹמְדִים עִמָּהֶם, פָּרַט לְאוֹתָם
 יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּנֵי הַבֵּית וּמִשְׁמָשִׁים אוֹתָם. וְאִז
 בְּרָכוֹת שְׂיוּצָאוֹת מֵהֶם, שֶׁל יִשְׂרָאֵל הֵן.

וְיִשְׂרָאֵל לֹזְקִים הַכֹּל, וְשׁוֹלְחִים חֶלֶק מִמֶּנּוּ
 לְשָׂאֵר הָעַמִּים, וּמֵאוֹתוֹ חֶלֶק נְזוּנִים כָּל

אותם העמים. ולמדנו, מבין צדדי חלקם של הממנים על שאר העמים יוצא ^(דף רט ע"ב) שביל דקיק אחד שמשם נשפך חלק לאותם תחתונים, ומשם נפרד לבמה צדדים. ולזה קוראים תמצית, שיוצאת מצד הארץ הקדושה.

ועל זה כל העולם שותה מתמצית ארץ ישראל. מי זו ארץ ישראל? הרי בארנו. ובין למעלה ובין למטה, כל אותם שאר עמים עובדי כוכבים ומזלות לא נזונים אלא מאותה תמצית. ואל תאמר שהם בלבדם, אלא אכלו אותם בתרים תחתונים שותים מאותה תמצית. וזהו במשעול הכרמים, שביל מגדולי שאר העמים שמתכרבים ממנו.

כשראה אותו מלאך שבלעם מסטה את האתון לאותו שביל, שכתוב להטתה תדרה, מיד - ויעמד מלאך ה' במשעול הכרמים, להסתיר השביל, שלא יסתיעו בו שאר עמים עובדי כוכבים ומזלות ואותם בתרים תחתונים. והלכה

זו, כִּזוּ שְׁאָמַר רַבִּי יִצְחָק. כְּתוּב (שיר השירים א) שְׁלֹמֹנִי
 נִמְרָה וְגו', לְשֹׁמֵר וּלְכָרֶךְ אֶת שְׁאֵר הָעַמִּים בְּנִלּוֹת.
 וַיִּשְׂרָאֵל שָׂהֵם כְּרַמֵּי שְׂלִי - לֹא נִמְרָתִי, מִשּׁוֹם שָׂהֵם
 בְּנִלּוֹת וְלֹא מִתְּכַרְכִּים כְּרֵאוּי.

גִּדְר מְזִה וְגִדְר מְזִה. אָמַר רַבִּי אַבְא, אִיךְ יִכּוֹל
 אוֹתוֹ מִלְּאָךְ לְהַסְתִּיר אוֹתוֹ הַשְּׂבִיל? אֵלֶּא
 מִשּׁוֹם שְׁסִינְעַ אַחֲרֵי הָיָה לוֹ, הִקְדּוּשׁ כְּרוּךְ הוּא
 וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הַתּוֹרָה סִיעָה לוֹ,
 שְׁכַתּוּב (שמות לב) מְזִה וּמְזִה הֵם כְּתָבִים.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה מַה כְּתוּב? וַתֵּרָא הָאֶתּוֹן וְגו',
 וַתִּלְחֹץ אֶל הַקִּיר. מַה זֶה וַתִּלְחֹץ אֶל
 הַקִּיר? כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (ישעיה כב) מְקַרְקַר קִיר וְגו'. קִיר
 - פִּטְרוֹן, אוֹתוֹ שְׁשׁוּלֵט עֲלֵיהֶם. וַתִּלְחֹץ אֶת רִגְלָהּ
 בְּלָעַם אֶל הַקִּיר, הִיא לֹא נִתְּנָה לוֹ כָּלֵל סִינְעַ.
 וּבְמִצּוֹקָה (וְרָקָה) הַנִּיחָה (שְׁלֶחָה) אוֹתוֹ לְאוֹתוֹ קִיר
 וְרִמּוֹה לוֹ זֶה. אִזּוֹ וַיִּסָּף לְהַכְתֵּתָהּ, בַּצֵּד תָּהֵת.

וַיִּוָּסֵף מִלְּאָךְ ה' עֲבוּר וַיַּעֲמֵד בְּמָקוֹם צָר וְגו'.
 בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הַסְתִּיר לָהּ כָּל הַדְּרָכִים וְכָל

הסיועים, שלא נמצא בה סיוע מכל צד שבעולם.
 אז ותרפין תחת בלעם. כשראה בלעם שלא היה
 יכול, מה כתוב? ויחר אף בלעם ויך את האתון
 במקל, כמו שנתפאר, שחתקינה והלבישה בירווי
 דין קשה ותקוף.

ויפתח ה' את פי האתון וגו'. זה אחד מאותם
 דברים שנבראו ערב שבת בין השמשות.
 אמר רבי יצחק, מה הגדלה הזו לבלעם או לאתון
 או לישראל בדברים הללו? אמר רבי יוסי, שצחקו
 עליו אותם גדולים שהיו עמו, וכשהגיעו לבלק,
 אמרו לו: וכי לשוטה תהיה שלחת לכהן? לא
 תמצא בו ממש ולא בדבריו. ובאותו דבור של
 האתון התפנה מכבודו. רבי חייא אמר, אלמלא
 לא אמרה האתון את זה, לא השאיר בלעם אותו
 שלו, ובדברי האתון ידע שנשפר כחו.

רבי אבא שאל, כתוב (במדבר מז) ותפתח הארץ וגו',
 וכתוב ויפתח ה' את פי וגו'. מה שונה ארץ
 מאתון שלא כתוב בה ויפתח ה' את פי הארץ?

אֵלֶּא שָׁם מִשָּׁה גָזַר עַל הַפֶּה, וּפְתַחַה וְעִשְׂתָּה
הָאָרֶץ אֶת מִצְוֹת מִשָּׁה, וְלֹא נָאֵה שְׁהַקְדוּשׁ כְּרוּךְ
הוּא יַעֲבֹר מִצְוֹתוֹ, שְׁהִירִי מִשָּׁה גָזַר וְצוּה, וּפְצַתָּה
הָאֲדָמָה אֶת פִּיהָ. וְלִכֵּן הִיא עֹשֶׂתָה מִצְוֹתוֹ, שְׁכַתוֹב
וּתְפַתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ. אֲבָל כָּאֵן לֹא נִמְצָא מִי
שְׁגִינֹר, אֵלֶּא רְצוֹן הַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא תָּה, וְהוֹאִיל
וְרְצוֹנוֹ תָּה בְּכָה, כְּתוֹב וַיִּפְתַּח ה' אֶת פִּי הָאֲתוֹן.
מִמֶּנּוּ כָּא תְדַבֵּר, וּמִמֶּנּוּ נִמְצָא.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הִסְתַּפַּלְתִּי בְּפִרְשָׁה זוּ וּבְדַבָּרִים
הֶלְלוּ, וְנִרְאָה שְׁאֵלוֹ דְּבָרִים שְׁלֹא צְרִיכִים.
וְכִי מֵאַחַר שְׁכַתוֹב וַיִּפְתַּח ה' אֶת פִּי הָאֲתוֹן, צְרִיךְ
לְהִיזוֹת דְּבָרִים הֶלְלוּ דְּבָרִים מְעַלִּים, דְּבָרִי חֲכָמָה?!
וְאִם כְּמוֹ שְׁהַתְעוּרְרוּ חֲבֵרֵינוּ, שְׁהוּא מְשַׁתַּבַּח
שְׁסוּסָתוֹ רוּעָה בְּאָחוּ, וְהִיא שְׁכָה וְאוּמָרָת: הֵלֹא
אֲנִכִּי אֲתִנְךָ - מְכָאֵן תָּה לָּהּ לְפַתַּח! וְהִיא לֹא
פְתַחַה, אֵלֶּא - מָה עָשִׂיתִי לָךְ. וְאִם כֵּן, לָמָּה מָרַח
הַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא לְפַתַּח אֶת פִּיהָ בְּדַבָּרִים הֶלְלוּ?

אמר רבי אבא, ודאי בדברים הללו למדנו על
 דעת בלעם שאינו כדאי לשרות עליו רוח
 הקדש. ולמדנו שחרי אין באתונו יכלת להזיק או
 להיטיב. (דף רי ע"א.) ולמדנו מאתון זו שחרי אין פח
 בבהמות להשרות עליהן דעת שלמה. בא תראה,
 בלעם, באותו דבור של אתונו ובאותה דעת
 מפשה לא יכול לעמד. בדעת עליונה על אחת
 כמה וכמה.

ותאמר לבלעם מה עשיתי לך. וכי ברשותי הנה
 לעשות טוב ורע? לא. שחרי בהמות לא
 מתנהגות אלא כמה שפנהינים אותן. ואף על גב
 שאותה אתון בעמק (במצוקה) יותר, זה לא ברשותה,
 שחרי הוא הטעינה בכשפיו, ועומדת ברשותו.

ויאמר בלעם לאתון כי התעללת בי. הנה לו
 לצחק מפנה, והוא השיב כמפשות
 דבריה לעמתה. אז צחקו מפנו, ונתנה קל
 בעיניהם, וידעו שהוא שוטה. ומה אמר? כי
 התעללת בי לו יש חרב בידי. אמרו: שוטה זה

יכול להשמיר עמים בפיו, איך לא יכול להשמיר את אתוננו והוא צריך חרב?! ולמדנו שאין פח בפיהמות להשרות עליהן רוח אחרת. שאם יאמרו בני אדם, אם ידברו הפיהמות פמה דעת שלם יוציאו לעולם - צא ולמד מאתון זו, שחרי הקדוש ברוך הוא פתח פיה, ראה דבריה.

ויהי בפקר וינח בלק את בלעם וגו'. רבי יצחק אמר, בלק היה חכם בכשפים יותר מבלעם, פרט שלא היה מבין השעה לקלל. משל וכו'. משום כן, וינח בלק את בלעם וגו'. הוא היה מתקין אותו ואוחזו לכל.

וייעלהו פמות בעל. מה זה ויעלהו פמות בעל? אלא השגיח בכשפיו באיזה צד יאחז בהם, ומצא שעתידים ישראל לעשות פמות ולעבד לבעל, כמו שכתוב, וילכו אחרי הבעל. וירא משם קצה העם, ראה את גדולי העם ומלכם שעובדים לו, כמו שכתוב (מלכים א יח) ויקראו בשם הבעל, וכתוב (שם) אם ה' האלהים וגו'. כיון שראה

בלעם שעתידים ישראל לזה, מיד - ויאמר בלעם
אל בלק בנה לי בזה שבעה מזבחות.

רבי יוסי ורבי יהודה. אחד אמר, פנגד מזבחות
של הראשונים הקריב אותם שבעה מזבחות.
ואחד אמר, בחכמה עשה הכל, ומצא שחלק
ישראל בשבע דרגות נקשרו. ומשום זה סדר
שבעה מזבחות.

לאדם שהיה לו אהוב אחד שהשאיר לו אביו,
ובני אדם פחדו להתקוטט עמו בגלל אותו
אוהב. לָיָמִים בָּא אָדָם אֶחָד וְרָצָה לְעוֹרֵר קִטְטָה
עִמוֹ. אָמַר: מָה אֶעֱשֶׂה? אִם אֶעִיר קִטְטָה עִמוֹ, הֲרִי
אוֹתוֹ אוֹהֵב שֶׁקָּשׁוּר אֵתוֹ, וְאֲנִי לֹא אוֹכֵל. אָמַר:
מָה אֶעֱשֶׂה? שָׁלַח דּוֹרוֹן לְאוֹתוֹ אוֹהֵב. אָמַר אוֹתוֹ
אוֹהֵב: וְכִי מַה יֵּשׁ לְאִישׁ הַזֶּה אֵתִי?! יִדְעֵתִי שְׂוֵה
בְּגִלְלֵי אוֹתוֹ בֶּן אֶהוּבִי. אָמַר: דּוֹרוֹן זֶה לֹא יִכְנַס
לְפָנַי. וְדָקוּ אוֹתוֹ לְכֹלָבִים שִׁיאֲכֹלוּהוּ.

כך בלעם בא לעורר קטטה בישראל, וראה שלא
יכול, בגלל אותו אוהב עליון שלהם. (במו שניאמר

(משלי כו) רַעַף וְרַע אָבִיךָ אֶל תַּעֲזֹב (מתחיל לְתַקֵּן לְפָנָיו דּוֹרוֹן.
אָמַר תִּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: רָשָׁע! וּמַה יֵּשׁ לָךְ אֵלָי?!
אֶתָּה רוֹצֵה לְהַזְדַּיֵּג אִתִּי? תְּרִי דּוֹרוֹנְךָ מִזְמַן
לְכַלְבִּים. בֹּא וּרְאֵה מַה פָּתוּב, וַיִּקַּר אֱלֹהִים אֶל
בְּלָעָם. וְאָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, לְשׁוֹן קָרִי וְטַמְאָה.
דּוֹרוֹנְךָ יִמָּסַר לְאַלְהָהּ וְלֹא יִכָּנַס לְפָנָי.

רַבִּי אַבְנָא אָמַר, וַיִּקַּר - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קמו) לְפָנָי
קָרַתוּ מִי יַעֲמֵד. הוּא הָיָה עֲתִיד שֶׁבִּאֲוֹתוֹ דּוֹרוֹן
יֻכַּל לְיִשְׂרָאֵל. מַה פָּתוּב? וַיִּקַּר אֱלֹהִים. קָרַר עֲצָמוֹ
מִמָּה שֶׁהָיָה חוֹשֵׁב, וַיִּקַּר אֱלֹהִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּתְבָאֵר,
שֶׁהַתַּעֲזִיר עָלָיו מֵצַד הַטַּמְאָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, וַיִּקַּר - בְּלָעָם חָשַׁב שֶׁבִּאֲוֹתוֹ
דּוֹרוֹן יִכָּנַס לְהַזִּיק אֶת יִשְׂרָאֵל, וְהַתְּקוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא עָקַר אוֹתוֹ מִלְּפָנָי אוֹתוֹ דּוֹרוֹן. וְעָקַר אֶת
בְּלָעָם מִמָּה שֶׁחָשַׁב, וְעָקַר (אוֹתוֹ מֵאוֹתָהּ דְרָגָה) אֶת אוֹתָהּ
דְרָגָה. וְהוּא שֶׁפָּתוּב וַיִּקַּר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ל) יִקְרוּחַ
עַרְבֵי נַחַל. אָמַר לוֹ: רָשָׁע! אֵינְךָ כְּדָאֵי לְהַתְּקַשֵּׁר
אֵלָי (דף רי ע"ב) וְלִהְפָּנִים לְפָנָי. דּוֹרוֹנְךָ נִמָּסַר לְכַלְבִּים.

אמר רבי שמעון, בא ראה, רשע זה היה געל הכל, שלא תמצא בכל הפרשה חזו ויאמר ה' אל בלעם, או וידבר ה', חם ושלום. מה פתוב? וישם ה' דבר בפני בלעם וגו', פמי ישם מחסום בפני החמור שלא יסטה פאן או פאן. פך - וישם ה' דבר בפני וגו'.

אמר לו הקדוש ברוך הוא: רשע! אתה חושב שעל ידך תהיה ותתקיים ברכה בכני או ההפך - לא צריכים הם לך, פמו שאומרים לצרעה וכו'. אלא אתה שוב אל בלק, וכשתפתח פיך, לא יהיה ברשותך. ולא בפיו תלוי הדבור, אלא וכה תדבר. הרי כה, שעתיך לברכם כה, תדבר ברבת פני, שכתפתח פיך היא תדבר מלים להתקיים על פני, שלא אשאיר דברים לך.

בא וראה שפך הוא. פיון שפא בלק, ובלק שמע כל אותם דברים, הנה חושב שמפי בלעם יצאו, ואמר: לקב איבי לקחתיך. אמר בלעם: קח בשפים אלו פיך, פדי לעבב פאן את חפה הזאת.

וְאִם תִּוְכַל לְעַכְבָּהּ (לְעַקְרָהּ) בְּכַשְׁפִּים הִלְלוּ, אֲנִי
אֶעְקֹר אֹתָהּ מֵאוֹתָם דְּבָרִים שְׁהִיא אֹמְרָה.

מַה כָּתוּב? הַתִּיַצֵּב כֹּה עַל עֲלֹתְךָ. כֹּה וּבְכַשְׁפִּים
הִלְלוּ תַעֲכֹב אֹתָהּ, וְאֲנֹכִי אֶקְרָה כֹּה. כְּלוּמַר,
אֶעְקֹר אֹתָהּ מִהַדְּבָרִים הִלְלוּ. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא: רָשָׁע! אֲנִי אֶעְקֹר אֹתְךָ! מַה כָּתוּב
אֲחֵרָיו? וַיִּקֶּר אֱלֹהִים אֶל בְּלָעָם. וְאוֹתוֹ דְּבַר הַרִים
קוֹל בְּדַבּוּרִים שֶׁל כֹּה. וַיֹּאמֶר שׁוּב אֶל בְּלָק וְכֹה
תְּדַבֵּר. כֹּה תְּדַבֵּר בְּיַדְּךָ.

בֵּיא וְרֵאָה, בַּתְּחִלָּה לֹא כָתוּב הַתִּיַצֵּב כֹּה עַל
עֲלֹתְךָ, אֲלֵא הַתִּיַצֵּב עַל עֲלֹתְךָ וַיֵּלֶכְהָ אֲוֵלִי
יִקְרָה ה' לְקִרְאָתִי. בִּיּוֹן שְׂרָאָה שְׁכַחָה אֹמְרָה אֹתָן
בְּרַכּוֹת, אִזּוֹ אָמַר, הַתִּיַצֵּב כֹּה עַל עֲלֹתְךָ וְאֲנֹכִי
אֶקְרָה כֹּה.

לְכָה אָרָה לִי יַעֲקֹב, כְּלוּמַר לְקַט. רַבִּי יוֹסִי אָמַר,
זָרַק אֹתָם מֵאוֹתָהּ דְּרָגָה שֶׁהֵם עוֹמְדִים כֹּה,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוּאֵל א' ב) צָרָה אֹרָה. אָמַר, אִם
תִּוְכַל לְזָרַק (אֹתָם מֵאוֹתָהּ דְּרָגָה) אֶת אֹתָהּ דְּרָגָה

שָׁלָחֵם, הָרִי בָלָם יַעֲקֹרוּ מִהָעוֹלָם. וּלְכֹה זַעֲמָה
יִשְׂרָאֵל - יִשְׂרָאֵל שְׁלִמְעָלָה, שִׁימָצֵא רִגְזוֹ לְפָנָיו,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים ז) וַיֹּאֵל זַעֵם בְּכָל יוֹם.

כִּי מִרְאֵשׁ צָרִים וְגו', אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִרְאֵשׁ צָרִים
- אֵלֹהֵי הַמַּאֲבֹת, שְׁכַתוֹב (ישעיה נא) הַבִּיטוּ אֶל
צוּר הַצְּבָתָם. וּמִגְבָּעוֹת אֲשׁוּרָנּוּ - אֵלֹהֵי הָאֲמָהוֹת.
בֵּין מִצַּד זֶה בֵּין מִצַּד זֶה לֹא יְכוּלִים לְהִתְקַלֵּל.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, כִּי מִרְאֵשׁ צָרִים - מִי יְכוּל
לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁהָרִי הוּא אֲחִיו מִרְאֵשׁ שְׁכָל
הַצּוּרִים יוֹצֵאִים. וּמִי אֵלֹהֵי צָרִים? גְּבוּרֹת, שֶׁהָרִי
כָּל דִּינֵי הָעוֹלָם יוֹצֵאִים מֵאוֹתָן גְּבוּרֹת, וְהֵם
נִאֲחָזִים בָּהֶן. וּמִגְבָּעוֹת אֲשׁוּרָנּוּ - אֵלֹהֵי שְׂאֵר
הַמַּחֲנוֹת (בְּתָרִים) שֶׁאֲחָזִים בָּהֶם. הֵן עִם לְבָדָד וְגו',
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לב) ה' בָּדָד יִגְחָנוּ.

מִי מָנַח עֶפְרַיִם יַעֲקֹב וְגו', הָרִי פִרְשׁוּהוּ. אֵלֶּא אָמַר
רַבִּי יוֹסֵי, שְׁתֵּי דְרָגוֹת הֵן - יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל.
בְּתַחֲלָה יַעֲקֹב, וְאַחַר כֵּן יִשְׂרָאֵל. וַאֲפֹ עַל גַּב

שֶׁחֶבֶל אֶחָד - שְׁתֵּי דְרָגוֹת הֵן, שְׁתֵּי דְרָגָה עֲלִיוֹנָה
היא יִשְׂרָאֵל.

מִי מָנָה עֵפֶר יַעֲקֹב וְגו'. לְמַטָּה, מַה זֶה עֵפֶר? רַבִּי
שִׁמְעוֹן אָמַר, זֶה שְׂפָתוֹב בּוֹ (ישעיה מא) יִתֵּן כָּעֵפֶר
חֲרָבוֹ וְגו'. מִי חֲרָבוֹ? הֲרִי יְדוּעַ, שְׂפָתוֹב (שם לד) חֲרָב
לֵה' מְלֵאָה דָם. עֵפֶר, אוֹתוֹ מְקוֹם שִׁמְמוֹנוֹ נִבְרָא
אָדָם הָרֵאשׁוֹן, שְׂפָתוֹב (בראשית ב) וַיִּיצֶר ה' אֱלֹהִים
אֶת הָאָדָם עֵפֶר וְגו'. וּמֵאוֹתוֹ עֵפֶר כִּפָּה חִילוֹת
וּכְפָה מַחֲנוֹת יֵצְאוּ, כִּפָּה שְׁלֵהָבוֹת, כִּפָּה שׁוֹמְרֵי
חֶק וּמְנַהֲגִים, כִּפָּה חֲצִים, כִּפָּה פְּלִיסְטִינָאוֹת, כִּפָּה
רַמְחִים וְחֲרָבוֹת וְכִלֵּי זִין נִמְצְאוּ מֵאוֹתוֹ עֵפֶר. מִי
מָנָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב כה) הַיֵּשׁ מִסֵּפֶר לְגִדּוּדָיו.

וּמִסֵּפֶר אֶת רַבֵּעַ יִשְׂרָאֵל. רַבֵּעַ יִשְׂרָאֵל הִיא ה"א,
וְדָבָר אֶחָד הִיא. רַבֵּעַ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כג) רַבִּץ תַּחַת מִשְׁאוֹ, רַבִּיעַ. זֶהוּ
שְׂפָתוֹב (שיר השירים ג) מִטָּתוֹ שָׁלְשָׁלְמָה. דָּבָר אֶחָד רַבֵּעַ
- כְּמוֹ רַבִּיעִית מִיִּשְׂרָאֵל לְמַטָּה, רַבֵּעַ נִבְרָא לְפִי

הַכְּתָרִים מִשְׁמַע דְּוָד, שְׁחִוָּא רְגַל רַבִּיעִית שְׁל
הַכֶּסֶּא.

דְּבַר אַחַר מִי מָנָה עֶפֶר יַעֲקֹב וְגו' - כָּל אֱלוֹ
שְׁחֵשׁוּבִים עֶפֶר, כְּמוֹ שְׁבַאֲרֵנוּ. וּמִסְפָּר אֶת
רַבֵּעַ יִשְׂרָאֵל, שְׁכַתוּב הֵיזֵא מִסְפָּר לְגִדּוּדֵיו. רַבֵּעַ
יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ (דף ריא ע"א) שְׁבַאֲרֵנוּ. דְּבַר אַחַר מִי מָנָה
עֶפֶר - אֱלוֹ מַצּוֹת שְׁחֵם בְּעֶפֶר, בְּזִרְיָעָה, בְּנַטְיָעָה,
בְּקַצִּירָה, וְהַרֵי פְרִשׁוּהָ הַחֲבָרִים. וּמִסְפָּר אֶת רַבֵּעַ,
כְּמוֹ שְׁבַאֲמַר (ויקרא יא) בְּהַמִּתְדָּ לֹא תִרְבִּיעַ. (אמר רבי

אבא, בלק חכם הנה בבשפיו בבלעם, פרט שלא ידע לבנו השעיה לקלל).

וַיִּשְׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר. וַיִּדְבֵּר לֹא כְּתוּב. מַה זֶה וַיִּשְׂא
מִשְׁלוֹ? רַבִּי חֵיִיא אָמַר, הוּא הָיָה מֵרִים קוֹל
לְאוֹתוֹ מְדַבֵּר, וַיִּשְׂא מִשְׁלוֹ בְּלָעָם. וַיֹּאמֶר חֵבָה
הַזֹּאת, כְּמוֹ שְׁכַתוּב וְכֹה תִדְבֵּר, וַאֲמִירָה הִיא
מִמָּנָה.

בֵּיא וְרֵאָה, כִּיּוֹן שְׂרָאָה בְּלָעָם שְׁכַבְל כְּשִׁפְיוֹ וּבְכָל
אוֹתוֹ דּוֹרוֹן לֹא יָכֹל לַעֲקֹר אֶת אוֹתָהּ כֹּה,
כְּמוֹ שְׁבַאֲמַר וַאֲנֹכִי אֶקְרָה כֹּה, אַעֲקֹר אֶת חֵבָה

הזאת - אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: רָשָׁע! אַתָּה
 סְבוּר לַעֲקֹר אוֹתָהּ?! אֲנִי אֶעֱקֹר אוֹתָךְ
 מִשְׁלֹשְׁלוֹתֶיךָ. מַה כְּתוּב? וַיִּקֶּר אֱלֹהִים אֶל בְּלָעָם,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. אַחַר כֵּן, בִּיּוֹן שְׂרָאָה שְׁלֵא יְכַל, חוֹר
 וְאָמַר, וּבִרְךָ וְלֹא אֲשִׁיבָנָה. וְלֹא אֲשִׁיבָנוּ חָה צְרִיךְ
 לוֹ לֹאמַר! אֵלָּא וְדַאי וְלֹא אֲשִׁיבָנָה לְאוֹתָהּ שְׁכַתוּב
 עָלֶיהָ כ"ה, וְכַה תְּדַבֵּר. אֲנִי יְכוּל לְהַחְזִירָהּ.

אָמַר בְּלָעָם: בְּשֵׁתֵי דְרָגוֹת רְצִיתִי לְהַכְנִים בָּהֶם;
 רְצִיתִי לְהַכְנִים בָּהֶם מִדְּרָגַת יַעֲקֹב וְלֹא
 יְכַלְתִּי. רְצִיתִי לְהַכְנִים בָּהֶם מִצֵּד אַחַר שֶׁל יִשְׂרָאֵל
 וְלֹא יְכַלְתִּי. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁשֵׁם זֶה אוֹ זֶה לֹא
 נִקְשָׁר בְּמִינִים רַעִים. זֶהוּ שְׁכַתוּב לֹא הִבִּיט אֶזְנוֹ
 בַּיַּעֲקֹב וְגו'.

לְמַדְנוּ, שְׁתֵּי דְרָגוֹת הֵן: גַּחֲשׁ וְקָסָם. כְּנִגְדָן - עָמַל
 וְאֶזְנוֹ. אָמַר בְּלָעָם: הֲרִי וְדַאי נִמְצְאָתִי
 כְּנִגְדָן אֵלָּה - יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל. אֶזְנוֹ כְּנִגְדָן יַעֲקֹב, שְׁהוּא
 קָשׁוּר בְּגַחֲשׁ. עָמַל כְּנִגְדָן יִשְׂרָאֵל, שְׁקָשׁוּר בְּקָסָם.
 בִּיּוֹן שְׂרָאָה שְׁלֵא יְכַל, אָמַר, וְדַאי לֹא הִבִּיט אֶזְנוֹ

בַּיַעֲקֹב וְגו'. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁה' אֱלֹהֵינוּ עִמּוֹ
וְגו'.

וְאִם תֹּאמַר, בְּאֵלֶּה לֹא יִכְלָתִי, בְּקִסְמִים וְנִחַשׁ
יִכְלָתִי - פְּתוּב כִּי לֹא נִחַשׁ בַּיַעֲקֹב וְגו'. וְלֹא
עוֹד, אֲלֵא שֶׁכָּל הַכַּחוֹת שְׁלֹמֵעָלָה וְכָל מַחֲנוּתֵיהֶם
כָּלֵם, לֹא יוֹדְעִים וְלֹא מִסְתַּכְּלִים בְּנִימוּסֵי הַמֶּלֶךְ
הָעֲלִיּוֹן עַד שִׁשּׁוּאֵלִים לְשָׁנִים הֶלְלוּ - יַעֲקֹב
וְיִשְׂרָאֵל. וּמָה אוֹמְרִים? מָה פָּעַל אֵל. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, כָּל הַדְּבָרִים הֶלְלוּ, כִּהֵאמַר. וְהוּא הִרִים
קוֹל בְּנִגְנֻדָּה וְלֹא יָדַע מֵהוּ, וְלֹא נִשְׁמַע פְּרָט לְקוֹלוֹ.

הֵן עִם כְּלָבִיא יָקוּם וְגו'. מִי עִם תַּקִּיף כְּמוֹ
יִשְׂרָאֵל. בְּשָׁעָה שֶׁמֵּאִיר הַבְּקָר, קָם וּמִתְנַבֵּר
בְּאָרֵי לַעֲבוּרַת רַבּוֹנָם בְּכַמָּה שִׁירִים, בְּכַמָּה
תְּשַׁבְּחוֹת. מִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה כָּל הַיּוֹם, וּבְלִילָה לֹא
יִשְׁכַּב וְגו'. בְּשָׂרוּצָה הָאָדָם לְשָׁכַב עַל מִטָּתוֹ,
מִקֵּדֶשׁ אֶת הַשֵּׁם הָעֲלִיּוֹן, מִמְּלִיכוֹ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.
כַּמָּה שׁוֹמְרֵי הַחֻקִּים מִתְקַשְּׁרִים לְפָנֵיהֶם בְּשָׁעָה
שְׁפוֹתָחִים פִּיהֶם עַל מִטָּתָם בְּשִׁמְעַת יִשְׂרָאֵל,

וּמִבְקָשִׁים רַחֲמִים לְפָנַי הַמְּלֹךְ הַקָּדוֹשׁ בְּכַמָּה
פְּסוּקֵי רַחֲמִים.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, הֵן עִם פְּלָגִיא יְקוּם - עֲתִידִים
הָעַם הַזֶּה לָקוּם עַל כָּל עַמִּים עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
וּמְזוֹלוֹת כְּאֲרִיָּה גְבוּר וְתַקִּיף, וַיִּתְנַפְּלוּ עֲלֵיהֶם. דְּרַךְ
כָּל הָאֲרִיּוֹת לְשֹׁכֵב עַל טַרְפֵּם, אֲכָל עִם זֶה לֹא
יִשְׁכַּב עַד יֵאָכֵל טַרְף.

דְּבַר אַחַר הֵן עִם פְּלָגִיא יְקוּם - לְהַקְרִיב קָרְבָּנוֹת
וְעוֹלוֹת לְפָנַי מִלְּכֶם עַל גְּבֵי הַמְּזֻבַּח. וְלַמְדִּנּוּ,
בְּשָׁעָה שֶׁהַקָּרְבָּן הָיָה נִשְׂרָף עַל גְּבֵי הַמְּזֻבַּח, הָיוּ
רוּאִים דְּמוּת אֲרִיָּה אֶחָד רַבּוּץ עַל אוֹתוֹ קָרְבָּן
וְאוֹכֵל אוֹתוֹ.

וְאָמַר רַבִּי אֲבָא, אֲוִרִיא"ל מִלְּאָךְ עֲלִיּוֹן הָיָה, וְרֵאוּ
אוֹתוֹ בְּדְמוּת אֲרִיָּה תַקִּיף רוּבֵץ עַל הַמְּזֻבַּח
וְאוֹכֵל אֶת הַקָּרְבָּנוֹת. וּבְשִׁישְׂרָאֵל לֹא הָיוּ זִכְאִים
כָּל כָּהֵן, הָיוּ רוּאִים דְּמוּת כָּלֵב אֶחָד חֲצוּף רוּבֵץ
עֲלִיּוֹ, אִזּוּ הָיוּ יִשְׂרָאֵל יוֹדְעִים שְׁעֲרִיכִים תְּשׁוּבָה, וְאִזּוּ
שָׁבִים. לֹא יִשְׁכַּב וְגו' - אֵלוּ קָרְבָּנוֹת הַלֵּילָה, כְּמוֹ

עולות. ודם חללים ישטה, שתקדוש כרוך הוא
עורך קרב שלהם על שונאיהם.

רבי אלעזר אומר, לא ישכב, מהו לא ישכב? אלא
בכל לילה ולילה בשכון אדם הולך במצוות
רבנו, לא ^(דף ריא ע"ב) שוכב על מפתו עד שתורג אלה
ומאה ועשרים וחמש מאותם מינים רעים ששורים
עמו. רבי אבא אומר, אלה הם מצד שמאל,
שכתוב (תהלים צא) יפל מצדך אלה, כמו שכתוב (שם
קמט) יעלו חסידים בכבוד וגו', רוממות אל בגרונם
וגו', לעשות נקמה וגו'. זהו שכתוב לא ישכב וגו',
וזהו לעשות בהם משפט וגו'.

אמר רבי חזקיה, בנגד שלש הפעמים שהכה את
אתונו והטעינה בכשפיו, התברכו ישראל
שלש פעמים. רבי חייא אומר, בנגדו התברכו
ישראל שלש פעמים, שעולים ישראל להראות
לפני המלך הקדוש.

וירא בלעם כי טוב בעיני ה' וגו', ולא הלך בפעם
בפעם לקראת נחשים וגו'. מה זה לקראת

נחשנים? אמר רבי יוסי, שְׁהַפְעָמִים הָרֵאשׁוֹנוֹת
הָלָלוּ הָיָה הוֹלֵךְ בְּכָל בְּשָׁפִיו וְרָצָה לְקַלֵּל אֶת
יִשְׂרָאֵל. כִּיּוֹן שְׁרָאָה רְצוֹן הַקְּרוֹשׁ כְּרוּף הוּא שְׁאֵמֵר
שׁוֹב אֶל כָּלָק, שְׁתֵּרֵי דְבוּרֵיךְ לֹא רוֹצִים בְּנִי - דְבוּר
אַחַר מְזֻמָּן מֵהַכָּה תִּזְאֵת, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב וְכֹה תִדְבֵּר.
כֹּה תִדְבֵּר - וְלֹא אֶתָּה. כֹּה תִדְבֵּר - שְׁשׁוּלְטָת עַל
כָּל הַשְּׁלִיטִים, מְבַשְּׁפִים וְקוֹסְמִים וּמִינִים רָעִים
שְׁלֹא יְכוּלִים לְהִרְעֵ לְבָנִי. וְאִז רָצָה לְהַסְתַּכֵּל בָּהֶם
בְּעֵיִן רְעָה.

בֵּא וּרְאֵה, רְשָׁע זֶה כְּשֶׁהִסְתַּכֵּל בְּיִשְׂרָאֵל, הָיָה
מִסְתַּכֵּל בְּשִׁתֵּי דְרָגוֹת אֱלוֹ - יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל
- לְהִרְעֵ לָהֶם, אִז בָּזָה אִז בָּזָה בְּבִשְׁפִיו. בְּגִלְל
כָּךְ כָּל בְּרָכוֹת וּבְרָכוֹת, יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל הִתְפָּרְכוּ.
וַיֵּרָא בְּלָעָם כִּי טוֹב וְגו'. בְּמָה רָאָה? רָאָה
שְׁבִשְׁעָה שְׁפִנֵי הַמֶּלֶךְ מְאִירוֹת, מִינִים רָעִים לֹא
עוֹמְדִים בְּקִיּוּמָם, וְכָל הַכְּשָׁפִים וְכָל הַקְּסָמִים
לֹא עוֹלִים בְּבִשְׁפִיהֶם.

בא וראה, בשתי הפעמים האלה פתוב ויקר;
 ויקר אלהים. ויקר ה' אל בלעם וגו'. וכתוב
 וכה תדבר. ועכשו, כיון שראה שחרי לא נמצא
 רגז וכשפיו לא עלו, אז - ולא הלך בפעם בפעם
 וגו'. כיון שהפריד והעלה עצמו מכשפיו, התחיל
 (ברוח אחרת) בהתעוררות אחרת - לשבת את ישראל.
 אמר רבי יהודה, איזו התעוררות כאן? אמר לו,
 (רוח אלהים ולא רוח ה', אלא) התעוררות של רוח אחת מצד
 שמאל, אותו שהתקשרו תחתיו אותם מינים
 וכשופים שלו.

אמר רבי אלעזר, כך למדנו, שאפלו בזמן תהיה
 לא שרתה בו רוח הקדש. אמר לו רבי
 יוסי, אם כך, חרי פתוב ותהי עליו רוח אלהים,
 ובכל אותן פעמים אחרות לא פתוב כהן כך.
 אמר לו, כך זה. בא וראה, פתוב (משלי כב) טוב עין
 הוא יברך, וחרי פרשוה, אל תקרי יברך אלא
 יברך. ובלעם תהי רע עין, שלא נמצא רע עין
 בעולם כמותו, שבכל מקום שהיה מסתכל בעיניו,
 תהי מתקלל.

וְעַל זֶה אָמְרוּ, מִי שֶׁמַּעֲבִיר בְּנוֹ בַשּׁוּק וּפּוֹחֵד מֵעֵין
 רָעָה, יָשִׁים סוּדָר עַל רֵאשׁוֹ כְּדֵי שְׁעֵין רָעָה
 לֹא תוּכַל לְשַׁלֵּט בּוֹ. גַּם כָּאן, כִּיּוֹן שֶׁרָאָה בְּלָעָם
 שְׂלֵא יָכוֹל בְּכַשְׁפֵּיו וּבְקַסְמֵיו לְהַזִּיק לְיִשְׂרָאֵל, רָצָה
 לְהַסְתַּכֵּל בָּהֶם בְּעֵין רָעָה, בְּגִלְלֵי שְׂבָכָל מְקוֹם
 שֶׁתִּהְיֶה מִסְתַּכֵּל בְּעֵינָיו הַרְעוֹת, תִּהְיֶה מִתְקַלָּל.

בֵּא וּרְאֵה מָה רָצוֹנוֹ כְּנֶגֶד יִשְׂרָאֵל. כְּתוּב וַיֵּשֶׁת אֶל
 הַמַּדְבָּר פָּנָיו, כְּתִרְגוּמוֹ: (וְשֵׁם פָּנָיו (כְּנֶגֶד הַעֲגֹל) לְעֵגֹל שֶׁעָשׂוּ
 יִשְׂרָאֵל בַּמַּדְבָּר), כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה לוֹ צַד סִיּוּעַ לְהַרְעֵ לָהֶם.

כְּעֵת רְאֵה מָה כְּתוּב, וַיֵּשֶׂא בְּלָעָם אֶת עֵינָיו
 וַיֵּרֶא אֶת יִשְׂרָאֵל. רָצָה לְהַסְתַּכֵּל בָּהֶם
 בְּעֵין רָעָה. בְּשָׁעָה זוֹ אֵלְמָלֵא הַקְּדִים הַקְּדוּשׁ
 כְּרוּךְ הוּא רְפוּאָה, הִיָּה מְאֹכֵד אוֹתָם
 בְּהַסְתַּכְּלוֹת עֵינָיו. וַאֲיִזוֹ רְפוּאָה נָתַן הַקְּדוּשׁ
 כְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל בְּאוֹתָהּ שְׁעָה? זֶהוּ שְׂכַתוּב
 וַתְּהִי עֲלָיו רוּחַ אֱלֹהִים. וַתְּהִי עֲלָיו, עַל יִשְׂרָאֵל
 הוּא אוֹמֵר. כְּמִי שֶׁפּוֹרֵשׁ סוּדָר עַל רֵאשׁוֹ הַתִּינוֹק
 כְּדֵי שְׂלֵא תִשְׁלֹט בּוֹ עֵינָיו.

אָז הַתְּחִיל וְאָמַר, מַה טַּבוּ אֶהְיֶיךָ יַעֲקֹב. כֹּה
 וְרָאָה, כָּל מִי שְׂרוּצָה לְהִסְתַּכֵּל בְּעֵינֵי רָעָה, לֹא
 יִכּוֹל, אֲלֵא בְּשִׁמְשִׁיבָה וּמְכַבֵּד אֶת אוֹתוֹ הַדְּבָר
 שְׂרוּצָה לְקַלֵּל בְּעֵינֵי רָעָה. וּמַה דְּרָכּוֹ? אָמַר, רְאוּ
 בְּמַה טוֹב זֶה, בְּמַה נָּאֵה זֶה! כִּדֵּי שְׂתִשְׁלַט בּוֹ עֵינֵי
 רָעָה. גַּם כָּאֵן אָמַר, מַה טַּבוּ אֶהְיֶיךָ יַעֲקֹב, בְּמַה
 יָפִים הֵם, בְּמַה נָּאִים הֵם, בְּמַה נְטִיעוֹת יָפוֹת ^(דף ריב ע"א)
 שְׁנַנְטְעוּ מֵהֶם, דּוֹמִים לְאוֹתָן נְטִיעוֹת שְׁנַטְעַתְּ הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא בְּגֵן עֵדֶן נָאוֹת. מִי יִתֵּן וְאֵלּוֹ ^(שְׁאֵלוֹ)
 הַנְּטִיעוֹת נִמְצְאוּ מֵאוֹתָם עֲנִיִּים שְׂפָהֶם.

יִזַּל מִיָּם מִדְּלִיּוֹ וְגו'. לְאָדָם שְׁהִיוּ לוֹ יָדַיִם יָפוֹת
 נָאוֹת לְמִרְאָה. עֵבֶר אָדָם אֶחָד בִּעַל עֵינֵי
 חָרֵעַ, הִסְתַּכֵּל בְּאוֹתָן יָדַיִם, וְהַתְּחִיל לְשַׁבֵּחַ. אָמַר:
 בְּמַה יָפוֹת הֵן, בְּמַה נָּאוֹת הֵן, רְאוּ אֲצַבְּעוֹת
 שְׁנַנְזָרוּ מִיָּפִי עֲלִיּוֹן! אַחַר כֵּן אָמַר: מִי יִתֵּן יָדַיִם
 אֵלּוֹ שְׁשׂוּרוֹת בֵּין אֲבָנִים יְקָרוֹת וּבְלִבּוֹשֵׁי כְבוֹד
 שֶׁל אֲרָגְמָן ^(בְּבִיתְנוּ וְכו' בַּתְּבָה שְׁלוֹ) בְּבִיתוֹ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ
 בָּהֶן, וְיִהְיוּ גְנוּזוֹת בַּתְּבָה שְׁלוֹ.

כָּךְ בְּלָעָם, הִתְחִיל לְשַׁבַּח: מַה פִּלְנוּ אֶהְלִיךָ, רְאוּ
 כַּמָּה יָפִים, כַּמָּה נָאִים וְכוּ'. אַחַר כֵּן אָמַר,
 יוֹל מִים מְדַלְיוֹ, לֹא תִמְצָא נְטִיעָה יָפָה זֹה, נְטִיעַת
 הַתּוֹרָה, מִחוּץ לְאוֹתָם עֲנִיִּים (דְּלִיּוֹ, פְּלוֹמֵר מִסְּפִינִים) (מִשְׁכָּנוֹת).
 וְזָרְעוּ בְּמִים רַבִּים, שְׁלֹא יִגְדֵל וְלֹא יִרְבֶּה רוּחַ
 הַקִּדְּשׁ.

אָמַר לוֹ הַקִּדְּשׁ בְּרוּךְ הוּא: רָשָׁע! לֹא יוּכְלוּ
 עֵינֶיךָ לְהַזִּיק, הֲרֵי פְרִישַׁת הַקִּדְּשׁ עֲלֵיהֶם.
 וְאִזּוֹ אָמַר: אֵל מוֹצִיאֵנוּ מִמִּצְרַיִם וְגו', הֲרֵי לֹא
 יוּכְלוּ כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם לְהַזִּיק לָהֶם, שְׁהֲרֵי כֹחַ
 תַּקְיָוָה עֲלֵיוֹן אַחֲזוּ בָהֶם, וּמִיֵּהוּ? אֵל מוֹצִיאֵנוּ
 מִמִּצְרַיִם. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא כְּתוּבָה רְאֵם לוֹ, שְׁלֹא
 יוּכְלוּ בֶן אָדָם לְהוֹשִׁיט יָדוֹ עָלָיו מִתּוֹךְ נִבְחָהוּ.
 וּמִשְׁנִמְצָא בְּזִקְיָפוֹת עֲלִיוֹנָה כֵּן, יֵאבֵל גּוֹזִים צָרִיו
 וְגו', וְאִין מִי שְׁיִכּוֹל לְהַזִּיק לָהֶם.

וְאֵפֶלּוּ בְּזִמְנֵי שְׁלֹא זְכוּתָהּ, לֹא יוּכְלוּם. זֶהוּ שְׁכַתוֹב
 כָּרַע שָׁכַב. לֹא פוֹחֵד, בְּגִלְלֵי שְׁנִמְצָא גְבוּר
 בְּאֵרֵי וּבְלִבְיָא, אֵפֶלּוּ בְּשֵׁחָם בֵּין הָעַמִּים, וְכָרַע

וְשָׁכַב בִּינֵיהֶם, כְּאֲרִי הוּא יִמָּצֵא בְּנִימוּסֵי הַתּוֹרָה,
בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה. (ואף על פי כן) יֵשׁ לָהֶם שְׁלֵמוֹן בְּרַבּוֹנָם
שֶׁאֵפְלוּ כָּל מַלְכֵי הָעוֹלָם לֹא יַעֲקְרוּ אוֹתוֹ, כְּאֲרִיָּה
זֶה כְּשֹׁכֵב עַל מִדְּרֹו לֹא יִכּוֹלִים לְהַקִּימוֹ מִמֶּנּוּ.
וְהוּ שְׂפָתוֹ כְּרַע שָׁכַב כְּאֲרִי וְגו'.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לֹא נִמָּצֵא בְּעוֹלָם חָכָם לְחַזֵּיק
כְּמוֹ בַלְעָם הַרְשָׁע, שֶׁהָרִי בַּתְּחִלָּה הָיָה
נִמָּצֵא בְּמִצְרַיִם, וְעַל יְדוֹ קָשְׁרוּ הַמִּצְרַיִם קֶשֶׁר עַל
יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יֵצְאוּ מִעַבְדוּתָם לְעוֹלָמִים. וְזֶהוּ
שֶׁאָמַר, מָה אוֹכַל לְחַזֵּיק לָהֶם? שֶׁהָרִי אֲנִי עֹשֵׂתִי
שֶׁלֹּא יֵצְאוּ מִעַבְדוּת הַמִּצְרַיִם לְעוֹלָמִים, אֲבָל אֵל
מוֹצִיאוֹ מִמִּצְרַיִם, וְנִגְדָם (וְנִגְדוֹ) לֹא יִכּוֹלִים חֲכָמִים
וּמְכַשְׁפִּים שֶׁל הָעוֹלָם.

וְעַתָּה הִנְנִי הוֹלֵךְ לְעַמִּי וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח,
(דברים כג) לֹא תִסְגֵּיר עֶבֶד אֶל אֲדָנָיו וְגו' עִמָּךְ
יֵשֵׁב בְּקִרְבְּךָ. כִּמְהָ תְּכַיָּבִים דְּבָרֵי הַתּוֹרָה. כִּמְהָ
תְּכַיָּבָה הַתּוֹרָה לְפָנַי תִּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. כִּמְהָ
תְּכַיָּבָה הַתּוֹרָה שֶׁהוֹרִישׁ אוֹתָהּ תִּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל. בֹּא וּרְאֵהָ, בְּשָׁעָה שִׁיָּצְאוּ מִמִּצְרַיִם,
 שָׁמַע בְּלִעָם שְׁחָרֵי כְּשָׁפָיו וְקִסְמָיו וְכָל אוֹתָם
 קִשְׁרִים לֹא עָלוּ בְּיִשְׂרָאֵל, הִתְחִיל לְגָרֵד עֲצָמוֹ
 וּלְמַרֵּט רֵאשׁוֹ. הִלְךְ לְאוֹתָם חָרֵי הַחֲשָׁף, וְהִגִּיעַ
 לְפָנַי אוֹתָם שֶׁלְשָׁלוֹת בְּרוּל.

וְכֵן הוּא דֶּרֶךְ מִי שֶׁמִּגִּיעַ אֵלֵיהֶם. כִּינּוּן שֶׁנִּכְנַס
 הָאָדָם בְּרֵאשׁ הַחָרִים, רוֹאֵה אוֹתוֹ עֲזֹא"ל,
 אוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא גְלוֹי עֵינַיִם, מִיָּד אוֹמֵר לַעֲזֹ"א. אִז
 נוֹתְנִים קוֹל, וּמִתְפַּנְּסִים אֵלֵיהֶם נְחָשִׁים גְּדוֹלִים
 שְׂבוּעָרִים וְסוּכְבִּים אוֹתָם. שׁוֹלְחִים חֲיָה קִטְנָה מוֹל
 הָאָדָם, וְלְמַדְנֹו, כְּמִין חֲתוּל חַיָּא, וְרֵאשָׁה כְּרֵאשׁ
 הַנְּחָשׁ, וְשָׁנֵי זַנְבוֹת לָהּ, וְיִדִּיהָ וְרִגְלֶיהָ קִטְנוֹת. כֵּן
 אָדָם שֶׁרוֹאֵה אוֹתָהּ, מְכַסֶּה פָּנָיו, וְהוּא מִבִּיא
 קִטְרֵת אַחַת מִשְׁרֵפֶת תְּרִנְגוּל לָבֹן, זוֹרֵק בְּפָנֶיהָ,
 וְהִיא בָּאָה עִמוֹ.

עַד שֶׁמִּגִּיעַ לְרֵאשׁ הַשְּׁלִשְׁלוֹת, וְאוֹתוֹ רֵאשׁ
 הַשְּׁלִשְׁלוֹת נְעוּץ בְּקִרְבֵּעַ וּמִגִּיעַ עַד
 חֲתָחוּם. וְשָׁם בְּחָתָחוּם עֲמוּד אֶחָד שֶׁנְּעוּץ

בַּתְּהוֹם הַתַּחְתּוֹנָה, וּבְאוֹתוֹ עָמוּד קָשׁוּר רֵאשׁ
הַשְּׁלֵשָׁלוֹת. כְּשֶׁמִּנִּיעַ הָאָדָם לְרֵאשׁ
הַשְּׁלֵשָׁלוֹת, מִכָּה בָּה שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים, וְהֵם
קוֹרְאִים לוֹ, וְאִזּוּ כּוֹרֵעַ וּמִשְׁתַּחֲוֶה עַל בְּרַכּוֹ,
וְהוֹלֵךְ וְאוֹמֵם עֵינָיו עַד שֶׁמִּנִּיעַ אֵלֵיהֶם. אִזּוּ
יּוֹשֵׁב לְפָנֵיהֶם, וְכָל אוֹתָם נְחָשִׁים סוֹבְבִים אוֹתוֹ
מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה. פּוֹתַח עֵינָיו וְרוֹאֶה אוֹתָם,
מִזְדַּעֵזֵעַ וְנוֹפֵל עַל פָּנָיו וּמִשְׁתַּחֲוֶה כְּנִגְדָם.

אַחַר כֵּן מְלַמְּדִים אוֹתוֹ כְּשָׁפִים וְקַסָּמִים, וְיּוֹשֵׁב
לְפָנֵיהֶם ^(דף ריב ע"ב) חֲמִשִּׁים יוֹם. כְּשֶׁמִּנִּיעַ הַזְּמַן
לְלָבֵת לְדַרְכּוֹ, אוֹתָהּ תַחֲוֶה וְכָל אוֹתָם נְחָשִׁים
הוֹלְכִים לְפָנָיו עַד שֶׁיּוֹצֵא מִתְּהַרִים בֵּין אוֹתוֹ חֲשׂוֹךְ
תַּקִּיף.

וּבְלָעָם, כְּשֶׁהִנִּיעַ לְפָנֵיהֶם, הוֹדִיעַ לָהֶם דְּבַר,
וְהִסְגִּיר עֲצָמוֹ בְּהָרִים עִמָּם. וְרָצָה
לְקַטְּרַג עֲלֵיהֶם לְהַשִּׁיב אוֹתָם לְמִצְרַיִם, וְהִקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּלִבֵּל וְקַלְקַל כָּל חֲכָמַת הָעוֹלָם וְכָל
כְּשׁוּפֵי הָעוֹלָם שְׁלֵא יוּכְלוּ לְקַרֵּב אֵלֵיהֶם.

בַּא וְרֵאָה, כְּעַתָּה, כִּיּוֹן שְׂרָאָה בְּלָעָם שְׂאִינֵנוּ יְכוּל
 לְחַזֵּיק לְיִשְׂרָאֵל, הַחֲזִיר עֲצָמוֹ, וְהַמְּלִיךְ אֶת
 בְּלָק, מַה שְּׁלֹא רָצָה מִמֶּנּוּ כְּדֵי לְחַזֵּיק לָהֶם. וְעֲצָתוֹ
 הִיטָּה בְּאוֹתָן נְקֻבוֹת מְדִינָה שְׁחֵן יְפוֹת, וְאֶלְמָלֵא
 שְׂאֵמֵר לוֹ מִזְשָׁה, לֹא הִיִּיתִי יוֹדֵעַ, שְׂכַתּוֹב הֵן הִנָּה
 הָיוּ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל בְּדַבֵּר בְּלָעָם.

כִּיּוֹן שְׂרָאָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲצָתוֹ, אָמַר: הֲרֵי
 וְדַאי יִפְלֵ בְּעֲצָתָךְ. מַה עֲשָׂה? אוֹתוֹ כִּחַ
 שְׂשׁוּלֵט עַל כָּל הַכְּשָׁפִים, הֲרֵאָה לוֹ סוּף הַכֹּל, וְכִי
 יֵשׁ לָהֶם רְשׁוֹת לְזִמָּן רְחוּק. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, עֵינַי
 רָאָה, וְדַבְּרִים נִאֶמְרוּ מֵאוֹתוֹ שְׂעוּמַד עֲלֵינוּ, וְהֲרֵי
 פְּרִשׁוּהָ. וַיִּשָּׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר. מִי שְׂיֵשׁ לוֹ לֹאמַר. מַה
 הַטַּעַם? בְּשִׁבִיל שְׁלֹא יִתְקַיְמוּ דְבָרֵי גַעַל בְּרָצוֹן
 עֲלֵינוּ, (וּבְשִׁבִיל שְׂיִתְקַיְמוּ דְבָרִים שְׁלֵמָעֵלָה) בְּרַעַת עֲלֵינוּ
 בַּתּוֹרָה.

אֶרְאֶנּוּ וְלֹא עָתָה, שְׂחֲרֵי דְבָרִים אֵלוּ - מֵהֶם
 הַתְּקַיְמוּ בְּאוֹתוֹ זְמַן, וּמֵהֶם לְאַחַר זְמַן,
 וּמֵהֶם בְּזִמָּן מְלִיךְ הַמְּשִׁיחַ. שְׂנִינּוּ, עֲתִיד הַקְּדוּשׁ

פרוך הוא לבנות את ירושלים ולהראות פוכב
 אחד קבוע נוצץ בשבעים רצים, ובשבעים רוחות
 מאירות ממנו באמצע הרקיע, ויבלעו בו שבעים
 פוכבים אחרים, ויהא מאיר ולוהט שבעים יום.

וביום הששי יראה בכ"ה לחדש הששי, ויתבנם
 ביום השביעי לסוף שבעים יום. יום ראשון
 יראה בעיר (אחת) של רומא, ואותו יום יפלו שלש
 חומות עליונות מאותה עיר של רומי, והיכל גדול
 יפל, ושליט אותה העיר ימות. אז יתפשט אותו
 פוכב להראות בעולם, ובאותו זמן יתעוררו
 קרבות תוקים בעולם לכל ארבעה צדדים, ואמונה
 לא תמצא ביניהם.

ובאמצע העולם, בשניאיר אותו פוכב באמצע
 הרקיע, יקום מלך אחד גדול ושולט
 בעולם, ותתנאה רוחו על כל שאר המלכים,
 ויעורר קרבות בשני צדדים ויתגבר עליהם.

וביום שיברא (שיתפסה) הכוכב, תודעו הארץ
 הקדושה ארבעים וחמשה מילים סביב

הַמָּקוֹם שָׁבוּ הָיָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְתַתְנַלָּה מְעָרָה
 אַחַת מִתַּחַת הַקַּרְקַע. וּמֵאוֹתָהּ מְעָרָה תֵּצֵא אִישׁ
 חֹזֵק לְשָׂרֵף אֶת הָעוֹלָם. וּמֵאוֹתָהּ מְעָרָה יִגְדֹל עוֹף
 (עֲנַף) אֶחָד גָּדוֹל עֲלִיּוֹן שִׁישְׁלֵט בְּכָל הָעוֹלָם, וְלוֹ
 תִּנְתֵּן הַמַּלְכוּת. וְקְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים יִתְכַּנְּסוּ אֵלָיו,
 וְאֵז יִתְנַלָּה מִלֶּדֶד הַמְּשִׁיחַ בְּכָל הָעוֹלָם, וְלוֹ תִּנְתֵּן
 הַמַּלְכוּת.

וּבְנֵי הָעוֹלָם, בְּשָׂעָה שִׁיתְנַלָּה, יִהְיוּ נִמְצָאִים בְּצָרָה
 אַחֲרֵי צָרָה, וְשׁוֹנְאֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל יִתְנַכְּרוּ, אֵז
 יִתְעוֹרֵר רוּחַ הַמְּשִׁיחַ עֲלֵיהֶם וַיִּכְרִית לְאֲדוֹם
 הַרְשָׁעָה, וְכָל אֶרֶץ שַׁעִיר יִשְׂרָאֵל בְּאֵשׁ. אֵז כְּתוּב,
 וַיִּשְׂרָאֵל עֲשֵׂה חֵיל. זֶהוּ שְׂכַתְּוֹב, וְהָיָה אֲדוֹם יִרְשָׁה
 וְהָיָה יִרְשָׁה שַׁעִיר אִיבִיו. אוֹיְבֵיו שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וְאֵז -
 וַיִּשְׂרָאֵל עֲשֵׂה חֵיל. וּבְזִמָּן תִּהְיֶה יָקִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְמִתִּים שֶׁל עַמּוֹ וַיִּשְׁתַּכַּח מֵהֶם הַמָּוֶת. זֶה
 שְׂכַתְּוֹב (תהלים קיח) יָמִין ה' עֲשֵׂה חֵיל. לֹא אֲמוֹת כִּי
 אֶחְיֶה. וְכְתוּב (עובדיה א) וְעָלוּ מוֹשְׁעִים וְגו'. וְאֵז (זכריה
 יד) וְהָיָה ה' לְמִלְחָה.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, מֵהוּ שְׂפָתוֹב (ישעיה נה) כִּי בְשִׁמְחָה
 תֵּצְאוּ וְגו' ? אֵלָּא כַּאֲשֶׁר יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִן
 הַגָּלוּת, שְׂכִינָה יוֹצֵאת עִמָּהֶם וְעִמָּה יֵצְאוּ. זֶהוּ
 שְׂפָתוֹב כִּי בְשִׁמְחָה תֵּצְאוּ. שְׂשׁוֹן - זֶה הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר - זֶה צְדִיק. זֶהוּ שְׂפָתוֹב
 (שם נא) שְׂשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִמָּצֵא בָהּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, צְדִיק נִקְרָא שְׂשׁוֹן, וּמִיּוֹם
 שְׂכַנְסַת יִשְׂרָאֵל נִפְלָה בְּגָלוּת, נִמְנָעוּ
 בְּרָכוֹת מִלְּקַדֵּת לְעוֹלָם מִזֶּה הַצְּדִיק. בְּזִמְנֵי הַהוּא
 מַה פְּתוֹב? (ישעיה יב) וּשְׂאֲבָתָם מִיּוֹם בְּשִׁשְׁשׁוֹן, זֶה
 צְדִיק. מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה - אֵלּוּ אֲבָא וְאֲמַא. דְּבַר
 אַחֵר, אֵלּוּ נִצְ"ח וְהו"ד, וְהַכֹּל מִמְּקוֹרוֹת עִמְקִים
 הַנוֹבְעִים. וְאֵן, (שם) וְאֲמַרְתָּ פִּיּוֹם הַהוּא אֲוֹדֶךָ ה'
 וְגו', צְהִלֵי וְרַנֵּי יוֹשְׁבַת צִיּוֹן וְגו'. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם
 אָמֵן וְאָמֵן. יְמִלֶךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

ספר הזוהר הקדוש חב"ל ישראל ד"ה דינמי עם לשון הקודש – ממוקד מופסק ומחולק לקטעים מסודר על הפרשיות

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל הַמִּשָּׁה הַמְּשִׁי תּוֹרָה

מִהַתְנַא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

פְּרָשַׁת פְּנִיחַס

תְּרַגּוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוּמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

פְּרֻשֵׁת פִּינָחָם

(דף ריג ע"א)

וַיִּדְבַר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר. פִּינָחָם בֶּן אֶלְעָזָר וְגו'.
 רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (משלי א) שְׁמַע בְּנִי
 מוֹסֵר אָבִיךָ וְאֵל תִּטַּשׁ תּוֹרַת אִמְךָ. שְׁמַע בְּנִי מוֹסֵר
 אָבִיךָ - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאֵל תִּטַּשׁ תּוֹרַת
 אִמְךָ - זוּ בְּנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל. מַה זֶה מוֹסֵר אָבִיךָ? מוֹסֵר
 זוּ הַתּוֹרָה, שְׂיֵשׁ בָּהּ כַּמָּה תּוֹכְחוֹת, כַּמָּה עֲנָשִׁים,
 כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (שם ג) מוֹסֵר ה' בְּנִי אֵל תִּמְאָס וְאֵל
 תִּקַּץ בְּתוֹכְחָתוֹ.

וּמִשּׁוֹם שָׂכַל מִי שְׂמַשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה
 זוֹכֵה שְׂיִפְתָּחוּ לוֹ כַּמָּה שְׁעָרִים לְעוֹלָם
 הַהוּא, כַּמָּה אִזְרוֹת - בְּשַׁעַת שְׂיִצֵּא מִהָעוֹלָם
 הַזֶּה הֵיא מְקַדִּימָה לְפָנָיו, וְהוֹלֶכֶת לְכָל שׁוֹמְרֵי
 הַשְּׁעָרִים, מְכַרְיָזָה וְאוֹמְרָת: (ישעיה כו) פְּתָחוּ
 שְׁעָרִים וַיָּבֵא גוֹי צַדִּיק! הַתְּקִינּוּ כְּסֹאוֹת לְפָלוֹנֵי
 עֶבֶד הַמֶּלֶךְ! שְׂאִין שְׂמַחָה לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 אֵלָּא בְּמִי שְׂמַשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, כָּל שְׂבִין אָדָם

שְׁמַתְעוּרָר בְּלִילָה לְהַשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, שְׁתַּרִי כָּל
הַצַּדִּיקִים שֶׁבְּנֵי עֵדֶן מִקְשִׁיבִים לְקוֹלוֹ, וְהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא בִּינֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁפָּרְשׁוּהָ (שיר
השירים ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּנְּנִיִּים חֲבֵרִים מִקְשִׁיבִים לְקוֹלָהּ
הַשְּׂמִיעֵנִי.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, פָּסוּק זֶה יֵשׁ בּוֹ סוּד חֲכָמָה.
הַיּוֹשֶׁבֶת בַּנְּנִיִּים - זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא
בְּנִלוֹת עִם יִשְׂרָאֵל וְהוֹלֶכֶת עִמָּם בְּצַרְתָּם. חֲבֵרִים
מִקְשִׁיבִים לְקוֹלָהּ - מַחְנוֹת עֲלִיוֹנִים כֻּלָּם מִקְשִׁיבִים
לְקוֹלָהּ, לְקוֹל תִּשְׁבַּחְתָּהּ בְּנִלוֹת. הַשְּׂמִיעֵנִי, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ב) תִּרְאֵנִי אֶת מְרֵאשֶׁת הַשְּׂמִיעֵנִי
אֶת קוֹלָהּ. הַשְּׂמִיעֵנִי קוֹל אוֹתָם הַחֲבֵרִים
שֶׁשְׁמַשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה, שְׁתַּרִי אֵין תִּשְׁבַּחַת לְפָנַי
כְּאוֹתָם שֶׁשְׁמַשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּכִיכּוֹל כָּל אוֹתָם שׁוֹכְבִים
לְהַשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, וּמְבַשְׁנֵחֶצָה הַלִּילָה
וּבָאִים עִם הַמְּלָכָה בְּשִׂמְאִיר הַיּוֹם לְקַבֵּל פָּנָי

המלה, מתחזק ויורש בשכינה. ולא עוד, אלא
ששורה בו חוט של חסד, כמו שבארנו.

בא וראה, כל מי שזוכה להתחזק בשכינה, ישמר
עצמו מאותם דברים שאחוזים מולה, כמו
מי? אותם שלא משקרים באות הקדוש, כגון בת
אל נבר. וכל מי ששומר עצמו, כביכול כנסת
ישראל אחוזה בו ושומרת אותו והיא מקדימה לו
שלום, וכל שכן אם זוכה וקונה את זה.

ואמר רבי שמעון, ראויים היו ישראל להיות
משמדים באותה שעה, פרט לזה שהקדים
פינחס למעשה הזה ושבד את הרגו. והו שכתוב
פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השבי וגו'. דבר
אחר פינחס בן אלעזר וגו' - אמר רבי שמעון, בן
בן פעמים, בא להשלים האברה (תמצעה).

אמר רבי שמעון, אדם זה שנוטל גלגול הנשמה
ולא זכה להתתקן בו, באלו משקר באמת
המלה, ואני קורא עליו פסוק זה, (ויקרא ה) או מצא

אֲבָרָה וְכַחֵשׁ בָּהּ וְנִשְׁבַּע עַל שָׁקֶר. וְכַחֵשׁ בָּהּ, טוֹב
לוֹ שְׂלֵא נִבְרָא.

שְׂנִינֵנוּ, צְדִיק גָּמֹר אֵינוֹ נְדָחָה, וְצְדִיק שְׂאִינוֹ גָּמֹר
נְדָחָה. מִיְהוּ צְדִיק גָּמֹר וּמִיְהוּ צְדִיק
שְׂאִינוֹ גָּמֹר? וְכִי מִי שְׂלֵא שְׁלֵם בְּדַבְרֵיוֹ נִקְרָא
צְדִיק? אֵלֶּא צְדִיק גָּמֹר, יְדוּעַ שְׁתֵּרִי לֹא לִזְכָּח
גְּלוּגֻלִים עֶקְבִים, וּבִירְשָׁתוֹ בּוֹנֶה בְּנֵי, וּמִתְקִין
חֻמּוֹת, וְחוֹצֵב בּוֹרוֹת וְנוֹטֵעַ אֵילָנוֹת.

צְדִיק שְׂאִינוֹ גָּמֹר בּוֹנֶה בְּנֵי בִירְשָׁה אַחֲרָת, חוֹפֵר
בָּהּ בּוֹרוֹת וְעוֹדֵר, תֵּרִי הַתְּקִין אֲבָנֵי יְסוֹד
כְּמוֹ מְקַדֵּם וְעֵמֶל בָּהּ, וְלֹא יוֹדֵעַ אִם נִשְׁאָר שְׁלוֹ.
מִצְדוֹ הוּא נִקְרָא טוֹב וְצְדִיק, וּמִצְדֵּי אֹתָהּ יִרְשָׁה
לֹא בָּהּ.

לְאָדָם שְׂבוּנָה בְּנֵי יָפֵה, נֶאֱחָ לְמִרְאָה, הַסֵּתֶכֶל
בְּיִסוֹד וְרָאָה אֹתוֹ שׁוֹקֵעַ עֵקֶם מִכָּל
הַצְּדִיקִים. תֵּרִי הַבְּנֵי לֹא שְׁלֵם עַד שְׁסוֹתֵר אֹתוֹ
וּמִתְקִין אֹתוֹ כְּמִקְדָּם. מִצְדֵּי אֹתוֹ בְּנֵי שְׁלוֹ נִמְצָא
טוֹב וְיָפֵה - (דף ריג ע"ב) מִצְדֵּי הַיְסוֹד רַע וְעֵקֶם, וְלָכֵן

לא נקרא מעשה שלם, לא נקרא בנין שלם. בגלל
 כך נקרא צדיק שאינו נמור, ונדרחה. ועל זה (חבוק
 *) כבלע רשע צדיק ממנו.

בא וראה, מי שמקנא לשם הקדוש של הקדוש
 ברוך הוא, שאפלו לא יזכה לגדלה ולא יהיה
 ראוי לה, (שיורש אותה) ירויח אותה ויקח אותה. פנחס
 לא היה ראוי לה באותו זמן, ומשום שקנא לשם
 רבונו הרויח את הכל, ועלה לכל והתתקן בו
 הכל, וזכה להשתמש בכהנה עליונה. מאותה
 שעה - פינתם בן אלעזר בן אהרן הכהן, שהשלים
 לשתי דרגות משום שקנא לשם רבונו, שתקן מה
 שהתעקם.

רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים פו) שמרה נפשי כי
 חסיד אני הושע עבדך וגו'. יש להסתכל
 בסוף הפסוק, ואחר כך על כל הפסוק. בסוף
 הפסוק כתוב הושיע אליך, צריך לו להיות
 הושיע כך! מה זה הושיע אליך? אלא בכיכול
 דוד מבטיח לו שלא יעבר עליו חצות הלילה

בַּשָּׁנָה, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (שם קיט) חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם
 לְהוֹדוֹת לָךְ. כְּמַתִּי הָיָה לוֹ לְהִיּוֹת! אֵלֶּא אָקוּם,
 וְאֶתְקַשֵּׁר בְּךָ לְעוֹלָמִים.

שְׂמֵרָה נִפְשִׁי, שְׁמַר הָיָה צָרִיךְ לוֹ לְהִיּוֹת! וְהָרִי
 לְמַדְנֵי שְׂאִין אֹת בַּתּוֹרָה שְׂאִין בָּהּ סוּדוֹת
 עֲלִיּוֹנִים וְנִכְבְּדִים. שְׂמֵרָה - לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הוּא
 אָמַר, שְׂמֵרָה אֶת אֹתוֹ חֵלֶק שְׂנֵאֲחֻת בּוֹ נִפְשׁ.
 שְׂכַשְׂיוֹצֵאת הַנֶּפֶשׁ מֵהָעוֹלָם הַזֶּה, בָּאָה לְרֵשֶׁת
 עוֹלָם (תּבֵּא). אִם זוֹכָה, כִּמָּה חִילוֹת עֲלִיּוֹנִים יוֹצֵאִים
 לְקַבְּלָהּ וְלִשְׁמַר אֹתָהּ וְלְהַכְנִיסָהּ לְמְדוּרָה מְקוֹמָהּ.
 וְהָ' חוּז' לְקַחְתָּהּ לְהַתְאַחֵד עִמָּהּ בְּרֵאשִׁי חֲדָשִׁים
 וְשִׁבְתוֹת.

וְאִם לֹא זוֹכָה, כִּמָּה שׁוֹמְרֵי חֶק בְּעֲלֵי דִינִים
 מוֹדְמָנִים מוֹלָה וְדוֹחִים אֹתָהּ תְּחוּצָה. אֹי
 לְאֹתָהּ נִפְשׁ שְׂמֵתֵנִי לְנֶלֶת בְּרִיקָנוֹת, כְּמוֹ אֶבֶן
 בְּכַף הַקְּלָע. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שמואל-א כה) וְאֵת נִפְשׁ
 אִיבִיךָ יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כַּף הַקְּלָע. וְדוּר בְּקֶשׁ
 בְּקֶשֶׁתוֹ לְפָנַי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאָמַר שְׂמֵרָה

נִפְשֵׁי, שְׁלֹא יִדְחוּ אוֹתָהּ הַחוּצָה. וּכְשֵׁי־גִיעַ (לְמוֹלָה, יִפְתְּחוּ לָהּ) מוֹלָה, יִפְתְּחוּ לָהּ פְּתָחִים, וּתְקַבֵּל אוֹתָהּ לְפָנֶיהָ. כִּי חֲסִיד אָנִי, וְכִי חֲסִיד נִקְרָא? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בֵּן, שְׁכָתוּב (ישעיה נה) חֲסִידֵי דָוִד הֵנָּא מְנִים. בְּגִלְל כֶּף שְׁמֶרָה נִפְשֵׁי, שְׁלֹא תֵעֹזֵב אוֹתָהּ לְלֶכֶת הַחוּצָה.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כָּל אָדָם שֵׁישׁ לוֹ חֵלֶק בְּצַדִּיק, יוֹרֵשׁ אֶרֶץ זוֹ, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (שם ט) וְעַמּוֹ בָּלָם צַדִּיקִים וְגו'. וְצַדִּיק זֶה נִקְרָא חֲסִיד. אָמַר דָּוִד, אַחַר שְׁכָמְקוּם זֶה נֵאֱחָזֵתִי, חֲסִיד אָנִי, וְלִכֵּן שְׁמֶרָה נִפְשֵׁי לְהַתְקַשֵּׁר בָּהּ.

רַבִּי חֵיִיא פָּתַח, (תהלים פא) עֲדוֹת בִּיהוֹסֵף שָׁמוּ וְגו'. הֲרִי פִרְשׁוּהָ שְׁלֵמֵד שְׁבָעִים לָשׁוֹן, וּלְשׁוֹן הַקֶּדֶשׁ יוֹתֵר. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שם) שְׁפַת לֹא יִדְעֵתִי אֲשַׁמֵּעַ. אֲבָל מַה זֶה עֲדוֹת? בֵּא וּרְאֵה, בְּשַׁעַה שְׂאֵשֶׁת פּוֹטִיפֵר אֲחֻזָּה בּוֹ לְאוֹתוֹ הַדְּבָר, עֲשֵׂה יוֹסֵף עֲצָמוּ כְּמִי שְׁלֹא יוֹדֵעַ לְשׁוֹנָה, וְכֵן בְּכָל יוֹם עַד אוֹתָהּ שַׁעַה אַחֲרוֹנָה, שְׁכָתוּב (בראשית לט) וַתִּתְּפֹשֶׁהוּ

בבגדו. מה זה ותתפשהו? אלא משום שעשה עצמו כמי שלא יודע לשונה, ורוח הקדש צונחת בבגדו: (משלי י) לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה החליקה. מה בא להשמיענו? אלא כל מי ששומר עצמו מזה, מתקשר לשכינה ואחוז באותה עדות. ומתי? ה' שנתוספה בו, שכתוב עדות ביהוסף שמו. גם כאן התוספה י' בפינחס על שקינא בזה.

רבי ייסא פתח, (תהלים קל"ז) על נהרות ככל שם ישבנו גם פכינו בזכרנו את ציון. את ירושלים תיה צריך לו להיות, כמו שכתוב אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני! מה זה בזכרנו את ציון? לאדם שהיה לו היכל נכבד, נאה ויפה, באו לסטים ושרפו אותו. צערו של מי הוא? לא של בעל ההיכל?! גם כאן השכינה שרוייה בגלות, צער של מי הוא? לא של הצדיק?! וזה הולך כפי שבארוה, שכתוב (ישעיה נ"ז) הצדיק אבה, אבד ממש. גם כאן בזכרנו את ציון, בזכרנו את אותו צער שלו על זונתו, צער שלו הוא.

אָמַר רַבִּי יִיסָא, מִי שְׁמוֹקִיר שֵׁם רַבּוֹנוֹ בְּזֶה וְשׁוֹמֵר
 זֶה, זֹכֶה שְׁיֹקִיר אֹתוֹ רַבּוֹנוֹ עַל הַכֹּל. מִנֵּינ
 לָנוּ? מִיֹּסֵף, שְׁפָתוֹב (בראשית מא) וַיִּרְכַּב אֹתוֹ
 בְּמַרְכָּבַת הַמְּשֻׁנָּה אֲשֶׁר לוֹ, וְכָתוֹב וְנִתְּוֵן אֹתוֹ עַל
 כָּל אֶרֶץ (דף ריד ע"א) מִצְרַיִם. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא כְּשֶׁעָבְרוּ
 יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּם, אֲרוֹנוֹ שֶׁל יוֹסֵף נִכְנָס בְּפָנָיו
 בַּהֲתַחֲלָה, וְלֹא הָיוּ הַמַּיִם עוֹמְדִים עַל עַמּוּדָם לְפָנָיו.
 זָהוּ שְׁפָתוֹב (תהלים קיד) הַיָּם רָאָה וַיָּנָם. מַה זֶה וַיָּנָם?
 אֲלֵא רָאָה אֹתוֹ שְׁפָתוֹב כּוּ (בראשית לט) וַיָּנָם וַיֵּצֵא
 הַחֹצֵצָה.

בֵּא וּרְאֵה, זֹכֶה לְכָבוֹד בְּתִיּוֹ וְזֹכֶה לְכָבוֹד
 בְּמִיתָתוֹ. בְּתִיּוֹ מִדּוֹעַ? בְּגִלְלֵ אֹתוֹ וְזִמְן
 שְׁלֹא רָצָה לְהִתְדַבֵּק בָּהּ, שְׁפָתוֹב (שם) וַיִּמָּאֵן
 וַיֹּאמֶר אֵל אִשְׁתֵּי אֲדֹנָיו. וְכָתוֹב, וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהָ
 לְשָׁבַב אֶעֱלֶה לְהִיּוֹת עִמָּהּ. בְּגִלְלֵ זֶה זָכָה בְּזֶה
 הָעוֹלָם. כִּיּוֹן שְׁפָתוֹב וְהִתְפָּשְׁתּוּ בְּכַבְדּוֹ, וְכָתוֹב
 וַיָּנָם וַיֵּצֵא הַחֹצֵצָה, זָכָה לְבִסּוֹף שְׁנִכְנָם לְתוֹךְ
 מַחֲצָה עֲלִיּוֹנָה, וְכֵן רָאוּי לוֹ - אֶת שְׁלוֹ לְקַח בְּזֶה
 הָעוֹלָם, וְאֶת שְׁלוֹ לְקַח בְּעוֹלָם הָאֲחֵר.

פְּנִיחָם זָכָה בְּזֵה הָעוֹלָם, וְזָכָה בְּעוֹלָם הַבָּא, וְזָכָה
 לְהִתְקַיֵּם יוֹתֵר מִכָּל אֵלוֹ שִׁינְאָו מִמְצַרִּים,
 וְזָכָה לְכִתְּנָה גְדוֹלָה, הוּא וְכָל בְּנָיו אַחֲרָיו. וְאִם
 תֵּאמַר שְׁלֹא (שְׁחַרְי) זָכָה לְכִתְּנָה עַד שְׁלֹא עָשָׂה
 מִעֲשֵׂה זֶה - נָכוֹן (לֵא). שְׁחַרְי אֹתָם שְׂאוֹמְרִים (שְׁלֹא)
 זָכָה קִדְּם - לֹא כָּף. אֵלֶּא כָּמוֹ שְׂבִאֲרָנוּ - תַּחַת
 אֲשֶׁר קִנְא לְאַלְחִיו, שְׂמִשְׁמַע שְׂבַגְלָל מִעֲשֵׂה זֶה
 הַרְוִיחַ הַכִּתְּנָה, מֵה שְׁלֹא הָיָה מִקִּדְּם.

בֹּא וּרְאֵה, כָּל כַּהֵן שֶׁחֹרֵג נִפְשׁ, נִפְסָלָה כְּהֻנָּתוֹ
 לְעוֹלָמִים, שְׁחַרְי וְדַאי פָּסֵל אֹתָהּ בְּרָגָה שְׁלוֹ
 אֲלוֹ. וּפְנִיחָם מִחֲדִין תִּיָּה פָּסוּל לְכִתְּנָה, וּבְגַל שְׂקִנְא
 לְקַדוּשׁ-כְּרוּךְ-הוּא, הַצְטַרְךְ לִיחָם לוֹ כְּהֻנַּת
 עוֹלָמִים, לוֹ וּלְבָנָיו אַחֲרָיו לְדוּרֵי דוּרוֹת. אָמַר רַבִּי
 יִצְחָק, בֹּא וּרְאֵה, פְּנִיחָם רָשׁוּם הוּא לְמַעְלָה, וְרָשׁוּם
 הוּא לְמַטָּה, עַד שְׁלֹא יֵצֵא לְעוֹלָם, שְׁחַרְי עִם אֹתָם
 שִׁינְאָו מִמְצַרִּים נִמְנָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי תַּיִיא תְּיוֹ הוֹלְכִים
 בְּמַדְבָּר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זֶה שְׂפָתוֹב בְּפְנִיחָם

הנני נתן לו את בריתי שלום. שלום ממלאך המות
 שלא שולט בו לעולמים ולא נדון בדיניו. ואם
 תאמר שלא מת - ודאי לא מת בשאר בני העולם,
 והאריך ימים על כל בני דורו, משום שהתאחו
 בברית העליונה הזו. וכשהסתלק מהעולם,
 בתאוה עליונה ובדבקות נאה הסתלק משאר בני
 העולם.

רבי אלעזר פתח ואמר, (ובדיה ג) ויראני את יהושע
 הכהן הגדול עמד לפני מלאך ה' וגו'. בא
 וראה, אוי לאותם בני אדם שלא מסתכלים
 בכבוד רבונם, וכל יום ויום הפרוז קורא עליהם,
 ולא משגיחים. בא אדם להסתכל במצוות התורה
 - במה סיגורים עומדים להזכירו לטוב. בא אדם
 ועובר על מצוות התורה - אותם מעשים
 מקטרגים עליו לרע לפני הקדוש ברוך הוא.
 יהושע כהן גדול היה, ופרשות, מה פתוב בו?
 והשמן עמד על ימינו לשטנו. ומה פזה פה, בשאר
 בני אדם שלא מסתכלים בכבוד רבונם על אחת
 במה ובמה.

רֵאָה מַה כָּתוּב, וַיְהוֹשִׁעַ הָיָה לְבַשׁ בְּגָדִים צוּאִים,
 וּפְרָשׁוּתָהּ. אֲבָל בְּגָדִים צוּאִים, וַדַּאי אוֹתָם
 לְבוּשִׁים שְׁחֵרוּחַ הַתְּלַבְּשָׁה בָהֶם בְּאוֹתוֹ עוֹלָם.
 אֲשֶׁרֵי חֶלְקוֹ שָׁל מִי שֶׁלְבוּשָׁיו מְתַקְנִים וְשִׁלְמִים
 בְּאוֹתוֹ עוֹלָם. וַחֲרֵי נִתְבָּאָר, כָּל מִי שֶׁצָּרִיכִים
 לְהַכְנִיסוֹ לְגִיחָנָם, אוֹתָם לְבוּשִׁים שֶׁמְלַבֵּשִׁים אוֹתוֹ
 אִיךָ הֵם? מַה כָּתוּב כָּאֵן? וַיְהוֹשִׁעַ הָיָה לְבַשׁ בְּגָדִים
 צוּאִים וְעֵמֶד לְפָנָי הַמְּלֶאֶךָ. אִיזָה מְלֶאֶךָ? זֶה
 הַמְּלֶאֶךָ הַמְּמַנֶּה עַל גִּיחָנָם וּמְמַנֶּה עַל מִי שֶׁרָאָה
 בְּאוֹתָם לְבוּשִׁים. עַד שֶׁבָּא קוֹל וְאָמַר: הִסִּירוּ
 הַבְּגָדִים הַצּוּאִים מֵעַלְיוֹ.

מִכָּאֵן יֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל, שֶׁמַּעֲשִׂים רָעִים שֶׁל אָדָם
 עוֹשִׂים לוֹ בְּגָדִים צוּאִים. וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי רֵאָה
 הַעֲבַרְתִּי מֵעַלְיָךְ עוֹנֶךָ וְהַלְבַּשׁ אֶתְךָ מִתְּלַצוֹת.
 הַלְבִּישׁוּתוֹ לְבוּשִׁים אַחֲרִים מְתַקְנִים שֶׁבָּהֶם
 מִסְתַּכֵּל אָדָם בְּזִיו כְּבוֹד רַבּוֹנוֹ.

בֵּא וּרְאָה, כְּמוֹ זֶה פְּנִיחָם, שֶׁלֹּא הִסְתַּלַּק מִתְּעוֹלָם
 עַד שֶׁהִתְקִינוֹ לְפָנָיו לְבוּשִׁים אַחֲרִים שְׁחֵרוּחַ

נְהִינִית בְּהֵם לְעוֹלָם ^(דף ריד ע"ב) הִבָּא. בְּשַׁעֲה אַחַת
הִתְפַּשֵּׁט מֵאַלְהָ וְהִתְלַבֵּשׁ בְּאַלְהָ, לְקַיֵּם אֶת הַכְּתוּב
הַנְּנִי נִתֵּן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים,
הַשְּׁמַשׁ הִיָּתָה חֹזְקָה, וַיֵּשְׁבוּ תַּחַת צֵל שָׁל סְלַע אֶחָד
שָׁל הַמְּדַבֵּר. אָמַר רַבִּי אֱלֻעָזָר, וַדַּאי צֵל חֲדוֹת
הַנֶּפֶשׁ הוּא.

אָמַר רַבִּי תִיַיָא לְרַבִּי אֱלֻעָזָר, יָמִים אֵלּוּ מֵרֵאשׁ
הַשָּׁנָה עַד יוֹם הָאַחֲרוֹן שָׁל חַג בְּרַצוֹנִי לְעַמֵּד
עֲלֵיהֶם. אָמַר רַבִּי אֱלֻעָזָר, זֶה נְאֻמָּה, וְהַחֲכָרִים
הִתְעוֹרְרוּ בָּזֶה. אָמַר רַבִּי תִיַיָא, וַדַּאי כֹּה הוּא, אֲבָל
אֲנִי שָׁמַעְתִּי מִתַּמְנוּרָה הַקְּדוּשָׁה עֲלִיוֹנָה דְּבָר בְּהֵם.
אָמַר לוֹ, אָמַר אֹתוֹ דְּבָר. אָמַר לוֹ, עֲדִין לֹא
עַמְדָתִי בּוֹ. אָמַר רַבִּי אֱלֻעָזָר, אַף עַל גַּב שְׁתַּחֲכָרִים
בְּאֵרוֹ דְּבָר וַיִּפֶּה הוּא, אֲבָל סְדוּר הַיָּמִים תִּלְלוּ הוּא
סוּד תְּכַמֵּה בֵּין קוֹצְרֵי הַשָּׁדָה.

בֵּא וּרְאֵה, תְּרֵי נְאֻמַּר סְדוּר שָׁל יַחֲוּד הַכֹּל בְּאֶחָד
אֵיךְ תִּהְיֶה, וְתֵרִי נְתַבְּאָר. פֶּתַח וְאָמַר, (ישעיה נב)
חֲשַׁף ה' אֶת זְרוּעַ קִדְשׁוֹ - זוֹ זְרוּעַ אַחַת שְׂפָה

תְּלוּיָהּ הִישׁוּעָה, שָׁבָה תְּלוּיָהּ הַנִּקְמָה, שָׁבָה תְּלוּיָהּ
הַנִּגְאָלָה. וְלָמָּה? לְהַקִּים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעֶפְר
וּלְקַבְּלָהּ אֵלָיו לְהַזְדַּיֵּן בָּחֵד. וּבְשׂוּחַ מִתְעוֹדָר
לְקַבְּלָהּ, בַּמָּה פִּחַד שָׂרוּי בְּעוֹלָם, עַד שִׁינִיחַ אוֹתָהּ
זְרוּעַ תַּחַת רֵאשָׁה לְהַתְחַבֵּר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים
ב) שְׁמֵאלוֹ תַחַת לְרֵאשֵׁי וְגו'. וְאִזּוּ נָח תְּדִין וּמְכַבֵּר
עַל חַטָּאִים.

אַחַר כֵּן בָּאָה הַיָּמִין לְחַבֵּק, וְאִזּוּ חֲדוּחַ שְׂרוּיָהּ
בְּעוֹלָם וְכָל הַפְּנִים מְאִירוֹת. אַחַר כֵּן
מְזַדְּדוֹנָת בְּגוֹף, וְאִזּוּ הַכֹּל נִקְרָא אַחַד, בְּלִי פְרוּד, וְאִזּוּ
הוּא שְׁלֵמוֹת וְחֲדוּת הַכֹּל, וְאַחֲזוּזִים בְּנִדְאֵי מַה שֶׁלֹּא
נִמְצָא כֵּן בְּיָתֵר הַזְּמַנִּים.

כְּמוֹ שֶׁל זֶה, סְדוּר הַיָּמִים הֵלְלוּ מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה עַד
יוֹם הָאַחֲרוֹן שֶׁל חַג. בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה מִתְעוֹדָרָת
זְרוּעַ שְׁמֵאל לְקַבֵּל אֶת הַמַּלְכָּה, וְאִזּוּ כָּל הָעוֹלָם
בְּפִיחַד בְּדִין, וְצָרִיף אוֹתוֹ הַזְּמַן בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה
שִׁימְצָא הָעוֹלָם לְפָנָי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. אַחַר כֵּן
בָּאָה הַמַּלְכָּה, וּמִתְבַּקְּשִׁים בְּנֵי הַחֵיבָל בְּתִשְׁעֵי

לְחֻדֵשׁ לַעֲשׂוֹת חֲדוּה וְלִטְבֹּל בְּנִתְּהָ, לְטַהֵר עֲצָמָם
 בְּזוּוּג הַמַּלְכָּה בַּיּוֹם הַזֶּה, הוּא זְוּוּג שְׁלָה לְשֵׁים
 שְׁמַאל תַּחַת רֵאשִׁית (ראש המלכה), כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר שְׁמַאלוֹ
 תַּחַת לְרֵאשִׁי.

וְאִזּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּתַעֲנִית עַל חַטָּאֵיהֶם, וּמִכַּפֶּרֶת לָהֶם.
 שְׁתֵּרֵי הָאֵם הָעֲלִיזָנָה מְאִירָה פְּנֵיהָ לַמַּלְכָּה
 בְּזוּוּגָהּ, וּמִתְכַּפְּרִים כָּל בְּנֵי הַהֵיכָל, בִּיּוֹן שֶׁהַשְּׁמַאל
 מְקַבֵּל אוֹתָהּ בַּיּוֹם הַזֶּה, שְׂרָאשׁ הַמַּלְכָּה עַל
 הַשְּׁמַאל.

בַּיּוֹם הָרֵאשִׁוֹן שֶׁל הַחַג יִתְעוֹרֵר הַיָּמִין לְקַבֵּלָהּ
 בְּשִׁבִיל לְחַבְּקָהּ, וְאִזּוֹ כָּל הַחֲדוּה וְכָל הַפְּנִים
 מְאִירוֹת, וְחֲדוּת הַפִּים הַצְּלוּלִים לְנִסְךְ עַל הַמְּזוּבָּת,
 וְצָרִיכִים בְּנֵי אָדָם לְשַׁמַּח בְּכָל מִינֵי חֲדוּה, שְׁתֵּרֵי
 הַיָּמִין גּוֹרֵם. בְּכָל מְקוֹם שֶׁשָּׂרוּי יָמִין, חֲדוּה צָרִיכָה
 בְּכָל, וְאִזּוֹ חֲדוּה הִיא לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ.

אַחֵר כִּךְ בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי חֲדוּת הַתּוֹרָה הִיא, שְׁתֵּרֵי
 אִזּוֹ זְוּוּג הַגּוֹף הוּא, זְוּוּג הַכֹּל, לְהִיּוֹת הַכֹּל
 אַחֵר, וְזֶהוּ שְׁלֵמוֹת הַכֹּל, וְזֶהוּ יוֹם שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְדַאי

וּחֶלֶק שְׁלָתָם לְבָדָם, שְׂאִין בּוֹ חֶלֶק לְאַחַר. אֲשֶׁרֵיהֶם
 יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, עֲלֵיהֶם כְּתוּב
 (דברים יד) כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַה' אֱלֹהֶיךָ וְגו'.

פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁנִי אֶת חֲמַתִּי
 מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח,
 (איוב ד) זָכַר נָא מִי הוּא נָקִי אָבֶד וְאִיפָה יִשְׁרִים
 נִבְחָדוּ. שָׁם שְׁנִינּוּ, מִי שְׂרוּאָה קִנְּשֵׁת בְּגוּנִיָּה (מאירים),
 צָרִיךְ לְבַרֵךְ בְּרוּךְ זוֹכֵר הַבְּרִית, מִשּׁוּם שְׁוָחוֹ בְּרִית
 הַקָּנִים הַקְּדוֹשׁ שְׁשָׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (דף רטו ע"א) כְּאֶרֶץ
 בְּדִי שְׂלֵא יָבֵא עֲלֶיהָ מִי הַמַּבּוּל. מִשּׁוּם
 שְׁכַפְּשֵׁת־רַבִּים רְשָׁעִים בְּעוֹלָם, רוּצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְהַאֲבִיד אוֹתָם, וְאִזּוֹ זוֹכֵר לָהֶם שְׁבוּעָה זוֹ
 שְׁנֵשְׁבַע לְאֶרֶץ, שְׁכַתּוּב פְּעָמִים לֹא לֹא: (בראשית ח)
 לֹא אֶסֶף לְקַלֵּל, וְלֹא אֶסֶף עוֹד לְהַכּוֹת. זוּהִי
 הַשְּׁבוּעָה, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (ישעיה נד) אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי
 מֵעַבְרַת מִי נַח.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, הַקִּנְּשֵׁת בָּאָה לְחַנּוּן עַל הָעוֹלָם.
 לְמַלְךְ שָׂכַל הַפְּעָמִים שְׁבָנוּ חָטָא בְּגוּדוֹ, בָּא

הַמְלִיךָ לְהַלְקוֹתוֹ - הַתְּנַגְּלָתָהּ עָלָיו הַמְלִיכָה בְּלִבוֹשֵׁי
 כְּבוֹד שֶׁל מַלְכוּת. בְּשֵׁהַמְלִיךְ רוֹאֵה אוֹתָהּ, מִסְתַּלַּק
 הַרְגוֹ שֶׁל בְּנוֹ, וְשָׂמַח בָּהּ, שְׂפָתוֹב (בראשית ט) וְרֵאִיתִיהָ
 לְזָכַר בְּרִית עוֹלָם. וְעַל כֵּן לֹא נִרְאִית הַקִּשְׁת
 בְּעוֹלָם אֲלָא בְּלִבוֹשֵׁי כְבוֹד שֶׁל מַלְכוּת. וּבְשַׁעֲה
 שֵׁישׁ צַדִּיק בְּעוֹלָם, הוּא בְּרִית לְהַעֲמִיד בְּרִית וּמִגֵּן
 עַל הָעוֹלָם. אִם אֵין צַדִּיק, חֲרֵי הַקִּשְׁת, לְהִרְאוֹת
 שְׁהָעוֹלָם עוֹמֵד לְהִאֲבֵד, אֲלָא בְּגִלְל קִשְׁת זו.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, לְעוֹלָם לֹא מֵתְלַפֶּשֶׁת קִשְׁת זו,
 אֲלָא בְּלִבוֹשׁ הָאֲבוֹת הָרֵאשׁוֹנִים, יִרְק אָדָם
 וּלְבָן. יִרְק, זֶה לְבוֹשׁ אֲבֵרָהֶם, נִצְבַּע לְבוֹשׁ (גו))
 זֶה בְּשֵׁיִצָא מִמֶּנּוּ יִשְׁמַעֲאֵל. אָדָם זֶה תְּהוֹן שֶׁל
 יִצְחָק, שְׂבֵא אָדָם וְנִצְבַּע בְּשֵׁיִצָא מִמֶּנּוּ עֲשׂוֹ,
 וְנִמְשַׁךְ אוֹתוֹ הָאָדָם לְמַטָּה עַד כּוֹכַב מַאֲדִים,
 שְׁנַיִתָּחוּ בּוֹ עֲשׂוֹ. לָבָן זֶהוּ לְבוֹשׁ מוֹב שֶׁל יַעֲקֹב,
 שְׁחֲרֵי לֹא הִשְׁתַּנּוּ פָּנָיו לְעוֹלָמִים.

רַבִּי אַבְנָא אָמַר, יָפָה הוּא, אֲבָל כֵּן אָמַר הַמְּנֹרָה
 הַקְּרוֹשָׁת, לָבָן זֶה אֲבֵרָהֶם, שְׁחֲתִלְבֵּן בְּלָבָן

הַאִישׁ. אָדָם זֶה וְדָאֵי יִצְחָק. יֵרֶק זֶהוּ יַעֲקֹב, שְׁעוֹמֵד
 בֵּין שְׁנֵי גּוֹנִים, וְכֹתוּב בּוֹ בְּיַעֲקֹב, (ישעיה כט) לֹא עָתָה
 יִבּוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עָתָה פָּנָיו יִתְחַרְוּ, שְׁתָּרִי כָּל מַטְּתוֹ
 הִיטָה שְׁלֵמָה. וְכֹךְ הוּא לֹא עָתָה יִבּוֹשׁ יַעֲקֹב -
 לְהִרְאוֹת בְּגִזּוֹן אָדָם בְּיִצְחָק שְׂיִצְא מִמֶּנּוּ עֲשׂוֹ, וְלֹא
 עָתָה פָּנָיו יִתְחַרְוּ - כְּמוֹ אֲבָרְהָם, לְהִרְאוֹת בְּגִזּוֹן לְבָן,
 שְׂיִצְא מִמֶּנּוּ יִשְׁמַעֵאל. אֲלֵא לָקַח גּוֹנִים לְהִתְעַפֵּר
 בָּהֶם עַל הָאָבוֹת שְׁלוֹ. (דף רטו ע"ב) וּבְלִבּוֹשִׁים הִלְלוּ
 מִתְלַבְּשֵׁת הַקֹּשֶׁת בְּשַׁעַה שְׁנִירָאִית לְפָנָי הַמְּלֹךְ.

בֵּא וּרְאֵה, סוּד הַבְּרִית הַקְּדוּשָׁה הִיא אוֹת יו"ד
 שְׁמֵת־עֵפֶרֶת בְּרִשָׁם עֲלִיזוֹן, וְתָרִי (ויה) הוּא
 שְׁנִירָשָׁם בַּבְּרִית תָּמִיד לְעוֹלָמִים, וּמִשׁוֹם שְׁקִנְיָא
 בְּנַחֵם עַל הַבְּרִית, נִרְשָׁמָה בְּשֵׁמוֹ הָאוֹת הַזֶּה כְּאֵן,
 פִּינְחָס, יו"ד קִטְנָה, הִיא יו"ד שְׁהִיא בְּרִית וְדָאֵי,
 שְׂיִוְצָאֵת מִתּוֹךְ יו"ד עֲלִיזוֹנָה קְדוּשָׁה. וְלִכֵּן הוּא
 עוֹמֵד בְּקִיּוֹם שְׁלָם לְפָנָי הַמְּלֹךְ הַקְּדוּשׁ, שְׁלֹא
 נִאָּבֵד מִתּוֹךְ הָעוֹלָם. וְכֹךְ הוּא נָקִי מֵאוֹתוֹ הַטָּא
 שֶׁל פְּעוֹר, וְלֹא נִאָּבֵד תָּמִיד בְּתוֹךְ קִדְשׁ הָעוֹלָם
 (וְלֹא נִאָּבֵד מִתּוֹךְ הָעוֹלָם). (איוב ד) וְאִיפֹה יִשְׁרִים נִבְחָדוּ -

אלו נִדְב וְאֵבִיהוּא שְׁלֵא נִשְׁמְדוּ מֵאוֹתוֹ הָעוֹלָם
בְּגִלְלוֹ.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

אָמַר לוֹ הַרוּעָה הַנְּאֻמָּן, יָפָה אָמַרְתָּ, אֲבָל מִשּׁוּם
שְׂאֵלִיָּהוּ, שְׁהוּא פִּנְחָם, קִנְיָא עַל הַכְּרִית,
צָרִיךְ לְחַדֵּשׁ דְּבָרִים רַבִּים בָּהּ, שְׁתֵּרֵי הַפְּרָשָׁה
בְּתוּבָה בַּתּוֹרָה עַל שְׁמוֹ, שְׁעֲלוּ נֹאמַר (מלכים א' יט)
קִנְיָא קִנְיָתִי, שְׁתֵּי קִנְיָאוֹת. אַחַת בְּשֵׁד"י שְׁלִמְעֵלָה,
וְהַשְּׁנִית בְּשֵׁד"י שְׁלִמְטָה. וְלִכּוֹן עָשָׂה שְׁתֵּי שְׁבוּעוֹת
(בְּשֵׁנֵי לֹא לֹא) (בְּפַעְמִים) בְּשִׁתִּיָּהוּ, וּפַעְמִים לֹא לֹא.

אֲבָל רַבֵּי יְהוּדָה אָמַר, מִי שְׁרוּאָה קִנְיָת בְּגִנּוּנִים
מְאִירִים, צָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּרוּךְ זוֹכֵר הַכְּרִית.
וּבְגִלּוֹת, שְׂאֵינָה מְאִירָה בְּגִנּוּנֵיהָ כְּרֵאוּי, וְלֹא עוֹד,
אֲלֵא שְׁלִפְעָמִים מְאִירָה מְעַט וְלִפְעָמִים לֹא מְאִירָה
בְּכֻלָּל, לִפְעָמִים נִרְאִית בְּשִׁלְמוֹת וְלִפְעָמִים לֹא.
שְׁקִנְיָת רוּמּוֹת גִּנּוּנֵיהָ לְזִכִּיּוֹת הַכְּהָנִים לְוִיִּם
וְיִשְׂרָאֵלִים כְּשֵׁהֶם יָפִים, שְׁתִּקְנִישׁ מְאִירָה בְּגִנּוּנֵיהָ
שְׁהֶם שְׁלֵשָׁה.

קום אֶתָּה רַבִּי יוֹסֵי הַגִּלְיָלִי וְאָמַר, שְׁחַרְי וְדַבְרִים
 יָפִים אָמַרְתָּ בְּחִבּוּר הָרֵאשׁוֹן, שְׁקִשְׁתָּ לֹא
 בָּאָה אֵלָּא לְהַגִּן עַל הָעוֹלָם. לְמַלְכָּה, שְׁבַכְל זְמַן
 שְׁכַנּוּ חוּטֵא וְהַמְלִיךְ רוֹאֶה אֶת הַמְלִכָּה, מִסְתַּלַּק
 רְגוּ בְּנֹו, שְׁכַתּוֹב (בראשית יט) וְרֵאִיתִיָּה לְזֹכֵר בְּרִית
 עוֹלָם. וְלִכֵּן לֹא נִרְאִית קִשְׁתָּ אֵלָּא לְהַגִּן עַל הָעוֹלָם.
 וְלֹא נִגְלִית אֵלָּא בְּלְבוּשׁ נִכְבָּד שֶׁל מַלְכוּת, וּבְשָׁעָה
 שֵׁשׁ צַדִּיק בְּאֶרֶץ, הוּא הַבְּרִית, לְהַעֲמִיד בְּרִית.

וְכִי בַּנְּלוֹת הַתִּרְחַק הַקְּדוּשׁ פָּרוּךְ הוּא מִהַמְלִכָּה?
 וְאִיךָ הַמְלִכָּה הַתְּלַבְּשָׁה לְבוּשֵׁי מַלְכוּת
 בַּנְּלוֹת? לֹא. אֲבָל בַּנְּלוֹת לְבוּשָׁה שֶׁל קִדְרוֹת, וְהִיא
 אוֹמַרְתָּ, (שיר השירים א) אֵל תִּרְאֵנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחֲרֵת.
 אֵלָּא וְדַאי אוֹתָהּ קִשְׁתָּ שְׁנִגְלִית בַּנְּלוֹת אֵינָה אֵלָּא
 מִטְטֵרוֹ"ן, שְׁנִקְרָא שַׁד"י, וְהוּא עֲבָדוֹ זְקַן בֵּיתוֹ
 שִׁשׁוּלֵט בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ (בַּנְּלוֹת), וּבְנָיו נִקְרָאִים עֲבָדֵי
 הַקְּדוּשׁ פָּרוּךְ הוּא. וּבְנֵי הַמְלִכָּה בָּנִים, וּמַשׁוּם זֶה
 אִם בְּבָנִים אִם בְּעֲבָדִים.

וּבְשִׁחָרֵב בַּיַּת הַמִּקְדָּשׁ, פִּרְשׁוּהָ שְׁעָבָדִים חָפוּ
 רֵאשִׁים וְנִדְלְדְלוּ אֲנָשֵׁי מַעֲשֵׂה. וַדַּאי
 אֲנָשֵׁי מַעֲשֵׂה נִקְרְאוּ עַל שֵׁם הַמַּלְכָּה, שֶׁנֶּאֱמַר
 עָלֶיךָ (משלי לא) רַבּוֹת פְּנוֹת עָשׂוּ חֵיל וְאַתָּה עָלִית עַל
 בְּלָגָה. אֲבָל אִם יֵשׁ צַדִּיק שׁוֹכֵנִיתוֹ וּמַעֲשָׂיו לְהַאֲדִיר
 בָּהֶם אֶת הַמַּלְכָּה, וְלִפְשֵׁט מִמָּנָה לְבוֹשֵׁי קִדְרוֹת
 הַפְּשׁוּטִים וְלִקְשֵׁט אוֹתָהּ בְּלְבוּשִׁים שָׁל גּוֹנִים
 מְאִירִים שָׁל סוּדוֹת הַתּוֹרָה, מַה פְּתוּב בּוֹ?
 וְרֵאִיתִיהָ לְזָכֹר בְּרִית עוֹלָם. וְרֵאִיתִיהָ, בְּסוּדוֹת
 מְאִירִים שָׁל הַתּוֹרָה, שְׁאוּ"ר נִקְרָא ר"ו. זֶהוּ
 שְׁפָתוֹב (משלי ו) כִּי יָרַ מִצְּנוּה וְתוֹרָה אוֹר. וּבְסוּדוֹת
 תִּלְלוּ נֶאֱמַר וְרֵאִיתִיהָ.

וּבְאוֹתוֹ זְמַן עוֹלָה מִמֶּנּוּ רָגַז בְּנֹו, (אסתר ז) וַחֲמַת
 הַמֶּלֶךְ שָׁכְבָה, וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ בְּתַפְלַת
 הָעַמִּידָה לְפָנָיו, (שם ה) מַה שְּׂאֵלְתֶךָ וַיִּנְתֶּן לָךְ וּמַה
 בְּקִשְׁתֶּךָ. בְּאוֹתוֹ זְמַן שׁוֹאֵלַת עַל גְּאֻלְתָּהּ וּבְנִיָּה
 עָמָה, זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שם ז) תִּנְתֶּן לִי נִפְשֵׁי בְּשֵׂאֵלְתִי
 וְעַמִּי בְּבִקְשָׁתִי. אֲבָל קִשְׁת שְׁנֵרֵאִית בְּעוֹלָם בְּגִלוֹת,
 שְׁעָבָד הוּא, לְפָעָמִים יוֹצֵא בְּשִׁלְמוֹת, בְּשִׁפְנוֹ

מִכְשִׁירִים מַעֲשֵׂיהֶם, וְלַפְעָמִים לֹא נִמְצָא בְשִׁלְמוֹת,
בְּשִׁפְנוֹ לֹא מִכְשִׁירִים מַעֲשֵׂיהֶם.

וְאִם לֹא בְגִלָּל אֹת יו"ד שֶׁל שַׁד"י שֶׁקָּנָא עָלֶיהָ
פְּנִיחָם שֶׁהִגְנָה עָלָיו מִשְׁכַּטוֹ שֶׁל שְׂמֵעוֹן, הָיוּ
הוֹרְגִים אוֹתוֹ וּמֵאֲבָדִים אוֹתוֹ מִן הָעוֹלָם. וּמִשׁוּם
זֶה, (אִיּוֹב ד) זָכַר נָא מִי הוּא נָקִי אָבֶד - זֶה
פְּנִיחָם. וְאִיפֹה רְשָׁעִים נִבְחָרוּ - אֵלּוּ שְׂמֵעֵיהֶם
בְּשִׁירִים לְפָנַי הַמְּלֹךְ וּמִקְנָאִים עַל שְׁמוֹ וּמִקְדָּשִׁים
אוֹתוֹ פְּרָבִים, כִּי מִקְדָּשִׁים אוֹתוֹ לְמַעַלָּה בֵּין מִמֶּנִּי
שָׁאֵר הָעַמִּים, וְנוֹדְעִים לוֹ כֹּל מְמַנָּה בְּכַנּוּיוֹ. אֲבָל
יִשְׂרָאֵל נוֹדְעִים לְמַעַלָּה הַכֹּל בְּשֵׁם יְהוָה, שֶׁהוּא
מַחֲיָה כֹּל הַכַּנּוּיִים.

וְכֹל שֵׁם וְכַנּוּי מַעֲיֵד עָלָיו. א"ל מַעֲיֵד עָלָיו שֵׁשׁ
לוֹ יִכְלֹת עַל כָּל אֵל, זֶהוּ שְׂפָתוֹב אֲנִי אֶדְרֹשׁ
אֵל אֵל. אֵל - בַּעַל הָאֵל. אֱלֹהִים מַעֲיֵד עָלָיו שֶׁהוּא
אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים. אֶדְנִי מַעֲיֵד עָלָיו שֶׁהוּא אֶדוֹנִי
הָאֶדוֹנִים. גַּם כִּי כָּל שֵׁם. שְׁלֵבֵל (סְפִירָה וּמְלֶאכֶד) מְלֶאכֶד

יש שם ידוע, להודיע לכל פת באותו שם של
מלכו. אבל ישראל נודעים לו ביהו"ה.

וסוד הדבר - לכן אדם אחד יכולים להיות כמה
סוסים, גם כך כל ישראל הם בניו של
אדם, וכל בן צריך להיות לו לאביו כסוס וכחמור
למשא ולהיות כפוף תחתיו, וזהו סוד (תהלים לו)
אדם ובהמה תושיע ה'. שהוא בן של אדם, ועושה
עצמו כבהמה תחתיו.

ולכן זוהי מצות הקדוש פרוץ הוא בתורה להיות
אח מינם את אשת אחיו לעשות בן לאחיו,
כדי שלא יאבד מאותו עולם. וזהו כמו סוד
בלאים בציצית. שאמר, מה שאסרתי לך כאן -
התרתני לך כאן. אסרתי לך בלאים של העולם -
התרתני לך בלאים של ציצית. אסרתי לך אשת
אח - התרתני לך יבמה. כגון מרביבים תפוחים או
דקלים מין במינו, ואסור להרביב מין בשאינו
מינו. ונאמר בו (דברים ט) כי האדם עץ השדה.
וביבמה מרביבים מין בשאינו מינו, כדי שלא

תאבד (להאבד) נפש המת, (שם כה) ולא ימחה שמו
מישראל.

וזהו סוד הגלגול. לגלגל אין תנועה בלי אמת
המים, גם כך אמת המים סוד של אות ו',
בה נעשה הגלגל גלגול. וסוד הדבר - מה גלגל
אין לו תנועה בלא אמת המים - גם כך גלגל הוא
י ואין לו תנועה בלי אמת מים, שהיא ו'. יבמה
ה'. לזה הוא בינ"ה פ"ן י"ה. פאות י' פרא את
העולם הבא, עולם ארה, שהוא ו'.

בגלל זה מי שאין לו בן אינו מבני העולם הבא,
שהים למולו, וממנו יצא, מביניהם ו',
וממנו נחלקים כמה נחלים שמשוכבים את
העולם, עד שחוזרים לים שיצאו משם, ומשום זה
אמר הפסוק (קהלת א) כל הנחלים הלכים אל הים
והים איננו מלא אל מקום שהנחלים וגו'. עד
שחוזרים כמו שיצאו.

גם כך - (שם יב) וחרוץ תשוב אל האלהים אשר
נתנה. כמו שנתן אותה (דף רטז ע"א) שלמה אם

הַשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה, שֶׁהִיא בִּינּוּ"ה, בְּ"ן יִ"ה, עֲלִיּוֹן. אֹת
 ה' עוֹלָה בְּאֹת י' לַחֲמִשִּׁים, עֶשֶׂר פְּעָמִים חֲמִשׁ.
 הָרִי הִיא י"ם, י"ה. בְּ"ן, נֶחַל שִׁינְיָא מִחַיִּים וְנֶחֱלַק
 לְכַמָּה נְחָלִים, כְּמוֹ אֵילָן שְׂמֵת פִּשְׁט לְכַמָּה עֲנָפִים.

וְאִם לֹא חֲזָרָה נִשְׁמָה שְׁלֵמָה כְּמוֹ שֶׁהִשְׁתַּלְּמָה,
 נֹאמֵר בָּהּ (שם א) שָׁם הֵם שְׁנַיִם לְלֶכֶת, הִיא
 וְכָל הַנִּשְׁמוֹת הָאֲחֵרוֹת. גַּם כִּי אֵינְנוּ שְׁלֵם בְּבֵן אִם
 אֵין לוֹ בַת, שֶׁהִיא הָעוֹלָם הַזֶּה, לְהִיּוֹת שְׁלֵם בְּעוֹלָם
 הַזֶּה שֶׁנִּבְרָא בָהּ. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (בראשית ב) אֵלֶּה
 תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם. (א"ל)

יְה"ו, (אויב לב) הֵן כָּל אֵלֶּה יַפְעֵל אֵל פְּעָמִים שְׁלוֹשׁ
 עַם גְּבַר. וְהִרְשָׁעִים שֶׁנֹּאמֵר בָּהֶם (קהלת ח)
 וּבְכֵן רְאִיתִי רִשָּׁעִים קְבָרִים וְכָאוּ, גְּרָמוּ (שמות לב)
 אֵלֶּה אֵלֶּהיךָ יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֹּאמֵר עֲלֵיהֶם (עמוס ב) עַל
 שְׁלֵשָׁה פְּשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל. אַחֲרֵי שֶׁקִּלְקְלוּ עֲצָמָם שְׁלֵשׁ
 פְּעָמִים וְלֹא זָכוּ בִּיה"ו, שֶׁנֹּאמֵר בוֹ (קהלת יא) מְקוֹם
 שִׁיפוֹל הָעֵץ שָׁם יְהוּא. [ו]עַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ,
 דְּהִינּוּ ה'. וְנִדְוֶנוּ בִּיְהִנָּם בְּמִשְׁחִית אַף וְחִמָּה.

וּלְבוֹשֵׁים שֶׁל שָׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת הִלָּלוּ נוֹדְעִים בְּקִשְׁתּוֹ,
 שֶׁהֵם לָבֵן, אָדָם וְיָרֵק. מִי שֶׁיָּבֵא בְּזִמְנֵן
 אֶחָד הוּא לָבֵן, בְּשֵׁנֵי אָדָם, בְּשֵׁלִישֵׁי יָרֵק. וּמִשׁוֹם
 שֶׁבִּיַּעֲקֹב נִכְלְלוּ הָאוֹתִיּוֹת, וְנִשְׁרַשׁ הָאֵילָן וְנִנְטַע
 וְהִתְגַּדֵּל וְנַעֲשֶׂה פְּרִי טוֹב - (ישעיה כט) לֹא עָתָה יִבוֹשׁ
 יַעֲקֹב וְלֹא עָתָה פָּנָיו יִתְחַדְּרוּ, לְהִיּוֹת מְרַכְּבֵתוֹ בִּיַּצָּר
 חָרֵעַ, שֶׁהוּא נֶחֱשׂ וְכָל מִינֵי חַיָּה רָעָה, וּמִשׁוֹם זֶה
 - (הושע יב) וַיֵּשֶׁר אֵל מִלְּאָךְ וַיּוֹכֵל. וּמִשׁוֹם שֶׁאָדָם
 נִקְרָא אֵילָן, הוּא סוּד זֶה לְאֵילָן שֶׁנִּנְטַע בְּמָקוֹם
 שֶׁלֹּא עוֹשֶׂה פְּרִי, מָה עֲשֶׂה? עֶקֶר אוֹתוֹ וְנִנְטְעוּ
 בְּמָקוֹם אֲחֵר. וּמִשׁוֹם זֶה פִּרְשׁוּהָ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה,
 שֶׁלֹּא הָיָה מִחֻזֵּק לְהִיּוֹת עֶקֶר, עַד שֶׁהִלָּךְ לְאָרֶץ
 יִשְׂרָאֵל וְנִנְטַע שָׁם בְּאִשָּׁה.

גַּם כִּי צְדִיק, שֶׁהוּא מְטַלְטֵל מִמָּקוֹם לְמָקוֹם,
 מִבַּיִת לְבַיִת, כָּאֵלּוּ יָבֵא בְּגִלְגּוּל פְּעָמִים רַבּוֹת,
 וְהִינּוּ (שמות כ) וְעֲשֶׂה חֶסֶד לְאֶלְפִים לְאַהֲבֵינוּ, עַד
 שֶׁיִּזְכֶּה לְעוֹלָם (הבא) שָׁלֵם. אֲבָל לְרַשָּׁעִים לֹא
 מְבִיאִים יוֹתֵר מִשָּׁלֹשׁ פְּעָמִים. וְאִם חוֹר בְּתִשׁוּבָה,

נֹאמַר בּוֹ גְלוֹת מְכַפֶּרֶת עֲוֹן. וּמִשּׁוֹם זֶה פִּרְשׁוּהָ
בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, צְדִיקִים שׁוֹב אֵינָן חוֹזְרִים לַעֲפָרָם.

אֱלֹא רֹמֵז, (ויקרא יד) וְעָפַר אַחַר יָקַח וְטַח אֶת
הַבַּיִת. (איוב לד) וְאָדָם עַל עָפָר יָשׁוּב. (קהלת יב)
וַיִּשׁוּב הָעָפָר עַל הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה. מִשּׁוֹם שֶׁהוּא
מִגִּנֵּעַ, וְאֵין בּוֹ אֱלֹא אִשָּׁה רָעָה, יֵצֵר הָרַע, שֶׁנֹּאמַר
כֹּה אִשָּׁה רָעָה צָרַעַת לְבַעֲלָהּ. מַה תִּקְנֶתָּ? יִגְרַשְׁנָה
וַיִּתְּרַפֵּא, שֶׁהִיא גּוֹרֶמֶת (בראשית כג) וַיִּגְרַשׂ אֶת הָאָדָם.
הָאָדָם - זֶה הַנְּשֻׁמָּה. אֱ"ת - בַּת זֶוֹג הָאָדָם. (משלי כז)
כְּצַפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן קִנְיָה בֵּין אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ.

וּמִשּׁוֹם זֶה, (תהלים פד) גַּם צַפּוֹר מְצֹאָה בַּיִת, הֵינּוּ
יִבְכָּה. וְדָרוֹר קֵן לָהּ, הֵינּוּ גּוֹאֵל. אֲשֶׁר
שָׁתָה אֶפְרַחֶיהָ, בֵּין וּבַת. אֲשֶׁרִי מִי שְׁעוֹשָׁה (לָהֶם) קֵן,
וְנֹאֵל אֶת מִמְּכָר אָחִיו, שֶׁהוּא מְכֹר בַּעֲבוּר
מֵה שָׁלֵא שָׁלוּ.

וּמִשּׁוֹם זֶה אָמַר מִשָּׁה, (דברים ג) וַיִּתְּעַבֵּר ה'
בִּי לְמַעַנְכֶם. כָּאֵן הוּא סוֹד הָעֶבֶר.
רוּעָה נֶאֱמָן הַשְּׂאִיר לְשֵׁים רְבוּא, כִּמְה פְּעָמִים

שָׁבָא בְּגִלְגּוּל, וּמִשׁוּם זֶה זְכוּת כָּלָם תָּלָה בּוֹ
הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא. וּמִשׁוּם זֶה פִּרְשׁוּהָ חֲכָמִים,
אִשָּׁה אַחַת יִלְדָה בְּמִצְרַיִם שְׁשִׁים רַבּוֹא בְּכֶרֶם
אַחֵר. וְאַף עַל גַּב שְׁחֲכָמִים פִּרְשׁוּהָ בְּדַבָּרִים
אַחֵרִים - שְׂבָעִים פָּנִים לַתּוֹרָה.

שֶׁכֶּן דָּרָךְ בְּעָלֵי הַסּוּדוֹת: אוֹמְרִים מִרְגְּלִית
לְתַלְמִידֵיהֶם, וְלֹא נוֹדְעוּ בּוֹ בְּרַמְיֹזָה, חוֹזֵר
לָהֶם אוֹתוֹ דָּבָר בְּדַבַּר שְׁחוּק, כְּמוֹ אוֹתוֹ שְׁאָמַר,
בִּיצָה אַחַת הַפִּילָה שְׁשִׁים כַּרְפִּים. וּבָאָה בִּיצָה
וּנְפָלָה מֵעוֹף שְׁתֵּי פוֹרֹת בְּאוֹיֵר וְהִכְתָּה שְׁשִׁים
כַּרְפִּים אֵלּוּ. וּבְעָלֵי לִיצָנוֹת אָמְרוּ שְׁלֹא אָמַר הוּא,
רַק שֶׁכֶּן אָדָם כָּתַב שְׁשִׁים כַּרְפִּים, וּבָאָה בִּיצָה
שְׁיָצְאָה מֵעוֹף וּמִחֻקָּה שְׁשִׁים כַּרְפִּים שָׁל כְּתִיבָה.
וְחַם וְשָׁלוֹם שְׂבָעֵלֵי הַתּוֹרָה אוֹמְרִים דְּבָרֵי שְׁחוּק
וְדַבָּרִים בְּמִלִּים בַּתּוֹרָה.

אֵלָּא כִּי פִּרְשׁוּהָ, (דברים כג) אֶפְרוּחִים - אֵלּוּ בְּעָלֵי
מִשְׁנָה. אוֹ בִּיצִים - אֵלּוּ בְּעָלֵי מִקְרָא. וְכְמוֹ
שֶׁנֶּפֶל מֵאוֹתוֹ אֶפְרוּחַ, שֶׁהוּא בַר נֶפְלִי, נִפְלִית

ביצה שהוא אתרוג שעור שפביצה, ובגללה נאמר
 (עמוס ט) ביום ההוא אקים את סבת דויד הנפלת.
 ונפלו עמה (שיר ו) לששים המה מלכות, שהם
 ברוכים בה, כגון ביצד פורכים את שמע. והם
 כנגד לששים מסכתות. ועלמות אין מספר, אלו
 (תהלים מה) בתולות אחריה רעותיה, שהן הלכות
 שאין להן חשבון.

ואותו אפרוח הוא בן י"ה, הוא בתוך חמשים
 שערי בני"ה, דהינו י"ה חמש פעמים
 עשר, ו' הוא ניפול, שנפל אחר אותה שנאמר,
 (ישעיה יד) איד נפלת משמים הילל בן שחר. ונקרא
 ניפול, ולא נפל, ולא נופל. משום שבו ניפול יש
 י"ו, ויורד בהם לגבי ה' ה', שנאמר כהן (רות א)
 ותלכנה שתיהן. והו שכתוב (דברים כב) שלח תשלח.
 אחד מבית ראשון, והשני מבית שני, להקימם.
 והו שכתוב (דף רטז ע"ב) (תהלים צו) י"שמחו ה"שמים
 ו"תגל ה"ארץ.

בא וראה, השמש הזה מתגלה ביום, ומתכסה בלילה, ומאיר בשמים רבוא כוכבים. גם כך רועה הנאמן, פשהתפנים מהעולם, מאיר בשמים רבוא נשמות ישראל, אם הדור פראוי. וזה סוד הגלגול שאמר עליו קהלת (קהלת א) דור הלך ודור בא. ופרשה שאין דור פחות משמים רבוא. והארץ לעולם עמדת - זו בנסת ישראל, אותה שניאמר בה (ישעיהו טו) והארץ הדם רגלי, (בראשית כח) והיה זרעך בעפר הארץ.

ועוד סוד אחר בארו החכמים, הדור שהולך הוא הדור שבא. הלך חגר בא חגר, הלך סומא בא סומא. ועוד פרשה חכמים, שעתידי הנה משה לקבל תורה בדור המבול, אלא משום שהיו רשעים, והיו שפתיב (שם ו) בשג"ם הוא בשר. בשג"ם זה מש"ת. ולמה קרא לו בשג"ם? אלא קהלת חסר ב' מבשג"ם לבסות הדבר. אמר, (קהלת ה) אמרתי שגם זה הכל.

וּפְרִשׁוּהָ עַל יְתָרוֹ, לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ קִינִי? שְׁנִפְרַד
 מִקִּינִי. קָם מִנוֹרָה הַקְדוּשָׁה וְאָמַר, עַל זֶה
 פָּתוּב (בראשית ד) קָנִיתִי אִישׁ אֶת יְהוָה. שְׁרָאָתָה
 אוֹתוֹ בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שְׁעַתִּידִים בָּנִי לְשֶׁכֶת בְּלִשְׁכַּת
 הַנְּזוּיָת.

וְגַם כִּד רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פְּדָת, שְׁהִיתָה דְחוּקָה לוֹ
 הַשְּׁעָה, שְׁלֹא הָיָה לוֹ אֶלָּא קַב תְּרוּבִים מִעֲרַב
 שְׁכַת לְעֲרַב שְׁכַת, כְּמוֹ לְרַבִּי חֲנִינְיָא. לָמָּה זֶה?
 לְאַחַר שִׁינְעָאָה בַּת קוֹל וְאוֹמְרָת: כָּל הָעוֹלָם בְּלוֹ
 אֵינִי נְזוּן אֶלָּא בְּשִׁבִיל חֲנִינְיָא בְּנִי.

אֶלָּא הוּא גַרְם קָדָם שְׁהִתְרִיב ק"ב מִן י', שְׁהוּא
 יב"ק. גַּם כִּד לֹא הָיָה לוֹ אֶלָּא קַב תְּרוּבִים,
 שְׁאוֹת י' הִיא יְחוּד, וּמִפְּנֵי בָּאָה נְבִיעָה לְאוֹת ב',
 שְׁהִיא בְּרָכָה, וְהִיא קֹדֶשׁ, וּמִפְּנֵי מִתְקַדֵּשׁ ק,
 שְׁהִיא קֹדֶשׁ. וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פְּדָת גַּרְם לְהִיּוֹת
 תְּרוּבִים שְׁלוֹ ק"ב, שְׁהֵם ק"דִשָׁה בְּרָכָה. גַּם כִּד
 לֹא הָיָה לוֹ אֶלָּא קַב תְּרוּבִים. גַּם כִּד אֵיזֹב בֶּן יְבֻמָּה
 הָיָה, וּמִשּׁוּם זֶה נִעְנַשׁ עַל מַה שְּׁכַבְר אֲרַע לוֹ.

וְהֵם שָׁלֹא יִדְעוּ סוּד זֶה, אָמְרוּ, בְּנִים חַיִּים
 וּמְזֻנּוֹת לֹא בְּזָכוֹת תִּלְוִי הַדָּבָר, אֱלֹא
 בְּמִזְלֵ תִלְוִי הַדָּבָר. הֲרִי רָאִינוּ אֶת אַבְרָהָם שָׂרָאָה
 בְּמִזְלוֹ שָׁלֹא הָיָה עֲתִיד לְהִיּוֹת לוֹ בֵּן, וְהַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא הוֹצִיאָו תְּחוּצָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שם טו)
 וַיּוֹצֵא אֹתוֹ תְּחוּצָה וַיֹּאמֶר הֲכֵט וְגו'. וּפְרָשׁוּהָ
 שָׂאָמַר לוֹ: יֵאָמַר מֵאַצְטְגְנִינּוֹת שְׁלָךְ, וְהִעֲלָהוּ
 לְמַעַלָּה מִתְּכּוֹכְבִּים, וַאֲמַר לוֹ: הֲכֵט נָא הַשְּׂמִימָה
 וְסַפֵּר תְּכּוֹכְבִּים. עַד כָּאֵן דְּבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ, וְצָרִיךְ
 לְפָרֵשׁ אוֹתָם בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר.

בֵּא וּרְאֵה, כָּל בְּרִיּוֹת הָעוֹלָם, קָדָם שִׁנְתָנָה
 הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל הָיוּ תִלְוִיִּים בְּמִזְלֵ, וְאַפְלוּ
 בְּנִים חַיִּים וּמְזֻנּוֹת. אָבֵל אַחַר שִׁנְתָנָה תּוֹרָה
 לְיִשְׂרָאֵל, הוֹצִיא אוֹתָם מִחַיִּיב כּוֹכְבִּים וּמִזְלוֹת,
 וַזֶּה לְמַדְנּוּ מֵאַבְרָהָם, מִשּׁוּם שֶׁהָיוּ בְּנָיו עֲתִידִים
 לְקַבֵּל ה' מֵאַבְרָהָם, שֶׁהִיא חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תּוֹרָה,
 שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (שם ב) אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשְּׂמַיִם וְהָאָרֶץ
 בְּהַפְרָאָם, בָּה' בְּרָאָם. אָמַר לְאַבְרָהָם: בְּגִלְלַת הַחַ' הָיוּ
 שְׁנוֹסְפָה לְשִׁמְךָ, הַשְּׂמַיִם תְּחַתִּיךָ וְכָל

הכוכבים והמזלות שמאירים בה'. ולא עוד,
אלא שנאמר בה (שם מז) ה"א לכם זרע. וזרעתם
בה"א. (שם כא) כי ביצחק יקרא לך זרע.

ומשום זה, כל המשתדל בתורה בפיל מפנו חיוב
כוכבים ומזלות, אם לומר אותה כרי
לקים מצוותיה. ואם לא - באלו לא השתדל בה,
ולא בפיל מפנו חיוב כוכבים ומזלות. כל שכן
עמי הארץ שנמשלו לבהמות, שבארו עליהם (דברים
בז) ארור שכב עם כל בהמה, שלא התפלו מהם
חיוב של כוכבים ומזלות.

אנוש כחציר ימיו כציץ השדה בן יציץ (תהלים קג).
ונאמר בו (שם לו) נער הייתי גם זקנתי. אחר
כך (איוב לג) ישוב לימי עלומי. שאילן שנקצו
ענפים עתיקים שלו וצמחו כמו מקדם בשרשיו,
חזרו בעולם במקדם. מתו זקנים, וחזרו לעולם
הזה עלמים. וזהו סוד שמתדש תקדוש ברוך הוא
בכל יום תמיד מעשה בראשית, שמתים אלה בכל
יום, ומתחדשים אלה בכל יום.

וַיֵּן יִשְׁמַח לְבַב אֲנוּשׁ (תהלים קד) - זֶה יֵין הַתּוֹרָה.
 שְׂכָר עוֹלָה יֵין, בְּחֻשְׁבוֹן סו"ד. וְמֵה יֵין צָרִיךְ
 לְהִיּוֹת סְתוּם וְחָתוּם שֶׁלֹּא יִתְנַסֵּךְ לַעֲבוּרָה זָרָה, גַּם
 בְּךָ צָרִיךְ לְהִיּוֹת סְתוּם וְחָתוּם סוּד הַתּוֹרָה, וְכָל
 סוּדוֹתֶיהָ, וְלֹא מִשְׁקִים אֹתָם, רַק לִירְאָיו. וְלֹא
 לְחֻנָּם עוֹשִׂים כַּמָּה מַצּוֹת בֵּינָם וּמְבָרְכִים בּוֹ אֶת
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְלֵינָם יֵשׁ שְׁנֵי גִּנּוּנִים - לָבָן וְאָדָם,
 דִּין וְרַחֲמִים, וְחֵינּוּ ב' תּוֹסֶפֶת בֵּינָם. כָּמוֹ שׁוֹשְׁנָה
 לְבָנָה וְאֲדָמָה. לָבָן מַצֵּד יָמִין, אָדָם מַצֵּד שְׂמָאל.

וְמֵה זֶה לְבַב אֲנוּשׁ? לֵב הָיָה לוֹ לֹא לֹא שֵׁיִשׁ
 לֵב מְסוּר לְלֵב, וְהֵם ל"ב אֱלֹהִים שָׁל מַעֲשֵׂה
 בְּרֵאשִׁית, ב' מְבִרָאשִׁית, ל' מְלַעֲיָנִי כָּל יִשְׂרָאֵל. זֶהוּ
 ל"ב שְׁנֵי. זֶה ל"ב ל"ב (הם) שְׁנַיִם - ס"ד, חֶסֶד
 שְׂמוֹנָה לְע"ב, שֶׁהוּא וַיְכַלּוּ. הֵם שְׁבַעַה יָמֵי
 בְּרֵאשִׁית. שְׁמִינֵי מֵהוּ? שְׁבַעַה יָמֵי בְּרֵאשִׁית עִם
 (בְּרֵאשִׁית ה) זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם. זֶה ע"ב בְּחֻשְׁבוֹן
 בֵּינָם.

מַה זֶה לְהַצְחִיל פָּנִים מִשָּׁמֶן? אֵלּוּ שְׁנַיִם עֲשָׂר
 פָּנִים - אַרְבָּעָה שָׁל אֲרִיָּה, אַרְבָּעָה שָׁל שׁוֹר
 אַרְבָּעָה שָׁל נָשָׂר, (דף ריו ע"א) שָׁהֵם: מִיכָאֵל אֲרִיָּה, אַרְבַּע
 פָּנִים שָׁלוּ יְהוֹ"ה. אַרְבַּע פָּנֵי שׁוֹר, וְהוּא נְבִרְיָאֵל,
 וְהֵם יְהוֹ"ה. אַרְבַּע פָּנֵי נָשָׂר, וְהוּא נּוֹרְיָאֵל, וְהֵם
 יְהוֹ"ה. וְהֵם מְמַנִּים תַּחַת חֶסֶד פֶּתַח אֵמ"ת,
 בְּרִגּוֹת שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת. וּפְרָשׁוּהָ רַבּוֹתֵינוּ, הָאֲבוֹת
 הֵן הֵן תְּמַרְכְּבָה. וְעוֹלָיִם (בְּקוּדִים) הָאֲזוֹרוֹת לְחֻשְׁבוֹן
 יב"ק. וְהֵם מְלַךְ מְלַךְ יְמִלְךָ, יְהוֹ"ה אֶתְיָ"ה אֲדַנְיָ.
 סֵךְ הַכֹּל - יב"ק.

רַבִּי שְׁמַעוֹן תָּהִי יוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בְּפִרְשָׁה זוֹ, בָּא
 לְפָנָיו רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ. אָמַר לוֹ, נִדְב
 וְאָבִי הוּא מָה עוֹשִׂים בְּפִנְחָם? אִם פִּנְחָם לֹא תָהִי
 בְּעוֹלָם בְּשִׁמְתוֹ, וְאַחַר כֵּךְ בָּא לְעוֹלָם וְהַשְּׁלִים
 מְקוֹמָם - אִזּוּ יָפֵת. אֲבָל פִּנְחָם תָּהִי בְּעוֹלָם, (וּסְגוּן תָּהִי)
 וּנְשִׁמְתוֹ בּוֹ בְּקִיּוּם עוֹמְדָת.

אָמַר לוֹ, בְּנִי, סוּד עֲלִיּוֹן כָּאֵן, וְכֵךְ הוּא. שְׁבִשְׁעָה
 שְׁתַּסְתַּלְקוּ מִן הָעוֹלָם, לֹא תִיּוּ נִסְתָּרִים תַּחַת

בְּנֵי הַסֵּלַע הַקָּדוֹשׁ. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׂכָתוֹב
 (במדבר ג) וּבָנִים לֹא הָיוּ לָהֶם. שְׂהִקְטִינוּ דְמוּת הַמֶּלֶךְ,
 שְׂהָרִי הֵם לֹא רְאוּיִים לְשִׁמֵּשׁ בְּכֹהֵנָה גְדוֹלָה.

בְּשַׁעַה שְׂקִנָּא פִּנְחָם עַל הַבְּרִית הַקָּדוֹשׁ וּבָנִים
 בְּתוֹךְ כַּמָּה אוֹכְלוֹסִין וְהָרִימָם עַל הַרְמָח
 לְעֵינַי כֹּל יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁרָאָה שְׂבִט שְׂמֵעוֹן, בָּאוּ אֵלָיו
 בְּכַמָּה אוֹכְלוֹסִין. פָּרְחָה מִמֶּנּוּ נִשְׁמָתוֹ, וְשִׁתִּי
 נִשְׁמֹת שְׁהָיוּ מְעַרְטָלוֹת בְּלִי מְקוֹם קָרְבוֹ אֵלֵיהָ,
 וּנְכַלְלוּ כְּאַחַת, וְחִזְרָה נִשְׁמָתוֹ כְּלוֹלַת רוּחַ,
 שְׁנִכְלָלָה בְּשִׁתִּי רוּחוֹת, וְהִתְחַזְּקוּ בָּהּ, וְאִזְ הָרוּיִחַ
 מְקוֹמָם לְהִיּוֹת כֹּהֵן (גְּדוֹל), מַה שְּׁלֹא (הִנֵּה רְאוּ) מְקַדְּמִים.

וְלִכֵּן כָּתוּב, (איוב ד) זָכַר-נָא מִי הוּא נָקִי אַבְדָּה, שְׁלֹא
 אַבְדָּה בְּאוֹתָהּ שַׁעָה, וְלֹא אַבְדָּה רוּחַ
 כְּשֶׁפָּרְחָה מִמֶּנּוּ. וְאִיפֹה יִשְׁרִים נִכְחָדוּ - אֵלָיו בְּנֵי
 אַחֲרָן שְׁחִזְרוּ לְעוֹלָם, מַה שְּׂאֲבָד בְּתֵינָהֶם. וְלִכֵּן
 כָּתוּב בּוֹ בְּפִנְחָם בֵּן בֵּן פְּעַמִּים, פִּנְחָם בֵּן אֶלְעָזָר

מה כָּתוּב לְמַעַלָּה מִפְּרָשָׁה זוֹ? (כמדבר כה) וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה קַח אֶת כָּל רְאֵי הָעָם וְהוֹקֵעַ אוֹתָם לְה' נִגְדַר הַשָּׁמַשׁ. וְכִי עַל שְׁהָרְגוּ בַּלַּיְלָה, אוֹ עַל שְׁהָרְגוּ בַּיּוֹם, בַּיּוֹם מֵעַנּוֹן, כָּתוּב נִגְדַר הַשָּׁמַשׁ? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שְׁתֵּתִיחַ מִיתְתָּם בְּגִלּוּי כְּמוֹ שְׁחָטְאוּ בְּגִלּוּי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לֹא בְּגִלְלָה זֶה נֵאמַר, אֶלָּא מִכָּאן לְמַדְנֵנוּ, בְּדַרְבָּנָה שְׁחָטְאוּ אָדָם לְקַדוּשׁ-כְּרוּף-הוּא, לְאוֹתוֹ מְקוֹם יֵשׁ לַעֲשׂוֹת תְּקִנָּה לְנַפְשׁוֹ. הֵם חָטְאוּ בְּבְרִית קִדְשׁ שְׁנִקְרְאתָ שְׁמַשׁ, בְּגִלְלָה כֶּף דִּין וְתִקּוֹן שְׁלָחָם הוּא כְּנִגְדַר הַשָּׁמַשׁ, וְלֹא בְּמִקּוֹם אַחֵר. מִכָּאן שְׁלֹא צָרִיךְ אָדָם לְתַקֵּן נַפְשׁוֹ אֶלָּא בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁחָטְאוּ אֵלָיו, וְכִי שְׁלֹא יַעֲשֶׂה כֶּף, אֵין לוֹ תִקּוֹן לְעוֹלָמִים כְּרֵאוּי.

רַבִּי חֲנִינָא פָּתַח, (תהלים קד) יִשְׁכַּעוּ עֲצֵי ה' אֲרֵזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטְעוּ. מַה כָּתוּב לְמַעַלָּה? וַיִּזַּן יִשְׁמַח לְבַב אֲנוּשׁ וְגו'. וְכִי מַה זֶה לְזָחָה? אֶלָּא כֶּף לְמַדְנֵנוּ, שְׁכָתוּב מִצְמִיחַ חֲצִיר לְבַחְמָה וְגו' - וְכִי שְׁבַח

לְבַהֲמָה שֵׁשׁ לָהּ חֲצִיר, בָּא דוֹד לֹאמֵר בְּרוּחַ
הַקֹּדֶשׁ? אֵלֶּא מִצְמִיחַ חֲצִיר - אֵלֶּה הֵם שְׁשִׁים אֶלֶף
רַבּוֹא שָׁל מְלֹאכִים, שְׁלִיחִים, שְׁנַבְרָאוּ בַיּוֹם הַשְּׁנִי
שָׁל בְּרֵאשִׁית, וּבְכֹלם אִישׁ לוֹהֶטֶת. אֵלֶּה הֵם חֲצִיר.
לָמָּה חֲצִיר? מִשּׁוֹם שְׁצוּמְחִים בְּחֲצִיר זֶה בְּעוֹלָם,
שָׁפֵל יוֹם וַיּוֹם נִקְצְרוּ בְּעֵת, וְאַחַר כֵּן צוּמְחִים
וְחוֹזְרִים בְּמַקְדָּם.

וְלִכֵּן כָּתוּב מִצְמִיחַ חֲצִיר לְבַהֲמָה, וְהוּ שְׁכָתוּב
(משלי יב) יוֹדֵעַ צְדִיק נִפְשׁ בְּהִמְתּוֹ. וְשְׁנִינּוּ,
אֶלֶף הָרִים מִעֲלִים לָהּ בְּכֹל יוֹם וַיּוֹם, וּבְכֹל הַר וְהַר
יֵשׁ שְׁשִׁים רַבּוֹא, וְהִיא אוֹכֶלֶת.

וְעֵשֶׁב לַעֲבֹדֶת הָאָדָם - אֵלּוּ אוֹתָם נִשְׁמוֹת
הַצְּדִיקִים, שְׁאוֹתוֹ אָדָם שָׂרוּכָב וְשׁוֹלֵט עַל
בְּהִמָּה זוֹ אוֹכֵל וּמְכַנְיָם בְּתוֹכוֹ, וּבְזוֹכוֹתָם נִזּוֹן כָּל
הָעוֹלָם מֵאוֹתוֹ אָדָם, שְׁכָתוּב בּוֹ (יחזקאל א) וְעַל דְּמוֹת
הַכֶּסֶף דְּמוֹת כְּמֵרְאָה אָדָם וְגו'. וְעַל זֶה כָּתוּב
הָאָדָם, אוֹתוֹ שְׁנוֹדֵעַ, כְּדִי לְהוֹצִיא לָחֶם מִן הָאָרֶץ,
לְהוֹצִיא מִזּוֹן לְעוֹלָם מִהָאָרֶץ תְּקַדּוֹשָׁה.

וַיִּזַן - זֶה יִזַן עִתִּיק אֲשׁוּפֵעַ מְלַמְעָה. יִשְׁמַח לְבַב
 אֲנוּשׁ - אֲנוּשׁ זֶה סוּד שֶׁל אוֹתוֹ נֶעַר (דף ריו ע"ב)
 אֲשַׁעֲלָה לְשִׁיבָה וְחֹזֵר בְּמַקְדָּם. וְעַל זֶה כָּתוּב (תהלים)
 אֲנוּשׁ כִּפְחָצִיר יָמָיו.

לְהַצְהִיל פָּנִים - אֵלּוּ אוֹתָם פָּנִים אֲשֶׁנְּקָרְאִים פָּנִים
 גְּדוֹלוֹת וּפָנִים קְטַנּוֹת. מִשְׁמֵן, מִשְׁפֵּעַ
 הָעוֹלָם הַבֵּא, שְׁמֵן וּמִשְׁחָה קְדוּשָׁה עֲלִיּוֹן. וְלָחֵם לְבַב
 אֲנוּשׁ יִסְעָד - אוֹתוֹ לָחֵם שְׁמֵיזִילִים הַשְּׁחָקִים,
 וְטוֹחָנִים מִן לְמֵאכֵל שֶׁל צְדִיקִים סֶתֶם, וּמִשָּׁם
 שׁוֹפֵעַ לְכַמָּה תִּילוֹת אֲשֶׁנְּקָרְאִים לְבַב אֲנוּשׁ, וְהַכֹּל
 בָּא מִשְׁפֵּעַ עֲלִיּוֹן.

יִשְׁבְּעוּ עֲצֵי ה' - אֵלּוּ אוֹתָם עֲצִים עֲלִיּוֹנִים
 פְּנִימִיִּים. אֲרִזֵּי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע, שְׁהָרֵי
 נֶעְקְרוּ וְנִטְעָם הַקְּדוּשָׁה פְּרוּדָה הוּא. מֵה בֵּין עֲצֵי ה'
 לְאֲרִזֵּי לְבָנוֹן? עֲצֵי ה' - אֵלּוּ עֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַדַּעַת
 טוֹב וְרַע. אֲרִזֵּי לְבָנוֹן - אֵלּוּ חֲמָשִׁים שְׁעָרִים
 אֲשֶׁנְּקָרְאִים חֲמָשׁ מֵאוֹת שָׁנָה.

אֲשֶׁר נָטַע. אֲשֶׁר שָׁם צִפְרִים יִקְנְנוּ, בְּצֵלֶם
 מְקַנְנֹת נְשָׁמוֹת הַצְּדִיקִים, וְכָל חֵילוֹת
 הַקֹּדֶשׁ נוֹזְנִים מִשָּׁם. חֲסִידָה - בָּתּוֹ שֶׁל אֲבָרְהָם
 אָבִינוּ, שֶׁנִּקְרָא חֲסִיד, וְעָשָׂה חֶסֶד עִם כָּל פְּנֵי
 הָעוֹלָם, בְּגִלְלָה זֶה נִקְרָאת חֲסִידָה. בְּרוּשִׁים בֵּיתָה,
 בֵּין זְרוּעוֹת עוֹלָם יוֹשְׁבֵת. (עד כאן רעיא מהימנא).

רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יוֹסִי קָמוּ לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה בַּחֲצוֹת
 הַלַּיְלָה. עַד שֶׁיָּשְׁבוּ וְעָסְקוּ בַּתּוֹרָה אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, זֶה שֶׁאָמַר רַבִּי חֲנִיָּא (תהלים קג) אֲנֹשׁ פְּחָצִיר
 יָמָיו - יָפָה אָמַר. אֲבָל בַּמָּה בְּאַרְנֵנוּ סוּף הַפְּסוּק
 - כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוֹ וְאֵינְנוּ וְלֹא יִכְיָרְנוּ עוֹד מְקוֹמוֹ.
 אָמַר לוֹ, כִּךָּ הוּא בּוֹדְאִי, אֲנֹשׁ פְּחָצִיר יָמָיו כָּמוֹ
 שֶׁאָמַר. בְּצִיץ הַשָּׂדֶה - בְּצִיץ אוֹתוֹ שָׂדֶה הַנּוֹדֵעַ -
 בֶּן יְצִיץ, שֶׁהִתְחַדֵּשׁ וְחֹדֵר בְּמַקְדָּם. (כִּךָּ יְצִיץ וְעוֹלָה. מָה

הַפְּעָם? מִשּׁוֹם)

כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוֹ וְאֵינְנוּ - זֶה רוּחַ עֲלִיּוֹן מְמִיר
 קְדוּשׁ גָּנוּז מִחֶבֶל, שֶׁכּוֹלֵל אוֹתוֹ בַּתּוֹכוֹ, וְאֵז
 אֵינְנוּ. וְזֶהוּ סוּד שֶׁל חֲנוּךְ, שֶׁכְּתוּב בּוֹ (בראשית ה)

וַאֲיַנְנוּ כִּי לָקַח אֶתְּוֹ אֱלֹהִים, זֶה אֱלֹהִים עֲלִיּוֹן. רוּחַ
 עֲלִיוֹנָה, רוּחַ גְּנוּזָה וּטְמִירָה. וְלֹא יִכְרְנוּ עוֹד
 מִקוֹמוֹ, שְׁתֵּרֵי נִכְלָלֵת רוּחַ קְטִנָּה בְּרוּחַ עֲלִיוֹנָה. מַה
 בְּתוֹב אַחֲרֵיוֹ? וְחֶסֶד ה' מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם. וְנִכְנָם
 לוֹ כִּיזֵן גְּדוֹל לְתוֹךְ קִדְשׁ תְּקַדְשִׁים, וְלוֹקְחוֹ וּמוֹלִידוֹ
 בְּמִקְדָּם, וּמִתְחַדֵּשׁ בְּנֶשֶׁךְ עֲלוֹמָיו, וְחוֹזֵר הוּא נֶעַר.

עַד שִׁשְׁבּוּ, רָאוּ צֵל שְׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶם, הוֹלֵךְ וּבֹא,
 הוֹלֵךְ וּבֹא בְּתוֹךְ הַבַּיִת. תְּמַהּוּ. אָמַר רַבִּי
 אֲבֵא, יוֹסִי בְּנִי, אָמַר לָךְ מָה תְּיָחַד לִי עִם הַמְּנוּרָה
 הַקְּדוּשָׁה. יוֹם אֶחָד תְּיִינּוּ הוֹלְכִים בְּבִקְעַת אוֹנוֹ,
 וְתִינּוּ עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה כָּל ^(דף ריח ע"א) אוֹתוֹ יוֹם, וּמִתּוֹךְ
 חוֹק הַשְּׁמַשׁ יִשְׁבְּנוּ לְיַד סֵלַע אֶחָד בְּתוֹךְ נֶקֶב אֶחָד.

אֲמַרְתִּי לוֹ, מַה זֶה שְׂבִכָּל שָׁעָה שְׂמִתְרַבִּים
 הַרְשָׁעִים בְּעוֹלָם וְחַדִּין שְׂרוּי בְּעוֹלָם,
 צַדִּיקִים שְׂבִיחָם לֹקִים עֲלֵיהֶם?! שְׂכָךְ שְׂנִינּוּ,
 בְּחַטָּא חַדוֹר, קְדוּשִׁים וְצַדִּיקִים יִתְפָּסוּ. לְמָה? אִם
 מִשׁוֹם שָׂחָם לֹא מוֹכִיחִים אֶת הָעוֹלָם עַל מַעֲשֵׂיהֶם
 - כִּמָּה הֵם שְׂמוֹכִיחִים וְלֹא מְקַבְּלִים מֵהֶם,

והצדיקים כפופים לפניהם. ואם משום שאין מי
שׁיגן על העולם - לא ימותו ולא יתפסו
בחטאייהם, שחרי חדוה היא לצדיקים באבודם.

אמר לו, בודאי בחטא הדור נתפסים הצדיקים,
והרי בארנו דברים אלו. אבל בשעה
שנתפסים הצדיקים בחלאים או במכות, זה
בשביל לכפר על העולם, ואז יתכפרו כל חטאי
הדור. מנין לנו? מכל איברי הגוף. בשעה שכל
האיברים במצוקה וחלי גדול שורה עליהם, איבר
אחד צריך ללקות כדי שיתרפאו כלם. ומיחו?
הרוע. הרוע לוקה ומוציאים ממנה דם, ואז הרי
רפואה לכל איברי הגוף.

גם כך בני העולם הם איברים זה עם זה. בשעה
שרוצה הקדוש ברוך הוא לתת רפואה
לעולם, מלקה צדיק אחד פיניהם במחלות ומכות,
ובגללו נותן רפואה לכל. מנין לנו? שכתוב (ישעיה
נב) והוא מחלל מפשעינו מדבא מעונתינו וגו',
ובחברתו נרפא לנו. ובחברתו - תקנות דם, כמו

מי שִׁמְקוּז וְרוּעַ, וּבְאוֹתָהּ חֲבוּרָה נִרְפָּא לָנוּ, רַפּוּאָה
הוּא לָנוּ לְכָל אֵיבָרֵי הַגּוּף.

וּלְעוֹלָם לֹא מַלְקָה צְדִיקָה, אֲלֵא פְּרִי לְתֵת
רַפּוּאָה לְדוֹר וּלְבֵינָהּ עֲלֵיהֶם, (וּסוּד זָה
צְדִיק וְרַע לוֹ) שְׁנֵיהֶם נֹחַ לְצַד הָאֲחֵר שְׁתֵּינִן שׁוֹלֵט
(לְשֵׁלֵט) עַל הַצְּדִיק יוֹתֵר מִהַכּוֹל, שְׁלֵא חוֹשֵׁשׁ אִז
לְכָל הָעוֹלָם וְלֹא מִשְׁנֵיחַ בָּהֶם מִהַשְׁמָחָה שֶׁהוּא
שׁוֹלֵט עֲלֵינוּ. וְאוֹתוֹ צְדִיק זוֹכֵה לְשֵׁלֵטוֹן עֲלִיוֹן
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. צְדִיק ^(דף ריח ע"ב) וְטוֹב לוֹ,
שְׁלֵא חוֹשֵׁשׁ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבֵינָהּ עַל
הָעוֹלָם.

אֲמַרְתִּי לוֹ, אֵלּוּ לֹא הָיוּ בְּזִמְנֵי אֶחָד - יָפָה. אֲבָל
כָּאֵן יֵשׁ צְדִיקָה, וְכָאֵן יֵשׁ צְדִיקָה. לָזָה יֵשׁ
מִחֲלוֹת, וְלָזָה יֵשׁ אֶת כָּל טוֹב הָעוֹלָם. אֲמַר לִי,
בְּאֶחָד מֵהֶם אוֹ בְּשְׁנֵיהֶם מִסְפִּיק, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לֹא רוֹצֵה לְהַלְקוֹת הַכּוֹל, (כ"א בְּל עוֹד) כְּמוֹ שְׁלֵא
צְרִיךְ אֲלֵא וְרוּעַ אַחַת לְהַלְקוֹת וּלְהַקְיֹז לְתֵת

רפואה לכל האיברים. גם כאן, בצדיק אחד
מספיק.

ואם מתחזקת (מכבידה) המחלה על כל האיברים,
אז צריך להקניז משתי זרועות. גם כן, אם
התרבו החטאים וכבדים על העולם, אז כל
הצדיקים לוקים, לית רפואה על כל הדור. אבל
בזמן שלא התרבו כל כן, אז רק צדיק אחד
לוקה, ושאר הצדיקים בשלום, שחרי לא צריך
העולם שכלם ילקו. גרפא העם - גרפאו הצדיקים.
ולפעמים שכל ימיהם עומדים במחלות להגן על
הדור. אם מתו - חרי גרפא הכל ונתכפר,
לפעמים כשהחטאים הם נכבדים יותר.

קמנו והלכנו, וחזק השמש היה יותר, וחדר
היתה דחוקה לנו. ראינו אילנות במדבר
ומים פתיתיהם. ישבנו תחת צל של אילן אחד של
המדבר. שאלנוהו, מה זה שכל עמי עולם לא
עושים נענוע, רק ישראל לבדם? שפשעוסיקים

בַּתּוֹרָה מִתְנַעֲנְעִים לְכָאן וּלְכָאן בְּלִי לְמוֹד שֶׁל אָדָם
בְּעוֹלָם, וְלֹא יְכוּלִים לְעַמֵּד בְּעֶצְמָם?

אָמַר לִי, הַזְכַּרְתִּי דָבָר עֲלִיּוֹן, וּבְנֵי אָדָם לֹא
יֹדְעִים וְלֹא מִשְׁגִּיחִים. יָשָׁב שְׁעָה וּבָכָה.
אָמַר, אוֹי לְבְנֵי הָאָדָם שֶׁהוֹלְכִים בְּבִהְמוֹת הַשָּׂדֶה
בְּלִי שִׁכְל. בְּדָבָר הַזֶּה לְבַדּוֹ נֹדְעוֹת נְשָׁמוֹת
קְדוֹשׁוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל בֵּין נְשָׁמוֹת עַמִּים עוֹבְדֵי
בּוֹכָבִים וּמִזֹּלוֹת. נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל נִגְזְרוּ מִתּוֹךְ גֵּר
קְדוֹשׁ שְׂדוּלָק, שְׁפָתוֹב (מְשֻׁלֵי ב) גֵּר ה' נְשָׁמַת אָדָם.
וְגַר זֶה, בְּשָׁעָה שֶׁנִּצְּאָחֻ (שְׁנִדְלָק) (דף ריט ע"א) מִתּוֹךְ תּוֹרָה
הַעֲלִיּוֹנָה, לֹא שׁוֹכֵךְ הָאוֹר עֲלָיו אֲפֵלוּ רִנֵּע. וְסוֹד
זֶה - (תְּחִלִּים פו) אֱלֹהִים אֵל יְדָמִי לָךְ. כְּמוֹ זֶה כְּתוּב -
(ישעיה סב) הַמְזַכֵּרִים אֶת ה' אֵל יְדָמִי לָכֶם. אֵין שְׁכוּךְ
לָכֶם. אוֹר הַנֵּר, בֵּינּוֹן שֶׁנִּצְּאָחֻ תּוֹךְ הַפְּתִילָה, אוֹתוֹ
הָאוֹר לֹא שׁוֹכֵךְ לְעוֹלָמִים, אֲלָא מִתְנַעֲנֵעַ הָאוֹר
לְכָאן וּלְכָאן וְלֹא שׁוֹכֵךְ לְעוֹלָמִים.

כְּמוֹ זֶה יִשְׂרָאֵל, שֶׁנְשָׁמוֹתֵיהֶם מִתּוֹךְ אוֹתוֹ אוֹר
הַנֵּר - בֵּינּוֹן שֶׁאָמַר דָּבָר אַחַד שֶׁל הַתּוֹרָה,

הרי האור דולק, ולא יכולים הם לשפך,
 ומתנענעים לבאן ולבאן ולכל הצדדים באור הנר,
 שְׁהָרִי כְּתוּב (משלי כ) נֵר ה' נְשַׁמֵּת אָדָם.

וְכִתּוּב (יחזקאל לד) אָדָם אֲתֵם קְרוּיִם אָדָם
 וְלֹא אֲמוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת.
 נְשַׁמֵּת עַמִּים עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת מִדְּעִיבַת
 הַקֶּשֶׁשׁ, בְּלֹא אֹר שֶׁשׁוֹרָה עֲלֵיהֶם, וְלִכְּן שׁוֹכְבִים וְלֹא
 מִתְנַעֲנְעִים, שְׁהָרִי אֵינִן לָהֶם תּוֹרָה וְלֹא דוֹלְקִים כָּהֵן,
 וְאֵינִן אֹר שׁוֹרָה בָּהֶם. הֵם עוֹמְדִים כְּמוֹ עֵצִים כְּתוּב
 אֵשׁ שְׁדוּלֶק בְּלִי אֹר שֶׁשׁוֹרָה עֲלֵיהֶם, וְעַל זֶה
 שׁוֹכְבִים בְּלִי אֹר כָּלָל. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, זֶהוּ בְּרוּר
 הַדְּבָר! אֲשֶׁרִי חֲלָקִי שׁוֹכֵבִיתִי לְזֶה לְשִׁמְעַת אֶת זֶה.

רְעִיָא מְהִימְנָא (רוּעָה הַנְּאֻמָּן)

וּבְחִבּוּר רֵאשׁוֹן אָמַר הָרוּעָה הַנְּאֻמָּן, מְנוּרָה
 הַקְּרוּשָׁתָה, יָפֵת אָמְרוּ רַבִּי אֲבָא וְרַבִּי
 חֲזִינָא וְרַבִּי יוֹסֵי, אֲבָל (תהלים קג) כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוֹ
 וְאֵינְנוּ - כָּאֵן צָרִיךְ לְפִתּוּחַ בְּדַבָּרִים, מַה זֶה עֲבָרָה

בו? זו עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה, אֶחָד מֵאוֹתָם מִלְּאֲכִים
רָעִים.

שְׂמֵשׁוֹם שְׁלֹא יָדְעוּ בּוֹ אוֹתָם בְּעֲלֵי חַטָּאִים, צָרִיד
לַעֲשׂוֹת לוֹ שְׁנוּי מְקוֹם וְשְׁנוּי הַשֵּׁם וְשְׁנוּי
מַעֲשֵׂה, כְּמוֹ אֲבָרָהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (בראשית יב) לָךְ לָךְ
מֵאֲרֻצֶּךָ וּמִמּוֹלְדֹתֶךָ - הֲרִי שְׁנוּי מְקוֹם. (שם י"ז) וְלֹא
יִקְרָא עוֹד אֶת שְׁמֶךָ אֲבָרָם וְהָיָה שְׁמֶךָ אֲבָרָהֶם -
הֲרִי שְׁנוּי הַשֵּׁם. שְׁנוּי מַעֲשֵׂה - שֶׁהִשְׁתַּנָּה מִמַּעֲשֵׂים
רָעִים שֶׁעָשָׂה בַּתְּחִלָּה לְמַעֲשֵׂים טוֹבִים. הוּא מִשָּׁל
לְרוּחַ שֶׁל אוֹתוֹ שְׁמֵת בְּלֹא בָנִים. כְּמוֹ זֶה עוֹשֶׂה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאָדָם כְּשֶׁנֶּגְדַשׁ אוֹתוֹ מֵאוֹתוֹ
עוֹלָם, וְהֵבִיאוֹ לְעוֹלָם הַזֶּה, וְהֲרִי נִתְבָּאֵר לְמַעֲלָה.

מִשְׁנָה פָּנָיו וַתִּשְׁלַחְתּוּ (איוב יד). וּמִשְׁוֹם זֶה כִּי רוּחַ
עֲבָרָה בּוֹ. אֶחָד מֵאוֹתָם מִלְּאֲכִים רָעִים,
כְּשֶׁרוֹאֶה אוֹתוֹ מִשְׁנָה בְּזִמְנֵי שְׁנֵפֶנֶשׁ (פ"ו) עֲמוֹ,
שׂוֹאֲלִים אוֹתוֹ שָׂאֵר הַמִּשְׁחִיתִים עָלָיו: זֶהוּ בַּעַל
חֹבֶב? הוּא עוֹנֶה לָהֶם וְאוֹמֵר: אֵינֶנּוּ.

בְּשֵׁמֶת־גֵּרֶשׁ מִמְּקוֹמוֹ וְנִנְטַע בְּמִקּוֹם אַחֵר, נֹאמַר
בוּ וְלֹא יִכְיָרְנוּ עוֹד מִקּוֹמוֹ, בְּגִלְל

(ויקרא יד) שְׁעֵפֶר אַחֵר יִקַּח וְטַח אֶת הַפֵּית. וְזֶהוּ סוֹד
וְנִתֵן אֶת הַפֵּית אֶת אֲבָנָיו וְאֶת עֲצָיו - אוֹתָם
עֲצָמוֹת וְגִידִים וּבָשָׂר שְׁתֵּיהֶם, תּוֹר לְעֵפֶר. מַה כָּתוּב
בוּ? (ישעיה סה) וְנִחַשׁ עֵפֶר לְחֶמוֹ, מִשּׁוֹם שְׁתֵּיהֶם מְנַנְע.
וְאַחֵר כָּהֵן, וְעֵפֶר אַחֵר יִקַּח וְטַח אֶת הַפֵּית, וּבִזְוָה
לוֹ עֲצָמוֹת וְגִידִים וּמִתְחַדֵּשׁ, כְּמוֹ בֵּית יֵשׁן שְׁעוֹשִׂים
אוֹתוֹ חֲדָשׁ, וְדַאי שֶׁהוּא מִתְחַדֵּשׁ.

וְמַה שֶׁאָמַר וְלֹא יִכְיָרְנוּ עוֹד מִקּוֹמוֹ - עַל רוּחַ,
שֶׁנִּבְלְלָה רוּחַ קְטַנָּה בְּרוּחַ עֲלִיזָנָה. זֶהוּ מִשָּׁל
לְאֵילָן שֶׁלֹּא עוֹשֶׂה פְרוֹת, לוֹקְחִים עֲנָפִים שָׁלוֹ
וּמִרְכִּיבִים אוֹתוֹ בְּעֲנָף שֶׁל עֵץ אַחֵר עֲלִיזָן (זה פְּזוּה)
שְׁעוֹשֶׂה פְרוֹת, וְנִבְלְלָה זֶה פְּזוּה וְעוֹשֶׂה פְרוֹת. בְּאוֹתוֹ
זְמַן נֹאמַר בוּ, וְלֹא יִכְיָרְנוּ עוֹד מִקּוֹמוֹ.

גַּם כָּהֵן בֶּן אָדָם שִׁיּוֹשֵׁב בְּעִיר שִׁיּוֹשְׁבִים כָּהֵן
אֲנָשִׁים רָעִים, וְלֹא יָכוֹל לְקַיֵּם מִצְוֹת
הַתּוֹרָה וְלֹא מִצְלִיחַ בַּתּוֹרָה - עוֹשֶׂה שְׁנוּי מִקּוֹם

וְנִעְקַר מִשָּׁם, וְנִשְׁרַשׁ בְּמָקוֹם שְׁנָרִים בּוֹ אֲנָשִׁים
 מוֹזְבִּים, בְּעַלֵּי תוֹרָה, בְּעַלֵּי מִצְוֹת. שְׁהַתּוֹרָה
 נִקְרְאת עֵץ, וְהוּא שְׁכָתוֹב (משלי ג) עֵץ חַיִּים הוּא
 לַמַּחְזִיקִים בָּהּ. וְהָאָדָם הוּא עֵץ, שְׁכָתוֹב (דברים ט)
 כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׁדָה. וְהַמִּצְוֹת שְׁכָה דוֹמוֹת
 לְפָרִי. וּמָה כָּתוּב בּוֹ? רַק עֵץ אֲשֶׁר תִּדְעַ כִּי לֹא
 עֵץ מֵאֲכָל הוּא אֲתוֹ תִשְׁחִית וְכָרְתָּ. אֲתוֹ תִשְׁחִית
 - מֵהַעוֹלָם הַזֶּה. וְכָרְתָּ - מֵהַעוֹלָם הַבָּא. וְלִבְנֵי
 צָרִיד לַעֲקֹר (אֲתוֹ מֵאֲתוֹ) מֵאֲתוֹ מָקוֹם, וַיִּנְטַע
 בְּמָקוֹם אַחֵר בֵּין צַדִּיקִים.

מָה אָדָם בְּלִי בְנִים נִקְרָא עֲקָר וְאִשְׁתּוֹ עֲקָרָה, גַּם
 כִּי תוֹרָה בְּלִי מִצְוֹת נִקְרְאת עֲקָרָה. וְלִבְנֵי
 פְּרִשׁוּתָהּ, לֹא הַמְדַרְשׁ הוּא עֲקָר אֶלָּא הַמַּעֲשֵׂה. כָּאוּ
 הַחֲבֵרִים וְהַשְׁתַּמְחִי לְפָנָיו וְאָמְרוּ, כָּעֵת לְמַדְנֵנו
 חֲדוּשׁ אֵיךְ נִבְלָלָת רוּחַ בְּרוּחַ, כְּמִי שֶׁרָאָה דָבָר
 בְּעֵינָיו וְהִבְרִיר לוֹ. מִקֵּדָם זֶה הָיָה קַבְּלָה לָנוּ, וְכָעֵת
 בְּרוּר הַדְּבָר.

וְעוֹד נֹאמֵר בְּחִבּוֹר רֵאשׁוֹן, שְׁתֵּרֵי נוֹחַ לוֹ לְסִטְרָא
 אַחֲרָא לְשֵׁלֵט עַל הַצְּדִיק יוֹתֵר מִהַכֹּל, וְלֹא
 חוֹשֵׁשׁ אִיזוֹ לְכֹל הָעוֹלָם. בֵּינן כָּף תְּרֵי צֵל הוֹדֵמֵן
 לְפִנְיָהֶם, וְאָמַר לוֹ, מַנִּין? מַאיִזֵּב. שְׂרָאָה הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא שְׁתֵּדוֹר מְחִיבִים כְּלִיָּה, וְכֹא שְׁטֵן לְקִטְרֵג,
 אָמַר לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: (איוב ט) הַשְּׂמֵת לְכָף אֶל
 עֲבָדֵי אִיזֵב כִּי אֵין כְּמַחוּ בְּ[כָּל הַ]אָרֶץ, לְהַצִּיל
 אֶת הַדּוֹר. וְהוּא מְשַׁל לְרוּעָה שְׂכָא תוֹיֵאב לְטָרַף
 אֶת צֵאֲנוּ וּלְהַאֲבִידוֹ. מַה עֲשֶׂה אוֹתוֹ רוּעָה שְׁתֵּיָה
 חָכָם? נָתַן לוֹ תִישׁ חֹזֵק וְשִׁמֵן וְגִדוֹל מִכָּלָם, אוֹתוֹ
 שְׂכָלָם נוֹחֲגִים אַחֲרָיו, וּבְרָצוֹן לְשֵׁלֵט עַל אוֹתוֹ תִישׁ
 טוֹב, שְׂכַח (הַשְּׂאִיר) אֶת כָּלָם. מַה עֲשֶׂה אוֹתוֹ רוּעָה?
 בְּשִׁעָה שְׁתוֹיֵאב הָיָה מִתְעַסֵּק עִם אוֹתוֹ תִישׁ, בְּרַח
 הַרוּעָה עִם הַצֵּאֵן וְשָׁם אוֹתָם בְּמִקּוֹמָם, וְאַחַר כָּךְ
 שָׁב לְתִישׁ וְהַצִּילוֹ מִתוֹיֵאב.

כָּךְ עֲשֶׂה תְקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם הַדּוֹר. נָתַן תְּקִדּוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אֶת הַצְּדִיק בְּרֵשׁוֹת הַמְּקִטְרֵג לְהַצִּיל
 אֶת הַדּוֹר בְּגִלְלוֹ. וְאִם הוּא חֹזֵק בְּיַעֲקֹב, נֹאמֵר כּוּ
 (בראשית לב) וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ. כָּל שְׂכֵן וְכָל שְׂכֵן שְׂנֵאֲחַ

אֹתוֹ, עַד שֶׁאָמַר שְׁלַחְנִי. אָמַר, צֵל צֵל, כִּךְ הוּא.
 אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ שָׁל אֹתוֹ צַדִּיק שֶׁהוּא חֹזֵק לְסִבֵּל
 יִסּוּרִים. כָּל שָׁכֵן מִי שֶׁמִּנְצַח בָּהֶם אֵת הַמְּקַטְרֵג
 שָׁלוֹ, שֶׁהוּא שׁוֹלֵט עַל כָּל דּוֹר, וְנִקְשָׁב לוֹ כְּאֵלוֹ
 הוּא הַצִּיל אֹתָם, וְהִקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה אֹתוֹ
 רוּעָה עֲלֵיהֶם בְּמִקְוָמוֹ, וְלִבְנֵי זָכָה רוּעָה הַנְּאֻמָּן
 לְהִיּוֹת רוּעָה עַל יִשְׂרָאֵל. וְלֹא עוֹד, אֵלָּא שְׁכַךְ
 מִשְׁלִיטוֹ עֲלֵיהֶם בְּעוֹלָם הַבָּא, מִשּׁוּם שֶׁהַצִּיל אֹתָם
 שְׁלֹא נֶאֱבְדוּ מִשָּׁם, שֶׁהִנְהִיגָם בְּתוֹרָה וּבְמַעֲשִׂים
 טוֹבִים.

בֵּין כִּךְ בָּא רוּעָה הַנְּאֻמָּן, אָמַר לָהֶם, וְלָמָּה לוֹקָה
 זְרוּעַ יָמִין? שְׁדַרְךָ כָּל בְּעָלֵי הַרְפּוּאָה שֶׁמִּקְיֹזִים
 בַּהֲתַחֲלָה זְרוּעַ יָמִין, וַתְּרִי זְרוּעַ שְׁמַאל קְרוּבָה לְלֵב,
 וּמִדּוּעַ לֹא מִקְיֹזִים אֹתָהּ? אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם
 שֶׁתְּקַדּוּשׁ כְּרוּךְ הוּא לֹא רוּעָה לְתִלְקוֹת יוֹתֵר,
 שֶׁתְּרִי בְּזָה מִסְפִּיק, וְאִם כְּבִדָּה הַמְּחַלָּה עַל אֵיבְרֵי
 הַגּוּף, מִקְיֹז מִזְרוּעַ שְׁמַאל.

אמר לו, אם לא היו שניהם בזמן אחד - יפה, אבל כֵּאֵן יש צדיק, וכֵּאֵן יש צדיק. לֹא־יש חֲלָאִים ומכּוֹת, וְלֹא־יש טוֹב. לָמָּה? אם יכבד החלי - יקיו לשניהם, שיהם שְׁתֵּי זְרוּעוֹת, לְתֵת רְפוּאָה לְכֹל הָאֵיבָרִים. וְאִם לֹא יכבד בו החלי על כֹּל הָאֵיבָרִים, לָמָּה מִקְיוֹ לְזְרוּעַ יָמִין יוֹתֵר מִהַשְּׂמֵאל? אֵלֵּא (אמר לו), אֵמֵר אֶתָּה.

אמר לו, וְדַאי גוֹף וּשְׁתֵּי זְרוּעוֹת הֵם כְּנֶגֶד הָאֲבוֹת. רֵאשׁ כְּנֶגֶד אָדָם הָרֵאשׁוֹן, זְרוּעַ יָמִין כְּנֶגֶד אַבְרָהָם, זְרוּעַ שְׂמֵאל כְּנֶגֶד יִצְחָק, גוֹף כְּנֶגֶד יַעֲקֹב. וּמִתּוֹךְ לְגוֹף - כְּבֵד לְיָמִין, מְחוּל לְשְׂמֵאל - עֲשׂוּ וַיִּשְׁמְעֵאל. לֵב יַעֲקֹב, כְּאִמְצַע. כְּנֶפִי רֵאָה וּכְלִיֹּת כְּנֶגֶד אַבְרָהָם וַיִּצְחָק. רֵאָה מַיִם, שְׁתֵּם (כְּנֶפִי רֵאָה שׁוֹאֲבִים) שׁוֹאֲבִים כָּל מַיִני מִשְׁקִים. כְּלִיֹּת אֵשׁ, שְׂמֵכְשָׁלוֹת זָרַע שְׂיֹרֵד מִהַמַּחַ.

ומשום שאַבְרָהָם הוּא מַיִם, שָׁם זָרַעוּ כְּנֵלוֹת אֲדוּם, וּמִשׁוּם זֶה כְּבֵד לְיָמִין אַבְרָהָם. וּמִרְהָ, שְׁחֶכְבֵד הוּא חֶרֶב שְׁלָה, הוּא מְרָה, נֵאמֵר

בַּת (משלי ה) וְאַחֲרֵיתָהּ מָרָה כַּלְעֵנָה. וְאִם מִתְרַבִּים
הַחֲטָאִים בְּבָנֵי אֲבֹתָם, שָׂהֵם בְּגִלּוֹת אָדוּם, נִכְבָּד
בּוֹ הַחֲלִי עֲלֵיהֶם מִצַּד הַכְּבֵד. וְרוּעַ יְמִין צָרִיף
לְהַלְקוֹת, לְהַקְיֹז מִמֶּנּוּ דָם. שְׂמִי שְׁלָקְחוּ מִמֶּנּוּ
מִמוֹנּוֹ כְּאֵלוֹ שָׁפְכוּ דָמוֹ, וְנִשְׂאָר עָנִי, שְׁעָנִי חָשׁוּב
כַּמֶּת.

וְאִם הַחֲטָאִים מִתְרַבִּים מִצַּד בְּנֵי יִצְחָק, שָׂהֵם
(בְּגִלּוֹת) בֵּין יִשְׁמָעֵאל, בֵּית חָלִיז יִכְבָּד מִצַּד
מַחֹל שְׁבַשְׂמֵאל, וְצָרִיף לְהַקְיֹז וְרוּעַ שְׂמֵאל, וְלֹא
יִזְתֵּר.

וְאִם מִתְרַבִּים הַחֲטָאִים בְּבָנֵי יַעֲקֹב, שָׂהֵם אֲחֻזִּים
לְשָׂנֵי צָדִדִים, שָׂהֵם מִפְּזָרִים בְּבָנֵי עֵשָׂו
וְיִשְׁמָעֵאל, הָרִי הַחֲלִי נִכְבָּד עַל הַגּוֹף, וְצָרִיף לְהַקְיֹז
מִשְׁתֵּי זְרוּעוֹת. וְאִם כָּל הַשְּׁלֵשָׁה בְּמַחֲלוֹת כְּאַחֵד,
הָרִי הַחֲלִי עָלָה לְרֵאשׁ, וְצָרִיף לְהַקְיֹז וְרִידֵי הָרֵאשׁ,
וְשְׁלֵשֶׁת אֵלֶּה נַעֲשׂוּ מְרַכְּבָה לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן
וְלְאַבוֹת, וּבָהֶם הִתְחַזְּקוּ לְסַבֵּל יְסוּרִים, לְהַגִּן עַל
הַדּוֹר לְאַרְבַּעַת צָדִדֵי הָעוֹלָם.

אוי לָהֶם לְדֹר שְׁגֹרְמִים שְׁיִלְקוּ הָאֲבוֹת וְאָדָם
הָרֵאשׁוֹן וְאֵלֶּה הַצְּדִיקִים שְׁפִינִיָּהֶם, שְׂאִין
הַפְּרָדָה בֵּין צְדִיקִים אֵלֹו לָאֲבוֹת וְאָדָם, שְׁהֶם
נְשָׁמוֹת שְׁלָהֶם, וְהִדְחַק וְהִצְעֵר וְתִיגוֹן שְׁלָהֶם
מִנִּיעִים לָאֲבוֹת וְלָאָדָם. כְּמוֹ שְׁחֵים, נְחָלִים אֵלֹו
שְׂיִוְצָאִים מִשָּׁם, אִם חוֹזְרִים עֲבוּרִים וּמְלַבְּכִים
לָיִם, תְּרֵי תָיִם נוֹטֵל מִעֲבִירוֹת וְלִבְלוּךְ שְׁלָהֶם.
וּבְכַח תָּיִם שְׁחֵוֹא תִקְוָה, לֹא סוֹבֵל לִבְלוּךְ שְׁלָהֶם
וְזוּרַק אוֹתוֹ הַחֹצֵה, וְנִשְׁאַרוּ הַנְּחָלִים צְלוּלִים
וְנֹכִים מֵאוֹתוֹ לִבְלוּךְ.

כְּמוֹ שְׂאֵמָא מְנַקָּה לִבְלוּכֵי בְנֵיהָ תְקַטְנִים, כְּךָ
הָאֲבוֹת מְטַחְרִים תְּטָאִים וְלִבְלוּכִים שְׁל בְנֵי
יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁנִּמְצָאִים בָּהֶם צְדִיקִים כְּמַעֲשֵׂיהֶם,
תּוֹקִים לְסִבֵּל יִסּוּרִים עַל דּוּרָם. בְּאוֹתוֹ זְמַן אִין
הַפְּרָדָה בָּהֶם. כָּאוּ כֵּלָם וּבִרְכוּהוּ, וְאָמְרוּ לוֹ, סִינֵי
סִינֵי, שְׁתִּקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא וְשְׁכִינְתוֹ מְדַבְּרַת בְּפִיו,
מִי יָכוֹל לַעֲמֹד לְפָנָיו בְּכֹל? אֲשֶׁרֵי חֵלְקֵנוּ שְׂזוּכֵינוּ
לְחִידֵשׁ חֲבוּר רֵאשׁוֹן זֶה כְּךָ לְהֵאִיר שְׁכִינָה בְּנִלוֹת.

אָמַר לָהֶם, רַבָּנִים שָׁל כָּל דּוֹר הֵייתֶם בְּזִמְנֶם, כָּל
 שָׁכֵן מִנּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, שְׁחַכְמָתוֹ מְאִירָה בְּכָל
 הַדּוֹרוֹת שֶׁהָיוּ אַחֲרָיו, אֵל תִּתְּנוּ דְמִי
 לְקְדוּשׁ-כְּרוּךְ-הוּא בַּתּוֹרָה עַד יַעֲרָה עָלָיו רוּחַ
 הַקֹּדֶשׁ (אֵל שְׂבִינְתוֹ), שְׁחַרְיֵי אֵין רְשׁוֹת לְהַשְׁתַּמֵּשׁ
 בְּמַטְטְרוֹ"ן שֶׁר הַפְּנִים בַּק לָךְ, שְׂאוֹתֵינִי שְׁלוֹ
 רְמוּזִים בְּשִׁמְךָ.

וְכַעַת צָרִיךְ רוֹפֵא לְדַעַת בְּכַמָּה מַעֲלוֹת עָלָה דְפָק
 אוֹתוֹ הַחוּלָה בְּגִלּוֹת אָדוּם, שֶׁנֶּאֱמַר עָלָיו
 שְׁחוּלַת אֶהְבָּה אָנִי. שְׁחַרְיֵי כַּמָּה רוֹפְאִים הִתְכַּנְּסוּ
 עָלָיו לְדַעַת סוּף תַּחֲלִי שְׁלוֹ בְּדַפִּיקוֹת תִּלְלוֹ, וְלֹא
 הָיָה אַחַד מֵהֶם שִׁיזְדַּע בָּהֶם שְׁדַפְּק אוֹתוֹ חוּלָה לֹא
 כָּל רוֹפֵא בְּקִי לְדַעַת בּוֹ, שְׁיִישׁ דְּפִיקוֹת שָׁל קַשְׁר"ק
 קַש"ק קַר"ק, שְׁתַּנְּבִיא אָמַר עֲלֵיהֶם (ישעיה כו) כְּמוֹ
 הָרָה תִּקְרִיב לְלֶדֶת תִּחִיל תִּזְעַק בְּתַכְלִיחָה.

וְכַלָּם עֲשָׂרָה שׁוֹפְרוֹת, כְּלוּלִים בְּשִׁלְשָׁה, שְׁהֶם
 סִימָן קַש"ר, שֶׁהוּא תִּקְיָעָה שְׁבָרִים תִּרְוָעָה.
 וְתִקְיָעָה נְרִאִית אֶרֶךְ תִּגְלוֹת, שְׁבָרִים הִתְקַרְבוֹת

הגלות. בתרועה תבא הגאולה, שנראה לחק אחר
 לחק, ואין רוח בין זה לזה, שנדאי פיון ששאר
 עמים מעבדים את ישראל בגלות, דחקם מקרב
 להם הגאולה. גם כן מהירות הדפק זה אחר זה,
 בו יוצאת נפש האדם, אחר שאין רוח בין זה לזה.

קשר"ק קש"ק קר"ק, הוא ששם קש"ר, תקיעה
 שבדים תרועה, שיעבר בו שקר מן
 העולם, (דף ריט ע"ב) שבו שבועה - (שמות יז) מלחמה לה'
 בעמלק. יתעורר בעולם שיר פשוט, וכפול,
 ומשמש, ומרבע, שהוא עולה אותיות שלו: י'
 י"ה, יה"ו, יהו"ה - ע"ב. באותו זמן - ובין
 צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלוזו וחסידים
 ברנה יגילו. ו' תוספת - אלה הששי. קדם שלו
 עק"ב, חרב בית המקדש, ולאחריו עד תשלום
 רע"ב יהיה ער"ב. זהו שפתוב (שם מז) ערב וידעתם
 כי ה' הוציא אתכם וגו'. (בראשית מד) כי עבדך ערב
 את הנער וגו'. (ער כאן רעיא מהימנא).

קוּם רַבִּי אַבְא לְחַדֵּשׁ דְּבָרֵי תוֹרָה שְׂאֵמְרָתָּ
 בְּחַבּוּר רֵאשׁוּן. פָּתַח רַבִּי אַבְא וְאָמַר,
 (ישעיה מב) שִׁירֹו לְה' שִׁיר חֲדָשׁ תְּהַלֵּלְתוּ מִקְצֵה
 הָאָרֶץ וְגו'. בְּמַה חֲבִיבִים יִשְׂרָאֵל לְפָנַי הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, שְׁחֲדוּהָ שְׁלָחָם וְתִשְׁבַּחְתָּ שְׁלָחָם אֵינָה
 אֵלָא (לְשִׁתְּףָ אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁבְיָנְתוּ בְּאוֹתוֹ שְׂבָדָ וְכו') בּוּ.
 שְׂבָדָ שְׁבִינּוּ, כָּל חֲדוּהָ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׁלֵא
 מְשַׁתְּפִים בָּהּ אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא (וְשִׁבְיָנְתוּ),
 אֵינָה חֲדוּהָ. וְעֵתִיד הוּא סְמָאֵל וְכָל סִיעָתוֹ
 לְקַטְרַג לְאוֹתָהּ חֲדוּהָ, (וְיִחִיד) וְיִשְׂאֵר בְּצַעַר וּבְכִי,
 וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא מְשַׁתְּפָ בְּאוֹתוֹ הַצַּעַר.

אֲבָל מִי שְׂמְשַׁתְּפָ אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 וְשִׁבְיָנְתוּ בְּחֲדוּתוֹ, אִם יָבֵא מְקַטְרַג
 לְקַטְרַג בְּאוֹתָהּ חֲדוּהָ, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁבְיָנְתוּ
 מְשַׁתְּפָ בְּאוֹתוֹ צַעַר. מַה פְּתוּב בּוּ? (שם סג) בְּכָל
 צָרָתָם לוֹ צָר. וּבְמַה? מְשׁוּם שְׂעֵמוֹ אֲנָכִי בְּצָרָה.

וּמַנִּין לָנוּ שְׂיֵישׁ לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל לְשִׁתְּפָ אֶת הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא וְשִׁבְיָנְתוּ בְּחֲדוּתָם? (מְשׁוּם שְׂאֵינָהּ

שְׂמַחָה, אֵלֵּא בְּשִׁתְּפוֹת שְׁלוֹ מֵאֵלֹהִים (תהלים קמ"ט) יִשְׂמַח
 יִשְׂרָאֵל בְּעֲשָׂיו. אוֹתָהּ חֲדוּהַ שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֵינָהּ,
 אֵלֵּא בְּעֲשָׂיו. בְּעֲשָׂיו?! בְּעוֹשֵׂיו צָרִיךְ לוֹ לְכַתּוּב!
 אֵלֵּא אֵלֹהֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְנֵתוֹ, וְאָבִיו
 וְאִמּוֹ. שָׂאֵף עַל גַּב שְׂמֵתוֹ, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 עוֹקְרֵם מִזֶּן עֵדוֹן וּמְבִיאֵם עִמּוֹ לְאוֹתָהּ חֲדוּהַ,
 לְקַחַת חֵלֶק שֶׁל חֲדוּהַ עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 וְשִׁכְנֵתוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב ט) הֲעֵשׂוּ יֵגֵשׁ חֲרָבוֹ.

דָּבָר אַחֵר בְּעֲשָׂיו - מְשׁוּם שֶׁכֵּן אָדָם נִעְשָׂה
 בְּשִׁתְּפוֹת אֵישׁ וְאִשָּׁה וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 וְעַל סוּד זֶה כָּתוּב (בראשית א) נִעְשָׂה אָדָם, בְּשִׁתְּפוֹת.
 שְׁשֻׁנָּנוּ, שְׁלֵשָׁה אֲמָנִים עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְהוֹצִיא מֵהֶם עוֹלָם, וְאֵלֹהֵם הֵם: הַשָּׁמַיִם, וְהָאָרֶץ,
 וְהַמַּיִם. וְכָל אֶחָד שְׁשֻׁשׁ יוֹם אֶחָד, וְחִזְרוּ כְּמִקְדָּם.

יוֹם רִאשׁוֹן הוֹצִיאוּ הַשָּׁמַיִם אֲמָנוֹת שְׁלָהֶם, שְׁכָתוּב
 (ש"ס) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. יוֹם שֵׁנִי
 הוֹצִיאוּ הַמַּיִם אֲמָנוֹת לְמַעֲשָׂה, שְׁכָתוּב (ש"ס) וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְגו'. עַלֹּ חֲצֵי מַיִם

לְמַעַלָּה, וַחֲצִי מִיָּמִים נִשְׁאַרוּ לְמַטָּה. וְאַלְמָלֵא כָּךְ
 שָׁהֲמִים נִפְרְדוּ, הָעוֹלָם לֹא הָיָה עוֹמֵד. יוֹם שְׁלִישִׁי
 עָשְׂתָה הָאָרֶץ וְהוֹצִיאָה כָּמוֹ שְׂצוֹתָהּ, שְׁכַתוֹב
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תִּדְשֵׂא הָאָרֶץ דְּשֵׂא עֵשֶׂב, וְכַתוֹב
 וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דְּשֵׂא וְגו'.

עַד כָּאֵן כָּל אֲמָנוֹת מִשְׁלָשָׁה אֱלֹה הוֹצִיא אֲמָנוֹתוֹ,
 וְעָשׂוּ מֵה שְׁהֶצְטוּוֹ. נִשְׁאַרוּ שְׁלָשָׁה יָמִים
 אַחֲרוֹנִים. יוֹם רְבִיעִי הֶצְטוּהָ אֲמֵן רֵאשׁוֹן לַעֲשׂוֹת
 אֲמָנוֹתוֹ, שְׁכַתוֹב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֵרֶת וְגו',
 וַחֲיִנוּ שָׁמַיִם. בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי הוֹצִיאָה הַמַּיִם, שְׁהוּא
 אֲמָנוֹת אַחֲרֶת, שְׁכַתוֹב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרְעוּ הַמַּיִם
 וְגו'. בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי עָשְׂתָה הָאָרֶץ אֲמָנוֹתָהּ, שְׁכַתוֹב
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְגו'.

כִּיּוֹן שִׁשְׁלָשֶׁת הָאֲמָנִים הָאֵלֶּה הַשְּׁלִימוֹ מַעֲשֵׂיהֶם,
 אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֲמָנוֹת אַחַת
 יֵשׁ לִי לַעֲשׂוֹת, וְהוּא אָדָם. הִתְחַבְּרוּ כְּאַחַד, וְאַנִּי
 עִמָּכֶם, נַעֲשֶׂה אָדָם. גּוֹף שְׁלֹכֶם, וְאַנִּי אֶתִּיהָ שְׁתַּף
 עִמָּכֶם וְנַעֲשֶׂה אָדָם. כָּמוֹ שְׁכַתְחֻלָּה הָיָה בְּשְׁתַּפּוֹת,

גם אחר כך כן. אבא - שבו עושה מעשה השמים ומעשה המים, והאשה - שהיא אמן שלישי כמו הארץ, והקדוש ברוך הוא שהשתף יחד אתם. ועל סוד זה כתוב פעשיו.

ואף על גב שאבא ואמא נפרדו מהעולם הזה, יש חדוה בכל שתפות. ששנינו, בשעה שהאדם ^(דף רב ע"א) משתף את הקדוש ברוך הוא בחדוה שלו, בא הקדוש ברוך הוא לגן עדן ועוקר משם את אביו ואמו, שהם שתפים אתו, ומביא אותם עמו לאותה חדוה, וכלם מומנים שם, ובני אדם לא יודעים. אבל בצרת האדם, הקדוש ברוך הוא מומן אליו לברו, ולא מודיע לאביו ולאמו. והו' שכתוב (תהלים יח) בצר לי אקרא ה' ואל אלהי אשוע וגו'.

רעיא מהימנא

אמר הקדוש ברוך הוא, אני ושכינתי שתפות הנשמה, ואביו ואמו שתפות הגוף. שאביו מודיע לבן של העינים ושל העצמות ושל הגידים

והמת, והאשה שחר שפעינים ושער וכשר ועזר.
 וגם כך שמים וארץ וכל חיליהם השתתפו
 ביצירתו: מלאכים, מהם יצר הטוב ויצר הרע
 להיות מציד משניהם. שמש ולבנה להאיר לו פיוס
 ובלילה. חיות ובהמות ועופות ודגים להתפרנס
 מהם, וכל עצים וזרעי הארץ להתפרנס מהם.

מה עשה הקדוש ברוך הוא? עקר את אביו ואמו
 מן ערן והביאם עמו, להיות עמו בחדות
 בנו, ואין חדוה בחדות הנאלה, שכתוב פה (דברי
 הימים-א מז) ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים
 ה' מלך. אז ירננו עצי היער מלפני ה' כי בא
 לשפוט את הארץ. (עד כאן רעיא מהימנא).

חזר אותו צל של קדם והלך לתוף הפית כמו
 דמות אדם. נפל על פניו רבי אבא. אמר
 רבי יוסי, נזפרתי שפמקום זה ראייתי את רבי
 פנחס בן יאיר, יום אחד תיה עומד במקום זה
 ותיה אומר כך: פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן,
 באות י' קטנה.

מִשׁוּם שִׁשְׁנֵי א"ב רְשׁוּמִים - אֵלֶּפָּא בִּיתָא שְׁל
 אוֹתִיּוֹת גְּדוּלוֹת, וְאֵלֶּפָּא בִּיתָא שְׁל
 אוֹתִיּוֹת קְטַנּוֹת. אוֹתִיּוֹת גְּדוּלוֹת הֵן בְּעוֹלָם הַבַּיִת,
 וְאוֹתִיּוֹת קְטַנּוֹת הֵן בְּעוֹלָם הַתְּחִינּוֹן. י' קְטַנָּה,
 אוֹת בְּרִית הַקְּדוּשׁ. בֵּינוֹן שְׁפַנְחָם קִנְיָא עַל בְּרִית
 זו, גְּתוּסְפָה לו' י' קְטַנָּה, סוּד בְּרִית זו.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: מָה אֶעֱשֶׂה
 עִם מִשָּׁה? בְּרִית זוֹ מִמִּשָּׁה הִיְתָה, וְכִלְתּוּ
 הִיְתָה, גְּנָאֵי הוּא לְתַת אוֹתָהּ לְאַחַר בְּלֵי דַעַת
 וְרִצּוֹן מִשָּׁה. לֹא נָאָה זֶה. הִתְחִיל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 וְאָמַר לְמִשָּׁה: מִשָּׁה, פְּנִיחָם בֵּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶחָרֹן
 הַכֹּהֵן. אָמַר לוֹ מִשָּׁה: רְבוּנוּ שְׁל עוֹלָם, מַהוּ? אָמַר
 לוֹ, אַתָּה הוּא שְׁמִסְרַת נְפִשְׁךָ עַל יִשְׂרָאֵל שְׁלֹא
 יֵאבְדוּ מִן הָעוֹלָם בְּכַמָּה פְּעָמִים, וְהוּא הִשִּׁיב אֶת
 חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. אָמַר מִשָּׁה: מָה אַתָּה
 רוֹצֵה מִמֶּנִּי? הָרִי תְּכַל שְׁלָךְ!

אָמַר לוֹ: הָרִי תְּכַל שְׁלָךְ הִיא, אָמַר לוֹ שְׁתִּשְׂרָה
 בְּתוֹכוֹ. אָמַר מִשָּׁה: הָרִי בְּלֵב שְׁלָם תִּתִּיחָה

אֵלָיו. אָמַר לוֹ: אָמַר אֶתָּה בְּפִיךָ וְהָרַם קוֹלְךָ,
 שְׂאֵתָה מִסֵּרְתָּ אוֹתָהּ בְּרָצוֹן וּבְלֵב שָׁלֵם. זֶהוּ
 שְׂכַתוֹב לָכֵן אָמַר. אֶתָּה אָמַר בְּרָצוֹן: הִנְנִי נִתֵּן לוֹ
 אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם. שְׂאֵלוֹ הִקְדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא, הָיָה
 לוֹ לֹאמַר: לָכֵן אָמַר לוֹ הִנְנִי נִתֵּן לוֹ אֶת בְּרִיתִי
 שָׁלוֹם. אֲבָל לֹא כָתוּב אֵלָּא לָכֵן אָמַר. וְאִם תֹּאמַר
 שְׂהַעֲבָרָה מִמִּשְׁחָה - לֹא. אֵלָּא כִּינֵר זֶה שְׂמַדְלִיקִים
 מִפְּנֵי - זֶה נוֹתֵן וּמְחַנֵּת, וְזֶה לֹא נִגְרַע מִפְּנֵי.

בָּא אוֹתוֹ הַצֵּל, וַיֵּשֶׁב, וַיִּנְשָׁקוּ. שָׁמְעוּ קוֹל אֶחָד
 שְׁתָּהּ אוֹמַר: פִּנּוּ מְקוֹם, פִּנּוּ מְקוֹם לְרַבִּי
 פִּנְחָם בֶּן יֵאִיר, שֶׁהוּא אֶתְכֶם. שְׂשִׁנִּינוּ, שְׂכָל מְקוֹם
 שְׂצַדִּיק תִּדְשׁ בּוֹ דְבַרִי תוֹרָה, בְּשִׁחָהּ בְּאוֹתוֹ
 הָעוֹלָם פּוֹקֵד אֶת אוֹתוֹ מְקוֹם וּבָא אֵלָיו, וְכָל שְׂכִין
 בְּשִׁשְׁרוּיִים בּוֹ צַדִּיקִים אַחֲרִים לְתִדְשׁ בְּאוֹתוֹ מְקוֹם
 שְׂאוֹמְרִים דְבַרִי תוֹרָה, כְּמוֹ זֶה שְׁתָּהּ בָּא רַבִּי
 פִּנְחָם בֶּן יֵאִיר לְפָקֵד אֶת מְקוֹמוֹ וּמִצָּא צַדִּיקִים
 אֵלוֹ מְחַדְשִׁים דְבַרִי תוֹרָה, וְהִתְחַדְּשׁ בְּמִקְדָּם אוֹתוֹ
 דְבַר שֶׁל רַבִּי פִּנְחָם בֶּן יֵאִיר לְפָנָיו.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, נָאֵה הַדָּבָר שֶׁל רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יֵאִיר, שְׁתַּרְי לֹא כָּתוּב לָכֵן הִנְנִי נוֹתֵן, אֶלֶּא לָכֵן אָמַר הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ. וְכִי דָּבָר זֶה הָיָה גִּנּוּז מַחֲסִיד זֶה תַּחַת יָדָךְ וְלֹא הָיִיתָ אוֹמֵר?! אֲשֶׁרִי חֶלְקֵנוּ שְׂוָכֵינוּ לְהִיּוֹת פְּסִיּוּעַ שֶׁל הַצֵּל הַקְּדוֹשׁ כָּאֵן.

גַּם הוּא פָּתַח וְאָמַר מִשְׁמוֹ שֶׁל רַבִּי פִּנְחָס, (קהלת ט)
 כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת בְּכַחַךְ עֲשֵׂה וְגו' -
 כִּמָּה נָאֵה לוֹ לְאָדָם בְּעוֹד שְׁתֵּנֵר דּוֹלֵק וְשָׂרוּי עַל
 רֵאשׁוֹ לְהִשְׁתַּדֵּל וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן רַבּוֹנוֹ, מִשׁוּם
 שְׂאֵוֹתוֹ הֵנֵר הוּא כ"ח שְׂשָׂרוּי עֲלָיו, וְלָכֵן כָּתוּב
 (במדבר יד) יִגְדַל נָא כַח יי. כַח יי, וְהוּ כַח שְׂשׂוֹרָה עַל
 רֵאשׁ תַּצְדִּיקִים וְכֹל אוֹתָם שְׂמִשְׁתַּדְּלִים בְּרְצוֹן
 רַבּוֹנָם. וְעַל זֶה שְׂנִינּוּ, כָּל הָעוֹנָה אָמֵן יְהֵא שְׂמִיָּה
 רַבָּא מְבַרְךְ בְּכֹל כַּחוֹ. (וְהוּ כַחוֹ)

וְדַאי צְרִיךְ לְעוֹרֵר כָּל אֵיבָרָיו בְּכַח תּוֹק, מִשׁוּם
 שְׂבִתָּתְעוֹרְרוֹת תּוֹקָה שְׂבִתָּתְתוֹק, הַתְּעוֹרֵר
 אוֹתוֹ כַח קְדוֹשׁ עֲלִיּוֹן וְעֵלָה לְתוֹךְ הַקְּדוֹשׁ, וְנִשְׁבַּר

כַּח וְחֹזֵק הַצַּד הָאֲחֵר. וְלָכֵן ^(דף רב ע"ב) בְּכַתְּף, אֲשַׁרְיֶךָ
לַעֲשׂוֹת רְצוֹן רַבּוֹנְךָ.

כִּי אִין מַעֲשֵׂה וְחֲשַׁבּוֹן וְגו', מִשּׁוּם אֲשַׁבְּאוֹתוֹ כַּח יֵשׁ
מַעֲשֵׂה הַשְּׁתַדְלוֹת לְהַשְׁתַּדֵּל בְּעוֹלָם הַזֶּה
אֲנִקְרָא מַעֲשֵׂה, עוֹלָם הַמַּעֲשֵׂה, לְהַשְׁלִים סוּף
הַמַּחֲשָׁבָה. וְחֲשַׁבּוֹן - זֶהוּ עוֹלָם אֲשֶׁתְּלוּי בְּדַבּוּר,
אֲשֶׁתְּרֵי הַחֲשַׁבּוֹן בְּדַבּוּר תְּלוּי. וְלָכֵן כָּל הַגִּימַטְרִיאוֹת
וְתַקּוּפוֹת הָעֵבוּרִים שֶׁל הָעוֹלָם הֵם בְּלִבְנָה. וְדַעַת
- זֶהוּ סוּד אֲשֶׁה צְדָדִים אֲשֶׁתְּלוּיִים בַּמַּחֲשָׁבָה,
וְנִקְרָאִים עוֹלָם שֶׁל אוֹתָהּ מַחֲשָׁבָה. וְחֻכְמָה -
אֲשֶׁהכֹּל תְּלוּי מִמְּנָה.

וְכָל אֵלּוּ כְּלוּלִים בְּאוֹתוֹ כַּח, מֵה אֲשֵׁינ בֵּן בְּצַד
הַשְּׂאוּל, דְּרַגְת הַגִּימַטְרִיָּה. אֲשֶׁתְּרֵי כָּל אָדָם אֲשֵׁל
מִשְׁתַּדֵּל בְּכ"ח זֶה בְּעוֹלָם הַזֶּה לְהַכְּנִים בּוֹ בְּמַעֲשֵׂה
וְחֲשַׁבּוֹן וְדַעַת וְחֻכְמָה, סוּפוֹ לְהַכְּנִים בַּשְּׂאוּל, אֲשֵׁינ
בּוֹ מַעֲשֵׂה וְחֲשַׁבּוֹן וְדַעַת וְחֻכְמָה. אֲשֶׁתְּרֵי הַצַּד הָאֲחֵר
הוּא דְרָךְ שְׂאוּל, אֲשֶׁתְּתוֹב (מִשְׁלִי ז) וְדְרָכֵי שְׂאוּל בֵּיתָהּ.

מי שיתרפה מב"ח הקדוש הוזה, מתחזק בו צד האחר, ששאל ביתה.

אֲשֶׁר אַתָּה הַלֵּךְ שָׁמָּה. וְכִי כָּל פְּנֵי הָעוֹלָם הוֹלְכִים לִשְׂאֹל? בֵּן, אֲבָל עוֹלָיִם מִיָּד, שְׂפָתוֹב (שמואל-א ב) מוֹרִיד שָׂאֹל וַיַּעַל. פָּרַט לְאוֹתָם רִשְׁעִים שְׁלֹא תִרְחָרוּ תְּשׁוּבָה לְעוֹלָמִים, שִׁיּוֹרְדִים וְלֹא עוֹלָיִם. וְאַפְלוּ צַדִּיקִים גְּמוּרִים יוֹרְדִים לְשָׁם. לָמָּה יוֹרְדִים? מִשּׁוֹם שְׁלוֹקָחִים כַּמָּה רִשְׁעִים מִשָּׁם, וּמַעֲלִים אוֹתָם לְמַעְלָה. (וְשָׁם גּוֹרְמִים לָהֶם לְחַרְחֵר בְּתְּשׁוּבָה) וְיִמֵּי הֵם? אוֹתָם שֶׁחֲרָחְרוּ תְּשׁוּבָה בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא יָבִלוּ, וְהִסְתַּלְּקוּ מִהָעוֹלָם. וְצַדִּיקִים יוֹרְדִים בְּגִלְגַּל חֲרִשְׁעִים לְתוֹךְ הַשָּׂאֹל, וְלוֹקָחִים אוֹתָם, וּמַעֲלִים אוֹתָם מִשָּׁם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּתוּב (קהלת ז) אַחַת לְאַחַת לְמִצְאָה חֲשָׁבוֹן. חֲשָׁבוֹן שֶׁל גִּימְטְרִיאוֹת שְׁעוֹמְדִים בְּלִבְנָה, בְּאִיזוֹ דְרָגָה שָׁלָה הֵם? לֹא הִשִּׁיב לוֹ. אָמַר, שָׁמַעְתִּי וְלֹא נִזְכַּרְתִּי בְּדַבָּר. קָם אוֹתוֹ הַצֵּל וְחָפָה בְּעֵינָיו שֶׁל רַבִּי אֲבָא. נָפַל עַל פָּנָיו מִתוֹךְ פֶּחָד. עַד

שְׁתִּיחַ נֹפֵל עַל פָּנָיו, נָפַל פָּסוּק בְּפִיו, שְׁפָתוֹב (שיר
 השירים ז) עֵינָיו בְּרָכוֹת בְּחֻשְׁבוֹן עַל שַׁעַר בַּת רַבִּים.
 וְאֵלוֹ הָעֵינַיִם שָׁלָה: פְּרַפְּרָאוֹת לְתוֹךְ חֲכָמָה עֲלִיוֹנָה
 שְׁנַמְשָׁכָה מְלַמְעָלָה, וּמִתּוֹךְ חֻשְׁבוֹן וּתְקוּפוֹת
 וְעִבּוּרִים מִתְמַלְאִים, וְנִעְשׂוּ בְרָכוֹת, שִׁצְצָאוּ מִיָּמִין
 לְכָל הַצְּדָדִים, (אוֹתוֹן עֵינַיִם) עַד שְׁנַפְקָדוֹ לְכָל חֻשְׁבוֹן
 וְעִבּוּרֵי הַלְבָנָה בַלְבָד (שְׁבַחוּיָן) וְכוּכָבִים וּמְזֻלוֹת
 לַעֲשׂוֹת חֻשְׁבוֹן, וְזֵהוּ שַׁעַר בַּת רַבִּים, זֹהֵי הַלְבָנָה
 שְׁבַחוּיָן.

אָמַר רַבִּי אֲבָא לְרַבִּי יוֹסִי, אוֹתָהּ מְרַנְלִית קְדוּשָׁה
 שְׁתִּיתָה תַּחַת יָדָהּ, מִתּוֹךְ סִיּוּעַ שָׁל תְּחַסִּיד
 תְּקַדּוּשׁ שְׁהוּא אֲצִלְנוּ, כַּמָּה יָפָה הוּא, וְחֻזְרָנוּ בּוֹ.
 שְׁתִּירֵי וְדַאי לֹא צָרִיךְ לְהוֹצִיא אִשָּׁה לְהַשְׁרוֹת
 בְּמָקוֹם אַחֵר, עַד שִׁבְעָלָה יִצְוָה וְיִתֵּן לָהּ רִשׁוֹת
 לְלֶכֶת, וּמִדִּיעִים לְבַעֲלָהּ בַּתְּחִלָּה, וּמִפִּיִם אוֹתוֹ
 שְׁהוּא יִצְוָה אוֹתָהּ וְיִתֵּן לָהּ רִשׁוֹת לְלֶכֶת לְאוֹתוֹ
 מְקוֹם. כִּךְ תְּקַדּוּשׁ פְּרוּךְ הוּא פִּיִם אֶת מִשָּׁה, וְעַד
 שְׁנַתֵּן לוֹ רִשׁוֹת וְאָמַר לוֹ: אָמַר אַתָּה, הַגְּנִי נִתֵן לוֹ

את ברית שלום, לשרות בתוכו. ועד שנתן לה
רשות ללכת לשם, לא הלכה.

מנין לנו? מצדיקו של עולם, שנתן לה רשות
לשרות בתוך צדיקי העולם הזה. וישבה
עמם כמו בלה בתוך הקשומים שלה. וצדיק
העולם רואה ושמח בזה. אבל בין זרועות בעלה
שוכבת, וחוזרת להיות אתם, ושבחה לבעלה, כמו
שנאמר (אסתר ב) בפערב היא באה ובכקר היא שבה.
בפערב היא באה לבעלה, ובכקר היא שבה
לצדיקי העולם, והכל ברשות בעלה. (והו שכתוב (תהלים
לו) וצדיק חונן ונותן).

ומשה כך אמר, הנני נתן לו את בריתי. כמו
שצדיק שלמעלה נותן, גם אני הנני נותן,
מתנה לחזיר מתנה היא, ובשביל ברית זו הרויח
בהנה עליונה. ואם לא תהיה אתו, לא יתקשר
פנחס בדרגת בהנה עליונה, שחרי ברית דבקה
תמיד בימין עליון. וימין עליון זה עתיד לבנות
בית מקדש, שהוא ברית.

אמר רבי אבא, נזכרתי בדבר אחד ששמעתי
 מהמנודה הקדושה, ששמע משמו של רבי
 אליעזר. יום אחד בא לפניו גוי אחד ואמר לו: זקן
 זקן, שלש (דף רכא ע"א) בעיות אני רוצה לתבע ממך.
 אחת, שאתם אומרים שיבנה לכם בית מקדש
 אחר, ויהי לא היו להפנות אלא רק פנמים - בית
 ראשון ובית שני. בית שלישי (ובית רביעי) לא תמצא
 בתורה, ויהי מה שתייה לו להפנות כפר נבנו,
 ולעולם אין בו יותר, שיהי שני פתי ישראל קרא
 להם הפסוק, וכתוב (חגי ב) גדול יהיה כבוד הבית
 הנה האחרון מן הראשון.

ועוד, שאתם אומרים שאתם קרובים למלך
 העליון יותר מכל שאר העמים. מי
 שקרוב למלך הוא שמח (יותר) תמיד, בלי צער, בלי
 פחד, בלי דחק, ויהי אתם בצער ובדחק ובגזון
 תמיד יותר מכל בני העולם, ולנו לא התקרב צער
 ודחק ויגזון כלל. אנו קרובים למלך העליון, ואתם
 רחוקים ממנו, ולכן יש לכם צער ודחק, אבל
 ויגזון, מה שאין לנו.

וְעוֹד, שְׂאתֶם לֹא אוֹכְלִים נְבִלוֹת וּמִרְפוֹת בְּדִי
 שִׁתְּהִיוּ בְּרִיאִים וְגוֹפְכֶם יִהְיֶה בְּבְרִיאוֹת.
 אָנוּ אוֹכְלִים כָּל מַה שְּׂרוּצִים, וְאָנוּ חֹזְקִים בְּכַח
 בְּבְרִיאוֹת, וְכָל אֵיבְרֵינוּ בְּעַמָּדָם. וְאַתֶּם שְׂלֹא
 אוֹכְלִים, חֲלָשִׁים בְּלָכֶם בְּחִלָּאִים רָעִים וּבְשִׁבְר
 יוֹתֵר מִכָּל שְׂאֵר הָעַמִּים. עִם שְׂשׂוֹנָא אֶתְכֶם
 אֵלְהִיכֶם בְּכַל. זְקוֹן וְזָקוּ, אֵל תֹּאמַר לִי דְבַר, שְׂלֹא
 אֲשַׁמַּע אוֹתְךָ וְלֹא אֶקְבֵּל מִמֶּךָ. הַרִים רַבִּי אֶלְעָזָר
 עֵינָיו וְהִשְׁנִיחַ בּוֹ, וְנִעְשָׂה גַל שֶׁל עֲצָמוֹת.

בִּיּוֹן שְׁנַח רְגֵזוֹ, הַחֲזִיר רֹאשׁוֹ וּבְכָה, וְאָמַר, (תהלים
 ה) ה' אֲדַנִּינוּ מַה אֲדִיר שְׁמֹךְ בְּכָל הָאָרֶץ.
 בְּמַה חֹזֵק כַּח הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, חֹזֵק בְּכָל הָאָרֶץ,
 וּבְמַה חֲכִיבִים דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, שְׂאִין לָךְ דְּבַר קִטְו
 שְׂלֹא תִמְצָא בַתּוֹרָה, וְאִין לָךְ דְּבַר קִטְו שְׂבָא
 בַתּוֹרָה שְׂלֹא יֵצֵא מִפִּי הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא. דְּבָרִים
 אֵלוֹ שְׂשִׂאֵל אוֹתוֹ רָשָׁע, אֲנִי שְׂאֵלְתִי יוֹם אֶחָד אֶת
 אֵלְהִינוּ, וְאָמַר שְׂתֵרִי בִישִׁיבַת הַרְקִיעַ הַסְּתִדְרוֹ לִפְנֵי
 הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא. וְכֵן זֶה:

וְשִׁבְשִׁיבָאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם רָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לַעֲשׂוֹתָם בְּאֶרֶץ כְּמִלְאָכִים
 קְדוֹשִׁים שָׁל מַעְלָה, וְרָצָה לְבָנוֹת לָהֶם בֵּית קְדוֹשׁ
 וְלִהְיוּרֵידוֹ מִתּוֹךְ שְׁמֵי הַרְקִיעִים וְלִנְטַע אֶת יִשְׂרָאֵל,
 נְצִיב קְדוֹשׁ, כְּמוֹ הַדְּמוּת שְׁלֹמֶעֱלָה. וְהוּא שְׁכַתוֹב
 (שְׁמוֹת טו) תְּבַאֲמוּ וְתִטְעֲמוּ בְּחַר נִחְלָתֶךָ. בְּאִיזָה
 מְקוֹם. בְּמִכּוֹן לְשַׁבְּתֶךָ פְּעֵלְתָּ ה'. בְּאוֹתוֹ שְׁפַעֲלֶתָ
 אֶתָּה ה', וְלֹא אַחֵר. מְכוֹן לְשַׁבְּתֶךָ פְּעֵלְתָּ ה' - זֶה
 בֵּית רֵאשׁוֹן. מִקְדָּשׁ ה' בּוֹנֵנוּ יְדִיךָ - זֶה בֵּית שְׁנִי.
 וְשִׁנְיָהֶם אֲמָנוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵם.

וּמִשְׁתַּרְגִּיזוּ לְפָנָיו בְּמִדְבָּר - מִתּוֹ, וְהַכְּנִים הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אֶת בְּנֵיהֶם לְאֶרֶץ, (לְמַדוֹ
 מַעֲשֵׂיהֶם) וְהַבֵּית נִבְנָה עַל יְדֵי אָדָם, וְלִכֵּן לֹא עָמַד.
 וְשִׁלְמָה הָיָה יוֹדֵעַ שְׁמִשׁוּם שְׁמַעֲשֶׂה זֶה שָׁל אָדָם
 לֹא יַעֲמַד, וְעַל זֶה אָמַר, (תְּהִלִּים קכ"ו) אִם ה' לֹא יִבְנֶה
 בֵּית שָׁוֵא עָמְלוֹ בּוֹנֵנוּ בּוֹ, שְׁחֲרֵי אֵינן לוֹ בּוֹ עֲמִידָה.
 בִּימֵי עֲזָרָא גָרַם הַחֲטָא, וְהַצְטָרְכוּ הֵם לְבָנוֹת, וְלֹא
 הִיָּתָה בּוֹ עֲמִידָה. וְעַד עַכְשָׁיו בְּנִין הִרְאֵשׁוֹן שָׁל
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא הָיָה בְּעוֹלָם, וְלִעֲתִיד לְבֹא

בְּתוֹב (שם קמ"ז) בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם ה'. הוּא וְלֹא אֲחֵר.
 וּלְבָנָיו זֶה אָנּוּ מְחַפִּים, וְלֹא בְנֵי אָדָם, שְׂמִינ לוֹ
 עֲמִידָה כָּלֵל.

בֵּית רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנֵי יוֹרֵיד אֹתָם הַקְדוּשׁ פְּרוּךְ
 הוּא כְּאֶחָד מִלְּמַעְלָה. בֵּית רֵאשׁוֹן בְּכֶסֶף,
 וּבֵית שְׁנֵי בְּנִלְוֵי. אֹתוֹ בֵּית יְהוָה בְּנִלְוֵי, שְׁנִקְרָא
 בֵּית שְׁנֵי, שְׁיִרְאָה לְכָל הָעוֹלָם אֲמָנוֹת הַקְדוּשׁ פְּרוּךְ
 הוּא, חֲדוּה שְׁלֵמָה וְרֵצוֹן הַלֵּב בְּכָל עֲמִידָה.

אֹתוֹ בֵּית רֵאשׁוֹן בְּכֶסֶף עֵלָה לְמַעְלָה, עַל גַּב
 אֹתוֹ שְׁבַנְלוֹי. וְכָל הָעוֹלָם יֵרְאוּ עֲנֵי
 כְּבוֹד שְׁסוֹכְבִים עַל גַּב אֹתוֹ שְׁבַנְלוֹי. וּבְתוֹךְ
 אֹתָם עֲנֵים יְהוָה בֵּית רֵאשׁוֹן בְּמַעֲשֵׂה מְמִיר
 שְׁעוֹלָה עַד רוּם כְּבוֹד הַשָּׁמַיִם, וּלְבָנָיו זֶה אָנּוּ
 מְחַפִּים.

וְעַד עַכְשָׁיו לֹא הָיָה בְּעוֹלָם, שְׂאֵפְלוֹ עִיר שָׁל
 יְרוּשָׁלַיִם לֹא תִהְיֶה אֲמָנוֹת אָדָם, שְׁחֵרֵי
 בְּתוֹב (זכריה ב) וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נֶאֱמַר ה' חוֹמַת יֵשׁ
 סָבִיב וְגו'. אִם לְעִיר בְּתוֹב כָּךְ - כָּל שְׂכַן הַבַּיִת,

שְׁהוּא דְיִוְר שְׁלוֹ. וּמַעֲשֵׂה זֶה חֲרִי רְאוּי לְהִיּוֹת
 בְּרֵאשׁ כְּשִׁינְעָאוּ יִשְׂרָאֵל מִבְּצָרִים, וְהִסְתַּלַּק עַד
 לְסוֹף הַיָּמִים בְּנִאֲלָה (דף רכא ע"ב) הַאֲחֵרוֹנָה.

שְׁנֵאֲלָה אַחֲרַת, שְׁוֵדֵי אָנוּ קְרוּבִים לְמַלְךְ הָעֲלִיּוֹן
 יוֹתֵר מִכָּל שְׂאֵר הָעַמִּים - וְדֵי כֵךְ זֶה,
 שְׁיִשְׂרָאֵל עָשָׂה אוֹתָם תְּקוּדָשׁ בְּרוּךְ הוּא לֵב כָּל
 הָעוֹלָם. וְכֵךְ הֵם יִשְׂרָאֵל בֵּין שְׂאֵר הָעַמִּים, כְּמוֹ לֵב
 בֵּין הָאֵיבָרִים. כְּמוֹ שְׁהֵאֵיבָרִים לֹא יְכוּלִים לַעֲמֹד
 בְּעוֹלָם אֲפִלוּ רְנַע אֶחָד בְּלִי לֵב, כֵּךְ הָעַמִּים כָּלָם
 לֹא יְכוּלִים לַעֲמֹד בְּעוֹלָם בְּלִי יִשְׂרָאֵל. וְכֵךְ גַּם
 יְרוּשָׁלַיִם בְּתוֹךְ שְׂאֵר הָאֲרָצוֹת כְּמוֹ לֵב בְּתוֹךְ
 הָאֵיבָרִים, וְעַל כֵּךְ הִיא בְּאֲמִצַּע כָּל הָעוֹלָם, כְּמוֹ
 לֵב בְּתוֹךְ הָאֵיבָרִים.

וְיִשְׂרָאֵל מִתְנַהֲגִים בְּתוֹךְ שְׂאֵר הָעַמִּים כְּמוֹ הַלֵּב
 בְּתוֹךְ הָאֵיבָרִים. הַלֵּב הוּא רֵךְ וְחֻלָּשׁ,
 וְהוּא קִיּוּם כָּל הָאֵיבָרִים. לֹא יוֹדֵעַ מִצַּעַר וְצָרָה
 וְיָגוֹן כְּלָל, רַק הַלֵּב, שְׂבוּ תְּקִיּוּם, שְׂבוּ תִשְׁכַּל. שְׂאֵר
 הָאֵיבָרִים לֹא תִתְקַרֵב בָּהֶם כְּלָל, שְׁחֲרִי אֵין בָּהֶם

קיום ולא יודעים דבר. כל שאר האיברים לא קרובים למלך, שהוא חכמה ושכל, ושאריו פמה, אלא רק הלב. ושאר האיברים רחוקים ממנו ולא יודעים כלל. כך ישראל קרובים למלך הקדוש, ושאר העמים רחוקים ממנו.

שאלה אחרת, שישאל לא אוכלים נבלות ומטרפות ומנוף ולכלוך ושקצים ורמשים בשאר העמים - כך הוא, שהרי הלב הוא רך וחלש, ומלך ועמידת כל שאר האיברים. לא לוקח למזונו, רק ברור וצחות כל הדם, ומזונו נקי וברור, והוא רך וחלש מהכל, ושאר הפסלות מניח לכל האיברים, וכל שאר האיברים לא משגיחים בזה, אלא כל פסלת ורע של הכל לוקחים, והם בחזק כמו שראוי להם.

ועל זה בכל שאר האיברים יש אבדעות, שאית או ספחת, סגירות הצרעת. ללב אין כלום מכל אלה, אלא הוא נקי וברור מהכל, אין בו מום כלל. כך הקדוש ברור הוא לקח את ישראל,

נְשֵׁהוּא נְקִי וּבְרוּר שְׂאִין בּוּ מוּם, וְעֲלִיו כְּתוּב (שיר
 השירים ד) בְּלֶךְ יָפֶה רַעֲיָתִי וּמוּם אֵין בָּהּ. כָּא רַבִּי יוֹסֵי,
 נֶשֶׁק יָדוֹ וְאָמַר, אֵלּוֹ לֹא כָּאֲתִי לְעוֹלָם רַק כְּדִי
 לְשִׁמְעַע אֶת זֶה - דִּי לִי.

וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמְּכָה וְגו'. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 פְּסוּק זֶה הָיָה צָרִיךְ לְהַכְתִּיב: וְשֵׁם אִישׁ
 יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִכָּה פְּנִיחָם, וְלֹא הַמְּכָה אֲשֶׁר הִכָּה.
 לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא בְּדָרְךְ נִסְתָּר.

אֶלָּא כֵּן אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר (רַבִּי שְׁמַעוֹן), כִּיּוֹן שְׁהַעֲלָה
 תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת פְּנִיחָם לְכַהֲנָה גְדוּלָּה,
 לֹא רָצָה לְהַזְכִּיר לְפְנִיחָם אֶת תְּרֵג הָאָדָם, שְׁתַּרְי לֹא
 רָאוּי לְכַהֵן גְּדוּל. מָרָם הַעֲלָהּ לְכַהֲנָה גְדוּלָּה הַזְכִּיר
 לוֹ, וְאָמַר, וַיֵּרָא פְּנִיחָם [וְגו'] וַיִּקַּח רֵמַח וְגו', וַיִּדְקַר
 אֶת שְׁנֵיהֶם וְגו'. כִּיּוֹן שְׁהַעֲלָהּ לְכַהֲנָה גְדוּלָּה, לֹא
 הַזְכִּיר שְׁמוֹ בַּתְּרֵג, שְׁלֹא רָאוּי לוֹ, וְחָם עֲלִיו כְּבוֹד
 תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכַהֵן גְּדוּל לֹא רָאוּי לְהַזְכִּיר
 בַּתְּרֵג. וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמְּכָה, גַּם כֵּן.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה הוֹלֵךְ מִקְפּוֹטְקָא לְלוּד, וְרַבִּי
 יְהוּדָה הֵלֵךְ עִמּוֹ. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, פָּנַע
 בָּהֶם רַבִּי פְּנִיחָס בֶּן יֵאִיר, וְשָׁנִי אֲנָשִׁים מִחֲמָרִים
 אַחֲרָיו. עָמַד חֲמורוֹ שֶׁל רַבִּי פְּנִיחָס. טָעְנוּ אוֹתוֹ,
 וְלֹא הֵלֵךְ. אָמַר רַבִּי פְּנִיחָס, הַשְּׂאִירוּ אוֹתוֹ, שְׁחֵרֵי
 רֵיחַ שֶׁל פָּנִים תְּדַשּׁוּת הַרִיחַ, אוֹ שָׁנִים יַעֲשֶׂה לָנוּ
 כָּאֵן. עַד שֶׁהֵם שָׁם, יָצָא רַבִּי שְׁמַעוֹן מֵאַחֲרֵי סֹלַע
 אַחַד, נָטַל חֲמורוֹ וְהֵלֵךְ. אָמַר רַבִּי פְּנִיחָס, וְלֹא
 אָמַרְתִּי לָכֶם שְׁחֵרֵי רֵיחַ שֶׁל פָּנִים תְּדַשּׁוּת הַרִיחַ?!

יָרַד וְנִפְּף אוֹתוֹ רַבִּי פְּנִיחָס וּנְכָה. אָמַר לוֹ,
 רְאִיתִי בְּחִלּוּמֵי שְׁבָאָה שְׁכִינָה אֵלַי וְנִתְּנָה
 לִי אוֹצְרוֹת גְּדוֹלִים, וְשָׂמַחְתִּי בָּהֶן. וְעַכְשָׁו כְּפִי
 שָׂרְאִיתִי. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִקּוֹל פְּרָסוֹת חֲמורֶךָ
 יִדְעֵתִי שְׁוָה אֶתָּה. כָּעֵת חֲדוּחַ שְׁלֵמָה. אָמַר רַבִּי
 פְּנִיחָס, נִשְׁבַּב בְּמָקוֹם אַחַד, שֶׁדַּבְּרֵי הַתּוֹרָה צְרִיכִים
 צָחוֹת. מֵצֵאוּ מֵעֵין מַיִם וְעַיִן, וַיֵּשְׁבוּ.

אָמַר רַבִּי פְּנִיחָס, מִסְתַּכֵּל הָיִיתִי שְׁוָה לְתַחֲתֵי
 תַּמְתִּים בְּדֶרֶךְ אַחַר יַעֲשֶׂה לָהֶם תְּקוּדָשׁ

בְּרוּךְ הוּא, וּמָה שֶׁהָיָה בְּעֵת רֵאשׁוֹן, יְהִיָּה אִזְ
 אַחֲרוֹן. מִנֵּינ לָנוּ? מֵאוֹתָן עֲצָמוֹת, אוֹתָן עֲצָמוֹת
 שֶׁהִתְחַיָּה תְּקֵדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל יְדֵי יְחֻזְקָאֵל, שֶׁכָּתוּב
 (יְחֻזְקָאֵל לו') וַתִּקְרְבוּ הָעֲצָמוֹת עֲצָם אֶל עֲצָמוֹ -
 בְּהִתְחַלָּה, וְאַחַר כֵּן כָּתוּב, ^(דף רכב ע"א) וַרְאִיתִי וְהִנֵּה
 עֲלִיהֶם גִּידִים וּבָשָׂר עָלָה וְגו'. וַיִּקְרַם עֲלֵיהֶם עוֹר
 מִלְּמַעְלָה וְרוּחַ אֵין בָּהֶם - שֶׁחֲרִי מַה שֶׁהַפְּשִׁיט
 בְּהִתְחַלָּה, יְהִיָּה אַחֲרוֹן. בְּהִתְחַלָּה ^(הַפְּשִׁיט מְרוּחַ, וְאַחַר כֵּן)
 עוֹר, וְאַחַר כֵּן בָּשָׂר. בְּהִתְחַלָּה הַפְּשִׁיט מְרוּחַ, וְאַחַר
 כֵּן עוֹר, וְאַחַר כֵּן בָּשָׂר, וְאַחַר כֵּן עֲצָמוֹת.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּזוֹה הִתְקַשְׁוּ הָאֲחֵרוֹנִים, אֲבָל
 עֲצָמוֹת אֵלֶּה שֶׁהִתְחַיָּה תְּקֵדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 נְפִים וְאוֹתוֹת מְשֻׁנִּים עָשָׂה בָּהֶם תְּקֵדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 בֵּא וּרְאֵה מַה כָּתוּב, (אִיוב י) וְכָר נָא כִּי כַחֲמֹר
 עֲשִׂיתָנִי וְאֵל עֶפֶר תְּשִׁיבֵנִי. מַה כָּתוּב אַחֲרָיו? הֲלֹא
 כְּחֶלֶב תְּתִיבֵנִי וּכְגַבִּינָה תִקְפִּיאֵנִי. עוֹר וּבָשָׂר
 תִּלְבִּישֵׁנִי וּבְעֲצָמוֹת וְגִידִים תְּשַׁכְּבֵנִי. עֵתִיד תְּקֵדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, לְאַחַר שִׁיבְלָה הָאָדָם בְּעֶפֶר וַיִּגִּיעַ זְמַן
 שֶׁל תְּחִיַּת הַמֵּתִים, שֶׁאוֹתָהּ עֲצָם שֶׁתִּשְׁאֵר, לַעֲשׂוֹת

אוֹתָהּ כְּמוֹ עֵסָה זֹה, וְכִמוֹ גְּבִינָה שֶׁל חֶלֶב וְנִבְיַעַת
הַחֶלֶב, שְׂאוֹתָהּ נְבִיעָה נִקְיָה וּמִצְחָצַחַת בְּצִחוֹת
אוֹתָהּ עֵצִים. תִּתְעַרֵּב אוֹתָהּ הָעֵצִים וְתִמְחַח כְּמוֹ
חֶלֶב, וְאַחַר כֵּן יִקְפִּיא אוֹתָהּ, וְתִצְטִיר בְּצִיּוֹר כְּמוֹ
גְּבִינָה בְּקַפְאוֹן, וְאַחַר כֵּן יִמְשֹׁךְ עָלֶיהָ עוֹר וּבִשָּׂר
וְעֲצָמוֹת וְגִידִים.

זֶהוּ שְׂכָתוֹב הֵלֵא כְּחֶלֶב תִּתִּיכְנִי וְכִגְבִינָה
תִּקְפִּיאֵנִי. הִתְכַּתְּנִי לֹא כָתוֹב, אֵלֶּא
תִּתִּיכְנִי. הִקְפִּיתְנִי לֹא כָתוֹב, אֵלֶּא תִקְפִּיאֵנִי.
הִלְבִּשְׁתְּנִי לֹא כָתוֹב, אֵלֶּא תִלְבִּישְׁנִי. סוֹכְכַתְּנִי לֹא
כָתוֹב, אֵלֶּא תִסּוֹכְכְנִי. כָּלֵם מִשְׁמַע שְׁלֹאֲחַר זְמַן.

וְאַחַר כֵּן מַה כָּתוֹב? חַיִּים וְחֶסֶד עֲשִׂיתָ עִמָּדִי -
זוֹ רוּחַ חַיִּים. (וְאִם תֹּאמַר), תִּרִי כָתוֹב עֲשִׂיתָ
עִמָּדִי, וְלֹא כָתוֹב תִּעֲשֶׂה! אֵלֶּא כֵּן אֹמַר, חַיִּים
וְחֶסֶד עֲשִׂיתָ עִמָּדִי. בְּאוֹתוֹ עוֹלָם וְרַקַּת בִּי רוּחַ
חַיִּים, אֲבָל וּפְקַדְתָּךְ - שְׂמִלְכַת הַמֶּלֶךְ - שְׂמֵרָה
רוּחִי, הִיא שְׂמֵרָה אֶת רוּחִי בְּאוֹתוֹ עוֹלָם. מַה זֶה
וּפְקַדְתָּךְ? שְׂאֵתָה עֲתִיד לְפַקֵּד אוֹתָהּ בְּתַחֲלָה.

(שְׁמֵרָה רוּחִי) וְסוּד דְּבַר זֶה - כָּל נַפְשׁוֹת
הַצְּדִיקִים גְּנוּזוֹת וְטְמִירוֹת תַּחַת כִּסֵּא הַמְּלָכָה,
וְהִיא שׁוֹמֵרֶת אוֹתָם לְהַשִּׁיבָן לְמְקוֹמוֹתֵיהֶן. זֶהוּ
שְׁכַתְּנוֹב וּפְקֻדְתָּךְ שְׁמֵרָה רוּחִי. מַה זֶה וּפְקֻדְתָּךְ?
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קט) פְּקֻדְתּוֹ יִקַּח אַחֲרָיִךְ.
- זֶהוּ מְלֶכֶת הַמְּלָכָה, שְׁכָל הַרוּחוֹת הֵם פְּקֻדוֹנוֹת
בְּיַדֶּיךָ. זֶהוּ שְׁכַתְּנוֹב (שם לא) בְּיַדְךָ אֲפָקִיד רוּחִי
וְגו', וְהִיא שׁוֹמֵרֶת אוֹתָם, בְּגִלְלָה זֶה שְׁמֵרָה רוּחִי,
וְהִיא שׁוֹמֵרֶת אוֹתָהּ.

כְּמוֹ זֶה אָמַר דָּוִד, (שם פו) שְׁמֵרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד
אָנִי. שְׁמֵרָה - זוֹ מְלֶכֶת הַמְּלָכָה, שֶׁהִיא שְׁמֵרָה
נַפְשִׁי, בְּגִלְלָה כִּי חָסִיד אָנִי. וּבְכָל מְקוֹם שְׁכַתְּנוֹב
סֵתָם - זוֹ הַמְּלֶכֶת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה,
(שמות טו) וַיֹּאמֶר אִם שָׁמַעַתְּ שָׁמַע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ.

בְּכַה רַבִּי פִּנְחָס וְאָמַר, וְלֹא אָמַרְתִּי לָךְ
שֶׁהַשְּׂכִינָה נִתְּנָה לִי אוֹצְרוֹת וּמִתְּנוֹת!?!
אֲשֶׁרִי חֶלְקִי שְׂזוּכִיתִי לְרֵאוֹתְךָ וְשָׁמַעְתִּי אֶת זֶה.
אָמַר לוֹ, בְּאוֹתוֹ זְמַן מִיֵּלֵא אוֹתָהּ עַצְמָהּ, מַה יַּעֲשֶׂה

מִשָּׂאָר הָעֲצָמוֹת שִׁימָצְאוּ? אָמַר לוֹ, כִּלְנֵי יִכְלְלוּ
 בְּאוֹתָהּ נְבִיעָה שֶׁל עֵצִים זֶה, וְיִכְלְלוּ יַחַד אֶתְּהָ,
 וְהַכֹּל יַעֲשֶׂה עִפָּה אַחַת, וְשֵׁם יִצְטִיר צִיּוֹר, כָּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (ישעיה נח) וְעֲצָמֶיךָ יַחְלִיץ. מֶה
 זֶה יַחְלִיץ? כָּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (הושע ה) חָלַץ מֵהֶם. כָּל־
 יַעֲבְרוּ מִקְיוּמָם וְיִכְלְלוּ בְּעֵצִים הַזֹּאת לְהִיּוֹת עִפָּה
 אַחַת, וְאֵז (ישעיה שם) וְחַיִּיתָ כִּגְן רְוָה וּכְמוֹצֵא מִיָּם
 וְגו' (אָמַר הַרְוֵה הַנְּאֻמָּן)

רַעֲיָא מְהִימָנָא

אָמַר רוּעָה הַנְּאֻמָּן, אוֹי לָהֶם לְבָנֵי אָדָם שֶׁהֵם
 אֲטוּמֵי לֵב, סְתוּמֵי עֵינַיִם, שְׁלֵא יוֹדְעִים
 שֶׁכְּשָׂא הַלֵּילָה שְׁעָרֵי הַגֵּיהֶנֶם נִפְתָּחִים, שֶׁהִיא
 מָרָה. וְעֲשָׂנִים שֶׁלָּה שְׂמַת־פְּשָׁטִים עוֹלִים עַד לַמָּח.
 וְכַמָּה חִילוֹת יִצָּר הָרַע מִתְּפִשָׁטִים כָּכֵל אֵיבָרֵי
 הַגּוֹף, וְשְׁעָרֵי נֹן עֵדוֹן, שֶׁהוּא עֵינֵי הַלֵּב, נִסְתָּמִים
 וְלֹא נִפְתָּחִים. שְׁכָל אוֹרוֹת הָעֵינַיִם יוֹצְאִים מִהַלֵּב.
 וְשְׁעָרֵי הַלֵּב, אוֹתָם עֵינַיִם נִסְתָּמוֹת, מִשׁוּם שְׁלֵא
 מִסְתַּכְּלוֹת בְּמִזְקִים הַלָּלוּ, שֶׁהֵם לִילִית,

וְלֹא שׁוֹלְטִים בְּאֹרוֹת הַלֵּב, שֶׁהֵם מְלֹאכִים
 שְׂמֵת־פְּשָׁטִים בְּכָל הָאֵיבָרִים בְּעֵנְפֵי הָעֵץ לְכָל צַד.
 בְּאוֹתוֹ זְמַן יֵהם בְּלֵם אֹרוֹת נִסְתָּרִים בְּלֵב,
 וּמֵת־כְּנָסִים אֵלָיו כְּמוֹ יוֹנִים לְאַרְבּוֹתֵיהֶם, כְּמוֹ נֶחַ
 וְאַשְׁתּוֹ וְכָל מִין וּמִין שֶׁנִּכְנָסוּ עִמּוֹ לְתֵבָה.

וּמִזִּיקִים שְׂמֵת־נִבְרִים עַל כָּל אֵיבָרֵי הַגּוּף, כְּמוֹ מִי
 הַמְּבּוּל שֶׁנִּבְרָו עֲלָיו ט"ו אִמָּה, מִשּׁוּם
 שֶׁחָטָא בִּי"ה, וְהִסְתַּלַּק י"ה מִהַגּוּף וְנִשְׁאַר אֱל"ם,
 בְּלִי רֵאִיָּה וְשִׁמְיָעָה וְרִיחַ וְדָבוּר. וְסוּד הַדְּבָר - (תהלים
 לט) נִאֲלַמְתִּי דוּמְיָה (הַחֲשִׁיתִי מִטּוֹב וּבֹאֲבִי נִעְבְּרָה). דוּמְיָה -
 דו"ם י"ה. בְּאוֹתוֹ זְמַן, חֲמִשׁ עֶשְׂרֵה אִמָּה נִבְרָו
 חֲמִזִּיקִים עַל הַגּוּף, וְהֵם כְּמוֹ תֵלֶם לְעֵרוּנָה. (דף רכב ע"ב)

וּכְמוֹ שֶׁנֶּחַ שָׁלַח אֶת הַיּוֹנָה בְּשִׁלְיָחוֹתוֹ, גַּם כָּךְ
 שָׁלַח נִשְׁמָה בְּאָדָם, רוּחוֹ בְּשִׁלְיָחוֹתוֹ, וְלִכְן
 צָרִיךְ אָדָם לְהַפְקִיד אוֹתָהּ בַּמְּלָכָה. וְחוּ שְׂפָתוֹב
 (תהלים לא) בְּיָדָךְ אֶפְקִיד רוּחִי. וְאִם הִיא אֲסוּרָה
 בַּחֲטָאֵי הַגּוּף וּבִידֵי חֵילוֹת יִצָּר חֲרָע, מַה כָּתוּב?
 בְּיָדָךְ אֶפְקִיד רוּחִי פְּדִיתָה אוֹתִי ה' אֵל אֱמֶת.

ועוד, בזמן שהיא חיבת, מה כתוב ברוחו? (משלי)
 יד ליד לא ינקה רע. שהולך מייד ליד
 במחנות היצר הרע ששורים עליו בחטאיו,
 וזורקים אותו במקום למקום. וזהו שמראה עצמו
 במדינה אחרת או במלכות אחרת, ולפעמים
 באשפה, כפי עונותיו. ואם הוא צדיק, כל מחנות
 היצר הטוב בלם, ופניהם וכנפיהם פרודות לקבל
 רוח, ומעלים אותו למעלות, למקום חיות הכסא,
 ושם רואה כמה תזיונות, דמיונות ומראות נבואה.
 ומשום זה פרשוה רבותינו שחלום אחד מששים
 של נבואה.

ועוד, (תהלים פו) שמרה נפשי כי חסיד אני - אף
 על גב שפרשוה בנמרא, ולא חסיד אני,
 שכל מלכי מזרח ומערב ישנים עד ארבע שעות,
 ואני (שם קיט) חצות לילה אקום להודות לך. ולא
 עוד, אלא שכל מלכי מזרח ומערב וכו', ואני ידי
 מלבכות בדם שפיר ושליה כדי לטהר אשה
 לבעלה. מייד נודמנה לו צפרדע אחת ואמרה לו,
 למה אתה משבח עצמך לומר חצות לילה אקום

לְהוֹדוֹת לָךְ? וְאֲנִי כָּל לַיְלָה לֹא יִשְׁנָה לְשִׁבְחָ לֹו
 וּלְנִינֹן לְפָנָיו! אָמַר דָּוִד, אֲוִי לַמְּמֹנָה שֶׁל אוֹתָהּ
 צִפְרֹדַע שְׁלֹא יוֹדֵעַ מַה שְׁאֲנִי אוֹמֵר, שְׁלֹא אָמַרְתִּי
 כִּי חֹסִיד אֲנִי.

אֵלֶּא מִשּׁוּם שֶׁפָּרְשׁוּהוּ חֲכָמִים, וְלֹא עִם הָאָרֶץ
 הָאָרֶץ חֹסִיד, שֶׁהַתּוֹרָה נִתְּנָה מִיַּמִּין הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא חֹסֵד. וּמִשּׁוּם זֶה מִי שֶׁמֵּתְעַסֵּק
 בַּתּוֹרָה נִקְרָא חֹסִיד. בְּגִלָּל זֶה אָמַרְתִּי לְהַקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא שֶׁמָּרָה נִפְשִׁי, וְלֹא תִדּוֹן אוֹתָהּ כְּמַעֲשֵׂה
 אֵלוֹ עַמֵּי הָאָרְצוֹת שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם וְלֹא עִם הָאָרֶץ
 חֹסִיד. וְאִם תֹּאמַר, כִּמָּה עַמֵּי הָאָרְצוֹת הֵם שֶׁעָשׂוּ
 חֹסֵד - אֵלֶּא כִּךְ פָּרְשׁוּהוּ: אֵיזוּהוּ חֹסִיד? זֶה
 חֵמֶת־חֵסֵד עִם קוֹנּוֹ. כְּמוֹ דָּוִד שֶׁהָיָה מְחַבֵּר. וּמָה
 הָיָה מְחַבֵּר? תּוֹרָה שֶׁל לְמַעַלָּה הָיָה מְחַבֵּר עִם
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּמִשּׁוּם זֶה, שֶׁמָּרָה נִפְשִׁי כִּי
 חֹסִיד אֲנִי.

וּכְשֶׁאָרְדָם מֵת, מַה כָּתוּב בְּנִפְשׁ חַיִּי? (משלי ו)
 בַּהֲתַחֲלָכְךָ תִּנְחַח אֶתְךָ בְּשִׁכְבְּךָ

תשמר עליך, והקיצות - לתחית המתים - היא תשיחה. זה לתחית המתים יפה, שיעמיד את האדם, אבל לשכר הנשמה בעולם הבא מה יהיה?

אלא הקדוש ברוך הוא מלביש אותה כמו בתחלה בעניי כבוד. כמו בתחלה תכנס במראה, שהוא כמו הגוף, כלולה ברמ"ח איברים. גם כך תכנס במראה כלולה במאיתים ארבעים ושמונה מצוות, ובמאיתים ארבעים ושמונה אורות שנפרדים מאותה מראה, שנאמר פה (במדבר יב) ויאמר אם יהיה נביאכם ה' במראה אליו אתודע. ובלבושי עניי כבוד - (בראשית ט) וראיתיה לזכר ברית עולם, זו אספקלריה המאירה. (במדבר יב) בתלום אדבר בו - זו אספקלריה שאינה מאירה, כלולה משלש מאות ששים ותחמשה אורות, בתשבון ישנה, והינו (שיר השירים ה) אני ישנה. אחד בעולם תיה ואחד בעולם הבא. והם במעשה ידיו של הקדוש ברוך הוא.

וְסוּד שְׁלָהֶם - (שמות ג) זֶה שְׁמִי לְעֵלָם. י"ה עִם
 שְׁמִי - שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשִׁשִּׁים. ו"ה
 עִם זְכָרִי - מֵאֲתָיִם וְשִׁמוֹנָה וְאַרְבָּעִים. וְכָרוֹזִים
 יוֹרְדִים וְעוֹלִים לְפָנָיו: תָּנוּ כְבוֹד (לְדָמוֹת) לְכְבוֹד
 חֲמִלָּה.

וְהִינֵנוּ (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ
 בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ. וְהוּא שְׁעָשָׂה אוֹתוֹ
 בְּשֵׁתֵי דְמִיּוֹת, בְּשְׁנֵי גַנִּים (פְּנִים), שְׁנֵאמַר עֲלֵיהֶם (שיר
 השירים ה) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים. הִיא עֲלֵת עַל הַכֹּל, שְׁנֵאמַר
 עֲלֵיָהּ (דברים ד) כִּי לֹא רָאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה. וְעַל שְׂאֵר
 הַדְּמִיּוֹת כְּתוּב, תְּמוּנַת כָּל וְגו'. (במדבר יב) וְתְמוּנַת
 ה' יִבִּיט. וְתַרְי"ג מְלֶאכִים מְעֵלִים אֶת הַנְּשֻׁמָּה
 בְּדְמִיּוֹת אֵלוֹ, כְּלָם וּפְנִיָהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרֻדוֹת, לְקַיֵּם
 אֶת הַפְּסוּק שְׁכַתוֹב בָּהֶם (שמות יט) וְאַשָּׂא אֶתְכֶם עַל
 בְּנֵי נְשָׂרִים וְאַבָּא אֶתְכֶם אֵלַי.

כְּמוֹ שְׁיִצְאוּ מִמְצָרִים וְהִלְכוּ בְּעֵנֵי כְבוֹד, וּבְכָל
 אוֹתוֹ כְבוֹד כְּמוֹ זֶה תְּהִיָה יְצִיאַת הַנְּשֻׁמָּה
 מִגּוֹף שֶׁל טָפָה סְרוּחָה לְלֶכֶת לְשְׁנֵי גַנִּים,

שֶׁנִּבְרָאוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ שָׁלָחֵם בְּשֵׁם ה', וּבְגִלְלוֹ
 נֹאמַר (תהלים צו) יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ.
 בְּאוֹתוֹ זְמַן יִתְקַיֵּם בְּאָדָם (ישעיה ל) וְלֹא יִכְנַף עוֹד
 מוֹרְיָה, לְגַבְיָהּ, (שם ו) בְּשָׂתַיִם יִכְסֶה פָּנָיו, אֲלֵא
 - וְהָיוּ עֵינָיו רְאוֹת אֶת מוֹרְיָהּ. וּמֵצַד הַמְּרֵאוֹת
 תִּלְלוּ זָכָה מִלְּשָׁה רַבָּנוּ עֲלֵיו הַשָּׁלוֹם, רַבֵּן שֶׁל
 נְבִיאִים וְחֲכָמִים. אָמַר הַמְּנוֹרָה תְּקַדּוֹשָׁה, אֶתָּה
 הוּא שְׂוֹכֵית בְּחַיִּיךָ לְמַה שְּׂוִיכּוּ צְדִיקִים אַחַר
 תֵּייהֶם, אֲשֶׁרִי חֶלְקֶךָ!

דָּבָר אַחֵר, שְׁמֵרָה נִפְשֵׁי כִי חָסִיד אָנִי - לְמָה? כִּדִּי
 שְׂאֵת־חֶסֶד עִם אָנִי, שֶׁנֹּאמַר בּוֹ אָנִי וְהָ"ו.
 אוֹי לוֹ לְמִי שְׁמִפְרִיד (דף רכג ע"א) אָנִי מֵהוּא, שֶׁנֹּאמַר
 (תהלים ק) הוּא עֲשָׂנוּ וְלֹא אֲנִי. שְׁחַכְלֵנוּ אֶחָד בְּלִי
 פְרוּד. וְהוּא שְׁכָתוּב (דברים לב) רְאוּ עֲתָה כִי אָנִי אָנִי
 הוּא [וְגו'], אָנִי אֲמִית וְאַחֲרָיָה מְחַצְתִּי וְאָנִי אֲרָפֵא
 וְאִין מְיָדִי מְצִיל. אָנִי יְהוָה, אָנִי הוּא וְלֹא אַחֵר.
 וְזֶה אָנִי מִן אֲדָנִי. ה' - עֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי.

וּמִשּׁוֹם שְׂיִהוּ"ה הוּא לְיָמִין, שֶׁהוּא חֶסֶד, אָמַר,
 שְׁמֶרֶת נַפְשִׁי שְׁאֶת־חֶסֶד כָּךְ עִם אֲנִי,
 וְהוּא אֲדַנְי לְגִבּוֹרָה. וּבֵת־פְּאֶרֶת מִתְחַבְּרִים שְׁנֵי
 שְׁמוֹת - יֵאֱחָדוּנָה"י. וְסוּד הַדָּבָר בְּחֶסֶד וּבְגִבּוֹרָה
 (יחזקאל א) וּפְנִיָהֶם וּבְנִפְיָהֶם פְּרָדוֹת מְלֻמְעָלָה.
 וּבֵת־פְּאֶרֶת שְׁנִקְרָא (שמות טו) ה' אִישׁ מְלַחֵמָה, מֵה
 כְּתוּב? (יחזקאל א) שְׁתֵּי חֲבֵרוֹת אִישׁ, שְׁנֵי שְׁמוֹת
 מִתְחַבְּרִים בּוֹ בְּאַחַד. וּשְׁתֵּי מְכַסּוֹת אֵת
 גְּוִילֵיהֶנָּה. תְּפִאֶרֶת נִקְרָא גְּוִיל, (דניאל י) וְגִוְיָתוֹ
 כְּתָרְשִׁישׁ, יֵאֱחָהוּיָה"ה.

הוֹשַׁע עֲבָדְךָ אֶתְּהָ אֱלֹהֵי. שִׁמַּח נַפְשׁ עֲבָדְךָ. תִּנָּה
 עֲזוּךְ לְעֲבָדְךָ (תהלים פו). שְׁלֹשׁ פְּעָמִים נַעֲשֶׂה
 דוֹד עֶבֶד בַּתְּחִלָּה הוּו, כְּנִגּוֹד שְׁלֹשׁ פְּעָמִים
 שְׁהַעֲמִידוּ בְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה שְׁצָרִיךְ אָדָם לְהִיֹּת עֶבֶד
 בַּתְּפִלָּה: בְּבָרְכוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת, כְּמוֹ עֶבֶד שְׁמֶסֶדֶר
 שְׁבָחוּ לְפָנַי רַבּוֹ. בְּאֶמְצָעִיּוֹת, כְּמוֹ עֶבֶד שְׁמִבְקֵשׁ
 פָּרֶם מֵרַבּוֹ. וּבְאַחֲרוֹנוֹת, כְּמוֹ עֶבֶד שְׁמוֹדָה לְפָנַי
 רַבּוֹ בְּפָרֶם שְׁקִבֵּל מִמֶּנּוּ וְהוֹלִיךְ לוֹ.

וְיִשְׁלַח פְּעָמִים שְׁעָבָד צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת מִצַּד
הַעֲבוּדָה, שְׁפָרְשׁוּהָ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה שְׂאִין
עֲבוּדָה אֵלָּא תִּפְלָה, וְיִשְׁלַח אָבוֹת נִקְרְאוּ
עֲבָדִים מִצְדָּה, עַל שֵׁם הַשְּׂכִינָה, שְׂהִיא עֲבוּדַת
ה'. וְגַם כִּי מִשָּׁה עֲבָד ה'. וְלִכֵּן (וּיקרא כה) כִּי
לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים. אֲבָל לְגַבֵּי אַחֲרִים - כָּל
יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים הֵם, מִצַּד תְּמַלְכוּת. וְהִיא
לָמָּה נִקְרְאת עֲבוּדָה? בְּדֶרֶךְ אִשָּׁה לַעֲבָד
לְבַעֲלָהּ, וְדֶרֶךְ בָּנִים לַעֲבָד אֶת אֲבִיהֶם.

וְדוֹד נַעֲשֶׂה עֲנִי, חָסִיד וְעֲבָד. וְהוּא שְׂכָתוֹב, (תהלים
פו) תִּפְלָה לְדוֹד תִּטָּה אֲדֹנָי אֲזַנְךָ עֲנִי כִי עֲנִי
וְאֲבִיוֹן אָנִי. שְׁמֶרָה נִפְשִׁי כִי חָסִיד אָנִי. הוֹשַׁע
עֲבָדְךָ אֶתָּה אֱלֹהֵי הַבּוֹטְחִים אֵלֶיךָ. נַעֲשֶׂה עֲנִי לְשַׁעַר
תְּמַלְךָ, שְׁנַאֲמַר כָּהֵּן (שם נא) אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח.
אֲדֹנָי הֵיכָ"ל, נַעֲשֶׂה עֲנִי לְשַׁעַר תְּמַלְךָ. וּמָה כָּתוּב?
תִּטָּה אֲדֹנָי אֲזַנְךָ עֲנִי, וְזוֹהִי שְׂכִינָה תַּחַתוֹנָה,
שְׂהִיא אֵזֶן לְקַבֵּל תְּפִלוֹת וְלִשְׁמַע אוֹתָן, כְּמוֹ
שְׂכָתוֹב (שם כב) כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שָׁקַץ עֲנוֹת עֲנִי וְלֹא
הִסְתִּיר פָּנָיו מִפָּנָיו וּבִשְׁוֹעוֹ אֵלָיו שְׁמַע.

וְשֶׁהוּא נֶעֱשָׂה עָנִי וְדָל מֵצַד אֹת ד' מִן אַחַד,
 לְשֹׂאֵל מִן א"ת, וְשֶׁהוּא עֲמוּד הָאֲמֻצְעִי,
 לְקַיָּים בּוֹ (שם קמ"ז) דְּלוֹתַי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ, שְׂלֵא יָמוֹת
 מְשִׁיחַ בֶּן אֲפָרַיִם. וְשֹׂאֵל מִמֶּנּוּ בְּאוֹתוֹ הַשַּׁעַר
 בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל הָעֲנִיִּים, לְקַיָּים בָּהֶם (שמואל-ב כב) וְאֵת
 עִם עָנִי תוֹשִׁיעַ.

וְאַחַר כֵּן שֹׂאֵל בְּשִׁבִיל הַכֹּהֲנִים, שֶׁתִּחֹזֵר עֲבוּדָה
 לְמִקּוֹמָהּ, וְנֶעֱשָׂה עֶבֶד. לְאַחַר שְׁנַתֵּן לָהֶם
 תּוֹרָה מֵצַד הַחֶסֶד, לַעֲשׂוֹת גְּמוּלָה עִם דָּל"ת
 מִתּוֹרָה, וְלִכֵּן נֶעֱשָׂה חֲסִיד. כֵּן הִנִּיעַ לְשֹׂאֵל
 סְפִירוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת. פָּתַח וְאָמַר, (שם קלא) ה' לֹא נָבָה
 לְבִי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְלֹא הִלְכֹתִי בְּגִדְלוֹת וּבְנִפְלְאוֹת
 מִמֶּנִּי.

וְשֶׁלְמָה אָמַר, תִּרִי בִּינָה הִיא שֶׁל מֹשֶׁה, אֲשֶׁר
 בְּחֻכְמָה עֲלִיּוֹנָה, שֶׁהִיא מֵעַל דִּרְגָתוֹ. מֵה
 כָּתוּב? (קהלת ז) אָמַרְתִּי אֲחֻכְמָה וְהִיא רְחוּקָה מִמֶּנִּי.
 וְתִרִי כָּתוּב (מלכים-א ה) וְה' נָתַן חֻכְמָה לְשֶׁלְמָה!
 חֻכְמָה קִטְנָה. וְרָצָה לְהַעֲלוֹתָהּ מִלְמַטָּה לְמַעְלָה

שְׁהִתְרַחֲקָה מִמֶּנּוּ, מִשּׁוּם שְׂאֵפְלוֹ לְבִינָה אִין אָדָם
 בְּעוֹלָם יָכוֹל לַעֲלוֹת פָּרַט לְמִשָּׁה, כָּל שֶׁכֵּן לְמַעֲלָה
 מִמֶּנָּה, שְׁהִיא חֲכָמָה עֲלִיוֹנָה, שְׂמַצָּדָה חָכָם עֲדִיף
 מִנְּבִיא. וְאַף עַל גַּב שְׂפִרְשׁוּתָּהּ בְּדָרְךְ דְּרִישׁ עַל פָּרָה
 אֲדַמָּה, שְׂבָעִים פָּנִים לְהַתּוֹרָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר, קוּם לְחַדֵּשׁ דְּבָרִים לְפָנַי הַשְּׂכִינָה,
 שְׁתֵּהִיָּה עֶזְרָ לְאַבִּיךָ, שְׁהַשֵּׁם גּוֹרָם - עֶזְרָ אֵל.
 אֵל מִיָּמִין, עֶזְרָ מִשְּׂמָאל. וְהוּ שְׂפָתוֹב (בראשית ט)
 אֶעֱשֶׂה לוֹ עֶזְרָ בְּנִגְדּוֹ. בְּמָה? בְּנִדְעָ יָפָה, שְׁהוּא הַפָּךְ
 עֶזְרָ. וַיִּקּוּם רַבִּי יוֹסִי עֲמָדָה, שְׁהוּא כִּסָּא שְׁלָם
 לְרַבּוֹנּוּ, שְׂפָךְ עוֹלָה יוֹסִי לְחֻשְׁבוֹן כִּסָּא, אֱלֹהִים
 בְּחֻשְׁבוֹן.

וַיִּקּוּם עַמּוּ רַבִּי יְהוּדָה, שְׂבּוּ הו"ד, וּבּוּ י"ה, וּבּוּ
 יְהו"ה ד', אֲרַבַּע חִיּוֹת. וּפְנִיָהֶם וּכְנִפִּיָהֶם
 פְּרָדוֹת, בְּלָם לְקַבֵּל אוֹתוֹ. וּמִמֶּנּוּ דוּד, שְׁהוּדָה
 לְקַדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, דְּרַנָּה בְּהוֹדָאוֹת, שְׁהוּא מְצַד
 הוּד. וַיִּקּוּם עַמּוּ רַבִּי אֶלְעָאי, בְּגִימָטְרִיא יב"ק, בְּקִי
 בְּהַלְכָּה.

וַיִּקּוּם עִמּוֹ רַבִּי יוֹדָאֵי, שְׁחֻשְׁבוֹנוֹ א"ל. כְּמוֹ
 מִיכָאֵל, מִלְּאֲכִים רְשׁוּמִים בְּאֵל, כְּמוֹ (שם)
 (א) יֵשׁ לְאֵל יְדִי. וְסוּד שֶׁל אֵל - א' דְמוּת אָדָם, ל'
 שֶׁלֹּשׁ חֵיווֹת, שָׁהֵם אַרְבַּע פָּנִים לְכָל אֶחָד, שְׁרִמּוּזִים
 (בָּה) בָּה' בְּחֻשְׁבוֹן ל', שֶׁלֹּשׁ יוֹדִי"ן (עוֹלוֹת ל'). וְהֵם
 בְּרֵאשֵׁי שֶׁלֹּשׁ אֲזוּכָרוֹת, שָׁהֵם ה' מְלָךְ, ה' מְלָךְ, ה'
 יְמִלְךָ לְעֵלָם וְעַד. וַיִּקּוּם עִמָּם רַבִּי אַבְאָה, שֶׁהוּא
 חֻשְׁבוֹנוֹ ד', אַרְבַּע חֵיווֹת. (דף רבג ע"ב)

רַבִּי שְׁמַעוֹן הוּא בְּאֵילָן, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ וְחִבְרִיו,
 שָׁהֵם תְּחִמְשָׁה שְׁהַזְכָּרָנוּ, בְּעֲנָפִים גְּדוּלִים שֶׁל
 הָאֵילָן שְׁדוּמִים לְזֵרוּעוֹת וְשׁוֹקִים.

קוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן וַיִּתְחַדְּשׁוּ דְבָרִים מִפִּיךָ בְּפָסוּק זֶה
 שְׁמַקְרָם. לְמַנְצַח - שָׁם נִצַּח, נִגּוֹן צַח. וְכוּ
 נִקְרָא ה' בְּעַל נִצְחוֹן קְרִבּוֹת לְאַמּוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
 וּמְזוֹלוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, וְרַחֲמִים וְדִין לְיִשְׂרָאֵל. וְסוּד
 הַדָּבָר - (מְשַׁלֵּי יא) וּבִאֲבָד רְשָׁעִים רָנָה. מ"ל - שְׁבָעִים
 שְׁמוֹת יֵשׁ לוֹ, וְעַם נִצַּח וְהוּד ע"ב, בְּחֻשְׁבוֹן חָס"ד,
 וְסוּד הַדָּבָר - (תְּחִלִּים טו) נְעֻמּוֹת בִּימִינְךָ נִצַּח.

הוֹד - בו הוֹדוּ לָהּ. צְדִיק - בו (תהלים לג) רָנְנוּ
 צְדִיקִים בָּהּ, וּבוֹ (ירמיה לא) רָנוּ לְיַעֲקֹב שְׂמֵחָה.
 תְּפֹאֶרֶת - בו (תהלים קג) הִלְלוּ אֵל. הִלְלוּיָהּ, הִלְלוּ יָהּ,
 שְׁשֵׁם יְהוָה. פְּנִנוּן וּבְזֹמֶר - חֶסֶד וּגְבוּרָה. פְּשִׁיר
 וּבְבָרָכָה - חֲכֵמָה וּבִינָה. פְּאֲשָׁרֵי - פֶּתֶר. בְּתִהְלָה
 - מַלְכוּת.

מְזֻמָּר - בו רָ"ז וּבוֹ מו"ם. מֵצֵד הַזֹּמֶר שֶׁל תּוֹרָה
 וְזֹמֶר שֶׁל תְּפִלָּה. זֶמֶר מֵצֵד אַחֵר הוּא מו"ם
 ז"ר. זֶמֶר בְּבֵית - תָּרַב בְּבֵית. נָדָה שְׂפָחָה בַּת
 עֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת זֹנָה. וְזֵה אוֹתִיּוֹת מְזֻמוֹ"ר.
 נְגוּ"ן - שָׁם נ"ן. כָּף יָפִי תִנְנוּן, בו הִלָּל, כָּמוֹ (שמות
 יב) לַיִל שֹׁמְרִים הוּא לָהּ לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.
 אֲשָׁרֵי שָׁבוּ שְׁרוּי הָעוֹלָם מְשֻׁבְּחִים. (תהלים קמד) אֲשָׁרֵי
 הָעַם שְׂפָכָה לוֹ. בְּבָרָכָה - (שם לד) אֲבָרְכָה אֶת ה'
 בְּכָל עֵת. בְּתִהְלָה - תָּמִיד תִּתְּחַלְּתוּ בְּפִי.

עַל שׁוֹשַׁן עֲדוּת (שם ס) - זֶה הוֹד, שֶׁהוּא שׁוֹשַׁן, אָדָם
 שׁוֹלֵט עַל לְבָן, שֶׁתִּנְצַח שׁוֹלֵט הוּא לְבָן עַל
 אָדָם. מַה זֶה עֲדוּת? זֶה צְדִיק. הוּא בְּרִית, שֶׁהוּא

אִיחֻז אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. וְהוּא שְׂכַת־טוֹב (דברים ד)
הַעִידֵתִי בְּכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. מַה זֶה
מִכְתָּבְכֶם? מִ"ךְ תָּ"ם. מָךְ הוּא צְדִיק, תָּם עֲמוּד
הָאֲמֻצָּעִי, דְּרֻגַת יַעֲקֹב, (בראשית כה) אִישׁ תָּם. גּוֹף
וּבְרִית נְחֻשְׁבִים לְאַחַד. לְלַמֵּד - חֶסֶד וּנְכוּנָה,
שְׂמֵשֶׁם נִתְּנָה תוֹרָה לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד.

אָמַר לוֹ, יָפָה אָמַרְתָּ, אֲבָל (תהלים יב) לְמִנְצַחַת עַל
הַשָּׁמַיִמִית, שְׁלֵא תוֹזוּ נִצַּח מִחוּד, שְׁהִיא
סְפִירָה שְׁמִינִית, אָמַר לְמִנְצַחַת עַל הַשָּׁמַיִמִית. אָמַר
הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, אִם כָּךְ, בִּינָה דְרֻגַתְךָ, וְלָמָּה
פְּרִשׁוּתָּ וְנִתְּנָה הַחוּד לְמִשְׁתָּה, שְׁנֵאֲמַר (במדבר כו) וְנִתְּתָה
מִחוּדְךָ עָלֵינוּ?

אָמַר לוֹ, יָפָה שְׂאֵלְתָּ. ה' עוֹלָה בָּאוֹת י', חֲמִשׁ
פְּעֻמִּים עֶשֶׂר, לְחֲמִשִּׁים שְׁעָרֵי בִינָה.
וְהַתְּפִשְׁטוּתָם מִחֶסֶד וְעַד הוּד הֵן חֲמִשׁ, עֶשֶׂר בְּכָל
סְפִירָה, הֵם חֲמִשִּׁים. וּמִשׁוּם זֶה מְבִינָה עַד הוּד,
הַכֹּל הַתְּפִשְׁטוּת אַחַת. אַחַר כָּךְ בָּא צְדִיק, וְלָקַח
כָּל הַחֲמִשִּׁים שְׁעָרִים לְבַדּוֹ, לְהִיּוֹת שְׂקוּל לְכֹל

הַחֲמִישׁ, וְנִקְרָא כָּל, שְׁנוּטִיל כָּל חַמְשִׁים שְׁעָרִים. וְגַם
כָּךְ כִּלְהַ לְקַחָה אֶת כָּלָם. אָמַר, כָּעֵת הַתִּישָׁב דְּבַר
זֶה עַל בְּרִיו.

וְעוֹד לִמְנַצַּח - שָׁם מ"ל עִם נִצַּח. וְזֶה מ"ל
מִחֲשָׁמ"ל. מִן ח"ש - הוֹד וְנִצַּח, הֵם כְּנֶגֶד
שְׁתֵּי הַשְּׁפָתִים. וְלָכֵן נִקְרָאוּ שְׁפָתִים, חֵיוֹת אֵשׁ
מִדְּבָרוֹת. וּבְחִנּוּיָהּ, עַד הֵיכָן מַעֲשֵׂה מְרַכְּבָה?
וּפְרָשׁוּהָ מִן וְאֵרָא, עַד חֲשָׁמֶל. שְׁמַצַּד הַגְּבוּרָה
נִקְרָאוּ חֵיוֹת אֵשׁ. וְנִהַר שְׁיוּצֵא מִהוֹעָה שְׁלָהֶם -
יְסוֹד. כָּל שְׁלֹשֶׁת אֵלֶּה מְרַכְּבָה לְתַפְאֶרֶת, אָדָם.

מַעֲשֵׂה מְרַכְּבָה זוֹ מַלְכוּת. וּבְשְׁלֹשֶׁת אֵלֹהִים, הוּא
חֲכָמָה וּכְנִיָּה וְדַעַת. וְלָכֵן פְּרָשׁוּהָ בְּעֲלֵי
הַמַּשְׁנָה שְׁאִין דּוֹרְשִׁים כְּמַעֲשֵׂה מְרַכְּבָה בְּיַחֲדָה,
אֵלֶּה אִם כֵּן הוּא חֲכָם וּמְבִין מְדַעְתּוֹ.

וַיֵּשׁ מְרַכְּבָה לְמַטָּה מוֹעִיר אַנְפִּין, שֶׁהוּא
מִטְטָרוֹ"ן, אָדָם הַקָּטָן. שְׁבַמְרַכְּבָתוֹ,
שֶׁהוּא פְרָדָם, זוֹרְמִים בְּמַהֲיָרוֹת מִיָּם שֶׁל הַתּוֹרָה
שְׁיוּצֵאִים מִתּוֹךְ פְּרָדָם שְׁלוֹ לְשֹׁלֵשׁ מֵאַרְבַּע,

שָׁנְאֵמַר עֲלֵיהֶם אֲרַבְעָה נִכְנְסוּ לַפְּרָדִים, וְהָרִי
נִתְּבֵאֵר.

שֶׁהוּא צִפּוֹר שְׂרָאָה רַבָּה פַּר פַּר תְּנָה לְחוּף יָם
הַתּוֹרָה, שְׁתֵּים הַגִּיעַ עַד קָרְסִלְיוֹ, וְרָאֵשׁוּ
הַגִּיעַ עַד קִצֵּה הַשָּׁמַיִם, וְלֹא נִכְשְׁלוּ בּוֹ שְׁלֵשָׁה
מִשּׁוֹם שְׁתֵּמִים שְׁלוֹ רַבִּים, אֶלָּא מִשּׁוֹם זְרַמַּת הַמַּיִם,
וּפְרָשׁוּהָ.

אבג בולל אותם שעוללים לישש, פנגד אותיות
מטטרו"ן. רביעי ד', (מלכים א יט) קול דממה
דקה, ששם בא המלה, והוא אדם לשבת על
הבסא.

א י"י - מים עליונים ומים תחתונים, שאין ביניהם
אלא כמלא גימה, שהוא ו' נטוי ביניהם פרקיע
שהוא מבדיל בין מים למים, שתהא הבדלה בין
נקבה לזכר. לכן, (בראשית א) ויהי מבדיל. וסוד הדבר
- יאחדונה"י. מים עליונים וזכרים - י' עליונה. מים
תחתונים נקבות - י' תחתונה. ישש אותיות
ביניהם, כחשבון ו', זה מטטרו"ן, שהוא בין א.

וְעוֹד, יוֹד נִקְדָּה. ו' גִּלְגַּל. וְאִין תְּנוּעָה בְּגִלְגַּל
 בְּשֵׁשָׁה צְדָדִים כְּחֻשְׁבוֹן ו', אֵלָּא בְּאוֹתָהּ
 נִקְדָּה. וְאוֹתָהּ נִקְדָּה הִיא יְחוּד הַכֹּל, וּמַעֲיָדָה עַל
 אוֹתוֹ יְחִיד שְׂאִין לוֹ שְׁנֵי, שְׂפָרְשׁוּ עֲלֶיהָ רַבּוֹתֵינוּ
 שְׂצָרִיךְ לְיַחַד אוֹתָהּ כִּדְּי שְׂתַמְלִיכְהוּ עַל
 (דף רכד ע"א)
 הַשָּׁמַיִם וְעַל הָאָרֶץ, וְעַל אַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם. ב'
 - שָׁמַיִם וָאָרֶץ. ג' - עֲמוּד שְׁסוּבָל אוֹתָם. ד' -
 אַרְבַּע חֵיזוֹת. ה' - הַכֶּסֶּא. ו' - שֵׁשׁ מַעְלוֹת לְכֶסֶּא.
 וְעוֹד, א ב ג ד ה ו ז ח ט - אָדָם. י' יְחוּד שְׁלוֹ,
 מַלְכוּת, עֲשִׂירֵי שָׁל אָדָם. תִּשְׁעָ הוּא כְּנֶגֶד תִּשְׁעָ
 אוֹתֵינוּ. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שִׁיזְדָּעִים סוּד רַבּוֹנָם.

דָּבָר אַחַר צוֹ אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֵת
 קִרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאִשֵּׁי רֵיחַ נְחוֹחֵי - רַבִּי יְחוּדָה
 אָמַר, בְּקִרְבָּן יֵשׁ עֵשֶׂן, וְיֵשׁ רֵיחַ, וְיֵשׁ רֵיחַ נִיחַח.
 עֵשֶׂן הוּא מִצַּד הַדִּין, וְהוּ שְׂכָתוֹב (דְּבָרִים כט) כִּי אִז
 יַעֲשֶׂן אֵף ה'. (תהלים יח) עֲלָה עֵשֶׂן בְּאָפוֹ וְאִשׁ מִפִּי
 תֹאכַל. רֵיחַ נִיחַח, רַחֲמִים. (שיר השירים ז) וְרֵיחַ אִפְדָּ
 כַּתְפוּחִים.

אָמַר הַרוּעָה הַנְּאֻמָּן, וְהָרִי שְׁנִיָּהֶם - עֲשֵׂן וְרִיחַ -
 יֵם בָּאֵף, וְהַפְּסוּקִים מְעִידִים. אַחַד, עָלָה
 עֲשֵׂן בָּאֵפוֹ. וְהַשְּׁנִי, וְרִיחַ אֵפֶךָ פִּתְפוּחִים. וְלָמָּה
 נִקְרָא אַחַד עֲשֵׂן דִּין, וְהַשְּׁנִי רַחֲמִים? אֵלֵּא, בַּחֲטָם
 יֵשׁ שְׁנֵי חֲלוֹנוֹת, וְנֹאמַר בְּשִׂמְאֵל, עָלָה עֲשֵׂן בָּאֵפוֹ.
 מָה עָלָה? אֵלֵּא מִחֶלֶב שֶׁהוּא בְּשִׂמְאֵל, בְּנִגְדָּה גְבוּר.
 מִיָּמִין יוֹרֵדֶת אֵלָיו רוּחַ לְקַרְרוֹ וְלִשְׂבֹּךְ רָגְזוֹ, מִצַּד
 הַחֶסֶד, שֹׁשֶׁם הַמֶּת. חֲכָמָה לְיָמִין - הַרוּעָה לְהַחֲכִים
 יְדָרִים. בִּינָה בְּלֵב, בְּלִפְי שִׂמְאֵל - הַרוּעָה לְהַעֲשִׂיר
 יִצְפִּין. וְלָכֵן עָלָה עֲשֵׂן בָּאֵפוֹ, מִבִּינָה לְחֲכָמָה,
 שֶׁהִיא לְיָמִין, וּמִקְבְּלוֹ בְּחֻדָּה, בְּנִגְזוֹן הַלְוִיִּם.

וְעֲשֵׂן זֶה לֹא עוֹלָה, אֵלֵּא עַל יְדֵי אִשׁ שְׂדוּלֶק
 בְּעֲצִים, שֶׁהֵם אֵיבָרִים מְלֵאִים מִצְּוֹת, עֲצֵי
 עוֹלָה. בְּעֲלֵי תוֹרָה, תוֹרָה שֶׁהִיא נִדְלָקֶת בָּהֶם, אִשׁ
 בְּחֻזֶּק הַגְּבוּרָה, וְעָלָה עֲשֵׂן בָּהֶם. בְּבִינָה עֲשֵׂן
 הַמְּעַרְבָּה.

וּמִשְׁעוֹלָה לָאֵף, נִקְרָא קַטְרֶת, וְזֶהוּ שְׂכַתוּב (דברים)
 (ב) יְשִׁימוּ קַטְרֶת בְּאֵפֶךָ. וְאִין הַמְּבַטֵּל

מִוֹת בְּעוֹלָם כְּמוֹ קְטָרֶת, שְׁהִיא קִשׁוֹר הַדִּין
 בְּרַחֲמִים עִם רֵיחַ נִיחוּחַ בָּאֵת. תִּרְגוּם שֶׁל קִשְׁר -
 קִטְרוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲשֶׁרִי חִלְקֵנוּ שְׁחֲרוּחֵנוּ
 דְּבָרִים נִסְתָּרִים בְּנִלְוֵי. עוֹד אָמַר מְנוּחָה הַקְדוּשָׁה,
 שְׁאַחַר הַתְּפִלָּה, שְׁהִיא כְּמוֹ קֶרֶבֶן, מִי שִׁיאֵמַר
 בְּטוֹם הַקְטָרֶת אַחַר תְּהִלָּה לְדוֹד, מְבַטֵּל מִוֹת מִן
 הַבַּיִת.

אָמַר רוּעָה הַנְּאֻמָּן, בָּעֵת צָרִיךְ לְדַעַת אִיךְ הַתְּקִינוּ
 תְּפִלוֹת בְּנֶגֶד קֶרֶבְנוֹת. אֵלֶּא שֶׁלֹּשׁ תְּפִלוֹת,
 בְּנֶגֶד אֵת הַכֶּבֶשׁ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בְּבִקְר - זוֹ תְּפִלַּת
 שְׁחֲרִית, שְׁנֵאֵמַר בָּהּ (בראשית יט) וַיִּשְׁכַּם אֲבָרָהָם
 בְּבִקְר אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר עָמַד שָׁם אֶת פְּנֵי ה'.
 וּפְרָשׁוּהָ רַבּוֹתֵינוּ, שְׁאִין עֲמִידָה אֵלֶּא תְּפִלָּה. וְאֵת
 הַכֶּבֶשׁ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרָבִים - בְּנֶגֶד תְּפִלַּת
 מִנְחָה שֶׁתִּקֵּן אוֹתָהּ יִצְחָק. וְהוּ שְׁכָתוּב (שם כד) וַיֵּצֵא
 יִצְחָק לְשׁוּחַ בִּשְׂדֵה לְפָנֹת עָרֵב, וְאִין שִׁיחָה אֵלֶּא
 תְּפִלָּה. תְּפִלַּת עֲרָבִית בְּנֶגֶד אֱמוּרִים וּפְדָרִים
 שְׁמַת־אֲפָלִים כָּל הַלְּיָלָה, וְהוּ שְׁכָתוּב (שם כה) וַיִּפְנֶעַ

במקום וילן שם כי בא השמש, ואין פגיעה אלא
תפלה.

בין כך שאנו במקום זה, למה פתוב וינח מאבני
המקום וישם מראשתי וישכב במקום
ההוא? וכי לא היו לו כרים וכסתות לשכב? אלא
הואיל ובא חתן לפלה, אף על פי שלא היה דרכו
לשכב אלא בכרים וכסתות, והיא נתנה לו אבנים
לשכב - יקבל הכל ברצון הלב, ויהי נתפאר. וגם
כך נאמר בחבור הראשון. מהו שפתוב (שם לב)
ויאמר יעקב באשר ראם? אמר רבי שמעון, שב
יאמר הפסוק. (עד כאן רעיא מהימנא).

אמר רבי פנחס, הייתי מסתכל, השמירה היא
ודאי בלב, (שראה בלב) (והלב הנמת הלב העליון) ולכן
שמור בלב ולא במקום אחר. זכירה בזכר,
במח, שרובב ושולט על הלב. ואין זכירה אלא
במח. ועל זה זכור לזכר, ושמור לנקבה. המח
שהוא זכר, רובב ושולט על הלב. הלב שולט
ורובב על הפכה. הפכה, סמאל ונחש זה בזה,

והוא אָחֵר. (וְהֵם יָבֵר וַיִּנְקְבֵהוּ) (דף רכד ע"ב) יוֹתֶרֶת הַכֶּבֶד
 וְכֶבֶד. וְלִכְּזֵן בַּקֶּרְבָּן, יוֹתֶרֶת הַכֶּבֶד זֶה נִחָשׁ. כָּבֵד
 מֵאֵבֶל זָכָר, סוּד שֶׁל סָמָא"ל.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וַדַּאי כֶּךָ זֶה, וַיִּפֶּה הוּא. וַיְבַרֵּר
 הַדָּבָר וְסוּד וְנִסְתָּרוֹת הַקֶּרְבָּן כֶּךָ הוּא. כָּבֵד
 לוֹקַח בְּהִתְחַלָּה, הוּא וְהַיּוֹתֶרֶת שָׁלוּ, (וְאֵחֶר כֶּךָ הַיּוֹתֶרֶת
 שָׁלוּ) סָמָא"ל וְבֵת זִוְגוֹ. (וְאֵחֶר כֶּךָ כֹּל וְכוּ' שְׂאוֹתֶם תִּלּוֹת) וְכֹל
 אוֹתָם עוֹרְקֵי הַכֶּבֶד תִּלּוֹת וּמִחֲנוֹת שְׁלָהֶם,
 וְלוֹקְחִים אֶת שְׁלָהֶם, שְׂאוֹכְלִים חֲלָבִים וְשִׁמְנוֹנֵי
 הַקֶּרְבָּן. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב וְאֶת הַחֲלָב אֲשֶׁר עָלֵיהֶם. וְאִז
 נִקְרָב הַכֹּל לֵלֵב.

וְהַלֵּב לֹא לוֹקַח מִהַכֹּל, אֵלֶּא וְדוּי שְׁנַעֲשֶׂה כּוּ
 וְעוֹלָה בְּאוֹתוֹ עֵשֶׂן וְהַכֹּלָה שְׁנַעֲשֶׂה עָלָיו
 הַקֶּרְבָּן. הַלֵּב מִקְרִיב לַמֶּחֶ, רְצוֹן שֶׁל הַיַּחֲוֹד שְׁחֵכֶחַן
 כּוּ וְתַדְוֹת הַלְוִיִּם. הַמֶּחֶ תְּוֵה אֹר שְׂפָא מִמֶּחֶ עָלְיוֹן.
 הַמֶּחֶ מִקְרִיב לְשִׁמִּיר מִהַכֹּל, שְׁלֹא נוֹדַע כָּלָל, (אֵלֶּיָּה
 מִכָּלֵל שְׁלֹא נִפְרַע כָּלָל) וְהַכֹּל נִקְשָׁר זֶה בְּזֶה, וְהַמֶּחֶ מִקְרִיב
 נַחַת רוּחַ שֶׁל הַכֹּל.

עוֹרְקֵי הַכְּבֹד, אֵלֹוּ אֲנָשִׁים וְכָל אוֹתָם חִילוֹתֵיהֶם.
כָּבֵד, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. יוֹתֵרֵת נִקְבָּה, נִקְבָּה
שָׁלוֹ. לָמָּה יוֹתֵרֵת? שָׁלֹא מִתְחַכְּרֵת בְּזוֹכֵר, אֶלֶּא רַק
בְּשִׁנְשֹׁאֲרֵת לָהּ שָׁעָה לְאַחַר שֶׁעָשְׂתָה נְאוּפִיָּה וְעִזְבָּה
אוֹתוֹ. עוֹד יוֹתֵרֵת נִקְבָּה - שֶׁכְּשֹׁרוּצָה לְהִתְחַבֵּר
בְּאָדָם, נַעֲשִׂית אֵלָיו שִׁירִים, שָׁלֹא נְחֻשְׁבֵת כָּלֵל.
לְאַחַר מִכֵּן מִתְקַרְבֵת לְאֵט לְאֵט אֵלָיו, עַד שֶׁנַּעֲשִׂית
אֵלָיו חֲבוּר אֶחָד. וַיַּעֲזֹרְקֵי הַכְּבֹד הִלְלוּ מִתְפַּשְׁטִים
אַחֲרֵים קִטְנִים לְכַמָּה מִיָּנִים, וְהַכֹּל לֹזְקִים
אִמּוּרִים וּפְדָרִים, וְכֹלָם כְּלוּלִים בְּכָבֵד.

הַלֵּב שֶׁהוּא עֶקֶר בְּקִדְשָׁה, לֹזְקֵחַ וּמְקַרֵּיב לְמִתָּה,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. הַלֵּב שְׂרוּי עַל שְׁתֵּי כְּלִיּוֹת,
וְהֵם שְׁנֵי כְרוּבִים, נוֹתְנִים עֲצָה, וְהֵם רְחוּקִים
קְרוּבִים, יָמִין וּשְׂמָאל, וְכֹלָם נוֹטְלִים וְאוֹכְלִים
כָּל אֶחָד כְּרֵאוֹי, עַד שֶׁהַכֹּל נִקְשָׁר בְּאֶחָד.

זְבַחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נְשַׁבְּרָה. זֶה נִקְרָב לְלֵב, רוּחַ
נְשַׁבְּרָה, וְדוּי וְתַפְלָה. שְׁתֵּרֵי וְדָאֵי (קהלת יב)
וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל (דף רכה ע"א) תְּאֵלְהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה.

והכבוד מקריב אותו לגבי הלב, שהוא סגנור עליו,
והכל קשור אחד בקרבן.

מהכבוד יוצאים כל החלאים וכל המפות לכל
איברי הגוף, ובו שרויים. הלב הוא וך
מהכל, וממנו יוצא כל טוב, וכל בריאות
האיברים בלם, וכל חזק, וכל חדות, וכל השלמות
שצריכים לכל האיברים.

רעיא מהימנא

אמר רועה הנאמן, אין קרבנות אלא להרחיק
צדדים טמאים ולקרב דרגות קדושות.
ונאמר בחבור הראשון שלתם: (עורקי הכבוד אלו אשים וכל
אותם תילות, ונתבאר) עורקי הכבוד, יש מהם גדולים, יש
מהם גדולים וקטנים, ומתפשטים מהם לבמה
צדדים. ואלו לוקחים איברים ואמורים ופדרים
שמתאבלים כל הלילה, שחרי קרבן בלו לה'.

אמר מנורה הקדושה, רועה הנאמן, הלא אמרת
לעיל שקרבנות של הקדוש ברוך הוא אינם

אֵלֶּא לְקָרַב י' לְה', ו' לְה'. אֵלֶּא שְׂאֵף עַל גַּב שְׂכַל
הַקְרָפְנוֹת יֵשׁ לְהַקְרִיב לְפָנָיו, הוּא מְחַלֵּק לְכָל
הַמְחַנּוֹת מֵאֲכִלֵי הַקְרָפְנוֹת, לְכָל אֶחָד פָּרְאוּי לוֹ.
לְשִׁכְלָיִים מְזוֹנּוֹת הַתּוֹרָה, וּמְשִׁתָּה תִיַּין וּמִים שֶׁל
הַתּוֹרָה. לְטַבְעִיִּים, שְׂהֵם שְׂדִים, שְׂהֵם פְּבָנֵי אָדָם,
נּוֹתֵן לָהֶם מֵאֲכָלִים טַבְעִיִּים אֵלּוּ, שְׂיֹרֵד אֵשׁ שְׂלָהֶם
לְאֹכַל אוֹתָם.

כְּמוֹ שְׂפִרְשׁוּהָ רַבּוֹתֵינוּ, אִם זָכוּ - הָיָה יוֹרֵד
כְּאֲרִיָּה שֶׁל אֵשׁ לְאֹכַל הַקְרָפְנוֹת, וְאִם לֹא
- הָיָה יוֹרֵד שָׁם כְּמִין כָּלָב שֶׁל אֵשׁ. וְגַם כָּךְ פְּשִׁמַּת
אָדָם, אִם זוֹכָה - יוֹרֵד בְּדַמּוֹת אֲרִיָּה לְקַבֵּל אֶת
הַנְּפֵשׁ, וְאִם לֹא - בְּדַמּוֹת כָּלָב, שְׂאֵמֵר עֲלָיו דְּוֹד,
(תהלים כג) הַצִּילָה מִחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד כָּלָב יַחֲדִידָתִי.

וּבְרִי לְהַצִּיל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת גּוֹפֵיָהֶם שֶׁל
יִשְׂרָאֵל מֵהֶם וְאֶת נַפְשׁוֹתָם, מִנָּה לְהַקְרִיב
קְרָפְנוֹת שֶׁל בְּהֵמוֹת וְגוֹפִים בְּמִקּוֹמָם, לְקַיֵּם (מִשְׁלִי
כה) אִם רָעַב שִׁנְאָךְ הַאֲכִילָהוּ לָחֶם וְאִם צָמְאָה
הַשְּׂקָהוּ מַיִם. אֲבָל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא לוֹקַח כִּי

אם את רצון הלב ושברונו (שהוא ישראל). זהו שכתוב
 (תהלים נא) זכחי אלהים רוח נשפחה לב נשפר ונדכה
 אלהים לא תבוזה. כמו כלי חרס שנאמר בהם
 נשפרו נטהרו.

כהן מוח. לוי לב. ישראל גוף. ונאמר בהם, כהנים
 בעבודתם ולוים בדוכנם וישראל במעמדם.
 ואם צריך להקריב כבוד ללב, חלבו של אותם
 טמאים, הוא לא לוקח. אלא שמנונו של חלב
 טהור. כמו שיש בגוף חלב טהור וחלב טמא, דם
 צלול כלי פסלת ודם עכור בפסלת. ועורקי חלב
 תילות קדושים, ועורקי חלב תילות טמאים. גם
 כן הם מתננות תיצר הרע ומתננות תיצר הטוב.
 אלו ממנים על עורקי חלב, ואלו ממנים על עורקי
 חלב. גם כן שתי אמות, ישראל ואמות העולם
 עובדי כוכבים ומזלות.

אמר לו רועה הנאמן, יפה אמרת בכל, אבל
 אפלו ישראל לא כלם שוים, שיש בהם בני
 מלכות מצד מלכות הקדושה, כלולה מעשר

סְפִירוֹת וּמְכַל הַיּוֹת וְכַנּוּיִים. וַיֵּשׁ מֵהֶם עֲבָדִים
 מֵצַד שֶׁל עֶבֶד, שֶׁהוּא (בראשית כד) עֲבָדוֹ זְקֵן בֵּיתוֹ. וַיֵּשׁ
 מֵהֶם כְּבִהְמוֹת, וְנֶאֱמַר בָּהֶם (יחזקאל לד) וְאַתֶּן אֲנִי
 צֵאן מִרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם. וְאַתֶּם שְׂדוּמִים לְצֵאן,
 הַקְדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא צִוָּה לְהַקְרִיב בְּהִמּוֹת בְּמִקְוָם
 לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם. וְאַתֶּם שְׂדוּמִים לְמַלְאָכִים, קִרְבָּנוֹת
 שְׁלָהֶם הֵם מַעֲשִׂים טוֹבִים שְׂמֵמָנִים עֲלֵיהֶם מַלְאָכִים
 שְׂמֵקְרִיבִים לְקְדוּשׁ-פְּרוּךְ-הוּא בְּמִקְוָם.

וְאַתֶּם שְׁהִיוּ בָנִים לַה', וְהוּא שְׂפָתוֹב (דברים י) בָּנִים
 אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם, בְּחַטָּאֵיהֶם מִתְּפַרְדּוֹת
 הָאוֹתִיּוֹת, וְחַתְּקוֹן (שְׁלָהֶם הוּא חַתְּרָה) הוּא שְׂתִתְּיָה
 תּוֹרָה, שֶׁהוּא שֵׁם יְהוָה, לְקָרַב אֶת הָאוֹתִיּוֹת, י'
 בָּה', ו' בָּה', בְּקִרְבָּנוֹתֵיהֶם.

הֲרִי בְּכָל הַקְרָבָנוֹת - בֵּין שֶׁל בְּהִמּוֹת, בֵּין שֶׁל
 מַלְאָכִים שְׂמֵמָנִים עַל מִצְוֹת, בֵּין בְּמַלְכוּת,
 בֵּין בְּשֵׁמוֹ - הַכֹּל צָרִיךְ לְהַקְרִיב לְקְדוּשׁ-פְּרוּךְ-הוּא
 בְּאוֹתִיּוֹת קְדוּשׁוֹת, וְהוּא רוֹכֵב בְּאַרְבַּע
 חִיּוֹת שֶׁל הַמַּלְאָכִים, וְהוּא רוֹכֵב בְּאַרְבַּעַת יְסוּדוֹת,

שְׁמָהֶם נִבְרָאוּ אַרְבַּע חַיֹּת טְבַעֲיוֹת. וְהוּא הוּא
 שֶׁמֶקֶרֶב מִים לְאֵשׁ, וְרוּחַ לְעָפָר. וְהוּ שֶׁכֶּתוּב (אִיּוֹב
 כה) עֲשֵׂה שָׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. וְגַם כִּי הוּא מִקְרֵב אֶת
 מִיכָאֵל, שֶׁהוּא מִים שְׁבָלִיִּים, עִם נְבִיאֵל, שֶׁהוּא
 אֵשׁ שְׁבָלִי. וְהוּא מִקְרֵב אֶת אֹרִיאֵל, שֶׁהוּא אֲוִיר,
 שֶׁחֲתִינוּ רוּחַ שְׁבָלִי, עִם רְפָאֵל, שֶׁהוּא אֶפֶר, שֶׁחֲתִינוּ
 עָפָר שְׁבָלִית. שֶׁמִּיד שְׁמֹס־תֵּלֵק תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מִבְּיַנְיָהֶם, אִין בָּהֶם כַּח.

וְאִם תֹּאמַר, תְּרִי כֶּתוּב בְּכָל תְּקַרְפָּנוֹת לִיהוֹ"ה,
 וְאִיךְ אָמַרְנוּ שֶׁיֵּשׁ פְּרוּד בְּאוֹתֵינוֹת? אֵלֶּא זֶה
 נֵאמַר בְּדַרְגּוֹת שֶׁנִּבְרָאוּ וְנִקְרָאוּ בְשֵׁמוֹ, וְלֹא שֶׁהֵם
 הוּא מִפְּשֵׁ. וְהוּ שֶׁכֶּתוּב (יִשְׁעִיָּה מג) כָּל תְּנַקְרָא בְשֵׁמִי
 וְלִכְבוֹדִי בְּרֵאתִיו יִצְרַתִּיו אֶפֶר עֲשִׂיתִיו. שֶׁיֵּשׁ אוֹתֵינוֹת
 שֶׁל יְהוֹ"ה בְּאֲצִילוֹת, שֶׁאִין בָּהֶן פְּרוּד וְתַפְסָקָה,
 שֶׁחֵן כָּמוֹ מִבּוֹעֵין אֲלֵיהֶם שֶׁמִּשְׁקִים אֶת הָאֵילָנוֹת.
 וּמִשּׁוֹם אֵלֶּה שֶׁנִּבְרָאוּ מִתְדַמִּים י' לְרֵאשׁ, ו' לְגוֹף,
 ה' ה' לְעֶשֶׂר אֲצָבָעוֹת.

אֲבָל עֲלֵת הָעֲלוֹת עַל הַכֹּל, שְׁנִקְרָא יְהוָה, נֶאֱמַר
 בּוֹ (שם ט) וְאֵל מִי תִדְמִיוֹנִי וְאִשּׁוּחַ יֹאמַר
 קְדוֹשׁ. (שם) וְאֵל מִי תִדְמִיוֹן אֵל וְמֵה דְמוּת תִּתְעַרְכוּ
 לוֹ. (מלאכי ג) אֲנִי ה' לֹא שָׁנִיתִי. לֹא מִנִּיעַ אֱלֹו
 חֲטָאִים לְהַפְרִיד אוֹתֵינוּ - י' מֵה', ו' מֵה'. שְׁאִין
 בָּהֶם פִּרּוּד. וְעֲלִיו נֶאֱמַר (תהלים ה) לֹא יִגְרָף רָע. הוּא
 שׁוֹלֵט עַל הַכֹּל, וְאִין מִי שְׁשׁוֹלֵט בּוֹ. הוּא תוֹפֵס
 אֶת הַכֹּל, וְאִין מִי שְׁתוֹפֵס בּוֹ. וְהוּא לֹא נִקְרָא
 יְהוָה, וּבְכָל הַשְּׁמוֹת, אֲלֵא בְּהַתְּפַשְׁטוֹת אוֹרוֹ
 עֲלֵיהֶם. וּבְשִׁמְסֵתְלֵק מֵהֶם, אִין לוֹ מַעְצָמוֹ שֵׁם כָּלֵל
 מֵהֶם. עֵמֶק עֵמֶק מִי יִמְצְאוּנוּ.

אִין אוֹר יְכוּל לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ, שְׁלֵא נִחְשָׁךְ. אֲפֵלוּ
 כְּתֵר עֲלִיוֹן, שְׁאוֹרוֹ חֹזֵק עַל כָּל הַדְּרָגוֹת וְעַל
 כָּל חֵילוֹת הַשָּׁמַיִם, עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, נֶאֱמַר עֲלִיו
 (שם יח) יִשֶׁת חֲשָׁךְ סְתָרוֹ. וְעַל חֲכֻמָּה וּבִינָה - (שם צג)
 עֲנֵן וְעַרְפֵּל סְבִיבֵיו. כָּל שְׁכֵן שְׁאָר הַסְּפִירוֹת, כָּל
 שְׁכֵן חַחִיוֹת, כָּל שְׁכֵן יְסוּדוֹת, שְׁהֵם מֵתִים. הוּא
 סוֹכֵב עַל כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְאִין סוֹכֵב אוֹתָם לְכָל צַד,
 לְמַעְלָה וּלְמַטָּה וּלְאַרְבַּעַת צַדִּדִּים, פֶּרֶט לוֹ. וְאִין מִי

שְׂיֹצֵא מִרְשׁוֹתוֹ הַחוּצָה. הוּא מְמַלֵּא כָּל הָעוֹלָמוֹת,
וְאֵין (אֵלוֹת וְכוּ' לָהֶם חוּץ מִמֶּנּוּ) אַחַר שְׂמַמְלֵא אוֹתָם.

הוּא מְחַיֶּה אוֹתָם, וְאֵין אֵלוֹת אַחַר עֲלִיו לְתֵת
לוֹ חַיִּים. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (נחמיה ט) וְאֵתָה מְחַיֶּה
אֵת כֻּלָּם. וּבְגִלְלוֹ אָמַר דְּנִיאל, (דניאל ד) וְכָל דְּיָרִי
הָאָרֶץ כְּאֵינָם חֲשׁוּבִים, וְכִרְצוֹנוֹ עוֹשֶׂה בְּחֵיל
הַשָּׁמַיִם. הוּא מְקַשֵּׁר וּמְיַחַד מִיֵּן לְמִינּוֹ, לְמַעֲלָה
וּלְמַטָּה, וְאֵין קִרְבָּה לָהֶם בְּאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת, בַּךְ
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּשֶׁהוּא פִּינִיחָם.

מִיָּד שְׂחַטְאוֹ, אֵלוֹ שְׂנִקְרָאוּ בָּנִים אֲתָם לַח'
אֱלֹהֵיכֶם, הַסְּתַלַּק מִן הָאוֹתִיּוֹת, וְנִשְׂאָרוֹ
בְּפִרּוֹד. וְמָה תְּקוּנוֹ? לְקִרְבֵּי אוֹתִיּוֹת
בְּקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא - י' בְּה', ו' בְּה'. גַּם כִּי הֵם
עֹבְדִים שְׁלוֹ מִצַּד הַחַיּוֹת, בְּחַטָּאֵיהֶם גָּרְמוּ לוֹ
לְהַסְתַּלַּק מֵהֶם. מָה תְּקַנְתֶּם? לְהוֹרִיד אֵת הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא עֲלֵיהֶם לְקִרְבֵּי אוֹתָם. גַּם כִּי אֵלוֹ שְׂחָיו
מְאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת, שְׂחָם צִאֲנוּ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ

הוא, שְׁנַרְמוּ לְסֵלֶק אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵהֶם,
 מָה הַתִּקְנָה? לְקַרְבָּם לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

וְלָכֵן בְּבָלָם צִוָּה: קַרְבֵּן לַה', אֶת קַרְבְּנֵי לַחֲמֵי
 לְאֲשֵׁי. גַם, אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּבֶּקֶר
 וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרֵבִים. וְכַתוּב
 (וְלִקְחָה) שְׁתֵּי תָרִים אוֹ שְׁנֵי בָנֵי יוֹנָה. כֹּל מִיִּן הוֹלֵךְ
 לְמִינוֹ. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַרֵּב הַכֹּל בְּמָקוֹם זֶה,
 הוּא עֹלֵת הַכֹּל, שְׂאִין אֵלֹהֵי פָרַט לוֹ, וְאִין מִי
 שְׂיָבוֹל לְקַרֵּב חֵילוֹת פָּרַט לוֹ.

אַבֵּל חֵילוֹת אַמּוֹת עוֹבְדֵי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת,
 הֵם מַצֵּד הַפְּרוּד. אוֹי לְמִי שְׁגוּרֵם בַּחֲטָאִין
 לְהַעֲלוֹת אוֹתֵיזוֹת וְחֵיזוֹת וַיִּסּוּדוֹת, שְׂמִיד מִסֵּתֵלֶק
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִיִּשְׂרָאֵל, וַיִּכְנְסוּ בִּינֵיהֶם אַמּוֹת
 עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת, שְׂאִין לָהֶם קַרְבָּה
 לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂאִין קַרְבָּנוֹת בְּחוּץ לְאָרֶץ.
 וְלָכֵן פִּרְשׁוּהָ רַבּוֹתֵינוּ, תִּדַר בְּחוּצָה לְאָרֶץ דּוֹמָה
 בְּמִי שְׂאִין לוֹ אֵלֹהֵי. בְּאוֹתוֹ זְמַן שְׂאָמַר דְּבָרִים
 תִּלְלוֹ, יִרְדּוּ כָּל הָאוֹתֵיזוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת וְחֵיזוֹת קְדוֹשׁוֹת

וְאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת אֵלָיו, וּבִרְכוּ אוֹתוֹ וְאָמְרוּ: עַל
 יְדֶךָ, רוּעָה תִּנָּאֲמֶנּוּ, יָרֵד עָלֵינוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 וּמִתְקַרְבִּים מִיָּן ^(דף רכה ע"ב) לְמִינוֹ. בְּרוּךְ אַתָּה
 לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת. כָּעֵת הַתְּפִלָּה
 הַכֹּל עַל בְּרִיּוֹ. (עד כאן רעיא מהימנא).

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים לו) כְּפִיחַ בַּה' וַעֲשֵׂה טוֹב שְׂכָן
 אֶרֶץ וְרַעַה אַמּוֹנָה. כְּפִיחַ בַּה', כְּרֵאוּי. וַעֲשֵׂה
 טוֹב, תִּקּוֹן שֶׁל בְּרִית הַקְּדוֹשׁ, שֶׁתִּתְקַן אוֹתָהּ
 וְתִשְׁמַר אוֹתָהּ כְּרֵאוּי. וְאִם תַּעֲשֶׂה אֶת זֶה, אַתָּה
 תִּתְּיָה כֹּאן בְּאֶרֶץ, וְאוֹתָהּ הָאֻמּוֹנָה שְׁלֹמֵעֵלָה תִּזּוֹן
 מִמֶּךָ וְתִתְּפָרְנֶם מִמֶּךָ.

וְעוֹד, ((מִתְקַן אוֹתוֹ וְשׁוֹמֵר עָלָיו. שְׂכָן אֶרֶץ - אֶרֶץ קְדוֹשָׁה עֲלִיוֹנָה, אֶרֶץ
 חַסִּידִים, שֶׁהָאֶרֶץ הַזֹּאת תִּשְׁרָה בְּטוֹב הַהוּא. וְרַעַה אַמּוֹנָה - אוֹתָהּ
 הָאֻמּוֹנָה שְׁלֹמֵעֵלָה תִּתְּיָה נְזוּנִית וּמִתְּפָרְנֶסֶת מִכֶּנֶּן עַל יְדֶךָ. וְאִם תַּעֲשֶׂה זֶה)
 תִּתְּעַנֶּנּוּ עַל ה' וְיִתֶּן לְךָ מִשְׂאֵלֶת לְבָבְךָ - כֹּל זֶה
 מִתְּתִיקוֹן בְּתִקּוֹן הַבְּרִית. כִּיּוֹן שֶׁהַתְּקִנָּה הַבְּרִית,
 הַתְּתִיקוֹן הַכֹּל. בְּנִחָם, מִשׁוּם שֶׁקָּנֵא עַל בְּרִית זוֹ,
 וְכֵה לְכֹל. וְלֹא עוֹד, אֵלָּא שֶׁהִגֵּן עַל כָּל יִשְׂרָאֵל,

ובו התקיים והתענג על ה'. שְׁהָרִי עָלָה וְהִתְקַשֵּׁר
 לְמַעְלָה (וְהֵאִיר) בְּאוֹר הָרְאִישׁוֹן שֶׁבְּרֵא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא וְנָגַז אוֹתוֹ. בְּאוֹתוֹ אוֹר שֶׁנִּתְּנָה מִמֶּנּוּ
 אֲבָרְהָם, וְאַחֲרָיו הִכְתִּין נִקְשֵׁר בּוֹ.

אַחַר שֶׁעָלָה לְכַתְּנָה גְדוּלָּה, לֹא הִזְכִּיר לוֹ הָרַג
 וְזָרִי, וְלֹא רְאוּי, בְּשִׁבִיל שְׂלֵא יֵאָחַז כָּלֵל
 בְּעֵנְפָיו שֶׁל הַצַּד הָאֲחֵר, וְלֹא רְאוּי לְהִזְכִּיר עֲלָיו.
 שֶׁכֵּל מִי שֶׁהוֹרַג, עֵנְפִים שֶׁל צַד הָאֲחֵר יֵשׁ בּוֹ.
 וּפְנֵחָם הָרִי נֵאָחַז בְּיָמִין, וְאִין לוֹ חֵלֶק בְּצַד הָאֲחֵר
 כָּלֵל, וְלִכֵּן לֹא נִזְכָּר כָּאִן. מַה שֶּׁנִּרְאָה שְׂבִיחַ - גִּנְאִי
 הוּא לוֹ, וְנִחִיתוֹת מִמַּעְלָה עֲלִיוֹנָה שֶׁנֵּאָחַז בָּהּ. וְלִכֵּן
 כְּתוּב הַמַּכָּה אֲשֶׁר הִכָּה סֶתֶם, וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמַּכָּה,
 וְלֹא נִזְכָּר עַל יְדֵי מִי.

אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, אֲשֶׁרִי הַדּוֹר שֶׁשׁוּמְעִים דְּבָרֵי
 הַתּוֹרָה שְׁלֵף, וְאֲשֶׁרִי חֵלְקִי שְׂזוּכִיתִי לְכָף.
 אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, אֲשֶׁרִי הַדּוֹר שֶׁאַתָּה וְחַסִּידוֹת
 שְׁלֵף נִמְצָא בְּתוֹכוֹ. עַד שֶׁחִיו יוֹשְׁבִים וּמְפִיָּסִים זֶה
 אֶת זֶה, כָּאִן רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שְׂמַעוֹן וּמְצָא אוֹתָם

שם. אמר רבי פנחס, ודאי שכתוב (בראשית לב) ויאמר יעקב באשר ראם מחנה אלהים זה. אמר לו רבי שמעון, אלעזר בני, שב בני ואמר הפסוק. ישב רבי אלעזר.

פתח ואמר, (שם) ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים. מה זה ויפגעו בו? אלא יש פגיעה לטוב ויש פגיעה לרע ויש פגיעה לתפלה. אלא בשעה שהיה הולך לחרן מה כתוב? (שם כח) ויפגע במקום. תפלת ערבית היא מתפלל באותו מקום, כמו שנאמר (שמות לג) הנה מקום אתי. ותפלת ערבית באותו מקום נראתה.

עוד ויפגע במקום - דברי פיוסים הם. שפא השמש הקדוש אל הלבנה, בעלה אל אשתו. מכאן שלא ראוי לבעל לבא לאשה אם לא היה בדברי פיוסים לפיסה, שכתוב ויפגע במקום, ואחר כך ויגן שם. בשתיה בא יעקב מחרן, מה כתוב? ויפגעו בו. שלחה היא לפינים אותו לבא אליה.

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כִּי אֲשֶׁר רָאָם. מֵהוּ כִּי אֲשֶׁר רָאָם?
 אֵלֹהֵי מִלְּאֲכֵי הַיּוֹם. וּמִלְּאֲכֵי הַלַּיְלָה הַזֶּה,
 וּבְתַכְפּוֹס מִמֶּנּוּ, וְאַחַר כֵּן נִתְנַלְּו לֹו. וְלָכֵן כִּי אֲשֶׁר
 רָאָם, כְּתוּב מִחֲנֵה אֱלֹהִים זָה. מִכָּאן שֶׁהָיוּ אֵלֹהֵי
 שָׁל הַיּוֹם, וְאֵלֹהֵי שָׁל הַלַּיְלָה. כִּי אֵלֹהֵי שָׁל הַלַּיְלָה
 כְּתוּב ^(דף רבו ע"א) מִחֲנֵה אֱלֹהִים, וּבֵאלֹהֵי שָׁל הַיּוֹם
 כְּתוּב כְּהֵם זָה. וְלָכֵן וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא
 מִחֲנֵי, שְׁתֵּי מִחֲנֹת. וְעַכְשָׁו מִחֲנֹת קְדוֹשִׁים
 רָאִיתִי כָּאֵן. אֲשֶׁרִי הַדָּרָךְ שֶׁכָּבֵאתִי לְכָאֵן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִי שֶׁפִּתְחָה פֶּתַח יֹאמֶר. אָמַר
 רַבִּי אֶלְעָזָר, שְׁנִינֹו, כֹּל מִי שֶׁאֹמֵר תְּהִלָּה
 לְדָוִד בְּכָל יוֹם שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים, הוּא בֶּן הָעוֹלָם הַכָּבֵא.
 וְחָרִי נִתְכַּבֵּר הַטַּעַם. אִם בְּגִלְל פְּרִנְסָה וּמִזוֹן שֶׁל
 כָּל הָעוֹלָמוֹת - פְּעָמִים הֵם בְּכָל יוֹם, בְּבִקְרָה
 וּבְעֶרְבֵי, שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת מו) בְּתַת ה' לָכֶם כְּעֶרֶב כְּשֶׁר
 וְגו'. לָמָּה שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים בְּכָל יוֹם? אֵלֵא שְׁנַיִם
 לְמִזוֹן בְּנֵי אָדָם וְשֶׁל כָּל הָעוֹלָם, וְאַחַד לְתַת חֲזֵק
 לְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁיָדָיו פְּתוּחוֹת.

וְשָׁנֵי מְזוֹנוֹת אֵלּוּ מְשָׁנִים זֶה מְזוֹת, וְכֻלָּם שְׁלֹשָׁה
 מְזוֹנוֹת פְּתוּכִים כָּאֵן: (תהלים קמה) וְאַתָּה נוֹתֵן
 לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ - זֶה מְזוֹן הַעֲשִׂירִים, שְׁנוֹתֵן
 אֲכָל רַב בְּעֵתוֹ. תְּרֵי אַחֵר. שְׁנַיִם - שְׁפָתוֹב וּמִשְׁפִּיעַ
 לְכָל חַי רְצוֹן, זֶה מְזוֹן הַעֲנִיִּים, שְׁהֵם שְׁבָעִים מְרָצוֹן
 וְלֹא מִתּוֹךְ אֲכָל רַב. שְׁלֹשָׁה - שְׁפָתוֹב פּוֹתַח אֶת
 יְדָה, זֶהוּ חֲזֹק לְאוֹתוֹ מְקוֹם, וּבְפִתִּיחַת יְדָיו יוֹצֵא
 רְצוֹן וְשָׁבַע לְכָל.

עוֹד כֶּךָ לְמִדְנֹה, שְׁאִינוֹ אֵלָּא פְּעַמִּים בְּשָׁבִיל מְזוֹן
 וּפְרָנְסָה בְּכָל יוֹם, שְׁאֵלּוֹ חֵיּוֹב עַל הָאָדָם.
 וְאִם אָמַר יוֹתֵר, לֹא בְּגִלָּל חוֹבָה הוּא, אֵלָּא בְּשָׁבִיל
 שְׁבַח תּוֹךְ תִּשְׁכַּחֹת שֶׁל זְמִירוֹת דְּוֹד הַמְּלֶךְ. (שְׁיִוְצֵא
 יְדָיו שֶׁל הַקְּרוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא וּמְכַבֵּד וְשָׁבָעִים מְרָצוֹן, וְעַל זֶה אֵין חֵיּוֹב הוּא אֵלָּא
 פְּעַמִּים בְּיוֹם, וְשְׁבַח הוּא לְקְרוֹשׁ-פְּרוּךְ-הוּא לְתַת לוֹ זְמִירוֹת שֶׁל דְּוֹד הַמְּלֶךְ) מָה
 הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שְׁפָרְנְסָה לֹא רָאוּי לְשָׂאֵל, רַק
 לְאַחַר הַתְּפִלָּה וּפְרָנְסַת רַבּוֹנוֹ. הַמְּלֶךְ יֹאכֵל
 בְּתַחֲלָה, וְאַחַר כֶּךָ יֹאכְלוּ עַבְדָּיו.

וְהוּ שְׁכַתוֹב, (שיר השירים ה) בָּאתִי לְגַנִּי אֶחְתִּי כִלָּה
 [וְגו'] אֶכְלָתִי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי שְׁתִּיתִי יַיִנִי עִם
 חֲלָבִי, אַחַר כֶּף אֶכְלוּ רַעִים. אֶכְלָתִי יַעֲרִי - זו
 תְּפִלַּת מִיֵּשֶׁב. עִם דְּבָשִׁי - זו קְרִיאַת שְׁמַע. אֶכְלָתִי
 יַעֲרִי - זו תְּפִלַּת מִיֵּשֶׁב, אוֹתוֹ יַעֲרִי ^(דף רכו ע"ב) לְבָנוֹן,
 יוֹצֵר אוֹר ^(מְשֻׁרְתִים) וְהָאוֹפָנִים וְחַיּוֹת הַקִּדְשׁ <sup>(כָּלֵם
 קְדוּשִׁים)</sup>, כָּל אֱלֹה נִקְרָאִים יַעֲרִי עֵצִים וְנֹצְצִים שָׁבוּ.
 עִם דְּבָשִׁי - זו קְרִיאַת שְׁמַע, שְׁחִיא מְתִיקוֹת הַכֹּל,
 בְּכֶמֶה צוּפִים וּמְתוּקִים.

שְׁתִּיתִי יַיִנִי - זו תְּפִלַּת מַעְמָד, מִתְּהוֹב ^(מְשִׁיבָה)
 שֶׁל יַיִן עֲלִיּוֹן הַמְשֻׁמֵּר, וְזֶה בְּשֵׁלֶשׁ
 בְּרָבוֹת רֵאשׁוֹנוֹת. עִם חֲלָבִי - אֱלֹה אוֹתָן שֵׁלֶשׁ
 בְּרָבוֹת אַחֲרוֹנוֹת, וּכְלוּלִים אֵלּוּ בְּאֵלוֹ. עַד כָּאֵן
 מֵאֲכַל הַמֶּלֶךְ. לְאַחַר שֶׁאֲכַל הַמֶּלֶךְ - אֶכְלוּ
 רַעִים לְמַעְלָה, שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ דוֹדִים לְמַטָּה.

וְלָכֵן אֵין חַיּוֹב שֶׁל מְזוֹן אֱלֹה לְאַחַר הַתְּפִלָּה.
 בְּתִפְלַת מְנַחָה ^(בְּעֵרֵב) לְפָנַי הַתְּפִלָּה. מָה
 הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁעַד שֶׁלֹּא נִמְצָא דִין קָשָׁה בְּעוֹלָם,

בְּעוֹד שְׁפִנִי הַמֶּלֶךְ מְאִירוֹת, יֹאמֶר תְּהִלָּה לְדָוִד
בְּסִדּוֹר זֶה שֶׁל הַמּוֹזֵן. שְׁלֹא־אֲחֵר שְׁתֵּדִין שָׂרוּי וְתִלּוּי
עַל הָעוֹלָם, זוֹ אֵינָה הַשְּׁעָה. בָּא רַבִּי פִנְחָס וּנְשָׁקוּ.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

אֵלָּא פְּנִיעָה הִיא פִּיּוּס. שְׂכַשְׂכֵּיבָא תְּחַתֵּן לְכַלָּה,
אִין דְּרֵךְ לְחַתָּן לְהַתְיַחַד עִם הַכֶּלֶה אֵלָּא
בְּפִיּוּס, וְאַחֲרַיִךְ יַעֲשֶׂה עֲמָה לֵינָה. וְהִינוּ כִּי בָּא
הַשְּׂמֵשׁ.

אֹמֵר רוּעָה תִּנְאַמֵּן, אִם כֶּךָ, מַחוּ כִּי בָּא הַשְּׂמֵשׁ,
שְׁתֵּרֵי דְרֵךְ דְּרֵשׁ פִּרְשׁוּהָ לְשׁוֹן כַּבּוּי, וְהִינוּ
כִּי בָּא הַשְּׂמֵשׁ? אֵלָּא מִכָּאן לְמַדְנֵנוּ, מִי שְׂמַתְיַחַד
עִם אִשְׁתּוֹ צָרִיךְ בְּלִילָה לְכַבּוֹת אֶת הַנֵּר, וּבִיּוֹם
אִין דְּרֵךְ רַבּוּתֵינוּ לְשְׂמֵשׁ מְשַׁתֵּם, רַק בְּלִילָה, דְּרֵךְ
צְנֻעָה. וְלָכֵן מְתִי נַעֲשֶׂה לֵינָה? כִּי בָּא הַשְּׂמֵשׁ,
שְׂתַתְּפִנָּה הַשְּׂמֵשׁ מִהָעוֹלָם.

וְלָכֵן גַּם כֵּן צָרִיךְ לְהַתְּכַסּוֹת מִהַשְּׂמֵשׁ, וְכֶךָ צָרִיךְ
לְהַתְּכַסּוֹת מֵאֵלוּ הַמְּלָאכִים, שְׂהֵם מֵיַצֵּר

הטוב מימין בכמה מחנות, ומיצד הרע שהולך
 לשמאל בכמה מחנות. ולכן אחר שבא הפקר
 אמר באשר ראם. ומצד יעקב שהיה איש תם, לא
 היה עמו, רק חילות המלך והמלכה, ולכן ויקרא
 שם המקום שהוא מחנים. אותם מלאכי היום
 כתוב, באשר ראם מתנה אלהים זה. וכשבאו
 מלאכי הלילה, שהתכנסו אתו לשמר אותו, אמר
 ויקרא שם המקום שהוא מחנים.

משום שהתפלה היא פלה, והו' שכתוב (שיר השירים
 ה) אתי מלבנון פלה אתי וגו'. נקרא כאן
 "אתי", ובתורה שבכתב נאמר עליה, (שמות לג) הנה
 מקום אתי. ומשום שהיא נקראה מקום בעולם
 הנה, נאמר בה ויפגע במקום וילן שם.

ולכן היא אמרה, (ירמיה ט) מי יתנני במדבר מלון
 אורחים. שהיתה רשות בפני עצמה, ולא
 עם אותם שקובעים אותה חובה עמם, בלי החתן
 שלה. ובכל שעה שאדם מתפלל, תקדוש ברוך
 הוא מקדים ושומר אותו. וסוד הדבר - (בראשית כד)

וְהָאִישׁ מִשְׁתַּאֵה לָּהּ. וַאִין אִישׁ אֶלָּא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, וְהוּ שְׂכָתוּב (שמות טו) ה' אִישׁ מִלְחָמָה. (בראשית
 כד) וַיְהִי הוּא טָרָם כְּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רַבָּקָה יִצְאָתָּה,
 כָּמוֹ (זכריה ט) וַיִּצְאָ כַּכָּרְק חֲצוֹ.

וְאִם תֵּאמְרוּ שְׁתֵּרֵי פִרְשׁוּתָּה רַבּוּתֵינוּ, לַעֲשֹׂרָה
 מִקְדִּימָה הַשְּׂכִינָה וּבָאָה, לְאַחַד עַד שְׁיֹשֵׁב.
 לַעֲשֹׂרָה שְׁהִיא י' קְדָמָה ה'. לְאַחַד שְׁהוּא ו', עַד
 שְׁיֹשֵׁב לֹא בָאָה אֵלָיו ה' שְׂנִיתָ. וְסוּד הַדְּבָר -
 שְׂכָמְקוּם שְׁאִין שָׁם י"ה, לֹא בָאָה שָׁם ה'. וּמִי
 שְׂרוּצָה לִיחַד אוֹתִיּוֹת, צָרִיף בְּתַחֲנָה וּבְתַחֲנוּנִים.
 וְלִבֵּן (דברים ג) וְאַתְחַנֵּן אֵל ה', בְּאֹדֶנִי לְשְׂכִינָה
 בְּתַחֲנוּנִים, וְלִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּרַחֲמִים. עַד כָּאן.

אֵת הַכֶּכֶשׁ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּכָּר וְאֵת הַכֶּכֶשׁ הַשְּׁנִי
 תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְפִּים. שְׁהוּא סוּד שֶׁל סְתָרֵי
 הַרְחָמָן, שְׂכָאֲרוּ עֲלֵיהֶם רַבּוּתֵינוּ, נִפְי סְתָרֵי הַרְחָמָן
 לָמָּה לָּךְ? אֶלָּא דְבָרִים שְׁיִהְיוּ תַחַת סְתָרֵי הָעוֹלָם,
 יְהִיוּ מְכַסִּים תַּחַת לְבוּשָׁךְ. מַה לְבוּשׁ מְכַסֶּה עַל

הגוף, גם כן צריך לכסות סודות התורה. כל שכן סודות הקרבנות, שהם כמו קרבת אשה לבעלה.

ומה קרבתם צריכה במכסה, גם כן צריך קרבן לכסות אותם מפני עריות רשעים חצופים, שעין להם לא בפשת פנים ולא ענוה. וכמה מיני ממזרים הם: בני עריות, בני נדה, שגד ה' ממנה ונמצאת במקומה, שפחה בת אל נכר זונה. וזהו סוד (משלי ל) תחת שלוש רגזה ארץ וגו', תחת עבד כי ימלוך ונבל כי ישבע לחם ושפחה כי תירש ונברתה. שגדה ה' במקומה, שהיא המלכה, יצר הטוב, ונכנסה במקומה שפחה, יצר הרע.

וסוד הדבר - (ויקרא יד) כנגע נראה לי בבית, הינו דם טמא של נדה. ומה שם (שם יג) והסגירו הפהן שבעת ימים - אף כן (שם טז) שבעת ימים תהיה בנדתה. אשרי אותם איברים שמתקדשים בשעת תשמיש, שהם עצי העולה שאוחזים בהם אנשים קדושות, שם יהו"ה שאחוז באנשים שלהם, ולכן (ישעיה כד) באורים כבדו ה'. על זה נסתרות ה'.

הִינּוּ אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּבֶּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ
הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרֻבִים.

שְׁלֵמוֹת הַכֶּתוּב - וְעֲשִׂירֵית הָאֵיפָה סֵלֶת. אֲשֶׁר־י
מִי שְׁמֹשֵׁפִיעַ מִמַּחֹו טָפָה סֵלֶת נִקְיָה בְּלִי
בְּסֵלֶת. וְהִיא רְמוּזָה בְּאוֹת י' שֶׁל אֲדֹנָי, כְּלוּלָה
בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת, שֶׁהִיא כְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִיב רְבִיעִית
הַחַיִּין. וְהִיא כְּלוּלָה בַּמִּקְרָא, בַּמִּשְׁנָה, בַּתְּלֻמוֹד,
בַּבְּכָלָה.

בְּשִׂרְאָה יְחֻקָּאל אֶת הַשְּׂכִינָה מִתּוֹךְ הַקְּלָפוֹת,
רָאָה עָמָה עֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִי פִירוֹד
כְּלָל, וְאֵלֶּה הֵם מִתְּ, מִבְּפָנִים, אֶת כָּלֶם רָאָה מִתּוֹךְ
נֶהָר כְּבָר שְׁלֵמָטָה, הִיא (תהלים סח) רָכַב אֱלֹהִים
רִבְתִּים. כָּל רַבּוֹא עֶשְׂרָה אֱלֹפִים, רַבּוֹתִים עֶשְׂרִים
אֵלֶּה. תּוֹצִיא שָׁנִים שְׁאֵינָם, נִשְׁאָרוּ שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה,
בְּחֻשְׁבוֹן שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה עוֹלָמוֹת, שְׁכוּלָלִים עֶשְׂרֵה
סְפִירוֹת שֶׁהִתְלַבֵּשׁ מ"ט מִמִּטְרֹון. מ"ט מִטְרָפָת,
וְנֵאמָר בּוֹ (דברים ו) וְהָיוּ לְטְרָפָת בֵּין עֵינָיֶךָ. מִי
הָעֵינַיִם? אֵלּוֹ לְמַעְלָה, שְׁנֵאמָר בְּהֵן (יחזקאל א) נִפְתַּחוּ

השמים ואראה מראות אלהים. אילו מראות? אלו
 עשרה מראות של מטטרון שנראה כמו גר
 בעששית, תשעה בגלוי ואחד בנסתר.

מראה אחד, שהוא מראה ראשון מאלו העשרה,
 זהו שנאמר בו, וממעל לרקיע אשר על
 ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא. ואף על גב
 שנפרד למעלה, צריך לחדש עליו חדושים.

אמר הקדוש ברוך הוא למחנות שלמעלה: מי
 שמתפלל, בין שיהיה גבור, בין שיהיה
 חכם, בין שיהיה עשיר; בוכיות גבור, חכם
 בתורה, ועשיר במצוות - לא תכנס תפלתו
 בהיכל זה עד שיראו בו סימנים אלו, שנתן עצמו
 בו תקונים שלי. ומשום זה פרשנה בעלי המשנה,
 אם הרב דומה למלאך ה' צבאות, תורה יבקשו
 מפיהו. למי שיהיה רשום בסימנים הללו בלבשו,
 תקבלו תפלתו. סימן אחד שיהיה רשום
 בתפלתו, בתכלת בכנפי מצוה ציצית, שהוא

דומה לרקיע, שהוא מטטרון. דמותו תכלת שבציצית.

ומשום זה שעור הציצית פרושו רבותינו, טלית שהקטן מתכסה בה ראשו ורבו. וזהו שנאמר בו (ישעיה יא) ונער קטן נהג בם. וזהו נוהג בארבע חיות, שהם ארבע, והוא כולל (מלכים א י) יש מעלות לכסא, שהם ו'. ומשום שהוא כולל עשר, מתלפשים בו עשר ספירות, י'. ובו נראה הקדוש ברוך הוא בשכינתו, שהיא כלולה מעשר ספירות - לנביאים. ומצד השכינה, שהיא עשירית, תכלת שבציצית, היא תכלת של כל הגונים.

שהיא תכלית של עשר ספירות, ובו (שמות לט) ותכל כל עבדת [משכן] אהל מועד, והיא לשון בלה. והו שכתוב (במדבר ז) ויהי פיום פלת משה להקים את המשכן. ופרשוה רבנן, פלת כתוב, והיא תכלת הנר, שאוכלת חלבים ועולות.

וְעָלְיוֹ אָמַר יְחֻזְקֵאל, דְּמוֹת כְּמֵרְאִיָּה אֶכֶן סְפִיר
 דְּמוֹת כְּסֵא. סְגֻלַּת הָאֶכֶן הִזוּ, שְׁמִי שְׁיֹרֵשׁ
 אוֹתָהּ לֹא שׁוֹלֶטֶת בּוֹ אִישׁ הַגִּיחָנִם. אִין אִישׁ
 שְׁמַקְלָקְלָת אוֹתָהּ וְלֹא כָּל מִינֵי מַתְכוּוֹת, כָּל שְׁכֵן
 שְׁתַּמִּים לֹא מְזִיקִים אוֹתָהּ. מִי שְׁיֹרֵשׁ אוֹתָהּ,
 מַתְכֵּיִם בּוֹ (ישעיה מו) כִּי תֵעָבֵר בְּפָנִים אֶתְּךָ אֲנִי וְגו' .
 וְכָל עֲלִיזוּנִים וְתַחְתּוּנִים שָׁל צַד הָאֲחֵר פּוֹחֲדִים
 מִפְּנֵוּ. תְּכִלַּת הַיָּם, בְּשִׁבְלָה נְאֻמַּר כִּי תֵעָבֵר בְּפָנִים
 אֶתְּךָ אֲנִי. שְׁכֵם־גִּלְהָה זוֹ (שמות לו) סוּם וְרָכְבוֹ רָמָה
 בָּיָם, זֶה מְמַנָּה שֶׁל מְצָרִים.

מִגְּוִן זֶה פּוֹחֲדִים עֲלִיזוּנִים וְתַחְתּוּנִים. מַתְנוֹת הַיָּם
 פּוֹחֲדִים מִפְּנֵוּ. וּמַתְנוֹת הַרְקִיעַ, שְׁחֵוֹא
 תְּכִלַּת, מִפְּנֵוּ פּוֹחֲדִים. מַתְנוֹת הַתְּכִלַּת (ומתנות הרקיעים
 ומתנות) שְׁאֵשִׁי הַגִּיחָנִם פּוֹחֲדִים מִפְּנֵה.

וְתִכְלַת זוֹ (דף רכו ע"א) הִיא דִּין, דִּינָא - אֲדִנָּי. דִּינָא
 דְּמִלְכוּתָא דִּינָא, וְשְׁנֵי גּוֹנִים רְשׁוּמִים
 בְּפִלִית, אֶחָד לָבָן וְאֶחָד תְּכִלַּת. וְעַל שְׁנֵי גּוֹנִים אֵלוֹ
 נְאֻמַּר, (שמות כד) וְתַחַת רִגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לְבַנַּת הַסְּפִיר.

לבנת - לבן הספיר, שהוא כלול בשני גונים, רחמים ודין, לבן ושחר. שחר התכלת. ועל שני גונים רמזו רבותינו, מאימתי קוראים את שמע בשחרית? משפיר בין תכלת ללבן. להיות פת המלה, קריאת שמע, יחוד הקדוש ברוך הוא, כלול בשני גונים אלו, שהם יח"ה אדנ"י, רחמים ודין. כמו שתקדוש ברוך הוא כולל שני גונים - יח"ה אדנ"י, להיות רחמים ודין, כפי דין וכפי רחמים. (מטטרון).

במראה אכן ספיר דמות כפא. מה זה דמות כפא? אלא כנגד הכפא, שיש לו שבעים ושנים גשרים. שיהיה אדם רשום בשבעים ושנים קשרים, וחליות הציצית, כנגד שבעים ושנים גשרים של הכפא, שהם שמונה עשר קשרים, וחליות לכל צד. שהכפא שהוא ה', לכל צד בארבע חיות הכפא, שהם ד'.

ויש מעלות הכפא, שהם ו', וזה מטטרון, הוא כולל ארבע חיות. זהו שכתוב (ישעיה יא) ונער

קָטַן נִהַג בָּם, וְהֵם: מִיכָאֵל, גַּבְרִיאֵל, נוּרִיאֵל,
 רָפָאֵל. מְטֵטְרוֹן, (מלכים א' י) יֵשׁ מַעְלוֹת לְכַסָּא,
 שְׁעוּלִים יֵשׁ מֵאוֹת, צִיצִית בְּשִׁתֵּי יוֹדֵי"ן. וְאִם חָסֵר
 יו"ד, תְּרִי תִירַק בְּמִקוּמָהּ, כָּךְ עוֹלָה. כָּכֵל צַד
 בְּאַרְבַּע כְּנָפּוֹת, צִיצִית וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה חֲלִיּוֹת
 הַצִּיצִית - הֵם תְּרִי"ג.

וְעוֹד יֵשׁ מַעְלוֹת לְכַסָּא - בְּסוּד זָה וְא"ו, עוֹלָה
 לְחֶשְׁבוֹן י"ג, שְׁנַרְמֹז בְּשְׁלֹשׁ תִּבּוֹת (שְׁמוֹת יד)
 וַיִּסַּע, וַיִּבֵּא, וַיֵּט. שְׁהֵם זָהוּ אֲנִי זָהוּ. חֲמִשָּׁה
 קְשָׁרִים, ה' לְכָל צַד. א' מְלִית אַחַת לְכָלֶם. וּכְאוֹת
 ה' נִשְׁלָם ח"י, שְׁהֵם מ"ט, לְהִיּוֹת תְּיָה לְכָל צַד,
 כּוֹלֵל אַרְבַּע חִיּוֹת. וּלְכָל תְּיָה אַרְבַּע פָּנִים וְאַרְבַּע
 כְּנָפִים, הֵם ל"ב פָּנִים וּכְנָפִים, וְהֵם תְּלוּזִים מִתְּיָה
 שֶׁהוּא אָדָם.

וְהֵם ל"ב, כְּחֶשְׁבוֹן יו"ד ה"א ה"א. שְׁלֵמוֹת שְׁלָחֶם
 וְא"ו. שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה חֲלִיּוֹת כָּכֵל אַרְבַּע
 הַכְּנָפִים. וְהוּא"ו מִתְיָחַד עִם כָּל אַרְבַּע חִיּוֹת,
 וּמִשְׁלִים לְמַעְלָה, מִשְׁלִים לְמַטָּה. עֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי

הוא מטטרון, להשלים למעלה, כמו התפארת. שמו פשם רבו. בצלמו כדמותו נברא. שהוא כולל כל הדרגות, מלמעלה למטה, ומלמטה למעלה, ואחוז הוא באמצע. זהו שפתוב (שמות כו) והפריח התיכן בתוך הקרשים מברח מן הקצה אל הקצה.

והוא כולל ארבע פנים וארבע פנים לכל חיה וחיה שלמעלה, שהם יאהדונהי. אז ישיר משה. בכל חיה ארבע פנים וארבע פנים כמו זה. א"ו באריה. א"ו בשור. א"ו בנשר. א"ו באדם. שהם ל"ב פנים וכנפים, בחדשפון א"ו ארבע פעמים.

והם ארבע פנים: יהו"ה. ארבע פנים: אדני. פנגד ארבעה בגדי זהב וארבעה בגדי לבן ששובש הכהן לכפר על ישראל, פנגד (תהלים נא) אדני שפתי תפתח. ותפלה, של תפלה יהו"ה, בתימה י"ח ברכות התפלה. ושמונה עשרה פעמים יהו"ה, יש בהם ע"ב אותיות, בחדשפון (בראשית ב) ויכלו, שכלולים בצדיק ת"י העולמים.

וּבְאַרְבַּע חַיֹּת, יְהוֹ"ה אֲדֹנָי. שְׁמוֹנֶה לְכָל צַד -
 הֵם ל"ב אוֹתֵיֹת, וַי"ג אוֹתֵיֹת שֶׁנִּמְצְאוּ
 מִן וָה"ו אֲנִי וָה"ו. הָרִי שְׁלֹשָׁה עָשָׂר שְׁכָלוּלִים
 לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, בָּהֶם הַשְּׁתַּלְּם אָדָם, שֶׁהוּא מ"ה,
 עֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי.

לְמַעְלָה בְּעֵץ הַחַיִּים אֵין קְלָפוֹת, (אסתר ד) כִּי אֵין
 לָבֵא אֶל שַׁעַר הַמֶּלֶךְ בְּלְבוּשׁ שָׂק. לְמַטָּה
 יֵשׁ קְלָפוֹת בְּמַטְרוֹן, שֶׁהוּא בְּדַמוֹת הָעֲמוּד
 הָאֲמֻצָּעִי. שְׁבוּמֵן שֶׁחֶקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְחוּץ
 לְמַלְכוּתוֹ, מִתְּפִסָּה בְּכַנְפֵי וּפְנֵי הָעֶבֶד שְׁלוֹ, זֶהוּ
 שְׁפָתוֹב (שְׁמוּאֵל-ב כב) וַיִּרְכַּב עַל כְּרוֹב וַיַּעַף.

וְאוֹתָן קְלָפוֹת שְׁסוֹכְבוֹת לְאַרְבַּע חַיֹּת מְטְרוֹן
 הֵן: תַּחֲו - (מַלְכִים-א יט) וְהַיְנָה רוּחַ גְּדוּלָּה
 וְחֹזֶק מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים לֹא בְרוּחַ ה'.
 בַּה"ו - וְאַחַר הָרוּחַ רַעַשׁ לֹא בְרַעַשׁ ה'. הָרִי שְׁתֵּי
 קְלָפוֹת, יָרֵק וְלָבֵן. שְׁקְלָפוֹת הָאֲגוּז - אַחַד תַּחֲו,
 כּוּ יָרֵק. שְׁנֵי בַּחֲו, אֲבָנִים מְפַלְמוֹת, קְלָפָה תְּזַקָּה

בְּאֵזֶן מַפְלְמָת. בְּנִגּוּד שְׁתֵּי קָלְפוֹת אֱלוֹ, מוֹיִן וְתָבֹן
שֶׁל חֲטָה.

קָלְפָה שְׁלִישִׁית, דְּקִיקָה - בְּנִגּוּד סְבִיב שֶׁל חֲטָה,
שָׂבָאן הוּא נִדְבָק בַּחֲטָה וְלֹא יָכוֹל לְהִפָּרֵד
מִשָּׁם עַד שְׁטוּחָנִים אוֹתוֹ בְּרַחִים, שֶׁהֵן בְּנִגּוּד
מוֹחָנוֹת הַפָּה שֶׁל הָאִישׁ, שְׁצָרִיף לְטַחֵן בָּהֵן דְּבָרֵי
תוֹרָה עַד שְׁיִהְיוּ כְּמוֹ קָמַח סֵלֶת נִקְיָה. וּבְנִפְתָּה,
שֶׁהִיא הַשָּׁפָה, מִתְבַּרְרֶת הַפֶּסֶלֶת, שֶׁהוּא סְבִיב (שֶׁל
הַתוֹרָה), עַד שְׁתִּמְצֵא הַלֶּכֶה סֵלֶת נִקְיָה. בְּאוֹתוֹ זְמַן
נוֹטֵל אוֹתָהּ הַלֵּב וְהַמֶּת, וְכָל אֵיבָרֵי הַגּוּף שֶׁהִנְשָׁמָה
מִתְפַּשְׁטָת בָּהֶם, וְהִנְשָׁמָה מִתְפַּרְנֶסֶת מִמֶּנָּה כְּמוֹ
שֶׁהַגּוּף מִתְפַּרְנֵם מִדְּבָרֵי הָעוֹלָם. שְׁוָה לְעַמַּת זֶה
עֲשֵׂה אֱלֹהִים - לָחֵם הַגּוּף, וְלָחֵם הַתוֹרָה. זֶהוּ
שְׂכָתוֹב (מִשְׁלֵי ט) לָכוּ לֶחֱמוּ בְּלַחְמֵי.

וְקָלְפָה זוֹ הִיא כְּמוֹ קָלְפָה שְׁנִידְבָקָת לְמַח
הָאֵגוּז, וּבְשֶׁהָאֵגוּז רָף, נִפְרָדָת אוֹתָהּ

קָלְפָה מִמַּח הָאֵגוּז בְּלִי קָשִׁי. וּבְשֶׁהָאֵגוּז
יָבֵשׁ, קָשָׁה לְאָדָם לְהַעֲבִירָה מִשָּׁם, כִּי עַדִּין

(דף רכו ע"ב)

הַקְּשִׁיָּא בְּמִקוּמָה עוֹמְדָת. וְלִכְּנֵן צְוֵה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְאָדָם לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה בְּבַחֲרוּתוֹ, לְפָנַי
 שְׂיִזְקִין בּוֹ יֵצֵר הָרָע. וְהוּ שְׂפָתוֹב (ויקרא יט) מִפְּנֵי
 שִׁיבָה תָּקוּם, קָדָם שִׁיבָה שְׁלָף. וְקִלְפָּה זֹו הִיא
 אֵשׁ, וְנֹאמַר בָּהּ, וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ לֹא בָּאֵשׁ ה'.
 רְבִיעִית - תְּהוּם, תְּלֵל תְּאֵגוּז, קוּל דְּמָמָה דְּקָה,
 שָׁם בָּא תְּמֵלֵךְ, (יחזקאל א) וּמִתּוֹכָהּ בְּעֵינַי תַּחֲשִׁמְל
 מִתּוֹךְ הָאֵשׁ.

וְאוֹתָן קְלָפוֹת רְשׁוּמוֹת בְּאַרְבָּעָה אֵיבָרִים שָׁל
 הַגּוּף. בְּרֵאָה, שָׁם לְחָה, שְׂמִמְנָה יוֹצְאוֹת
 בְּרַחוֹת תְּרֵאָה, (משלי ה) רְגֵלֶיהָ יִרְדוּת מְוֹת שְׂאוּל
 צְעָדֶיהָ יִתְמַכּוּ. וְשָׁם רוּחַ תְּזוּק מִפְּרָק, שְׂדוּפֵק
 בְּבִנְפֵי תְּרֵאָה שָׁל הָאָדָם, וְזֵהוּ רוּחַ שְׂמִסְעִיר אֶת
 גּוּף הָאָדָם, מֵה שְׂבוּפָף לוֹ אֵלֶיהוּ תַּחֲתָיו וְעוֹלָה בּוֹ
 לְמַעְלָה. וְזֵהוּ שְׂפָתוֹב (מלכים ב) וַיַּעַל אֵלָיהוּ בְּסַעְרָה
 הַשָּׁמַיְמָה [הַשָּׁמַיִם]. וְזֵהוּ דוּפֵק עַל תְּרֵאָה, שְׂשׁוּתָה
 כָּל מִשְׁקִים, וּבָהֶם (בראשית א) וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת
 עַל פְּנֵי תְּמֵים, זֵהוּ קְלָפָה לְרוּחַ הַקְּדוּשׁ. לְשִׁמְאֵל,

רוח סערה, עליהם נאמר (קהלת י) לב חכם לימינו
ולב כסיל לשמאלו.

דוד העביר מלבו וחרג אותו, והו שפתוב (תהלים
קט) ולבי חלל בקרבי, ולבן זכה לנשוב רוח
צפונית בכנורו, ונאמר בו (יחזקאל לו) פה אמר ה'
מארבע רוחות באי הרוח, והיה מנגן בו בכנור
בארבעה מיני נגונים: בשיר פשוט, שהוא י'
ובשיר כפול, שהוא י"ד. ובשיר משלש, שהוא
יה"ו. ובשיר מרבע, שהוא יהו"ה. הרי הן עשר
אותיות שעשה דוד כנגדן עשרה מיני תלים,
ועולים לע"ב פנים, כחשבון עשר אותיות אלו.

ומתי עלו בע"ב מיני נגון? כשעבר שלטון עון
משחית אף וחסמה, שבהם דופקת רוח
סערה בארבעה צדדים שעולים לעשרה כתרים
לע"ב אמות. והו שפתוב (משלי יא) ובאבד רשעים
רנה.

שמייכא"ל נבריא"ל נוריא"ל רפא"ל שולמים על
ארבעת הצדדים (תוסדות) חטובים של

הָאָדָם, שֶׁהֵם מִים וְאֵשׁ וְרוּחַ וְעֶפֶר, וְלִכְלֹ אֶחָד יֵשׁ
 לוֹ אַרְבַּע פָּנִים: עֹז מִשְׁחִית אֵף וְחֶמֶה, תְּלוּיִים
 (שׁוֹלְטִים) עַל מָרָה לְבָנָה, שֶׁרְאָה עוֹשָׂה סְרָכָה. וּבְמָרָה
 הָאָדָם שֶׁל הַכָּבֵד שֶׁהִתְאָדָם בְּמַאֲדִים. וּבְמָרָה יִרְקָה
 שֶׁאֲחֻזָּה בְּכָבֵד, שֶׁהוּא תָרַב מִלְּאֵד הַמּוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר
 בָּהּ (שם ה) וְאַחֲרֵיתָהּ מָרָה כַּלְעֵנָה תְּדָה כְּתָרַב פְּיוֹת.
 וּבְמָרָה שְׁחָרָה, לִילִית, שֶׁבְתִי, שְׁלִטוֹן בְּפֶחֱזֵל,
 שֶׁהוּא עֲצָבוֹת, שְׂאוֹל תַּחֲתִית, עֲנִיוֹת וְחֶשֶׁךְ, בְּכִיָּה
 וְהֶסֶפֶד וְרַעְבוֹן.

מִיָּד בְּשִׁעוֹבְרוֹת קְלָפוֹת אֵלוֹ מִהָאָדָם, שׁוֹלֵט עָלָיו
 עֵץ תַּחֲתִים בְּע"ב פָּנִים, שֶׁהֵם י' י"ה יח"ו
 יחז"ה, שֶׁנֶּמְצְאוּ עֲשָׂרָה תְּלוּיִים מֵאַרְבַּע רוּחוֹת,
 שֶׁהֵם יְחֹה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם, כֹּה אָמַר ה' מֵאַרְבַּע
 רוּחוֹת בָּאֵי הָרוּחַ. וְהוּ רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ
 (ישעיה יא) וְנָחָה עָלָיו רוּחַ ה', כִּשְׁהוּא מְנַשֵּׁב בְּאֶזְן
 יְמִין שֶׁל הַלֵּב, שֶׁשָּׁם תְּכַמֶּה מִצַּד תַּחֲסֹד, שֶׁכּוֹ
 הָרוּצָה לְתַחֲכִים יְדָרִים בְּתַכְמָה. וְחֶס"ד נוֹשֵׁב
 בְּבִינָה. שֶׁבְּתַכְמָה י', בְּבִינָה ה', בְּתַפְאֶרֶת ו',

בְּמַלְכוּת ה'. יְהוָה דוֹפֵק בְּכָל הָאֲרָבָעָה, שְׁעוּלִים
לַעֲשָׂרָה, וּלְע"ב מִחֲשָׁבֶת הַלֵּב.

וְהָ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. יְמִין הוּא מִיָּמִין, וְהוּא יָד
הַגְּדוּלָּה. מִשְׁמַאל אֵשׁ, וְהוּא יָד הַחֲזָקָה. פְּעֻמוֹד
הָאֲמֻצֵּי י"ד רָמָה, שְׁהוּא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. וְהַכֹּל בֶּן
י"ד.

כִּי רוּחַ הַחַיָּה בְּאִוְפָנִים. אֵל אֲשֶׁר יִתְּיָה שְׁמָה הָרוּחַ
לְלֶכֶת יִלְכוּ (יחזקאל א). בּוֹ מִתְנַהֲגִים מִיָּמִין וְאֵשׁ.
שְׁאוּחֵז בְּשִׁנְיָהֶם, וְדוֹפֵק בְּעוֹרְקֵי הַמַּחַ, שְׁהוּא מִיָּמִין.
וּבְעוֹרְקֵי הַלֵּב, שְׁהוּא אֵשׁ. וְרוּחַ בְּכַנְפֵי רֵאֶה.

בְּכָל אִיבָר וְאִיבָר שֶׁל הַגּוּף נִמְצְאוּ גַלְגְּלֵי יָם
הַתּוֹרָה וְגַלְגְּלֵי הָרְקִיעַ, שְׁהֵם אֵשׁ. כָּלָם
עוּלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ, וְהוּא מְקוֹמוֹ בֵּין רְקִיעַ וְיָם. כָּלִי
שֶׁלֹּו אֶרֶץ, שְׁהוּא שְׁכִינָה.

וּכְמוֹ עוֹפוֹת, פּוֹתְחִים בְּנִפְיָהֶם לְקַבֵּל רוּחַ לְפָרֶחַ
בּוֹ - כָּךְ כָּל הָאִיבָרִים אִיבָרֵי הַגּוּף פְּתוּחִים
בְּכַמָּה מְקוֹרוֹת, בְּכַמָּה פְּרָקִים, בְּכַמָּה עוֹרְקִים,

בְּכַמָּה חֲדָרֵי הַלֵּב, חֲדָרֵי הַמֶּת, לְקַבֵּל אוֹתוֹ. שָׂאם
 לֹא יִנָּשֵׁב בְּכַתְּי הַלֵּב, הָיָה אִישׁ הַלֵּב שׁוֹרֵף כָּל
 הַגּוֹף. וְכַמָּה סְלָמוֹת וְחֲדָרִים שֶׁל עוֹרְקֵי קִנְיָה הַלֵּב
 וְקִנְיָה הַרְּאָה, בְּלֹם מִתְּתַקְּנִים אֵלָיו.

בְּשִׁעוּלָה הַדְּבוּר עַל כְּנִפֵי הַרְּאָה, נִעֲשֶׂה קוּל.
 בְּאוֹתוֹ זְמַן, (קחלת י) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם
 יוֹלִיךְ אֶת הַקּוּל. (תהלים כט) קוּל ה' עַל הַמַּיִם - מִצַּד
 הַמַּיִם, שֶׁהוּא מֵת, שֶׁשָּׁם עוֹלָה בְּכְנִפֵי רְאָה. קוּל ה'
 חִצֵּב לְהַבּוֹת אִישׁ - מִצַּד הַלֵּב, כְּשִׁיּוֹצֵא מִהַפֶּתַח,
 נִקְרָא דְבוּר.

וְכַנְנֹד שְׁתֵּי כְּנִפֵי רְאָה שֶׁפּוֹתְחוֹת כְּנִפִּים לְקַבֵּלוֹ,
 זֶהוּ שְׁכַתוֹב (יחזקאל א) וּפְנִיָהֶם וְכַנְפֵיהֶם
 פְּרָדוֹת מִלְמַעְלָה - כִּד שְׁפָתַיִם לוֹקְחוֹת הַדְּבוּר
 וּמִפְּרִיחוֹת אוֹתוֹ לְמַעְלָה.

וְכִמּוֹ שֶׁאוֹתָן חֲמִשׁ כְּנִפֵי (ענפי) רְאָה, בְּלֶן פְּתוּחוֹת
 בְּלֹא סְרָכָה לְקַבֵּל קוּל זֶה - כִּד גַּם צְרִיכִים
 לְהִיּוֹת חֲמִשָּׁה תְּקוּנֵי הַפֶּתַח, בְּלֹם פְּתוּחִים בְּלֵי
 סְרָכָה בְּחֲמִשָּׁה תְּקוּנִים, שְׁתֵּם: אַחַח"ע

בְּגֵרוֹן. בּוֹמ"ף בְּשִׁפְתַיִם. גִּיב"ק בַּחֶד. דַּטְלַנ"ת
בְּלָשׁוֹן. זִסְר"ן בְּשִׁנַּיִם.

וְדַבּוּר שִׁיחֵיהָ בָּהֶם פְּלִי סְרָכָה וְעֵכוּב פְּלָל, זְהוּ
שִׁפְתוֹב (בראשית כד) וַיְהִי הוּא טָרָם פְּלָה
לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יִצְאָתָּה, זֹו תְּפִלָּה, שְׁחֹא דַבּוּר,
וּבְגִלְלָה נְאֻמָּה, אִם שְׁגוּרָה תְּפִלְתִּי בְּפִי, יוֹדַע אֲנִי
שְׁמֻקְבָּל. וְאִם יֵשׁ סְרָכָה וַיּוֹצֵא בְּעֵכוּב, יוֹדַע אֲנִי
שְׁמֻטָּרָה, בְּגִלְל (בְּנוֹן) סְרָכָה פְּרָאָה שְׁחִיָּא טִרְפָּה.

וְקוּל זֶה שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, שְׁבוּ (יחזקאל א) וְאִשְׁמַע אֶת
קוּל בְּנִפְיָהֶם. וְזֶה יְהוָה שְׁחֹא קוּל,
בְּשִׁיּוֹצֵא לְקַבֵּל שְׁכִינָה בְּתְּפִלָּה בְּחִשְׁאִי, שְׁחֹא
דַבּוּר, שְׁבוּ אֲדָנָי שְׁפִתֵי תְּפִתָּה, כָּל הָאֵיבָרִים
פּוֹתְחִים כְּלָם אֶת בְּנִפְיָהֶם בְּרַמ"ח תִּבּוֹת, שְׁחֵם
בְּאַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת קְרִיאַת שְׁמַע, שְׁפִתָּן יוֹרֵד הַקּוּל.

וּבְשִׁיּוֹרֵד, כְּמָה אֲפָרִים מְצַפְצְפוֹת לוֹ בְּכַמָּה מִינֵי
נְגוּן, כְּלָם עַל אֵיבָרֵי הַגּוֹף, שְׁחֵם עֲנִפֵי
הָאֵילָן. וּבְכָל בְּנִפֵי כָּל אֵיבָר, שְׁשֵׁם דִּיּוֹר תְּצַפּוּר,
שְׁחִיָּא אֲדָנָי, בְּכָל עֲנָף וְעֲנָף נִמְצָאָה פְּתוּחָה

לְבַעֲלָהּ. אֲדֹנָי שְׁפָתַי תִּפְתָּח, הוּא פָתַח אֵלַי
 בְּתַפְלֵת הָעֲמִידָה - אֵין אֵיבָר מִמְּאֲתִים אֲרַבְעִים
 וְשִׁמוֹנָה אֵיבָרֵי הַשְּׂכִינָה שְׁלֹא פָתוּחַ לְקַבְּלוֹ, וְלִכְן
 נִקְרְאת שְׂיַחַת מִלְּאֵבֵי הַשְּׂרָת. הוּא צִפְצוֹף עוֹפוֹת,
 שָׁהֶם נְשָׁמוֹת שְׁשׁוּרוֹת בְּאֵיבָרִים. הִיא שְׂיַחַת
 דְּקָלִים, שָׁהֶם עֲנָפֵי הָאֵילָן.

וּבְאֹתוֹ הַזְּמַן שִׁיזְרַד יְהוָה אֶל אֲדֹנָי בְּכָל אֵיבָר,
 נֹאמַר בָּהֶם, בְּעַמְדָם תִּרְפִּינָה בְּנִפְיָהֶם.
 וְזֶה סוּד הַחֲשֵׁמ"ל, חַיּוֹת אֵשׁ, עֲתִים חֲשׂוֹת, וְעֲתִים
 מְמַלְלוֹת. וְאָמְרוּ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, בְּמַתְנִיתָא לְמִדְּנוּ,
 בְּשִׁתְּדִבּוּר יוֹצֵא מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - הֵן
 חֲשׂוֹת. וּבְשִׁאֵין תִּדְבּוּר יוֹצֵא מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא - הֵן מְמַלְלוֹת. בְּאֹתוֹ זְמַן שְׁמַתִּיחֲדִים קוֹל
 וְדִבּוּר בְּאֶחָד, שָׁהֶם יֶאֱחָדוּנְהֵי - חֲשׂוֹת. אֲבָל בְּזְמַן
 שְׁפִינְיָהֶם וּבְנִפְיָהֶם פְּרוּדוֹת, יְהוָה מֵאֲדֹנָי בְּפִרוּד
 - הוּא נִמְצָא בְּאַרְבַּע פְּנֵי הַחַיּוֹת, בְּכֹל פְּתוּחִים,
 לְעֲמָתָן מְמַלְלוֹת לְשֹׂאֵל מְזוּן מְשׁוּם שְׁמִזּוֹן לְכָל בּוֹ.
 אֲדֹנָי נִמְצָא בְּכַנְפֵי הַחַיּוֹת, בְּכֹל פְּתוּחִים לַחַיּוֹת.

שואגים בקול, שהוא יהו"ה, כלם בימין. אופנים
 מצפצפים בדבור, שהוא אדנ"י,
 בשמאל. בשרפים מתחברים קול ודבור באמצע.
 יאהדוניה. בהם (בראשית א) ועוף יעופף. זהו שפתוב
 (ישעיה ו) ויעף אלי אחד מן השרפים. ונאמר בהם,
 (קהלת י) ועוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים
 יגיד דבר. ושרפים - יש כנפים לאחד (ישעיה ו),
 מצד האות ו', שהוא העמוד האמצעי, כולל ימין
 ושמאל. והוא כולל יש תבות - בשתים יבסה
 פניו ובשתים יבסה רגליו ובשתים יעופף סימן.

תקוץ שני - ועל דמות הכפא דמות כמראה אדם
 עליו מלמעלה. רשם של ספר תורה, והוא
 (שם מד) בתפארת אדם לשבת בית.

ופרשונה רפנו, כל הקורא קריאת שמע ערבית
 ושחרית כאלו מקנים (יהושע א) והגית בו
 יומם ולילה. שטלית לבנה היא לימין, מצד חסד,
 ונאמר אל מלך יושב על כסא רחמים ומתנהג

בַּחֲסִידוֹת. (ישעיה טז) וְהוֹכֵן בַּחֶסֶד כִּסֵּא. חֶסֶד עוֹלָה
ע"ב חֲלִיּוֹת וְקִשְׁרֵי הַטְּלִיּוֹת.

וַיֵּשׁ טְלִיּוֹת מִצַּד מִטְטְרוֹ"ן, שֶׁהוּא ט"מ, כּוֹלֵל ח"י,
בֵּין קִשְׁרִים וְחֲלִיּוֹת לְכָל צַד. חֲמִשָּׁה קִשְׁרִים
כְּנֶגֶד חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה. וְשֵׁשׁ עֲשָׂרֵה חֲלִיּוֹת
כְּנֶגֶד שֵׁשׁ עֲשָׂרֵה מִדּוֹת הַרְחֻמִּים שֶׁל הַתּוֹרָה,
שֶׁנֶּאֱמַר בְּהֵן, בְּשֵׁשׁ עֲשָׂרֵה מִדּוֹת הַתּוֹרָה נִדְרָשֶׁת.

וּבִגְלָלָה נֶאֱמַר, כְּמִרְאֵה אָדָם עָלָיו מְלֻמְעָלָה.
בְּצוֹרֵת הַתְּפֹאֶרֶת, שֶׁהוּא תְּפֹאֶרֶת אָדָם
עָלָיו מְלֻמְעָלָה. וְנִקְרָא בְּשֵׁמוֹ, יו"ד ה"א וַא"ו ה"א.
(ישעיה מג) כֹּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וְלִכְבוֹדִי כִּרְאֵתִיו יִצְרֹתִיו
אֵף עֲשִׂיתִיו. וְלִמְעָלָה כְּמִרְאֵה אָדָם - זוֹ שְׂכִינָה,
שֶׁהִיא כְּמִרְאֵה שֶׁל הָעֶמּוּד הָאֲמֻצְעִי בְּאַרְבָּעָה פָּנִים
וּבְעֶשֶׂר סְפִירוֹת, שֶׁהֵם אָדָם. וְאַרְבָּעָה פָּנִים שֶׁל
אָדָם - אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת. וְהֵם י"ד אוֹתִיּוֹת, וּבְהֵן (הוֹשֵׁעַ
יב) וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲרָמָה.

וְעוֹד נִקְרָא ח"י מִצַּד שֶׁל צַדִּיק, וְכוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא וְשְׂכִינָתוֹ נִקְרָא אִז אָדָם, שֶׁהוּא הָעֶמּוּד

הַאֲמָצְעִי, ט"ל, וְהַשְׂכִּינָה ה'. וְבָה' הוּא אָדָם,
 מִשּׁוֹם שֵׁט"ל כֶּךָ עוֹלָה בְּחֶשְׁבּוֹן - יו"ד ה"א וְא"ו.
 וְזֶהוּ מוֹרִיד הַט"ל, לְגַבֵּי אוֹת ה"א. קֶשֶׁר הַטְּלִית -
 ח"י הָעוֹלָמִים, שֶׁקוֹשֵׁר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשְׂכִינָתוֹ
 בְּכָל הַצְּדָדִים בְּאַרְבַּע בְּנִפּוֹת הַטְּלִית.

תְּפִלִּין מִשְׁמֵאלוֹ, וְזֶהוּ שְׂכָתוֹב (ישעיה סב) נִשְׁבַּע ה'
 בִּימִינוֹ וּבִזְרוּעַ עֵזוֹ. בִּימִינוֹ - זוֹ הַתּוֹרָה.
 וּבִזְרוּעַ עֵזוֹ - אֵלוֹ תְּפִלִּין. יְהוָה בְּאַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת.
 אֲדָנָי - הֵיכָל לְאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת בְּאַרְבַּעָה כְּפֵי
 הַתְּפִלִּין. קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין שֶׁל יָד זֶה צְדִיק ח"י
 הָעוֹלָמִים, שֶׁהוּא קֶשֶׁר שֶׁל שְׁנֵיהֶם, בְּזְרוּעַ שְׂמֵאל.
 קֶשֶׁר שֶׁל רֵאשׁ זֶה הָעֵמּוּד הָאֲמָצְעִי שְׂאֲחוֹז בּוֹ
 יְהוָה אֶתִּי"ה לְמַעַלָּה, שֶׁהֵם (פְּתִ"ר) חֲכָמִ"ה וּבִינָ"ה.

קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁהִיא הַיְחוּד בְּאֲמָצְעַי, וְהִיא אֲחוּזָה
 בֵּין צִיצִית וְתְּפִלִּין, שֶׁכָּל הַפְּרָשִׁיּוֹת שֶׁל
 צִיצִית וְתְּפִלִּין הֵן כְּלוּלוֹת בַּיְחוּד שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע.
 וּמֵצֵד שֶׁל עֵמּוּד הָאֲמָצְעִי, שֶׁהוּא טְלִית וְתְּפִלִּין,

שָׁנְאֵמֶר בְּהֵן (שמות יג) וְהָיָה לְאוֹת עַל יַדְכָּה וּלְטוֹטְפֹת
בֵּין עֵינֶיךָ. (במדבר טו) וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית.
(דף רכח ע"ב)

ש' שֶׁל תְּפִלִּין, הַלְכָּה לְמִשְׁחָה מְסִינִי. (דברים כח) וְרָאוּ
כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם ה' נִקְרָא עָלֶיךָ וַיֵּרְאוּ
מִמֶּךָ. וּבְאֵרוֹתָיו - מֵהוּ שָׁם ה' אֵלֹהֵי תְּפִלִּין
שָׁפְרָאֵשׁ. ש' שֶׁל תְּפִלִּין. שְׁתֵּי שִׁינִין - שֵׁשׁ מֵאוֹת.
שֵׁשׁ מִדְּרָגוֹת וְשִׁבְעָה עֲנָפִים שֶׁל שְׁתֵּי שִׁינִים - הֵרִי
שְׁלֵשָׁה עֶשְׂרֵה, וְהַכֹּל תְּרִי"ג. וְאִין מְצֻה שְׁאִינָה
שְׁקוּלָה לְכֹל הַתּוֹרָה.

בְּגוֹן זֶה, כָּל מְצֻה הִיא יְהוֹ"ה. י"ה עִם שְׁמ"י -
שֵׁם"ה. ו"ה עִם זְכָרִי - רמ"ח. וּמִשּׁוֹם זֶה כָּל
מְצֻה הִיא שְׁקוּלָה לְתְּרִי"ג. וְהֵרִי פִרְשׁוּהוּ, שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל - כָּלוּל תְּרִי"ג מְצַד שֶׁל צִיצִית. וְתְּרִי"ג
מְצַד שֶׁל תְּפִלִּין הוּא בְּכֹל מְקוֹם.

וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת. טְטֹפֵת - ט"ט, ח"י עוֹלָמִים,
צְדִיקָה, בְּנִגְדוֹ שֶׁל מְטֵטְרוֹן. פ"ת, תְּפִאָרֶת.
מְטֵטְרוֹן סוֹם שֶׁל תְּפִאָרֶת, שָׁבוּ כָּל הַסְּפִירוֹת
מִתְּלַבְּשׁוֹת. וְכֵן הוּא בְּנוֹף לְנִשְׁמָה. וְכֹאֲשֶׁר

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִסְתַּלֵּק מִמֶּנּוּ, נִשְׁאָר אֵלֶם,
 אֵין לוֹ קוֹל וְלֹא דְבוּר. נִמְצָא שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא וְהַשְׂכִּינָה הֵם קוֹל וְדְבוּר שֶׁל כָּל מַלְאָךְ
 וּמַלְאָךְ, וּבְכָל קוֹל וְדְבוּר שֶׁל תּוֹרָה, וּבְכָל קוֹל
 שֶׁל תַּפְלִיחַ וּבְכָל מִצְוָה וּמִצְוָה. בְּכָל מָקוֹם
 שְׁלִיטָתוֹ בְּעֲלִיּוֹנִים וּבַתְּחִתּוֹנִים, הוּא חַיִּים שֶׁל
 הַכֹּל וְהוּא סוֹבֵל הַכֹּל.

וְאֵין אֲדָנִי בְּלֹא יְחוּהָ, כָּמוֹ שְׂאֵין דְבוּר בְּלֹא קוֹל.
 וְאֵין קוֹל בְּלֹא דְבוּר. וְזֶהוּ אִמְתַּת בְּעוֹלָם
 הָאֲצִילוֹת. אֲבָל בְּעוֹלָם הַפְּרוּד יֵשׁ קוֹל בְּלֹא דְבוּר.
 קִשְׁרָה שֶׁל תַּפְלִיחַ שְׂדֵי, אֲחוּז בּוֹ הָעֲלִיּוֹן וְהַתְּחִתּוֹן.
 וְזֶה צְדִיק חַי הָעוֹלָמִים, אֲחוּז (ט) בֵּין קוֹל וְדְבוּר.

בְּתוֹךְ כֶּף הָרוּעָה הִנָּאֲמָן נוֹדֵמָן אֲצֵל הַזְּקֵן וְאָמַר,
 זְקֵן זְקֵן, תַּפְלִיחַ וְצִיצִית וּפָרָשֶׁת מְזוּזָה הֵן
 שְׁלֹשׁ מִצְוֹת כְּלוּלוֹת בְּקִרְיַאת שְׁמַע, וּקְרִיַאת שְׁמַע
 הִיא מִצְוָה רְבִיעִית. וְצִיצִית מְזוּזָה שְׁלֹשׁ פְּעָמִים.
 וּבַתַּפְלִיחַ נְזֻפְרָת בְּהֵן שְׁתֵּי פְעָמִים אוֹת. וּבְצִיצִית,

הָאֹת ז' שֶׁל תּוֹכְרוּ שְׁצַרְיָךְ לְהַתִּיז בָּהּ. וּבְמִזְוָה,
שֶׁר"י מִבְּחוּץ, יְהוּה מִבְּפְּנִים.

וּפְרָשִׁיּוֹת סְתוּמֹת וּפְתוּחוֹת מֵדוּעַ? וְשַׁעוֹר
אֲרָכָה שֶׁל צִיצִית וְרַחֲבָה, שֶׁתִּקְנֶנּוּ
אֲרָךְ כָּל הַצִּיצִית שְׁתִּים עֲשָׂרָה אֲצַבְּעוֹת בְּגוּדְל.
מִצֹּת תִּכְלֹת שְׁלִישׁ גְּדִיל, וְשְׁנֵי שְׁלִישֵׁי עֲנָף, וּבֵין
קָשֶׁר לְקָשֶׁר כְּמֵלֵא גוּדְל. וְכָל חֲלִיָּה וְחֲלִיָּה תִּהְיֶה
מִשְׁלֶשֶׁת. וְכֹךְ תִּפְלִין מֵדוּעַ בַּמַּח? וּכְנָגֵד הֵלֵב,
וְשַׁעוֹר הֶרְצוּעוֹת, מֵדוּעַ הֵן עַד הֵלֵב לְשִׁמְאֵל וְעַד
הַטְּבוֹר לְיָמִין? וְרְצוּעָה שֶׁל יָד עַד שְׁיִכְרָה, וְיִשְׁלֵשׁ
שֶׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּאֲצַבְּע הָאֲרָכָה?

אֵלֶּא וְדַאי כְּנָגֵד חָשׁוּב אֵין הוּא, אֵלֶּא שֶׁלֹשׁ עַל
שֶׁלֹשׁ לְכָל צַד. וְהֵם שְׁנַיִם עֲשָׂרָה, כְּנָגֵד
אֲרָבְעָה בְּגִדֵי לָבָן וְאֲרָבְעָה בְּגִדֵי זָהָב וְאֲרָבְעָה בְּגִדֵי
כֹהֵן הַדְּיוּט. וּמִצַּד שֶׁל בְּרַבֵּת כֹּהֵן הַדְּיוּט הוּא
רוֹמֹז: אֵל תִּהְיֶה בְּרַבֵּת הַדְּיוּט קִלְחָה בְּעֵינֶיךָ. שְׁלִישׁ
גְּדִיל וְשְׁנֵי שְׁלִישֵׁי עֲנָף, שֶׁהוּא תִּכְלֹת.

וְכָל חֲלִיָּה מְשֻׁלָּשֶׁת, כָּל מְשֻׁלָּשׁ מִצַּד הַקִּדְשָׁה. וְהוּ
 שְׂפָתוֹב קִדְשָׁה לָּךְ יִשְׁלָשׁוּ. וַיִּשְׂרָאֵל שְׁלִישִׁיהָ,
 מְשֻׁלָּשׁ (שמות יד) שְׁוֹשְׁלָשָׁם עַל כֵּלָו. שְׂפָצִיצִית מִצַּד
 הָעֲמֹוד הָאֲמֻצְעִי, שְׁהוּא שְׁלִישִׁי לְאֲבוֹת, וְכָל דְּבַר
 מְשֻׁלָּשׁ, וְה"ו יל"י, כָּל תִּבְחָה מְשֻׁלָּשֶׁת מִצַּדוֹ. חֲלִיָּה
 כְּלוּלָה מְשֻׁלָּשׁ כְּרִיבוֹת מְשֻׁלָּשֹׁת, זוֹ הַשְּׂכִינָה.
 קִדְשָׁה לָּךְ יִשְׁלָשׁוּ. וְהוּא מְשֻׁלָּשֶׁת כְּעֲמֹוד הָאֲמֻצְעִי,
 כְּלוּל מְשֻׁלָּשֶׁה עֲנָפֵי הָאֲבוֹת, שְׁהֵם אוֹת ש' מְשֻׁלָּשֶׁת,
 שְׂכִינָה בַת יְחִידָה. (מִלְּאָה מִן) חֲלִיָּה, תִּכְלֶת שְׂפָצִיצִית.

אֲשֶׁרֵי הַגּוֹף שְׂכָךְ הוּא רָשׁוּם כְּשִׁכִּינָה וְהַקְדוּשׁ
 כְּרוּךְ הוּא עַל כְּנָפֵי הַמְצֻוֹה. רָשׁוּם
 כְּרִצּוּעָה שְׁהוּא תִּפְלָה שֶׁל יָד כְּשֻׁלָּשׁ כְּרִיבוֹת
 כְּאֲצַבַּע הָאֲרָכָה, שְׁהוּא כְּדִגְמַת חֲחִלִּיָּה, כְּרוּכָה
 כְּשֻׁלָּשׁ כְּרִיבוֹת כְּאֲצַבַּע. רָשׁוּם כְּקִשָּׁר שֶׁל תְּפִלִּין,
 כְּלוּל כְּשִׁנֵּי קִשָּׁרִים, עוֹלִים חֲמֻשָּׁה עֶשֶׂר מְשֻׁלָּשִׁים,
 שְׁנַיִם כְּקִשָּׁר אֶחָד.

שְׁלָשׁ עֶשְׂרֵה חֲלִיּוֹת יֵשׁ בָּהֶן תִּשְׁעַ וּשְׁלָשִׁים
 כְּרִיבוֹת כְּחֻשְׁבוֹן ט"ל, וּשְׁלָשׁ עֶשְׂרֵה

חֲלִיּוֹת בְּחֻשְׁבוֹן אֶחָד - עוֹלִים בְּ"ן. וְזֶהוּ בֶן י"ה,
הַעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי.

כָּל קֹשֶׁר בַּצֹּרֶה שֶׁל כַּף יָמִין, כָּל חֲלִיָּה בַצֹּרֶה
שֶׁל אֲצַבַּע, שֵׁשׁ בָּהּ שְׁלֹשָׁה פְּרָקִים בְּנֶגֶד
שְׁלֹשׁ בְּרִיבוֹת. וְכֹךְ בְּכָל אֲצַבַּע שְׁלֹשָׁה פְּרָקִים,
חוּץ מִגּוֹדֵל, שֶׁהוּא שְׁעוֹר בֵּין קֹשֶׁר לְקֹשֶׁר שֶׁל
הַצִּיצִית כִּמְלֵא גּוֹדֵל. הִיא מִדַּת הַחֹטֵם, וּמִדַּת שֶׁל
עֵין יָמִין וְשִׁמְאֵל, וְהִיא מִדַּת בֵּין עֵין לְעֵין, וּמִדַּת
שֶׁל אֵזֶן יָמִין וְשִׁמְאֵל, וּמִדַּת שֶׁל כָּל שָׁפָה וְשָׁפָה,
וּמִדַּת הַלְּשׁוֹן. (שְׁמוֹת כו) מִדַּת אַחַת לְכָל הַיְרִיעַת.

הָאֵמָה הִיא שְׁעוֹר הַגּוֹף, לְאַרְבָּעָה צְדָדִים וּמַעֲלָה
וּמַטָּה, שֶׁהֵם שֵׁשׁ אַמּוֹת. וּכְכֹל אֵמָה וְאֵמָה
שְׁלֹשָׁה פְּרָקִים. ח"י פְּרָקִים בְּשֵׁשׁ אַמּוֹת. וְהֵם סוּד
שֶׁל ח"י נְעֻנוּעִים שֶׁל הַלּוֹבֵב לְשֹׁשׁה צְדָדִים, שְׁלֹשָׁה
נְעֻנוּעִים לְכָל צֶדֶד, וְעֲלִיָּהֶם נֶאֱמָר (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) זֹאת
קוֹמַתְךָ דְּמַתָּה לְתָמָר. וְזֶה שְׁעוֹר קוֹמָה, מְקוֹנָה
יִשְׂרָאֵל בְּשִׁכְיִנָּה, הוּא ח"י אַרְבַּע פְּעָמִים, שֶׁאֵלוֹ
הָאַרְבַּע עוֹלִים לְשִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם.

וְסוּד שֶׁל הַחַיּוֹת, הַקּוֹמָה שֶׁלָּהֶן - (דף רכט ע"א) (יחזקאל א)
 וְנִבְיָהֶן וְנִבְיָה לָהֶם וְיִרְאָה לָהֶם וְנִבְתָּם וְגו' .
 וְנִבְיָהֶן - אַרְבַּע חַיּוֹת שֶׁל הַמְּרַכְּבָה הַתַּחְתּוֹנָה.
 וְנִבְיָה לָהֶם - אַרְבַּע חַיּוֹת שֶׁל הַמְּרַכְּבָה הָאֲמֻצָּעִית.
 וְנִבְתָּם - אַרְבַּע חַיּוֹת שֶׁל הַמְּרַכְּבָה הַשְּׁלִישִׁית.
 וְכֵלֶן שְׁתֵּי עֶשְׂרֵה. וְהֵן מְלֵאוֹת עֵינַיִם. כְּדָנָמָּא זו
 (ראה ציור למעלה) סְבִיב לְאַרְבַּעָתָן - יְחוּהַ יְחוּהַ יְחוּהַ .

וּבְעָלֵי הַקּוֹמָה רְשׁוּמִים בָּהֶם בְּתַפְלָה בְּאִיזָה
 מְקוּם. אֵלֶּא כָּל הַכּוֹרֵעַ - כּוֹרֵעַ בְּכַרוּף,
 וְכָל הַזּוֹקֵף - זּוֹקֵף בַּשֵּׁם. וְקִיפּוֹת אַרְבַּע וְכַרִּיכוֹת
 אַרְבַּע. הֲרִי כָּאֵן רוּמּוֹ בְּאֵלוֹ הַזְּקִיפּוֹת וְהַכְּרִיעוֹת,
 מוֹלִיךְ וּמִבִּיא לְמִי שֶׁאֲרַבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם שָׁלוֹ,
 מַעֲלָה וּמוֹרִיד לְמִי שֶׁהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ שָׁלוֹ. וְאֵלוֹ הֵם
 שְׁשֵׁה צְדָדִים - שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְאַרְבַּע רוּחוֹת. כְּנֻגַד
 שְׁשֵׁה בְּרָכוֹת רֵאשׁוֹנוֹת וְשְׁלֹשׁ אַחֲרוֹנוֹת. בְּעֵשֶׂה
 שָׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו - אַרְבַּע, כְּרִיעָה וְזְקִיפָה לְשִׁמְאֵל,
 וְכְרִיעָה וְזְקִיפָה לְיִמִּין. וְזֶה הוּא נוֹתֵן שָׁלוֹם
 לְשִׁמְאֵלוֹ וְיִמִּינוֹ. לְשִׁמְאֵל רַבּוֹ, וְלְיִמִּין רַבּוֹ.

תְּרִי הֵן שְׁתֵּי עֶשְׂרֵה בֵּין (בְּרִיבּוֹת) (בְּרִיעוֹת) וּבְרִיעוֹת
 וּזְקִיפּוֹת, וּבְהֵן ע"ב עֵינַיִם. שֵׁשׁ בְּרִיעוֹת
 בְּהֵן שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה נְעֻנוּעִים, שָׁלֹשׁ בְּכָל פַּעַם,
 רֹאשׁ וְגוֹף וְזָנָב, שְׁצָרִיךְ לְכַרְעַ בְּשְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה
 חֲלִיּוֹת שְׁעוֹלוֹת שְׁבָעִים וּשְׁתֵּים. בְּאֵלוֹ הַשְּׁבָעִים
 וּשְׁתֵּים עֵינַיִם שֶׁל הַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְאִירִים
 שְׁבָעִים וּשְׁתֵּים בְּנֵי הַשְּׁבִינָה, וְעוֹמְדַת עֲלֵיהֶם,
 וּנְקִרָאֵת עֲמִידָה. שְׁבִתְחֻלָּה הִיְתָה נְפִילָה, וְצָרִיךְ
 לְזַקְפָּה בְּשֵׁם יְהוָה, בְּח"י עוֹלָמוֹת, וּבְאַרְבַּע
 זְקִיפּוֹת בְּשֵׁשׁ בְּרִבּוֹת, שֶׁהוּא תְּפִאֶרֶת, כְּלוּל
 בְּשָׁלֹשׁ בְּרִבּוֹת רֵאשׁוֹנוֹת וְשָׁלֹשׁ בְּרִבּוֹת
 אַחֲרוֹנוֹת.

וּלְכַרְעַ בְּח"י עוֹלָמוֹת, וְזֵהוּ ו' ו' ו'. כָּל הַבוֹרֵעַ -
 בּוֹרֵעַ בְּבְרוּךְ, וְכָל הַזּוֹקֵף - זּוֹקֵף בְּשֵׁם
 יְהוָה. הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי וְצָדִיק ו"ו. ו' עֲלִיוֹנָה בִּינָה,
 בֵּן י"ה, וְאֵלוֹ רְמוּזִים בְּו'יֶסַע ו'יִבֵּא ו'יִמַּ. ו' עֲלִיוֹנָה
 בֵּן י"ה אָחוּז בְּזְקִיפָה וּבְרִיעָה, וּבְכָל עוֹלָם ח"י
 בְּרִבּוֹת שֶׁל הַתְּפִלָּה.

אֲרַבַּע כְּרִיעוֹת בְּשֵׁם אֲדֹנָי, אֲרַבַּע זְקִיפוֹת בְּשֵׁם
 יְהוָה, הָעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי וְהַשְּׂכִינָה - ח"י
 הָעוֹלָמִים, קוֹשֵׁר אוֹתָם, וְזֶה יֵאֱחָדְוָנָה"י, אָמֵן. בְּכָל
 בְּרָכָה מִח"י בְּרָכוֹת, ח"י פְּעָמִים יְהוָה שָׁהֵם ע"ב
 עֵינַיִם שְׂמֵאֵירִים בְּע"ב בְּנַפְיִם, שָׁהֵם ח"י פְּעָמִים
 אֲדֹנָי.

וְסוּד הַדָּבָר - וְנִבְיָהוּן, וְנִבְיָהוּן לָהֶם, וְנִבְיָהוּן. וְנִבְיָהוּן
 - בְּנַפְיִים. וְנִבְיָהוּן לָהֶם - פְּנִיִם. וְנִבְיָהוּן - שָׁהֵם
 עֲלֵיהֶם. מְלֵאת עֵינַיִם סָבִיב לְאֲרַבַּעַתָּן - בְּכָל
 מְרַבְּעוֹת. וְהַכֹּל אֵמֶת. שְׂבָעִים עֲנָפִים (פְּנִיִם) לְתוֹרָה.
 בְּנַפְיִים - אֲדֹנָי. פְּנִיִם - יְהוָה. עֵינַיִם - אֱהִיָּה. וְעוֹלָיִם
 יב"ק בְּחֻשְׁבוֹן, אֲדֹנָי, בְּמַעֲשֵׂה. יְהוָה בְּדַבּוּר. אֱהִיָּה
 בְּמַחֲשָׁבָה.

בְּכָל עֵין וְעֵין שְׂעוֹר גּוֹדֵל. וְזֶה אוֹת ו' פִּינוּנִית.
 וְשְׁנֵי פְּרָקִים בְּגוֹדֵל הֵם י' י'. בְּנִגּוּד הַחֻטָּם
 אוֹת ו'. בְּנִגּוּד שְׁנֵי נְקָבִים שֶׁל הַחֻטָּם שְׁתֵּי י' י',
 וְעוֹלוֹת יוֹד הֵא. וְזֶה וַיִּצָּר. שְׂעוֹר שֶׁל כָּל מִדָּה
 וּמִדָּה - יוֹד הֵא, בְּכָל מְקוֹם שְׁלִיטָתוֹ, בְּכָל אֲבָר

וְאָבֵר. כָּל אֲבֵר, כְּגוֹן (דברים לב) יִפְרֹשׁ כְּנָפָיו יִקְחֵהוּ
יִשְׂאֵהוּ עַל אֲבָרָתוֹ.

אֵין אֲבֵר בְּכָל מְרַבְבְּתוֹ שְׂאִין הוּא כָּל אֲבֵר
בְּצוּרָתוֹ. וּבְכָל מָקוֹם נִמְצָא. (יחזקאל א) וּפְנִיָהֶם
וּכְנִפֵיהֶם פְּרֻדוֹת מְלֻמְעָלָה. כְּנֶגֶד הַפְּרָשִׁיּוֹת
הַפְּתוּחוֹת שֶׁל הַתְּפִלִּין. כְּנֶגֶד הַתּוֹרָה. וְכַאֲשֶׁר הֵן
לְמִטָּה הֵן סְתוּמוֹת הַפְּרָשִׁיּוֹת, כְּנֶגֶד יֵאֱחָדוּנָהּ
עֲלֵיהֶם, כְּפָנָיו וּכְכְנָפָיו.

וְהַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא רָשָׁם בְּיִשְׂרָאֵל כְּנֶגְדָם
בְּתַפְלָה לְהִיּוֹת חֲבֵרִים
עִמָּהֶם, לְכַרַע בְּכָל גּוֹפָם, בְּשִׁמוּנָה עֲשֵׂרָה בְּרָכוֹת
שֶׁל הַתְּפִלָּה, לְהַמְלִיךְ עֲלֵיהֶם אָמֵן, וְהוּא
יֵאֱחָדוּנָהּ, בְּכָל אֲבֵר וְאֲבֵר שְׁלָחֶם. וְאָמַר הַקְדוּשׁ
כְּרוּךְ הוּא: מִי שֶׁלֹּא יִתְּיָה רָשׁוּם לְפָנֵיכֶם לְהִיּוֹת
בוֹרַע בְּכְרוּךְ וְזוֹקֵף בִּיהוּהָ בְּקוֹמַת הַגּוֹף, לֹא תִכְנַס
תְּפִלָּתוֹ בְּהִיכָל שְׁלִי, שֶׁהוּא אֲדָנִי. לֹא תִקְבְּלוּ
דְבוּרִים שְׁלוֹ עַל כְּנִפֵיכֶם וּפְנִיכֶם. שְׁכָל מִי
שֶׁמֵתַפְלִיל בְּאֲדָנִי, וּמְצַרֵף לִיהוּהָ פָנִים (עֲנִיִּים) שֶׁל

המלאכים, ופניהם וכנפיהם פְּרָדוֹת לְמַעַלָּה, (למל) יֵאָחֲדוּנָהּ, בְּדַבְרֵי הַתְּפִלָּה שִׁוְצָאִים מִפִּי שָׁל הָאָדָם.

וְגֵדוּל הָעוֹנָה אָמֵן יוֹתֵר מִן הַמְּבָרָךְ. שְׁלֹגֵי אֲדָנִי יְהוָה בַּתְּפִלָּה נֹאמֵר וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרָדוֹת. בְּנִגְד יְהוָה בַּפְּנִים, אֲדָנִי בַּכְּנָפִים, (שמות כה) כְּרוֹב אֶחָד מִקְצֵה מְזֵה וְכְרוֹב אֶחָד מִקְצֵה מְזֵה. אֲבָל כַּאֲשֶׁר חוֹזֵר שְׁלִיחַ צְבוּר הַתְּפִלָּה וְעוֹנָה אָמֵן, הוּא בַּמְּחִפָּרֵת הַשְּׁנִיתָ, מִתְּחִבְרִים שְׁנֵי שְׁמוֹת בַּמְּחִפָּרֵת הַשְּׁנִיתָ. בַּתְּחִלָּה - (שמות לו) מִקְבִּילֵת הַלְּלֵאת אַחַת אֶל אַחַת וְגו' בַּקְּרָסִים, שְׁהֵם קִשְׂרֵי הָאֲצָבָעוֹת. אֲבָל בְּאָמֵן - (שם כו) וְתִיָּה תַּמְשִׁכֵּן אֶחָד, שָׁבוּ חוֹבְרוֹת אִשָּׁה אֶל אַחֲתָהּ.

הַתְּקוּן הַשְּׁלִישִׁי סֵדֵר הַדְּבִוֵּר (תְּדָר שָׁל תְּדִבּוֹר) שָׁל הַתְּפִלָּה, שָׁבוּ חִיּוֹת אִשׁ מִמְּלָלוֹת. וְזָהוּ (יחזקאל א) וְאָרָא בְּעֵינַי חֲשָׁמַל כְּמֵרָאָה אִשׁ בֵּית לָהּ סְבִיב. וְזָהוּ סוּד הַחֲשָׁמַל, שְׁהֵן חִיּוֹת אִשׁ, עֲתִים שׁוֹתְקוֹת עֲתִים מְדַבְּרוֹת. וְהֵן שׁוֹתְקוֹת לְסִפְרַת תּוֹרָה

בזמן שדבור יוצא מפי הקורא. הוא נחשב להן כאלו מקבלים התורה בהר סיני. ובזמן שאמר הקדוש ברוך הוא אנכי - לא נשמע קול ולא דבור אחר של החיות אלא שלו.

כגון זה, באשר דבור זה יוצא מפיו של הקדוש ברוך הוא, חיות אש שותקות. ובזמן ששותק - חיות אש מדברות. זהו שכתוב (שמות ב) וכל העם ראים ^(דף רכט ע"ב) את הקולת, קולות של החיות שהיו שואגות. ואת הלפידם - שהיו יוצאים בדבור של החיות בכמה מיני נגונים לפני המלך. ואלו שהן שותקות לספר תורה, הן בצורה של החיות. וממנה להן הקדוש ברוך הוא להעלות אותן בחדר של מראה אש בית לה.

ועוד, שאלו ששותקות (ועוד אלו שיוצא מהם דבור בתפלה שבו חיות אש מדברות ומן שותקות) בתפלה בח"י ברכות, יבנסו בחדר של מראה זה. ועוד, אלו ששותקים להלכה, שנאמר בה שבר השמועה הבנה, יבנסו בחדר שהוא היכל של מראה זה, שחתורה, עליה

נֹאמַר (ירמיה כג) הֲלֹא כֹה דִבַּרְתִּי בְּאֵשׁ נְאֻם ה' וְכִפַּטִּישׁ
 יַפְצִין סֶלַע. וְזֶה הַסֶּלַע שֶׁנֹּאמַר בּוֹ (במדבר כ) וְדַבַּרְתֶּם
 אֶל הַסֶּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מִיָּמִינוֹ. אֵלֹה שְׂמֵשֶׁת־דָּלִים
 בָּהּ לְשִׁמָּה, יוֹצֵא לָהֶם מִים שֶׁל הַתּוֹרָה מִתּוֹקִים,
 וְנֹאמַר בָּהֶם (שם) וַתֵּשֶׁת הָעֵדָה וּבְעִירָם. וְאֵלֹה שֶׁלֹּא
 מִשְׁתַּדְּלִים בָּהּ לְשִׁמָּה, יוֹצֵא לָהֶם מִים מָרִים,
 שֶׁנֹּאמַר בָּהֶם (שמות א) וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה
 קָשָׁה - זֶה קָשִׁיתָ. בְּחֹמֶר - זֶה קַל וְחֹמֶר. וּבְלִבְנִים
 - בְּלִבּוֹן הַלֵּבָה.

תִּקְוֹן רְבִיעִי וַחֲמִישִׁי - (יחזקאל א) מִמְּרֹאֵה מִתְּנִי
 וְלִמְעַלָּה וּמִמְּרֹאֵה מִתְּנִי וְלִמְטָה. שְׂפָהֶם
 שׁוֹקֵי תַחֲיוֹת בְּנֶגֶד בָּלֶם, וּבְסִפִּירוֹת נִצַּח וְהוֹד.
 מְטַטְרוֹן הוּא אֹת בַּצָּבָא שְׁלוֹ, וְהוּא צוֹרֵת הַצַּדִּיק.
 שְׁתַּצַּדִּיק הוּא אֹת בַּצָּבָא שֶׁל מַעְלָה, וּמְטַטְרוֹן
 הוּא אֹת בַּצָּבָא שֶׁל מַטָּה. מְטַטְרוֹן שְׂדֵי בּוֹ נֹאמַר,
 (שם) וַתַּחֲיוֹת רָצוּא וְשׁוֹב בְּמֹרֵאֵה הַבְּזֹק.

וְרַגְלֵיהֶם רַגְלֵי יִשְׂרָאֵל - שְׂרַגְלֵיהֶם שֶׁל תַּמּוּזִיקִים
 בָּלֶם עַקְלָתוֹן. וְרַגְלֵיהֶם - וְתַרְגְּלִים שֶׁל

חיות הקדש, נאמר בהן ורגליהם רגל ישרה, מצד
 חיה שהיא ישראל, ישראל כלול בשלש חיות,
 שנאמר בהם, האבות הן הן המרכבה.

וכף רגליהם ככף רגל עגל (שם) - מצד החיה
 שהיא שור. ונמצים בעין נחשת קלל - מצד
 הנחש בריח של תים, שהוא עולה אצל זה
 שבפשה. רצוא - מצדו של נוריאל שעולה
 גימטריא רצו"א. ושוב - מצד שם שד"י, שפך
 עולה בחשבון. והוא עולה מטטרון.

וכאשר היו ישראל שומעים קול ממורת, היו
 רצים שם. ולמערב כה, וכן לדרום
 ולצפון. אמר הקדוש ברוך הוא למלאכי השרת:
 אלו שרצים לתפלה של מצוה, ורצים לדרשה
 בשבת, ורצים לעשות רצון שלי ושבים בתשובה
 - קבלו אותם בהיכל של זה המראה, שבאלו
 הסימנים הם חברים אתכם. אלו שרצים ושבים
 בתורה, בדבור של הלכה, הם רשומים אתכם,
 ותכניסו אותם בהיכל הזה.

כָּךְ כַּאֲשֶׁר מִתְּפַלְּלִים יִשְׂרָאֵל, מִיכָא"ל עָף הָעוֹלָם
 בְּמַעוֹף אַחֵד. וְגַבְרִיא"ל עָף בְּשֵׁתֵי עַפְיפוֹת.
 וּכְאֲשֶׁר יוֹצֵא דְבוֹר מִיִּשְׂרָאֵל בְּהִלָּכָה, בְּתַפְלָה
 וּבְכָל מְצוּה שֶׁהַשְּׂכִינָה שָׁם - הֵם רָצִים אֲצִלָּה
 וְשָׁבִים בָּהּ בְּשִׁלְיחוֹת קוֹנָם. וּבְכָל מָקוֹם שֶׁשׁוֹמְעִים
 קוֹל הַתּוֹרָה, שְׁשָׁם תְּקַדּוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא, הֵם רָצִים
 אֲצִל הַקּוֹל הַהוּא, וְשָׁבִים בָּהּ בְּשִׁלְיחוֹת קוֹנָם.
 שֶׁבְּכָל קוֹל שְׁשָׁם יְהו"ה אֵינוֹ שָׁם, וּבְדְבוֹר שְׁאִין
 שָׁם אֲדָנִי, לֹא רָצִים וְשָׁבִים שָׁם. וּמִשׁוֹם זֶה,
 וְרַגְלֵיהֶם רָגַל יִשְׂרָאֵל, (הוֹשַׁע יד) כִּי יִשְׂרָאֵל דְּרָכֵי ה'.
 בְּמָקוֹם שְׁשָׁם יְהו"ה שָׁם, הֵיא דְרָךְ יִשְׂרָאֵל. וְאִם
 אִין שָׁם יְהו"ה, אִין הֵיא דְרָךְ יִשְׂרָאֵל.

וְעוֹד רַגְלֵיהֶם רָגַל יִשְׂרָאֵל - אָמְרוּ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה,
 שְׁמֵי שְׁמַתְפַּלְּלֵי צָרִיךְ לְתַקּוֹן רַגְלָיו בְּתַפְלָתוֹ
 בְּמִלְאֵבֵי הַשָּׂרֵת. כִּכְּף רָגַל עֲגָל, לְהִיזוֹת רִשׁוֹם
 עִמָּהֶם. וּמִשׁוֹם זֶה פִּרְשׁוּהוּ חֲכָמִים, הַמִּתְפַּלְּלֵי צָרִיךְ
 לְבִוֵן אֶת רַגְלָיו, שֶׁנֶּאֱמַר וְכַף רַגְלֵיהֶם כִּכְּף רָגַל
 עֲגָל. וְאָמַר תְּקַדּוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא: אֵלוֹ שְׁתֵּם רִשׁוּמִים

בַּתִּפְלָה בָּךְ, לְכוּן רַגְלָיו כְּמוֹתְכֶם - פְּתַחוּ לוֹ שְׁעָרֵי
הַהֵיכָל לְהַכְנִיֵם בְּמִרְאֵה זוֹ.

תְּכוּן שִׁשִּׁי - (יחזקאל א) רְאִיתִי כְּמִרְאֵה אִשׁ. כָּאֵן
רְאִיָּה מִמּוֹשׁ. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִי
שְׂיִכְנֵם בְּמִרְאֵה זֶה, וַיְהִי בַתִּפְלָתוֹ לְבוֹ לְמַעְלָה
לְשֵׁם יְהוָה, וְעֵינָיו לְמַטָּה בְּשֵׁם שֶׁל אֲדֹנָי,
תְּכַנְיִסוּהוּ בַּהֵיכָל הַזֶּה כְּמוֹ הַמַּלְאָכִים, וְנִבְיָהֵן -
לְמַעְלָה, וַיִּרְאֶה לָהֶם - לְמַטָּה, כְּנֶגֶד הַשְּׂכִינָה
שְׁחִיא יִרְאֵת יְהוָה.

וּבְרִיאָיָה וְשְׂמִיעָה וְרִיחַ וְדְבוּר שׁוּרָה שֵׁם יְהוָה.
בְּעֲשִׂיָּה, בְּמִשׁוּשׁ, שְׂמוּשׁ, הַלוּהַ, שׁוּרָה
שֵׁם אֲדֹנָי. וְזוֹ רְאִיָּה שֶׁל אֹר וְיָר (שֶׁל הַתּוֹרָה), שְׁנֵאמַר
בָּה (מְשִׁלִּי ו) וְתוֹרָה אֹר. רִיחַ הַקְּרִבְנוֹת, שְׁחֵם
תְּפִלוֹת, דְּבוּר - בְּתוֹרָה, דְּבוּר בַּתִּפְלָה. וְעֲשִׂיָּה שֶׁל
מְצוֹת, וְשְׂמוּשׁ שְׁלָה, וּמִשׁוּשׁ שְׁלָה, וְהַלוּהַ שְׁלָה.
וְרִאִיָּה וְשְׂמִיעָה שְׂאִין שֵׁם תּוֹרָה וּמְצוֹת, הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא וְשְׂכִינָתוֹ אֵינָה שׁוּרָה שֵׁם. שְׁתַּקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא שׁוּרָה בְּרִאִיָּה, וְכֵן הַשְּׂכִינָה, שְׁתַּתּוֹרָה -

וְתוֹרָה אֹר, וְהַשְׂכִּינָה הִיא רְאִיָּה שְׁלוֹ, (במדבר יב) ה'
בְּמִרְאָה אֱלֹו אֶתְוֹדַע (תְּקוּדָשׁ בְּרוּךְ הוּא - בְּמִרְאָה אֱלֹו אֶתְוֹדַע -
שְׂכִינָתוֹ).

בְּמִחְשָׁבָה מְבַפְּנִים בִּינָה - בֶּן י"ה. יִשְׂרָאֵל עָלָה
בְּמִחְשָׁבָה. הִרְהוֹר חֲכָמָה, לְחָכְמָה
בְּרָמֹו. חֲכָמָה עָלָה בְּמִחְשָׁבָה, שְׁהוּא בִּינָה. מִחְשָׁבָה
וְהִרְהוֹר הַכֹּל אַחֲרָה. הַחֲכָמָה לֹא נוֹדַעַת אֱלֹא
בְּבִינָה, וְהַבִּינָה בְּלֹב. וּמִשׁוּם זֶה הַמִּחְשָׁבָה בְּלֹב,
הִרְהוֹר בְּלֹב.

וְכֵן הַתוֹרָה - סֵפֶר תוֹרָה, מִצְוָה (דף רל ע"א) לְשִׁמְעָה. וְכֵן
בַּחֲטָם, רִיחַ נִיחַח לָהּ. הַשְׂכִּינָה הִיא קָרְבָּן
שְׁלוֹ, עוֹלָה שְׁלוֹ, וְהַתְּפִלָּה הִיא כְּמוֹ קָרְבָּן, וְעוֹלָה
בְּרִיחַ נִיחַח אֶצְלוֹ וּמִתְקַרְבֶּת אֶצְלוֹ בַּתְּפִלָּה. וְכֵן
בְּדַבּוּר - (ידמיה בנ) הֲלֹא כֹה דְבָרִי כְּאֵשׁ נֹאֵם ה'. אֹת
ה' - שְׂכִינָה, דַּבּוּר שְׁלוֹ.

כְּמוֹ שֶׁהַשְׂכִּינָה הִיא מִרְאָה שְׁלוֹ, שְׂמִיעָה שְׁלוֹ,
רִיחַ נִיחַח שְׁלוֹ, דַּבּוּר שְׁלוֹ, בְּרֹאשׁ - כֶּךָ הוּא
בְּיָדִים עֲשִׂית מִצְוָה שְׁלוֹ, בְּגוֹף בְּרִיעָה שְׁלוֹ.

בַּתְּפִלָּה וְקִיפָה שְׁלוֹ, בַּתְּפִלָּה עֲמִידָה שְׁלוֹ (שְׁהִיא מִזֵּל שְׁלוֹ), שְׁהִיא שְׁעוּמָדָת לְפָנָיו בְּכָל מָקוֹם וְכוּרְעַת לְנַפְיוֹ וְנוֹפְלָת לְרַגְלָיו בְּנִפְיֵלַת אַפִּים לְשֵׁאל מִמֶּנּוּ רַחֲמִים עַל בְּנֵיהָ. הִיא עֲנוּה לְנַפְיוֹ, וַיֵּש לָהּ בַּשֵּׁת פָּנִים מִמֶּנּוּ.

וְלֹא כִּמוֹ שֶׁפָּחָה רְעָה, לִילִית, חֲצוּפָה בְּלֵי עֲנוּהָ, אֵין לָהּ בַּשֵּׁת פָּנִים, אִמָּם שֶׁל הָעָרֵב רַב, וּמִשׁוֹם זֶה אָמַר שְׁלֹמָה, (מְשִׁי יב) יֵאֲשֶׁת חֵיל עֲטָרָת בְּעֵלָהּ וּכְרָקֵב בְּעֲצָמוֹתָיו מְבִישָׁה. שְׁהַשְׂכִּינָה הִיא מְלֻכָּה. הַשְּׁפָחָה שְׁלָה לִילִית, אֵין לָהּ עֲנוּה וְלֹא בַּשֵּׁת פָּנִים מִתְקַדוּשׁ פְּרוּף הוּא. וְכֹךְ בְּנֵיהָ עָרֵב רַב. וְהַתְקַדוּשׁ פְּרוּף הוּא עֲתִיד לְהַעֲבִיר אוֹתָהּ וְאֵת בְּנֵיהָ מִהַעוֹלָם, שְׁמִמְזוּרִים הֵם מִפְּנֵי ט' מְדוּת - אִסְנ"ת מִשְׁנַח"ת (רֵאשִׁי תְבוּת: אֲנוּס"ה, שְׁנוּא"ה, נְדוּי, תְּמוּרָה, מוּדָרָת, שְׁכוּרָה, נְרוּשָׁת חֶלֶב, חֲצוּפָה, תַּעֲרָבָת), מִמְזוּרִים מְדוּרָבָנָן.

וְכֵן שְׂכִינָה הִיא שְׁמוּשׁ שֶׁל הַתְקַדוּשׁ פְּרוּף הוּא, תִּיחֹדֵר שְׁלוֹ עַל יְדֵי הַצְּדִיק חַי הַעוֹלָמִים. וְהִיא

הַחֲלִיכָה שְׁלוֹ, (תהלים פה) צֶדֶק לְפָנָיו יְהִלָּה, לַעֲשׂוֹת רְצוֹנּוֹ. (בראשית כד) וַיְהִי הוּא טָרָם כָּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יִצְאָתָה, רָצָה לְקַרְאָתוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנּוֹ. בְּרֵאֵיהָ, בְּשִׂמְיָעָה, בְּרִיתָה, בְּדַבּוּרָה, בְּעֲשִׂיָהָ, בְּנוֹתָה, בְּשִׂמּוּשָׁהּ, בְּהַלּוּתָהּ, בְּכָל אֲבָרָהּ הִיא מְצַוָּה לְשִׂמֵשׂ אֹתוֹ וּלְעֲשׂוֹת רְצוֹנּוֹ.

וּבְנֵיהָ, כִּדְ הֵם בְּצוּרְתָהּ; בְּנֵי עֲנוּתָהּ, בְּנֵי בִשְׁתֵּי פָנִים. בְּכָל כְּמוֹת הַמַּדּוּת שְׁלָהָהּ. וּמִשׁוּם זֶה צִוָּה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעֲשֵׂהָ, (שמות יח) וְאַתָּה תִּתְחַוָּה מִכָּל הָעָם אֲנָשֵׁי חֵיל יִרְאֵי אֱלֹהִים אֲנָשֵׁי אֱמֶת שְׂנֵאֵי בְּצֵעַ. אֲנָשֵׁי חֵיל - מְצַד יָמִין שֶׁל אֲבָרָתָם, שְׁשֵׁם רֵאֵיהָ שֶׁל הַתּוֹרָה, (דברים לג) מִיָּמִינוֹ אִשׁ דָּת לָמוֹ. יִרְאֵי אֱלֹהִים - מְצַד שֶׁל יִצְחָק, שְׁשֵׁם שְׂמִיעָה, שְׁאָמַר חֲבִקוּק הַנְּבִיא, (חבקוק ג) ה' שְׂמַעְתִּי שְׂמַעְךָ יִרְאֵתִי. אֲנָשֵׁי אֱמֶת - מְצַד שֶׁל יַעֲקֹב, שְׁשֵׁם רֵיחַ נִיחַח לָהּ, בַּחֲטָם. שְׂנֵאֵי בְּצֵעַ - מְצַד שֶׁל הַדַּבּוּרָה, רָגַל רְבִיעִית שֶׁל אָדָם הַרְאָשׁוֹן שֶׁהִתְחַפֵּר בְּאֲבוֹתָהּ. שְׁלֵשׁ חֵיוֹת תֵּן: אֲרִיָּה שׂוֹר נֶשֶׁר, בְּרֵאֵיהָ שְׂמִיעָה רֵיחַ. אָדָם - בְּדַבּוּרָה.

וְשִׁמְתָה עֲלֵהֶם שָׂרֵי אֱלֹפִים - מִצַּד הָאֹת א'. וְשָׂרֵי
 מֵאֹת - מִצַּד הָאֹת ד', אַרְבַּע מֵאֹת שָׁנָה
 שֶׁנִּשְׁתַּעְבְּדוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם (בְּעֲנִיּוֹת שֶׁל תּוֹרָה). שָׂרֵי
 חֲמִשִּׁים - אֹת נ'. וְשָׂרֵי עֶשְׂרֵת - אֹת י'.

יִשְׂרָאֵל - בְּאֵלוֹ הַמְדוּת נִבְרָים, שֶׁהֵם בְּנֵים שֶׁל
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשֶׁכִּינְתוּ לְהִיּוֹת בָּהֶם
 אֲנָשֵׁי חֵיל, כְּגוֹן אִשְׁתַּ חֵיל עֲמֻרַת בְּעֵלָה, בְּעֲלֵי
 חֶסֶד. יִרְאֵי אֱלֹהִים. אֲנָשֵׁי אֱמֶת, וְלֹא אֲנָשֵׁי שְׁקָר,
 שְׂבָנֵי (צַפְנִיָּה ג) יִשְׂרָאֵל לֹא יַעֲשׂוּ עוֹלָה וְלֹא יִדְבְּרוּ כֹזֵב
 וְלֹא יִמְצֵא בְּפִיהֶם לְשׁוֹן תְּרֻמִית. וְשִׁנְאֵי בְּצַע -
 בְּאֵדָם הַשְּׂמִיחַ בְּחֶלְקוֹ. וְלֹא בְּעֶרְב רַב בְּנֵי הַשְּׂפֹחָה
 הָרָעָה, שֶׁהֵם בְּנִחַשׁ שֶׁכָּל הָאָרֶץ לְפָנָיו. זֶהוּ שְׂפֹתוֹב
 (ישעיה סה) וְנִחַשׁ עֶפֶר לְחֶמוֹ, וּמִפְתַּח לְשִׁבְעַ מַהֲעֶפֶר,
 שְׂמִפְתַּח שְׂיַחֲסֵר לוֹ. וְכֹךְ בְּעֲלֵי בְּצַע, שֶׁלֹּא שְׂבָעִים
 מִכָּל מָמוֹן שְׂבָעוּלָם.

וּמִשׁוֹם זֶה פִּרְשׂוּהָ בְּעֲלֵי הַמְשָׁנָה, לֹא הַמְדָרֵשׁ
 הוּא הָעֶקֶר אֲלָא הַמַּעֲשֵׂה. מִשׁוֹם
 שֶׁתְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא סְתוּם בְּסִתְרֵי הַתּוֹרָה,

במה מתנלה? במצוות, שהיא שכינה, שהיא צורתו. כמו שהוא ענו - שכינתו ענוה. הוא חסיד - והיא חסידה. הוא גבור - והיא גברת על כל אמות העולם. שהיא אמת - והיא אמונה. הוא נביא - והיא נביאה. הוא צדיק - והיא צדקת. הוא מלך - והיא מלכות. הוא חכם - והיא חכמה. הוא מבין - והיא התבונה שלו. הוא פתח - והיא עטרה שלו, עטרת תפארת. ומשום זה פרשוהו חכמים, כל מי שאין תוכו בברו אל יבנים לבית המדרש. בדרמות הקדוש ברוך הוא, שהוא תוכו, והשכינה היא ברו. הוא תוכו מבפנים - והיא ברו מבחוץ. ולא משתנית היא שפחוץ מאותו שבפנים להיות ידוע שהיא אצילותו, ואין פרוד שם כלל, (שמות כה) שפמבית ומחוץ תצפנו.

ומשום שהיא יהוה, סתום מבפנים, ולא נקרא אלא בשכינתו, אדני. ומשום זה אמרו חכמים, לא כשאני נכתב אני נקרא. בעולם הזה נכתב אני ביהו"ה, ונקרא אני באדני. אבל

בְּעוֹלָם הַבָּא נִכְתָּב בֵּיתוֹ"ה, וְנִקְרָא בֵּיתוֹ"ה, לְהִיּוֹת
 רַחֲמִים מְכֹל צַד. וּמַשּׁוּם זֶה צְוָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְמַלְאֲכֵי הַשָּׁרָת: מִי שֶׁלֹּא יִהְיֶה תוֹכוֹ בְּכָרוֹ בְּכָל
 אֵיבָרִים פְּנִימִיִּים וְחִיצוֹנִיִּים - לֹא יִפְגַּם בְּהִיכָל זֶה.
 וּמַשּׁוּם זֶה אָמַר הַפְּסוּק, (דברים לב) הַצּוֹר תָּמִים
 פִּעְלוֹ. (דברים יח) תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ.

הַתְּקוּן הַשְּׁבִיעִי - (יחזקאל א) כְּמַרְאֵה הַקִּשְׁת׃ אֲשֶׁר
 יִהְיֶה בְּעֵנֵי בְּיוֹם הַנִּשְׁפָּט. אָמְרוּ חַכְמִים, מִן
 וְאֶרְאֶה עַד כְּמַרְאֵה הַקִּשְׁת׃ הֵן הֵן מַעֲשֵׂה הַמְּרַכְּבָה.
 וְאָמְרוּ חַכְמִים, כְּשֶׁתִּהְיֶה רַבִּי עַקִּיבָא דוֹרֵשׁ בְּמַעֲשֵׂה
 מְרַכְּבָה, יִרְדֶּה אֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם וְסַכְּבָה הָאֵילָנוֹת,
 וְחָיו מִתְּקַבְּצִים מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרָת כְּבִשְׂמַחַת (דף רל ע"ב)
 חָתָן וּכְלָה, בְּגִלְגַּל שְׁאִין יְחוּד וְקַשׁוּר וּמְרַכְּבָה לְשֵׁם
 יְהוֹ"ה בְּאֲדָנָי אֵלֶּה עַל יְדֵי הַצַּדִּיק. שֶׁהוּא קִשְׁת׃
 שֶׁהִיא (שבו) מְרַכְּבָה שְׁלֵמָה שְׁלֵמָה - יֶאֱתְדוֹנָה"י.

שְׁכִינָה הִיא מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וּבְאֲרוּחֵהּ, אֵין
 דוֹרְשִׁין בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית בְּשָׁנִים. מַשּׁוּם
 שְׁעֵנְפֵי הָאֵילָן הֵם פְּרוּדִים מִלְּמַעְלָה בְּכַנְפֵי הַחַיּוֹת

- יהו"ה לימין, אדנ"י לשמאל. חתן לימין, פלה לשמאל. כאשר מביאים אותה לחפה, בכמה מיני נגונים צריכים ישראל לעורר אותם למטה, בפירות ותשפחות, בכל מיני נגון, בתפלה הנה הם פאים לחפה.

וצריכים ישראל לתת קדושין לפלה מהחתן בקשירת תפלה של יד, להיותה קשורה לו, ולעטר אותם בתפלין של ראש, שהיא פאר. והו שפתוב (יחזקאל כד) פארך חבוש עליך. ושלוש בריכות של רצועה בנגד שלש קדשות, שהן קדוש קדוש קדוש, (רצועה) קדשה לך ישלשו. וצריך לברך אותן בשבע ברכות, שהן שבע ברכות של קריאת שמע - בשחר שתיים לפניה ואחת לאחריה, ובערב שתיים לפניה ושתיים לאחריה.

ובלה בחפה, שהיא בצורת פנפי מצוה, בציציות מזוהבות, ותכלת ולבן, כסא דין וכסא רחמים, כלול זה בזה. וכמה קשרים וחליות

סְבִיבָה, בְּכַמָּה מְרֻגְלִיּוֹת וְאַבְנִים יְקָרוֹת מְלֵאוֹת
 סְגֻלוֹת, סוּבְבִים אֲצֻלוֹ כְּדָמוֹת פְּעֻמוֹנִים וְרִמּוֹנִים
 שֶׁל לְבוּשֵׁי הַמֶּלֶךְ וְהַמְּלָכָה, שֶׁהֵם אֲרַבְּעָה בְּגָדֵי לְבָן
 וְאַרְבָּעָה בְּגָדֵי זָהָב, מֵצֵד שֶׁל שְׁנֵי שָׁמוֹת - יְהוָה
 אֲדֹנָי. בְּשָׁמוֹ בֵּן בְּסֵאוֹ, בֵּן תְּפִתּוֹ, בֵּן לְבוּשׁוֹ.
 רְשׁוּם שָׁמוֹ בְּכָל בְּאֶשֶׁר רוֹצֵה לְעֲלוֹת בְּהִיכָל
 לַהֲיוֹת שָׁם חָתָן בְּכֻלּוֹ בְּחַ"י בְּרָכוֹת הַתְּפִלָּה,
 שְׁתִּיא (בְּהִיכָל לְהַתְנַחֵד שָׁם בְּתְפִלָּה בְּחַ"י בְּרָכוֹת שֶׁל הַצַּדִּיק שְׁהוּא)

בְּמֵרָאָה הַקִּשְׁתָּה.

אֵין דּוֹרְשִׁין בְּמֵרָבָּה בְּיַחֲדָה, מִשּׁוּם שְׁהַדּוֹרֵשׁ -
 יַחֲדָה עֲמוֹ, וְחָרִי הֵם שְׁנַיִם בְּדַרְשָׁה. וְלֹא צָרִיךְ
 לְהַשְׁמִיעַ קוֹל בְּתְפִלָּתוֹ, אֱלֹא (שְׁמוּאֵל-א א) רַק שְׁפָתֶיהָ
 נִעוֹת וְקוֹלָהּ לֹא יִשְׁמַע. וּבְסוּד זֶה (בַּמְדַּבֵּר ג) וְחֹדֵר
 הַקָּרֵב יוֹמֵת. וְכֹךְ בְּאֲצִילוֹת (בְּתְפִלָּה) כָּל אֶחָד מִתְּפִלָּל
 בְּחַשְׁאֵי, שְׁלֹא תִשְׁמַע תְּפִלָּתוֹ לְגַבֵּי חֲבֵרוֹ. כְּמוֹ מִי
 שְׁדוֹרֵשׁ לְחֲבֵרוֹ, וַיִּשְׁתִּיק הַדְּבוּר לְחֲבֵרוֹ, לֹא צָרִיךְ
 לַעֲשׂוֹת כֹּךְ אֱלֹא לְדַבֵּר בְּחַשְׁאֵי, שְׁלֹא יִשְׁמַע חֲבֵרוֹ.
 וּמִשּׁוּם זֶה פִּרְשׁוּהוּ חֲכָמִים, כָּל הַמְּשַׁמֵּיעַ קוֹלוֹ
 בְּתְפִלָּתוֹ חָרִי זֶה מִקְטֵנֵי אֲמִנָּה.

וּמִשּׁוֹם זֶה חֵיוֹת אֵשׁ לְמַעַלָּה, מִדְּבָרוֹת כְּעֲנַפֵּי
הָאֵילָן, שֶׁחֵיוֹ מִתְקַבְּצוֹת שָׁם כְּמוֹ
כְּשֶׁמֶחַת חֶתֶן וְכֵלָה. בְּאִיזָה מְקוֹם? בְּקִרְיַאת שְׁמַע,
שְׁשֵׁם וְאֲשַׁמַּע אֶת קוֹל כְּנַפְיָהֶם, שָׁהֵם ס"ד לְאַרְבַּע
כְּנַפִּים, אַרְבַּע פְּעָמִים ס"ד עוֹלָיִם רנ"ו. וְזֶהוּ (ירמיה
לא) רְנוּ לִיעֲקֹב שְׂמֹחָה. מָתִי? לְאַחַר שְׁנוּטֵל נִקְמָה
מִשׁוֹנְאָיו וַיִּשְׂרַף הָאֱלֹהִים שְׁלָהֶם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (משלי
יא) וּבְאֵבֶד רְשָׁעִים רָנָה. שֶׁהוּא תִּנְר (מ' שְׁנַיִם) לְהַשְׁלִים
ע"ב ע"ב ע"ב. וְתִלְוִיִּים ס"ד.

וְתִלְוִיִּים ס"ד מִשְׁמוֹנָה א"ו. וְכֵן ס"ד מִשְׁמוֹנָה
א"ו לְאַרְבַּעָה צְדָדִים - רנ"ו. וְכֵן אֲשֶׁר
מְנִיעַ ל"ב, שָׁהֵם א"ו א"ו א"ו א"ו, שָׁהֵם ח' ח' ח' ח'
ח', מִתְחַפְּרֵת אוֹת י' לְכָל צַד, לְהֵיוֹת ח"י יְהוֹ"ה,
בְּח"י בְּרָכוֹת שֶׁל הַתְּפִלָּה שְׁיֵשׁ בְּהֵן ח"י פְּעָמִים
יְהוֹ"ה, שְׁעוֹלָיִם ע"ב. בְּזִמְן הַהוּא שְׂמֵת־חִפְרֵ יְהוֹ"ה
בְּאֵדֶנֶי עַל יְדֵי ח"י הָעוֹלָמִים יֶאֱתְרוֹנְהִי, מִיַּד חֵיוֹת
שֶׁל אֵשׁ שׁוֹתְקוֹת. מַה כְּתוּב בְּהֵן? (יחזקאל א) כְּעֶמְדָּם
תִּרְפִּינָה כְּנַפְיָהֶן. בְּעֶמִידָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּנִלּוֹת

(בתפלה), תרפינה כנפיהן, כרי שלא יודעו עד השעה
ההיא.

וזה הוא רק שפתיה נעות. שהן כנפי החיות,
וקולה לא ישמע. ומה שהיה חשמל, חיות
אש מדברות, הן עתה שותקות. ומשום זה תקנו
תפלה בלחש, וכן מעשה מרכבה בלחש, לדבר
שם בלחש בינו לבין עצמו. שלש תפלות תקנו,
ובכלן ח"י יהו"ה, שהן ע"ב אותיות, בכל תפלה
בשמונה עשרה ברכות, שהן ר"ו, וכלולות בתוסד,
בע"ב, ועם ל"ב נתיבות, וחרו הן ר"נ תוסד שתיים
שכלולות בעמוד האמצעי.

ומהקרפנות נשמע על התפלה, ומתפלה -
לקרבן, כמו שנאמר בהם, (יחזקאל א)
ואשמע את קול כנפיהם. כך בפרובים, (במדבר ז)
וישמע את הקול מדבר אליו. כמו הכבש שעולים
ויורדים בו קרפנות ועולות - כך בתפלה,
מלאכים עולים שנים ויורדים שנים. וכמו סיני,
שבו משה ואהרן עולים ויורדים, עולים שנים

ויורדים שנים. ובמצוה זו נרמזו כל מצוות התורה.

וכך באשר היה פותח רבי עקיבא במעשה מרכבה, פיו היה סיני, וקולו היה סלם, שבו מלאכים עולים ויורדים. בכל דבור ודבור שלו היה רובב עליו מלאך מטטרו"ן. הוא רכב לשכינה שכלולה בו ספירות, עמוד האמצעי, שהוא שם יו"ד ה"א וא"ו ה"א מבפנים. והשכינה שכלולה מעשר ספירות, מבחוץ. והקדוש ברוך הוא ושכינתו הם רכב ומרכבה. (עלות העלות) העמוד האמצעי הוא רכב לעלת העלות. והשכינה היא רכב לעמוד האמצעי. ועלת העלות הוא המיוחד לכל, ומסדר לכל, ומאיר בכל. אורו עובר בנשמה ובגוף ובלבוש, ואין בו שנוי ושתפות והשבון ותמונה ודמיון מכל המרכבות ומראה ודמיון שנראה בעין השכל. מדרגות עליונות ותחתונות הן רכב ומרכבה אצלו, ועליו אין מי שרוכב.

קִשְׁת - סִימָן תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה. וְהֵם סִימָן
 הַמְרַכְּבָה שֶׁל הָאָבוֹת. תְּקִיעָה - שֶׁל
 אֲבֹתָהֶם. שְׁבָרִים - שֶׁל יִצְחָק. תְּרוּעָה - שֶׁל יַעֲקֹב,
 שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (במדבר בנ) וּתְרוּעַת מְלֶךְ בּוֹ. וְשִׁלְשָׁה
 צְבָעִים נִרְאִים בּוֹ, לָבֵן אָדָם וְיָרֹק. וּמִצַּד הַתְּבוּרָה
 נִקְרָא (דף רלא ע"א) (שמואל א-ב) קִשְׁת גְּבָרִים חֲתִיִּם. וּמִצַּד
 תִּימָן - (יחזקאל א) כְּמֵרְאָה תִּקְשֹׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעֵינֵי
 בְּיוֹם הַנִּשְׁפָּם. כֹּאֲשֶׁר נִרְאָה בְּיוֹם הַנִּשְׁפָּם - מֵרְאָה
 רַחֲמִים. וְכֹאֲשֶׁר נִרְאָה בְּלֵי מָטָר - מֵרְאָה דִּין.
 וְכֹאֲשֶׁר מְעַרְב בֵּין גִּישָׁם וְשִׁמְשׁ - מֵרְאָה דִּין וְרַחֲמִים
 בְּלוּלִים. וְזוּהִי אוֹת ש' מִשְׁדֵּי, שִׁלְשָׁה עֲנָפֵי הָאָבוֹת,
 שֵׁהֶם יְהוָה אֱלֹהֵינּוּ וְיְהוָה. שִׁלְשָׁה שְׁמוֹת כְּנֻגַד
 שִׁלְשָׁה עֲנָפֵי הָאָבוֹת, וּבָהֶם י"ד אוֹתֵיזוֹת, בְּחֻשְׁבוֹן
 אוֹתֵיזוֹת ד"י מִשְׁדֵּי. וּמִלְבוּשׁ שֵׁם שְׁדֵי הוּא מִטְטָרוֹן,
 שֶׁכֵּךְ עוֹלָה בְּחֻשְׁבוֹן שְׁדֵי. (ע"כ רע"א מהימנא).

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יֹאמַר לָנוּ הַרְבֵּי, (מאלו) וְדָבָרִים
 עֲלִיּוֹנִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. פְּתַח רַבִּי שְׁמֵעוֹן
 וְאָמַר, (מלכים ב-ד) וַיְהִי הַיּוֹם. בְּכָל מְקוֹם שֶׁפָּתוּב וַיְהִי
 - הוּא צַעַר. וַיְהִי בִּימֵי - צַעַר וְדָאֵי. וַיְהִי הַיּוֹם -

יום שיש בו צער, וזהו ראש השנה, יום שיש בו דין קשה על העולם. ויהי היום ויעבר אלישע אל שונים - יום של ראש השנה הזה. ובכל מקום ויהי היום - זה ראש השנה. (איוב א) ויהי היום ויבאו בני האלהים - יום ראש השנה הזה.

בכל פעם שני ימים הם. מה הפעם? בדי שיהיה יצחק כלול מדין ורחמים, שני ימים ולא אחד. שאם ימצא יחיד, יחריב העולם. ועל זה פתוב שתי פעמים ויהי היום ויהי היום.

ויבאו בני האלהים - אלו בית דין הגדול. בני האלהים - ודאי בניו של המלך קרבים אליו. והם שבעים ממנים שסוכבים תמיד את המלך, והם חותכים דין על העולם. להתיצב על ה', וכי מעל ה' עומדים? אלא בשעה שאלו עומדים בדין, דין הראשון שהכל בו מהו? מי שלא מכבד לשם הקדוש ברוך הוא ושלא מכבד לתורה ולעבדיו. אף כך - מי הוא שלא חושש על

כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ שְׁלֵא יִתְחַלֵּל בְּאֶרֶץ. מִי
 הוּא שְׁלֵא חוֹשֵׁשׁ לְכְבוֹדוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 מִי הוּא שְׁלֵא נוֹתֵן כְּבוֹד לְשֵׁם זֶה. וַיְבוֹא גַם הַשָּׁטָן
 בְּתוֹכָם, גַּם - לְרַבּוֹת אוֹתָהּ הַנִּקְבָּה שְׁלוֹ. אַף כִּי
 לְהַתִּיצֵב עַל ה', שֶׁהוּא חוֹשֵׁשׁ גַּם לְכְבוֹדוֹ שֶׁל שֵׁם
 זֶה.

כָּאֵן נִחְלְקוּ עַמּוּדֵי עוֹלָם הָרֵאשׁוֹנִים. אֶחָד אָמַר,
 אֵיזֵב מִחֲסִידֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם הִיָּה. וְאֶחָד
 אָמַר, מִחֲסִידֵי יִשְׂרָאֵל הִיָּה. וְלָקָה לְכַפֵּר עַל
 הָעוֹלָם. שְׁתֵּרֵי יוֹם אֶחָד מִצָּאוּ רַב הַמְּנוּנָא לְאַלְיָהוּ.
 אָמַר לוֹ, וְדַאי לְמַדְנּוּ שְׂיִישׁ צְדִיק וְרַע לוֹ, רָשָׁע
 וְטוֹב לוֹ. אָמַר, צְדִיק - כָּל שְׂמִמְעָטִין לוֹ חוֹבוֹתָיו,
 נוֹתְנִים לוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה חוֹבוֹ, וְעַל כֵּן צְדִיק וְרַע לוֹ.
 וְכָל שְׂמִרְבִּים עוֹנוֹתָיו וּמְמַעְטִים זְכוּיָתוֹ, נוֹתְנִים
 לוֹ שְׂבָרוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה - רָשָׁע וְטוֹב לוֹ. אָמַר לוֹ,
 דִּינּוֹ שֶׁל רַבּוֹן הָעוֹלָם עֲתִיקוּם (עַמּוּס), אֲבָל בְּשַׁעָה
 שְׂרוּצָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכַפֵּר חוֹבוֹת שֶׁל
 הָעוֹלָם, מִלְּקָה בְּזוּעַ שְׁלָתָם וּמְרַפָּא לְכָלֵם. מְשָׁל

לְרוּפֵא שְׁהִלְקָה לְזֹרַע לְהַצִּיל כָּל הָאֵיבָרִים, כְּמוֹ
שְׁכַתוֹב (ישעיה נג) וְהוּא מְחַלֵּל מִפְּשָׁעֵנוּ וְגו'.

כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּאוֹתוֹ יוֹם שָׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה,
שְׁעוֹמְדִים שְׂבָעִים כְּסֹאוֹת לָדוֹן דִּין הָעוֹלָם,
כְּמָה הֵם בְּעָלֵי מְגֻנִים, קְטִיגוֹרִים, שְׁעוֹמְדִים
לְמַעֲלָה. אֵלוּ מִיְּמִינֵם לְזִכּוֹת, וְאֵלוּ מִשְׂמָאלִים
לְחֻבָּה לְהַזְכִּיר חוֹבוֹת הָעוֹלָם, חוֹבוֹת שָׁל כָּל אֶחָד
וְאֶחָד. וְעַל זֶה צָרִיךְ הָאָדָם לְפָרֵשׁ חוֹבוֹתָיו, כָּל
אֶחָד וְאֶחָד כְּמוֹ שֶׁהוּא. מִשּׁוֹם שְׁמִי שְׁמִפְרֵשׁ חֲטָאוֹ,
לֹא נִמְסָר דִּינּוֹ אֶלָּא בְיַדִּי הַמְּלָךְ, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּלִבְדּוֹ. וְכִי שָׁדָן אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - הוּא
לְטוֹב. וְעַל זֶה בִּקְשׁ דָּוִד הַמְּלָךְ (וְאָמַר), (תהלים מג)
שְׁפִטְנֵי אֱלֹהִים. אֶתָּה, וְלֹא אֲחֵר. וְכֵן שְׁלֵמָה אָמַר,
(מלכים א ח) לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט עֲבָדוֹ. הוּא, וְלֹא אֲחֵר.
וְכָל בֵּית דִּין מִתְרַחֲקִים מִפָּנָיו.

וְעַל זֶה צָרִיךְ לָנוּ לְפָרֵשׁ הָעֲבֵרוֹת שָׁל כָּל אֵיבָר
וְאֵיבָר, וְכָל מָה שְׁעוֹשֶׂה בְּפָרְט. זֶהוּ שְׁכַתוֹב
(תהלים לב) חֲטָאתִי אֲדַיְעָךְ וְגו'. וְלְבִסוּף - וְאֶתָּה

נְשֵׂאתָ עֵזֶן חַטָּאתִי סְלָה. מִנֵּיִן לָנוּ? מִמַּעֲשֵׂה, שְׂכָתוֹב
 (שמות לב) אָנָּה חָטָא הָעָם הַזֶּה וְגו'. בְּיִשְׂרָאֵל כָּתוֹב,
 (שמואל א יב) חָטְאָנוּ כִּי עֲזַבְנוּ אֶת ה'. שְׂאֵם תֹּאמֶר זֶה
 בְּיַחֲדָה, אֲבָל בְּעֶבֶר לֹא - הִרִי כָּתוֹב פְּסוּק זֶה. וְאֵם
 תֹּאמֶר זֶה בְּעֶבֶר, אֲבָל שְׁלִיחַ שְׁלָחָם לֹא - הִרִי
 כָּתוֹב (שמות לב) וַיָּשֶׁב מֹשֶׁה אֶל ה' וְגו'. וְכָתוֹב (שם)
 וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם וְגו'. מָה הַטַּעַם? מִי שְׂמַפְרֵשׁ חוֹבוֹתָיו,
 בֵּית דִּין מְתַרְחֲקִים מִמֶּנּוּ, מִשּׁוֹם שְׂפָן אָדָם קָרוֹב
 לְעַצְמוֹ וְלֹא נִדוֹן עַל פִּיו.

וְעוֹד, לֹא עוֹזֵב לְמַקְטֵרֵג לְלַמֵּד עֲלָיו חוֹב וּמוֹם.
 שְׂפָן אָדָם יִקְדִּים (דף רלא ע"ב) וַיֹּאמֶר, וְלֹא יִתֵּן
 מְקוֹם לְאַחֵר לֹאמֵר, וְאִזּוֹ תִּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹחֵל
 לוֹ. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (משלי כח) וּמוֹדָה וְעוֹזֵב יְרוּחָם.

בַּיָּמֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה מְתַקְנִים בֵּית דִּין כִּפְסֵא לְמַלְךְ
 לְדוֹן אֶת כָּל הָעוֹלָם, וַיִּשְׂרָאֵל נִכְנָסִים
 בְּרֹאשׁוֹנָה בְּדִין לְפָנָיו, שְׂיָרְבוּ תְרַחֲמִים. (לְפָנַי שְׂיָרְבָה
 הַרְבֵּוֹ). לְמִדְנֹו, וּמִשְׁפַּט עֲמוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ.
 יוֹם בְּיוֹמוֹ מַה הוּא? אֵלֶּא אֵלֹו שְׁנֵי יָמִים שָׁל רֹאשׁ

השנה. מדוע שני ימים? משום שהם שני פתי דין שמתחברים באחד. דין עליון, שהוא קשה, בדין תחתון, שהוא רפה, ושניהם נמצאים.

ועל זה לא יודעים אלו הפבליים סוד של היבכה והיללה, ולא יודעים ששניהם צריכים, יללה שהוא דין תקוף. שלשה שברים שהוא דין רפה, גניחות שגונח ברפיון. הם לא יודעים, ועושים שניהם. ואנו יודעים ועושים שניהם. (ועל זה סוד היבכה והיללה, ושניהם צריכים. אלו הפבליים אינם יודעים, ועושים שניהם.) והכל יוצא לדרך אמת.

פתח ואמר, (תהלים פא) תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. תקעו בחדש שופר, מהו בחדש? זה בית דין רפה, שנקרא חדש. בכסה - (כסא של העולם העליון, כסא של אות ה', זה פחד יצחק שהוא כסא למלך העליון. עוד בכסה) זה דין קשה, פחד יצחק. דין שמתכסה תמיד, שאין הוא דין בגלוי. כי חק - זה דין רפה. ומשפט - זה דין (קשה). ושניהם הם באחד. בגלל זה שני ימים, ושניהם בסוד אחד.

אֲשֶׁר־יְדַעֵי תְרוּעָה וְגו' (תהלים פט). לֹא כָתוּב
 שׁוֹמְעֵי, אִם תּוֹקְעֵי תְרוּעָה, אֲלֵא יְדַעֵי
 תְרוּעָה. בְּגִלָּל (בגזון) הַחֲכָמִים שְׁדָרִים בְּאֵוִיר שֶׁל
 הָאָרֶץ הַקְדוּשָׁה, אֵלֹו יְדַעֵי תְרוּעָה. סוּד שֶׁל
 הַתְרוּעָה, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב (תהלים ב) תִּרְעַם בְּשִׁבְט בְּרוּל.
 מִי עִם בְּיִשְׂרָאֵל שִׁיזְדַעֵים סוּדוֹת עֲלִיזִים שֶׁל
 רְבוּנָם, לְעֵלוֹת לְפָנָיו וּלְהַתְקַשֵּׁר בּוֹ. וְכֹל אֵלֹו
 שִׁיזְדַעֵים סוּד הַתְרוּעָה, יִתְקַרְבוּ לְלֶכֶת בְּאֹר פָּנָיו
 שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְזֶה הָאֹר הָרֵאשׁוֹן שֶׁגָּנִזוּ
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְצַדִּיקִים. וְעַל זֶה צָרִיךְ לְדַעַת
 אֹתָהּ.

כָּתוּב (ויקרא ט) הִיתְרַת מִן הַכְּבֵד. וְכָתוּב (שם ג) וְאֵת
 הִיתְרַת עַל הַכְּבֵד. (אחר שֶׁעֲשִׂתָּה נְאוּף, עוֹלָה עָלָיו.)
 יִתְרַת מִן הַכְּבֵד - זֶה אִשֶׁת זְנוּנִים שֶׁהוֹלְכֶת וְיוֹצֵאת
 מִן הַכְּבֵד לְהַחֲטִיא בְּנֵי הָעוֹלָם וּלְקַטְרֵג עֲלֵיהֶם,
 וְעוֹזֵבֶת אֶת הַזָּכָר לְעֲשׂוֹת זְנוּנִים, וּמִשׁוּם זֶה
 הִיתְרַת, שֶׁנִּפְרְדֶת מִן הַכְּבֵד. יִתְרַת עַל הַכְּבֵד -
 אַחַר שֶׁעֲשִׂתָּה נְאוּף, עוֹלָה עָלָיו. מִצַּח אִשָּׁה זוֹנָה.
 מִתְנַפְרֶת עַל בְּעֻלָּהּ, שֶׁהוּא כְּבֵד, בַּפְעַם שֶׁל הַמְרָה.

אִשֶׁת מְדָנִים וְכַעַם, שְׁשׁוּלָטֶת עַל הַזִּכָּר שְׁלָה. מִצַּח
אִשָּׁה זֹנָה שׁוּלָטֶת עַל הַכֹּבֵד, אִשֶׁת מְדָנִים וְכַעַם.

יִתְּרֵת מִן הַכֹּבֵד - מִן הַכֹּבֵד יוֹצֵאת לְהַבְאִישׁ לְכָל
הָעוֹלָם וְלַעֲשׂוֹת נְאוּפִים עִם הַכֹּל. לְבַסּוֹף
הִיא עוֹלָה לְגַבִּי הַזִּכָּר, מִצַּח אִשָּׁה זֹנָה, בְּעֵינֵי שָׁל
פְּנִים, וְאִזּוּ הִיא עַל הַכֹּבֵד. וְעוֹד, יִתְּרֵת מִן הַכֹּבֵד
נִקְרָאת מִהַצַּד הָאֲחֵר. אַחַר שְׁיוֹצֵאת לְנִאֵף עִם
כָּלֵם, נוֹתֶנֶת שְׁיֹרִים לְבַעֲלָהּ, וְזוֹהִי יִתְּרֵת מִן
הַכֹּבֵד.

מֵתוֹךְ הַכֹּבֵד וְהִיִּתְּרֵת שְׁלָה יוֹצֵאת מָרָה, וְהִיא
חָרַב שָׁל מִלְּאֵךְ הַמּוֹת, שְׁיוֹצֵאת מִמְּנָה
טְפוֹת מְרוֹת לְהַרְגַּ לְבְנֵי אָדָם. וְהוּ שְׁפָתוֹב (מִשְׁלֵי ה)
וְאַחֲרֵיהָ מָרָה כְּלַעֲנָה. וְהִיא תְלוּיָה בַכֹּבֵד, וְכָל
הַחֲלָאִים וְהַמִּיתוֹת תְלוּיוֹת בּוֹ. וְאוֹתוֹ יוֹם שָׁל רֵאשׁ
הַשָּׁנָה (הַמְשָׁטִין) מְשׁוֹטֵט בְּעוֹלָם לְאַסֵּף אֶת כָּל חוֹבוֹת
הָעוֹלָם, וְאִזּוּ כָל הָאֵיבָרִים, שְׁהֵם יִשְׂרָאֵל, הֵם
בְּצָרָה, שְׁהֵם אֵיבָרִים שָׁל הַמְלֻכָּה, שְׁנֵאמַר (מִשְׁלֵי ב)
נִר ה' נִשְׁמַת אָדָם. הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה. וְאִזּוּ כָל

יִשְׂרָאֵל בְּצָרָה, וְלוֹקְחִים שׁוֹפֵר לְעוֹרָר בּוֹ אוֹתָהּ
תְּקִיעָה וְשִׁבְרִים וּתְרוּעָה.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

אָמַר הַרוּעָה הַנְּאֻמָּן, וְדַאי אַחַר שְׁהַאיבָרִים
וְהַעוֹרְקִים שֶׁל הַלֵּב, שְׁדוּמִים לְיִשְׂרָאֵל, הֵם
בְּצָרָה. צְרִיכִים לְעוֹרָרם בְּקִנְיָה, שֶׁהוּא שׁוֹפֵר. וְזֶה
קִנְיָה שֶׁל רֵאָה. אַחַר שֶׁבְנֵי רֵאָה לֹא יְכוּלוֹת
לְהַשְׁקִיט ^(דף רלב ע"א) רִגְזוֹ הַמְּרָה שְׁמַתְנַפֶּרֶת עַל עוֹרְקֵי
הַלֵּב, וְעַל כָּל הַעוֹרְקִים שֶׁל הָאִיבָרִים שֶׁל הַגּוּף.
אוֹתָהּ הָרוּחַ שְׁנוֹשֶׁבֶת בָּהֶם עוֹלָה בְּקִנְיָה, שֶׁהוּא
שׁוֹפֵר, עוֹלָם הַבָּא. שֶׁכֵּךְ פִּרְשׁוּהוּ, וְשֵׁט דוּמָה
לְעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁבּוֹ אֹכִילָה וּשְׂתִיָּה. קִנְיָה דוּמָה
לְעוֹלָם הַבָּא, שֶׁאִין בּוֹ אֹכִילָה וּשְׂתִיָּה.

וְאַחַר שֶׁשֵּׁט אוֹת ו' מִן יִשְׁט, בְּרַבּוּי אֹכִילָה שֶׁל
גִּזּוּל, נִתְאַרְךְ וְנִגְעָשָׂה שְׁטָן. וּמִי גַרַם אֶת זֶה?
שֶׁנֶּאֱמַר ^(במדבר יא) שָׁטוּ הָעַם וְלָקְטוּ. הַשְּׂטוּת שֶׁלָּהֶם
שְׁנִיתְעָרְבוּ בְּעַרְב רַב הַשּׁוּמִים, שֶׁהִתְאַוָּה שֶׁלָּהֶם
הִיא אֹכִילָה וּשְׂתִיָּה שֶׁל גִּזּוּל וְחָמָס שֶׁל ^(תהלים יב) שָׂד

עֲנִיִּים וְאַנְקַת אֲבִיּוֹנִים. בָּאוֹת נו"ן כְּפּוֹפָה,
הַשׁוֹטִים, שְׂאוּכָלִים וְכָלִי לְטָחֵן. מַה כָּתוּב בָּהֶם?
(במדבר יא) הַבָּשָׂר עוֹדְנוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם מָרָם יִכְרַת וְאַף
ה' תָּרַח בָּעָם. נִתְפַּשְׁטָה אוֹת ו' שָׁל שָׁמוּ, אוֹתוֹ
שָׁרוּחוֹ כְּפּוֹפָה, וְהוּא אוֹת נ'. וְזֶה גָרַם שֶׁהִתְפַּשְׁט
הַשָּׁמֶן בְּאֲכִילָה וְשִׁתְיָה, וּמִתְנַבֵּר עַל כָּל אֵיבָרִים
וְעוֹרָקִים בְּשֵׁלֵשׁ מֵאוֹת שְׁשִׁים וְחֲמִשׁ מִצּוֹת לֹא
תַעֲשֶׂה. כְּחֻשְׁבוֹן הַשָּׁמֶן חָסֵר אֶחָד, זֶה יוֹם
הַכְּפוּרִים, שְׁאִין כּוֹ אֲכִילָה וְשִׁתְיָה.

וְהוּא כְּדִגְמַת הַקֶּנֶה, וְהוּא אוֹת ו' בֶּן י"ה מְבִינָה.
וְלָכֵן בְּאֵרוֹ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, תְּרוּאָה קִנְיָה
בְּחֵלוֹם זוֹכָה לְחֻכְמָה. זֶהוּ שְׂכָתוּב (משלי ד) קִנְיָה
חֻכְמָה קִנְיָה בִינָה. שְׁאִין קִנְיָה שֶׁהוּא פְּחוֹת מִשְׁנֵיהֶם,
שֶׁהֵם י' חֻכְמָה, ה' בִּינָה. וּמִשּׁוֹם זֶה צָרִיךְ לְעוֹרֵר
בְּשׁוֹפָר, שֶׁהוּא קִנְיָה, עוֹלָם הַבָּא, עוֹלָם אֶרֶץ, אֶרֶץ
אֲפִים, שְׁנִמְצָאִים מִמֶּנּוּ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שָׁל
רַחֲמִים, כְּחֻשְׁבוֹן וָא"ו. אוֹת א' - אֶרֶץ, שְׁתֵּי ווּי"ם
- אֲפִים.

וְאִמָּא עֲלִיזָנָה הִיא תְּקִיעָה, מְצִדּוֹ שֶׁל אֲבָרָהָם.
 שְׂבָרִים מְצִדּוֹ שֶׁל יִצְחָק. תְּרוּעָה מְצִדּוֹ שֶׁל
 יַעֲקֹב. שְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה קָשָׁר שֶׁל כָּלָם. כְּלוּמָר,
 אוֹת ק' - תְּקִיעָה. אוֹת ש' - שְׂבָרִים. אוֹת ר' -
 תְּרוּעָה. וְכָלָם מְשֻׁלָּשִׁים לְגַבֵּי הַשְּׂכִינָה. זֶהוּ שְׂפָתוֹב
 קַדְשָׁה לְךָ יִשְׁלָשׁוּ. שְׂאִין קוֹל יָכוֹל לְצֵאת תַּחוּצָה
 אֲלָא מִן תְּפָה. אַף כִּךָ אִין לְהַפְרִיד הַשְּׂכִינָה
 מִתְּקִדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא. שְׂתְּקִדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא נֶאֱמַר בּוֹ,
 (תהלים כט) קוֹל ה' חֲצַב לְהַבּוֹת אֵשׁ. וְהַשְּׂכִינָה -
 תְּפִלַּת כָּל פֶּה. וְאֵלוֹ סִמְנִים: קש"ר"ק, קש"ק,
 קר"ק. וּבַחֲבוּר תְּקַדְמוֹן. (עד כאן).

זוהר

לוֹקְחִים שׁוֹפֵר לְעוֹרֵר בּוֹ תְּרוּעָה וּתְקִיעָה, דִּין
 קָשָׁה בְּרַחֲמִים, וּשְׂבָרִים - דִּין קָשָׁה בְּלִי
 רַחֲמִים (דִּין רָפָה בְּרַחֲמִים), וְאִזּוֹ כִּךָ יַעוֹרְרוּ לְמַעַלָּה
 לְהַתְּעַרֵּב זֶה בְּזֶה.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

אָמַר הַרְוֵעָה הַנְּיָאֲמָן, בְּזָה מִתְמַתֵּק הַשְּׁטָן
 וּמִתְקַצֶּרֶת אֹתָהּ נִו"ן מִן יִשְׁט. מַה שֶּׁהִיא
 שְׁטָן מִקְדָּם, שָׂב לְאַחֲרָיו, וְחֹזֵר לְהִיזֵת יִשְׁט
 בְּבְרָאשׁוֹנָה. מִשּׁוֹם שֶׁהַקֵּל קוֹל יַעֲקֹב. יִשְׂרָאֵל שֶׁאֵין
 בְּחָם בְּאֲכִילָה וְשִׁתְיָה כְּשֶׁאֵר הָאֲמוֹת, שִׁינְרָשִׁים
 עוֹלָם תְּהֵא, שֶׁכְּחָם בְּאֲכִילָה וְשִׁתְיָה. אֵלָּא כְּחָם
 בְּקוֹל זֶה, שֶׁהוּא עוֹלָם הַבָּא, עוֹלָם אֶרֶץ, שֶׁנִּבְרָא
 בְּאוֹת יו"ד. וּמִשּׁוֹם שֶׁקוֹל שׁוֹפָר מִמֶּנּוּ יוֹצֵא, אָמְרוּ
 חֲכָמִים, אֵין פּוֹחֲתִין מִעֲשָׂרָה שׁוֹפְרוֹת. וּבְאוֹת י'
 וּבְאוֹת נִעֲשֶׂה עוֹלָם אֶרֶץ, שֶׁהוּא אֹת ו', עוֹלָם הַבָּא.
 וּבְאוֹת ה' בְּרָא עוֹלָם תְּהֵא, שֶׁהִיא אֹת ה' קִטְנָה,
 שֶׁבָּהּ אֲכִילָה וְשִׁתְיָה שֶׁל הַתּוֹרָה.

וְעוֹד סוֹד אַחֵר, אַחֵר שֶׁנִּגְזְרָה גְזֵרָה בְּשִׁתֵּי אוֹתֵינוּ,
 שֶׁהֵם שִׁתֵּי ה' ה', שְׁנֵי פִתֵי דִינִים - מִי יִכּוֹל
 לְבַטֵּל גְזֵרָה שֶׁל שְׁנֵיהֶם? י' ו', שְׁאוֹת ה"א הִיא
 אֲמַא עֲלִיוֹנָה. י' - אָב. וּמַה כְּתוּב? (במדבר ל) כָּל גִּדְר
 וְכָל שְׂבַעַת אֶסֶר לְעֵנַת נֶפֶשׁ, שֶׁהִיא אֹת ה', אִישָׁה

יְקִימוּנוּ וְאִישָׁה יִפְרְנוּ. וּמִשׁוּם זֶה צָרִיךְ לְעוֹרֵר
הַקּוֹל, שֶׁהוּא אוֹת ו', בְּעֵשְׂרָה שׁוֹפְרוֹת, שֶׁהֵם אוֹת
י'. וְהַעֲקָר שֶׁלָּהֶם בְּנִשְׁימָה אַחַת, כָּל סִימָן וְסִימָן,
בַּפֶּה, שֶׁהִיא אוֹת י' - מִעֵשְׂרָה.

מִיָּד שֶׁשָּׁמְעוּ דְבָרִים אֵלֹו רַבִּי שֶׁמְעוֹן וְכָל הַחֲבָרִים,
אָמְרוּ, בְּרוּךְ ה' שֶׁזָּכִינוּ לְשִׁמְעַ דְּבָרִים אֵלֹו
מֵאוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא רַבָּם שֶׁל נְבִיאִים, רַבָּם שֶׁל חֲכָמִים,
רַבָּם שֶׁל מַלְאֲכֵי הַשָּׁרַת, שֶׁתִּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְשֶׁכִּינְתוּ מְדַבֵּר עַל פִּיו, וְכֹתֵב עַל יָדוֹ סוּדוֹת אֵלֹו
שֶׁלֹא נִשְׁמְעוּ כְּמוֹתָם מִפְּתֵן תּוֹרָה וְעַד כָּאֵן.

אָמַר לוֹ, מְנוּרָה קְדוּשָׁה, הַשָּׁלֵם דְּבָרֵי הַסּוּדוֹת שֶׁל
הַחֲבוּר הַקְּדָמוֹן לְפָרֵשׁ אוֹתָם, שֶׁתִּרֵי כָּל
בְּעָלֵי הַיְשִׁיבוֹת שֶׁל מַעְלָה, וּבְעָלֵי הַיְשִׁיבוֹת שֶׁל
מַטָּה, כֻּלָּם מְזֻמָּנִים לְשִׁמְעַ דְּבָרִים אֵלֹו מִפִּיךָ
וּפְרוּשִׁים שֶׁלָּךְ, שֶׁתִּרֵי שֶׁמְחָה וּפְדִיוֹן יִתְעוֹרֵר בָּהֶם
לְמַעְלָה וּמַטָּה. אֵל תִּתְּנוּ דְמֵי לוֹ, אֶתְּחָה וְכָל
הַחֲבוּרָה שֶׁלָּךְ. עוֹד נֶאֱמַר בְּחֲבוּר הַקְּדָמוֹן. (ע"כ רע"א

זהר

בַּתְרוּעָה וּתְקִיעָה וּשְׁבָרִים נִמְתָּק הַכֹּל זֶה בְּזֶה.
 וְכָל מֵה שְׂאוֹתוֹ כְּבִד לִוְקַח - מִקְרִיב
 אֶל הַלֵּב, שֶׁהוּא מְלֶךְ, לָזוּן (לְדוּן). וְאוֹתוֹ הַלֵּב אֵין
 דְּרָכּוֹ וְאֵין חֲשָׁקוֹ בְּמַעֲשֵׂים הָעֲבוּרִים שֶׁל עֲמוֹ, אֲלֵא
 לִוְקַח כָּל הַמְּבָרָר וְכָל הַצַּח (דף רלב ע"ב) וְכָל הַזְּכִיּוֹת וְכָל
 הַמַּעֲשִׂים טוֹבִים. וְכָל אוֹתָהּ הָעֲבִירוֹת וְהַטְּנוּף
 וְהַלְּלוּף, שֶׁהֵם מַעֲשִׂים רָעִים, (אֵין) (וּזְרַק אוֹתָם לְשָׂר עַמִּים
 עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת אוֹתוֹ כְּבִד) מִשְׂאִיר לְכַבֵּד, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ
 (בראשית כו) עֲשׂוּ [אֲחֵי] אִישׁ שָׁעַר. וְכָל הָעוֹרְקִים שָׁלוֹ,
 שֶׁהֵם שָׂר אַמּוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת. זֶהוּ
 שְׁכַתֹּב, (ויקרא טו) וְנָשָׂא הַשָּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם.
 מֵהוּ עֲוֹנוֹתָם? עֲוֹנוֹת תָּם, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (בראשית כה)
 וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. וְהַחֹבּוֹת שֶׁל הָעַמּוּד (שֶׁל עֲמוֹ) שֶׁהֵם
 עוֹרְקִים וְדַפְקִים שֶׁל הַלֵּב.

וּמִשׁוּם זֶה, שְׁחִין וְצָרַעַת וְסַפְחַת שְׁכָכֵל אוֹתָם
 אֵיבָרִים, מוֹצָאֵם מִהַכְּבִד, מֵאוֹתָם
 לְכֻלּוֹבִים שֶׁנֶּשְׂאָרוֹ בּוֹ. וּמֵהַלֵּב כָּאֵה כָּל הַתְּבַרְיאוֹת

לְכָל הָאֵיבָרִים. שָׁכַךְ הוּא, כִּיּוֹן שְׁהֵלֵב נוֹטֵל כָּל
 הַזֶּדֶה וְהַמְכָרָר וְהַצָּח. הַכְּבֵד נוֹטֵל כָּל מַה שְׁנִמְצָא
 וְנִשְׁאָר מִהַלְלוֹךְ וְהַטְנֵפֶת, וְזוֹרֵק לְכָל שְׁאָר
 הָאֵיבָרִים, שֶׁהֵם שְׁאָר אֲמוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת
 אֲחֵרִים, בְּעַל כָּרְחֵם. וּמִפְסֵלֶת שֶׁל פְּסֵלֶת הַכְּבֵד
 נוֹטֵל הַטְּחוּל, שְׁנֵאֲמַר בּוֹ (כְּרֵאשִׁית א) יְהִי מְאֹרֶת. (מִשְׁלֵי
 ג) מְאֹרֶת ה' בְּבֵית רָשָׁע.

רְעִיָא מִהֵימְנָא

אָמַר הָרוּעָה הַנְּאָמֵן, וְהָרִי בְּאֵרוֹ חֲכָמִים עַל זֶה,
 טְחוּל שׁוֹחֵק. וְזֶהוּ (קַחֲלֵת ז) שְׁחֹק הַכְּסִיל.
 וּמִשׁוֹם זֶה פִּרְשׁוּתוֹ חֲכָמֵי הַמְּשָׁנָה, אֵוִי לוֹ לְמִי
 שֶׁהִשְׁעָה מִשְׁחָקָת לוֹ. וְקַהֲלֵת אָמַר, (שם) טוֹב כַּעַם
 מִשְׁחוֹק. טוֹב כַּעַם שֶׁל הַכְּבֵד, שֶׁהֵיא מְרָה, רְצוּעָה
 שֶׁל הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא, רְצוּעָה לְחֵלְקוֹת כָּהֵן
 הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם תְּהֵא בְּחֵלְאִים רְעִים, בְּנִנְעִים,
 מִשְׁחוֹק שְׁשׁוֹחֵק לָהֶם בְּטְחוּל, בְּלְכָלוֹךְ שֶׁל הָעוֹלָם
 תְּהֵא, שְׁשׁוֹחֵקָת לָהֶם הִשְׁעָה בְּעֵשֶׂר. וְעוֹד, אָרֵם

הַטָּחֹל שֶׁהוּא הַזֹּחֵל בְּעֶפְרָה, וְהוּא חֹזֵק יוֹתֵר מֵאַרְם
הַמָּרָה.

וּמִשּׁוֹם שֶׁעָרַב רַב הֵם שְׂאוֹר שְׂבֻעָה, וְאֵלּוּ אַמּוֹת
הָעוֹלָם דּוֹמִים לְמִין, יוֹתֵר מְעַכְבִּים בְּגִלּוֹת
הָעָרַב רַב אֶת יִשְׂרָאֵל מֵאַמּוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
וּמְזֻלוֹת. כִּמוֹ שֶׁפִּרְשׁוּהוּ חֲכָמִים, מִי מְעַכֵּב? שְׂאוֹר
שְׂבֻעָה מְעַכֵּב. שֶׁהֵם דְּבָקִים בְּיִשְׂרָאֵל כְּשֶׁאוֹר
בְּעֶפְרָה. אֲבָל אַמּוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת אֵינָם
בֵּן, אֱלֹא (תהלים א) כִּמִּין אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ.

וְעוֹד, (ויקרא טז) וְנָשָׂא הַשָּׁעִיר עִלְיוֹ, כִּי־אֲשֶׁר רָצוּנוֹ
לַעֲשׂוֹת קְטָרוֹג לְהַקְדֹּשׁ כָּרוֹךְ הוּא עִם
יִשְׂרָאֵל, וְהוּא נוֹשֵׂא כָּל הַחֻבוֹת שֶׁיִּכּוֹל לְשַׂאת
אוֹתָם עַד שֶׁנִּעְשָׂה כְּבֵד, שְׂנֵאָמֵר (תהלים לח) כִּי־שָׂא
כְּבֵד וַיִּכְבְּדוּ מִמֶּנּוּ, חֻבוֹת עַל כְּנָפָיו. מָה עוֹשֶׂה?
עוֹלָה לְהַר עִלְיוֹן, כִּי־מִזֹּר כִּי־אֲשֶׁר הוּא רוֹצֵה לַעֲלוֹת
לְהַר נְבוֹתָה, כִּי־שָׂא כְּבֵד וַיִּכְבְּדוּ עִלְיוֹן. כִּי־אֲשֶׁר הוּא
לְמַעַלָּה וְרוֹצֵה לַעֲלוֹת עוֹד לְפִי הַמַּעַט שֶׁנִּשְׂאָר לוֹ,
כְּבֵד עִלְיוֹ מִשָּׂאוֹ, וְנוֹפֵל, וּמִפִּיל עֲצָמוֹ לְמַטָּה.

וּבְכֹבֶד הַמִּשָּׂא שֶׁהַכֹּבֵד עָלָיו, נִעְשׂוּ כָּל הָאֵיבָרִים
שָׁלוּ חֲתִיכוֹת, שְׁלֵא נִשְׁאָר אֵיבָר שָׁלֵם. גַּם כִּד
נִעֲשֶׂה לְסִמָּאֵל וְנִחַשׁ, הַכֹּבֵד וְיִזְתָּרֵת הַכֹּבֵד, יִצָּר
הָרַע וּבֵת זִנּוּ זִנּוּ. מִשָּׂם כָּל פֶּת אֵל נִכָּר זִנְהָ.

(ע"ב רעיא מהימנא).

זֹהַר

אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, דְּרַךְ זֶה הִיָּתָה מִתְקַנֶּת לִי לְשִׁמְעַ
דְּבָרִים אֵלּוּ מִעַתִּיק הַיָּמִים, אֲשֶׁרִי הָעוֹלָם
שָׂאָתָה נִמְצָא בְּתוֹכּוֹ. אִוִי לְעוֹלָם שִׁשְׁאָרוֹ יְתוֹמִים
וְלֹא יוֹדְעִים דְּבָרֵי תוֹרָה כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ. וְהֵאֵי כִּד
הוּא, שֶׁהַכֹּבֵד נוֹטֵל הַכֹּל - טוֹב וְרַע. וְאִף עַל גַּב
שְׂמִשׁוּטֵט וְאוֹסֵף כָּל חוֹבוֹתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל - כִּד גַּם
זְכוּתֵיהֶם אוֹסֵף כִּדִּי לְהַעֲמִיד קְטָרוֹנּוֹ. וְהַכֹּל, זֶה
נִזְהָ מִקְרִיב לְגַבִּי הַלֵּב. וְדִרְךְ הַלֵּב שְׁלֵא נוֹטֵל אֶלָּא
הַנּוֹף וְהַמִּכְבָּר וְהַצַּח שֶׁל הַלֵּב, כְּמוֹ שֶׁאִמְרַת. וְשֶׁאֵר
הַטְּנִפָּת וְהַלְכָלוֹף מִחֲזִיר לְכֹבֵד, וְלוֹקַח הַכֹּל בְּעַל
כְּרָחוּ, שֶׁנֶּאֱמַר וְנִשָּׂא הַשָּׁעִיר עָלָיו וְגו'. דְּבָר זֶה

חֲזַרְתִּי בְּדֵי שְׂוִת־מִתְק לְפִי כְּמַתִּיקוֹת הַדְּבֶשׁ. אֲשֶׁר־י
חֶלְקִי שְׂוִכִיתִי לָזֶה, לְרֵאוֹת זֶה בְּעֵינַי.

אֵף הוּא פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים קלא) ה' לֹא גָבַהּ לְבִי
וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְגו'. פְּסוּק זֶה אָמַר דָּוִד בְּשָׁעָה
שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ עַל שֵׁפֶת הַנְּהָר, (וְהִנֵּה אֹמֵר) רְבוּנוּ שָׁל
עוֹלָם, כָּלוּם הָיָה בֶּן אָדָם שֶׁהוֹדָה וְשָׁבַח לְאֲדוֹנוֹ
כְּמוֹנִי?! הוֹדְמָנָה לוֹ צִפְרִדְעַ, אָמְרָה לוֹ: דָּוִד, לֹא
תִתְנַאֵף, שְׂאֵנִי עֲשִׂיתִי יוֹתֵר מִמֶּךָ, שְׂמַסְרֵתִי גּוֹפִי
עַל דְּבַר קוֹנִי, שְׂנֵאֵמַר (שמות ז) וְשָׂרֵץ הַיָּאֵר
צִפְרִדְעִים, וְחֲרִי פִּרְשׁוּהוּ. וְעוֹד, שְׂאֵנִי מְשַׁבַּחַת
וּמְזַמְרֵת לִילָה וַיּוֹם בְּלִי הַפְּסָקָה. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה
אָמַר דָּוִד, ה' לֹא גָבַהּ לְבִי וְלֹא רָמוּ עֵינַי. ה' לֹא
גָבַהּ לְבִי.

זֶהוּ קֶרֶבֶן שְׂכָכָל יוֹם וּבְכָל זְמַן וּזְמַן אֵצֶל הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, שְׂנַכְלָלֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בּוֹ בֵּין כָּל
שְׂאֵר חֵילוֹתֶיהָ, וְכָל אוֹתָן הָעֲבוֹדוֹת מוֹצִיאִים
אוֹתָהּ מִבֵּין הַקּוֹצִים וּמִבֵּין (דף רלג ע"א) שְׂאֵר הָאֲמוֹת. כִּי
יִשְׂרָאֵל, כָּל זְמַן שֶׁהֵם אֲטוּמִי לֵב וְלֹא פוֹתְחִים

בְּתִשׁוּבָה, לֹא מַעֲלִים רִיחַ וְלֹא מוֹצִיא אוֹתָם מִבֵּין
 הַקּוֹצִים. אֲבָל כַּאֲשֶׁר פּוֹתְחִים בְּתִשׁוּבָה, מִיַּד
 מַעֲלִים רִיחַ, וַיּוֹצִיא אוֹתָם מִבֵּין הַקּוֹצִים, וְתִהְיֶה
 בָּהֶם פְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ה) פִּתְחֵי לִי
 אֶחָתִי רַעֲיִתִי. שְׁכַל זְמַן שֶׁהִשׁוּשְׁנָה אֲמוּנָתָה, אֵינִן לָהּ
 רִיחַ וְלֹא עוֹלָה מִבֵּין הַקּוֹצִים, וְדִירְתָה פִּינִיָּהֶם, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר. וְתִקְדֹּשׁ כְּרוּךְ הוּא לֹא שָׁלַח אוֹתָנּוּ לְלֶכֶת
 דְּרֹךְ זֶה אֲלֵא לְלַמֵּד דְּבָרִים אֵלָיו.

עַד שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים, כֹּא נֶאֱשַׁר וַיְרַד, וְנִטַּל שׁוֹשְׁנָה
 אֶחָת מִפִּינִיָּהֶם וְהִלְךְ. אָמְרוּ, מִכַּאן וְהִלְאָה
 גִּלְךָ לְדַרְבְּנֵנוּ. קָמוּ וְהִלְכוּ. עַד כֹּאן דָּרְכוּ שָׁל רַבִּי
 פְּנִיחָס, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן הִלְךְ לוֹ, הוּא וְרַבִּי אֶלְעָזָר
 וְשָׂאֵר הַחֲבֵרִים, וְרַבִּי פְּנִיחָס וְשָׂאֵר הַחֲבֵרִים.

פִּתְחֵי וְאָמַר רַבִּי פְּנִיחָס עַל זֶה, (תהלים ט) לִמְנַצַּח עַל
 שׁוֹשֵׁן עֲדוֹת מִכְתָּם לְדוֹד לְלַמֵּד. מַהוּ
 לְלַמֵּד? לְלַמֵּד לְבָנֵי הָעוֹלָם חֻכְמָה. וְתִרִי פִּרְשׁוּהוּ,
 שׁוֹשֵׁן עֲדוֹת - אֵלָיו סְנֵהְדָרִין גְּדוֹלָתָה, שְׁכֵתוֹב כָּה (שיר
 השירים ז) סוֹנֵה פִּשׁוּשְׁנִים. מִכְתָּם לְדוֹד - סִימָן שֶׁהָרְאוּ

לו, לְדוֹד, בְּאִשֶּׁר שָׁלַח לְיוֹאֵב לְאָרֶם נְהָרִים וְלְאָרֶם
 צוֹכָה לְהִלָּחֵם בָּהֶם. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, זֶהוּ שׁוֹשֵׁן
 עֲדוֹת שְׁקִיָּם כָּאֵן. הֲרֵי הַפּוֹכְבִּים בְּשָׁמַיִם, שְׂכִינָה
 עֲלֵינוּ, וּמְדִרְגוֹת עֲלִיוֹנוֹת עִמָּה, וְעֹזְרָה קְדוֹשָׁה
 לְשִׁבְתָּ. זֶהוּ שׁוֹשֵׁן בְּשָׁלְמוֹת כְּמוֹ שְׁצַדִּיק. כְּמוֹ
 וְהִלְכוּ אֵלָיו לְכָאן וְאֵלָיו לְכָאן. הֲלֹךְ לוֹ רַבִּי פִּנְחָס
 וְלֹן בְּכֹפֶר עֲקִימִין, וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי חֵיִיא עִמּוֹ.

עַד שֶׁהִקְדִּימוּ לְלָכֶת, יֵשְׁבוּ וְחִכּוּ לְאוֹר הַבֶּקֶר. זָקוּף
 עֵינָיו רַבִּי חֵיִיא וְרָאָה אֵלָיו פּוֹכְבִּים שָׁל שְׂרָבִיט
 שְׂרָצִים וְהוֹלְכִים. אָמַר, וַדַּאי בְּכַמָּה פְּעָמִים
 שָׁאֲלַתִּי עַל אֵלָיו הַפּוֹכְבִּים.

אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, אֵלָיו הַפּוֹכְבִּים שָׁל שְׂרָבִיט
 יְדוּעִים בְּהִכָּנָה שָׁל הַחֲבָרִים, שְׁתֵּרֵי הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא בָּרָא אֶת כָּל אוֹתָם פּוֹכְבֵי הַרְקִיעַ,
 גְּדוֹלִים וְקַטְנִים, וְכֻלָּם מוֹדִים וּמְשַׁבְּחִים לְהַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא (שְׂבָתוֹב (תְּהִלִּים קִמּוֹ) מוֹנָה מִסְפָּר לַפּוֹכְבִּים). וְכֹאֲשֶׁר
 מְנַיֵעַ זְמַנָּם לְשִׁבְתָּ, קוֹרָא לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בְּשֵׁם, שְׁנַיִמֵּר (ישעיה מ) לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא. וְאִזְ רָצִים

וּמוֹשֵׁיטִים שָׂרְבִיט שֶׁל אֹר לְלָכֶת לְשַׁבַּח לְקוֹנָם,
בְּאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁנִּצְטַו. וְהוּא שְׂכָתוֹב (שם) שָׂאוּ מָרוֹם
עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֱלֹה וְגו'. תוֹךְ כִּדְי כֶּף עָלָה
הָאוֹר. קָמוּ וְהִלְכוּ.

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, בָּא הַנָּשֵׁר הַגָּדוֹל, הַקּוֹף עַל
רְאִישֵׁיהֶם וְעָמַד עֲלֵיהֶם. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, וְדַאי
זְמַן רִצּוֹן הוּא עֲתָה. אוֹתָהּ שָׁעָה נִפְתְּחוּ שְׁעָרֵי
רַחֲמִים לְכָל אוֹתָם שְׂכָבִית חֲלִים, וְהוּא זְמַן
לְרַפּוּאָה שְׁלָתָם. וְאֵף עַל גַּב שֵׁהֶם אֲסוּרֵי הַמִּלָּה,
שֶׁחֲרֵי נָשֵׁר זֶה סִימָן שֶׁל רַחֲמִים הוּא.

פְּתַח וְאָמַר, (דברים לב) בְּנָשֵׁר יַעִיר קִנּוּ עַל גּוֹזְלָיו
יִרְחַף וְגו'. אֵין בְּעוֹלָם מִי שֶׁהוּא בַּעַל
רַחֲמִים עַל בְּנָיו בְּנָשֵׁר, וְחֲרֵי פִרְשׁוּ הַפְּסוּק שֶׁנֶּאֱמַר
(משלי ל) וַיֹּאכְלוּהָ בְנֵי נָשֵׁר, שֶׁהוּא מְרַחֵם עַל בְּנָיו.
וּמִתּוֹךְ שֶׁעֲתָה זְמַן שֶׁל רַחֲמִים, בָּא נָשֵׁר זֶה וְסוֹבֵב
עֲלֵינוּ. בְּשָׁעָה זוֹ הֵיא רַחֲמִים לְכָל אוֹתָם שְׂכָבִית
חֲלִים. וְזֶהוּ שְׂכָתוֹב (תהלים ה) ה' בִּקֵּר תִּשְׁמַע קוֹלִי.
וְזֶה בִּקֵּר שֶׁל אֲבָרָהָם וְהַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁלוֹ.

תוֹךְ כִּדְי כֶּךְ סַבֵּב הַנֶּשֶׁר וְעֵבֶר לְפָנֵיהֶם. אָמַר רַבִּי
 פִּנְחָס, נֶשֶׁר נֶשֶׁר, מָה אַתָּה אֹצֵלֵנוּ? אִם
 בְּשִׁלְיָחוֹת קוֹנֶה פָּאֵת - חֲרִי אָנוּ כָּאֵן. אִם בְּגִלְל
 דְּבָר (סִימָן) אַחַר פָּאֵת - חֲרִי אָנוּ כָּאֵן מְזַמְּנִים
 לְשִׁמְעָ. הַתְּרוּמָם הַנֶּשֶׁר לְמַעְלָה וְנִתְכַּסָּה מֵהֶם, וְהֵם
 יִשְׁבּוּ.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, זֶה שָׁל שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ קָטָן (תַּמּוּחַ)
 הוּא, שְׁלֵמְדָנוּ, הַנֶּשֶׁר הַגָּדוֹל הָיָה כָּאֵן אֹצֵל
 שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, וְהָיָה שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ
 רוֹכֵב עַל בְּנֵפִיו, וּמוֹבִיל אוֹתוֹ אַרְבַּע מֵאוֹת
 פְּרָסָאוֹת בְּשַׁעָה אַחַת. לָאֵן הוֹבִיל אוֹתוֹ? לְתַרְמוּד
 בַּמִּדְבָּר בְּחָרִים. מְקוֹם אֶחָד יֵשׁ אֹצֵל חֲרִי תַחֲשׂוּךְ
 שְׁנֵקְרָא תַרְמוּד בַּמִּדְבָּר, וַאֲיִן הוּא מְקוֹם שֶׁל אֲנָשִׁי
 תַרְמוּד, אֵלָּא תַרְמוּד שֶׁהוּא בַּמִּדְבָּר בְּחָרִים, וְשֵׁם
 מִתְאַסְּפִים כָּל הָרוּחֹת וְהַצְּדָדִים הָאֲחֵרִים. וְאוֹתוֹ
 נֶשֶׁר הָיָה מָס לְשָׁם בְּשַׁעָה אַחַת.

כִּיּוֹן שְׁתֵּיָה עוֹמֵד עַל הַמְּקוֹם הַהוּא, הַגְּבִיָּה הַנֶּשֶׁר,
 וְשְׁלֵמָה כְּתֵב פְּתַק וְהַשְּׁלִיכוֹ לְשָׁם, וְנִצּוֹל

מֵאלוֹ הַרוּחוֹת. וְהַנָּשָׁר הָיָה מִסְתַּכֵּל תוֹךְ הַחֲשָׁךְ
 שֶׁל הַהָרִים לְמָקוֹם שֵׁשׁ נִמְצְאִים עֲזָא וְעֲזָאֵל,
 שָׁהֵם שֵׁם אֲסוּרִים בְּשִׁלְשָׁלוֹת שֶׁל בְּרוּל קְבוּעוֹת
 תוֹךְ הַתְּהוֹם, וְאִין יִכְלֹת (רְשׁוֹת) לְאָדָם בְּעוֹלָם (דף רלג ע"ב)
 לְהַכְנִים לְשֵׁם, וְאֶפְלוּ עוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם, חוּץ מִבְּלָעִים.

וְכִיּוֹן שֶׁהַנָּשָׁר מִסְתַּכֵּל תוֹךְ הַחֲשָׁךְ הַגָּדוֹל, יוֹרֵד
 לְמַטָּה וְלוֹקַח אֶת שְׁלֵמָה הַמְּלָךְ תַּחַת כָּנָף
 הַשָּׁמַיִל, וּמְכַסֶּה אוֹתוֹ, וְעוֹמֵד עַל אֵלוֹ
 הַשִּׁלְשָׁלוֹת, וְהוֹלֵךְ וּמִתְקַרֵּב אֲלֵיהֶם, וְשֵׁלֵמָה אֵז
 מוֹצִיא טַבַּעַת (שׁוֹרְטִינָא) שְׁחֻקוֹק עֲלֶיהָ שֵׁם קְדוֹשׁ,
 וְשֵׁם בְּפִי הַנָּשָׁר, וּמִיָּד הֵם הָיוּ אוֹמְרִים כָּל מָה
 שְׁרוּצָה שְׁלֵמָה הַמְּלָךְ, וּמִשָּׁם הָיָה יוֹדֵעַ שְׁלֵמָה
 חֲכָמָה עֲלִיוֹנָה. וְהוּא שְׁכֵתוֹב (מַלְכִים-א ט) וַיִּבֶן וְגו' אֶת
 תְּדֻמָּר [תְּרֻמוֹד] בְּאֶרֶץ. וְכִי בְּנִינִים הָיָה עוֹשֶׂה
 בְּאֶרֶץ? אֵלָּא מָהוּ וַיִּבֶן? הַסְתַּכֵּל בְּשִׁבְלוֹ וַיִּדַע
 לְאוֹתוֹ מָקוֹם לְדַעַת בּוֹ חֲכָמָה (עֲלִיוֹנָה. כְּמוֹ שְׁנַאָמֵר (נַחֲמִיָּה

עַד שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים, אוֹתוֹ נֶשֶׁר חֹזֵר אֲלֵיהֶם וְשׁוֹשְׁנָה
אֶחָת בְּפִיו, וְהַשְׁלִיף לְפָנֵיהֶם וְהִלֵּךְ לוֹ. רָאוּ
וְשָׂמְחוּ. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, וְלֹא אָמַרְתִּי לָכֶם שֶׁנֶּשֶׁר
זֶה בְּשִׁלְיחוֹת שֶׁל קוֹנֵי הוֹלֵךְ וּבָא? שׁוֹשְׁנָה זוֹ הִיא
שׁוֹשֵׁן עֲדוֹת שֶׁאֲמַרְתִּי, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁלַח
אוֹתָהּ אֲצַלְנִי.

פְּתַח בְּמַקְדָם וְאָמַר, (תהלים 8) לְמַנְצַח עַל שׁוֹשֵׁן
עֲדוֹת מִכְתָּם לְדוֹד לְלַמֵּד. וְכִי שׁוֹשֵׁן
עֲדוֹת אֵיזוֹ עֲדוֹת מֵעִיד? אֵלֶּה שׁוֹשֵׁן זֶה הִיא
עֲדוֹת לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וְהִיא עֲדוֹת לְכַנְסַת
יִשְׂרָאֵל, עֲדוֹת לְיַחְוֹד הָעֲלִיזוֹן, וְזֶהוּ בְּגִלְלֵי שֶׁשׁוֹשְׁנָה
זוֹ יֵשׁ בָּהּ שְׁלֵשָׁה עֶשֶׂר עָלִים, וּבְכֵל עוֹמְדִים
בְּשָׂרָשׁ אֶחָד, וְיֵשׁ בָּהּ חֲמִשָּׁה עָלִים מִבְּחוּץ חוֹקִים
שֶׁמְחַפִּים לְשׁוֹשְׁנָה זוֹ וּמְגַנְיִם עָלֶיהָ.

וְהַכֹּל בְּסוֹד הַחֲכָמָה הוּא. שְׁלֵשָׁה עֶשֶׂר עָלִים אֵלוֹ
הֵם שְׁלֵשׁ עֶשְׂרֵה מִדוֹת הַרְחָמִים שִׁינְרֵשֶׁת
כַּנְסַת יִשְׂרָאֵל מִלְּמַעְלָה, וּבְכֵל אֲחוּזִים בְּשָׂרָשׁ
אֶחָד. (שָׁהם י"ג תְּקוּנִים שֶׁל תְּקוּן הַתְּחִתּוֹן שֶׁל אַרְיֵה אֲנִפִּין, שָׁהם י"ג תְּקוּנִים

עֲלִיזִים שֶׁל זְעִיר אֲנָפִין) וְהוּא בְּרִית אַחַת וְדִגְמַת בְּרִית
 הַיְסוּד (תִּיחֻד) שֶׁל הַכֹּל. חֲמִשָּׁה חֻזְקִים שְׁסוּבָבִים
 עָלֶיהָ אֵלּוּ חֲמִשִּׁים שְׁעָרִים, חֲמִשׁ מֵאוֹת שָׁנָה (שֶׁל
 הַיְסוּד, יְסוּד (בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ) בְּרִית קֹדֶשׁ) שְׁעֵץ הַחַיִּים הוֹלֵךְ בָּהֶם.

עֲדוֹת לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. כָּל מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית,
 בְּכֹל (חֲמִשׁ מֵאוֹת שָׁנָה שֶׁל הַיְסוּד בְּרִית קֹדֶשׁ, בְּכֹל מַעֲשֵׂה שֶׁל
 בְּרֵאשִׁית יוֹשְׁבֵים וְכוּ) תִּבּוֹת יְדוּעוֹת בְּהִכָּנָה, וְעוֹמְדִים
 בְּחֻשְׁבוֹן, וְשֵׁם אֱלֹהִים שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, מְרֵאָה
 לְמַעֲלָה וּמְרֵאָה לְמַטָּה. מְרֵאָה לְמַעֲלָה בְּסוּד שֶׁל
 הָעוֹלָם הַבָּא, וּמְרֵאָה לְמַטָּה בְּסוּד שֶׁל פְּנֵת
 יִשְׂרָאֵל.

שׁוֹשְׁנָה - עֲדוֹת לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, שְׁעוֹמְדַת בְּכֹל
 אֵלּוּ הַסִּימָנִים, שְׁכַתוֹב (וה) בְּרֵאשִׁית בְּרֵא
 אֱלֹהִים. זוֹ שׁוֹשְׁנָה. שְׁלֹשָׁה עָשָׂר עָלִים (הם) שְׁלֹשׁ
 עֶשְׂרֵה תִּבּוֹת עַד שֵׁם אֱלֹהִים הַשְּׁנִי. וְאֵלּוּ הֵם: א -
 אֵת, ב - הַשָּׁמַיִם, ג - וְאֵת, ד - הָאָרֶץ, ה - וְהָאָרֶץ,
 ו - הַיְתָה, ז - תְּהוֹ, ח - וְכֹהוּ, ט - וְחֻשְׁדָּה, י - עַל,
 יא - פְּנֵי, יב - תְּהוֹם, יג - וְרוֹת. הַרִי שְׁלֹשָׁה עָשָׂר

עֲלִים שֶׁל הַשׁוֹשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חֻזְקִים שְׁסוּכְבִּים לְאֱלוֹ
 הֵם: א - מְרַחֶפֶת, ב - עַל, ג - פָּנֵי, ד - הַמַּיִם, ה
 - וַיֹּאמֶר. הֲרֵי חֲמִשָּׁה אֲחֵרִים. אַחַר כֵּן נֹאמֵר יְהִי
 אֹר, הֲרֵי עֶקֶר וְשָׂרֵשׁ שֶׁל הַשׁוֹשְׁנָה שְׁהַכֵּל אֲחוּז
 בָּהּ.

עֲדוּת לַיְחֹוד. חֲמִשָּׁה עֲלִים חֻזְקִים, הַשָּׂרֵשׁ וְהַיְחֹוד
 שְׁאֲחוּזִים בּוֹ שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר עֲלִים אֱלוֹ. (דברים
 ו) שָׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' - הֲרֵי חֲמִשָּׁה עֲלִים
 שֶׁל הַשׁוֹשְׁנָה. אַחַד - זְהוּ הָעֶקֶר וְהַשָּׂרֵשׁ שְׁהַכֵּל
 אֲחוּז בּוֹ. סוּד (עֲדוּת לַיְחֹוד. חֲמִשׁ תְּבוּת שָׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אַחַד,
 אֱלוֹ חֲמִשָּׁה עֲלִים חֻזְקִים שֶׁל הַשׁוֹשְׁנָה. שָׂרֵשׁ וַיְסוּד אֲחוּזִים בּוֹ. זְהוּ אַחַד. וְהוּא עֶקֶר
 וְשָׂרֵשׁ שְׁהַכֵּל אֲחוּזִים בּוֹ. שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר עֲלִים אֱלוֹ סוּד) שֶׁל שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
 בְּחֻשְׁבוֹן, חוֹתֵם הַמֶּלֶךְ.

בֹּא וּרְאֵה, בְּדִגְמַת הַשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים, (שִׁיר הַשִּׁירִים
 ג) כֵּן הֵם יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַמִּים עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
 וּמִזְלוֹת, וְכֵן בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בֵּין שְׂאֵר הַמוֹנֵי הַשָּׂרִים
 הַמְּמַנִּים. כֹּל זְמַן שֶׁהַשׁוֹשְׁנָה עוֹמְדַת סְגוּרָה וַאֲיֵנָה
 בְּתוֹחָה, אֵין בָּהּ רִית, וְלֹא מֵעֲלִים אוֹתָהּ וְלֹא

מוציאים אותה מתוך הקוצים. אבל בשעה
 שהשושנה פתוחה, מעלה ריח, ואז מוציאים
 אותה מתוך הקוצים, ונהנית מהם פנסת ישראל,
 שנאמר (שיר השירים ה) פתחי לי אחתי רעיתי. והקדוש
 ברוך הוא לא שלח אותה לנו אלא ללכת לדרךנו.

ובחבור קדמון, אמר רבי אלעזר לאביו, הרי
 שמעתי על אלו האיברים האטומים
 בסוד הקרבנות. איברים אחרים, הסוד שלהם
 מהו? אמר לו רבי ^(דף רלד ע"א) שמעון לרבי אלעזר,
 אלעזר בני, כל שאר איברים שמכפנים, סוד עליון
 הוא.

בא וראה, הלב הרי נאמר, אבל לב זה הוא איש
 ששורף, ואם לא שהזמין אליו המלך העליון
 את בנפי הראה, שמביאים לפניו הרוח מרוח
 שנושבת מתוך בשמים עליונים, הנה שורף את
 העולם ברנע אחד.

פתח ואמר, (בראשית יט) וה' המטיר על סדם
 ועל עמרה גפרית ואש. מדוע שרף

אותם? משום שפני ראה לא נשבו באותה
 שעה. והסוד של פני ראה, זה שנאמר (תהלים
 כח) פני יונה נחפה בכסף. ואלו הם רפאל
 וצדקיאל. ועליהם נאמר (תהלים קד) עשה מלאכיו
 רוחות, לנשב תמיד לפני המלך (הלב).

רעיא מהימנא

אמר הרועה הנאמן, המנורה הקדושה, כל
 מה שאמרת - נכון, אבל המח הוא
 מים, והלב הוא אש, ושניהם הם רחמים ודין.
 זה כסא רחמים, וזה כסא דין. והקדוש ברוך
 הוא מלך, עומד מכסא דין, שהוא הלב, ויושב
 על כסא רחמים, שהוא המח.

וכאשר החובות מתרבים על האיברים ועל
 העורקים של הלב, שהוא כסא של דין,
 נאמר בלב, (אסתר ז) והמלך קם בחמתו במשיתה
 חיו, שהוא יינה של תורת. ובזמן שפני ראה
 נושבות על הלב, נאמר (אסתר ז) וחמת המלך
 שכבה. שעל שתי פני ראה נאמר, (שמות כח) והיו

הַכֹּרְבִים פְּרָשִׁי כְּנָפִים לְמַעַלָּה סִבְכִים בְּכַנְפֵיהֶם
עַל הַכַּפְרֹת, וְזוֹ הַכַּפְרֹת שֶׁל הַלֵּב.

וּבַמָּה חֲמַת הַמֶּלֶךְ שְׂכָכָה? בְּגִלְל (שְׂוֹאֲשָׁמַע אֶת קוֹל
בְּנֵי־הָעָם) (במדבר ז) וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל - זֶה קוֹל
הַתּוֹרָה, קוֹל שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע. וַיְדַבֵּר אֵלָיו -
בְּתַפְלוֹת הַפֶּה, שְׁעָלָיו נֶאֱמָר (תהלים נא) אֲדָנִי שִׁפְתַי
תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ.

וְאוֹתָהּ הָרוּחַ שְׁנוֹשֶׁבֶת בְּכַנְפֵי הָרָאָה, הִיא
מוֹצִיאָה קוֹל בְּקִנְיָה, שֶׁהוּא קִנְיָה חֲכָמָה
קִנְיָה בִּינָה. וְנֶאֱמָר בָּהּ, (יחזקאל לז) כֹּה אָמַר ה' מֵאַרְבַּע
רוּחוֹת בָּאֵי הָרוּחַ. שֶׁהֵן אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת יְהוָה, וְזוֹהִי
רוּחַ שְׂדוּפְקַת בְּכָל עוֹרְקֵי הַלֵּב, שֶׁנֶּאֱמָר בָּהֶם (יחזקאל
*) אֵל אֲשֶׁר יְהִיָּה שָׁמָּה הָרוּחַ לְלַכֵּת יִלְכוּ.

אָמַר הַמְּנוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וַדַּאי רוּעָה נְאֻמָּן, מְדַרְגָּה
שְׁלֵף הִיא, שְׂבָה נֶאֱמָר וְחֲמַת הַמֶּלֶךְ שְׂכָכָה.
(תהלים קמד) אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׂכָכָה, בְּגִימְטְרִיא מִשָּׁה.
אָמַר לוֹ, בְּרוּךְ אַתָּה הַמְּאֹרַח הַקְּדוּשָׁה, גַּר שְׂדוּלְק
לְפָנַי הַמֶּלֶךְ וְחַמְלָכָה. גַּר ה' - הִיא נִשְׁמָה שְׁלֵף.

אמר לו, הרי אמרת מַח וְלֹב וְכַנְפֵי רֵאָה, שְׂתִי
 בְּלִיּוֹת מֵהֵן? אָמַר הָרוּעָה הַנְּאֻמָּן, הֲרִי
 בְּאֲרָנוּ בְּכַנְפֵי רֵאָה אֶת הַפְּסוּק עֲשֵׂה מִלְּאָכִיו
 רוּחוֹת. וְהַכְּלִיּוֹת - מְשַׁרְתִּיו אֵשׁ לוֹהֵט. וְהֵן שְׂתִי
 כַנְפֵי רֵאָה וְשְׂתִי בְּלִיּוֹת, כְּנֶגֶד אַרְבַּע חֵיּוֹת שֶׁל
 חֶפְסָא. חֶפְסָא הוּא הַלֵּב בְּאֻמְצֵעַ.

וְכֵן הַמַּח יֵשׁ לוֹ אַרְבַּע חֵיּוֹת, שֶׁהוּא כֶּסֶא שֶׁל
 רַחֲמִים. וּמֵהֵן? רֵאָה שְׂמִיעָה רִיחַ דְּבוּר.
 רֵאָה - אֲרִיָּה. שְׂמִיעָה - שׂוּר. רִיחַ - נֶשֶׁר. וְאַרְבַּע
 פָּנִים וְאַרְבַּע כְּנָפִים לְכָל אֶחָד. דְּבוּר - הוּא אָדָם.
 אַחוּז לְמַעְלָה וְלַמַּטָּה, זְרוּעוֹת, שְׂפָתַיִן נְאֻמָּר וַיְדִינּוּ
 פְּרוּשׁוֹת כְּנִשְׂרֵי שָׁמַיִם. גּוֹף - אֲרִיָּה, וְשׁוֹכְנִים,
 עֲלִיָּהֵן נְאֻמָּר (יחזקאל א) וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף רֶגֶל עֵגֹל.
 וְעַל הַגּוֹף נְאֻמָּר (בראשית א) מְרַכְּבֶת הַמְּשֻׁנָּה. מְשֻׁנָּה
 כְּתוּב, לְשׁוֹן הַמְּשֻׁנָּה. וּבְחִבּוּר קַדְמוֹן. (ע"כ רעיא מהימנא).

זָהָר

מַחֹל, פֶּתַח הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה וְאָמַר, (קהלת ד)
 וְאֲרָאָה אֶת כָּל הַעֲשָׂקִים [שְׂנַעְשׂוּ] אֲשֶׁר

נְעֲשִׂים תַּחַת הַשָּׁמַשׁ וְהִנֵּה דַמְעַת הַעֲשָׂקִים. מִי אֵלֹו
הַעֲשׂוֹקִים? אֵלֹו תִּינוּקוֹת שָׁהֵם בְּחִיק אַמּוֹתָם,
שָׂמֶם תִּלְקִים מִהַעוֹלָם עַל יְדֵי מִלְאָךְ הַמּוֹת. וְכִי
מִלְאָךְ הַמּוֹת הוֹרֵג אוֹתָם שֶׁהוּא עוֹשֶׂק? אֵלֹו תוֹר
וְאָמַר, וּמִיִּד עֲשִׂקֵיהֶם כַּח וְאִיִּן לָהֶם מְנַחֵם. מִי הוּא
אוֹתוֹ כַּח? זֶהוּ שְׁנַאֲמַר (בראשית א) יְהִי מְאֹרֶת בְּרִקִיעַ
הַשָּׁמַיִם. וְזֶהוּ מְאֹרֶת חֶסֶד וְא"ו, וְזוֹ לִילִית, שֶׁהוּא
מְמַנֵּחַ עַל אוֹתוֹ הַעוֹשֶׂק.

וְהִיא נִקְרָאת טָחוּל, וְהִיא הוֹלֶכֶת וּמְצַחֶקֶת
בְּתִינוּקוֹת, וְאַחַר כֵּךְ עוֹשֶׂה בָּהֶם רְגֵז
וְדַמְעוֹת, לְבָבוֹת עֲלֵיהֶם. הַטָּחוּל הוֹלֵךְ אַחַר הַכְּבֵד,
שֶׁהוּא מִינוֹ. זֶה נִבְרָא בַּשָּׁנִי, וְזֶה בְּרִבְעֵי בְּמַעֲשֵׂה
בְּרֵאשִׁית. וּמִשׁוּם זֶה אִיִּן סִמָּן טוֹב בַּשָּׁנִי וּבְרִבְעֵי.
כְּבֵד - מִיתָה שֶׁל הַגְּדוֹלִים, טָחוּל - מִיתָה שֶׁל
הַקְּטָנִים.

רַעֲיָא מִהֵימְנָא

אָמַר הַרוּעָה הַנְּאָמָן, וְהִיא כֵּךְ הוּא, שֶׁהַכְּבֵד הוּא
מִדְרָגָה שֶׁל עֲשׂוֹ. עֲשׂוֹ הוּא אֲדוּם. הוּא כּוֹנֵם

את כל הדמים, בין הצוללים בין העכורים. ולא
מבחין בין טוב לרע. לא עושה הבדלה ביניהם.
הלב הוא ישראל, שמבדיל בין טוב לרע, בין דם
טמא לדם טהור, ולא לוקח אלא המכרר והנקי
של אותו דם, כבורר אכל מתוך פסלת.

ואחר שנוטל הלב, שהוא יעקב, המכרר
שבדמים, שהוא למעלה, ונשאר כבד,
שהוא ^(דף רלד ע"ב) עשו, עם הפסלת - הוא פועם עליו
במרה, שהיא גיהנם, שנבראה פיום השני, מיתת
הגדולים, והיא נקבה הרעה, אש זרה, עבודה
קשה, עבודה זרה קוראים לה.

ומשום שממנה מתעורר פעם לכבד, פרשוה
חכמי המשנה, כל הפועם באלו עובד
עבודה זרה. ולא עוד, אלא שאין שרפה וחמימות
בכל המחלות של אברי הגוף אלא במרה. שהיא
מדליקה בשלהבות על העורקים של הכבד ורוצה
לשרף את כל הגוף. והיא כדגמת הים באשר הוא
פועם, שנלי הים עולים עד לרקיע ורוצים לצאת

מִגְבוּלָם לְשִׁבְר (לְהַסְרִיב) הָעוֹלָם. אִם לֹא הִשְׁכִּינָהּ,
 שֶׁהִיא לַחֲוֵלָה כַּחֲוֵל הַמִּקְיָף אֶת הַיָּם שְׁלֹא יוֹצֵא
 מִשְׁפָּתוֹ - אִף כִּי הִשְׁכִּינָה סוֹכְכֵת לְגוֹף וְסוֹמְכֵת
 אוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים מא) ה' יסְעֶדְנוּ עַל עַרְשׁ
 דָּוִי.

וּמִשּׁוּם זֶה בְּאֵרוֹהוּ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, הַמְבַקֵּר אֶת
 הַחֲוֵלָה לֹא יֵשֵׁב לְמִרְאֵשׁוֹתָיו, מִשּׁוּם
 שֶׁשְׁכִּינָה עַל רֵאשׁוֹ. וְלֹא לְמִרְגְּלוֹתָיו, כִּיזוֹן שְׁמֵלֶאֱדָ
 הַמְּוֹת לְמִרְגְּלוֹתָיו. וְזֶה לֹא לְכָל בֶּן אָדָם, אֲלֵא
 לְבִינוֹנֵי. אֲבָל לְצַדִּיק גְּמוּר - ה' יסְעֶדְנוּ עַל עַרְשׁ
 דָּוִי, עַל רֵאשׁוֹ. וְהִשְׁכִּינָה מִקִּיפָה אֶת גּוֹפּוֹ עַד
 רִגְלָיו. וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר בְּיַעֲקֹב, (בראשית מט) וַיֵּאסֹף
 רִגְלָיו אֶל הַמִּטָּה, וְזוֹ הִשְׁכִּינָה שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ, (ישעיה סו)
 וְהֶאֱרַץ הַדָּם רִגְלָי. וְלָרֶשַׁע גְּמוּר, מִלְּאֵד הַמְּוֹת
 מִקְיָף אוֹתוֹ בְּכָל צַדְדָיו. וְזֶה יֵצֵר הָרַע, שְׁמֵלֶאֱדָ
 הַמְּוֹת מִקְיָף אוֹתוֹ בְּכָל צַדְדָיו, חָרֵב שְׁלוֹ, שֶׁפָּנּוּ
 מוֹרִיקוֹת בְּמִטָּה אַחַת מֵאוֹתָן שְׁלֹשׁ מְּוֹת שְׁזוּרָק
 בּוֹ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (משלי ה) וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַּלְעָנָה.
 הַכְּבֵד זֶה הַזָּכָר. יוֹתֵרֵת הַכְּבֵד - גְּכָכָה. (עד כאן).

זֶהר

תִּקְבָּהּ הִיא דְרָגָה אַחַת מִשְׁשִׁים מְמִיתָהּ, וְזֶה
נִקְרָא תְרֵדְמָה. מִלְּאֵךְ עִסְמִירָאָה (עִסְמִירָא),
דְרָגָה שְׁשִׁית שֶׁל מִלְּאֵךְ הַמּוֹת. וּמִתּוֹךְ שָׂבֵא
מִרְחוֹק, הוּא מֵצֵד הַמּוֹת, וְלֹא מוֹת מִמֶּשׁ. וְנִרְמֵז -
אַחַד מִשְׁשִׁים מְמִיתָהּ.

רְעִיָא מְהִימְנָא

אָמַר הַרוּעָה תְנַאֲמֵן, מֵאַחַר שְׁתַּגּוּף הוּא מֵעֵין שָׁל
טוֹב וְרַע, אִין אֵיבֵר בְּגוּף שְׂאִין בּוּ יֵצֵר הָרַע
וְיֵצֵר הַטּוֹב לְפִינּוּנִים. וְלְצַדִּיקִים גְּמוּרִים שְׁתִּי
יִצִירוֹת, שָׁל זָכָר וְנִקְבָּהּ, וְשִׁנְיָהֶם טוֹבִים, כְּדָגְמַת
חָתָן וְכֵלָהּ. וְלְרַשָּׁעִים גְּמוּרִים שְׁתִּי יִצִירוֹת רָעוֹת,
זָכָר וְנִקְבָּהּ, בְּכָל אֵיבֵר וְאֵיבֵר, מֵצֵד שָׁל סְמָא"ל
וְנִחָשׁ.

וּמִשּׁוֹם זֶה מֵצֵד שָׁל עֵין טוֹב וְרַע, הִיא תִקְבָּהּ
שְׁשִׁים בָּהּ שְׁתִּי דְרָגוֹת. שְׂפָךְ בְּאֶרוֹהוּ
חֲכָמִים, קִבָּה - יִשָּׁן. וְיֵשׁ שְׁנָה אַחַת מִשְׁשִׁים

בְּמִיתָהּ. וְשָׁנָה, אַחַת מִשְׁשִׁים בְּנִבְוֶאָהּ. וּמִשׁוּם זֶה
 פִּרְשׁוּהוּ חֲכָמִים בְּעֲלֵי הַיְשִׁיבָה, כְּתוּב (זכריה י'
 וְחִלְמוֹת הַשָּׁוֵא יְדַבְּרוּ, וְהָרִי כְּתוּב (במדבר יב) בְּחִלּוֹם
 אֲדַבֵּר בּוֹ? לֹא קָשָׁה. כָּאֵן עַל יְדֵי יָשָׁד - כָּאֵן עַל
 יְדֵי מְלֶאכֶה. חִלּוֹם עַל יְדֵי מְלֶאכֶה - אֶחָד מִשְׁשִׁים
 בְּנִבְוֶאָהּ. חִלּוֹם עַל יְדֵי יָשָׁד הוּא שָׁוֵא, מִצַּד שֶׁל
 הַמְּוֹת. וְהוּא תְּבִין. שְׂכָךְ בְּאֶרוֹהוּ, כְּשֵׁם שְׂאֵי אֶפְשָׁר
 לְבַר בְּלֹא תְּבִין, כִּךְ אֵי אֶפְשָׁר לְחִלּוֹם בְּלֹא דְבָרִים
 בְּטִלִּים.

הַאֲצִטּוּמָכָה זֶה גְּרָקָן נִקְלָה. וּבְאֶרוֹ חֲכָמִים,
 גְּרָקָן טוֹחֵן, שֶׁהוּא לוֹקַח הַכֹּל
 וְשׁוֹחֵק, וְשׁוֹלֵחַ לְכֹל הָאֵיבָרִים. אִם הָאֵיבָרִים בְּלֵי
 עוֹזוֹת, כְּגוֹן מַה שֶּׁאֶמְרוּ חֲכָמִים, שְׂיֵשׁ דְּבָרִים
 הַמְּעַבְבִּים אֶת הַקְּרָבָן, שֶׁלֹּא יוֹרֵד לְקַבֵּל אוֹתוֹ
 תְּהוּא שֶׁשְּׁלַח הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא לְקַבֵּל הַמְּתַנָּה
 שְׁלוֹ. שְׂיֵשׁ שֶׁמְקַבֵּל אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא עַל יְדֵי
 אֲרִיָּה, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (יחזקאל א) וּפְנֵי אֲרִיָּה אֵל הַיְמִין
 לְאַרְבַּעַתָּן. וְהַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא רוֹכֵב עָלָיו, וַיּוֹרֵד
 בּוֹ לְקַבֵּל אוֹתוֹ דוֹרוֹן.

וַיֵּשׁ הַדְּרוֹן שְׁמֶקֶבֶל אוֹתוֹ עַל יְדֵי שׂוֹר, שְׁנֵאֲמַר בּוֹ
 (שם) וּפְנֵי שׂוֹר מִהַשְּׂמֵאוֹל לְאַרְבַּעַתָּן. וַיֵּשׁ
 הַדְּרוֹן שְׁמֶקֶבֶל עַל יְדֵי נֶשֶׁר, שְׁנֵאֲמַר בּוֹ (שם) וּפְנֵי
 נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּן. שְׁהֵם שְׁתֵּי תוֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה.
 וַיֵּשׁ הַדְּרוֹן שְׁמֶקֶבֶל אוֹתוֹ עַל יְדֵי אָדָם שְׁכַתוֹב בּוֹ
 (ויקרא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קִרְבָּן לֵה'. בְּדַמּוֹת שָׁל
 זֶה שְׁנֵאֲמַר בּוֹ (יחזקאל א) וְדַמּוֹת פְּנִיָּהֶם פְּנֵי אָדָם. שְׁם
 יְהוֹ"ה יוֹרֵד עֲלֵיהֶם לְקַבֵּל הַקִּרְבָּן.

וַיֵּשׁ חֵיוֹת מְבַעֲיוֹת מְמַנּוֹת עַל הַגּוֹפִים, שְׁהֵם
 מֵאַרְבַּעַת יְסוֹדוֹת, וְהֵן מְהוֹרוֹת. וְלְעַמְתָּן יֵשׁ
 אַרְבַּע חֵיוֹת הַדְּרוֹסוֹת, מְמַאוֹת, (מְלֹאכִים מְמַנִּים) עַל
 אַרְבַּע מְרוֹת, שְׁתֵּן: מְרָה לְבָנָה, מְרָה אֲדָמָה, מְרָה
 יִרְקָה, מְרָה שְׁחָרָה. וַיֵּשׁ חֵיוֹת שְׂכָלִיּוֹת שְׁפוֹכְבוֹת
 הַכַּסָּא. וַיֵּשׁ לְמַעְלָה מֵהֵן וּגְבוּהוֹת עֲלֵיהֶן, וְהֵן חֵיוֹת
 אֱלֹהִיּוֹת, מְצַד הַקִּדְשָׁה. וַיֵּשׁ חֵיוֹת מִתְצַד הָאֲחֵר,
 וּנְקִרְאוֹת אֱלֹהִים אֲחֵרִים. וְהַחֵיוֹת הָאֱלֹהִיּוֹת מְצַד
 הַקִּדְשָׁה נְקִרְאוֹת אֱלֹהִים חַיִּים. וְאֵלוֹ הָאֱלֹהִיּוֹת שָׁל
 הַקִּדְשָׁה נְקִרְאוֹת אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִיּוֹת, וְעֵלֶת עַל הַכֹּל,
 אֵל אֲרוֹן עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים. וְכֹל מִיֵּן הוֹלֵךְ לְמִינוֹ.

וּמַשׁוּם שֵׁשׁ אֱלֹהִים אַחֲרֵיהֶם, אָמַר עֲלֵיהֶם, (שמות כב)
 וּבַח לְאֱלֹהִים יַחַדְרָם בְּלִתֵּי לֹה' לְבַדּוֹ. כִּדְי שְׁלֹא
 יתְעַרְבּ אֱלֹהִים תִּיִּים עִם אֱלֹהִים אַחֲרֵיהֶם. (ובחבור קדמון).

(עד כאן). (דף רלה ע"א)

זֵהר

אֶצְטוּמְכָה זו לזַכָּת וְשׁוֹחֶקֶת, וְשׁוֹלַחַת לְכָל
 תְּצַדְדִים שֶׁל מַטָּה, וּמְמַנָּה נְזוּנִים
 הַתְּחַתּוֹנִים. וּמֵאלוֹ שׁוֹתִים הַשְּׁמָרִים לְמַטָּה כָּל
 אוֹתָן רוֹחוֹת וְצַדְדִים אַחֲרֵיהֶם שְׁנֵזוּנִים בְּלִילָה
 מֵאוֹתָם אֵיבָרִים וּפְדָרִים. וְהַשְּׁאָר נוֹטְלִים כָּל
 הָאֵיבָרִים, וְנוֹטֵל הַכָּל הַכְּבֵד, וּמְקָרִיב לְלֵב, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר לְעִיל. וְזֶהוּ שְׁכַתּוֹב (יחזקאל א) וּפְנֵי אֲרִיָּה אֶל
 הַיָּמִין. וְעַל זֶה מֵתְרָאָה עַל הַמְּזִבַּח הַגָּמַת אֲרִיָּה
 שֶׁאוֹכֵל קְרָבָנוֹת. מִכָּאן וּלְהִלָּאָה כָּל שְׁאָר
 הָאֵיבָרִים כְּסוּד שֶׁל הַגּוֹף כְּדִנְמָא שֶׁל מַעֲלָה.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

אָמַר הַרְוֵעָה הַנְּאֻמָּן, מְאוֹר הַקְּרוֹשׁ, וְדַאי
 אֶצְמֹמְכָה פְּרֵאשׁוּנָה לֹזְקַחַת הַכֹּל עַד
 יֵשׁ שְׁעוֹת, וְאוֹפָה. קְרַקְבֵּן הוּא אוֹפָה. וְהִרְאָה
 הִיא מִשְׁקָה. הַלֵּב הוּא הַמְּלָךְ. וְאֵלֹי הַשָּׁנִים הֵם
 וְדַאי אוֹפָה וּמִשְׁקָה לְתֵת לְמֶלֶךְ מִהַטּוֹב שֶׁל כָּל
 מְאֻכְלִים וּמִשְׁקִים, מִהֲרֵאשׁ שֶׁל כָּלם, מִהַמְּבַחֵר
 שֶׁל כָּלם, וְזֶהוּ שְׁכַתּוֹב (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) אָרִיתִי מוֹרֵי עֵם
 בְּשָׁמִי אֶכְלֵתִי יַעֲרֵי עֵם דְּבִשֵׁי שְׁתִּיתִי יֵינִי עֵם
 חֲלָבִי. אַחַר כֵּן נֶאֱמַר אֶכְלוּ רַעִים, שְׁהֵם שְׂאֵר
 הָאֵיבָרִים, שְׁהֵם תִּילּוֹת וּמַחֲנוֹת הַמְּלָךְ, שְׁמַחֲלֵק
 לָהֶם מְזוֹן עַל יְדֵי שֶׁר הָאוֹפִים. שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ הַיּוֹדִים,
 עַל יְדֵי שֶׁר הַמִּשְׁקִים.

וְהַכֶּבֶד הוּא לִימִין הַכֵּן אָדָם. וּמִשׁוֹם זֶה, וּפְנֵי
 אֲרִיָּה אֵל הַיְמִין לְאַרְבַּעַתָּם, לִימִין הַמְּלָךְ,
 שְׁהוּא הַלֵּב. הַטָּחוֹל לְשִׁמְאֹל. אֵלֹי הֵם מִהַצַּד
 הָאַחַר, וּפְנֵי שׂוֹר מִהַשְּׁמֵאוֹל. מִשְׁקָה יֵין מְזוֹן בְּמִים

לְמַלְךָ. וְאֵרִיחַ אוֹכֵל, זֶה כָּבֵד, שְׂאוֹסֶף מְזוּזָן לְפָנַי
הַמְּלָךְ, שֶׁהוּא הַלֵּב.

וַיֵּשׁ לְהַקְשׁוֹת עַל זֶה: אִם כָּבֵד הוּא עֲשׂוֹ, אֵיךְ
הוּא מְתַקֵּן מְזוּזָן לֵלֵב? אֵלֶּא וְדַאי הַלֵּב הוּא
בְּדַגְמָתוֹ שֶׁל יִצְחָק. כָּבֵד - עֲשׂוֹ, שֶׁהוּא הַצָּד
צִיד. וַיֹּאמֶר לוֹ, (בראשית י"ז) יָקוּם אָבִי וַיֹּאכַל מִצִּיד
בָּנָו. אֵלֶּוּ הֵן הַתְּפִלוֹת שֶׁהוֹלְכוֹת וּמְתַרְחֲקוֹת
מִעֲנִיִּים, וַיִּצְחָק בְּצַעַר וּבְיַגוֹן, שֶׁלֹּא יְכוּלִים לְכוּן
לְתַפְלָה. וּמִשׁוּם זֶה לֹא אָמַר וַיֹּאכַל מִצִּידִי, אֵלֶּא
וַיֹּאכַל מִצִּיד בָּנָו, (שמות ה') בְּנֵי בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל. כָּמוֹ
זֶה אֵינִי לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל מְזוּזָן בְּנִלוֹת אֵלֶּא עַל יְדֵי
אֲמוֹת הָעוֹלָם.

אֲכַל כֵּן אֲשֶׁר הֵם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מְזוּזוֹתָם עַל יְדֵי
הַשְּׂכִינָה. וַיְהִי שְׁתֵּי כַּנְפֵי הָרָאָה מִשְׁקוֹת
אָמָה, שֶׁר הַמְּשָׁקִים. וּשְׁתֵּי הַכְּלִיֹּת - הָאוֹפִים,
שְׂמֵכְשָׁלוֹת הַזֶּרַע הַיּוֹרֵד מִן הַמַּחַ, וּמִבְּשָׁלוֹת מִים
שְׂמֵכְבָּלוֹת מִכְּנָפֵי הָרָאָה. וּלְבַסּוֹף שִׂיאֲכַל הַמְּלָךְ,

שְׁהוּא הַלֵּב, נְאֻמַר בְּשִׁתֵּי הַכְּלִיּוֹת שְׁלוֹ אִכְלוּ רַעִים.
וּלְשִׁתֵּי כַּנְפֵי הַרְאָה - שָׁתוּ וְשָׁכְרוּ הַיּוֹדִים.

הַלֵּב הוּא כִּסֵּא דִין, אַרְבַּע חֵיוֹת שְׁלוּחִים שְׁלוֹ.
שִׁתֵּי כַּנְפֵי רְאָה וּשְׁתֵּי כְּלִיּוֹת. שְׁעַל כַּנְפֵי
רְאָה נְאֻמַר וּפְנִיָהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרָדוֹת מְלַמְעָלָה,
לְקַבֵּל עֲלֵיהֶם אֶת הַמְּלָךְ, שְׁהוּא (ישעיה יא) רוּחַ חֲכָמָה
וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וְגִבּוֹרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאֵת ה'.
שְׁיֹשֵׁב עַל כִּסֵּא, שְׁהוּא הַלֵּב, שְׁכָל אוֹתָם דְּפָקִים
מִתְנַהֲגִים אַחֲרָיו כְּתִילִים אַחַר מְלָכָם.

וְהַרוּחַ שְׁנוֹשֶׁבֶת מִכַּנְפֵי הַרְאָה, נוֹשֶׁבֶת עַל שְׁנֵי
נְקֻבֵי הַחֹטָם, וְהִיא קְרִירָה וְצוֹנְנָת
מִהַשְׁמַאל, וְחֹמָה מִיְמִין. וּמִצַּד הַמַּחַ, שְׁהוּא כִּסֵּא
שֶׁל רַחֲמִים, הִיא רוּחַ קָרָה לְיְמִין הַחֹסֶד, וְחֹמָה
מִשְׁמַאל הַגִּבּוֹרָה, שְׁשֵׁם הַלֵּב וְהַמַּח מְזוּנָה כּוּ,
כְּאֻמְצַע שֶׁל שְׁנֵיהֶם. אַף כִּד הַלֵּב מְמוֹנָה מִקַּד וְחָם.
וְהַמַּח נִם כִּד, שְׁמִקְבְּלִים זֶה מִזֶּה.

וְאֵת הַשְּׂמֵרִים שֶׁל הַכֹּל נוֹטֵל הַפְּחֹל וְהַפְּחֹנוֹת
שְׁלוֹ, שְׁהֵם עֲבָדִים וְשְׁפָחוֹת, שְׁאֻמַר עֲלֵיהֶם

שְׁלֹמֹה, (קהלת ב) קָנִיתִי לִי עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת. שְׁתִּי
 בְּלִיּוֹת נִקְרְאוֹת אֲנָשִׁים, עַל שֵׁם אֲנָשִׁים שֶׁל מַעֲלָה,
 שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (דברים יח) אֲנִשֵׁי ה' וְנִחַלְתוּ יֹאכְלוֹן.

וּבְקִנְיָה יֵשׁ אִישׁ טַבְּעוֹת, שֶׁעֲלֵיהֶן נֶאֱמַר (תהלים כט)
 הָבוּ לַה' בְּנֵי אֱלֹהִים. שֶׁבָּהֶן עוֹלָה הַקּוֹל
 שֶׁנִּחַלֵּק לְשֵׁשׁ קוֹלוֹת שֶׁל הַשְּׂכִינָה. וְהַשְּׂכִינָה עוֹלָה
 לְפָה, שֶׁהוּא כֶּסֶא. וְאִישׁ טַבְּעוֹת שֶׁל קִנְיָה, שֶׁהֵם
 בְּדִגְמַת אִישׁ מִדְּרָגוֹת שֶׁל כֶּסֶא הַמְּלָךְ. וְקִנְיָה הוּא
 סֵלֶם, שֶׁבוֹ נֶאֱמַר (בראשית כח) מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלִים
 וַיִּרְדּוּ בּוֹ, שֶׁאוֹתָם הַבָּלִים עוֹלִים בּוֹ הַמְּלָךְ (מחלב),
 וְהַרוּחוֹת שֶׁבְּאֵוִיר (חורים יוצאים) יוֹרְדוֹת בּוֹ בְּלֵב לְקַרֵּר
 חֲמִימוֹתָיו, שֶׁלֹּא יִשְׂרַף הַגּוֹף.

וּכְבֹּאֲשֵׁר הָרוּחַ יוֹרְדָת, יוֹרְדָת בְּכַפָּה רוּחוֹת, כְּמֶלֶךְ
 עִם חִילוֹתָיו. וְכַנְפֵי הָרָאָה מְקַבְּלוֹת
 לְרוּחַ, שֶׁהוּא מְלָךְ עֲלֵיהֶן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל א)
 וּפְנִיָהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרֻדוֹת, (שמות כח) וְהָיוּ הַכְּרָבִים
 פְּרֻשֵׁי כַנְפֵיהֶם לְמַעַלָּה.

אם וּבָאִים הָאֵיבָרִים שֶׁל הָאָדָם בְּמַצּוֹת עֲשֵׂה שֶׁל
הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, שֶׁהוּא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, יוֹרֵד בְּסֵלָם,
שֶׁהוּא הַגָּרוֹן, בְּכַמָּה רוּחוֹת קְדוֹשׁוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר
עֲלִיָּהֶן (תהלים קד) עֲשֵׂה מִלְּאֲכָיו רוּחוֹת, וְעוֹלָיִם לְעַמַּת
אֱלוֹ הַתְּהַבְּלִים שֶׁל הַלֵּב, שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהֶם מְשַׁרְתִּיו
אֵשׁ לַחַט. וְעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (תהלים כט) קוֹל יְהוָה חֲצַב
לְהַבּוֹת אֵשׁ. מִשּׁוֹם שֶׁהַלֵּב - אֲדָנִי, שֶׁמִּמֶּנּוּ
עוֹלָיִם לְהַבּוֹת אֵשׁ בְּפֶה, שֶׁהוּא יְהוָה, שִׁוִּירְדוֹת
עִמּוֹ בְּמָה רוּחוֹת שֶׁל קֹדֶשׁ מֵאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת יְהוָה,
שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיָּהֶן (יחזקאל לו) כֹּה אָמַר יְהוָה מֵאַרְבַּע
רוּחוֹת בָּאִי הָרוּחַ.

קִנְיָה - הוּא קִנְיָה חֲכָמָה קִנְיָה בִּינָה. שֶׁהֵם לִימִין
הַחֶסֶד, וְלִשְׂמָאל הַגְּבוּרָה. תְּפָאֶרֶת, סֵלָם
בְּאַמְצַע, בְּגוֹף, כָּלוּל מִשְׁתֵּי זְרוּעוֹת וְגוֹף וּבְרִית
וּשְׁתֵּי (צַדִּיקִים) שׁוֹקֵימ, כְּנֶגֶד שֵׁשׁ הַטְּפָעוֹת שֶׁל הַקִּנְיָה.
וּבְאֲשֶׁר יוֹרֵד יְהוָה לְלֵב לְנַפְּי אֲדָנִי, מִתְּחַבְּרִים
חֲדָיִן בְּרַחֲמִים בְּלֵב, שֶׁהוּא יֵאֱחָדוּנָהּ.
וּבְאֲשֶׁר עוֹלָה שֵׁם אֲדָנִי לְפֶה, שֶׁנֶּאֱמַר אֲדָנִי שִׁפְתֵּי

תַּפְתָּח, לְקַבֵּל שֵׁם יְהוָה בְּפֶתַח, וּלְהַתְחַבֵּר שָׁם שְׁנֵי
 שְׁמוֹת בְּחִבּוּר אֶחָד - יֵאֱהָדוּנְהִי, כְּמוֹ שְׁמֵת־חֲבָרִים
 בְּלֵב. וּמִשּׁוֹם זֶה בָּאָרוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, מִי שְׂאִין
 תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ אֵל יִפְנֶם לְבֵית הַמְדָרָשׁ, אִם אִין לָהֶם
 פֶּה וְלֵב שְׁוִים. (עד כאן).

זוהר

קָנָה - שֵׁשׁ מַפְעוֹת בְּקָנָה שְׁמֵת־חֲבָרוֹת בְּאַחַת, וְהֵן
 נִקְרְאוֹת בְּנֵי אֱלִים. מוֹצִיאוֹת רוּחַ לְנִשְׁבַּע עַל
 הָעוֹלָם, וּבָאוֹת מֵצַד הַגְּבוּרָה. וּבֵאֲשֶׁר הֵן
 מֵת־חֲבָרוֹת בְּאַחַת, הֵן בְּדִגְמַת הַשּׁוֹפָר. וְאֵלוֹ
 נִקְרְאוּ שׁוֹפָר, שׁוֹפָר שֶׁל אֵיל שֶׁל יִצְחָק. אֱלִים -
 בְּנֵי בָשָׂר, הָבּוֹ לַה' בְּנֵי אֱלִים. אֱלִים שֶׁל יִצְחָק.
 וּמוֹצִיאוֹת רוּחַ וְקוֹל. וְאוֹתוֹ קוֹל יוֹצֵא וּפּוֹנֵעַ בְּעֵנֵי
 נְשָׁם, וְנִשְׁמָע לְבָרִיּוֹת שְׂבַחוּיָן. וְעַל זֶה נֵאמַר, (אויב
 בו) וְרַעַם גְּבוּרוֹתָיו מִי יִתְבּוֹנֵן. שְׁוֹדַאי מֵצַד הַגְּבוּרָה
 הֵם בָּאִים. וּמִשּׁוֹם זֶה (וְמָה אוֹמֵר תְּקוּל הַהוּא? קוֹל ה' עַל הַמַּיִם אֵל
 תְּכַבּוֹד וְגו') אֵל תְּכַבּוֹד הַרְעִים ה' עַל מַיִם רַבִּים. אֵל
 תְּכַבּוֹד רוּעַם לֹא כְּתוּב, אֶלָּא אֵל תְּכַבּוֹד הַרְעִים,

על ידיהם של בני אלים. ואין מי שמכיר בשבח
של הקול הזה. זהו שפתוב מי יתבונן.

רעיא מהימנא

פתח הרועה הנאמן ואמר, אוי להם לבני אדם,
שהם אטומי לב, סתומי עינים, שלא
יודעים אברי הגוף שלהם על מה הם מתקנים,
שחרי הקדוש פרוץ הוא (תקנה), שלשה חילות
בלולים בו: אחד - הכל, שהוא להב אש, שיוצא
מן הלב ונחלק לשבעה הכלים שאמר קהלת. שני
- אור שנכנס בתוכו מבחוץ. שלישי - מים של
בנפי ראה, שהם דבוקים בקנה. ומשלשת אלו
נעשה קול - מים ורוח ואש. ומתחלק כל אחד
לשבעה, והם שבע להבות, שבעה אורים, שבעה
נחלים.

וכאשר פוגעות להבות הלב פענני נשם, שהם
בנפי ראה, דרך קנה הראה - זהו
שנאמר ורעם גבורותיו מי יתבונן. שבה הלב מבין
בבניה, שהיא בלב לשמאלו, גבורה. וחסד לימין,

מִים שֶׁל כְּנִפֵי רֵאָה. וְשֵׁם חֲכָמָה, הַמַּחַת, וּמִמֶּנּוּ (שיר
 השירים ד) מֵעֵין גְּנִים בְּאֵר מִים חַיִּים וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן,
 שֶׁהוּא לֶכֶן הַמַּחַת, נוֹזְלִים עַל הַקֶּנֶה שֶׁל הָרֵאָה, אַחֲרֵי
 שֶׁעָלוּ עֲנָנֵי הַכִּינָה לְגַבֵּי הַמַּחַת.

וְסוּד הַדְּבָר - (שם ג) מִי זֹאת עָלָה מִן הַמְדַבֵּר
 בְּתִימְרוֹת עֶשְׂן. וְזֶה עֶשְׂן הַמְעַרְכָּה שֶׁעוֹלָה
 מִן הַלֵּב לַמַּחַת, שֶׁכָּל הָרוּחוֹת שֶׁל הָעוֹלָם לֹא מְזִיזוֹת
 אוֹתוֹ מִמְקוֹמוֹ. חֲכָמָה - פ"ח מ"ה. פ"ח - בַּלֵּב.
 מ"ה - בַּמַּחַת. קֶנֶה - תַּפְּאֶרֶת, כָּלוּל שֵׁשׁ סְפִירוֹת.
 שֵׁשׁ מְדִרְגוֹת הֵן לְכַפֵּא, שֶׁהִיא אִמָּא. שֶׁתִּרְד
 הַחֲכָמָה אֶצְלָה מִן הַמַּחַת לְלֵב, שֶׁכֵּה הַלֵּב מִכִּין.
 וּמִשׁוּם זֶה, (משלי ד) קֶנֶה חֲכָמָה קֶנֶה בִּינָה. בּוֹ אִבָּא
 יוֹרֵד, בּוֹ אִבָּא עוֹלָה. וְזֶהוּ סֵלֶם שָׁבוּ (עלים וְיִרְדִים בּוֹ)
 עֲלִים - שְׁנַיִם, וְיִרְדִים - שְׁנַיִם. וּבַחֲבוּר הַקְדָּמוֹן.

(ע"ב)

זֹהָר

וְשֵׁמִי - שֶׁכָּלֵע מֵאֲכָל, וּמִשָּׁם נִכְנָס לְכָל הָאֵיבָרִים,
 שֶׁהִיא (זֶה הוּא סוּד) בְּמְדִרְגָּה שֶׁל אֲשִׁים. אֲשִׁים

הם קרבים מיד, ובוֹלְעִים וְנוֹטְלִים כָּלִיל (הכל) מִתּוֹךְ
הָאִישׁ הָעֲלִיזָה, שְׂכָלִיל לְאִשִּׁים. וְסוּד זֶה - (דברים יח)
אִשִּׁי ה' וְנִחַלְתּוּ יֹאכְלוֹן. אֵלּוּ אוֹכְלִים וְבוֹלְעִים,
וְהִשָּׂאָר לֹא אוֹכְלִים כָּף.

וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם (שְׂכַחוּן) לְבַד, לֹא יוֹדְעִים אִיךְ
אוֹכְלִים וְלֹא הַסוּד שְׂלָהֶם, אֵלָּא מִדְּרָגוֹת
שְׂכַפְפָּנִים הֵם יוֹדְעִים, וְלוֹקְחִים מֵהֶם. וְשֵׁט אֵינן לוֹ
בְּדִיקָה מִבְּחוּץ, שְׂלֹא יוֹדְעִים, אֵלָּא מִבְּפָנִים יוֹדְעִים
וְנוֹטְלִים עַד שְׂנַכְנָסִים לְבֵית הַטְּחִינָה, וְנִשְׁחַק
וּמִתְבַּשֵּׁל. וְלוֹקַח הַכֹּל הַכָּבֵד, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר. מֵאֵלּוּ
הָאִשִּׁים יוֹצְאוֹת מִדְּרָגוֹת שְׂמִקְדִּימוֹת וְנוֹטְלוֹת
מִהַכָּבֵד בְּרֵאשִׁוֹנָה (וּמִתֵּן? אֵלּוּ) הַטּוֹחֲנוֹת, שְׂאוֹכְלִים
הַקְּרָפְנוֹת וְטוֹחֲנִים אוֹתָם. וְעַל זֶה מִשְׁחַרְבַּ בֵּית
הַמְּקֻדָּשׁ כְּתוּב, (קהלת יב) וּכְבָּלוּ הַטּוֹחֲנוֹת כִּי מֵעַטּוֹ.
אֵלּוּ הַטּוֹחֲנוֹת בְּתַחֲלָה.

כִּיּוֹן שְׂנַטְחָן, הֵם שׁוֹלְטִים עֲלֵיהֶם, בּוֹלְעִים
וְנוֹטְלִים, וְנִקְרָאִים וְש"ט. מֵדוּעַ? אֵלָּא
וְשֵׁט, צוּרָה שֶׁל אוֹת וְא"ו, (דף רלו ע"א) הוּא וְשֵׁט כְּפוּף.

וְלֵאחֶר מִכֵּן מְשַׁמֵּט לְאֹכֵל וְלִשְׁתּוֹת יַיִן וּמַיִם,
 עֲנֵאמֵר (במדבר י"א) שָׁמַן הָעַם וְלָקְטוּ. אֹכֵל לְאֹכֵל,
 וּשְׁתִּיהַ שָׁל יַיִן וּמַיִם, נִסּוּף תַּיִין וְנִסּוּף חַמִּים.

בְּזוֹה הַיּוֹשֵׁט נִכְנָס, וְנִשְׁאָב בְּרֵאָה עַל יְדֵי אֱלוֹ
 הַשָּׁרְפִים (הַאִיבָרִים), בַּשְּׁלֵהֶבֶת שְׁלָהֶם לִזְקָחִים
 הַמְשַׁקָּה, וְנִקְרָאִים רֵאָה בְּחִבּוֹר אַחֵר, וְנִשְׁאָב הַכֹּל
 בָּהֶם. וְכֹל אֱלוֹ לִזְקָחִים כָּל אַחֵר וְאַחֵר כְּמוֹ
 שְׁרָאוֵי לָהֶם. וּמִשְׁחָרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נֵאמֵר, (קחלת
 י"ב) וּבָטְלוּ הַמַּחֲנוֹת כִּי מַעֲטוּ, כֹּלָם. שְׁהַמְעִיטוּ
 דְמוֹתָם וּמִזֹּנָם, וְאִין יוֹם שְׂאִין בּוֹ קִלְלָה. הַרִים
 קוּלוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, אוֹי יְרוּשָׁלַיִם עִיר קְדוֹשָׁה!
 אוֹי לְעַם שְׁכָל טוֹבוֹת אֱלוֹ אֲבָדוּ! שָׂרִים גְּבוּרִים
 מְמַנִּים הִקְטִינוּ דְמוֹתָם. עַל זֶה בּוֹכִים הַחֲבֵרִים.
 אָמְרוּ, אוֹי רַבִּי! כַּאֲשֶׁר תִּסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם, מִי
 יִגְלֶה סוּדוֹת סְתוּמִים עֲמֻקִּים כְּאֱלוֹ, שְׁלֵא נִשְׁמְעוּ
 מִיָּמִיו שֶׁל שְׁלֵמָה הַמְּלֹךְ וְעַד עַתָּה? אֲשֶׁרִי הַדּוֹר
 שִׁשׁוּמְעִים מְלִים אֱלוֹ, וְאֲשֶׁרִי הַדּוֹר שִׁאֲתָה בְּתוֹכוֹ!
 אוֹי לַדּוֹר שִׁישְׁאָרוּ יְתוּמִים מְמֹד!

רְעִיָא מְהִימְנָא

פְּתַח הַרְוַעָה הַנְּאֻמָּן וְאָמַר, וְהָרִי כְּתוּב
וְשִׁפְתוֹתַי נִינוּ שָׁבַח כְּמִרְחֵבִי רְקִיעַ. וְשִׁבְעָה
רְקִיעִים הֵם: וִילּוֹן, רְקִיעַ. שְׁחָקִים, זְבוּל. מְעוֹן.
מְכוּן. עֲרֻבוֹת. שְׁחָקִים. שְׁבָהֶם רַחִים שְׁמוֹתָנִים מִן
לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לָבֵא. וְאֵלֹו נִקְרָאִים שְׁחָקִים, עַל
שֵׁם (שְׁמוֹת ל) וְשִׁחְקָתָ מִמֶּנָּה הָרַק. וְאֵלֹו נִצַּח וְהוֹד,
עֲלֵיהֶם נֹאמַר (יִשְׁעִיָּה מֵח) וְשְׁחָקִים יִזְלוּ צַדִּיק, שְׁהִיא
שְׁכִינָה תַּחְתּוֹנָה.

וִילּוֹן, שָׁבוּ מִכְּנִים עֲרֻבִית וּמִזְצִיא שְׁחָרִית. רְקִיעַ
הוּא יָסוּד, שָׁבוּ מְאִירִים הַשְּׁמַשׁ וְהַיָּרֵחַ,
שְׁהוּא הָעֶמּוּד הָאֶמְצָעִי וְשְׁכִינָה תַּחְתּוֹנָה. וְהוּ
שְׁכָתוּב (בְּרֵאשִׁית א) וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בְּרְקִיעַ הַשְּׁמַיִם
לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ. וְצַדִּיק הוּא אֹת בֵּין נִצַּח וְהוֹד,
וְעֵדוֹת בֵּין תַּפְאֻרָת וּמַלְכוּת.

נִצַּח וְהוֹד - שְׁנֵי תְּצִאֵי גוֹף הֵם, כְּדָגְמַת שְׁנֵי
תְּאֻמִּים. וּמִשׁוּם זֶה נִקְרָאִים שְׁחָקִים. שְׁנֵיהֶם

בְּאַחַד אוֹת וְ"ו הֵם, מִן וְשֵׁט, מִצַּד הַשְּׂמֹאל. וְהֵם
שְׁתֵּי הַטּוֹחֲנוֹת, מִצַּד הַיְמִין.

וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ. עֲצָמוֹת צַדִּיק
יְסוֹד עוֹלָם, מִדְּרָגָה שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק.
וְעֲלֵיהֶם נֹאמַר, אֶת קַרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאֲשֵׁי. וְאִין לָחֵם
אֶלֶּא תוֹרָה, שֶׁנֶּאמַר (משלי ט) לָבוּ לַחֲמֵי בְּלַחֲמֵי.
וְהֵם אֲשֶׁכּוֹלוֹת שֶׁל הַצַּדִּיק. וְצַדִּיק עֵץ פְּרִי.
וּבְגִלְלוֹ נֹאמַר (במדבר יג) וַיִּשְׁאַחֻוּ בַּמוֹט בְּשָׁנִים.
וּמִדּוּעַ בַּמוֹט? בְּגִלְלֵי שְׂלֵא הָיָה שָׁם צַדִּיק.

וּבְגִלְלֵם נֹאמַר בּוֹ, (תהלים נה) לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט
לְצַדִּיק, שֶׁהוּא עֵץ, שֶׁנֶּאמַר בּוֹ (במדבר יג)
הַיֵּשׁ בָּהּ עֵץ אִם אֵין. עֶקְרוֹ עֵץ שֶׁהוּא צַדִּיק, אֵלוֹ
שֶׁהוּצִיאוֹ שֵׁם רַע עַל הָאָרֶץ, וְנִרְמּוּ לָמָּה שֶׁנֶּאמַר
וַיִּשְׁאַחֻוּ בַּמוֹט בְּשָׁנִים, ו' ו'.

וְעַל הַמְּרַגְלִים נֹאמַר, סַחֲטָה עֲנָבִים. צַדִּיק שֶׁהוּא
יְסוֹד, בּוֹ סוֹד, שֶׁהוּא יֵין הַמְּשֻׁמֵּר בְּעֲנָבֵיו
מִשְׁשֵׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית. שֶׁהֵם שֵׁשׁ מִדְּרָגוֹת שֶׁל הָאוֹת
ו'. וְהֵם שְׂרָפִים, אוֹתֵיזוֹת ו' ו', שֶׁנֶּאמַר (ישעיה ו) שֵׁשׁ

בְּנַפְּסִים לְאַחֵד. מִהַשְׂמֵאל. וְאֵלוֹ הַמוֹצִיאִים מַיִם -
מִתְּיִמִין. וְצִמְאִים בַּשְּׁלֶהֶבֶת שְׁלָהֶם מִצַּד הַגְּבוּרָה
וְשׂוֹאֵבִים מִצַּד הַחֶסֶד.

וְעֲלִיָּהֶם נֹאמַר, (תהלים קד) עֲשֵׂה מִלְּאֲכִיו רוּחֹת,
מִצַּד הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי, שְׁנוֹשְׁבִים עַל
הַלֵּב, שֶׁהוּא מִדְּרָגָה עֲשִׁירִית בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שֶׁהוּא
בִּינִיָּהֶם. וְהוּא אוֹת ו', אוֹת בַּצֵּבֵא שְׁלוֹ, כָּלוּל ו'
פְּרָקִים שֶׁל שְׁתֵּי שׁוֹקִים, שְׁכַתּוֹב בָּהֶן (שיר השירים ה)
שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי יָשׁ, וְזֶה צְדִיק אוֹת בְּרִית.

ו' עֲלִיוֹנָה - תְּפֹאֶרֶת. בֵּין שְׁשֵׁה פְּרָקִים שֶׁל שְׁתֵּי
זְרוּעוֹת. וּמִשׁוֹם זֶה ו' ו', גּוֹף וּבְרִית שְׁנַחֲשָׁבִים
בְּאַחֵד. וְהֵם (שמות כה) פְּרָשֵׁי כְּנָפִים לְמַעְלָה, כְּנָגֵד ו'
עֲלִיוֹנָה שְׁעֲלִיָּהֶם. וּמִצָּדָה נִקְרָאִים נְבִיאֵי אֱמֶת.
סְבִיבִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַבְּרִית, שֶׁהִיא אוֹת ו' שְׁנִיָּה,
(משלי י) וְצְדִיק יִסּוֹד עוֹלָם. וּמִשׁוֹם זֶה נִצַּח וְהוּד
טוֹחֲנִים מִן לְצְדִיקִים, שֶׁהֵם מִצַּד שֶׁל צְדִיק יִסּוֹד
עוֹלָם, שֶׁהוּא בִּינִיָּהֶם. וּמִשׁוֹם זֶה נִקְרָאִים טוֹחֲנֹת.

וּמֵצַד שֶׁל הַיִּשְׁט נֹאמֵר, (כמדבר יא) שָׂטוּ הָעַם וְלָקְטוּ, אֹתָם הַמַּלְקָטִים פְּסָקִים שֶׁל הַמִּשְׁנָה. וּמִחֲנוּ בְרַחֲמִים - מִכָּאן, מִי שֶׁמוֹצִיא דְבוּרִים שֶׁל תּוֹרָה, צָרִיךְ לְמַחְנֵם בַּשָּׁנִים וּלְהוֹצִיא דְבוּרִים שְׁלֵמִים, וְאֵלּוּ הַדְּבוּרִים נִקְרָאִים שְׁלֵמִים. וְאַחֲרֵיהֶם, אֹתָם שֶׁהֵם שׁוֹטִים, שְׂאוּכָלִים דְבוּרִים בְּהִלְעָטָה וְלֹא מוֹחֲנִים אֹתָם בַּמּוֹחֲנוֹת שֶׁלָּהֶם וּבַשָּׁנִים, מַה כָּתוּב בָּהֶם? (שם) הַפֶּשֶׁר עוֹדְנוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם [וְגו'] וְאִף ה' חָרָה בְּעַם. שֶׁהֵם מִשְׁרָשׁ שֶׁל מִי שֶׁנֹּאמֵר עָלָיו (בראשית כה) הֲלֵעִיטְנִי נָא. וְנִצַּח וְהוֹד נִקְרָאִים בְּרוּכִים.

וּשְׂמוֹנָה יָם: תְּכַמֶּה, בִּינָה, גְּדֻלָּה, גְּבוּרָה, תְּפָאֶרֶת, מַלְכוּת, נִצְחָה, הוֹד. צַדִּיק עֲטָרָה עַל רֵאשׁוֹ, שֶׁהוּא אֵין לוֹ זוּג. וּמָה הָעֲטָרָה שָׁלוֹ? כְּתוּב עָלָיו. וּבְגִלְלוֹ (דף רלו ע"ב) פִּרְשׁוּהוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, הָעוֹלָם תָּבֵא אֵין בּוֹ לֹא אֲכִילָה וְלֹא שְׂתִיָּה, אֲלֵא צַדִּיקִים יוֹשְׁבִים וְעֲטְרוּתֵיהֶם בְּרֵאשֵׁיהֶם. וְזֵהוּ שֶׁבָּאָרוֹ, אֲמָרָה שְׂפָת לִפְנֵי תְּקוּדָה

בְּרוּךְ הוּא, לְכָל הַיָּמִים נְתַתָּ בֵּן זֶוֶג וְלִי לֹא נְתַתָּ
בֵּן זֶוֶג. (ע"ב רעיא מהימנא).

זַהַר

פְּתַח רַבִּי שְׂמַעוֹן וְאָמַר, (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה'
אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. אוֹת ע' גְּדוּלָּה, וְאוֹת ד'
גַּם בֵּן. וְסִימָן זָה - עַד. וְזָהוּ שְׂפָתוֹב (שמואל-א יב)
עַד ה' בָּכֶם. נְשָׂאָרוֹ אוֹתֵיזֵת ש"מ. מ' פְּתוּחָה.
מָה תַּפְעַם לֹא סְתוּמָה? מִשּׁוֹם שְׁם' סְתוּמָה הִיא
מְלֻךְ (עולם) עֲלִיּוֹן. מ' פְּתוּחָה הִיא מְלֻךְ (עולם)
תַּחְתּוֹן. אוֹתֵיזֵת אַחֲרוֹת נְשָׂאָרוֹ א' ח', עֲלִיּוֹן
כְּתוּב (משלי כה) כְּבֹד אֱלֹהִים תִּסְתֵּר דְּבָר.

מִצָּאֵנוּ בְּסִפְרוֹ שֶׁל רַב תְּמַנּוּנָא סְבָא, כָּל מִי
שְׂמַיְיחַד יַחּוּד זָה בְּכָל יוֹם, שְׂמַחָה מְזַמְּנָת
לוֹ מְלַמְעָלָה מְסוּד אוֹתֵיזֵת אֵלּוֹ - ש"מ מְצַד זָה,
א"ח מְצַד זָה. וּמְצַרְף הָאוֹתֵיזֵת - לְמַפְרַע (שדי)
מִתְחִיל, וּבְיָשָׁר (תיים) מְסִים. וְסִימָנָם: אֲשֶׁמ"ח,
שְׁנָאֵמַר (תהלים קד) אֲנֹכִי אֲשַׁמַּח בְּה'. מִמַּש. זָה יַחּוּד
תְּקַדוּשׁ. וְיִפָּתָה הוּא. וְכָךְ הוּא בְּסִפְרוֹ שֶׁל חֲנוּפָה,

שָׁאֵמַר כְּמוֹ זֶה, שְׁמִי שְׁמִיחַד יְחִוּד זֶה בְּכָל יוֹם,
שְׂמִיחָה מְזַמֶּנֶת לוֹ מְלַמְעָלָה.

עוֹד יֵשׁ בּוֹ אוֹתִיּוֹת ש"מ, שְׁנִכְלָל מִן ע' גְּדוּלָה.
אֵלוֹ שְׁבַעִים שְׁמוֹת בְּסוּד הָאֲבוֹת הַקְדוֹשִׁים,
וְזֵהוּ שְׁמַע - שֵׁם ע'. יִשְׂרָאֵל, ה', אֱלֹהֵינוּ, ה' - אֵלוֹ
אֲרַבְעָה בְּתֵי הַתְּפִלִּין שְׂמֵאֲחַד אוֹתָם א"ח. אוֹתוֹ
שָׁאֵמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) בְּתַחֲי לִי אֲחַתִּי רַעֲיָתִי. אוֹת ד'
- זֶה קָשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין, שֶׁהִיא אֲחֻזָּה בָּהֶם. סוּד
לְחֻכְמִים נֶאֱמַר, שְׁלֹא לְגִלוֹת. שְׂתַק רַבִּי שְׂמַעוֹן.
בְּכָה וְחִיָּה. אָמַר, אָמַר, שְׁחֲרִי וְדֹאֵי עֵת רְצוֹן
נִמְצָא, וְאִין בְּדוֹר זֶה עַד שְׁיִבּוֹא מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ,
שְׁיִהְיֶה לָהֶם רְשׁוּת לְגִלוֹת.

שְׂתֵי רְצוּעוֹת יוֹצְאוֹת מֵצַד זֶה וּמֵצַד זֶה, סוּד שֶׁל
שְׂתֵי יַרְכֵּים שְׁלֵמָטָה שֶׁל זֶה הָא"ח, שְׁנִבְיָאֵי
הָאֲמַת אֲחֻזִּים בּוֹ. שְׁחֲרִי מְלַמְעָלָה יוֹצְאִים שְׂתֵי
רְצוּעוֹת, סוּד שֶׁל שְׂתֵי זְרוּעוֹת, מִיָּמִין וּמִשְׂמָאל.
וְאוֹת דָּל"ת אֲחֻזָּה בָּהֶן. לְבַסוּף יוֹרְדָת, וְנִתְפָּשְׁטוּ
שְׂתֵי הַיַּרְכֵּים לְמָטָה. כִּיּוֹן שֶׁהִיא אֲחֻזָּה לְמַעְלָה

כְּמוֹ שְׁצַרְיָה, יוֹרֶדֶת לְמַטָּה לְהִתְאַחֵד עִם עַמָּה.
 וְכַאֲשֶׁר הִיא מִתְאַחֶדֶת, נֶאֱחָזֶת בְּסוּף הַיְרִיכִים,
 וְסִימָן שֶׁל אֹת יו"ד בְּרִית קֹדֶשׁ עָלֶיהָ מְלַמֵּעֶלָה.
 אִזּוֹ הִיא אֲחוּזָה בְּיַחְוֹד אֶחָד.

יו"ד זֶהוּ סוּד הַבְּרִית, (וְעַל זֶה) כָּל מִי שֶׁשׁוֹמֵר בְּרִית
 זוֹ, הוּא נִשְׁמָר לְמַעְלָה, וְנִשְׁמָר לְמַטָּה. (מִנְּזוֹ
 לְנִזְוֹ?) מִפְּנֵחָם, מִשּׁוּם שֶׁהוּא קִנְיָא עַל בְּרִית זוֹ, נִצּוּל
 מִן הַדִּין הָעֲלִיּוֹן וּמִן הַדִּין שְׁלִמַטָּה, וּמִשּׁוּם זֶה
 נִרְשָׁמָה אֹת יו"ד זוֹ בְּתוֹכוֹ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב פִּינְחָם בֶּן
 אֶלְעָזָר בֶּן אֶחָרֹן הַכֹּהֵן וְגו'.

יו"ד זוֹ צַרְיָה שְׁלֵא תִפְרֹד כָּלֵל מִתּוֹךְ תְּפִלָּה שֶׁל
 יָהּ, שְׁלֵא תַעֲשֶׂה פְרוּד. וְכָל שְׂמִיחָה שְׁלָה הִיא
 בְּזוֹ הָאֹת יו"ד. יו"ד זוֹ הִיא בְּזֹכֵר, וְלֹא בְּנִקְבָה.
 הוּא צַדִּיק, וְהִיא צַדִּיק. וּמִשּׁוּם זֶה מִתְקַרְבֶּת אֶצְלָה,
 וּמִי שֶׁמֵרְחִיק אֹתוֹ מִמָּקוֹם זֶה, רָחוּק הוּא מִהֶעֱנָג
 שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא.

בְּזֹכֵר הוּא צַדִּיק, וְהִיא צַדִּיק בְּלִי אֹת יו"ד. הוּא
 אִישׁ, וְהִיא אִשָּׁה, בְּלִי יו"ד. וּמִשּׁוּם זֶה

שְׂמֵחָה (תְּשׁוּבָה) שְׁלָה לְהִתְקַרֵּב אֵלֶיהָ וּלְהִתְעַנֵּג עִמָּה.
 מִי שֶׁמֵּרַחֵק עֲנָג זֶה, יִרְחִיקוּ אוֹתוֹ מֵעֲנָג שֶׁל מַעְלָה.
 וְעַל זֶה פָּתוּב, (שְׁמוּאֵל-א ב) כִּי מִכְבָּדִי אֲכַבֵּד וְגו'.

בא וראה, פינחס עמד בפני דין תקיף של יצחק,
וסתם פרצה, בגלל זה השלים לגבי פינחס
סוד של יצחק. עמד בפני פרצה, שבתוב (תהלים קו)
ויעמד פינחס ויפלל. עמד בפרצה לפני דין של
יצחק כדי להגן על ישראל. (פינחס עמד בפני דין התקיף של
יצחק להגן עליהם על ישראל, שבתוב (תהלים קו) ויעמד פינחס ויפלל. מהו
ויעמד? שעמד בפרץ בפני דין של יצחק, בגלל זה השלים לפינחס סוד של יצחק).
 וְעַל זֶה כָּלוּל זֶה בְּזֶה בְּחֻשְׁבוֹן.

ואם תאמר, חשבון זה לא תלוי אלא בעינים
שלה, וכאן החשבון למעלה ביצחק - אלא
ודאי כך הוא, משום שיצחק תלוי ומשתמש (ונושד)
באותו מקום שהם עינים, ששם דנים דינים של
כל העולם, שחרי העינים שלה הם שבעים
בסאות, מקום דיני העולם, ונקראים סנהדרין.

ועל כן הכל אחד, משום שיצחק ואלו הולכים
באחד, והכל יפה.

פנחס זה יצחק, ועמד פנחס ורן דין, ומתלבש
בגבורה חזקה, שהוא שמאל. ומשום זה
זכה לימין. כאן נכלל שמאל בימין. השיב את
חמתי, מהו השיב את חמתי? אלא אלו הם
שלשה ממנים של הגיהנם: משחית, את, וחמה.
(אחד על שפיכות דמים, אחד על גלוי עריות, ואחד על עבודה זרה). משום
שראת אותו חמה שתיה מתפשט ונמשך מצדו של
יצחק, מה עשה? התלבש הוא ביצחק, ואחז
באותה חמה כמי ^(דף רלו ע"א) שאחזו בחברו והשיב
אותו לאחוריו.

ואז דן דין, ועשה דין. דן דין - שכל בועל ארמית
קנאים פוגעים בו. ועשה דין - שכתוב וידקר
את שניהם. ועל זה כתוב כאן, השיב את חמתי.
וכתוב שם (איכה ב) השיב אחר ימינו מפני אויב.
מה שם לאחוריו, כך גם כאן לאחוריו. ועל זה
אות יו"ד של פינחס כאן, יו"ד של יצחק. והכל

הוא מעל בני ישראל. שפאֵאֶשֶׁר רָאָה אוֹתוֹ חֲמָה,
רָאָה אוֹתוֹ שְׁהִיָּה יוֹרֵד עַל רְאִישֵׁיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

מָה רָאָה? רָאָה אוֹת מ', אוֹת זוֹ שְׁהִיָּתָה טָסָה
בְּרַקִיעַ, וְזֶהוּ סִימָן שֶׁל מְלֶאֶךְ הַמָּוֶת שְׁרוּצָה
לְהַבְנוֹת בָּאוֹת וָא"ו וְאוֹת ת'. מָה עָשָׂה פְּנִיחָם?
שְׁהִיָּה מִתְלַבֵּשׁ בִּיצְחָק, אִזּוּ נָטַל מ' הֵהיִא, וְחָטַף
אוֹתוֹ, וְחִבֵּר אוֹתָהּ עִמוֹ. בִּיּוֹן שְׁרָאָה מְלֶאֶךְ הַמָּוֶת
שֶׁפְּנִיחָם חָטַף לוֹ אוֹת מ' הֵהיִא עִמוֹ, מִיָּד שָׁב
לְאַחֲזָרָיו.

מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁפֶּאֶשֶׁר קִנֵּא פְּנִיחָם בְּלִבּוֹ,
הִתְלַבֵּשׁ בִּיצְחָק, וְהִתְעַלָּה לְהִיּוֹת בְּחֻשְׁבוֹן
מְאֵתִים וּשְׁמוֹנֶה, וְכֵן עוֹלָה שְׁמוֹ בְּמְאֵתִים וּשְׁמוֹנֶה,
וְכֵן עוֹלָה יִצְחָק. בִּיּוֹן שְׁרָאָה לְאוֹת מ' עָפָה
בְּרַקִיעַ, חָטַף אוֹתָהּ וְחִבֵּר אוֹתָהּ עִמוֹ, וְנִעְשָׂה מִיָּד
מְאֵתִים וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וַיִּקַּח רֶמֶח
בְּיָדוֹ.

מִשּׁוֹם שֶׁאוֹת מ' הִיָּתָה סִימָן רֵאשׁוֹן לְאָדָם
הֵרֵאשׁוֹן לְבְנוֹת מִן עַל הָעוֹלָם, מִשּׁוֹם

נְשֹׂאוֹת זֹו הִיָּתָה טָסָה עַל רֵאשֵׁי שָׁל אָדָם, בְּשַׁעָה
 שְׁכָתוֹב (בראשית ג) וַתִּקַּח מִפְּרִיּוֹ, מ' פְּרִיּוֹ. וְהָיוּ
 מַחְבוֹת אוֹתֵינוֹת ו"ת בְּזִמְנֵן שְׁכָתוֹב וַתֹּאכַל, וַתִּתֵּן,
 וַתִּפְקַחְנָה. אָז נִבְנָה מְנוֹת עַל הָעוֹלָם.

בְּנִחָם הָיָה נִרְאָה לֹו עֲכָשׁוֹ אוֹתָהּ אוֹת מ', עָף עַל
 רֵאשֵׁיהֶם שָׁל יִשְׂרָאֵל. וְאִיךְ רָאָה אוֹתוֹ?
 רָאָה צוֹרֵת אוֹת מ' פְּתוּחָה, מְלֵאָה דָם. כִּיּוֹן שְׁרָאָה
 אוֹתוֹ, אָמַר: זֶה וַדָּאֵי סִימָן שָׁל מְלֵאךְ הַמְּנוֹת. מִיָּד
 חָטַף אוֹתָהּ, הוֹפִיר עָלֶיהָ שֵׁם הַמְּפָרֵשׁ, וְהוֹרִיד
 לְאוֹתָהּ הָאוֹת אֲצֵלוֹ. וּמָה שְׁתֵּיָהּ בְּגִימְטְרִיאָ מְאֵתִים
 וּשְׁמוֹנָה, הַצְּטִרְף לְהִיּוֹת מְאֵתִים וְאַרְבַּעִים וּשְׁמוֹנָה.
 וְאִזּוּ נֵאמַר וַיִּקַּח רֹמַח בְּיָדוֹ. וְעַל זֶה כְּתוּב, מֵעַל בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי. שְׁקִנְיָ לְשֵׁם הַקְּדוֹשׁ,
 שְׁתֵּיּוֹ מַחְפְּרִים לֹו בְּרֵשׁוֹת אַחֲרָת. בְּתוֹכָם, מָהוּ
 בְּתוֹכָם? מְשׁוּם שְׁתֵּיָהּ הוֹלֵךְ וּכְאֵ בְּתוֹךְ בְּמָה
 הַמוֹנִים וּכְמָה חֲשׁוּבִים, וּמִסֵּר עֲצָמוֹ לְמִיתָה
 בִּינֵיהֶם. אֲבָל בְּתוֹכָם, בְּתוֹךְ מ', בְּתוֹךְ מ' הִיָּה
 אוֹתָהּ קִנְאָה שְׁקִנְיָ.

מַה טַּעַם אוֹת מ' ? מַשּׁוּם שֶׁהִיא סִימָן שֶׁל מוֹת,
 הִיא סִימָן שֶׁל מ' מַלְקוּיּוֹת. הִיא סִימָן שֶׁל
 ד' מִיתוֹת בֵּית דִּין. וּמַשּׁוּם עָלָה וַיֵּרֶד, וַיֵּרֶד וְעָלָה.
 עָלָה לְמ', וַיֵּרֶד לְד'. יֵרֵד מִד', שֶׁהֵם ד' רוּחוֹת
 שֶׁנִּפְרְדוּת מִתּוֹךְ זָכַר וּנְקֵבָה מִחַטָּמָאָה, וּבְגִלְגָּן ד'
 מִיתוֹת בֵּית דִּין. וּמַשּׁוּם עוֹלִים לְמ'. כְּלוּמַר, מ'
 סִימָנִים וּכְלִים שֶׁל מַלְאָךְ חַמּוּת. וְזֶה לָקַח פְּנִיחָם
 וְעָמַד בְּתוֹךְ מ', וְעַל זֶה נֶאֱמַר וְלֹא כִלִּיתִי אֶת
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָתִי.

וְכִי אֵיךְ הִשִּׁיב פְּנִיחָם אֶת חַמּוּתוֹ שֶׁל חֲקֹדֶשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, וְחָרִי כְּתוּב וַיִּהְיוּ חַמּוּתִים בַּמַּנְפָּחָה וְגו' ?
 אִם לֹא מֵת אֶחָד מֵהֶם, הִיִּיתִי אוֹמֵר הִשִּׁיב חַמּוּתִי,
 אֲבָל בִּיּוֹן שֶׁכָּל אֵלוֹ מֵתוּ, מָה חַטָּעַם הִשִּׁיב אֶת
 חַמּוּתִי וְלֹא כִלִּיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ?

אֵלֶּא וַדַּאי בְּרוּר חֲדָבָר: אוֹי לוֹ לְבֵן אָדָם שֶׁפּוֹנֵם
 וְרָעוּ! אוֹי לוֹ לְמִי שֶׁלֹּא שׁוֹמֵר וְרָעוּ כְּמוֹ
 שֶׁצָּרִיד! חַם וְשָׁלוֹם שֶׁאֵפְלוּ אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל מֵת,
 אֵלֶּא שֶׁבֵט שֶׁמְעוֹן, כַּאֲשֶׁר בָּאוּ אוֹתָם עֶרֶב רַב,

הִתְעַרְבוּ בְּנָשִׁים שֶׁל שֹׁכֵט שִׁמְעוֹן לְאַחַר שֶׁהִתְגַּדְּרוּ,
וְהוֹלִידוּ בָנִים - מִמֶּה מֵתוּ בְּעֵגֶל, וּמִמֶּה מֵתוּ
בַּמִּנְפֶּה, וְאַחֲרֵים מֵתוּ כָּאֵן, אֵלּוּ שֶׁנִּשְׁאַרוּ. זֶהוּ
שֶׁכְּתוּב וַיְהִיו הַמֵּתִים בַּמִּנְפֶּה. אֲשֶׁר מֵתוּ לֹא
כְּתוּב, אֲלָא הַמֵּתִים, מֵתִים שֶׁכָּבַד הָיוּ.

וּמִשּׁוּם שֶׁנִּשְׁמְרוּ יִשְׂרָאֵל וְכָל אוֹתָם זָרַע קְדוֹשׁ,
נִמְנוּ כֻּלָּם, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא חָסַר אֶפְלוֹ אֶחָד
מֵהֶם. וְעַל זֶה כְּתוּב וְלֹא כִלִּיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
מִכָּלֵל שֶׁאַחֲרֵים כָּלוּ. וְכֵן מֶה שֶׁנֶּאֱמַר הָשִׁיב אֶת
חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָשִׁיב,
אֲבָל מֵעַל אַחֲרֵים שֶׁהָיוּ עָרַב רַב לֹא הָשִׁיב. וְעַל
זֶה כְּתוּב הִפְסוּק וְאָמַר מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמִשּׁוּם
זֶה נִמְנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמִקְדָּם, וְחִבֵּר אוֹתָם תְּקַדּוֹשׁ
כְּרוֹךְ הוּא עִמּוֹ.

כְּדִגְמַת זֶה בְּמַעֲשֵׂה הָעֵגֶל, שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת לז) וַיִּפֹּל
מִן הָעַם וְגו'. כָּל אֵלּוּ מֵעָרַב רַב הָיוּ.
וְלִהְרֵאוֹת שֶׁלֹּא הָיוּ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מֶה כְּתוּב אַחַר

בְּדָ? (שמות לה) וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

(דף רלו ע"ב)

קָחוּ מֵאֲתָכֶם תְּרוּמָה (שמות לה). בֹּא וּרְאֵה,
 בְּרֵאשׁוֹנָה כְּתוּב (שמות כה) מֵאֵת כָּל אִישׁ
 אֲשֶׁר יִדְבְּנֵנו לְבוֹ. הַכֹּל בְּכֹלָל. כִּיּוֹן שְׂאֵלוֹ הָעֶרֶב רַב
 עָשׂוּ זֹאת וּמָתוּ מֵהֶם אוֹתָם שְׂמֵתוּ, רָצָה הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְהַתְּפִיִּים עִמָּהֶם עִם יִשְׂרָאֵל. אָמַר לָהֶם:
 הִתְחַבְּרוּ בְּלָכֶם לְצַד אַחֵר. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שמות לה)
 וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - לְבָדָם.
 אָמַר לָהֶם: בְּנֵי, בְּכֶם אֲנִי רוֹצֵה לְשַׁכֵּן, עִמָּכֶם
 תִּתְּיָה תְדִירָה שְׁלִי.

וְעַל זֶה, (שם כה) קָחוּ מֵאֲתָכֶם תְּרוּמָה. מֵאֲתָכֶם,
 וְלֹא מֵאַחֲרִים. לֹא רוֹצֵה שְׂתִתְּיָה שְׂתִפּוֹת
 לְאַחֲרִים עַמִּי, וְלֹא עִמָּכֶם, וּמִשׁוֹם זֶה כָּלֶם נִבְרָתוֹ.
 אַף כֹּאן תְּרֵי הֵם מֵאֵלוֹ שָׂרֵשׁ הָרַע הָיוּ, וַיְהִיו
 הַמִּתִּים. הַמִּתִּים - וְדֹאֵי מִתִּים, וְלֹא מִיִּשְׂרָאֵל.
 וּמִשׁוֹם זֶה מָנָה אוֹתָם, שְׂנֵאֲמַר שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל, תְּרִימוּ רֹאשֵׁיהֶם.

אמר רבי אלעזר, אבא, כמה נכון הוא, אם לא
 מצאתי חולקים על זה. אמר לו, בני אמר.
 אמר לו, ויהרי פתוב (במדבר כה) ויצמד ישראל לבעל
 פעור, ולמדנו שהתחברו ישראל עמו. כצמיד זה
 שמתחבר באדם בקשיותו, כך התחברו ישראל
 לבעל פעור. אמר לו, אלעזר, כך הוא - ויצמד
 ישראל לבעל פעור. אלא אני לא אמרתי שנבטחו
 ישראל מאותו חוב, אלא שנבטחו ממנות, שלא
 שרה עליהם מות.

אמר לו, ויהרי פתוב (במדבר כה) קח את כל ראשי
 העם והוקע אותם. אמר לו, ראשי העם
 ודאי, ולא ראשי בני ישראל. ומן העם יש לנו
 ללמד. פתוב פאן העם, וכתוב שם (שמות לב) וירא
 העם. ויקהל העם. (שם) ויפל מן העם. אבל בא
 וראה, ויצמד ישראל לבעל פעור, ולא עבדו לו.
 אבל מסוף הפסוק מוכח, שפתוב ויאכל העם
 וישתחוו, ולא כתוב ויאכל וישתחו ישראל. אלא
 העם, כיון שפתוב ויצמד ישראל, מהו ויאכל

הָעָם? אֵלֶּא אֹתוֹ יָרַע רַע הָיוּ חוֹבָה לְיִשְׂרָאֵל. (דף רלח)

(ע"א)

מֶהוּ שְׂפָתוֹב (במדבר כה) וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר?
 בֵּא וּרְאֵה, וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל בְּבַעַל פְּעוֹר לֹא
 כְּתוֹב, אֵלֶּא לְבַעַל פְּעוֹר. קְשׁוּמִים וְתַקְף נָתַנוּ
 לְבַעַל פְּעוֹר בְּלִי רַעַת, מִשׁוֹם שְׁעֵבֹדֶת פְּעוֹר הוּא
 לְפָרַע עֲצָמוֹ וּלְהוֹצִיא לְפָנָיו צוֹאָה רוֹתַחַת. וְאוֹתָהּ
 עֲבוֹדָה מוֹעִילָה לוֹ וּמִתְחַזֵּק מִמֶּנָּה. וַיִּשְׂרָאֵל, בִּיּוֹן
 שָׂרָאוֹ זֹאת, חָשְׁבוּ שְׁזָה זְלוּזָה הוּא וְקִלְקוּל
 שְׁלָה, שְׁחָרִי בְּעֲבוֹדָה זָרָה כְּתוֹב, (ישעיה ל) צֵא תֹאמַר
 לוֹ. וְהֵם בְּגִלְלַת הַזְּלוּזָה שָׁל הָעֲבוֹדָה זָרָה פָּרְעוּ
 עֲצָמָם בְּלִי יְדִיעָה, וְעַל זֶה כָּפַר פִּנְחָס וּבִטַּל
 הַמִּנְפֶּה, שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּכְפַּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

רַעֲיָא מְהִימָנָא (רוּעָה הַנֶּאֱמָר).

אֲמַר הַרוּעָה הַנֶּאֱמָן, הִשִּׁיב אֶת חֲמָתִי. מֶהוּ הַשִּׁיב
 אֶת חֲמָתִי? אֵלֶּא שְׁלֵשָׁה מְמִנִּים שָׁל הַגִּיחָנָם:
 אֶחָד עַל שְׂפִיכוֹת דָּמִים, וְאֶחָד עַל גְּלוּי עֲרִיזוֹת,
 וְאֶחָד עַל עֲבוֹדָה זָרָה. וְהֵם: מִשְׁחִית, אַף, וְחֲמָה.

הוא (ראה שיהו"ה) (חמה שהיה) עף בעולם. אמר השיב את
 חמתי מעל בני ישראל, ולא אמר מעל העם, שהם
 ערב רב, שנאמר ויפל מן העם ביום ההוא
 בשלשת אלפי איש, שפך בארנו ושאלו למנורה
 הקדושה (עד כאן).

ומה כתוב? קחו מאתכם תרומה לה, ולא מערב
 רב. שלא נקראים קהלה וחבור עד שעבר
 מהם ערב רב. בכיכול בזמן שמתערבים ביניהם,
 באלו לא היו גוי אחד. ומשום זה קחו מאתכם
 תרומה, ולא משתפות אחרת, שאיני רוצה לשתף
 אחרים ביני וביניכם.

ולא עוד, אלא פאשר ערב רב הם מערבים
 בישראל, מה כתוב? (איכה א) היו צריקה
 לראש. וישראל, אחר שעוברים מהם אלו, מה
 כתוב? שאנו את ראש כל עדת בני ישראל. ולא
 עוד, אלא שאמר הקדוש ברוך הוא, אני רוצה
 לדור עמכם. זהו שכתוב (שמות כה) ועשו לי מקדש
 ושכנתי בתוכם.

וְלֹא עוֹד, אֵלָּא כַּאֲשֶׁר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹת, עָלִיָּהֶם
 נֹאמֵר, מִי מְעַכֵּב? שְׂאוֹר שְׁבַעֲסָה. וְהִרִי
 בְּאֵרוֹתָיו בְּעָלֵי הַמִּשְׁנָה, בְּזִמְנֵי שְׁעָרֵי רַב הֵם רְאִשִׁים
 עַל יִשְׂרָאֵל, כְּבִיכּוֹל כְּאֵלוֹ (מַעֲבִירִים שְׁלֹמֹן שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא) עוֹשִׂים שְׁלֹמֹן בְּהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְנִכְנָסִים
 בְּמִשְׁפְּטֵי כּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת. וּמִשׁוֹם זֶה צוֹעֲקִים
 וְאוֹמְרִים, (ישעיה כו) ה' אֱלֹהֵינוּ בְּעָלוֹנוּ אֲדָנִים וּזְלַתָּךְ.

דָּבָר אַחֵר, פִּינְחָס וְכוּ'. קוּם הַמְּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה
 וּפְתַח בְּדַבָּרִים לְפָנָי הַשְּׂכִינָה. קָם הַמְּנוֹרָה
 הַקְּדוֹשָׁה וְאָמַר, בְּחִפּוֹר הַקְּדָמוֹן נֹאמַר כָּךְ. בֹּא
 וּרְאֵה, פִּינְחָס עֹמֵד לְפָנָי תְּדִין חֲתָקוֹף שֶׁל יִצְחָק,
 וְעֹמֵד לְפָנָי פְּרָצָה, שְׂכָתוֹב (תהלים קו) וַיַּעֲמֵד פִּינְחָס
 וַיִּפְלַל וַתַּעֲצֵר הַמַּגִּפָּה, כִּדִּי לְחַגֵּן עָלֵיהֶם שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל, וּמִשׁוֹם זֶה כְּלוּלִים זֶה וְזֶה בְּחֻשְׁבוֹן, פִּינְחָס
 בְּחֻשְׁבוֹן יִצְחָק, וְכֹאן צָרִיךְ לְחַדֵּשׁ דְּבָרִים.

פְּתַח וְאָמַר, אֵלֶיָּהוּ אֶהוּבוּ שֶׁל הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן רָאָה
 מ' מִן מִוֹת, עָף בְּאֹוִיר, חֲטָף אוֹתָהּ וְשִׁתַּף
 אוֹתָהּ עִם ר"ת, שֶׁהוּא יִצְחָק, וְהוּא בְּחֻשְׁבוֹן פִּינְחָס,

וּנְשָׁלַם עַל יַדָּהּ לְרַמ"ח. אַחַר כֵּן רָאָה אוֹת ו' מִן
מִן"ת, עָף בְּרָקִיעַ וְחָטַף אוֹתָהּ, וְשָׂם אוֹתָהּ בְּרַמ"ח,
וּנְשָׁלַם לְרַמ"ח. וְהוּוּ שְׁכַתוֹב וַיִּקַּח רֵמַח בְּיָדוֹ.

וְהוּוּא, בְּמַה יָכוֹל לְחַטֵּף שְׁתֵּי אוֹתֵינוֹת אֵלָיו? בְּשֵׁתֵי
רוּחוֹת שֶׁנִּשְׁמְרוּ (שְׁהֵם פִּתְרוּ) לְמַעַלָּה,
שֶׁהִשְׁתַּתְּפוּ בְּפִינְחָם. פְּנִי"ח"ם. בְּשֵׁנֵי פָנִים אֵלָיו
חָם עַל יִשְׂרָאֵל שְׁלֹא נֶאֱבְדוּ, בְּכַח שֶׁל שְׁנֵיהֶם,
וַיִּדְקַר אֶת שְׁנֵיהֶם, בְּשֵׁתֵי אוֹתֵינוֹת - מ"ו. וְזֵהוּ
שֶׁנֶּאֱמַר בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאוֹתֵי בְּתוֹכָם.

וּמִדּוּעַ הִשְׁתַּתַּף בְּיִצְחָק? מִשּׁוֹם שֶׁיִצְחָק מָסַר
עֲצָמוֹ לְמִיתָה, וּמִשּׁוֹם זֶה שִׁתַּף אֶת יִצְחָק
לְהִיוֹת לוֹ לְעוֹר. שֶׁמִּצַּד שֶׁל שְׁנֵי עַפְרַי הָאֵילִים
הִשְׁתַּתְּפוּ בּוֹ אֲבָרָהָם וַיַּעֲקֹב, שֶׁאֲבָרָהָם שִׁדְרָנְתוֹ
חָסַד הִשְׁתַּתַּף בְּח"ם שֶׁל פְּנִי"ח"ם. וַיַּעֲקֹב שֶׁהוּוּא פְּנִי"
א"ל (וַיַּעֲקֹב הוּוּא פְּנִי" שֶׁל פִּינְחָם). שֶׁפְּנִי"ח"ם, מִשּׁוֹם שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ
כִּי אֲשֶׁר עָבַר אֶת פְּנוּאֵל (שֵׁם הַמָּקוֹם פְּנִי"), פְּנִי"
א"ל. וּמִשּׁוֹם שֶׁכִּי אֲשֶׁר הָעוֹלָם הוּוּא בְּצַעַר וַיֵּשׁ צַדִּיק
בְּעוֹלָם הַמְּקִנָּא עַל הַבְּרִית, הָאֲבוֹת מִשְׁתַּתְּפִים

עמו, ובגללם אמר משה בצערם של ישראל, (שמות לב) זכר לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך. ובש לש אותיות יה"ו מאליהו זכה לאות ה' מן הנביא, וזהו אליהו, ה' נביא (וזה סוד אל יהוה נביא), ונשלם בו יהו"ה.

אות י' שזכה בה פנחס משום שקנא על הברית - זכה לברית. ושתי יודי"ן הן, י' עליונה מן יהו"ה, שפרת בה לאברהם בין עשר אצבעות ידיו. יו"ד קמנה היא מן אדני, שפרת בה בין עשר אצבעות רגליו, והיא אות קדושה שמתעפרת ברשם העליון.

וזה רשום תמיד לעולמים, והיא אות השבת, אות התפלין, אות של ימים טובים, אות שם שדי שרשום (דברים יא) על מזוזות ביתך ובשעריך, להיות בה רשומים ישראל ברצועות, בברית שלהם, שהם בני המלכה, בני התיכל של המלך הקדוש. ובתורה הם רשומים באות י' עליונה שהם בני

הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרוּחוֹ. וְכֵן נֹאמֵר (דברים יא)
בְּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם.

וְאוֹת י' שֶׁל שְׂדֵי הַיָּד הַיְחִידָה שֶׁל שְׁלֹשָׁתָה עַל
צְוָארוֹ שֶׁל שֵׁד יֵצֵר הָרַע שְׁלֵא יִזְיֵק לוֹ לְבַן
אָדָם. שְׁעָלְיוֹ אָמַר דָּוִד, (תהלים כב) הַצִּילָה מִחֶרֶב
נַפְשִׁי מִיַּד כָּל־יְחִידָתִי. הוּא נְחָשׁ, הוּא כָּל־ב, הוּא
אֲרִיָּה. שְׁעָלְיוֹ אָמַר דָּוִד, (שם י) יֵאָרֵב בְּמִסְתָּר כְּאֲרִיָּה
בְּסִכָּה. וְהִתְנַבֵּא קָרָא לוֹ דָּב. וְהוּ שְׁכָתוּב (איכה ג) דָּב
אֲרֵב הוּא לִי אֲרִי בְּמִסְתָּרִים. (תהלים מט) נִמְשָׁל
בְּבִהְמוֹת. נִמְשָׁל לְכָל חַיּוֹת מְמֵאוֹת, שְׁהֵן דוֹרְסוֹת.
נִמְשָׁל לְכָל אָדָם כְּפִי חוֹבוֹתָיו, וְהָרִי נִתְּפָאֵר.

וְזֶהוּ כָּל־וְנְחָשׁ וְחִמּוֹר נוֹעֵר, שְׁמֵרְכִיבִים עָלָיו
נֶפֶשׁ. וּמִיַּד שְׁנוֹדָע זֶה שְׁרוּכֵב עָלָיו שֶׁהוּא
הַחוּטָא, עָלָיו כְּתוּב (בראשית מט) וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ אַחֲזָר.
וְסוּד הַדְּבָר - (דברים כב) כִּי יִפֹּל הַנֶּפֶל מִמֶּנּוּ. וּמִשׁוּם
זֶה אָמַר אִיּוֹב, (אביו יב) לֹא נִפֹּל אֲנֹכִי מִכֶּם. וְצִדִּיק
שְׁרוּכֵב עָלָיו, קוֹשֵׁר אוֹתוֹ בְּקִשְׁיָרָה שֶׁל רְצוּעוֹת
הַתְּפִלִּין. אוֹת תְּפִלִּין שֶׁהִיא אוֹת יו"ד שֶׁל שְׂדֵי,

טבעת על צוארו. ש' של התפלין היא שלשלת על
צוארו.

ובו רכב אליהו ועלה השמימה. זהו שפתוב
(מלכים ב ב) ויעל אליהו בסערה השמים. ובו
(איוב לח) ויען יהו"ה את איוב מן הסערה. ומשום זה
בארותו חכמי המשנה עליו, איזהו גבור? הכובש
את יצרו. ויש מי שנהפך לו לחמור, שאינו
מצטער רוכבו. ואלו הם המשפילים בקל וחמר.
ומשום זה נאמר באברהם, (בראשית כב) ויחבש את
חמרו. ובגלו נאמר על המשיתה, (זכריה ט) עני ורכב
על חמור.

ומשום זה י' מן שד"י, שהיא חליה של
השלשלת, ממנה (מפחדים) מפזרים כל
שדים ומזיקים, ומיד שרואים אותו במזוזות של
הפתחים, בורחים, שפה נאמר (תהלים קמט) לאסר
מלביהם בזקים ונכבדיהם בכבלי ברזל. כל שפן
באשר רואים אותו באות של תפלין שעל תורוע,
ורשומים פה באות ברית בבשרם, (במדבר א) ותור

הַקָּרֵב יוֹמֵת. אִין זָר אֵלָא יִצָר הָרַע, שְׂדוּמָה לְכָל
חַיֵּי וְעוֹפוֹת דְּוִרְסִים.

וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר, (איו"ד ד) זָכַר נָא מִי הוּא נְקִי אָבִיר
- זֶה פְּנִיחָם שְׂקִנְיָא עַל הַבְּרִית, וְנִרְשָׁם כּוּ
שְׂהוּא בְּנָם שֶׁל הַמְּלָךְ וְהַמְּלִכָּה. קִנְיָא בְּמַחְשָׁבָה,
וְזָכָה לָאוֹת י' מִן יְהוָה"ה. וְקִנְיָא בְּמַעֲשָׂיו, וְזָכָה לָאוֹת
י' מִן אֲדָנֵי. וְזוֹהֵי חֲכָמָה בְּרֵאשִׁי, וְחֲכָמָה בְּסוֹף.
וּמִשּׁוּם שְׂאָדָם הִרְאִישׁוֹן הָיָה רְשׁוּם בְּשִׁנְיָהֶם,
בְּאַרוּחֵי חֲכָמִים שְׂהוּא רֵאשׁוֹן לְמַחְשָׁבָה וְאַחֲרוֹן
לְמַעֲשָׂה. תוֹךְ בְּרֵי שְׂאָמַר דְּבָרִים אֱלוֹ, נִכְסָה מֵהֶם.
אָמַר ^(דף רלח ע"ב) רַבִּי אֶלְעָזָר (לְחַבְרִיו), אֲשֶׁרִי חֵלְקֵנוּ
שְׂזֻכֵּינוּ לְשִׁמְעַ דְּבָרִים מִבְּנֵי הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן.

וּבְחִבּוּר הַקְּדָמוֹן. לָכֵן אָמַר. בְּשִׁבּוּעָה עָלֶיךָ, אִם
הוּא בְּרֵצוֹנְךָ וְאִם לֹא - אָמַר רַבִּי פְּנִיחָם
כֵּן יֵאִיר. אוֹתוֹ הֵצִיל הִכָּה בְּעֵינָיו שֶׁל רַבִּי אַבְבָּא. וְכִי
לֹא הָיָה יוֹדֵעַ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אִם הָיָה בְּרֵצוֹנוֹ
אִם לֹא? אָמַר לוֹ, אִם לוֹ גְּלוּי - הָאִם גְּלוּי
לְאַחֲרִים? וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר לָכֵן אָמַר.

וְעוֹד נֹאמֵר בַּחֲבוּר הַקְדָּמוֹן, (תהלים ט) מִכֶּתֶם לְדוֹד
 - סִימָן שֶׁהָרְאוּ לוֹ לְדוֹד כִּי אֲשֶׁר שָׁלַח לְיוֹאָב
 לְאֵרֶם גִּהְרִים וְלְאֵרֶם צוֹכָה לַעֲשׂוֹת בָּהֶם קָרָב.
 אָמַר הָרוּעָה הַנְּאֻמָּן, שׁוֹשֵׁן עֲדוּת - זוֹ עֲדוּת שֶׁל
 הַשְּׂכִינָה, שֶׁהִיא שׁוֹשֵׁן עֲדוּת. שֶׁהִיא עֲדוּת שֶׁעוֹמְדָת
 עֲלֵינוּ וּמְעִידָה עֲלֵינוּ לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ, וּמְדַרְגָּת
 עֲלִיוֹנוֹת קְדוֹשׁוֹת עִמָּה, וְסִיּוּעַ קְדוֹשׁ לְשִׁבְתָּ.

אָמַר הָרוּעָה הַנְּאֻמָּן, שׁוֹשֵׁן עֲדוּת - שֶׁהֵם מְעִידִים
 עַל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם אֵיבָרִים, וְהִיא נִשְׁמָה
 עֲלֵיהֶם, וְהִיא סִיּוּעַ מִשָּׁמַיִם, שֶׁנֹּאמֵר בָּהּ (מלכים א-ח)
 וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. הִיא סִיּוּעַ קְדוֹשׁ (וּמְמַנָּה
 תְּלוּי), שֶׁנֹּאמֵר עֲלֶיהָ, תִּנְיָא הַמְּסִיעֵת לָךְ.

אֵיתָן מוֹשֶׁבֶד וְשִׁים בַּסֵּלַע קִנְדָּ (במדבר כד). אֵיתָן"ן -
 תִּנְיָ"א. שָׁם הֵקֵן שֶׁל הַנֶּשֶׁר הָעֲלִיּוֹן, וְהִיא
 הַשְּׂכִינָה, וְעֲלֶיהָ נֹאמֵר (דברים לב) כִּי אֲשֶׁר יַעִיר קִנּוּ עַל
 גּוֹזְלָיו יִרְחַף, שֶׁהֵם שׁוֹנֵי הַלְכוּת וּמְשֻׁנִּיּוֹת. וְכָל
 דְּבוּר וְדְבוּר שִׁיּוּצָא מִפִּיו שֶׁל זֶה הַתִּנְיָ"א, שֶׁמוֹצֵיא
 אוֹתוֹ לְשֵׁם הַשֵּׁם - בֵּין בְּתוֹרָה, בֵּין בְּתַפְּלָה, בֵּין

בְּבִרְכָה, בֵּין כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה - מַה כָּתוּב בּוֹ?
 יִפְרֹשׁ כְּנַפָּיו, אֹתוֹ הַנֶּשֶׁר, שֶׁהוּא דְבוּר שָׁבוֹ יְהוָה.

יִקְחֵהוּ יִשְׂאֵהוּ עַל אֲבָרְתּוֹ. מַהוּ עַל אֲבָרְתּוֹ? עַל
 אֹתוֹ אֵיבָר שֶׁל בֶּן הָאָדָם (שֶׁל אֹתוֹ נֶשֶׁר) שָׁבוֹ
 מִצְוָה יְהוָה, וְנִקְרָא אֵיבָר שֶׁל הַשְּׂכִינָה. וּמִשּׁוֹם זֶה
 נֹאמֵר יִשְׂאֵהוּ עַל אֲבָרְתּוֹ. יִשְׂאֵהוּ, כְּמוֹ (כַּמְדָּבָר ו) יִשְׂאֵהוּ
 יְהוָה פָּנָיו אֵלָיָהּ.

וּמַהוּ שְׂפָתוֹב וְשִׁים בְּסֵלַע קִנְדָּ? אֵלָּא אָמַר דָּוִד
 עָלָיו, (שְׁמוּאֵל-ב כב) ה' סֵלְעִי וּמִצְדָּתִי. כִּי גַם
 הַשּׁוֹנֶה הִלָּכָה שָׁבוֹ הִלָּכָה תִּקְיָפָה בְּסֵלַע, שְׂאִין
 פְּטִישׁ יָכוֹל לְפּוֹצֵץ אֹתָהּ בְּכָל קִשְׁיוֹת שְׂבָעוֹלָם.
 בָּזָה הוּא מְקַנֵּן הַנֶּשֶׁר, וְכָל הַתַּנְּאִים נִקְרָאִים קְנִים
 שְׂלָה. וּמִשּׁוֹם זֶה נֹאמֵר, (דְּבָרִים כב) כִּי יִקְרָא קִנְ צַפּוֹר
 לְפָנָיָהּ, בְּדָרָךְ מִקְרָה, פֶּעַם אַחַת, כְּאֹרֶחַ וְאַכְסֵנָאִי
 שְׂמוֹדֵמֵן לְפִי שְׂעָה לְבֵית מְלוֹנּוֹ.

וַיֵּשׁ שֵׁתָם בְּלִמּוֹד שְׂלָתָם נִעֲשִׂים דִּירָה לַשְּׂכִינָה.
 זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שְׁמוֹת לא) וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
 הַשְּׂפָת וְגו', לְדַרְתָּם. לְדַרְתָּם חִסָּר, לְשׁוֹן דִּירָה. וַיֵּשׁ

בַּעֲלֵי מִשְׁנֵה שְׁתוּרְתָם אֲמִנּוּתָם, שְׁלֹא זֹזָה הַשְּׂכִינָה
 מֵהֶם כָּל יְמֵיהֶם. אֲבָל עַל אֵלּוּ נֵאמַר, כִּי יִקְרָא קוֹן
 צְפוּר לְפָנָיו. בָּהֶם הַשְּׂכִינָה נִמְצְאָת בְּדַרְדְּרָה מְקַרְתָּ.
 פְּעָמִים שְׁשׂוּרָה עֲלֵיהֶם וְנִמְצְאָת עִמָּהֶם, וּפְעָמִים
 לֹא נִמְצְאָת עִמָּהֶם.

וְסוּד הַדְּבָר - פְּעָמִים שֶׁנִּמְצְאָת עִמָּהֶם, נֵאמַר
 עֲלֵיהֶם לֹא תִקַּח הָאֵם. וּפְעָמִים שְׁלֹא
 נִמְצְאָת עִמָּהֶם - שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם. אֲפֹרְחִים
 - אֵלּוּ בַּעֲלֵי מִשְׁנֵה. אוּ בִינָיִם - אֵלּוּ בַּעֲלֵי מְקַרְא.
 וּבֵאלוּ שְׁלֹא קוֹבְעִים אֶת לְמוּדָם - שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת
 הָאֵם. אֲבָל בֵּאלוּ שְׁקוֹבְעִים לְמוּדָם - לֹא תִקַּח
 הָאֵם עַל הַפְּנִים. וַיֵּשׁ בַּעֲלֵי הַלְכוּת שְׂדוּמִים
 לְבוֹכָבִים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (דניאל יב) וּמְצַדִּיקוּ תְּרַבִּים
 בְּבוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד. לֹא כְּבוֹכָבִים שֶׁנֵּאמַר בָּהֶם
 (ישעיה לד) וְכָל צְבָאָם יְבוּל, אֲלֵא כְּאוֹתָם כּוֹכָבִים שֶׁל
 הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהֵם לְעוֹלָם וָעֶד קִינִים תְּדִיר.

וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם (בראשית א). אַחַר
 שֶׁהִשְׁלִימוּ אֶת עֲבוֹדָתָם כָּל אִמּוֹן וְאִמּוֹן,

אמר להם הקדוש ברוך הוא: מעשה אַמְנוֹת אַחַד
יש לי לעשות שיהיה שתף לבלנו. התחברו כלכם
באחד לעשות בו כל אחד ואחד מחלקו, ואני
אשתתף עמם לתת לו מחלקי. וזהו שנאמר
נעשה אדם בצלמנו כדמותנו. ובארוהו חכמים,
שאיין אדם אלא ישראל. וזהו שכתוב (יחזקאל לד)
ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם. אתם אדם,
ולא עובדי כוכבים מזלות. ומשום זה (תהלים קמט)
ישמח ישראל בעשיו.

אמר המנורה הקדושה, ודאי אותו תנא שנעלם
בפלע של הנחש אמר זאת, שכתוב בו
איתן מושבך ושים בפלע קנף. ששלשה אבות
נקראו איתנים, והרביעי - איתן מושבך. שבו
מתישבת ההלכה, שנאמר בה הלכה למשה
מסיני. שהוא מתפשט על ששים רבוא של
ישראל ומאיר להם בתורה בפשמש (לירח)
שמתכסה בלילה ומאיר לכל כוכבים ומזלות.
ואין לילה אלא גלות, והיא (ישעיה כא) שימר מה
בלילה שימר מה בלילה. ומתגלה ביום, שנאמר

(בראשית מד) הפקר אור. הפקר של אנדרהם, שנאמר
 בו (שמות מז) ונקר וראיתם את כבוד ה'. (רות ג)
 חי ה' שכני עד הפקר.

בתוך כך אותו הרועה הנאמן יצא מאותו סלע
 ואמר, המנורה הקדושה, מה מועיל לי
 להסתתר מפניך, שחרי לא השארתי מקום שלא
 נכנסתי להסתתר ממך ולא מצאתי. אם כן, אין
 לי להסתפסות ממך.

אמר לו המנורה הקדושה, לאחר שאמר נעשה
 אדם בצלמנו בדמותנו, מהו שאמר לבסוף,
 ויברא אלהים את האדם בצלמו? אמר לו, מה
 שביארו על זה בעלי המשנה, שמהם אמרו יברא,
 ומהם אמרו לא יברא - הקדוש ברוך הוא ברא
 אותו, שכתוב ויברא אלהים את האדם בצלמו.
 אמר לו, אם כן (דף רלט ע"א) הוא, לא נתן חלק בו אף
 אחד מהם, ולא נעשה בצורה שלהם, אלא בצורת
 המלה, בצלמו בדמותו, שהוא צלם דמות תבניתו.
 אמר, כך משמע מהכתוב.

אמר, הם ושלום! אלא אני אמרתי לך, שנברא
 בכל והשליטו על הכל. ואם היה נותן כל
 אחד בו חלקו בזמן שתיה פועם עליו, כל אחד
 היה נוטל חלקו ממנו, (ישעיה ב) כי במה נחשב הוא.

אלא הקדוש ברוך הוא ברא אותו (כל אחד ואחד)
 בצורתו, זו המלכות הקדושה שהיא
 תמונת כל, שבה הסתכל הקדוש ברוך הוא וברא
 את העולם וכל הבריות שברא בעולם, וכלל בה
 עליונים ותחתונים בלי פרוד כלל, וכלל בה עשר
 ספירות וכל שמות וכנויים ותויות. ותעליון על
 הכל, שהוא אדון על הכל, ואין אלוה חוץ ממנו,
 ואין נמצא בעליונים ותחתונים פחות ממנו. משום
 שהוא קשר של כלם, שלמות של כלם, לקים בו
 (תהלים קג) ומלכותו בכל משלה. ומשום שלא נמצא
 עליון על הכל בעליונים ותחתונים פחות ממנו,
 אפלו באחד מהם, נקראת אמונת ישראל. ומצדו
 של העליון על הכל נאמר בה (דברים ד) כי לא
 ראיתם כל תמונה. אבל מצד של שאר הבריות
 נאמר בה (במדבר יב) ותמונת ה' יביט.

בַּא הַמְנוּרָה הַקְדוּשָׁה וְשָׂאָר הַחֲבָרִים, וְהִשְׁתַּטַּחְו
 לְפָנָיו וְאָמְרוּ, וַדַּאי עָתָה אֵין מִי שְׁיָכוֹל לְקַחַת
 מִמֶּנּוּ חֶלְקוֹ, שְׁלֹא נָתַן בּוֹ חֶלְקוֹ אַחַד בְּעוֹלָם אֱלֹא
 בּוֹרֵא הָעוֹלָם, עֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל, וּבּוֹ תְלוּי עֲנִשׁוֹ אוֹ
 שְׂכָרוֹ, וְלֹא בְמִלְאָד וְשָׂרָף וְלֹא בְשׁוּם בְּרִיָּה בְּעוֹלָם.
 וּמִשׁוּם זֶה בְּאֵרוֹ תְּכַמֵּי הַמְשֻׁנָּה, הַמְשַׁתַּף שֵׁם שָׁמַיִם
 וְדָבָר אַחֵר, נִיעָקֵר מִן הָעוֹלָם. מִיָּד שִׁשְׁמַע דְּבָרִים
 אֵלוֹ שְׂאֵמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן הַמְנוּרָה הַקְדוּשָׁה, שְׁמַח
 הַרוּעָה הַנְּאֻמָּן. (שְׂאֵמֵר הַרוּעָה הַנְּאֻמָּן, שְׁמַח הַמְנוּרָה הַקְדוּשָׁה) וְכֹל
 הַחֲבָרִים בִּרְכוּ אוֹתוֹ וְאָמְרוּ, רוּעָה נְאֻמָּן, אִם לֹא
 הָיָה בָּא אָדָם בְּעוֹלָם אֱלֹא לְשִׁמְעַ עַז - דִּי.

אֲשֶׁרִיּו מִי שְׁמַשְׁתַּדֵּל בְּגִלּוֹת הָאֲחֵרוֹנָה לְדַעַת
 הַשְּׂכִינָה, לְכַבֵּד אוֹתָהּ בְּכֹל הַמְצֻוֹת
 וְלִסְבֹּל בְּגִלְלָהּ בְּפִמָּה צָרוֹת, כְּמוֹ שְׂנֵאֵמֵר, הַשְּׂכָר
 עֲבוּר שְׁמַחַת חֶתָן וְכֹלָהּ הוּא הַדְּחָק. וַיִּשְׁכַּב בְּמִקּוֹם
 תְּהוּא (בראשית כח) - אִם יֵשׁ כ"ב אוֹתִיּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה,
 הַשְּׂכִינָה שׁוֹכֶבֶת עִמּוֹ.

מהו י"ש? חכמה מאין. שבמקום שהשכינה
העליונה שם, חכמה שם. ובגללה נאמר,
(משלי ח) להנחיל אהבי יש. וזהו (שמות כ) ועשה חסד
לאֱלֹפִים לְאַהֲבֵי - מצד של אהבת חסד. ויש -
שהיא חכמה - לימין. שפך בארוהו, הרוצה
להחכים - ידרים. ומשום זה נאמר להנחיל אהבי
יש.

בא וראה, בסודות הסתומים, בסודות של הקדוש
ברוך הוא, אותה מדה שמשתדלים בה
וזוכרים אותה, עליה נאמר, במדה שאדם מודד,
בה מודדים לו. ושבעים פנים לתורה, וזהו שנאמר
(שם) בכל המקום אשר אזכיר את שמי. תזכיר את
שמי צריך להיות! אלא באותה מדה שאזכיר את
שמי, באותה מדה אבוא אליך וברכתיה. (ע"כ רע"א
מדימנא).

זחר

על פי הגורל תחלק נחלתו בין רב למעט (במדבר
כז). רבי יהודה פתח ואמר (קהלת ג) ידעתי כי

כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם עָלְיוֹ
 אֵין לְהוֹסִיף וּמִמֶּנּוּ אֵין לְגַרֵעַ וְגו'. שְׁלֵמַת הַמְּלָכָה,
 שְׁחֻכְמָתוֹ יִתְרָה עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, לֹא יִדְעֵנוּ כִּי
 כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם, וְהוּא
 אָמַר יִדְעָתִי, מַה שְּׁלֹא יִדַע בֶּן אָדָם אַחֵר?!

אֵלֶּיךָ וְדַאי שְׁלֵמַת הַמְּלָכָה חֻכְמָתוֹ עוֹלָה עַל כָּל בְּנֵי
 הָעוֹלָם, וּמַה שְּׁהוּא יִדַע, לֹא יוֹדְעִים כָּל
 שְׂאֵר בְּנֵי הָעוֹלָם. בֹּא וּרְאֵה, שְׂאֵר בְּעָלֵי אֲמִנוֹת
 שְׂבַע עוֹלָם, כֹּאֲשֶׁר הוּא עוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה, מִשְׁנֵיחַ בּוֹ
 וּמִסֹּתְכֵל פַּעַם וּשְׁתֵּי פַעַמִּים וְעוֹשֶׂה אוֹתוֹ, וּלְבִסּוֹף
 מוֹסִיף עָלָיו אוֹ גּוֹרֵעַ מִמֶּנּוּ. וְחֻקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא
 כֵּךְ - מוֹצִיא מַעֲשֶׂה לְאַמְתּוֹ מִתַּחַת, שְׂאֵין בּוֹ
 מִפְּשׁוֹת כָּלֵל, וְהוּא מִפְּשׁ נִתְקַן כְּמוֹ שְׂצָרִיךְ, וְלֹא
 צָרִיךְ לְהוֹסִיף וּלְגַרֵעַ מִמֶּנּוּ. בְּגִלְלָה זֶה כְּתוּב, (בראשית
 « וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד.

וְעוֹד, כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים, לְתַקּוֹן הָעוֹלָם,
 וְדַאי הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם. רַבִּי יִצְחָק אָמַר,
 אִם בֶּן, מִתּוֹ שְׁנַאֲמַר וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה שְׂיִירָאוּ

מִלְפָּנָיו? אֵלָּא זֶה הַפְּסוּק בְּךָ לְמַדְנֵנוּ, וְהוּא סוּד
עֲלִיּוֹן בֵּין חֲבֵרֵינוּ. פְּסוּק זֶה בְּךָ צָרִיךְ לְהִיּוֹת: כִּי
כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים הוּא יְהִיָּה לְעוֹלָם. מֵהוּ כָּל
אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה? וַחֲרֵי כָתוּב, מִה שְׁתִּיחַ כָּבֵד הוּא
וְאֲשֶׁר לְהִיּוֹת כָּבֵד תִּיחַ, וְאַתָּה אֲמַרְתָּ כָּל אֲשֶׁר
יַעֲשֶׂה!?

אֵלָּא מִפְּסוּק אַחֵר נִשְׁמָע. כָּתוּב (ישעיה סד) עֵינַי לֹא
רָאִיתָ אֱלֹהִים וּזְלַתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחֲכָה לוֹ.
יַעֲשֶׂה!?! עֲשִׂיתָ צָרִיךְ לְהִיּוֹת! לְמַחֲכָה לוֹ!?! לָךְ
צָרִיךְ לְהִיּוֹת! אֵלָּא מָקוֹם עֲלִיּוֹן הוּא, שְׁנַמְשָׁךְ
וַיּוֹצֵא וּמַדְלִיק גִּירוֹת בָּלָם לְכָל כּוּוֹן, וְנִקְרָא עוֹלָם
הַבָּא. וּמִמֶּנּוּ יוֹצֵא אֵילָן אַחֵד ^(דף רלט ע"ב) לְהַשְׁקוֹתוֹ
וּלְתַקְּנוֹ. וְזֶה הָאֵילָן עֲלִיּוֹן וּמִכָּבֵד הוּא עַל כָּל שְׂאֵר
הָאֵילָנוֹת, וּכְבֵד בְּאֶרְוָהוּ. וְאוֹתוֹ עוֹלָם הַבָּא
שְׁנַמְשָׁךְ וַיּוֹצֵא, מְתַקֵּן לוֹ לְזֶה הָאֵילָן תְּמִיד, מִשְׁקָה
אוֹתוֹ וּמְתַקֵּן אוֹתוֹ בְּמַעֲשָׂיו, מְעַטֵּר אוֹתוֹ בְּעֶטְרוֹת,
וְלֹא מִפְּסִיק מְקוּרוֹ לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

בְּאוֹתוֹ אֵילָן תְּלוּיָהּ הָאֱמוּנָה, בּוֹ שׁוֹרָה מִכָּל שְׂאֵר
הָאֵילָנוֹת, קִיּוּם הַכֹּל בּוֹ. וְעַל זֶה כָּתוּב,
כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם. וַיֵּאֵר
הוּא הָיָה, הוּא הָיָה, וְהוּא יִהְיֶה. עָלְיוֹ אֵינִי לְהוֹסִיף
וּמִמֶּנּוּ אֵינִי לְגָרֵעַ. וְעַל זֶה בַּתּוֹרָה כָּתוּב, (דברים יג) לֹא
תִסַּף עָלָיו וְלֹא תִגְרַע מִמֶּנּוּ. שְׂאֵילָן זֶה תּוֹרָה הוּא.
וּמְקוֹם זֶה מְתַקֵּן הָאֱלֹהִים תָּמִיד. הָאֱלֹהִים סֶתֶם, זוֹ
גְבוּרָה מֵאֵין סוּף וּמֵאֵין חֶקֶר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה ב)
אֵין חֶקֶר לְתַבּוּנָתוֹ. הָאֱלֹהִים, וְלֹא אֱלֹהִים. וְעַל זֶה
עֲשֵׂה, יַעֲשֶׂה תָּמִיד, כַּנִּבְיָעָה שְׁלֵא פּוֹסְקִים מִימִיָּה
לְדוּרֵי דוּרוֹת.

בְּגִלְלֵל זֶה כָּתוּב, וְהָאֱלֹהִים עֲשֵׂה שְׁיִירָאוּ מִלְּפָנָיו.
תִּקַּן לוֹ לְזֶה הָאֵילָן בְּתַקּוּן שְׁלֵם שְׂאֵחוֹז
לְכָל צַד, עָלְיוֹן וְתַחְתּוֹן, כְּדֵי שְׁיִירָאוּ מִלְּפָנָיו, וְלֹא
יִחְלִיפוּ אוֹתוֹ בְּחֵלוֹף אַחַר לְדוּרֵי דוּרוֹת.

אָמַר רַבִּי אַבְא, וַיֵּאֵר יָפָה אֶתָּה אוֹמֵר, אֲבָל שׁוֹב
יֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל: בַּתְּחִלָּה יַעֲשֶׂה, וּלְבַסּוֹף -
וְהָאֱלֹהִים עֲשֵׂה. מַה בֵּינָן זֶה לְזֶה? אֵלָּא (תְּמִיד) וַיֵּאֵר

יַעֲשֶׂה וַיִּתְקַן לְזֶה הָאֵילָן שְׁלֹא יִפְסְקוּ מִיָּמָיו לְדוֹרֵי
דוֹרוֹת. וּלְבִסּוֹף עָשָׂה. מִהוּ עָשָׂה? אֵלֶּא עָשָׂה
הָאֵלֵהִים אֵילָן אַחַר לְמַטָּה מִפָּנָיו. וְלֹא יַעֲשֶׂה כְּמוֹ
זֶה. שֶׁזֶה הָאֵילָן הִתְחַתֵּן עָשָׂה אוֹתוֹ וְהִתְקַן אוֹתוֹ,
מִשּׁוֹם שְׁמִי שִׁיכְנֶם לְאֵילָן הָעֲלִיּוֹן, יִכְנֶם בְּרִשׁוֹת,
וַיִּמְצֵא לְאֵילָן הִתְחַתֵּן, וַיִּירָא לְהַכְנִים, אֵלֶּא כְּמוֹ
שָׂרָאֵי.

בא וּרְאֵה שְׁוֵה, שׁוֹמֵר הַפֶּתַח הוּא, וְעַל זֶה נִקְרָא
(תהלים קכ"א) שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל. וְזֶה הָאֵילָן הִתְחַתֵּן
עָשָׂה, וּמִשְׁקָה וְנִזּוֹן מִהָאֵילָן הָעֲלִיּוֹן. וְעַל זֶה לֹא
כְּתוּב יַעֲשֶׂה, אֵלֶּא עָשָׂה. מָה הַטַּעַם? שְׁיִירָאוּ
מִלְּפָנָיו בְּנֵי הָעוֹלָם וְלֹא יִתְקַרְבוּ אֵלָיו אֵלֶּא אֵלֹ
שְׁיִהְיוּ רְאוּיִים לְהִתְקַרֵּב, וְלֹא אַחֲרֵים, וַיִּשְׁמְרוּ בְּנֵי
הָאָדָם דְּרַבֵּי הַתּוֹרָה וְלֹא יִסְטוּ לְיָמִין וּלְשְׂמָאל.

בא וּרְאֵה, עַל זֶה הָאֵילָן שְׁכָל חֵילָיו בּוֹ נִמְצְאִים,
אָמַר דָּוִד, (תהלים ט"ז) אַתָּה תוֹמִיךָ גּוֹרְלִי. מִהוּ
גּוֹרְלִי? זֶה הַגּוֹרֵל שְׂאוֹתוֹ בּוֹ דָּוִד הַמֶּלֶךְ. וְעַל זֶה
כְּתוּב עַל פִּי הַגּוֹרֵל. וְכֵן הוּא עַל פִּי ה'. וַיָּמַת שָׁם

עַל פִּי ה'. כְּתוּב הַגּוֹרֵל (בן בו על פי). אֲשֶׁרֵי חֶלְקָם שָׁל
 אֵלוֹ שְׁמֵשֶׁת־דָּלִים בַּתּוֹרָה יוֹמָם וְלַיְלָה וַיִּזְדַּעִים
 דַּרְכָיו, וְהֵם אוֹכְלִים בְּכָל יוֹם מְזוּזָן עֲלֵיוֹן, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת ז) הַחֲכָמָה תִּתֶּיָּה בְּעֲלֵיָּהּ. שְׁחָרֵי
 הַתּוֹרָה שָׁל מֵעֵלָה מִמָּקוֹם זֶה נִזְוֵנִית, וְחָרֵי נִתְבָּאֵר
 עֲלֵיהֶם, (ישעיה סה) הִנֵּה עֲבָדֵי יֹאכְלוּ.

רַבִּי אֲבָא פָּתַח וְאָמַר, (יחזקאל א) וַיְהִי קוֹל מֵעַל
 הַרְקִיעַ. זֶה הַקּוֹל שֶׁאֲחוּז לְזֶה הַרְקִיעַ
 וּמִשְׁתַּתָּף עִמּוֹ. וְזֶהוּ שֶׁכְּתוּב (תהלים קיא) זָכַר עֲשָׂה
 לְנַפְלְאוֹתָיו. וְאוֹתוֹ רְקִיעַ עוֹמֵד עֲלֵיהֶם, עַל אוֹתָן
 חַיּוֹת. וְזֶה הוּא שֶׁנֶּבְרָא בַּשָּׁנִי, לְהַתְּבַדִּיל (בראשית א) בֵּין
 מַיִם לְמַיִם.

וְחָרֵי בְּאֵרוֹהַ, שֶׁשְׁבָעָה רְקִיעִים לְמַעְלָה לְמַעְלָה.
 וְדָאֵי וַיְלוֹן אֵינּוּ מְשַׁמֵּשׁ, שְׁחָרֵי אֵין לוֹ
 מְשָׁלוֹ, אֵלָּא מַה שֶּׁנּוֹתְנִים לוֹ. וְהָעֲנִיִּים בּוֹ
 אֲחוּזִים. וְזֶה סוּד הַכְּתוּב, (דברי הימים-א כב) (ו) בְּעֲנֵי
 הַכִּינּוֹתַי לְבֵית אֱלֹהֵי. וְזֶה מְכַנְּיִם שְׁחָרִית וּמוֹצֵיא
 עַרְבִית. שְׁחָרֵי בְּלֵילָה מוֹצֵיא חִילוֹתָיו לְכָל

הצדדים, וְשׁוֹלֵט עַל אוֹתָם תִּילוֹת וְהַמוֹנִים.
 וּבִשְׁחֵרִית מְכַנְּס לְכָלָם, וּמְכַנְּיָם לְנִקְבָּם וְלֹא
 שׁוֹלֵטִים. שְׁחֵרֵי הַבְּקָר כּוֹלֵל אֶת כָּלָם, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים צב) לְחַגֵּיד בַּבְּקָר חֶסֶדְךָ וְאַמוֹנַתְךָ
 בְּלִילוֹת. וְחֵרֵי בְּאַרוּחֹו.

וַיֵּשׁ קוֹל עַל זֶה הַרְקִיעַ, מִמֶּנּוּ נִזְוֵן זֶה הַרְקִיעַ.
 בְּשַׁעַה שְׁקוֹל זֶה מִתְעוֹרֵר, כָּל הַהַמוֹנִים לֹא
 נוֹסְעִים, וְאִין לָהֶם רְשׁוֹת אֶלָּא לַעֲמֵד בְּמִקוּמָם,
 וּמְקַרְבִּים אֶת חִילוֹתֵיהֶם וּמְחַפִּים לְאוֹתוֹ טוֹב
 שֶׁנֶּמְשָׁךְ לְאוֹתוֹ רְקִיעַ וַיִּתְּכְרוּ בְּגִלְלוֹ, וְעַל זֶה
 הוּא יַעַל לְרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֵאשִׁים.

בֵּיא וּרְאֵהָ, רְקִיעַ רְקִיעַ אֲשֶׁר עַל אֶבֶן סַפִּיר דְּמוֹת
 כֶּסֶף, מֵה שְׁכַתֵּב כְּמֵרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר - זֶו אֶבֶן
 יִשְׂרָאֵל. וְזֶהוּ סוֹד הַכְּתוּב, (בראשית כט) וַנִּגְלְלוּ אֶת
 הָאֶבֶן וְגו'. אֶבֶן אַחַת יִרְדֵּה מִלְּמַעְלָה בְּאֲשֶׁר רָצוּ
 יִשְׂרָאֵל לְרִשְׁתָּהּ אֶת הָאָרֶץ, וְכֵתוּב בָּהּ גִּזְרָל. וְהִיא
 אֲמָרָה: זֶה לְפָלוּנִי, וְזֶה לְפָלוּנִי. וְזֶו הָאֶבֶן הִיא
 מִתַּת (דף רמ ע"א) כֶּסֶף הַמְּלֹךְ יוֹרְדָת. וְדֵאִי (שם מט) מִשָּׁם

רָעָה אֲכֹן יִשְׂרָאֵל כְּתוּב. וּמִשּׁוּם זֶה עַל פִּי הַגּוֹרֵל
וַדַּאי תִּחְלַק נִחְלָתוֹ.

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הָיוּ הוֹלְכִים מֵאִשָּׁא לְלוּד.
פָּנַע בָּהֶם רַבִּי אֶלְעָזָר. רָצוּ אַחֲרָיו. אָמְרוּ,
וַדַּאי גְרוּז אַחֲרֵי הַשְּׂבִינָה. עַד שֶׁהִגִּיעוּ אֶצְלוֹ,
אָמְרוּ, וַדַּאי נִשְׁתַּתֵּף אֶתְךָ וְנִשְׁמַע דְּבַר חֲדוּשׁ.

פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה נא) שִׁמְעוּ אֵלַי רֹדְפֵי צְדָק מִבְּקִשֵׁי
וְגו'. שִׁמְעוּ אֵלַי רֹדְפֵי צְדָק - אֵלֹה שְׂהוֹלְכִים
אַחַר הָאֱמוּנָה, רֹדְפֵי צְדָק, וַדַּאי אֵלֹה מִבְּקִשֵׁי ה'.
אִם רָצִיתֶם לְדַעַת הָאֱמוּנָה וּלְאַחֹז בְּזֶה הַצְּדָק, לֹא
תִסְתַּכְּלוּ בָּהּ לְבִדָּה כַּשָּׂאָר בְּנֵי הָעוֹלָם שֶׁגָּרְמוּ
מִיתָה לְעַצְמָם עַל זֶה. אֲבָל (שם) הַבֵּיטוּ אֶל צוּר
חַצְבֹּתֶם וְאֵל מַקְבַּת בּוֹר גִּבְרֹתֶם.

צוּ אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֵת קִרְבְּנֵי
לְחַמֵּי וְגו'. כְּתוּב (שמואל א טו) תִּחְפֹּץ לָהּ בְּעֵלוֹת
וּזְבָחִים כַּשִּׁמְעַת בְּקוֹל ה' וְגו'. אִין רָצוֹן הַקָּדוֹשׁ כְּרוּךְ
הוּא שְׂשִׁית־חַיִּב בֶּן אָדָם וְעַל חוּבוֹ יִקְרִיב קִרְבָּן. אֵלֹה
קִרְבָּן שֶׁהוּא כְּלֵי חוּבָה, זֶהוּ קִרְבָּן שְׁלָם, וְנִקְרָא

שְׁלָמִים. וְקָרְבַּן תָּמִיד גַּם כֹּהֵן, וְיָאֵף עַל גֵּב שְׂמֹכֶכֶר
עַל חֹבֹת.

רַבִּי אֲבָא פָתַח, (תהלים נא) וּבָחִי אֱלֹהִים רוּחַ נְשֻׁפָּרָה
וְנֹו'. פָּסוּק זֶה פִּרְשִׁיתוּ, שְׂרָצוֹן הַקָּדוֹשׁ כְּרוּךְ
הוּא, אֵינן רְצוֹנוֹ בְּקָרְבַּן שֶׁל אָדָם עַל חַטָּאוֹ, אֵלֹא
רוּחַ נְשֻׁפָּרָה. וּבְנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים מָה אוֹמְרִים.
וְכִּי שָׁמְעֵנוּ מִהַמְּנוּרָה הַקָּדוֹשָׁה, שְׂכַאֲשֶׁר בָּא אָדָם
לְהַטְמֵא בַּחַטָּאוֹ, מִמְּשִׁיךְ עָלָיו רוּחַ מִצַּד הַטְּמֵאָה,
וּמִתְנַאֵה עַל הָאָדָם וְשׁוֹלֵט עָלָיו לְכָל רְצוֹנוֹ. וְאוֹתוֹ
צַד הַטְּמֵאָה מִתְנַבֵּר בְּכַחוֹ וּמִתְחַזֵּק, וְשׁוֹלֵט עָלָיו
שְׂנֵיעֵשֶׂה רְצוֹנוֹ. בָּא אָדָם וְשׁוֹלֵט עָלָיו לְהַטְהֵר -
מִטְהַרִּים אוֹתוֹ.

בְּזִמְן שֶׁהָיָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם, הַקָּרִיב קָרְבָּנוֹ -
כָּל כִּפָּרָה שָׁלוֹ תְלוּיָה עָלָיו, עַד שֶׁהִתְחַרַּט
וְשָׁבַר לְאוֹתָהּ הַרוּחַ מִתּוֹךְ נִאֲוֹתוֹ וְהִשְׁפִּיל אוֹתָהּ.
וְזוֹהִי הַשְּׁבִירָה שֶׁל אוֹתָהּ בְּרָגָה שֶׁל טְמֵאָה. וְכַאֲשֶׁר
נְשֻׁפָּרָת אוֹתָהּ רוּחַ הַטְּמֵאָה וּמִקָּרִיב קָרְבָּנוֹ, זֶהוּ
שְׂמִתְקַבֵּל בְּרָצוֹן כְּמוֹ שְׂצָרִיךְ.

וְאִם לֹא נִשְׁפָּרְתָּ אוֹתָהּ רוּחַ, אִין קָרְבָנוּ כְּלוּם,
 וּנְמָסָר לְכָלְבַיִם, שְׁחֵרֵי קָרְבָן זֶה אִינוּ שָׁל
 הַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא, אֵלָּא מִהַכְּלָבַיִם. וּמִשּׁוּם זֶה
 זָבַחֵי אֱלֹהִים כְּמוֹ שְׁצַרְיָךְ הוּא רוּחַ נִשְׁפָּרְתָּ, שְׁיִשְׁפָּר
 אוֹתָהּ רוּחַ טְמֵאָה וְלֹא תִשְׁלַט. וְעַל זֶה מִי שְׁיִשְׁפָּר
 אוֹתָהּ כְּמוֹ שְׁצַרְיָךְ, עָלָיו כְּתוּב, (תהלים עח) רוּחַ הוֹלֵךְ
 וְלֹא יָשׁוּב. שְׁיִהְיֶה אוֹתוֹ אָדָם בְּהַבְטָחָה שְׁלֵא יָשׁוּב
 אֶצְלוֹ לְעוֹלָמַיִם. זֶהוּ שְׁכָתוּב וְלֹא יָשׁוּב. לֵב נִשְׁפָּר
 וְנִדְבָּה - אוֹתוֹ אָדָם שְׁלֵא הִתְנַאֲחַה וְלֹא הִתְעַנֵּג
 בְּתַעֲנוּגֵי הָעוֹלָם - אֱלֹהִים לֹא תִבְוֶה, בְּכָבוֹד הוּא
 אֶצְלוֹ.

צוֹ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (במדבר כח). מִחוּ צוֹ? זֶה עֲבוֹדָה
 זָרָה, כְּדֵי שְׁלֵא יִכְנִים עֲצָמוֹ לְהַטְמִיא כְּרוּחַ
 טְמֵאָה, שֶׁהִיא עֲבוֹדָה זָרָה מִמֶּשׁ.

רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, (שיר השירים ה) כָּאֲתִי לְנִנִּי אֶחֱתִי
 כְּלָה וְגוֹ'. פְּסוּק זֶה בַּאֲרוּחֹו, אֲכָל יִש
 דְּבָרִים נִסְתָּרִים בְּקָרְבָן (שְׁשָׁה סְדָרִים בְּקָרְבָן) כָּאֵן, וְחִכָּל
 נִתְבָּאָר. אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, יָפָה הוּא שֶׁהִתְחַלְתָּ

הַדָּבָר, וְסַתְּמָתָּ, תֹּאמֵר. (סַתְּמָתָּ מִדּוּעַ?) אָמַר, מִשּׁוֹם
שָׂרְאִיתִי בְּסִפְרוֹ שֶׁל חֲנוּךְ דָּבָר וְלַמִּדְתִּי. אָמַר,
תֹּאמֵר אוֹתוֹ הַדָּבָר שָׂרְאִיתָ (דף רמ ע"ב) וְשָׁמַעְתָּ.

אָמַר, הַכֹּל דָּבָר אַחַד, הַקְּדוּשׁ פָּרוּךְ הוּא אָמַר
אֵת זֶה, בָּאתִי לְגַנִּי, בְּגִלְלִי שֶׁכָּל קָרְבָּנוֹת
הָעוֹלָם בְּאִשְׁרֵי עוֹלָיִם, בְּלֵם עוֹלָיִם לְתוֹךְ לֵן עֵדוֹן
בְּתַחֲלָה, סוּד בְּנִסְתֵי יִשְׂרָאֵל. וְכִיצַד? פְּרֹאשׁוּנָה
וּבְהַתְחַלַּת הַקְּרָבָן, בְּשָׁעָה שְׂאֵדָם מוֹדָה עַל חֲטָאֵיו,
וְשָׁחִיטָתוֹ וּזְרִיקַת דָּמוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ.

עָתָה יֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל, אִיךְ אוֹתָן רוּחוֹת קְדוּשׁוֹת
נִהְנָוֹת מְזוּהָ, וּמָה הַטַּעַם שֶׁל קָרְבָּן בְּהִמָּה,
וְהָרִי יוֹתֵר הָיָה רְאוּי לְאָדָם לְשַׁבֵּר אוֹתָהּ הָרוּחַ
וְלָשׁוּב בְּתַשׁוּבָה, וּמָה הַטַּעַם שֶׁל שְׁחִיטַת הַבְּהֵמָה
וְלְשַׁרְפָּהּ בְּאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ?

אֲלֵא סוּד הוּא, מִשּׁוֹם שֵׁישׁ בְּהִמָּה שְׂרוּבְצָת עַל
אֶלְף הָרִים, וְאֶלְף הָרִים אוֹכֵלֶת בְּכָל יוֹם,
וּכְלֵם נִקְרָאִים (תהלים ג) בְּהִמּוֹת בְּהָרֵי אֶלְף. וְעַל זֶה
לְמַדְנוּ שֵׁישׁ בְּהִמָּה שְׂאוּכֵלֶת בְּהִמָּה. וּמָה נִעְשׂוּ?

מֵאֵשׁ. וְאֵת כָּל־ם לֹחֶכֶת אֹתָם אֹתָהּ בְּהִמָּה
 בְּלִחְיָה אֶחָת. וְהוּ אֶשְׁתּוֹב (דברים ד) כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ
 אֵשׁ אֹכֵלָה הוּא אֵל קָנָא. וְכָל מִי תִירֶדֶן אֶשְׁנֵת מִלֵּא
 בְּשֵׁשׁ שָׁנִים, הִיא שׁוֹתָה אֹתָם בְּגִמְיָעָה אֶחָת. וְהוּ
 אֶשְׁתּוֹב (איוב ט) יִבְטַח כִּי יִגִּיחַ יִרְדֶּן אֶל פִּיהוּ.

סוֹד הַדְּבָר, תְּחִמּוּרָה שֶׁל כָּל אֱלֹהִי, עֶקֶר וַיִּסוֹד
 לְאֱלֹהֵי הַבְּהִמּוֹת אֶשְׁלֵמָטָה, מִשׁוֹם אֶשְׁהַרוּחַ
 מִתְּפִשְׁטָת מִהֵן (שְׁרוּחֹת הַבְּהִמּוֹת מִתְּפִשְׁטוֹת מִהֵן) לְמָטָה,
 וּמִצְטִיָּרֵת אֹתָהּ הָרוּחַ לְמָטָה בְּהִמּוֹת. וְכֹאֲשֶׁר
 חָטָא הָאָדָם, מִבִּיא בְּהִמָּה לְקַרְבָּן, וְאֹתָהּ הָרוּחַ
 שֶׁל בְּהִמָּה זוֹ עוֹלָה וְחֻזְרֵת לְמִקּוֹמָהּ, וּמִתְּפִשְׁטָת
 אֹתָהּ הָרוּחַ בְּכָל־ם. וְכָל אֱלֹהִי מִסּוֹג זֶה מִתְּקַרְבִּים
 וּבָאִים וְנִהְיִים מֵאֹתוֹ חֵלֵב וְדָם אֶשְׁתִּיחַ לְבוֹשׁ שֶׁל
 רוּחַ זוֹ, אֶשְׁתִּירִי מִצָּד אֶשְׁלָהֶם הִיתָה (בְּגִלָּל) אֹתָהּ הָרוּחַ
 (שְׁלָהֶם). וְכָל־ם נִהְנוּ וְנִזּוֹנוּ וְנִעֲשׂוּ סִינְגוּרִים עַל אֹתוֹ
 הָאָדָם. וְנִכְנָם דָּרָךְ הַיִּשְׁט, כְּמוֹ אֶשְׁנֵת פֶּאֶר. וּמִשׁוֹם
 זֶה תְּקַרְבָּן מִן הַבְּהִמָּה.

אמר רבי שמעון, ברוך בני להקדוש ברוך הוא,
 עליך נאמר (משלי כג) ישמח אביך ואמך ותגל
 יולדתך. ישמח אביך - שלמעלה. ואמך - זו כנסת
 ישראל. ותגל יולדתך - זו בתו של רבי פנחס של
 יאיר התמיד. אלעזר בני, אמר, זה קרבן בהמה,
 קרבן העוף מהו שכתוב (ויקרא א) ואם מן העוף עלה
 קרבנו? אמר לו, לא ראיתי, אבל הסתבלתי
 מדבר זה של הבהמה, דבר של עופות. ולא אחר,
 ולא אמר, משום שלא ראיתי, ועד כאן לא
 שמעתי.

אמר לו, אלעזר, יפה אמרת. אבל סוד
 הקרבנות סתרים רבים שם, ולא נמסרו
 לגלות חוץ מצדיקי אמת, שסוד של אדונם
 לא נכסה מהם. סתרי הקרבנות זהו סוד
 לאותם פלים (חיות) הקדושים. ארבע דמיות
 חקוקות בכסא, וזהו כסא ופרנס של המלך
 הקדוש: פני שור, פני נשר, פני אריה, פני
 אדם. פני אדם שכולל לכלם. וכל הפנים
 מסתכלים אלו באלו, ונכללים אלו באלו,

וּמָהֶם מִתְּפֹשְׁטִים לְכַמֶּה צְדָדִים וּרְבֻבוֹת לְמַעֲלָה
וּלְמַטָּה, שְׂאִין לָהֶם שְׁעוֹר וּמְנִין וְחֻשְׁבוֹן.

מִפְּנֵי הַשּׁוֹר מִתְּפֹשְׁטֵת לְבַהֲמוֹת רוּחַ מִמְּנוֹ
לְאַרְבָּעָה מִיָּנִים, וְנִבְלָלִים בְּאַחַד. וְאֵלֹהֵי
הֵם: פָּרִים, וּכְבָשִׂים, וְעֵתוּדִים, וְעֹזִים. וְהֵם עוֹמְדִים
לְקֶרְבָּן. וּמִשׁוֹם שְׂמֵהֶם הָיוּ, אֵלֹהֵי תְּלוֹת קְדוֹשִׁים
שְׂמֵת־פֹּשְׁטִים מֵאוֹתוֹ פְּנֵי שׁוֹר, מִתְּקַרְבִּים לְיִסוּד
שְׂלָהֶם, וְנִהְנִים מֵאוֹתוֹ יִסוּד וּמִלְבוּשׁ שְׂלָהֶם. וְאִם
לֹא שָׁהִיוּ לָהֶם יִסוּדוֹת שָׁל עוֹלָם הָיָה, לֹא הָיוּ
נִקְרָבִים שָׁם.

בְּרִגְמַת שְׂיֵשׁ נִחַת לְשִׁכְיָנָה הַקְּדוֹשָׁה מֵרוּחוֹת
הַצְּדִיקִים, וּמִתְּקַרְבַּת לְקַבֵּל רוּחַ שָׁל
אוֹתוֹ צְדִיק וְנִהְנִית מִמְּנוֹ, מִשׁוֹם שְׂמֵמָנָה הָיְתָה
אוֹתָהּ רוּחַ - כִּי אֵלֹהֵי נִהְנִים מִצַּד הַיִּסוּד שְׂלָהֶם,
וְנִהְנִים מֵאוֹתוֹ הַלְּבוּשׁ שְׂמֵת־קַרְבִּים אֱלִיוֹ, (שְׁחָרִי)
רוּחַ הַמִּלְבוּשׁ (כִּי אֵלֹהֵי נִהְנִים מֵאוֹתוֹ הַלְּבוּשׁ שְׂמֵקַרְבִּים שְׂמֵצַד הַיִּסוּד
שְׂלָהֶם, שְׁחָרִי חֶלֶב וְדָם מִלְבוּשׁ) שָׁל רוּחַ שְׂלָהֶם הָיְתָה, וּמִשׁוֹם
זֶה נִהְנִים מֵהֶם.

פְּנֵי נֶשֶׁר מִתְּפִשֵּׁט לְעוֹפוֹת רוּחַ מִמְּנוֹ. וְנֶשֶׁר בְּשֵׁנֵי
צְדָדִים הוּא. וְסוּד זֶה (בראשית א) וְעוֹף יְעוֹפֶה,
שְׁתֵּי רוּחוֹת. וּמִשׁוּם זֶה מִתְּפִשֵּׁט וַיּוֹרֵד (וְנֶשֶׁר בְּשֵׁנֵי צְדָדִים
הוּא, יָמִין וּשְׂמָאל. וְסוּד זֶה (שם) וְעוֹף יְעוֹפֶה, וּמִשׁוּם זֶה שְׁתֵּי רוּחוֹת מִתְּפִשֵּׁמוֹת
מִמְּנוֹ וַיּוֹרְדוּת) מִיָּמִין וּמִשְׂמָאל קָרְבַּן הָעוֹף.

מִכָּל הַצֵּד הַטָּהוֹר לֹא מִקְרִיבִים אֱלֹא יוֹנָה
וְתוֹרִים, שֶׁהֵם נֶאֱמָנִים לְבְנֵי זוֹנָם (דף רמא ע"א)
מִכָּל שְׂאֵר הָעוֹפוֹת. וְהֵם נִרְדָּפִים וְלֹא רוֹדְפִים,
וְנֶאֱמָנִים זֶה לָזֶה, הַנִּקְבָּה לְבֵן זוֹנָה, וְעַל זֶה הַקְּרָבָן
מֵהֵם. וַיּוֹרְדוֹת וּמִתְקַרְבוֹת אֵלָיו הָרוּחוֹת הַקְּרוֹשׁוֹת,
וְנִהְנֹוֹת מִיִּסוּד וְעֵקֶר שְׁלֵהֶם.

וְאִם תֹּאמַר, אֵיךְ מִתְּפִשֵּׁט מִמְּעַט שֶׁל יוֹנָה זוֹ אִו
מִתּוֹר זֶה לְכַמָּה צְדָדִים וְחִילוֹת שְׂאִין לָהֶם
שְׁעוֹר? אִו מִן בְּהֵמָה אַחַת אֵף כָּךְ? בֹּא רֵאֵה, נִר
אֶחָד בַּק דּוֹלֵק, וּמִתְמַלֵּא מִמְּנוֹ כָּל הָעוֹלָם. עוֹד,
עַיִן קָטָן מִדְּלִיק לְגֹדוֹל.

עַד כִּי קָרְבַּן מִשְׁנֵי צְדָדִים שְׁחֻקוּקִים בְּכִסָּא.
וְעַתָּה יֵשׁ לְשֵׂאל, אַרְבַּע דְּמִיּוֹת הֵן שְׁחֻקוּקוֹת

בַּכֶּסֶא. מַה טַּעַם אֵין קַרְבָּנוֹת מִשְׁנֵי אַדְרִים
 אַחֲרִים? אֵלֶּא וַדַּאי מְכַלֵּם יֵשׁ קַרְבָּן. אַרְיָה חָקוֹק
 בַּכֶּסֶא, וּבִשְׁעָה שְׁקַרְבָּן שָׁלֵם, אַרְיָה יוֹרֵד וְעוֹלָה
 בְּאֵשׁ, וְאוֹכֵל וְנִהְנֶה מִשָּׁם. אָדָם חָקוֹק בַּכֶּסֶא, אָדָם
 עֶקֶר הַכֹּל, וּמְקַרֵּב שָׁם רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ. וְהָאָדָם
 הָעֲלִיּוֹן נִהְנֶה מִהָאָדָם הַתַּחְתּוֹן, וְכֹל מִיֵּן מִתְקַרֵּב
 לְמִינוֹ וְנִהְנֶה מִמֶּנּוּ מִשְׁלֹו מִמֶּשׁ וּמִתְיָסוֹד שְׁלֹו.

וְאִם הִיאֵמֶר, וַחֲרִי אַרְיָה שְׁאֵין לוֹ יָסוֹד לְמַטָּה
 בְּאוֹתוֹ קַרְבָּן - אַרְיָה כָּלוּל בְּכֻלָּם, שְׁחֲרִי
 לְיָמִין הוּא, וּמִשּׁוֹם זֶה אוֹכֵל בְּכֻלָּם, וְכֹל הַשְּׂאֵר לֹא
 אוֹכְלִים (מִמֶּנּוּ) מִמִּינוֹ, מִשּׁוֹם שְׁיָמִין הוּא. חֲרִי כֹל
 אַרְבַּע הַדְּמִיּוֹת הַחֲקוּקוֹת בַּכֶּסֶא נְקַרְבוֹת לְקַרְבָּן,
 וּמִשּׁוֹם זֶה הוּא קַרְבָּן שָׁלֵם. וּבְאֲשֶׁר נִהְנִים מֵעֶקֶר
 וְיָסוֹד שְׁלֵהֶם, אִזּוֹ נִתַּת רוּחַ לְהַדְלִיק גִּירוֹת
 הָעֲלִיּוֹנִים.

כֹּהֲנִים וְלוֹוִים וַיִּשְׂרָאֵלִים נוֹתְנִים (הם) יָסוֹד וְשֶׁרֶשׁ
 לְאֵלוֹ הַמְּדַרְגּוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת שְׁלֵהֶם. וְכֹל
 מְדַרְגָּה נוֹתְנַת לְיָסוֹדָה אַרְבַּע דְּמִיּוֹת שֶׁל הַכֶּסֶא

בְּרֵאשׁוֹנָה, כְּמוֹ שְׁאִמְרָנוּ מִיֵּן בְּנִגְדַּי מִיָּנוּ,
 וּמִתְקַרְבִּים אֵלָיו בְּרֵאשׁוֹנָה מִיֵּן לְמִיָּנוּ. פְּנֵי הַשּׁוֹר,
 בְּלֶם פָּנִים שְׁמֵת־פִּשְׁטִים לְאוֹתָם מִיָּנִים כְּמוֹ
 שְׁאִמְרָנוּ, בְּלֶם מִתְקַרְבִּים לְשַׁרְשׁ וְלִיסוֹד שְׁלָהֶם.
 פְּנֵי נֶשֶׁר, כְּמוֹ שְׁאִמְרָנוּ. פְּנֵי אֲרִיָּה, כְּמוֹ שְׁאִמְרָנוּ.
 פְּנֵי אָדָם, שְׁמִקְרִיב רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ מִתְקַרֵּב אֶצְלֵ
 הָאָדָם הָעֲלִיּוֹן.

כִּיֵּן שְׁמִיֵּחַד שֵׁם הַקְּדוֹשׁ, נִקְרָב לְנִבִּי הַכֹּהֵן
 הָעֲלִיּוֹן. אוֹתוֹ שְׁנִכְנַם לְבֵית קִדְשׁ הַקְּדָשִׁים.
 וְנִקְרָב זֶה, וּמִדְּלִיק בְּתַקוּנוֹ בְּהֶאֱרַת הַפָּנִים (שֶׁל
 הָאוֹתִיּוֹת) לְקִרְאֵת הַכֹּהֵן שְׁלֵמָטָה. לְוִיִּם שְׁמִנְנִים
 בְּשִׁמְחָה, אוֹתוֹ צַד שְׁלָהֶם שְׁמִחַ וּמֵאִיר פָּנִים.
 יִשְׂרָאֵל שְׁמִקְרִיב, (שְׁעוּמְרִים) עַל הַקְּרִבָּנוֹת בְּתַפְלָה,
 שְׁתֵּרֵי תַפְלָה עַל הַכֹּל הַיְתָה. הַתְּעוֹרֵר לְעַמְתָּם
 יִשְׂרָאֵל סָבָא (הָעֲלִיּוֹן), סָתוּם (הַטָּם) הַקְּדוֹשׁ, וּמֵאִיר
 פָּנִים.

כָּל מִיֵּן לְמִיָּנוּ, וְכָל דְּבוּר אַחַר יְסוֹד שְׁלֹו הוֹלָה,
 וּמְעוֹרְרוֹת מְדַרְגּוֹת תַּחְתּוֹנוֹת לְמְדַרְגּוֹת

עֲלִיּוֹנוֹת, וְאִם עַל גַּב שְׂכָלָם מִתְעוֹרְרוֹת,
 וּמִתְעוֹרְרוֹת מִדְּרָגוֹת שְׁחֻקוֹקוֹת בַּכֶּסֶף לְגַבִּי
 מִדְּרָגוֹת שֶׁל הָאָרֶץ, יְסוּד שְׁלֵהֵן. וְהֵן מִדְּרָגוֹת
 עֲלִיּוֹנוֹת שְׁנֵם־תְּרוֹת, כִּלְכֵן מִתְעוֹרְרוֹת וּמִתְקַרְבוֹת
 לְסַעוּדָה, וּמִתְעַדְנּוֹת. אֲבָל אֵין רְשׁוֹת לְאַחַת מֵהֵן
 לְאֹכֵל, לֹא לְמִדְּרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת וְלֹא לְמִדְּרָגוֹת
 תַּחְתּוֹנוֹת, וְלִהְנוֹת שׁוֹם הַנְּאֻה, וְלֹא לְהוֹשִׁיט יָדָה
 לְקַרְבָּן, עַד שֶׁתִּמְלֹךְ הָעֲלִיּוֹן אוֹכֵל וְנוֹתֵן לָהֵן רְשׁוֹת.

וְאַחַר שְׁנוֹתֵן לָהֵן רְשׁוֹת, כָּל אַחַת וְאַחַת נִתְּנִית
 וְאוֹכֵלָת (כְּמוֹ שְׁצַרִּיף). וְזֶהוּ שְׂכָתוֹב (שִׁיר הַשִּׁירִים ה)

אֲרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׁמִי - אֵלּוּ הֵן מִדְּרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת.
 מוֹרִי עִם בְּשָׁמִי, אוֹכֵלִים וְנִתְּנִים כְּמוֹ שְׁצַרִּיף. (זוֹ זְרוּעַ
 יְמִין בְּיַד שְׂמָאל). אֲכִלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי - זֶה יַעֲקֹב
 בְּרַחֵל, זוֹ אֲכִילָה כְּמוֹ שְׁצַרִּיף. שְׁתִּיתִי יַיִנִי עִם
 חֶלְבִי - זוֹ זְרוּעַ שְׂמָאל בְּיַד יְמִין. תְּרִי כִּלְכֵן מִדְּרָגוֹת
 (קַרְבָּנוֹת) עֲלִיּוֹנוֹת שְׁנֵהֲנָה מֵהֵן הַמְּלֹךְ הַקְּדוֹשׁ
 בְּרֵאשׁוֹנָה, וְזוֹ הָאֲכִילָה שְׁלוֹ וְהַנְּאֻה שְׁלוֹ. עַד כָּאֵן
 אֲכִילַת הַמְּלֹךְ הָעֲלִיּוֹן בְּרֵאשׁוֹנָה.

מִכָּאן וּלְהֵלֵאָה נָתַן רְשׁוּת לְאַרְבַּע דְּמִיּוֹת
שְׁחֻקוֹת בְּכֶסֶף, וּלְכָל אוֹתָם
שְׁמַת־פְּשָׁטִים מִמֶּנּוּ, לְהַנּוֹת וּלְאָכֵל. זֶהוּ שְׁכַתוֹב
אֲכָלוּ רַעִים שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ דוּדִים. אֲכָלוּ רַעִים - אֵלוּ
הֵן אַרְבַּע דְּמִיּוֹת כְּמוֹ שְׁאַמְרֵנוּ. שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ דוּדִים
- כָּל אוֹתָם שְׁמַת־פְּשָׁטִים מִהֶן, וְכֻלָּם אוֹכְלִים
וּמַת־פְּשָׁטִים וְנִהְנִים כְּמוֹ שְׁרָאוּי, וּמְאִירִים הַפְּנִים,
וְהָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם בְּשִׁמְחָה. (דף רמא ע"ב) וְכָל אֶחָד וְאֶחָד,
בֵּין מַדְרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת וּבֵין מַדְרָגוֹת תַּחְתּוֹנוֹת,
בְּשִׁרְשׁ שְׁלָתָם מִתְקַרְבִּים וְנִהְנִים. זֶהוּ סוּד וְסִתְר
הַקְּרָבָן כְּמוֹ שְׁרָאוּי.

בָּאוּ רַבֵּי אֶלְעָזָר וְרַבֵּי אַבָּא וּשְׁאָר הַחֲבֵרִים
וְהִשְׁתַּטְּחוּ לְפָנָיו. אָמַר רַבֵּי אַבָּא, אִם לֹא
נִמְסְרָה הַתּוֹרָה בְּיַד סִינֵי, אֵלֶּא שְׁתִּיבָה אוֹמֵר
תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, תְּרִי בְּן יוֹחָאי הוּא הַתּוֹרָה
וְהַסְתָּרִים שְׁלִי - דִּי לְעוֹלָם. אוּי כַּאֲשֶׁר תִּסְתַּלַּק מִן
הָעוֹלָם. מִי יֵאִיר אוֹרוֹת הַתּוֹרָה. הַכֹּל יִחְשַׁד מֵאוֹתוֹ
יוֹם. שְׁתִּירֵי עַד שְׁיִבֵּא מְלַךְ הַמְּשִׁיחַ לֹא יִהְיֶה דוֹר
כְּדוֹר זֶה שְׁרַבֵּי שְׂמֵעוֹן נִמְצָא בְּתוֹכוֹ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עַל סוּד זֶה אָסוּר לוֹ לִבֵּן אָדָם
 לְטַעַם כָּלוּם עַד שְׂיֵאכַל הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן. וּמָה
 הוּא? תַּפְּלָה. תַּפְּלָה שֶׁל בֶּן אָדָם, בְּדַגְמַת זֶה
 בַּתְּחִלָּה מְזַמְּנִים לְדַמְיוֹת שְׁחֻקוֹת בַּכֶּסֶף עַל
 אוֹתָן הַבְּרִיּוֹת שְׁמַת־פְּשׁוּטוֹת רוּחוֹת שֶׁלֹּהֶן עַל
 עוֹפּוֹת וּבְהִמּוֹת לְקַרְבָּן, בְּרִיּוֹת שְׁחֵרוּחַ שֶׁלֹּהֶן יְסוּד
 בְּעוֹלָם הַזֶּה מֵהֵן, וְזֶהוּ (תהלים קד) מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ ה',
 שְׁתֵּרֵי בְרִיּוֹת שְׂרָאוּיּוֹת לְהַקְרִיב, רוּחַ שֶׁלֹּהֶן
 מִתְּפַשְׁטַת עֲלֵיהֶן, אַרְבַּע דַּמְיוֹת מְזַמְּנוֹת עַל
 קַרְבָּנוֹת אֵלֶּי. וְזֶהוּ שְׁאָנוּ אוֹמְרִים, וְהָאוֹפְנִים וְחֵיּוֹת
 הַקֹּדֶשׁ, וְכָל אוֹתָם תִּילּוֹת אַחֲרֵים שְׁמַת־פְּשׁוּטִים
 מֵהֶם.

וּלְבַסּוּף הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל שֶׁהוּא מְיַחַד אֶת הַשֵּׁם
 הַקֹּדֶשׁ, וְזֶהוּ שְׂאוֹמְרִים אֶתְחַבֵּת עוֹלָם
 אֶתְחַבְּתָנוּ וְכוּ'. וְתִיחֹד שְׁמֵיחַד, זֶהוּ (דברים ו) שְׁמַע
 יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. וּלְבַסּוּף הַלְלוּיִם
 שְׁמַת־עוֹרְרִים לְנִגּוֹן, זֶהוּ (שם יא) וְתִיָּה אִם שְׁמַע וְגו',
 הַשְּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּח וְגו'. זֶה נִגּוֹן הַלְלוּיִם, בְּרִי
 לְהַסְתִּיר סֵתֵר (לְעוֹרֵר צַד) זֶה בְּקַרְבָּן זֶה. וְאַחַר כֵּן

ישראל, זה אמת ויציב ונכון, ישראל סבא שעומד
על הקרבן, (קרבן עליון אלו המדרגות) שהיא עשר מדרגות
עליונות פנימיות של הכל, עומדות על השלחן.

אבל אין רשות לאחד מהם לאכל ולהושיט ידו
לקרבן עד שהמלך העליון אוכל. וזהו ג'
ראשונות וג' אחרונות. כיון שהוא אוכל, נתן
רשות לארבע דמיות, ולכל אותם הצדדים
שנפרדים מהן, לאכל.

ואז אדם, שהוא דמות שכוללת את כל שאר
הדמיות, יורד ונופל על פניו, ומוסר עצמו
ורוחו לגבי האדם העליון שעומד על אותן
הדמיות, שכולל כל הדמיות, לעזר אותו עליו
כמו שראוי, וזהו שנאמר (תהלים כה) אליך ה' נפשי
אשא, לעזר (ש"ש) דמיות אחרות וכל אלו
שמתפשטים מהן. (תהלה לדוד) וזהו שכתוב (שם קמה)
יביעו. ירננו. יאמרו. ידברו. וכלם אוכלים ונהנים,
כל אחד ואחד כמו שראוי לו.

מכאן ולהלאה יאמר אדם צרות שלו בו (של לבו),
 זהו שפתוב (שם ב) יענף ה' כיום צרה. (צרה)
 בעברה שישבת בצרה, כרי להפך את כלם
 להיות סגורים על האדם. ועל זה פתוב (תהלים קמד)
 אשרי העם שפכה לו וגו'.

רבי שמעון היה הולך למבריה. פגע בו אליהו,
 אמר לו, שלום עליך מורי. אמר לו רבי
 שמעון, כמה עוסק הקדוש ברוך הוא פרקיע?
 אמר לו, בקרבנות עוסק, ואומר דברים חדשים
 משם. אשרי! ובאתי להקדים לך שלום,
 ודבר אחד רוצה אני לשאל ממך להסכים;
 בישיבה של הרקיע שאלו שאלות: העולם הבא
 אין בו אכילה ושתייה, ורחי פתוב (שיר השירים ה)
 באתי לגני אחתי בלה וגו', אבלתי יערי עם
 דבשי וגו'. מי שאין בו אכילה ושתייה, הוא
 אומר אבלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם
 חלבי?!

אמר רבי שמעון, והקדוש ברוך הוא מה השיב להם? אמר לו, אמר הקדוש ברוך הוא, הרי בר יוחאי יאמר, ובאתי לשאל מפקד. אמר רבי שמעון, כמה חביבות תכב הקדוש ברוך הוא לכנסת ישראל, ומרבוי האהבה שאוהב אותה, שנה מעשיו כמה שהיא עושה. שאף על גב שאין דרכיו באכילה ושתייה - בגלל האהבה אכל ושתייה. הואיל ובא אצלה, עשה רצונה. בלה נכנסת לחפה ורוצה לאכל, אין זה דין שיאכל חתנה עמה אף על גב שאין דרכו לעשות כך?! והו שפתוב באתי לגני אחתי בלה. הואיל ובאתי אצלה ולעלות עמה לחפה, ^(דף רמב ע"א) אכלתי יערי עם רבשי וגו'.

ולמדנו מדוד, שהזמין להקדוש ברוך הוא ושנה מעשיו כמה שדרכיו של הקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא קבל ועשה רצונו. זמן למלך והמלכה עמו - והו שפתוב (תהלים קלב) קומה ה' למנוחתך אמה וארון עוֹד. מלך ומלכה באחד,

בְּדִי שְׁלֵא לְהַפְרִיד אוֹתָם, שְׁנָה כְּלִים וְשְׁנָה מַעֲשִׂים
שֶׁל הַמֶּלֶךְ.

וְהוּ שְׁפָתוֹב (שם) כְּהִנֵּיךְ יִלְבְּשׁוּ צָדֵק וַחֲסִידֶיךָ יִרְגְּנוּ
בְּעֵבֹר דָּוִד וְגו'. כְּהִנֵּיךְ יִלְבְּשׁוּ צָדֵק?! לְוִיֶיךָ
צָרִיךְ לְכַתֵּב! שְׁחֵרֵי צָדֵק מֵצַד הַלְוִיִּים הוּא.
וַחֲסִידֶיךָ יִרְגְּנוּ?! לְוִיֶיךָ יִרְגְּנוּ צָרִיךְ לְכַתֵּב! שְׁחֵרֵי
רְנָה וְזִמְרָה הִיא בְּלוִיִּים. וְהוּא שְׁנָה וְאָמַר כְּהִנֵּיךְ
וַחֲסִידֶיךָ, שְׁחֵרֵם מֵצַד הַיְמִינִין.

אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא, דָּוִד, אֵינִן דְּרַכֵּי כָּךְ.
אָמַר דָּוִד, בְּעֵבֹר דָּוִד עֲבָדְךָ אֵל תֵּשֵׁב פְּנֵי
מְשִׁיחֶךָ. תִּקְוִין שְׂאֵנִי תִקְנֵתִי, אֵל תִּשְׁנָה אוֹתוֹ. אָמַר
לוֹ, דָּוִד, הוֹאִיל וְזִמְנָת אוֹתִי, יֵשׁ לִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ,
וְלֹא רְצוֹנִי. וְלִמְדִים מִכָּאן דְּרָךְ הָעוֹלָם, שְׂמִי
שְׂמֹזְמִן לְאַחַר, אוֹתוֹ שְׂפָא אֶצְלוֹ יֵשׁ לוֹ לַעֲשׂוֹת
רְצוֹנִי אֵף עַל גַּב שְׂאֵינִן דְּרַכּוֹ כְּכָךְ.

כָּךְ (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאֲבֵנֵי הַמָּקוֹם וְגו'. הוֹאִיל וְכֹא
חָתָן אֶצְל הַכְּלָה, אֵף עַל גַּב שְׂאֵינִן דְּרַכּוֹ לְשַׁכַּב
אֶלָּא בְּכָרִים וּכְסָתוֹת, וְהִיא נִתְּנָה לוֹ אֲבָנִים לְשַׁכַּב

- הכל יקבל ברצון הלב. זהו שפתוב וישכב במקום שהוא, על אותם אנבים, אף על גב שאין דרכו בכף.

אף גם פאן, אכלתי יערי עם הבשי - אף על גב שאין דרכו בכף, בגלל אהבה של הכלה. ועם כל זה בניתה של הכלה, ולא במקום אחר. במקומו לא אוכל ולא שותה - במקום שלה אוכל ושותה. זהו שפתוב פאתי לגני. מלאכים ששלח הקדוש ברוך הוא לאברהם לא אכלו ולא שתו במקומם - בשביל אברהם אכלו ושתו. אמר לו, רבי, תייד דבר זה רצה הקדוש ברוך הוא לומר, ומשום שלא לתחזיק טובה לעצמו לפני פגסת ישראל, הביא הדבר לפניו. אשריך בעולם, שאדונך משתבח בך למעלה, ועליך פתוב (שמואל ב כג) צדיק מושל יראת אלהים.

את קרבני לחמי לאשי וגו' (במדבר כח). רבי יודאי אמר, בקרבן יש עשן, ויש ריח, ויש ניחות. עשן - אלו בעלי חרזון, שנאמר (דברים כט) כי אז יעשן

אף ה'. אלו נהנים מהעֶשֶׂן, ועֶשֶׂן רָגוּ בַחֶטֶם הוּא.
 רִיחַ - אלו שְׁנֵקְרָאִים תְּפוּחִים. אָמַר רַבִּי אֲבָא,
 בַּתְּפוּחִים - זָהוּ שְׁפָתוֹב (שיר השירים ז) וְרִיחַ אֵיפֹךְ
 בַּתְּפוּחִים.

אֵת הַכֶּבֶשׂ אַחַד תַּעֲשֶׂה בַּבֶּקֶר (במדבר כח). מֵהוּ
 בַּבֶּקֶר? זֶה בֶּקֶר שֶׁל אַבְרָהָם, שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית
 כב) וַיֵּשְׁבֶם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר. מִנֵּין לָנוּ שְׁוֵה הַבֶּקֶר
 שֶׁל אַבְרָהָם? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִכָּאן, שֶׁנֶּאֱמַר
 (שם מד) הַבֶּקֶר אֹר. בֶּקֶר אֹר לֹא כְּתוּב, אֶלָּא
 הַבֶּקֶר אֹר, וְזֶה אֹר רֵאשׁוֹן שֶׁכָּרָא תְּקוּדָשׁ בְּרוּךְ
 הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וְעַל זֶה נֶאֱמַר תַּעֲשֶׂה
 בַּבֶּקֶר, בַּבֶּקֶר תִּדְוֹעַ. וּבְנֶגֶד בֶּקֶר שֶׁל אַבְרָהָם
 מִקְרִיבִים קָרְבָן זֶה. קָרְבָן שֶׁל בֵּין הָעַרְבִים זֶה
 יִצְחָק, וּבְנֶגֶד עָרֵב שֶׁל יִצְחָק נִקְרָב. מִנֵּין לָנוּ?
 שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בַּשָּׂדֶה לְפָנוֹת
 עָרֵב. וְעָרֵב הוּא שֶׁל יִצְחָק, וְהָרִי בְּאֵרְנוּ.

רְעִיָא מְהִימְנָא

מְצֻוָה זו לְהִקְרִיב מִנְחָה בְּכָל יוֹם וּלְהִקְרִיב קָרְבַּן מוֹסֵף שֶׁפֶת. וְאַחֲרָיו לְסִדֵּר לֶחֶם הַפָּנִים וּלְבֹנָה, וְקָרְבַּן מוֹסֵף בְּרֵאשִׁי חֹדֶשׁ. הַמְנוּחָה הַקְדוּשָׁה, בְּכָל יוֹם צָרִיךְ לְשַׁלַּח הַדּוֹרֵן לְמַלְךְ בִּידֵי הַמְלָכָה. אִם הִיא בְּרֵשׁוֹת בְּעֵלָהּ, צָרִיךְ תּוֹסֵפֶת, כְּמוֹ מוֹסֵף בְּשֶׁפֶת וּבְרֵאשִׁי חֹדֶשׁ, וּמוֹסֵף שָׁל כָּל יָמִים טוֹבִים.

שֶׁהִיא רֵשׁוֹת הַיְחִיד שָׁלוֹ, וְהַעֲמוּד הָאֲמֻצְעֵי הוּא בְּעֵלָה שָׁל רֵשׁוֹת זו. וַיַּעֲקֹב שֶׁתִּקַּן תְּפִלַּת עֲרֵבִית, הוּא מְדַרְגָּה שָׁלוֹ שָׁל הַעֲמוּד הָאֲמֻצְעֵי. בְּגִלְלָה זֶה בְּאֵרוֹהוּ בְּעֵלֵי הַמְשָׁנָה, תְּפִלַּת עֲרֵבִית רֵשׁוֹת. שֶׁאֵף עַל גַּב שְׂבָנָלוֹת, הַדּוּמָה לְלִילָה, שֶׁשׁוֹלְטִים שָׁם סְמָאֵל וְנָחָשׁ וְכָל הַמְּמַנִּים שָׁל הַהַמוֹנִים שָׁלוֹ, וְשִׁכִּינָה יוֹרְדָת בְּנָלוֹת עִם יִשְׂרָאֵל - הִיא נִמְצְאָת בְּרֵשׁוֹת בְּעֵלָה. זֶהוּ שֶׁפֶתוֹב (ישעיה מב) אֲנִי ה' הוּא שְׁמִי וְכְבוֹדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן.

וּמִשׁוּם זֶה נֵאמַר (בראשית כח) וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם. אִין
פְּגִיעָה אֵלָּא פִּיּוּם, כְּמוֹ (רות א) אֵל תִּפְגְּעִי
בִּי. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מְפִיֶּסֶת לוֹ שְׂלֵא יוּזוּ מִמֶּנָּה,
שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם. אִיזָה
עוֹלָם? זוֹ (דף רמב ע"ב) הַשְּׂכִינָה. תִּרְגוּם עוֹלָם הוּא עֲלָמָא,
לְשׁוֹן נִעְרָה, כְּמוֹ שֶׁנֵּאמַר (שמות ב) הָעֲלָמָה. וּמָה
כְּתוּב בּוֹ? (בראשית כח) וַיִּלְךְ שָׁם. הַתְּפִיּוֹם עֲמָה לְלוֹן
שָׁם בְּגִלּוֹת עִם הַשְּׂכִינָה. וְאִם תֵּאמַר שְׂיַעֲקֹב פִּיּוּם
אוֹתָהּ - נָכוֹן. וּמִשׁוּם שֶׁהוּא בְּכָל לַיְלָה, שֶׁהוּא
הַגְּלוּת, בְּרִשׁוֹת בַּעֲלָהּ, פִּרְשׁוּ תִּפְלֵת עַרְבִית רִשׁוֹת.
וּפְרוּשׁ אַחֵר, הוּא תִּבְנֵן לְאֹכֵל לְבַתְמוֹת חֲמֻרִיּוֹת
בְּכָל וַחֲמֹר. יָרְדוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה וְהִשְׁתַּטְּחוּ לְפָנָיו,
וְשָׁמַח בְּדָבָר זֶה, וְקָשְׁרוּ אוֹתָהּ בְּכַמֶּה קִשְׁרִים שֶׁל
סוּדוֹת סְתוּמִים וְעָטְרוּ אוֹתָהּ, וְהִעֲלוּ אוֹתָהּ אֶצֶל
הַחֲבֵרִים שֶׁנִּשְׁאַרוּ שָׁם.

אָמַר הַרוּעָה הַנְּאֻמָּן, הַמְּנֹרָה הַקְּדוּשָׁה, בְּגִלְלָהּ זֶה
בְּשָׂאֵר הַתְּפִלוֹת הוּא חוֹבָה, בְּשִׁטְר חוֹב
שְׁעָלָיו, לְסִמּוֹךְ אוֹתָהּ בְּצַדִּיק חַי הָעוֹלָמִים, שֶׁבּוֹ כָּל
הַסּוּמִךְ גְּאֻלָּה לְתִפְלָה אִינּוּ נִזְוֵק בְּכָל אוֹתוֹ יוֹם.

ובמה נסמכת על יסוד? בזרוע ימין. זהו שכתוב
(רות ג) חי ה' שכבי עד הבקר.

כאשר מגיע זמן תפלת מנחה, (אסתר ב) בפערב היא
באה. זהו שכתוב (בראשית ח) ותבא אליו
היונה לעת ערב. משום שמנחה שלוחה היא
לאדוני, (אדני צדיק להיות) בגלות של עשו, (שם לב) והנה
גם הוא אחרינו. ועוד לאדוני (אדוני לאדוני), זהו ארון
כל הארץ, וזה צדיק, משם יוסף הצדיק, (דברים לג)
כבוד שורו הדר לו, שעתיד לצאת ממנו משיח בן
אפרים. ובגלו נאמר (בראשית לו) והנה קמה אלמתי
וגם נצבה והנה תספינה אלמתיכם ותשתחוין
לאלמתי. ובצדיק נאמר, כל הכורע - כורע
בברוך.

אמר המנורה הקדושה, רועה נאמן, כך נאמר
(שמות יג) ויקח משה את עצמות יוסף. משום
שגוף וברית נחשבים כאחד. ומשום זה עליך
נאמר, והנה קמה אלמתי וגם נצבה. שכה תפלה
בעמידה. וכן כל הזקף - זקף פישם. ובצדיק, כל

הכּוֹרֵעַ - כּוֹרֵעַ בְּכֹרֶה, וְזֶהוּ וַתִּשְׁתַּחֲוֶינּוּ לְאַלֹמֹתַי.
 וְשִׂאתָה אֶחָזוּ בְיָמֶיךָ וּבְשִׂמְאֵל, בְּגוֹף וּבְרִית. וְאַחַר
 כֵּן תִּעֲלֶה עֲלֵיהֶם לְבִינָה, לְפָתַח בַּיִת חַמְשִׁים
 שָׁעָרִים שֶׁל חָרוֹת לְיִשְׂרָאֵל, לְקַיֵּם (מִיבֵה ז) בְּיָמַי
 צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאֲנוּ נִפְלְאוֹת. וּמִשׁוֹם זֶה
 תִּפְלֹת שְׁחָרִית חוֹבָה, וְתִפְלֹת עֲרֹבִית רְשׁוֹת.

בְּעֲרֹבִית הוּא בְרַבֵּת הַשְּׂכִיבֵנוּ, שְׂשׂוֹכְכֵת בֵּין
 זְרוּעֵי הַמֶּלֶךְ בְּנִלוֹת. כִּי אֲשֶׁר יָבֵא הַבְּקָר,
 פֶּסַח אֶחָזוּ בּוֹ בְיָמֶיךָ. אֲבָל בְּזֹרֵעַ שְׂמֵאל שֶׁל יִצְחָק
 - חֲדָשׁ תִּשְׁרִי. (בראשית כד) וַיְהִי הוּא טָרַם כָּלָה לְדַבֵּר
 וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת, מִן הַנְּלוֹת. וּמִשׁוֹם שֶׁלֹּא יוֹצֵאת
 מִצַּד חֲדָשׁ, יַעֲקֹב שֶׁכַּל אֶת יָדָיו, וְשָׁם שׂוֹר בְּיָמֶיךָ,
 אֲרִיָּה בְשִׂמְאֵל. וּמִשׁוֹם זֶה (תהלים קי) נֶאֱמַר ה' לְאֲדוֹנָי
 יֹשֵׁב לְיָמֶיךָ - זֶה צְדִיק, בְּנִגְדוֹ מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. וְאָמַר
 לוֹ יֹשֵׁב לְיָמֶיךָ, זְרוּעַ שֶׁל אַבְרָהָם, בְּנִלוֹת שֶׁל
 יִשְׂמָעֵאל, עַד אֲשֶׁר אֵיבֹךְ הָדוּם לְרַגְלֶיךָ.

בְּאֹתוֹ זְמַן תִּתְעוֹרֵר רוּחַ יִתְרָה תּוֹסֶפֶת עַל
 יִשְׂרָאֵל. וְזֶהוּ שְׂכָתוֹב (יואל ג) אֲשַׁפּוֹךְ אֶת

רוחי על כל בשר. ויהיה מנוחה לישראל מאמות
 העולם, (אסתר ט) ונות מאיביהם. בדגמת השבת,
 שנוספת באדם נפש יתרה בשבת ויש להם פה
 נחת - אם בנפש יתרה יש להם נחת, שהיא
 נקבה, כל שכן ברוח, שהיא זכר.

ותנאים ואמוראים, נפש יתרה לכל ישראל
 באחד - אחת היא, אבל לכל אדם הוא
 כפי מעשיו. ולמדנו מקל וחרטום של התשובה,
 שכל ישראל באחד, בכל זמן שחוזרים כלם -
 מתקבלים. זהו שכתוב (דברים ד) בה' אלהינו בכל
 קראנו אליו. ששם ה' מכתר עליהם בכתרו, שהוא
 כתר עליון. וזוהי נשמה יתרה של ישראל בשבת
 וימים טובים. ומשום זה תקנו בכל יום לחתם
 בשם יהוה, שהוא חותם של כל הפרכות של
 התפלות, ולא אומרים מוסף בלי פתה. ובשבת
 תקנו לומר במוסף, פתה יתנו לך ה' אלהינו.

אבל לכל אחד מישראל, כך יורדת לו נפש יתרה
 כפי מדרגתו. אם הוא חסיד - נותנים לו

נֶפֶשׁ יִתְּרָה מִמִּדַּת חֶסֶד כְּפִי מִדְּרַגְתּוֹ; אִם הוּא
 גְּבוּר, יֵרָא חֲטָא - נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ יִתְּרָה מִמִּדַּת
 הַגְּבוּרָה; וְאִם הוּא אִישׁ תָּם - נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ
 יִתְּרָה מִמִּדַּת אֱמֶת. וְנֶפֶשׁ יִתְּרָה זוֹ מַלְכוּת, שְׁהִיא
 כְּלוּלָה מֵעֵשָׂר סְפִירוֹת, וּכְפִי מִדָּה שֶׁל בֶּן אָדָם.
 אִם נָשִׂיא יִשְׂרָאֵל, אוֹ חָכָם, אוֹ מַבִּין בְּחֻכְמָה, אוֹ
 בַּתּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (מִשְׁלֵי א) לְחַבִּין מִשָּׁל וּמְלִיצָה, אוֹ
 בְּנִבְיָאִים, אוֹ בְּכַתּוּבִים - כִּדְּ נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ יִתְּרָה
 שֶׁנִּקְרְאת כְּתֵר מַלְכוּת.

וְאִם חָכָם, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ, הַמְּחַכִּים לְכָל אָדָם,
 שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קד) כָּלֶם בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ -
 נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ יִתְּרָה מִשָּׁם. וְאִם הוּא מַבִּין דְּבַר
 מִתּוֹךְ דְּבַר בַּתּוֹרָה - נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ יִתְּרָה מִבִּינָה.
 וְאִם הוּא חָכָם בְּנִבְיָאִים וּבְכַתּוּבִים - נוֹתְנִים לוֹ
 נֶפֶשׁ יִתְּרָה מִנְצַח וְהוֹד. וְאִם הוּא צַדִּיק גָּמוּר
 שֶׁשׁוֹמֵר אוֹת בְּרִית, אוֹת שְׁפָתַי, אוֹת יָמִים טוֹבִים,
 אוֹת תְּפִלִּין - נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ יִתְּרָה מִצַּדִּיק. וּבְכָל
 מְקוֹם, נֶפֶשׁ יִתְּרָה מִמַּלְכוּת.

וְאִם הוּא אָדָם מִכָּל מִדּוֹת אֱלֹהֵי - נוֹתְנִים לוֹ
 כְּתָר בְּשֵׁם יְהוָה, בִּיהוָה ^(דף רמג ע"א) אֱלֹהֵינוּ
 בְּכָל קְרֵאֵנוּ אֱלֹהֵינוּ. אֵין קְדוּשׁ בִּיהוָה. מֵעוֹלָם
 הַזְכָּר, שֶׁהוּא תַפְאֲרָת, מִלְךְ מִכְּתָר בְּכְתָר עֲלִיזוֹן,
 שְׂבָה יִמְלֹךְ בְּשִׁבְיָנָה, שֶׁהִיא נֶפֶשׁ יִתְרָה. וְכְתָר
 נִשְׁמָה יִתְרָה, יְהוֹ"ה, רוּחַ, שֶׁנֶּאֱמַר (יזאל ג) אֲשַׁפּוּךְ
 אֶת רוּחִי עַל כָּל בָּשָׂר, וְהוּא כָּלוּל עֲשָׂר סְפִירוֹת
 מִמַּעַלָּה לְמַטָּה, בְּדִגְמַת זֶה: י' חֲכָמָה. ה' בִּינָה.
 ו' בּוֹלָל שֵׁשׁ סְפִירוֹת מִחֶסֶד עַד יְסוּד. ה' מַלְכוּת.
 כ' מִן בִּיהוָה אֱלֹהֵינוּ, כְּתָר עַל רֵאשׁוֹ. וְזוּהִי
 נִשְׁמָה שְׁנוֹסֶפֶת בְּיוֹם הַשְּׂבָת.

וּמִשׁוֹם שְׁעֵלַת הָעֲלוֹת מִפְּלֵא וּמִכֶּסֶה בְּכְתָר זֶה,
 וּמִתְפַּשֵּׁט בְּשֵׁם יְהוָה בְּשִׁבְתוֹת וַיָּמִים
 מוֹכִיבִים, אֵין שְׁלֵמוֹן לְסִמְאֵל וּלְנַחֲשׁ וּלְכָל הַמַּמְנִים
 שְׁלוֹ, וְאֵין לוֹ שְׁלֵמוֹן לְגִיתָנִם, נִקְבָּה רָעָה שֶׁל
 סִמְאֵל, וְלֹא לְמַחְנוֹת שְׁלוֹ. כָּלֵם נִסְתָּרִים מִלְּפָנֵי
 מַחְנֵה הַמֶּלֶךְ, כְּמוֹ שֶׁיִּסְתַּתְּרוּ אַמּוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
 וּמַוִּלּוֹת שֶׁל הָעוֹלָם בְּאֲשֶׁר יִתְנַלָּה הַמְּשִׁיחַ. זֶהוּ

שְׁכַתוֹב (ישעיה ב) וּבָאוּ בְּמַעְרֹזֹת צָרִים (שם ז) וּבְנִקְיָיו
הַסְּלָעִים.

קָמוּ תַנְאִים וְאַמוֹרָאִים וְאָמְרוּ, רוּעָה נַאֲמָן, אַתָּה
הוּא שֶׁשָּׁקוּל לְכָל יִשְׂרָאֵל, מִמֶּלֶא מְכַל מַדּוֹת
טוֹבוֹת, וְדַאי בְּךָ שׁוֹרָה זֶה שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (שְׁמוּאֵל-א ב) אֵינִי
קְדוֹשׁ כִּי הָיָה אֱלֹהֵינוּ. אַתָּה כֶּתֶר עַל כָּל אֶחָד
וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, כִּי אֵינִי בְּלִתְּךָ בֶּן אָדָם שֶׁיְהִיָּה כֶּתֶר
עֲלֶיךָ, לֹא נְשִׂיא, וְלֹא חָכָם, וְלֹא מַכִּין, וְלֹא חֶסֶד,
וְלֹא גִבּוֹר, וְלֹא תָם, וְלֹא נְבִיא, וְלֹא צַדִּיק, וְלֹא
מֶלֶךְ. אַתָּה הוּא בְּדַמּוֹתָיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
בֶּן בְּדַמּוֹת אָבִיו, כְּמוֹ יִשְׂרָאֵל שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (דְּבָרִים יד)
בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם. הַשְּׁלֵם מַצּוֹת שֶׁל אֲדוֹנָי,
שֶׁאֵינִי מַצּוֹת מֵאלוֹ שְׁלֶךְ שְׁלֹא יִתְעַטֵּר בּוֹ הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְנֵתוֹ מֵעֲלָה וּמִטָּה בְּכֶתֶר עֲלִיוֹן בְּכָל
מִדָּה וּמִדָּה.

פָּתַח וְאָמַר, תַּנְאִים וְאַמוֹרָאִים, שֶׁכַּאֲשֶׁר תָּיָה
קוֹרָא לְכָלֶם, לְרַבִּי שֶׁמְעוֹן בְּכִלְל עֲמָהֶם
בְּכָל זְמַן, אֵימַר לָהֶם, אֲנִי מְשַׁבַּח לָכֶם כְּפִי נְדִיבוֹת

שְׁלָכֶם, שְׂאֵתֶם בְּנֵי נְדִיבִים אֲבָרְהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב.
 אֵין מִי שְׁיִכּוֹל לְשַׁבַּח לָכֶם אֵלָּא אַדּוֹן הָעוֹלָם,
 שְׂאֵפְלוֹ תְּתוֹרָה בְּלָה עַד אֵין סוּף בָּכֶם הִיא תְּלוּיָה,
 כְּמוֹ מַה שְׁנֵאמַר בַּתוֹרָה, (אֵיב יא) אֲרַבָּה מֵאֶרֶץ מִדְּבָר
 וּרְחֵבָה מִנֵּי יָם. כִּף הַשִּׁבְחָה שְׁלָכֶם. אֲבָל יִתְקַיֵּם
 בָּכֶם מַה שְׁתִּתְקַיֵּם בִּי, שְׁשִׁמְחֵתִי בְּכְבוֹדוֹ שֶׁל אֲחֵרֹן
 אָחִי, כְּמוֹ שְׁבִאֲרוּחוֹ, הַלֵּב שְׁשִׁמְחָה בְּגִדְלַת אָחִיו,
 יִלְבַּשׁ אֲוִרִים וְתַמִּים.

וְתִנָּאִים וְאֲמוֹרָאִים, כָּל מוֹסָפִים שֶׁל שִׁפְתוֹת
 וַיָּמִים טוֹבִים, כָּל מוֹסָף שְׂאוֹמְרִים בּוֹ
 בְּתֵר - מִכָּאן נוֹדְעִים. וְכָל תְּפִלוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל,
 רִיחֹן בְּרִיחַ שֶׁל (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) מוֹר וְלְבוֹנָה וְכָל אֲבִקַּת
 רוֹזָל, בְּשֵׁאֵר יָמִים. אֲבָל בְּשִׁפְתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים
 חָשׁוּב עָלָיו מִיַּי בְּשָׁמִים.

מִשׁוּם שְׁפִימִים טוֹבִים עוֹלִים מְכַל אֲבִקַּת רוֹזָל,
 שְׁנֵאמַר בּוֹ (בְּרֵאשִׁית לב) וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ.
 שְׁתִּפְלָה שְׁחִיא פְּנוּמָה, נֵאבֶק עָמָה סְמָאֵל, לְהִלָּחֵם

עָמָה בָּאוּתוֹ פָּנָם שָׁל עֲבָרָה שְׁבָאוֹתוֹ אָבָק, שְׁוֹה
וְזֶה עוֹלָה עַד הַשָּׁמַיִם.

אָבָק שָׁל יַעֲקֹב, לְלַמֵּד זְכוֹת עַל הַתְּפִלָּה בְּכַמָּה
מִחֲנוֹת שָׁל חוֹבוֹת (זְכוֹת) שְׁהֵם (תְּחִלוֹת) קְבוּצוֹת
וּמִחֲנוֹת, שְׁמֵת־אֲסָפִים עִמּוֹ לְלַמֵּד זְכוֹת עָלֶיהָ.
וְהָאָבָק בְּמִדְרָגָה שָׁל סְמָאֵל עוֹלָה בְּכַמָּה מִחֲנוֹת
שָׁל חוֹבוֹת לְלַמֵּד חוֹבוֹת עָלֶיהָ, וְזוֹ תְּפִלַּת עֲרַבִית
שְׁנִקְרָאת סֵלִם יַעֲקֹב, שְׁבָה (בראשית כח) וְהִנֵּה מִלְּאֲכִי
אֱלֹהִים עֲלִים וְיִרְדִים בּוֹ. אֵלּוֹ שְׁמַעְלִים חוֹבוֹת
וּמִוִּרְדִים זְכוֹת תַּחֲתִיָּהֶם, וְאֵלּוֹ מַעְלִים זְכוֹת,
וְיִוִּרְדִים חוֹבוֹת תַּחֲתִיָּהֶן, וּמִשְׁפִּילִים לָהֶם בְּכַמָּה
קְרָבוֹת.

שְׁהֵם בְּעֲלֵי מְגַנִּים בְּמִלְחָמָתָה שָׁל תּוֹרָה, עַד
שְׁנַשְׁמַעַת הַמִּלְחָמָה לְחָרִים הַגְּבוּהִים, שְׁהֵם
אֲבָרָהֶם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב. וְהוּוֹ שְׁפָתוֹב (מִיכָה ו) שְׁמַעוּ
חָרִים אֶת רִיב ה'. רִיב הַתְּפִלָּה, וְרִיב הַתּוֹרָה. וְזֶה
הַקָּרָב שָׁל תְּפִלַּת עֲרַבִית שְׁנַמְשָׁךְ עַד עֲלוֹת הַשַּׁחַר.
שְׁרַבְזֵן נְמְלִיאֵל הָעַמִּיד אוֹתָהּ עַד עֲלוֹת הַשַּׁחַר,

שְׁתַּפְּלֵת עַרְבִית זְמַנָּה כָּל הַלַּיְלָה, אֵלֶּא שְׁחַכְמִים
עָשׂוּ גֵדֵר עַד חֲצוֹת.

וּמִשּׁוּם זֶה נֹאמֵר וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת
הַשַּׁחַר. מֵהוּ הַשַּׁחַר? תְּפִלַּת עַרְבִית,
שְׁשַׁעוּרָה עַד בֶּקֶר שֶׁל אַבְרָהָם, שֶׁהוּא אַרְבַּע
שָׁעוֹת. (בראשית כג) וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר. בְּתַחֲלַת
שָׁעָה רֵאשׁוֹנָה בְּסוֹף הַשַּׁחַר, (שְׁהוּא) גִּצַּח יַעֲקֹב, שְׁשָׁם
(תהלים כג) לְמַנְצַח עַל אֵילַת הַשַּׁחַר, לְקַחַת נְקָמָה
מִסְּמָאֵל, שְׁנֻנֵּעַ בְּיַרְדֵּי שְׁמָאֵל שֶׁל יַעֲקֹב, שֶׁהוּא הוֹד,
שָׁבוּ נֹאמֵר (איכה א) נְתַנְנִי שְׁמָמָה כָּל הַיּוֹם דָּוָה, הוֹד,
מִצַּד הַחוּד, אֶלֶף חֲמִשִּׁי, נִשְׁאָר בֵּית הַמִּקְדָּשׁ חֲרַב
וַיִּבֶשׁ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, זֶה הוֹד שְׁלֵף, רוּעָה נְאֻמָּן, שָׁבוּ
אֶתָּה חֲרַב מְנַבּוּאָתְךָ מִשְׁמָאֵל, וּמִשּׁוּם
שְׁאֶתָּה (ישעיה סג) מוֹלִיף לַיָּמִין מַעֲשֵׂה, שֶׁהוּא גִצַּח,
רֵאשׁ שֶׁל הַשַּׁחַר, וְנֹאמֵר (משלי ה) אֵילַת אֲהָבִים, לָבֵן
פָּתַח דָּוָד וְאָמַר לְמַנְצַח עַל אֵילַת הַשַּׁחַר, שָׁבוּ יָבֵא
בְּעַל נוֹצֵחַ הַקָּרֵב. וּמִשּׁוּם שְׁנֻנֵּעַ זֶה הוֹד הֵם שְׁנֵי מִיָּנִי

שחר, בארו במשנה מאימתי קורין את שמע
בשחרין, ולא אמר בשחר, אלא בשחרין - לשון
רבים, שנים.

וישני משיחים יתעוררו לגביהם - משיח בן דוד
בנגד הנצח, ונקשר בבקר של אברהם, והו
שפתוב (תהלים מז) נעמות (דף רמג ע"ב) בימינו נצח. הוד
קשור בגבורה, שבו משיח בן אפרים אחיו. אתה
באמצע, שמדרגה שלך תפארת, שנקשר בך
העמוד האמצעי. ויסוד חי העולמים במדרגה
שלך. וחקמה בימין, כנאמר הרוצה להחכים -
יִדְרִים. ובינה לשמאל, הרוצה להעשיר - יצפין.

היא הקשת אצלה, וזהו לבוש השכינה, לבוש
הצדיק, שנקרא ברית הקשת. והיא אות
שבת, ואות יום טוב, ואות תפלין, ואות ברית
מילה. ואמר הקדוש ברוך הוא, מי שאינו רשום
באות זו, לא יבנם במראה זו בתדר זה. וזהו מטה,
שהעמוד האמצעי מטה בו כלפי חסד לצדיקים
גמורים לתת להם זכיות בשמונה עשרה ברכות

הַתְּפִלָּה. וּמִטָּה כָּל־פִּי חוֹבָה לְרַשָּׁעִים, לְדוֹן אוֹתָם
בְּגִבּוֹרָה לְדוֹן כָּפִי מֵעֲשִׂיהֶם. וּבְעֶמּוּד הָאֲמֻצָּעִי
מֵאַרְיֵךְ עַל הַפִּינוּנָיִים. וְזוֹהִי אוֹת ש'.

שְׁלֹשָׁה גוּנֵי הַקִּנְיָן - אוֹת בְּרִית הַקִּנְיָן, בַּת
יְחִידָה, שְׁבַת הַמְּלָכָה. וַיֵּשׁ לָהּ שֵׁשׁ
מִדְּרָגוֹת תַּחַת שְׁלֹשׁוֹנָה, שֵׁשׁ שָׁנֹת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה
שְׁכָלוֹלִים בְּמִטְרֹן, וְעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר, (שְׁמוֹת כג) שֵׁשׁ
יָמִים תַּעֲשֶׂה מַעֲשֵׂיךָ. אֲכַל בַּת יְחִידָה הִיא שְׁבַת
לָהּ, הַעוֹשֶׂה בָּהּ מְלָאכָה יוֹמָת.

יְהוָה נִקְרָא בְּצִרוּף אוֹת ה' אֲחֵרוֹנָה, וּמֵצֵד זֶה
יח"ו לְיָמִין, שֶׁהִיא ה' שְׁלֵמוֹת שְׁלוֹ. וְכֹךְ
לְכָל צֵד מַשְׁשָׁה צְדָדִים: יְהוּ, הוּי, וִיָהּ, יוּהּ, הוּי,
וְהִי. שֵׁשׁ שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה אוֹתֵיזוֹת שְׁכָלוֹלוֹת בְּצִדִּיק
חֵי הָעוֹלָמִים. וְהִיא רְבִיעִית הַחֵין בְּכָל צֵד.

וְהִיא אוֹת ה"א, מֵצֵד שֶׁל שֵׁם הַמְּפָרֵשׁ, יו"ד ה"א
וְא"ו. יו"ד בְּחֶסֶד, ה"א בְּגִבּוֹרָה, וְא"ו
בַּת־פְּאֶרֶת. כְּשֵׁשׁוֹלֵט הַט"ל הַזֶּה, אֶסְרוּ חֲכָמִים
אֶרְבָּעִים מְלָאכּוֹת חֶסֶד אַחַת. וְנִקְרָאוֹת אֲבוֹת

מְלֹאכוֹת, עַל שֵׁם שָׁהֵם כְּנִגְדֵי אֲבוֹת שִׁשׁוּלֵט עֲלֵיהֶם
ט"ל, שֶׁהוּא אֲרַבְעִים חֲסֵר אַחַת.

וּבְאֵלוֹ אֲרַבְעִים מְלֹאכוֹת חֲסֵר אַחַת, הִכָּה עֲשָׂר
מִלְּקִיּוֹת לְאָדָם, וְעֲשָׂר לְחַוָּה, וְעֲשָׂר לְנִחָשׁ,
וְהַשֶּׁע לְאָרֶץ. וּמִשּׁוֹם שֵׁם ט"ל שׁוּלֵט בְּשֶׁפֶת, שֶׁהִיא
אוֹת ה', לָכֵן אֵין לוֹקִינ בְּשֶׁפֶת. וְזֶה הַט"ל אֵינוֹ כְּמוֹ
הַט"ל שֶׁל יוֹם חַל, מִצַּד שֶׁל עֶבֶד מְטַטְרוֹן, שֶׁהֵן
אֲרַבְעִים מְלֹאכוֹת חֲסֵר אַחַת: הַזֹּרֵעַ וְהַחֹרֵשׁ וְכו'.

זָקוֹן זָקוֹן הַשְּׂכִינָה נִקְרְאָת אֶרֶץ שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא. וְזֶהוּ שֶׁפֶתוֹב (ישעיה סו) וְהָאֶרֶץ הַדָּם רַגְלֵי.
מִצַּד הַחֲסֵד נִקְרְאָת מַיִם, וּמִצַּד הַגְּבוּרָה נִקְרְאָת
אֵשׁ, וּמִצַּד הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעֵי - אֲוִיר. וְהִיא אֶרֶץ,
קַרְקַע לְכֻלָּם.

וּמִשּׁוֹם שֶׁנִּשְׁמָה יִתְרָה מִתְּפִשֶׁת בְּשְׂכִינָה, שֶׁהִיא
שֶׁפֶת הַמְּלָכָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (תהלים קג)
וּמְלָכוֹתוֹ בְּכֹל מְשָׁלָה - מִשָּׁם הִיא נִעֲשִׂית מְלָכוֹת,
שֶׁשְׁלִיטָתָהּ עַל הָאָרֶץ וְעַל אֵילָנוֹת וְזֹרְעִים (וְהָרִים
וְאֲבָנִים). וּמִשּׁוֹם שֶׁאֵילָן הַחַיִּים, שֶׁהִיא נִשְׁמָה יִתְרָה

בַּשָּׁבֶת, בָּהּ תוֹלְדוֹת שְׁלֵה - יֵשׁ בָּהּ מְנוּחָה לְאָרְיָן,
שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה.

וּמִשּׁוֹם שֶׁהַשְּׂכִינָה הָעֲלִיזָה הִתְפַּשְּׁטָה בְּאָרְיָן,
שֶׁנֶּאֱמַר עָלֶיהָ (במדבר יט) פָּרָה אֲדָמָה
תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוֹם אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עֵל,
לְכֵן אָסוּר לְחַרֵּשׁ בַּשָּׁבֶת. וְחֲרִישָׁה בְּשׂוֹר, שֶׁנֶּאֱמַר
(תהלים קכט) עַל גְּבֵי חָרְשׁוֹ חֲרָשִׁים. וְהַשְּׂכִינָה
הַתְּחִתּוֹנָה הִיא פָּרָה אֲדָמָה מֵצֵד הַגְּבוּרָה. תְּמִימָה
- מֵצֵד הַחֶסֶד, שֶׁהִיא מְדַרְגָּה שֶׁל אֲבֵרָה, שֶׁנֶּאֱמַר
בּוֹ (בראשית יז) הִתְחַלַּף לְפָנַי וְהָיָה תָמִים. אֲשֶׁר אֵין
בָּהּ מוֹם - מֵצֵד הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי. אֲשֶׁר לֹא עָלָה
עָלֶיהָ עֵל - מֵצֵד הַשְּׂכִינָה הָעֲלִיזָה שֶׁהִיא חֲרוֹת
הַכֹּל, בַּמָּקוֹם שֶׁהִיא שׁוֹלֶטֶת, (במדבר א) וְהָיָה הַקָּרֵב
יוֹמֵת, אֵין רְשׁוֹת לְצַד הָאֲחֵר לְשִׁלֵּט, לֹא שָׁטָן, וְלֹא
מִשְׁחִית, וְלֹא מִלְּאֵךְ הַמָּוֶת, שֶׁהֵם מֵצֵד הַגִּיְתָנָם.

וּמִשּׁוֹם זֶה בִּימֵי תַחֲלֵי אֲוִמְרִים יִשְׂרָאֵל, (תהלים עח)
וְהוּא רַחוּם יִכַּפֵּר עֲוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבָּה
לְהָשִׁיב אָפּוֹ וְגו'. מִשּׁוֹם שֶׁבִימֵי תַחֲלֵי הַשְּׂכִינָה

הַתְּחִתּוֹנָה מִתְּלַפֶּשֶׁת בְּאֵלֹהֵי הַקְּלָפוֹת שֶׁל מִיתָה וְדִין. וּבְשֵׁבֶת מִתְּפַשֶּׁט מֵהֶם, בְּגִלְלֵי שְׁעֵי הַחַיִּים שֶׁהוּא בֶּן י"ה, י"ה"ו, מִתְּחִבֵּר בָּאוֹת ה"א. בְּזִמְנֵי הַהוּא מְנוּחָה נִמְצְאוֹת לָאוֹת ה"א, וְכָל מֵה שֶׁהוּא מִתְּחִתּוֹתָה, וְלֹא צָרִיךְ לוֹמַר בָּהּ וְהוּא רַחוּם. וּמִי אֵלֹהֵי (שְׁתַּחֲוִיָּה) תַּחַת י' יִשְׂרָאֵל. וְכָל מְקוֹם שֶׁיִּשְׂרָאֵל נִמְצְאוֹת, שְׁמִירָה נִמְצְאוֹת וּמְנוּחָה.

וּמִשׁוֹם זֶה אָסוּר לְחַרֵּשׁ בְּאֶרֶץ וְלַעֲשׂוֹת בָּהּ גִּמּוֹת, שֶׁנֶּעֱשָׂה בְּאֵלֹהֵי עֲשָׂה פָּנִים בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהִיא שְׂכִינָה. וְאָסוּר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בַּכְּלִים שֶׁל הָאֶרֶץ בְּשֵׁבֶת, וְאֵפְלוֹ לְטַלְטֵל אֶבֶן וְלֹא דָבָר, אֲלֹא כְּלֵי סֵתֵם, שֶׁיְהִיָּה מְנוּחָה לָהֶם בְּזִכּוֹת הַשְּׂכִינָה שֶׁנִּקְרְאוֹת אֶבֶן, שְׁכָתוֹב בָּהּ (בְּרֵאשִׁית כח) וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שָׁמְתִי מִצְבָּה - בְּתַפְלָה, עֲמִידָה הִיא לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁבְּגִלְלָהּ יֵשׁ לָהֶם קִיּוּם בְּעוֹלָם, וְעֲלֶיהָ נֶאֱמַר (שם מט) מִשָּׁם רָעָה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל. (זכְרִיָּה ג) עַל אֶבֶן אַחַת שֶׁבָּעָה עֵינַיִם. (תְּחִלִּים קיח) אֶבֶן מְאֹסוֹ הַבּוֹנִים.

וּמִשּׁוֹם זֶה נֶאֱמַר, (שמות לא) וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
הַשִּׁבְתָּ לַעֲשׂוֹת אֶת הַשִּׁבְתָּ לְדַרְתֵּם בְּרִית
עוֹלָם. צָרִיךְ לְשַׁמֵּר אוֹתָהּ בְּדִירְתֵם, שְׁלֹא יֵצְאוּ
מִרְשׁוֹת הַתִּיחִיד לְרֵשׁוֹת הַרְבִּים. וְזֶהוּ שֶׁבִּאֲרוּהוּ
בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, יֵצִיאוֹת הַשִּׁבְתָּ שְׁתֵּים שָׁהֵן
(דף רמד ע"א) אַרְבַּע, הוֹצֵאָה מִרְשׁוֹת לְרֵשׁוֹת, וְהַכְנָסָה נִם בֵּין
יֵצִיָּאָה קוֹרָא לָהּ. וְאֵלוֹ הֵם סְמָאֵל וְנַחֲשׁ, צְרִיכִים
יִשְׂרָאֵל לְשַׁמֵּר עֲלֵיהֶם שְׁלֹא יִכְנָסוּ לְדִירָה שֶׁל
הַשִּׁבְיָנָה, שֶׁהֵיא רֵשׁוֹת הַתִּיחִיד. מִי רֵשׁוֹת הַרְבִּים?
חֲלָלָה שֶׁפָּחָה זוֹנָה נְדָה גוֹיָה, רֵשׁוֹת שֶׁל סְמָאֵל
וְנַחֲשׁ, וְשִׁבְעִים מְמַנִּים שֶׁל הָעַמִּים.

וּבַחֲבוּר הַקְּדָמוֹן, אֶרֶזִיתִי מוֹרֵי עִם בְּשָׁמִי - זְרוּעַ
יְמִין בְּיַרְדֵּי שְׁמָאֵל. אֲכַלְתִּי יַעֲרֵי עִם דְּבָשִׁי
- יַעֲקֹב בְּרַחֵל. שְׁתִּיתִי יַיִנִי עִם חֲלָבִי - זְרוּעַ שְׁמָאֵל
בְּיַרְדֵּי יְמִין. זְרוּעַ יְמִין בְּיַרְדֵּי שְׁמָאֵל, הֵם חֶסֶד עִם
הוֹד. יַעֲקֹב בְּרַחֵל - הָעַמּוּד הָאֲמֻצְעֵי בְּמַלְכוּת. זְרוּעַ
שְׁמָאֵל בְּיַרְדֵּי יְמִין - גְּבוּרָה בְּנִצָּח.

וּמִדּוּעַ שְׁתֵּי מִדּוֹת שְׁלוֹ כֶּךָ? אֵלֶּא הַסּוּד שְׁנֵאמַר
 כָּאן, דְּרִיד אָמַר כָּאן, (תהלים קלב) כִּתְּנִיךְ
 יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יִרְנְנוּ. וְנֵאמַר שָׁם, וּלְוִיֶיךָ
 צִרִיךְ הִיָּה לוֹ לֹאמַר! אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 אִין דְּרִיךְ לְשִׁנּוֹת מִדּוֹתַי, אֵלֶּא אַחַר שְׁחֻמְנַתִּי
 אוֹתַי, יֵשׁ לִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ. וּמִכָּאן לְמִדְּנֹה,
 שְׁבַעַל הַבַּיִת שְׁמוֹמִין אֶפְלוּ לְמַלְךָ, יֵשׁ לוֹ לַעֲשׂוֹת
 רְצוֹנֹה. וּמִשּׁוֹם זֶה בְּאַרוּחוֹ, כָּל מַה שְׁאֹמַר לְךָ
 בַּעַל הַבַּיִת עֲשֵׂה, חוּץ מִצֵּא. וְעַם כָּל זֶה שְׁסוּד
 זֶה יָפָה הוּא, הֲרִי כְּתוּב (מלאכי ג) אֲנִי ה' לֹא
 שְׁנִיתִי, וּבְכָל הַקְּרָבָנוֹת לֹא כְּתוּב בָּהֶם אֵלֶּא
 לִיהוָה, וְאִיךָ יְכוּל לְהִיּוֹת שְׁיִשְׁנָה מִדְּרָגוֹת שְׁלֵ
 שְׁמוֹ בְּקְרָבָנוֹת?

אֵלֶּא, אֲרִיתִי מוֹרִי - יוֹצֵר אוֹר. עִם בְּשָׁמִי - אַהֲבַת
 עוֹלָם. אֶכְלֹתִי יַעֲרִי - שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. עִם
 דְּבָשִׁי - בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.
 שְׁתִּיתִי יַיִן - וְהָיָה אִם שְׁמַע, עַד וַיֹּאמֶר. עִם חֲלָבִי
 - מִן וַיֹּאמֶר עַד אָמַת. אֶכְלוּ רַעִים - ג' רֵאשׁוֹנוֹת,

וּג' אַחֲרוֹנוֹת. שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ דוֹדִים - שְׁאֵר בְּרָכוֹת
הַתּוֹפְלוֹת.

וּבְחֻבוֹר הַקְּדָמוֹן, סֵתֵר הַקְּרָפְנוֹת - פָּרִים וּכְבָשִׁים
וְעֵתוּדִים וְעוֹזִים, הֵם אֲרַבְּעָה, פְּנֵי שׂוֹר,
פְּנֵי נֶשֶׁר וְגו', שְׁתֵּי תוֹרִים אֹ אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה. וְצָרִיד
לְפָרֶשׁ. אֲרִיָּה יוֹרֵד לְגַבֵּי שׂוֹר, שֶׁהוּא שְׂמַאל, לְקִשְׁר
חֶסֶד בְּגִבּוֹרָה. אָדָם יוֹרֵד לְגַבֵּי נֶשֶׁר, וְרִנָּה שֶׁל
יַעֲקֹב. וּמִשּׁוֹם זֶה בְּאֲרוּחוֹ בְּעֲלֵי הַמְּשָׁנָה, תֵּאֵר פָּנָיו
שֶׁל יַעֲקֹב הָיָה תֵּאֵר פָּנָיו שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן. וּמִי
גַּרְם שְׁיַעֲלֶה וַיִּקְרָא יִשְׂרָאֵל, שְׂכֵתוֹב (כְּרֵאשִׁית לֵב) לֹא
יַעֲקֹב יֵאמֵר עוֹד שְׂמָךְ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׂמָךְ?
שְׁיִהְיֶה יִשְׂרָאֵל עֶקֶר לְהַבְדִּיל בֵּינֵיהֶם. (ע"כ רעיא מדימנא).

וְעֵשִׂירִית הָאֵיפָה (במדבר כח), מִדּוּעַ? אֵלֶּה עֵשִׂירִית
הָאֵיפָה, כְּנֶגֶד כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא
הָעֵשִׂירִית שֶׁבְּמִדְרָגוֹת, וְצָרִיכָה לְהַנְתִּין בֵּין שְׁתֵּי
זְרוּעוֹת, וְהִיא סֵלֶת הַלֶּחֶם, וְהִיא לֶחֶם. וּמִשּׁוֹם
שֶׁהִיא לֶחֶם, לֹא הִפְקֵד עַל לֶחֶם שֶׁל תְּמִשְׁת
הַמִּינִים, שֶׁהֵם תְּפֹת, וְשִׁעוֹרָה, וְשִׁיפּוֹן וְכו', מְמַנָּה

שֶׁל הָעוֹלָם. וְלֹא שָׁם מְמַנָּה עֲלֵיהֶם, אֲלָא הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְבַדּוֹ.

וּמִשּׁוּם זֶה מִי שְׁמֹזְלוֹל בְּלֶחֶם וְזוּרֵק אוֹתוֹ בְּאֶרֶץ,
עֲנִיּוֹת רוֹדֶפֶת אַחֲרָיו. וּמְמַנָּה אַחַד הַפְּקֻד
עַל זֶה, וְהוּא רוֹדֵף אַחֲרָיו לְתֵת לוֹ עֲנִיּוֹת, וְלֹא
יֵוצֵא מִן הָעוֹלָם עַד שִׁיִּצְטַרֵּךְ לְבְרִיּוֹת. וְעָלִיו כְּתוּב,
(אִיּוֹב טו) נִדְרָה הוּא לְלֶחֶם אֵינָהּ. נִדְרָה הוּא, וְיִלְךְ
מִטְּלִטֵל, וְגוֹלָה מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, לְלֶחֶם אֵינָהּ הוּא.
וְאִין (דף רמד ע"ב) מִי שִׁיִּשְׁנִיחַ עָלָיו. וְהוּ שְׁכַתוּב אֵינָהּ מִי
שִׁיִּרְחֵם עָלָיו, מִשּׁוּם שְׁלֵא יִמְצֵא.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

וּבְחִבּוּר הַקְדָּמוֹן, אָמַר הַרוּעָה הַנְּאֻמָּן, וּמַה מִי
שְׁמֹזְלוֹל בְּפִירוּרִים שֶׁל הַלֶּחֶם וְזוּרֵק
אוֹתָם בְּמְקוֹם שְׁלֵא צָרִיךְ בָּךְ - כָּל שֶׁכֵּן מִי שְׁמֹזְלוֹל
בְּפִירוּרִים שֶׁל הַמַּחַ, שֶׁהֵם טְפוֹת הַיָּרֵעַ, שְׁזוּרֵק
אוֹתָם בְּאֶרֶץ, שְׁנֵאמַר בָּהֶם (בראשית ו) כִּי הַשְּׁחִית כָּל
בְּשָׂר אֶת דְּרָכּוֹ עַל הָאָרֶץ. אוֹ שְׁזוּרֵק אוֹתָם בְּנִגְדָה,
אוֹ בְּבֵת אֵל נִכְרָ, אוֹ בְּשִׁפְחָה אוֹ בְּזוֹנָה. וְכָל שֶׁכֵּן

וְכָל שֶׁכֵּן מִי שֶׁמּוֹלִיל בְּפִרוּרִים שֶׁל הַלֶּחֶם שֶׁל
הַתּוֹרָה, שֶׁהֵם קוֹצֵי הָאוֹתִיּוֹת וְתַנֵּי הָאוֹתִיּוֹת,
שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהֶם, כָּל הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֶתֶר - יִחַלֵּף.

וְכָל שֶׁכֵּן מִי שֶׁמוֹסֵר סוּדוֹת הַתּוֹרָה, וְסִתְרֵי
קַבְּלָה, וְסוּדוֹת מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, אוֹ סִתְרֵי
הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַמְּפָרֵשׁ לְאֲנָשִׁים שְׂאֵינָם
הַגּוֹנִים, שֶׁשׂוֹלֵט עֲלֵיהֶם יֵצֵר הָרַע, אִשָּׁה זוֹנָה,
שֶׁנֶּאֱמַר עָלֶיהָ (משלי ו) כִּי בָעַד אִשָּׁה זוֹנָה עַד בְּכַר
לֶחֶם. וְאִין לָחֶם אֵלָּא כ"כ אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה. וְאִין
בְּכַר אֵלָּא אֵפְלוֹ הַלְכָה אַחַת. (ועוד רעיא מהימנא).

וּבְחִבּוּר הַקְּדֻמוֹן לֹא גָלָה סוּד בְּאוֹתָם פִּרוּרִים
אֵלָּא בְּדַרְדָּר פֶּשֶׁט, וְלֹא נָתַן בָּהֶם שְׁעוֹר.
אֲבָל בְּאֲרוּחוֹ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, שֶׁשְׁעוֹר שֶׁל פִּרוּרִים
פְּנוּיִת לְפָחוֹת, כָּל שֶׁכֵּן אִם הֵם כִּפִּיצָה. שֶׁבְּעֲלֵי
הַמִּשְׁנָה דִקְדָּקוֹ עֲלֵיהֶם, עַד פְּנוּיִת עַד כִּפִּיצָה לְבָרֵךְ
עֲלֵיהֶם.

וְדַרְדָּר סוּד, א"ח - הוּא תִשְׁעָה פִּרוּרִים, שֶׁלִּשָּׁה
לְכָל בּוֹיָן, שֶׁלִּשָּׁה מִן אֲרַבְעָה - שְׁנַיִם

עֲשָׂרָה. ד' הַיָּא הַשְּׁלֵמוֹת, לְהַשְּׁלִים בָּהּ עֲשָׂרָה. וְלְהַשְּׁלִים אַרְבָּעָה, שֶׁהֵם יְהוּה. מִהֵם עֲשָׂרָה? אֵלּוּ יו"ד ה"א וַא"ו ה"א. קוּץ שֶׁל אוֹת ד' מֵאַחַד, שְׁעוֹרָה בְּכַוִּיַּת. י' מִתּוֹי"ה, שְׁעוֹרָה בְּכַוִּיַּת.

הַיָּא ד', שְׁלֵמוֹת הַמְּרַכְּבָה שֶׁל אָדָם וְשְׁלֵמוֹת שֶׁל אַרְבַּע פָּנִים שֶׁל אָדָם. וּמִשּׁוֹם זֶה (כמדבר ו) יֵשׂא יְהוּה פָּנָיו אֵלָיךְ. וּבְאַרוּחֵוּ בְּעֲלֵי הַמְּשָׁנָה, וַחֲרֵי כְּתוּב (דברים י) אֲשֶׁר לֹא יֵשׂא פָּנִים. אֵלָּא אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא אֲמַרְתִּי לָהֶם (שם יא) וְאִכְלָתָּ וְשָׂבַעְתָּ? וְהֵם דִּקְדָּקוּ עֲלֵיהֶם, עַד כַּוִּיַּת אוֹ עַד בְּכַוִּיַּת, וְאִיךְ לֹא אֵשׂא לָהֶם פָּנִים?! וַחֲכַמֵּי הַמְּשָׁנָה וְהָאֲמוּרָאִים, כָּל הַתְּלֵמוּד שֶׁלָּהֶם עַל סוּדוֹת הַתּוֹרָה סִדְּרוּ אוֹתוֹ.

קָם הָרוּעָה הַנְּאַמָּן, וַחֲרִים יָדָיו לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשָׂכַנְתּוּ, וְכֹךְ אָמַר: קְדָשׂא בְּרִיךְ הוּא, יְהִי רְצוֹן שְׁלָךְ לְתַת לָנוּ מְזוֹן שְׁלָם, לְתַקַּן אֲצִלְךָ וְאֲצֵל הַמְּלַכָּה הָעֲלִיזָנָה, עוֹלָם תְּבֵא, שְׁנַאֲמַר עָלָיו (תהלים כב) כִּי לֹה' הַמְּלוּכָה וּמִוִּשְׁל בְּגוֹיִם. וְלִגְבֵי

המלכה השנייה שנאמר בה פעם שנייה, (עובדיה א)
 והיתה לה' המלוכה. לתקן שלחן שלם מכל
 מעדנים ומכל מאכלים.

ואני מזמן עמד לכל בעלי המשנה, ולבעלי
 המקרא, ולבעלי התלמוד, וכל שכן לבעלי
 סודות התורה שרה, בלה שרה, מלכה קדושה
 שרה, עליונה ותחתונה, והכל ברשות של עליון
 כל עליונים, אדון כל האדונים, מלך על כל
 המלכים של מעלה ומטה, שהוא יחיד בלי שני,
 ואין אות ונקדה שמשתתפת עמו, ולא שנוי גונים
 של אנשים. שהוא בעל כל המפתחות של סודות
 התהיות, ושמות וכנויים, וכל סודות הגנוזים של
 החכמה, שתפתח אותם בלם לכבודך, עליון על
 כל העלות. אני מתחנן לפניך שתפתח אותם
 לכבודך, שכבודך הוא מאבי ואמי שבשמים, ואב
 של כל ישראל ואם שלהם, שנאמר בה (משלי א) ואל
 תפוש תורת אמה, ועמד אין שתף של אם בעולם.

קָם זְמַן שְׁנֵי וְאָמַר, בְּעֲלֵי הַמְּשָׁנָה, נְשָׁמוֹת וְרוּחוֹת
 וּנְפָשׁוֹת שְׁלָכְכֶם, הִתְעוֹרְרוּ כָּעֵת כְּלָכֶם
 וְהִעֲבִירוּ שָׁנָה מִכֶּם, שֶׁהִיא וְדַאי מְשָׁנָה, דְּרַךְ פֶּשַׁט
 שֶׁל עוֹלָם הַזֶּה. שְׁאֲנִי לֹא עוֹרְרָתִי בָּכֶם אֵלָּא
 בְּסוּדוֹת עֲלִיוֹנִים שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא, שְׁאַתֶּם בָּהֶם
 (תהלים קבא) הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן.

פָּתַח וְאָמַר, הָרִי בְּאֶרְוָהוּ בְּעֲלֵי הַמְּשָׁנָה, בַּעַל
 הַבַּיִת בּוֹצֵעַ וְאוֹרַח מְכַרְךָ. וְעוֹד בְּאֶרְוָהוּ,
 צָרִיף לְדַקְדֵּק בָּה' מִן הַמוֹצֵיאַ. וְשִׁתִּי ה' הֵן כְּנֶגֶד
 שְׁתֵּי הַלְּחָם. שְׁתֵּי כְּבָרוֹת שֶׁל הַשֶּׁבֶת. אוֹת י' הִיא
 כְּפִיצָה שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. וּמִיָּהוּ בַּעַל הַבַּיִת
 שְׁבוֹצֵעַ? זוֹ אוֹת ו'.

בֵּין כָּף הִנֵּה זְקוֹן הַזְּקֵנִים הָיָה יוֹרֵד אֶצְלוֹ וְאָמַר,
 רוּעָה נְאֻמָּן, חוֹד כָּף, שְׁתֵּרֵי לֶחֶם הוּא אוֹת ו',
 שְׁתֵּי כְּבָרוֹת שָׁלוֹ, כְּמוֹ שְׁאַמְרַתְּ הֵן אוֹתֵינוֹת ה' ה'.
 וְדַאי אוֹת ו' הִיא כְּנֶגֶד יַעֲקֹב, ה' ה' כְּנֶגֶד לֵאָה
 וְרַחֵל. י' כְּפִיצָה לְכָל אֶחָד.

אמר לו, זקן זקן, וְהָרִי בְכַמָּה מְקוֹמוֹת בְּאֶרְזוֹהוּ,
 שְׂיַעֲקֹב הוּא בַּעַל הַבַּיִת, וְיוֹסֵף אֹרְחָה,
 שְׂמִדְרָגְתוֹ יְסוֹד חַי הָעוֹלָמִים, כּוֹלֵל ח"י בְּרָכוֹת
 הַתְּפִלָּה, וּמִשּׁוֹם זֶה אָמְרוּ עֲלָיו, (משלי י) בְּרָכוֹת
 לְרֹאשׁ צְדִיק. אָמַר לוֹ, כִּי הוּא, וְהַכֹּל אֵמֶת. כָּל
 סוֹד בְּמְקוֹמוֹ, מַה שְּׂאֵנִי אִמְרָתִי וּמַה שְּׂאֵתָה
 אִמְרָתִי. אֲבָל זֶה שְׂבוֹצֵעַ אֶת הַלֶּחֶם מִיְהוּ?

אמר לו, זקן, אַתָּה בְּדַמּוֹתוֹ, וְזֶה שֵׁם יו"ד ה"א
 וְא"ו ה"א, וְזֶה אָדָם שֶׁל הַמְּרַכְּבָה הָעֲלִיזָה
 שֶׁהַפְּנִים שָׁלוֹ יְהוּה. וּמִשּׁוֹם זֶה ו' - לָחֶם, שֶׁחֵן ה'
 ה'. וְשַׁעוֹר שְׂקִבְעוֹ פְּנוּת וְכַפִּיצָה, חֲרִי נִתְּפָאֵר פְּנוּת
 בְּאִיזָה שֵׁם מְשַׁעְרִים, שְׁחֲרִי בְּאֶרֶז חֲכָמִים שְׂאִין
 עוֹשִׂים מְצוֹת חֲבִילוֹת, אֵף כָּאֵן לֹא נוֹתְנִים שְׂנִי
 שַׁעוֹרִים בָּאוֹת י', לְהִיּוֹת פְּנוּת וְכַפִּיצָה. אֵלֶּא שְׂתִי
 אֵלְפָא בִּיתוֹת חֵן, יֵשׁ י' עֲלִיזָה, וְיֵשׁ י' קִטְנָה. י'
 מִן יְהוּה - עֲלִיזָה. י' מִן אֲדָנִי - קִטְנָה. וְאֵלוֹ
 הַשְּׂתִימִים, אַחַת בְּכַפִּיצָה וְאַחַת בְּכַפִּיצָה, בְּסוֹד זֶה
 הַשְּׂלוֹב יֵאֱתָדוֹנָהּ. כָּא תוֹקֵן וְנִשְׁק לֹ.

בֵּין כֹּךְ קָם הַמְנוּרָה הַקְדוּשָׁה, פָּתַח וְאָמַר, וַדַּאי
 בָּעֵת מִתְחַבְּרִים (משלי ל) מַה שָּׁמוּ וּמַה שָּׁם בָּנוּ.
 שָׁמְחוּ הַחֲבֵרִים וְאָמְרוּ, אֲשֶׁרִיו מִי שְׂזוּכָה לֶאֱכֹל
 מִהַלְחָם הַזֶּה שְׁנֵאמַר בּוֹ (משלי ט) לָכוּ לַחֲמוּ בְּלַחְמִי,
 וְאֲשֶׁרִי הַנֶּפֶשׁ שְׁנֵאמַר בָּהּ (ויקרא כב) מִלְּחָם אָבִיָּה
 תֹּאכַל. (שם) וְכָל זֶר לֹא יֹאכַל בּוֹ. שְׁתַּקְדּוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא בּוֹ נֵאמַר, (מלאכי ב) הֲלֹא אָב אֶחָד לְבָלְנוּ.
 וְהַנֶּפֶשׁ שְׁעוֹסֶקֶת בַּתּוֹרָה - מִלְּחָם אָבִיָּה תֹאכַל.

וּמִי גֵרָם לָהּ שְׂאוּכָלֶת מִלְּחָם אָבִיָּה? מִשּׁוֹם
 שְׁתּוֹרָה בְּתִשּׁוּבָה (דף רמה ע"א) וְנִאֲתוּת (ומתחדשת)

בְּנִעוּרֶיהָ. וְהוּא שְׂפֵתוֹב (ויקרא כב) וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיָּה
 בְּנִעוּרֶיהָ, כְּמוֹ (איוב לג) [ו]יָשׁוּב לְיָמֵי עֲלוּמָיו. כְּמוֹ
 הָאֵילָן שְׂקָצְצוּ אוֹתוֹ וּמִתְחַדֵּשׁ בְּשָׂרָשָׁיו. וְזֶהוּ סוּד
 שֶׁל מִי שְׂמִית בְּלִי זְרַע.

וְעוֹד יֵשׁ סוּד אַחֵר, שְׂלִבְסוּף יָבוֹא בְּגִלְגּוּל
 וַיִּתְחַדֵּשׁ כְּמוֹמֵן קְדָמוֹן. וְזֶהוּ אֱלִמָּנָה
 וְגְרוּשָׁה, שְׁהַתְנַרְשָׁה מִזֶּן עֵדֶן, וּמִשּׁוֹם זֶה נִקְרְאת
 גְרוּשָׁה, כְּמוֹ (בראשית ג) וַיִּגְרַשׁ אֶת הָאָדָם. וּמַה גֵרָם

לָהּ? מִשּׁוֹם שְׂוֹרֵעַ אֵינִן לָהּ, שְׂמֵת בְּלֹא בָנִים. וְשָׁבָה
 אֶל בֵּית אָבִיהָ בְּנִעוּרֶיהָ, שְׂשָׁבָה בְּעוֹלָם הָיָה בְּאוֹתוֹ
 נֶעַר בֶּן הַיָּבָם, וְזָהוּ וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ בְּנִעוּרֶיהָ.
 וּלְבִסּוֹף שְׂוֹכְתָה לְזָרַע - מִלָּחֶם אָבִיהָ הַתְּאֵכֵל. וְכֹל
 זָר לֹא יֵאָכֵל בּוֹ וְגו' (דברים כה) לֹא תִהְיֶה אִשְׁתְּ הַמֵּת
 תְּחוּצָה - לְאִישׁ זָר.

אָמַר הַרוּעָה הַנְּאֻמָּן, הֲלֵל וְשִׁמְאֵי, שְׂאֲתָם אֶחָד
 מִצַּד הַרְחָמִים וְאֶחָד מִצַּד הַדִּין, שְׂהֵם חֶסֶד
 וְגִבּוּרָה, מִדְּרָגוֹת שֶׁל אֲבֹרָתָם וְיִצְחָק. וְאֲתָם מִתְּהוֹנֵעַ
 שְׂלָחָם, הַאֲסִפּוּ לְבָאֵן אֲתָם וְשְׂמוֹנִים תִּלְמִידִים
 שְׂתִּיזוּ לוֹ לְהֲלֵל, וְאִף כִּי תִלְמִידֵי בֵּית שְׂמֵאֵי,
 לְסַעוּדַת הַמֶּלֶךְ.

הָרִי בְּאֶרְצָם, אֲתָם וְהַחֲבָרִים שְׂעַמְכָם, בְּעֲלֵי
 הוֹרְאוֹת, שְׂבְּאֶרְצָם אֵינִן הַבּוֹצֵעַ רִשְׁאֵי לְאָכֵל
 עַד שְׂיַעֲנּוּ אָמֵן בְּעֲלֵי הַסַּעוּדָה, וְאֵינִן בְּעֲלֵי הַסַּעוּדָה
 רִשְׁאִים לְאָכֵל עַד שְׂיֵאָכֵל הַבּוֹצֵעַ. וְדֹאֵי בְּאִשְׁר
 בּוֹצֵעַ בְּעַל הַבֵּית, וּבּוֹצֵעַ לְאוֹתָם בְּעֲלֵי הַסַּעוּדָה,
 לֹא לְכֹלָם מְשַׁעַר שְׂעוֹר אֶחָד, שְׂאֵינִן דִּרְךְ אֵלּוּ

הַבוֹצְעִים לְבַצֵּעַ בְּשׂוּה, שְׁלִפְעָמִים נוֹתֵן לָזֶה
בְּכִיצָה, וְלָזֶה בְּיָת.

וְכֹאֲשֶׁר עֹזְנִים אָמֵן עַל בְּצִיעָה זֹו, קָדָם שְׂיֵאכֹל
בְּעַל הַבֵּית, מִחֲכָרִים שְׁנֵי שְׁעוּרִים
בְּאַחַד בְּכִיזֵית וְכִיזֵית, שְׁלוֹב יֵאֱהַדְוֹנָהי - אָמֵן זֶה
אֵינֹו עַל הָאֲכִילָה, אֶלָּא עַל הַבְּצִיעָה. לְאַחַר שְׂאֵלוֹ
הַשְׁעוּרִים מִצְטָרְפִים בְּאָמֵן, יֵאכֹל בְּעַל הַבֵּית.
וְזֶהוּ (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) אֶרִיתִי מוֹרֵי עִם בְּשָׁמִי אֶכְלָתִי
יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי. וְאַחַר כֵּן - אֶכְלוּ רַעִים שְׁתוּ
וְשָׁכְרוּ דוֹדִים. אֶכְלוּ רַעִים - בְּעַלִּי הַסְּעוּדָה.
שְׂיֵהִיו הַפְּנִים בְּדַמּוֹת אֲבוֹתָם.

תְּרִי כָּאֵן לָחֵם בְּשִׁתִּי כְּכָרוֹת, וְשְׁעוּרוֹ - בְּיָת
וְכִיזֵית. מֵהוּ לָחֵם הַפְּנִים שֶׁל שְׁלַחַן הַמִּלֶּךְ?
אֶלָּא זֶה פִּרְשׁוּהוּ, שְׂיֵשׁ לוֹ שְׁתִּים עֲשָׂרָה פְּנִים.
וּמֵהֵן? אֶלָּא הֵן אַרְבַּע פְּנִים שֶׁל אֶרֶיָה, אַרְבַּע פְּנֵי
שׁוֹר, אַרְבַּע פְּנֵי נֶשֶׁר. וְהֵם (בַּמִּדְבָּר ו) יְבָרְכֶךָ יְהוָה.
יָאֵר יְהוָה. יִשָּׂא יְהוָה.

וּמַנִּין לָנוּ שְׁלָחַם הַפָּנִים הוּא מִשְׁלַחַן הַמֶּלֶךְ?
 שְׁפָתוֹב (יחזקאל מא) וַיִּדְבֹר אֵלַי זֶה הַשְּׁלַחַן
 אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה. ו"ה - גִּימְטְרִיא שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה
 פָּנִים. וְאֵף כָּה, מִי שֵׁישׁ לוֹ, צָרִיךְ לְתַקֵּן וּלְסַדֵּר
 עַל שְׁלַחַן אַרְבַּע כְּפָרוֹת בְּכָל סְעוּדָה שָׁל שִׁבְתָּה,
 לְשֵׁלשׁ סְעוּדוֹת - שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה פָּנִים.

וְאִם הַנְּאֻמָּה שְׁאִינָם אֵלָּא שֵׁשׁ מִהַתּוֹרָה, מִשּׁוּם
 לָחֶם מִשְׁנָה - אֵלָּא לֹא נוֹכַל לְהַזְכִּיר שֵׁשׁ
 בְּלִי חֲבָרוֹ. ו' ו', שֵׁשׁ מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה, וְשֵׁשׁ
 מִלְּמַטָּה לְמַעְלָה, כְּנֶגֶד שֵׁשׁ מַדְרָגוֹת שֶׁל הַכֹּהֵן
 הָעֲלִיּוֹן וְשֵׁשׁ מַדְרָגוֹת שֶׁל הַכֹּהֵן הַתַּחְתּוֹן. שֵׁשׁ
 בְּהַסְתֵּר, וְשֵׁשׁ בְּגִלּוֹי. (דברים כט) הַנִּסְתָּרִת לִיהוָה
 אֵלֵהֵינוּ וְהַנִּגְלָת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם.

וְלַחֲמֵי תוֹדָה הֵם אַרְבָּעִים חֳלוֹת. עֲשָׂרָה רְקִיקִין,
 עֲשָׂרָה רְבוּכִין, עֲשָׂרָה שָׁל חֲמִין, עֲשָׂרָה
 שָׁל מִצָּה. הָרִי הֵם אַרְבָּעִים. כְּנֶגֶד אוֹת י' מִן יְהוָה,
 ד' פְּנֵי אָדָם. י' מִן יְהוָה, ד' פְּנֵי אֲרִיָּה. י' מִן
 יְהוָה, ד' פְּנֵי שׂוֹר. י' מִן יְהוָה, ד' פְּנֵי נֶשֶׁר. זֶהוּ

תְּקוּן רֵאשׁוֹן שֶׁל שְׁלַחַן הַמֶּלֶךְ, שֶׁהֵם עֲשָׂרָה דְבָרִים
שֶׁצָּרִיךְ אָדָם לְהִנָּהֵג בְּשְׁלַחַן הַשִּׁבְתָּ.

אַחַד - לְתֵקֵן שְׁלַחַן בְּמִי שֶׁאוֹכֵל לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ. זֶהוּ
שִׁבְתוֹב זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לְפָנֵי יְהוָה. שְׁנֵי -
נְטִילַת יָדַיִם עַד שֶׁעוֹר שְׁנֹזָרוֹ חֲכָמִים, שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה
קְשָׁרִים שִׁבְתָּהֶם אַרְבָּעָה עֶשֶׂר פְּרָקִים. וְאִם כֹּךְ
אַרְבָּעָה עֶשֶׂר פְּרָקִים הֵם שֶׁל יַד שְׂמָאל. וְהֵם
שְׂמוֹנָה וְעֶשְׂרִים פְּרָקִים. בְּנִגְדָם נֶאֱמַר כ"ח יְהוָה,
שֶׁהֵם שְׂמוֹנָה וְעֶשְׂרִים אוֹתִיּוֹת שֶׁל פָּסוּק רֵאשׁוֹן שֶׁל
מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (במדבר יד) וְעַתָּה יִגְדַּל
נָא כַח יְהוָה.

וְעֶשֶׂר אֲצָבָעוֹת רוֹמְזוֹת לְעֲשָׂרָה מֵאֲמָרוֹת שֶׁל
מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. וּמִשׁוֹם זֶה בָּאָרוֹ בְּעֲלֵי
הַמִּשְׁנָה, מִי שֶׁמֻזְלָזַל בְּנְטִילַת יָדַיִם, נֶעְקָר מִן
הָעוֹלָם. מִדּוּעַ? מִשׁוֹם שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם סוּד שֶׁל עֲשָׂרָה
מֵאֲמָרוֹת וְשְׂמוֹנָה וְעֶשְׂרִים אוֹתִיּוֹת שִׁבְתָּהֶם נִבְרָא
הָעוֹלָם.

שְׁלֵישִׁי - כּוּם שֶׁל בְּרָכָה שֶׁתִּקְנוּ בּוֹ עֲשָׂרָה
 דְּבָרִים: הִדָּחָה וּשְׂטִיפָה. עֲטוּר. עֲטוּף.
 חֵי. מְלֵא. מְקַבְּלוּ בְּשֵׁתֵי יָדָיו. וְנוֹתְנוּ בְּיָמִין. וְנוֹתְנוּ
 עֵינָיו בּוֹ. וּמִגְבִּיהוּ מִן הַקְּרָקַע טַפָּח. וּמִשְׁגָּרוּ
 בְּמִתְנָה לְאֲנָשֵׁי בֵיתוֹ.

וּבְדָרְךָ סוּד, כּוּם (דְּבָרִים ל"ג) מְלֵא בְּרַבְתָּ ה'. כּוּם
 בְּגִימְטְרִיא אֱלֹהֵי"ם, וּמִשָּׁם הִנְשָׁמָה,
 שֶׁהִיא עַל שְׁמוֹ - כּוּם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (תְּהִלִּים קמ"ז) כּוּם
 יְשׁוּעוֹת אֲשָׁא. מִי נִקְרָא יְשׁוּעוֹת? חֲמִשׁ אֲצַפְעוֹת,
 שֶׁהֵן בְּנִגּוּד חֲמִשׁ סְפִירוֹת שֶׁל כּוּם, שֶׁהִיא שֵׁם
 אֱלֹהִים חַיִּים שֶׁהִבִּינָה (דף רמה ע"ב) מִתְּפִשְׁטָת בָּהֶם
 לְחֲמִשִּׁים שְׁעָרִים. ה' פְּעָמִים עֲשָׂרָה, בָּאוֹת י', שֶׁהִיא
 עֲשָׂרָה דְּבָרִים שֶׁתִּקְנוּ חֲכָמִים בְּכוּם, שֶׁהִיא אֱלֹהִים
 חַיִּים, חֲמִשׁ אוֹתִיּוֹת בְּחֶשְׁבוֹן ה'.

וּבִבְאֵרוֹ, בְּכוּם שֶׁצָּרִיךְ הִדָּחָה וּשְׂטִיפָה. הִדָּחָה
 מִבְּחוּץ, וּשְׂטִיפָה מִבְּפְּנִים. וְסוּד הִדָּבָר -
 שֶׁיְהִי תוֹכוֹ בְּכָרוֹ. מִי שֶׁזָּכָה לְנִשְׁמָה מְכוּם זֶה,
 לְהִיּוֹת נִשְׁמָה מְהוֹרָה מִבְּפְּנִים וּמִבְּחוּץ. וְסוּד הִדָּבָר

- (ויקרא טז) וַתִּהְיוּ וְקִדְשׁוּ. מִתְּהַרָה מִבְּפָנִים, וְקִדְשָׁה מִבְּחוּץ. וְזֶה כּוּם אֵין מִתְּהַרְתּוֹ וְקִדְשָׁתוֹ מִבְּפָנִים וּמִבְּחוּץ בְּלִי מַיִם - אַף כִּף הַנְּשָׂמָה אֵין מִתְּהַרְתָּה וְקִדְשָׁתָה מִבְּפָנִים וּמִבְּחוּץ בְּלִי תוֹרָה. וּמִשׁוּם זֶה אָמַר רַבֵּן גַּמְלִיאֵל, מִי שְׂאִין תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ לֹא יִכְנַס לְבֵית הַמִּדְרָשׁ. בְּגִלְל שְׂאִין הוּא מִצַּד עֵץ תַּחְתִּים, אֵלֹא מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע.

עֲטוּר - פִּרְשׁוּהוּ מְעַטְרוֹ בְּתַלְמִידִים. וְדָרָךְ סוּד - ה' הִיא כּוּם, מְעַטְרוֹ בְּתַלְמִידִים בָּאוֹת י', שְׁהִיא עֲטָרָה עַל ה'. עֲטוּף - צָרִיף לְעֲטוּף רֵאשׁוֹ בְּגִלְל שְׁהַשְׂכִּינָה עַל רֵאשׁוֹ. שְׂכָף פִּרְשׁוּהוּ בְּעֵלֵי הַמְּשָׁנָה, אָסוּר לְתַלְמִיד חָכָם לְהֵלֵךְ ד' אַמּוֹת בְּגִלּוֹי הָרֵאשׁ, מִשׁוּם (ישעיה ו) מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. כָּל שְׂכָן בְּבִרְכָה וּבְתוֹפְרַת שֵׁם הַקָּדוֹשׁ שְׂאֵסוּר לְהִיּוֹת בְּגִלּוֹי הָרֵאשׁ.

שְׂאוֹת י' מִן יְהוָה הִיא שְׁהַתְּעַטְפָה בָּאוּר, וְנִעְשְׂתָה אָוִיר. (וְזֶהוּ אָוִיר שֶׁל אָרֶץ יִשְׂרָאֵל מִחֻבִּים) מִשׁוּם שְׂאוֹת י', שְׁהִיא חֻבָּמָה,

בְּאֵוִיר, וְזֶהוּ אֹר שֶׁהִתְעַטַּף בּוֹ בְּשֶׁכָּרָא אֶת הָעוֹלָם.
 זֶהוּ שְׁכַת־טוֹב (תהלים קד) עֵטָה אֹר בְּשֶׁלְמָה. וְזֶהוּ (בראשית
 א) יְהִי אֹר - יְהִי אֵוִיר. וּפְרָשׁוּהוּ בְּעֵלֵי סוּדוֹת
 הַתּוֹרָה, בְּטָרָם שְׁנַתְּחוּהָ כָּל דָּבָר, נִתְּחוּ הַחֲוִיּוֹת.
 וּמִשׁוֹם זֶה נֶאֱמַר יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר, שְׁתִּיחַ מוֹמֵן
 קַדְמוֹן.

חִי - פְּרָשׁוּהוּ חִי מִן הַחֲבִית. וְדָרָךְ סוּד - שְׁכִינָה
 עֲלִיוְנָה הִיא שְׁמִינִית לְסְפִירוֹת מִמַּטָּה לְמַעְלָה,
 וּמִשׁוֹם זֶה נִקְרְאָת אֹת ח', וְנֶאֱמַר בָּהּ (משלי כד)
 בְּחֻכְמָה יִבָּנֶה בַּיִת. וְזֶהוּ חֲבִית: ח' בַּיִת. וּמִשׁוֹם
 שְׁתִּיחַ חַיִּים, שְׁכַת־טוֹב (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא
 לַמְּחַיִּיקִים בָּהּ, חַיִּין מִשָּׁם הוּא חִי. וְזֶהוּ יִינָה שֶׁל
 תּוֹרָה. מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בָּהּ נִקְרָא חִי. וְעוֹד, צְדִיק חִי,
 שֶׁהוּא חִי מִן הַחֲבִית.

יִין יֵשׁ מִפְּנֵי שְׁנֵי גֻּנִים - לָכֵן וְאָדָם. יִין גִּימְטְרִיָּא
 שְׁבַעִים פָּנִים. תְּרֵי ע"ב. וּכְנֻד שְׁנֵי גֻּנִים שֶׁל
 חַיִּין, הוּא זְכוֹר וְשִׁמּוֹר שֶׁל שְׁכַת, וְשְׁבַעִים תְּבוֹת
 שֶׁל קֹדֶשׁ וַיְבַל"ו - תְּרֵי ע"ב.

מָלְא - וְהוּ שְׁכָתוּב כּוּם (דברים לג) מָלְא בְרַבְתַּ ה'.
 וְאִף שֶׁהוּא מָלְא מִיִּנְהָ שֶׁל תּוֹרָה. אָדָם כֶּךָ
 צָרִיךְ לְהִיזוֹת שָׁלֵם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית כה) אִישׁ תָּם
 - נֶכֶד שָׁלֵם, כְּמוֹ (שם לג) וַיָּבֵא יַעֲקֹב שָׁלֵם. כֶּךָ צָרִיךְ
 לְהִיזוֹת נְשָׁמָה שְׁלֵמָה, וְלֹא יִתְּיָה כָּה פְּנֵם, שֶׁנֶּאֱמַר
 (ויקרא כא) שָׁכַל (אִישׁ) אֲשֶׁר בּוֹ מוֹם לֹא יִקְרַב. אִף
 כֶּךָ אוֹתִיזוֹת אֱלִים עִם י"ה - הוּא אֱלֹהִים, כְּחֶשְׁבוֹן
 כּוּם. (שם י"ה) הוּא מָלְא, וְחֶפֶךְ אוֹתִיזוֹת אֱלִים
 וְתִמְצָא מָלְא. מִתִּי? כִּי אֲשֶׁר יֵשׁ שָׁם אוֹתִיזוֹת י"ה.
 וְחִינּוֹ (שמות יז) כִּי יָד עַל כֶּסֶם י"ה. אֲדַנְי חֶשְׁבוֹנוֹ ו"ה.
 הַעֲמוּד הָאֲמֻצְעֵי מָלְא מִשְׁנִיָּהֶם, וּמִשּׁוּם זֶה שׁוֹרָה
 עָלָיו אָדָם, שֶׁהוּא שָׁם מִפְּרָשׁ.

מִקְבָּלוֹ בְּשֵׁתֵי יָדָיו - כְּמוֹ חֲתוּרָה שֶׁחִתָּהּ בְּשֵׁנֵי
 לוֹחוֹת, חֲמִשָּׁה דְבָרוֹת בְּלוֹחַ אֶחָד כְּנֶגֶד
 חֲמִשׁ אֲצַבְעוֹת שֶׁל יָד יָמִין, וְחֲמִשָּׁה בְּלוֹחַ שְׁנֵי
 כְּנֶגֶד חֲמִשׁ אֲצַבְעוֹת שֶׁל יָד שְׂמָאל. וְנִתְּנוּ בְּיָמִין,
 בְּלוֹמַר בְּיַד יָמִין. וּמִשּׁוּם זֶה, שְׁנֵי לוֹחוֹת אֲבָנִים
 בְּיָדוֹ, וְלֹא בְּיָדָיו. וְזֶהוּ שֶׁמֵּעִיד תְּפֹסוּקָ, (דברים לג)
 מִיָּמִינוֹ אִשׁ דָּת לָמוֹ.

וְנוֹתַן עֵינָיו בּוֹ - מִשּׁוֹם שְׁפוּם זֶה הוּא כְּנֶגֶד אֶרֶץ
 יִשְׂרָאֵל, שְׁנֵאמַר בָּהּ (דברים יא) תָּמִיד עֵינֵי ה'
 אֶלְהִיךָ בָּהּ. וְעֵינָיִם שֶׁל מַעְלָה הֵם שְׁבָעִים סְנֵה־דָרִין,
 וְעֲלֵיהֶם מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן. שְׁתֵּי עֵינָיִם עֲלִיוֹנוֹת. אַחַת
 עֵין יְמִין, וְאַחַת עֵין שְׂמָאל. וְהֵם ע"ב, כְּמִנֵּן "כִּיּוֹן".
 וְזֶהוּ סוּד שֶׁל נוֹתַן כְּפוּם עֵינָיו.

וּמִגְבִּיהוּ מִן הַקְּרָקַע טַפַּח - מִשּׁוֹם שְׁאוֹת ה' הוּא
 כּוּם, צָרִיךְ לְהַעֲלוֹת אוֹתָהּ כְּאוֹת י',
 שֶׁהִיא טַפַּח, שְׁכּוֹ נִפְתַּחַת אוֹת ה' כְּחֵמֶשׁ אֶצְבָּעוֹת.
 וּמִשְׁגָּרוֹ לְאֲנָשֵׁי בֵיתוֹ כְּמִתְנָה - מִשּׁוֹם שֶׁתִּתְכַרֵּךְ
 אִשְׁתּוֹ, שֶׁהִיא נִפְשׁ, שְׁנֵאמַר בָּהּ (כמדבר יא) נִפְשָׁנוּ
 יִבְשָׁה אֵין כָּל. וּמִתְכַרְכַּת וְעוֹשָׂה פְרוֹת. זֶהוּ
 שְׁכַת־טוֹב (בראשית א) תִּדְשֵׂא הָאָרֶץ דְשֵׂא.

רְבִיעִי - לְהִיּוֹת עַל הַשְּׁלֶחַן דְּבָרֵי תוֹרָה, שְׁלֵא
 יִתְקַיֵּם כּוֹ כְּדִגְמַת עֲמֵי הָאָרֶץ שְׁנֵאמַר
 עֲלֵיהֶם (ישעיה כח) כִּי כָּל שְׁלֶחְנוֹת מְלָאוּ קִיּא עֲצָה.
 אֲבָל כְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה פִּרְשׁוּהוּ, הָרוּצָה לְהַעֲשִׂיר -
 יִצְפִּין, וְיִתֵּן שְׁלֶחַן לְצִפּוֹן. חֲרֵי שְׁלֶחַן לְשְׂמָאל, שֶׁהוּא

דִּין, צָרִיךְ לְקַשֵּׁר בּוֹ תִּימִין, שֶׁהוּא הַתּוֹרָה, שֶׁנִּתְּנָה
מִחֶסֶד, שֶׁהוּא רַחֲמִים, יָמִין ה'.

חֲמִישִׁי - פִּרְשׁוּהוּ בַּעֲלֵי הַמַּשְׁנָה, שֶׁצָּרִיךְ לְהֶאֱרִיךְ
עַל הַשְּׁלֶחַן בְּגִלְגָל עֲנִיִּים. וְסוּד הַדָּבָר -
בְּגִלְגָל הַצְּדָקָה יֶאֱרִיךְ יָמִין, שֶׁלֹּא יִתְקַצְרוּ. כְּמוֹ
הַתּוֹרָה שֶׁהִיא אֲרִיכוֹת יָמִים בְּשָׁנֵי עוֹלָמוֹת, בְּעוֹלָם
הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא לְנִשְׁמוֹת - אֵף כִּי הַצְּדָקָה הִיא
אֲרִיכוֹת יָמִים לְגוֹף בְּשָׁנֵי עוֹלָמוֹת. זֶהוּ שֶׁכֶּתוּב
(דברים ל) כִּי הוּא תֵיךְ וְאֶרֶךְ יָמֶיךָ. כִּי הוּא תֵיךְ -
בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְאֶרֶךְ יָמֶיךָ - בְּעוֹלָם הַבָּא. שֶׁעוֹלָם
הַבָּא לְגוֹף ^(דף רמו ע"א) לְתַחֲנִית הַמַּתִּים, שֶׁאַחַר שִׁיקוּם
לֹא יָמוּת. וְכֵן שֶׁהַעוֹלָם הַבָּא יִהְיֶה עוֹמֵד, כִּי
הַעוֹלָם הַזֶּה יִהְיֶה עוֹמֵד.

שֵׁשִׁי - שֶׁלֹּא יִהְיֶה גִּרְגָרָן וּבִלְעָן עַל שְׁלֶחַנוֹ שֶׁל
הַמֶּלֶךְ, כְּמוֹ עֲשׂוֹ שֶׁאָמַר (בראשית כה) הֲלָעִיטְנִי,
דָּרֶךְ הַלְעָטָה, אֲלֵא דָרֶךְ מְחִינָה. אֵף כִּי מִי
שֶׁמוֹצִיא דְבוּרִים שֶׁל תְּפִלָּה אוֹ תּוֹרָה מִפִּיו, צָרִיךְ
לְהוֹצִיא אוֹתָם בְּדָרֶךְ מְחִינָה - שְׁלֵמוֹת, וְלֹא

בְּהִלְעָטָה - חֲסֵרִים. וְלֹא עוֹד, אֵלֶּא כַּגִּלְל סְכָנָה
שָׁמָּא יְקָדִים קָנָה לוֹשֵׁט.

שְׂבִיעֵי - מִים אַחֲרוֹנִים. וּפְרָשׁוּהוּ, מִים רֵאשׁוֹנִים
מִצֹּה, וְאַחֲרוֹנִים חוֹבָה, וְאַמְצָעִים רֵשׁוֹת.
מִים רֵאשׁוֹנִים צָרִיךְ לְהַגְבִּיחַ הָאֲצָבָעוֹת כְּדֵי שֶׁלֹּא
יִחְזְרוּ מִשְׁקִים וַיִּטְמְאוּ אֶת הַיָּדִים. וַיֵּשׁ מִהַחֲכָמִים
שָׁאמְרוּ, שְׁאֲחֲרוֹנִים מִשׁוֹם מַלְח סְדוּמִית, שֶׁלֹּא
יִסְמָא אֶת הָעֵינַיִם. אֲפֹלוּ כֶּךָ הוֹצִיא אוֹתָם מִחוֹבָה.
וְסוֹתְרִים הַדְּבָרִים אֶת אֵלּוּ שָׁאמְרוּ עֲלֵיהֶם חוֹבָה,
וַאִין יִדְרֹךְ אֶרֶץ לְסֹתֵר דְּבָרֵי הַגְּאוֹנִים, (מֵאֵלּוּ שָׁאמְרוּ עֲלֵיהֶם)
אֵלֶּא שְׁנַאמַר עֲלֵיהֶם, (דְּבָרִים י"ז) עַל פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר
יִרְוֹךְ.

וְלֹא עוֹד, אֵלֶּא שָׁאמְרוּ עֲלֵיהֶם שְׁלֵשׁ קְדָשׁוֹת. זֶהוּ
שְׂכָתוֹב (וַיִּקְרָא י"א) וְהַתְּקוּדָשְׁתָּם וְהִיִּיתָם קְדָשִׁים.
וְהַתְּקוּדָשְׁתָּם - אֵלּוּ מִים רֵאשׁוֹנִים. וְהִיִּיתָם קְדָשִׁים
- אֵלּוּ מִים אַחֲרוֹנִים. כִּי קְדוּשׁ - זֶה שְׁמֵן עָרֶב. אֲנִי
ה' - זו בְּרָכָה. וְאַמְצָעִים, בֵּין גְּבִינָה לְבָשָׂר, וּמִשׁוֹם

וְהַתְקַדְּשָׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה'.
אֲשֶׁר־יִהְיֶה הָעָם שְׂאֵרוֹנָם יָשִׁים אוֹתָם אֶצְלוֹ.

אֵף כֵּן וְהַתְקַדְּשָׁתֶם - בְּשַׁעַת תִּשְׁמִישׁ. מִיָּם
רֵאשׁוֹנִים שׁוֹרֵעַ אָדָם - מִצָּוָה. אַחֲרוֹנִים, שֶׁל
הַנְּקִבָה - חוֹבָה. וְאִמְצָעִים - הֵרִי רוֹמֹו, וְכִנְבִּינָה
תִּקְפִּיאֲנִי. וְהוּ שְׂכָתוֹב (א"ב י) הֵלֵא כִּחְלָב תִּתִּיבֵנִי
וְכִנְבִּינָה תִקְפִּיאֲנִי. וְזֵהוּ שְׂפָא הָרְמֹז בֵּין גְּבִינָה
לְבָשָׂר, שְׂנַאֲמַר בּוֹ (א"ב י) עוֹר וּבָשָׂר תִּלְבִּישֵׁנִי.

שְׂמִינִי - לְשֵׁלֶשָׁה צָרִיךְ כּוֹס. מֵדוּעַ? בִּינָה הִיא
הַשְּׁלִישִׁית מֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת, מִמַּעֲלָה לְמַטָּה.
וּמִשׁוֹם זֶה פְּחוֹת מִשְׁלֶשָׁה לֹא צָרִיךְ כּוֹס (ד"א).
לְשֵׁלֶשָׁה צָרִיךְ כּוֹס. וּבֹא בְרָמֹז - קְדָשָׁה לָךְ יִשְׁלֹשׁוּ.
וְלֹא עוֹד, אֵלֶּא שֶׁהַתּוֹרָה לֹא יוֹרֶדֶת פְּחוֹת מִשְׁלֶשָׁה
- כִּתְנִים, לְוִיִּם, יִשְׂרָאֵלִים. תּוֹרָה, נְבִיאִים,
וּכְתוּבִים. בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי, בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי. וְזוֹ בִּינָה,
י"ה"ו. וּבִגְלָלָה נֹאמַר, שֶׁלֵּשׁ מִשְׁמְרוֹת הַיּוֹ"י הִלְלָה.
מִלְכוּת, אוֹת ה' רְבִיעִית, עֲלֶיהָ נֹאמַר, אַרְבַּע
מִשְׁמְרוֹת הַיּוֹי הִלְלָה. וְאוֹת ש' שֶׁל שְׁלֶשָׁה עֲנָפִים

בְּנֵגֶד שְׁלֹשׁ מִשְׁמְרוֹת. וְאוֹת שֶׁל אַרְבַּע פָּנִים
בְּנֵגֶד אַרְבַּע מִשְׁמְרוֹת.

תְּשִׁיעֵי - כּוּם שֶׁל בְּרָכָה, רְבִיעִית הַלֵּג. וְשַׁעוֹר
שֶׁלּוֹ לְעֵמֶת אוֹת ה', רְבִיעִית שֶׁל שֵׁם
יְהוָה. עֲשִׂירֵי - בַּעֲשָׂרָה אוֹמֵר נְבִרָךְ לְאֱלֹהֵינוּ.
וְשְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה הִיא רְבִיעִית וְעֲשִׂירִית. רְבִיעִית
לְשֵׁם יְהוָה. עֲשִׂירִית לְעֵשֶׂר סְפִירוֹת, שֶׁהֵן יו"ד ה"א
וּא"ו ה"א. וְכַמָּה צָרִיךְ אָדָם לְשַׁמֵּר עֲצֻמוֹ שֶׁלֹּא
לְזַרֵּק דְּבָרִים אֵלּוֹ בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא צָרִיךְ כְּמוֹ מִי
שֶׁזֶּזֶרֶק לָחֶם. כָּל שֶׁכֵּן מִי שֶׁזֶּזֶרֶק לָחֶם שֶׁל הַתּוֹרָה
הַחּוֹצֵה מִשְׁלַחֲנוּ, שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (יחזקאל
מ"א) זֶה הַשְּׁלַחֵן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה'. (ע"כ רע"א מהימנא).

וְהָר

וּבַחֲבוּר הַקְּדָמוֹן, שְׁלֹשָׁה הֵם שְׁגוֹרָמִים רָעָה
לְעֲצָמָם - שְׁנַיִם בְּעוֹלָם הַיְהוָה, וְאַחַד
בְּעוֹלָם אַחֵר. וְאֵלּוֹ הֵם: מִי שֶׁמְקַלֵּל עֲצָמוֹ,
שֶׁלְּמִדְּנוּ, מְמַנֶּה אַחַד מִמְּקוֹד לִפְנֵי הָאָדָם, וּבְשַׁעָה
שֶׁמְקַלֵּל עֲצָמוֹ אוֹתוֹ הָאָדָם, מְמַנֶּה זֶה, וְשִׁבְעִים

אַחֲרַיִם שְׁמֵמָנִים תַּחֲתָיו, נוֹטְלִים אוֹתוֹ דְבוּר
וְאוֹמְרִים אָמֵן, וּמַעֲלִים אוֹתָהּ לְמַעַלָּה וְדָנִים אוֹתָהּ,
וְהוּא רוֹדֵף אֶתְרֵיו עַד שְׁעוֹשֶׂה אוֹתוֹ וּמַשְׁלֵם לוֹ
אוֹתוֹ דְבוּר.

מִי לָנוּ גְדוֹל מְמִשֶּׁה, שְׁאֹמֵר (שמות לב) וְאִם אֵינְ מִחֲנִי
נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ, וְאֹמֵר לְעַרְךָ, וְאֵף עַל
גַּב שְׁהַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא עֲשֶׂה רְצוֹנוֹ, עִם כָּל זֶה לֹא
נִצּוֹל מִעַנְשׁ, וְחַרִי נִתְּבָאֵר שְׁלֹא נִזְכָּר בְּפָרָשַׁת
וְאִתָּה תִצְוֶה, וְנִמְחָה מִשָּׁם. וְחַרִי פִרְשׁוּהוּ. מִי לָנוּ
גְדוֹל מְדוּד הַמְּלֹךְ שְׁאֹמֵר (תהלים לט) אֶמְרָתִי אֲשַׁמְרָה
דְּרָכֵי מַחֲטוּא בְּלִשׁוֹנִי אֲשַׁמְרָה לְפִי מַחֲסוּם בְּעוֹד
רָשָׁע לְנִגְדִי. מֵהוּ בְּעוֹד רָשָׁע לְנִגְדִי? הַמְּמַנֶּה הֵהוּא
הַמְּפָקֵד עַל זֶה, וְלוֹקַח הַדְּבוּר הֵהוּא לְקַלְקַל לוֹ
לְאָדָם.

וְאַחַד מִי שְׁזוֹרֵק לָחֵם אוֹ פִּרוּרִים שָׁל לָחֵם
בְּקַרְקַע וְעוֹשֶׂה כּוֹ זְלוּל, כְּמוֹ שְׁנֵתְבָאֵר.
אֵלוֹ הַשָּׁנִים בְּעוֹלָם תְּוֶה. וְאַחַד בְּעוֹלָם הֵהוּא - מִי
שְׁמַדְלִיק נֵר בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת טָרָם מִנִּיעִים יִשְׂרָאֵל

לְקַדְשָׁא דְסִדְרָא, מְשׁוּם שְׂמַחֲלֵל שַׁבָּת, וְגוּרָם לְאִישׁ
שֶׁל הַגִּיחָנָם לְדֹלֵק טָרָם הַגִּיעַ (דף רמו ע"ב) זְמַנּוּ.

מְקוּם אֶחָד יֵישׁ בְּגִיחָנָם לְאוֹתָם שְׂמַחֲלָלִים שַׁבָּת.
בִּיּוֹן שֶׁהוּא הַדְּלִיק נֵר טָרָם הַגִּיעַ זְמַנּוּ, יֵישׁ
מִמֶּנָּה אֶחָד בְּגִיחָנָם בְּמוֹצָאי שַׁבָּת, וּמִבְעִיר
בְּרֵאשׁוֹנָה לְאוֹתוֹ מְקוּם וְאוֹמֵר: זֶה מְקוּם שֶׁל
פְּלוּנִי. וְכָל חֲיָבֵי הַגִּיחָנָם מִסְיָעִים לְהַבְעִיר אֶת
אוֹתוֹ מְקוּם. אוֹתוֹ מִמֶּנָּה קוֹרֵא וְאוֹמֵר: (ישעיה כב)
הִנֵּה ה' מְטַלְטֵלְךָ מִטַּלְטֵלָה נָבֵר וְעֵטְךָ עָטָה. חֲיָבֵי
הַגִּיחָנָם אוֹמְרִים: (שם) בְּדוּר אֵל אֶרֶץ רַחֲבַת יָדַיִם
שָׁמָּה תָמוּת וְגו'. מְשׁוּם שֶׁהוּא גָרָם לָהֶם לְהַשְׂרֵף
טָרָם הַגִּיעַ זְמַנָּם. הָרִי לָנוּ שְׁלֹשָׁה שְׁגוּרָמִים רַע
לְעֵצָמָם, כְּמוֹ שְׁנַתְּבֵאֵר.

רַעֲיָא מֵהֵימְנָא

וַיַּחֲלֵם וְהִנֵּה סֶלָם (בראשית כח) - זו הַתְּפִלָּה. מֵצַב
אֶרֶצָה, שְׂמַתְפִּלְלִים בְּנֵי אָדָם אוֹתָהּ
בְּאֶרֶץ, שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה, וּמִגִּיעָה לְשָׁמַיִם, שֶׁהוּא
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר (מלכים א ה) וְאַתָּה תִשְׁמַע

הַשָּׁמַיִם. וְסוּד הַדְּבָר - (תהלים ח) ה' אֲדַגִּינוּ מָה אֲדִיר
שָׁמַיְךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּנְּה הוֹדֶךָ עַל הַשָּׁמַיִם.

וּבְזִמְן שְׁמוֹדִיעַ לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַשְּׂכִינָה
שְׁעוּלָה בְּאוֹתָהּ תִּפְלָה, מִיָּד - (בראשית כח)
וְהִנֵּה מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלִים וְיֹרְדִים בּוֹ, בְּאוֹתוֹ
אָדָם. בָּלָם פּוֹתְחִים בְּנִפְיָהֶם לְעַמַּת הַשְּׂכִינָה
בְּאוֹתָהּ תִּפְלָה. וְהוּ שְׁפָתוֹב (יחזקאל א) וּפְנִיָהֶם
וּכְנִפְיָהֶם פְּרָדוֹת מְלַמְעָלָה. וְזֵהוּ עֲלִים - שְׂכִינָה
עַל בְּנִפְיָהֶם. וְיֹרְדִים בּוֹ, מֵהוּ בּוֹ? בְּהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא.

וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹרֵד עֲלֵיהֶם לְעַמַּת
הַשְּׂכִינָה, וּמְתִיחַד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בּוֹ בְּאוֹתָהּ תִּפְלָה. שְׁהַשְּׂכִינָה הִיא מְצוּהַ כְּלוּלָה
מִשֵּׁם הַיְוִ"ה, יְהוִ"ה הִיא חֵיָה שְׁלוֹ, וּמְצוּהַ בְּלֹא
מִחְשָׁבָה אֵין לָהּ עֲלֵיָהּ.

וּמִחְשָׁבָה הִיא אָדָם - שֵׁם יו"ד ה"א וָא"ו ה"א,
תְּפֹאֲרָת, מְצוּהַ, הִיא מְלֻכּוֹת כְּלוּלָה
מֵאַרְבַּע חֵיּוֹת שֶׁל הַמְּרַבָּה כְּלוּלָה מֵאַרְבַּע

אותיות, היא נקבה שלו, פנים שלו, פנים של
 רחמים. בגללה נאמר, (שמות לג) אם אין פניך הלכים
 אל תעלנו מזה.

ומצד הצדיק נקרא אחריו, תיה פלולה
 שמונה עשרה חליות, שהן מאחריו
 של האדם לעמת שמונה עשר נענועים של
 הולב שדומה לשדרה, שבו שמונה עשרה
 חליות, שהוא אחר למעשה בראשית, וקדם
 למחשבה, שנאמר בה, ישראל עלה במחשבה.
 מה שאין בן האדם, שעין הדעת טוב ורע
 שהוא אחר למעשה, וקדם לפרענות.

קמו תנאים ואמוראים ואמרו, רועה נאמן,
 יתקיים בך זה הפסוק, (ישעיה סב) אל תתנו
 דמי לו. שהרי עליונים ותחתונים מקננים בצלם
 שלך. מתנות של הקדוש ברוך הוא שהם משיבה
 של מעלה, ומתנות של המלכה שהם משיבה של
 מטה, עליך נאמר (בראשית כח) ותנה מלאכי אלהים
 וגו'. בך עולים מתנות של השכינה בתפלה שלך,

וַיִּזְרְדִים מִחֲנוֹת שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אֲצֵל הַשְּׂכִינָה בְּכַמָּה שִׁירִים וְנִגּוּנִים
 בַּתְּפִלָּה. וְאַתָּה הוּא הַקְּרוֹב שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בַּתְּפִלָּה שְׁלֹף, שֶׁהֵיא קֶרְבֵּן שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 וְשְׂכִינָתוֹ.

בְּפָרְשֵׁת (במדבר כח) צו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֶת קֶרְבְּנֵי
 לַחֲמִי, שֶׁתִּקְנוּ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה קֶרְבָּנוֹת
 בַּתְּפִלָּה מִצַּד הַיְמִינִי, שֵׁשׁם אִישׁ חֶסֶד - כֹּהֵן. וְתִקְנוּ
 אֲמִירַת הַזְּמִירוֹת שֶׁהֵם שִׁיר הַלְלוּיִם אֲחֵרֵיהֶם - מִצַּד
 הַנְּבוֹרָה. וְהוֹד, וְרִנָּה שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ, נִקְשָׁר
 בְּשֵׁמֶאל. וְאַחֲרָיו, שֶׁדִּרְגָתוֹ נִצ"ח, נִקְשָׁר בְּחֶסֶד. וְהוּ
 שְׂכָתוֹב (תהלים טו) נְעֻמֹת בְּיַמִּינְךָ נִצַּח.

אַחַר כֵּן יַחֲוֹד בְּפֶסוּק שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, וְכוּלֵּל בְּרָכָה
 וְקִרְיָא, שֶׁהוּא קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ, וְנִבְרָכָה
 מִצַּד הַיְמִינִי. וְהוּ שְׂכָתוֹב (במדבר ו) וַיִּבֶר אֵל אַחֲרָיו
 וְאֵל בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תִבְרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְקִרְיָא מִצַּד הַלְלוּיִם, הָעֲמוּד הָאֲמִצְעִי, קָשׁוֹר יְמִין
 וְשֵׁמֶאל, וְהוּא קָשָׁר שֶׁל תְּפִלִּין שֶׁל רֵאשׁ

וְשֶׁהִיא אִמָּא עֲלִיזָנָה, תְּפִלִּין עַל רֵאשׁוֹ, כְּמוֹ
 שֶׁפְּרָשׁוּהָ בְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה בְּתִפְלִין שֶׁל אֲדוֹן הָעוֹלָם
 מִה כְּתוּב בָּהֶן. וְהוּא קָשָׁר שֶׁל תְּפִלִּין שֶׁל יָד,
 וְשֶׁהִיא שְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה, וְזֶהוּ שֶׁפְּרָשׁוּהָ בְּעֵלֵי
 הַמִּשְׁנָה, הִרְאָהוּ לְמֹשֶׁה קָשָׁר שֶׁל תְּפִלִּין. שׁ שֶׁל
 תְּפִלִּין מֹשֶׁה, כָּלוּל מִשְׁלֹשָׁה עֲנָפִים שֶׁל הָאָבוֹת
 לְמַעְלָה, שֶׁתִּקְנֶנּוּ שְׁלֹשׁ תְּפִלוֹת שֶׁהֵן סִימָן שֶׁמִּ"ע,
 וְשֶׁהִיא שְׁחֲרִי"ת מְנַח"ה עֲרַבִּי"ת, מ"ה שְׁלֹף -
 תְּפִלַּת הַשָּׁבֶת, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (בראשית א) וַיְרֹדוּ בְּדִגְתַּת
 הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְגו'.

וְאַתָּה כּוֹלֵל מְרַכְּבָה תַּחְתּוֹנָה שֶׁל אֲהָרֹן דָּוִד
 וְשְׁלֹמֹה וְאַדָּם הִרְאֵשׁוּן לְמַעְלָה, וּבֵת זִוְגוֹ
 לְמֹשֶׁה, אִם כָּל ח"י, שֶׁהוּא צְדִיק חַי הָעוֹלָמִים.
 וּמִשׁוּם זֶה אֲהָרֹן, אֵף עַל גַּב שֶׁהוּא יָמִין, פְּרָשׁוּהוּ
 חֲכָמִים בּוֹ, אֲהָרֹן שׁוֹשְׁבֵינִי שֶׁל הַמִּלְכָּה.

יַעֲקֹב הוּא כָּלוּל מִשְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שָׁבוּ רֹכֵב
 אָדָם הִרְאֵשׁוּן, שְׁלֵא לְחַנָּם פְּרָשׁוּהוּ בְּעֵלֵי
 הַמִּשְׁנָה, יָפִיו שֶׁל יַעֲקֹב בְּיָפִיו שֶׁל אָדָם הִרְאֵשׁוּן.

אָמַר הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, רוּעָה נְאֻמָּן, רוּאָה אֲנִי
 שְׁכַפְּלֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת שְׁמִי וְאָמַר
 מִשָּׁה מִשָּׁה, לְכֹלל אוֹתָךְ בַּמְרַכְּבָה הָעֲלִיּוֹנָה
 וּבַמְרַכְּבָה הַתַּחְתּוֹנָה, לְכֹלל בְּךָ אֶת אָדָם הָרֵאשׁוֹן
 מִצַּד הָאֲבוֹת, וְלְכֹלל בְּךָ אֶת חַוָּה מִצַּד אֲהֵרֹן דָּוִד
 וְשִׁלְמָה. לָמָּה לֹא כָּפַל שֵׁם יַעֲקֹב בְּךָ?

אָמַר לוֹ הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, מִשּׁוּם שֶׁקָּרָא לוֹ יַעֲקֹב
 וַיִּשְׂרָאֵל. יַעֲקֹב לְשׁוֹן עֵקֵב, כְּלוּמַר נִקְבָּה,
 שֶׁנֶּאֱמַר עֵקֵבוֹ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן הָיָה מִכְּהָה נִלְנַל
 חָמָה. וְנִקְרָא יִשְׂרָאֵל, שֶׁשֵּׁם רֵאשׁ תּוֹכֵר, רֵאשׁ
 לְנִקְבָּה, כְּלוּמַר הָעֵקֵב. וְזֵהוּ שֶׁאָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְנַחֲשׁ, (בראשית ג) הוּא יִשׁוּפֵךְ רֵאשׁ וְאֶתָּה
 תִּשׁוּפְנוּ עֵקֵב. וְזֵה גַרְם שְׂכִינָה בְּנִלוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר כָּהֵן
 (משלי כב) עֵקֵב עֲנָוָה יִרְאֵת ה'.

שְׂמִיחַ רַבִּי שְׂמֵעוֹן, וְשִׂמְחוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה וְאָמְרוּ,
 כָּהֵן שֶׁל הַשְּׂכִינָה, סִינִי, מִי יְכוּל לַעֲמֹד (לְפָנַי)
 פִּיךָ, שֶׁתְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשְׂכִינָתוֹ מְדַבְּרִים בּוֹ,
 וְשִׂשִׁים רַבּוּא שֶׁל יְשִׁיבָה שֶׁל מַעֲלָה וְשִׂשִׁים רַבּוּא

שָׁל יְשִׁיבָה שָׁל מִטָּה מְדַבְּרִים בּוֹ עַל פִּיךָ. וְעֲלִיךָ
נֵאמֵר וְהִנֵּה מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלִים וְיִרְדִּים בּוֹ.

דָּבָר אַחַר וְהִנֵּה סֵלָם - פֶּתַח רַבִּי שְׁמֵעוֹן וְאָמַר,
סִינֵי זֶה סֵלָם, וְהוּא קָל, וְסוּד תְּדַבֵּר - (ישעיה
יט) הִנֵּה ה' רֹכֵב עַל עֲ"ב ק"ל. ע"ב - יו"ד ה"י
וי"ו ה"י. וְעוֹד ע"ב - י', י"ה, יח"ו, יתו"ה. ק"ל
- יו"ד, יו"ד ה"א, יו"ד ה"א וא"ו, יו"ד ה"א
וא"ו ה"א. אֹתִיּוֹת רֵאשׁוֹנוֹת עוֹלוֹת לְשַׁבְּעִים
וְשִׁתִּים אֹתִיּוֹת, וְאֹתָן תּוֹלְדוֹת שְׁלֶחֶן עוֹלוֹת
ק"ל. ע"ב ק"ל עוֹלִים מְאֹתִים וְשָׁנִים, כְּחֻשְׁבוֹן
ב"ר. וְאַתָּה הוּא רוֹעֵה נַאֲמֵן, עֲלִיךָ נֵאמֵר (תהלים
ב) נִשְׁקוּ בַר. וְאַתָּה רַב לְמִטָּה, רַבֵּן שָׁל כָּל
יִשְׂרָאֵל, רַבֵּן שָׁל מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרֵת, בֵּן לְמַעֲלָה, בֵּן
לְהַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְיָנְתוֹ.

נֵאמֵר אֶצֶל דָּוִד, (שמואל-ב יב) נָם ה' הַעֲבִיר חַטָּאתְךָ
לֹא תָמוֹת. בְּזֶה חַנּוּם הַתְּכַפֵּר דָּוִד. וְזֶהוּ
שְׁעוֹר שָׁל חֲלָה, שָׁלשׁ וְאַרְבָּעִים בִּיצִים וְתוֹסֶפֶת

חֲמִשׁ בַּיָּצֵה, רָמוּז בַּנְּאֻמֵּר (ויקרא ה) וְחַמֵּישְׁתּוֹ יוֹסֵף
עָלָיו.

אֲשֶׁרִי תִתְפַּלֵּה שְׂיִצְאָה מִפִּיהָ, כְּמוֹ שֶׁתְּקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא יֵרֵד עַל הַר סִינַי וְנֹאמֵר בּוֹ (דברים כט) כִּי
אֲשֶׁר יִשְׁנֹו פִּה וְגו'. כֶּךָ בֵּן (פֶּאֶשֶׁר) אֶתָּה תִשְׁתַּדֵּל
בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יֵאָסֵף עֲלֵיוֹנִים
וְתַחְתּוֹנִים וְכָל אוֹתָן נְשָׁמוֹת שְׁחִיו וְכָל הַעֲתִידִים
לְהִיּוֹת וְכָל מַחְנוֹת הַמַּלְאָכִים וְיֵרֵד בְּצֶלֶם שְׁלֹךְ
לְקַבֵּל הַתְּפִלָּה שְׁלֹךְ וְתוֹרָה שְׁלֹךְ. מַשׁוּם
שְׂמִיחַשָׁבָה שְׁלֹךְ לְיִחַד לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁבְיָנְתּוֹ
בְּכָל מַחְנוֹת שְׁלוֹ לְמַעְלָה וּמִטָּה בְּתוֹרָתָךְ
וּבַתְּפִלָּתָךְ.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִחֲשָׁבָה טוֹבָה מְצַרְפָּה
לְמַעֲשֵׂה. וְכְמוֹ שֶׁהוּא אָמַר אָנֹכִי, וְכָלֵם
אָמְרוּ (שמות כד) נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע - כֶּךָ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא עֲשֶׂה לְכָל הַמַּחְנוֹת שְׁלוֹ שְׂכָלֵם שְׁתָּקוּ וְשִׁמְעוּ
לְדַבּוּרָךְ, מַשׁוּם שֶׁרְצוֹנְךָ בָּהֶם לְיִחַד לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא וְשִׁבְיָנְתּוֹ בְּכָל הַמַּחְנוֹת שְׁלוֹ.

וְכָל מִה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִבְטִיחַ לַעֲשׂוֹת לָךְ
 בְּמֵה מְזוֹבוֹת שְׂאִין לָהֶן סוּת, כִּלָּם אָמְרוּ
 נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע. וּמִשׁוֹם זֶה נֶאֱמַר, (תהלים קג) בָּרְכוּ ה'
 מִלְּאֲכָיו גִּבְרֵי כַח עֲשֵׂי דְבָרוֹ לְשִׁמְעַע בְּקוֹל דְּבָרוֹ,
 וְהִתְחַזַּק בָּךְ. שְׁתֵּרֵי תְקֵדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְנֵתוֹ וְכָל
 הַמַּחֲנֹת שָׁלוֹ הַסְּפִימוֹ לַעֲשׂוֹת כָּל רְצוֹנָךְ וְיִוְתֵר,
 מִה שֶׁהוּא כְּתוּב עַל יָדְךָ, וְלֹא נִפְל דְּבַר קָטָן
 מִכְּתִיבֵת יָדְךָ שֶׁלֹּא הִתְקַיֵּם.

אֲשֶׁרֵי הָאָדָם שֶׁאֲדוֹנוֹ חוֹשֵׁב אוֹתוֹ כְּגוֹפוֹ וְעוֹשֶׂה
 לוֹ כְּבוֹד כְּצוּרָתוֹ לְהִיּוֹת לוֹקַח דְּבָרִים
 שֶׁל פִּי בְּתוֹרָה וְתַפְלָה כְּדְבָרָיו בְּחַר סִינֵי. וְאִין
 אֶחָד שֶׁפִּתַּח פִּי לְקַטְרֵג לוֹ אֶלֶּא כִּלָּם, עֲלִיוֹנִים
 וְתַחְתּוֹנִים, בְּהַסְכְּמָה אַחַת וּבְרָצוֹן אֶחָד.

רַעֲיָא מֵהֵימְנָא

דְּבַר אַחַר (בראשית כח) וַיִּחַלֵּם וְהִנֵּה סֶלֶם, רוֹעָה
 נֶאֱמָן, מָה ל' עוֹלָה עַל כָּל הָאוֹתִיּוֹת, כִּךְ
 אִתָּה עֲתִיד לְהִתְעַלּוֹת עַל כָּל הַבְּרִיּוֹת, מִשׁוֹם
 שֶׁעָלָה לַיִּשָּׁם שֶׁל יו"ד ה"י וְא"ו ה"י, שָׁבוּ שֶׁלֹּשׁ י'

י' י', שְׁחֶשְׁבוּנָן שְׁלֹשִׁים. שְׂבַחְתְּחֶלֶה הָיִיתָ בְּשֵׁם יו"ד
 ה"א וְא"ו ה"א, שְׁחֹוֹא יֵאָאָא, בִּי"ג מְדוּת שְׁל
 רַחֲמִים שְׁחֵן גִּימְטְרִיָּא אַחַד. כָּעֵת תִּתְעַלֶּה בְּאֵל,
 שְׁחֹוֹא אוֹתִיּוֹת יֵאָאָא. שְׁשֻׁנֵי שְׁמוֹת הֵם עֲדִים הֲלֹא
 אֵל אַחַד בְּרָאֵנוּ. וְהוּ שְׂכַתּוֹב (מֵלֵאנִי ב) הֲלֹא אָב אַחַד
 לְכֻלָּנוּ הֲלֹא אֵל אַחַד בְּרָאֵנוּ.

וּבְשֵׁלֶשׁ יוֹדִין אֵלֹו יִתְקַיֵּם בְּךָ, (יִשְׁעִיָּה נב) יְרוּם וְנִשְׂאָ
 וְנִבְחָ מְאֹד בְּשֵׁם מ"ה. שְׂכַךְ עוֹלָה מְאֹד
 לְחֶשְׁבוֹן אָדָם. וְנִבְחָפוֹךְ אוֹתִיּוֹת - מְאֹד הוּא אָדָם.
 יְרוּם - בְּאַרְבַּע פָּנִים שֶׁל אֲרִיָּה, שְׁחֵם (בַּמְדַּבֵּר ו)
 יְבָרְכֶךָ יְהו"ה. וְנִשְׂאָ - בְּאַרְבַּע פְּנֵי שׁוֹר, שְׁחֵם יִשְׂאָ
 יְהו"ה, בְּשִׁמְאֵל. וְנִבְחָ מְאֹד - יָאֵר יְהו"ה,
 בְּאַמְצָעִיתוֹ. וְזֶה שֵׁם יוֹד הִי וְאֵו הִי, יִשְׂאָ יְהו"ה
 פְּנֵיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׁם לְךָ שְׁלוֹם. רְבִיעִי - יְהו"ה, וְשִׁמוֹ
 אֵת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֵם.

מֵצַד תִּימִין נִקְרָאת אֲבֹן. וְכִפָּה אֲבָנִים לַחֹת
 יְקָרוֹת נִמְצְאוּ מִמְּנָה, שְׁמִמְנָה מִי תִתּוֹרָה
 יוֹצְאִים. וּבְגִלְגָּלָם נִיָּאֵר, אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא

לְתַלְמִידָיו: כְּשֶׁתְּגִיעוּ לְאֲבֵי שֵׁשׁ מָהוּר אֵל
 תֹּאמְרוּ מִים מִים, שָׁמָּה תִּסְתַּכְּנוּ בְּנַפְשְׁכֶם. אֵל
 תֹּאמְרוּ שָׁהֵם מִים, מִים מִמֶּשׁ, מִשּׁוֹם (תהלים קא) וְלִבְר
 שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינַי. שְׂאֵלוּ הַמַּיִם זֶה
 הַתּוֹרָה, שְׂנַאֲמַר בָּהּ (משלי ו) וְתוֹרָה אֹר. וּמִשּׁוֹם
 שְׁוֹה הָאֹר נֹבֵעַ בְּמִקּוֹר הַמַּיִם (ישעיה נח) אֲשֶׁר לֹא
 יִכּוּבוּ מִיָּמִיו, נִקְרָא מִים.

וּמִצַּד הַשְּׂמֹאל, זֶה הָאֲבֵן שֶׁהִיא אוֹת י' - נִקְרָאת
 גִּנְחָלָת. וּמִשָּׁם עֲשָׂר סְפִירוֹת, כְּשֶׁלְּהֶכֶת
 קְשׁוּרָה בְּגִנְחָלָת. וַיֵּשׁ לָהּ אַרְבַּעַה גִּנְנִים, (וְעֲשָׂרָה)
 וְהֵם: יוֹד הֵא וְאוּ הֵא. יְהו"ה. וְהִיא יָד הַגְּדוּלָּה
 בְּיָמִין, יָד הַחֲזָקָה בְּשְׂמֹאל, הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי, מִשָּׁם
 הִיא יָד רַמָּה, כְּלוּלָה מֵאַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם גִּנְנִים.

וּמִשּׁוֹם שֶׁהִיא מִצַּד הַיְּמִין - אֲבֵן. וּמִצַּד הַשְּׂמֹאל
 - גִּנְחָלָת. בָּהּ לֹקַח הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 נִקְמָה מִיִּשְׁמַעֵאל וְאֲדוֹם, שָׁהֵם אֲשֵׁים נְכַרְיִים
 וּמִים תִּזְדוֹנִים. וְהַמְּנִים שְׁלָהֵם - סְמָאל וְנִחָשׁ.
 סְמָאל אִישׁ תִּנְיָהֲנָם, מְמַנָּה עַל הָאֲמָה שֶׁל עֲשׂוֹ.

נָחַשׁ מִמֶּנּוּהָ עַל הָאֵמָה שֶׁל יִשְׁמָעֵאל, וְהוּא רַחֵב
הַמִּמֶּנּוּהָ עַל הַמִּים.

בַּיָּמִין אֲבָרָהֶם, שְׂדֵרְגָתוֹ חֶסֶד, נוֹטֵל נִקְמָה
מִיִּשְׁמָעֵאל וּמִהַמִּמֶּנּוּהָ שְׁלוֹ. וּבְשִׁמְאֵל
יִצְחָק, שְׂדֵרְגָתוֹ פַּחַד, נוֹטֵל נִקְמָה מֵעֲשׂוֹ וּמִהַמִּמֶּנּוּהָ
שְׁלוֹ. בְּשֵׁנֵי מְשִׁיחִים, שֵׁהֶם אֶחָד מִיָּמִין - מְשִׁיחַ בֶּן
דָּוִד, וְאֶחָד מִשְׁמָאֵל - מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. וּבְדֵרְגָתוֹ שֶׁל
יַעֲקֹב, שֶׁהוּא בְּנִגְדוֹ, בְּסוּד שֶׁל (בראשית מח) שֶׁכֵּל אֶת
יָדָיו (כִּי מְנַשֶּׁה הַכְּבוֹד). אַרְיָה לְשִׁמְאֵל. שׂוֹר לְיָמִין, שֶׁל
יִשְׁמָעֵאל. בְּגִלְל שְׂיִהוּדָה נִלְחָה בְּעֲשׂוֹ, נִמְצָא יָמִין
הַקְּדֻשָּׁה עִם הַשְׁמָאֵל שֶׁל עֲשׂוֹ. וּשְׁמָאֵל הַקְּדֻשָּׁה עִם
יָמִין טְמֵאָה שֶׁל יִשְׁמָעֵאל, (שם מט) עַד כִּי יָבֹא שִׁילָה,
רוֹעֵה נְאֻמָּו, בְּדֵרְגָה שֶׁל תַּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל, נוֹטֵל
נִקְמָה מֵעֲרַב רַב.

בְּשֵׁלֶשׁ דְּרָגוֹת אֵלוֹ יִפְקֹד (צ"א) כְּהַנִּים לְוִים
וְיִשְׂרָאֵלִים מִן הַנְּלוֹת, וּבְהֵן יִקַּח נִקְמָה
מֵעֲשׂוֹ וְיִשְׁמָעֵאל וְעֲרַב רַב. בְּדֵנְמָא שֶׁל עֲרַב רַב
מְעֲרָבִים בְּעֲשׂוֹ וְיִשְׁמָעֵאל, כִּד יַעֲקֹב מְעֲרַב

בְּאַבְרָהָם וַיִּצְחָק, עָרוּב שֶׁל שְׁנֵיהֶם. וְכִּי מִתְעַרֵּב
 שִׁילָה עִם מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד וּמְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, וְתֵהָא
 שְׁלֵשֶׁת שֶׁל שְׁנֵיהֶם בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁרָאָה בְּלֶעָם
 בְּנִבּוֹאָתוֹ, שֶׁכִּי מִתְקַשְּׁרִים שְׁנֵי מְשִׁיחִים בְּרוּעָה
 הַנֶּאֱמָן בְּשִׁלְשָׁה אַבּוֹת בְּנִלוֹת הָאֲחֵרוֹנָה.

פְּתַח וְאָמַר, (במדבר כג) לֹא הָבִיט אֵינִן בְּיַעֲקֹב וְלֹא
 רָאָה עָמַל בְּיִשְׂרָאֵל ה' אֶלְהֵיו עָמּוֹ וְתִרְוַעַת
 מְלֹךְ בּוֹ. וְהַכֹּל לְקַיֵּם הַפְּסוּק (ישעיה נד) וּבְרַחֲמִים
 גְּדֹלִים אֶקְבְּצֶנּוּ. בְּאוֹתוֹ זְמַן נִשְׁפְּרוֹת הַקְּלָפוֹת שֶׁהָיוּ
 מִסּוּבָבוֹת לְשִׁכְנֵהָ. מִיַּד מִתְנַלֵּית אֶבֶן אֶחָת מִשְׁלֵשׁ
 אַבְנִים, שֶׁהֵן סְגוּלָתָא, שֶׁעֲלִיָּהֶן נֶאֱמַר (יחזקאל א) וַיְהִי
 בְּשִׁלְשִׁים שָׁנָה, וְהֵן י"י. בְּרַב־יְעִי - אֶבֶן רַב־יְעִית. ^{דף}
 בְּחַמְשָׁה לַחֲדָשׁ - אֶבֶן חַמִּישִׁית. בְּגִנְדֵן וַיִּקַּח
 דָּוִד (שמואל א יז) חַמְשָׁה חֲלָקֵי אַבְנִים מִן הַנֶּחֱל. וְאֵלוֹ
 לְעִמָּתָם חֲמֵשׁ תִּבּוֹת, שֶׁהֵן: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ יְהוָה.

וְאֵנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה (יחזקאל א) - זוֹ שְׁכִינָה, בְּהַ
 תְּקַדֹּשׁ פְּרוּךְ הוּא אַחֲרַי. אוֹת ו' בְּתוֹסֶפֶת

וְאֵנִי - הוּא נָהָר, צְדִיק חַי הָעוֹלָמִים. (בראשית ב) וְנָהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. מִהוּ עֵדֶן? זוּ בִּינָה. נָהָר שְׂיוֹצֵא מִמֶּנָּה זוּ ו', כֵּן י"ה, בְּרִנָּה שֶׁל הַרוּעָה הַנְּאֻמָּן, וְהַרוּעָה הַנְּאֻמָּן יוֹצֵא מֵאֲמָא הָעֲלִיוֹנָה, וּמִתְפַּשֵּׁט בְּשֵׁשׁ סְפִירוֹת עַד צְדִיק, וּמִמֶּנּוּ מִשְׁקָה לְגֵן (שֶׁל עֵדֶן), שֶׁהוּא הַשְּׂכִינָה.

מִהוּ כָּבֵד? כ' - כְּתָר. ב' - בִּינָה. ר' - רֵאשִׁית חֲכָמָה. כְּתָר בְּיָמִין, חֲכָמָה בְּשְׂמָאל, בִּינָה בְּאֲמִצֵּעַ. רַבֵּב לְעֲלִיוֹן, לְעֵלֶת הָעֲלוֹת. עֶשֶׂר הַסְּפִירוֹת בְּלֵן נִבְלָלוּ בְּנָהָר, שֶׁהוּא מִתְפַּשֵּׁט עַד צְדִיק שֶׁנִּקְרָא כָּל, כּוֹלֵל הַכֹּל. וּבִנְגָלוּ פְּרָשׁוֹהוּ (דְּנִיאל ה) אֵילָן גָּדוֹל וְתַקִּיף, וּמְזוּן לְכֹלָם בּוֹ. מִמֶּנּוּ תָלוּי הַכֹּל. בְּאֶשֶׁר רָאָה הַשְּׂכִינָה מִתּוֹךְ תְּקֵלְפוֹת, רָאָה עֲמָה עֶשֶׂר סְפִירוֹת. (ע"ב רע"א מהימנא).

זֹהַר

סֵלֶת לְמִנְחָה, לְהַעֲלוֹת לְזֹאת הַסֵּלֶת לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיוֹן לְמִנְחָה בֵּין שְׁתֵּי זְרוּעוֹת.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

בְּחִבּוּר הַקְדָּמוֹן, אָמַר הָרוּעָה הַנְּאֻמָּן, מִכָּאן נִודַע
 אֵלֵינוּ הַדְּבָרִים סְתוּמִים הֵם, וְצָרִיךְ לִפְתַּח
 אוֹתָם לְפָנֵי הַחֲבָרִים. אֲבָרְהֵם וְיִצְחָק שְׁתַּקְּנוּ
 הַפְּלֵת שְׁחָרִית וּמִנְחָה, נֹאמַר עֲלֵיהֶם, (ישעיה מח) אַף
 יְדֵי יְסֻדָּה אֶרֶץ - זֶה יִצְחָק. וַיִּמְנֵי טַפְחָה שְׁמַיִם -
 זֶה אֲבָרְהֵם. שְׁהַדְרָגוֹת שְׁלָהֶם חֶסֶד וּפְחָד, שְׁנֹאמַר
 עֲלֵיהֶם (שם סב) נִשְׁבַּע ה' בְּיָמֵינוּ וּבְזִרוּעַ עֲזוֹ. אֵלֵינוּ
 שְׁתֵּי זְרוּעוֹת הַמְּלֶךְ, שְׁהוּא יְהו"ה, הָעֵמוּד
 הָאֲמֻצָּעִי. הַסֵּלֶת שְׁלוֹ זֶה הַשְּׂכִינָה הַתְּחִתוֹנָה, הָאוֹר
 שְׁלוֹ, סֵלֶת נְקִיחָה מְצֻדוֹ בְּלֵי פָנָם שֶׁל חַשְׁדָּ וּבְלֵי
 תַעֲרֻבַת חַשְׁדָּ בְּלָל. שְׁכָדָּ הֵם חַשְׁדָּ עִם אוֹר, כְּמוֹ
 דָּגָן בְּפָנֵי מוֹץ וְתַבָּן.

וּבַחֲטָאֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִתְעַרְבִים חַשְׁדָּ וְאוֹר,
 וּכְמוֹ שְׁאָדָם דָּשׁ תְּבוּאָה וּלְבַסוּף
 הוּא בּוֹרֵר אוֹתָהּ כְּבוֹרֵר אֶכְל מִתּוֹךְ פְּסֻלַת - כָּדָּ
 יִשְׂרָאֵל צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת בְּרוּחָם כְּאֲשֶׁר מִתְעַרְבֵי בָהֶם
 חַשְׁדָּ. וְסוּד הַדְּבָר - (תהלים נא) וּבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ

נשָׁפְרָה וְגו'. שְׂבָכָךְ נִשְׁפָּר הַחֲשֵׁךְ, שֶׁהוּא יִצָּר הָרַע, שְׂמִכְסָה עַל הָרוּחַ כְּמוֹ מוּזַן שְׂמִכְסָה עַל הַחֲטָא, אוֹ כְּמוֹ עֲנַן שְׂמִכְסָה עַל הַשָּׁמֶשׁ וְלֹא מְנִיחַ לוֹ לְהֵאִיר.

וּבְזִמְן שֶׁחֲשֵׁךְ, שֶׁהוּא יִצָּר הָרַע, מְכַסֶּה עַל יִצָּר הַטּוֹב, שֶׁהוּא אֹר, הוּא כְּמִי שֶׁאֲסוּר בְּבֵית הָאֲסוּרִים שֶׁל יִצָּר הָרַע. וְאִתּוֹ כֶּף, כֹּף אֲשֶׁר יִצָּר הַטּוֹב הוּא אֲסוּר בְּרֵשׁוֹת יִצָּר הָרַע, כֶּף הֵם אֲסוּרִים הַחֲטָאִים שֶׁל יִצָּר הַטּוֹב בְּרֵשׁוֹת הַחֲטָאִים שֶׁל יִצָּר הָרַע. וּבְזִמְן שֶׁיִשְׁפָּרְאֲדָם רוּחוֹ בְּכָל אֵיבָרָיו לְפָנָי יְהו"ה, מַה כָּתוּב? (ישעיה מט) לֵאמֹר לְאֲסוּרִים צֵאוּ וְלֵאשֶׁר בַּחֲשֵׁךְ הִגְלוּ.

אֲבָל הַשְּׂכִינָה הִיא סֵלֶת נְקִיָּה, שֶׁאִין חֲשֵׁךְ וְאֵפֶלֶה יִכּוֹל לְהַתְּעָרֵב בָּהּ. הִיא כְּמוֹ גֶּפֶן שֶׁאִינָה מְקַבֵּלַת הַרְבֵּבָה מִמֵּין אֲחֵר שֶׁאִינוֹ מִינָהּ. וְזוֹ הַסֵּלֶת בֵּין זְרוּעוֹת הַמֶּלֶךְ הִיא יוֹשֶׁבֶת, בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית. (ע"כ רע"א מהימנא).

זהר

(ובחבור קדמון) בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית, בְּשֶׁמֶן - פְּאוֹתוֹ
שֶׁמֶן שְׁנַמְשָׁךְ וַיּוֹצֵא מִלְמַעְלָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
יָפֵה אִמְרָתָּ. אֲבָל מֵהוּ כְּתִית? אֵלֶּא סוּד עֲלִיּוֹן
הוּא. שְׁכִינּוֹן שֶׁהוּא שֶׁמֶן, מֵהוּ כְּתִית? אֵלֶּא רְמֹז
הוּא שֶׁהוּא רֹמְזוֹ לְשִׁמְשׁ בְּנִקְבָּה, לְהַמְשִׁיךְ אֶצְלָה
שֶׁמֶן כְּתִית כְּמוֹ שְׂרָאוּי לָהּ, לֹא הִיְתָה אֵלֶּא כְּתִית
(אֵלֶּא סוּד עֲלִיּוֹן הוּא, שֶׁהוּא רֹמְזוֹ לְהַמְשִׁיךְ אֶצְלָה שֶׁמֶן כְּתִית כְּמוֹ שְׂרָאוּי לָהּ),
לְהוֹצִיא מִזֵּיתִים, שֶׁהֵם אֵיבָרֵי הַגּוֹף, וּלְהַמְשִׁיךְ
אוֹתָהּ הַמְשָׁכָה מִלְמַעְלָה בְּכָל אֵיבָר וְאֵיבָר. (לֹא הָיָה
אלא כְּתִית).

וְהַצְדִּיק הוּא שְׂכוֹתֵשׁ ^(דף רמז ע"ב) כְּתִישׁוֹת, וּמוֹצִיא
מִכָּל אוֹתָם אֵיבָרִים עֲלִיוֹנִים, שֶׁהֵם
זֵיתִים קְרוּשִׁים, שֶׁמֶן הַמְשָׁחָה, בְּתִשׁוּקָה שְׁלֵמָה
לְנַפְּי הַנִּקְבָּה. וְאִם לֹא יִכְתֹּשׁ, לֹא יֵצֵא אוֹתוֹ
הַשֶּׁמֶן, אֵלֶּא בְּלִי תִשׁוּקַת הָאֵיבָרִים. וְאוֹתוֹ שָׁפַע
לֹא תִתְּנֶה מִמֶּנּוּ הַנִּקְבָּה, וְלֹא יִתְּנֶה כְּמוֹ שְׂרָאוּי

עַד שֶׁתְּהִי בְּלוּלָה מִמֶּנּוּ מְכַל הָאֵיבָרִים. וְעַל זֶה
בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית, לְהַנּוֹת וּלְהִיּוֹת נְזוּנָה מִמֶּנּוּ.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

אָמַר הַרְוֵעָה תִּנְאַמֶּנּוּ, מְנוּרָה תִּקְדוּשָׁה, כִּמְה
מְתוּקִים דְּבְרִיךְ. וְדַאי נְאַמַּר כָּאן בְּלוּלָה
בְּשֶׁמֶן כְּתִית, וְנְאַמַּר שֶׁם כְּתוּרָה שְׂבַעַל פֶּה, בְּלוּלָה
בְּמִקְרָא, בְּמִשְׁנָה, בְּתַלְמוּד. וְעוֹד יֵשׁ סוּד שְׁנֵי,
בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית - וְדַאי אֵין תְּתוּרָה הִיא בְּלוּלָה
אֲלֵא לְמִי שְׂסוּבֵל כִּמְה יְסוּרִים בְּשִׁבְלָה, כְּמוֹ
שֶׁפְּרִשׁוּהָ בְּעַלֵּי הַמִּשְׁנָה, שְׂאֵין תְּתוּרָה מִתְקַיְמַת
אֲלֵא בְּמִי שְׂפִמִּית עֲצָמוֹ עֲלֶיהָ. וְעוֹד אָמְרוּ, בְּזִמְנָה
שֶׁאֵתָה מְכַתֵּת רַגְלֵךְ מְמַדִּינָה לְמַדִּינָה, תִּזְכֶּה
לְרֵאוֹת פְּנֵי שְׂכִינָה.

וְעוֹד בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית - זֶהוּ שְׂמִקְיָם פֶּת בְּמִלַּח
תֵּאכֵל (יחזקאל ד) וּמִים בְּמִשׁוּרָה תִּשְׁתֶּה. וְעוֹד
בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית - זֶהוּ שְׂכַתוּב (ישעיה נג) וְהוּא
מִחֲלָל מִפְּשָׁעֵנוּ מְדַכָּא מִעֲזוֹנֵתֵינוּ. וְעוֹד בְּלוּלָה
בְּשֶׁמֶן כְּתִית - זֶה צְדִיק חַי הָעוֹלָמִים שְׂמוּשָׁךְ

טפות קדושות, שהן פרורים כויתים, מהמח
העליון, שהם עשרון אחד כנגד י'. ושני עשרונים
- י' י'. ושלשה עשרונים לפי - י' י' י'. והם -
עשרון לכבש, ושני עשרונים לאיל, ושלשה
עשרונים לפי.

וסוד הדבר אמרו בתעניות, אין טפה יורדת
מלמעלה שאין עולות כנגדה טפים. והם
בסוד זה: והרמו שלהן כנגד שלשה מחין. אחד
- מח הזכרון. שני - מח המחשבה. שלישי - מח
הדמיון. הדמיון והזכרון עולים מן הלב. המחשבה
יורדת על הלב, ומקבלים אותה עליהם כמלה,
משום שזה האדם, שהוא מחשבה, שרובב ושולט
על תיה שלישית, ויורדת עליה אצל שתי החיות,
ופותחים בנפיהם לקבל אותה כמו נקוד חולם על
צירי - נעשה סגולתא, וזה פתר עליון על חכמה
ובינה.

עשרון ושני עשרונים רומזים לשלש חיות של
המרכבה העליונה, שהן: גדלה, גבורה,

תְּפֹאֶרֶת. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים רוֹמְזִים לְנִצְחָה, הוֹדָה,
 יְסוּדָה. מְרַכְּבֵת הַמְשֻׁנָּה. רְבִיעֵית הַחַיִּין - זוֹ מַלְכוּת
 הַקְּדוּשָׁה, ה' רְבִיעֵית מִשָּׁם יְהוֹ"ה, שְׁחֹא אַרְבַּע
 פְּנֵי אָדָם. (ע"ב רעיא מהימנא). (ובְּחִבּוּר קְדָמוֹן).

זֹהַר

רְבִיעֵית הַחַיִּין, רֶגֶל רְבִיעֵית לְכַסָּא הָעֲלִיּוֹן, וְהִיא
 עוֹלָה תָּמִיד אֲצִלוּ בְּכָל יוֹם וְיוֹם עַד
 מִחֻשְׁבָּה עֲלִיּוֹנָה שְׁאִין לָהּ סוּף, וּמִשּׁוּם זֶה הָעוֹלָה
 בָּאָה עַל הַרְתוּר הַלֵּב.

רְעִיא מְהִימְנָא

וּבְחִבּוּר הַקְּדָמוֹן אָמַר, רוּעָה נְאֻמָּן, אוֹתוֹ מַעַם
 שֶׁל זְרָקָא הִיא אוֹת יו"ד, רְבִיעֵית. אַף
 כִּדּוּ בַתְּיָה שְׁשֻׁמָּה אָדָם, שְׁאֲרַבַּע פְּנִים שְׁלָה שְׁחָם
 יְהוֹ"ה, מִמַּקְוֵ שׁוּפָר הוֹלֵךְ סְגוּלָתָא. שְׁלֹשׁ חִיּוֹת שְׁחָן
 שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבָטִים. (ע"ב רעיא מהימנא).

וְהָרַ

וּבְחִבּוּר קְדָמוֹן, עוֹלֵת תָּמִיד הִיא רְגֵל רְבִיעִית
לְכִפּוּס הָעֲלִיּוֹן. זוֹ עוֹלָה תָּמִיד בְּכָל יוֹם
מֵאלוֹ הַיָּמִים שֵׁשֶׁת יָמֵי בְרֵאשִׁית. בְּשֶׁבֶת - עַל אֶחָד
שָׁנָיִם, בְּרֵי שְׁתֵּי הַיּוֹם בָּהּ אֹרֶז וְשְׁלֵמוֹת כְּמוֹ שְׂרָאוּי,
וְהָרַי נִתְבָּאֵר.

רְעִיָא מְהִימְנָא

אָמַר הַרוּעָה תְנַאמְוֵן, תְּמַלְכוֹת בְּשֵׁשׁ סְפִירוֹת הִיא
עוֹלָה תָּמִיד אֶצֶל אוֹת ו' שְׁאַחוּזָה בְּהֵן. בְּזוֹ
י"ה, גְּנוּזוֹ בְּבִינָה. וּבְאֵילוֹ סְפִירוֹת מֵאלוֹ הַשֵּׁשׁ עוֹלָה
אֶצֶּלוֹ? בִּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, הַנִּקְרָא תְּפִאֶרֶת. שְׁבִיּוֹם
הַשֶּׁבֶת נוֹסֶפֶת עִמּוֹ נֶפֶשׁ יִתְרָה, שֶׁהִיא בִּינָה, ה'
עֲלִיּוֹנָה. י' - אוֹת בְּשֶׁבֶת, חֲכֻמָּה עֲלִיּוֹנָה, מְלֻךְ
מְעַטָּר בְּכֶתֶר, וּמְשׁוּם זֶה בְּתַפְלֵת מוֹסֵף כְּתֵר יִתְנוּ
לָהּ.

וּבְרֵאשִׁי חֲדָשִׁיכֶם - וְכִי בְּמָה רָאשִׁים יֵשׁ לָהּ
לְלִבְנָה? אֵלֶּא הֵם שְׁתֵּי נִקְדוֹת בְּדַגְמַת

זו נקדה תחתונה - הלבנה, שני ראשים שלה
 אלו שתי נקדות שהן עליה סגול. בראשונה היה
 פתך על שני מלכים בדגמת זה, והיתה סגולתא.
 ולבסוף שאמרה אי אפשי לשני מלכים להשתמש
 בפתך אחד, אמר לה הקדוש ברוך הוא: לבי
 ומעטי את עצמה. וירדה לרגליהם של שני מלכים
 כמו זה, וזהו נקוד סגול. מה שהיתה סגולתא,
 חזרה להיות סגול.

וסוד הדבר - בנגד שתי נקדות שהן שני מלכים,
 רומז בפסוק פרים בני בקר שנים. ובנגד
 נקדה שהיא עטרה על ראשיהם, אמר ואיל אחד,
 כמו פתך אחד. אחר שאמרה אי אפשי לשני
 מלכים שישתמשו בפתך אחד, הקטינה עצמה.
 אף כך, ושעיר עזים אחד לתפאת. איל של יצחק
 חזר להיות שעיר. התהפך מרחמים לדין, ונקטין.

ומשום זה נאמר שעיר עזים אחד לתפאת,
 ולא אמר לעולה, להיות פתך. ומנין
 לנו שיש ירידה בתפאת? שנאמר (ויקרא ט) וירד

מַעֲשֵׂת הַחַטָּאת. וּמִדּוּעַ שְׁתַּף עוֹלָה עִם הַטָּאת
 בִּירִידָה? אֵלֶּא לְלַמֵּד, שְׁעוֹלָה הִיְתָה בַּהֲתַחֲלָה
 מִדַּת הַרְחָמִים, וּלְבִסּוֹף הִתְחַפְּכָה לְמִדַּת הַדִּין
 בִּירִידָה, וְנִקְרְאת חַטָּאת, וְהִכַּל אֶחָד.

וּמִשּׁוּם זֶה נֹאמֵר הָבִיאוּ עָלַי ^(דף רמח ע"א) כַּפָּרָה. עָלַי -
 הִיְתָה הַלְבָנָה כְּתֹר וְדַאי, כְּדִגְמַת זֶה,
 וּלְבִסּוֹף הִתְמַעֲטָה וַיִּרְדָּה לְרַגְלָיו כְּדִגְמַת זֶה, וּבְזִמְנָה
 זֶה נֹאמֵר הָבִיאוּ עָלַי כַּפָּרָה, שֶׁנֹּאמֵר בָּהּ (שם ו) הִיא
 הָעֹלָה, עוֹלָה מִרַגְלָיו, שֶׁנֹּאמֵר בָּהּ (ישעיה סו) וְהִאֲרִין
 הַדָּם רַגְלָי, לֹאמֵר בָּהּ הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי. וְזֶהוּ סוֹד
 (שמואל-ב כג) צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאֵת אֱלֹהִים. שְׁמַתְּפֹד דִּין
 לְרַחֲמִים. וְסוֹד תְּדַבֵּר - (תהלים קיח) אֲבָן מֵאֶסוּ הַבּוֹנִים
 הִיְתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה. כְּדִגְמַת זֶה הוּחָ"י, יְהוּחָה.

וְעוֹד, כָּכֵשׁ אֶחָד וּשְׁנַיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִים
 - בְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ סְפִירוֹת. שְׁבַעַה כְּבָשִׂים בְּנֵי
 שָׁנָה - בְּנֶגֶד שְׁבַע סְפִירוֹת. שְׁבַעַה כְּבָשִׂים - הֵם
 שְׁבַעַה יָמִים שֶׁל הַלְבָנָה. בְּנֵי שָׁנָה - בְּנֵי הַלְבָנָה

שְׁנֵי קִרְיֵי אֶת שְׁנֵי שָׁנָה, שְׁהִיא אֶחָת מֵאוֹתָן שְׁנַיִם
קְדָמוֹנִיּוֹת. (ע"כ רעיא מהימנא).

זוהר

וּבְרֵאשֵׁי חֲדָשֵׁיכֶם וְגו'. וְכִי פָּמָה רְאשֵׁי יֵשׁ
לְלִבְנָה? וְחָרִי אֵין רֵאשׁ לְלִבְנָה אֱלֹא
הַשְּׁמַשׁ, שְׁהוּא רֵאשׁ בְּשִׁבְלָה. אֱלֹא רְאשֵׁי -
שְׁנַיִם, בְּכָל חֲדָשׁ וְחֲדָשׁ, וְהֵם יַעֲקֹב וְיוֹסֵף
שְׁמֵת חֲדָשִׁים עַל הַלִּבְנָה, וְעַל זֶה רְצוֹ לְחֲדָשׁ
אוֹתָהּ.

פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם - אֵלוֹ הֵם שְׁאֲמָרָה הַלִּבְנָה
אֵיךְ יִשְׁתַּמְּשׁוּ בָּהּ בְּאַחַד, וְהַמְעִיטָה עֲצֻמָּה
תַּחֲתֵיהֶם. וְאֵיל אַחַד - זֶה אֵילוֹ שֶׁל יַצְחָק. וְכִי
אֲבָרְתֶם לְהִיבֹן הַלֵּךְ? אֱלֹא מִשּׁוֹם שְׁהַתְעוֹרֵר שָׁם
עָשׂוּ, נֶאֱסַף אֲבָרְתֶם, שְׁלֹא יֵרָאֶה אוֹתוֹ. וּמִי הוּא?
שְׁעִיר שֶׁל רֵאשׁ חֲדָשׁ. (שְׁתֵּי גִסְתָּאוֹת) וּמִשּׁוֹם שְׁמִזְמִן
לְהַתְעוֹרֵר שָׁם עָשׂוּ, שְׁהוּא שְׁעִיר - נֶאֱסַף אֲבָרְתֶם
וְלֹא נִמְצָא שָׁם. יַצְחָק נִמְצָא שָׁם, שְׁהֵאֲהָבָה שְׁלוֹ

אָצְלוּ כִּי־יֵן עַל שְׁמָרְיוֹ. יַעֲקֹב נִמְצָא שָׁם לְשֹׁכֵר פָּנָיו.
יוֹסֵף הוּא הַשּׂוֹר (שָׂוִן) שָׁלוּ אֵצֶל רַחֵל.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

אָמַר הַרוּעָה הַנְּאֻמָּן, וַדַּאי פְּנֵי שָׁנָה נִקְרָאִים עַל
שֵׁם הַחֲמָה (מַלְכוּת), הָאִם הַקְרוּשָׁה, שְׁנַאֲמַר

בָּהּ פְּנֵי מוֹשֶׁה כַּפְּנֵי חַמָּה. (חֲלֻכְנָה שְׁנִקְרָאת שָׁנָה, שְׁנִישׁ בָּהּ שְׁנָה

יָמִים בְּחֻשְׁבוֹן) שָׁנָה יֵשׁ בָּהּ שֵׁם"ה יָמִים, כְּחֻשְׁבוֹן שֵׁם"ה

מְצוּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, וְלִכֵּן הוּא לְשִׁמְאֵל. אִמָּא

עֲלִיוֹנָה - הַלְבָנָה בְּיָמֶיךָ. אִסּוּרָה הַבַּת לְאָב, שֶׁהוּא

לְיָמֶיךָ, חֶסֶד. וְהִיא כְּלוּלָה מִרַמ"ח מְצוּוֹת. נִמְצָאת

ו' עִם אִמָּא לְשִׁמְאֵל. הַבַּת עִם הָאָב לְיָמֶיךָ חֶסֶד.

(וְהִיא כְּלוּלָה מִרַמ"ח מְצוּוֹת. נִמְצָאת ו' עִם אִמָּא, וְהַבַּת עִם הָאָב לְיָמֶיךָ). וְסוּד

הַדָּבָר - (מִשְׁלֵי ג) בְּחֻכְמָה יָסֵד אֶרֶץ. חֻכְמָה - אִמָּא.

אֶרֶץ - בַּת. כּוֹנֵן שָׁמַיִם - שֶׁהוּא בֶן, עִם אִמָּא,

שֶׁהִיא תְּבוּנָה. וְזֶהוּ צְרוּף יַחַח"ו, הַיּוֹת בְּאִמְצַע.

וְעוֹד, וְשִׁעִיר עֲזִים אֶחָד - שְׁנֵי שִׁעִירִים הֵם,

שְׁנַאֲמַר עֲלֵיהֶם (וַיִּקְרָא מו) וְלָקַח אֶת שְׁנֵי

הַשִּׁעִירִים וְגו' גוֹרֵל אֶחָד לַה' וְגוֹרֵל אֶחָד לְעֻזָּאֵל.

שְׁעִיר לַה', בְּגִלְלֵי מַעוֹט הַלְבָּנָה, וְהוּא שְׁעִיר אֶחָד
 לַיהוָה לְחַטָּאת. אֶחָד - מִצֵּד הַיַּחֲוֹד. אֲבָל שְׁעִיר
 שֶׁל עֲזָאוֹל לֹא כָתוּב בּוֹ אֶחָד, לָא קָרְבָּן, וְלֹא
 אִשָּׁה, וְלֹא עוֹלָה. אֵלָּא - וְשַׁלַּח בְּיַד אִישׁ עֵתִי
 הַמְדַבֵּרָה. וְשַׁלַּח, כְּמוֹ שֶׁאָמַר יַעֲקֹב, (בראשית לב)
 מִנְחָה הִיא שְׁלוּחָה לְאֲדָנִי לְעֵשָׂו. אַף כֹּה שְׁחַד,
 לְשֹׁבֵר הָרָגוֹ שֶׁל סָמְאֵ"ל שְׁלֹא יִתְקַרֵּב לַמִּקְדָּשׁ
 לְקַטְרֵג.

מִשָּׁל לְכָלֵּב שֶׁהוּא רָעֵב, וּמִי שֶׁרוֹצֵה שְׁלֹא יִנְשָׁךְ
 אוֹתוֹ, נוֹתֵן לוֹ בָּשָׂר לְאֹכַל אוֹ לְחֶם, וַיִּשְׁקָה
 אוֹתוֹ מַיִם. וְסוּד הַדְּבָר - (משלי כה) אִם רָעֵב שִׁנְאָךְ
 הֵאֱכִלְהוּ לְחֶם וְגו'. וּבִזְוָה יַחֲזוֹר לְאַהֲבָתוֹ שֶׁל הָאָדָם.
 שְׁלֹא דִי שְׁלֹא יִנְשָׁךְ אוֹתוֹ בְּכַמָּה יְסוּרִים, אֵלָּא יַחֲזוֹר
 לְהִיזוֹת עָלָיו סְנִיגוֹר, וַיַּחֲזוֹר לְהִיזוֹת אוֹהֲבּוֹ.

וּמִדּוּעַ הָיוּ שׁוֹלְחִים אוֹתוֹ בְּיַד אִישׁ עֵתִי, פָּנוּם?
 מִשּׁוּם שֶׁהַצְּדִדִּים הָאֲחֵרִים כָּלָם בְּעֵלִי
 מוֹמִים, וְנִקְרְאוּ שְׁעִירִים, שְׁכַתּוּב (ישעיה יג) וְשְׁעִירִים
 יִרְקְרוּ שָׁם. וְנֵאמַר בָּהֶם, (ויקרא י"ז) וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת

וּבְחִיָּהֶם לְשָׁעִירִים. שְׁעָלֵיהֶם נֶאֱמַר (דברים לב) יִזְכְּחוּ
 לַיְשָׁרִים לֹא אֱלֹהִים. וּבְשָׁעִיר זֶה נִפְרָשׁ מִהַכֹּל, וְנוֹשֵׂא
 אֶת כָּל חֻבוֹת יִשְׂרָאֵל עָלָיו, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא טז)
 וְנוֹשֵׂא הַשָּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵיכֶם. וְעוֹד, אַחֲרֵי
 שְׁנוּטֵל הוּא - וְנוֹשֵׂא. הַקְדוּשׁ כָּרוּךְ הוּא (שמות לד)
 נוֹשֵׂא עֲוֹן. מַה בֵּין נוֹשֵׂא לְנוֹשֵׂא? נוֹשֵׂא - מִשְׁאֵלֵי.
 נוֹשֵׂא - תְּרַמַּת הַמִּשְׁאֵלֵי. (ובחבור קדמון) (ע"ב רע"א מהימנא).

זֶהָר

וַיִּשְׁלַח עֲשָׂרָנִים - שְׁלֹשׁ מִדְּרָגוֹת רֵאשׁוֹנוֹת שְׁלֹחַ,
 שְׁכָל אַחַת וְאַחַת - עֲשָׂרָה, כְּדִנְמָא שְׁל
 מַעְלָה - עֲשָׂרָנִים, אֶחָד מִעֲשָׂרָה. וַיִּשְׁעִיר חַטָּאת
 אֶחָד, מִדִּוְעַ נִקְרָא חַטָּאת? מִשּׁוֹם שֶׁהוּא חַטָּאת,
 וּמִצַּד הַחַטָּאת הוּא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְהָרִי כְּתוּב
 לְה'. (דף רמח ע"ב) אֵלֶּא לְשֵׁם ה' מִקְרַב כְּוַדַּי, שְׁכָתוּב
 לְכַפֵּר. לְשִׁבְר פָּנִים, וְהַכֹּל יִתְקַרֵּב לְמִקְדָּשׁ, אֵלֶּא
 נוֹתָנִים תִּלְק אֶחָד לְסִמְאֵל, וְאוּכַל אוֹתוֹ, וְלֹא אוֹחֻז
 בְּשָׂאָר תְּקַרְבָּנוֹת. וְזֵהוּ לְבִדּוֹ, שְׁלֹא יִשְׁתַּתֵּף אַחֲרֵי
 עֲמוֹ לְאֹכַל בּוֹ.

הוא נהנה בתוך סעודת המלך בחלק זה, ועל זה שמח, ונפרד מישראל ולא מקטרג עליהם. ואם לא שהיה מעוט הלבנה, לא היו נותנים לו בסעודת המלך כלום. וכי במעוט הלבנה מה היה עושה? אלא כדי שיתקרב ויניק וינח כח לעמו מתוך צד שמאל של הלבנה, ויתחזק בו. ובשעיר זה נפרד מהכל ונהנה בזה. ומשום שתקדוש פרוץ הוא המעיט לה ללבנה, מקריבים לו לזה השעיר, כדי שיפרד ממנו ולא יתקרב למקדש. ועל זה שנינו, הביאו עלי כפרה. עלי - בגללי, שהמעטתי אותה. בגלל סבה שלי אתם צריכים זה.

רַעֲיָא מַהִימְנָא

ובראשי חדשיכם (במדבר כח) - הם יעקב ויוסף. (בראשית לו) אלה תלדות יעקב יוסף, שמתחדשים על הלבנה. מצינו בספרו של חנוך שאמר, כמו שבראש חדש, שנמתיקת הלבנה להתקרב בבעלה, צריך לתת לצד האחר חלק אחד באותו מין שלה - אף כך גם בן צריכה

הַאִשָּׁה בְּשָׁעָה שְׁנִטְהָרָתָהּ לְהִתְקַרֵּב בְּבַעֲלָהּ לְתֵת חֶלֶק אֶחָד לְצַד הָאֶחָד בְּאוֹתוֹ מִיּוֹן שָׁלוֹ.

וּמָהוּ? אוֹתוֹ חֶלֶק הַצְּפָרְנִים בְּלִכְלוּךְ שְׁלָהֶם. וּמַעַט מִשְׁעָרוֹת הָרֹאשׁ, כִּיּוֹן שְׁצָרִיךְ לְסַרֵּק רֹאשָׁהּ, וְלִכְרוֹךְ אוֹתָם זֶה בְּזֶה, וְלֹא יִלְךְ אַחֲרֶיהָ אוֹתוֹ צַד הָרֶע לְהָרַע לָהּ, וַיִּפְרַד מִמֶּנָּה בְּכָל הַצְּדָדִים. וּמָה תַעֲשֶׂה מֵאוֹתוֹ שְׁעַר וְצְפָרְנִים? לְאַחַר שֶׁתְּכַרֵּךְ אוֹתָם בְּאַחַד, צָרִיךְ לְהַנִּיחַ אוֹתָם בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא עוֹבְרִים שָׁם כִּי אָדָם, אוֹ בְּתוֹךְ חוֹרִים תַּחְתּוֹנִים שֶׁל הַחֲצֵר, וַיִּגְנוּ אוֹתָם שָׁם.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

וְעוֹד וּבְרֵאשֵׁי חֲדָשֵׁיכֶם - אָמְרוּ חֲכָמֵי הַמִּשְׁנָה, שְׁכַבְאֲשֶׁר הָיוּ מְקַדְּשִׁים חֲדָשִׁים עַל פִּי בֵּית דִּין, הָיוּ מְשִׁיבֵי מִשְׁוֵאוֹת בְּרֵאשֵׁי הַחֲרִים, וְהָיוּ אוֹמְרִים: כְּזֶה רְאֵה וְקַדְּשׁ. לְפַעְמִים הָיְתָה תְּלַבְּנָה בְּדַגְמָא זוֹ הָיְתָה מְסַתְּפֵלַת לְמַעַלָּה בְּקַרְנֶיהָ. וְלְפַעְמִים מְסַתְּפֵלַת לְמַטָּה בְּדַגְמָא זוֹ לְפַעְמִים מְסַתְּפֵלַת לְמִזְרַח בְּדַגְמָא זוֹ לְפַעְמִים לְמַעַרְב

בְּדַגְמָא זו - כ. לְפַעְמִים לְדָרוּם, וְלְפַעְמִים לְצָפוֹן,
וְזוֹהִי אוֹת כ, הַהִסְתַּכְלוּת שְׁלֹחַ לְשִׁשָּׁה צְדָדִים
שְׂכוּלָלֶת אוֹתָם הַתְּפֹאֶרֶת, שֶׁהִיא אוֹת ו', גְּדֻלָּה
גְּבוּרָה תְּפֹאֶרֶת נִצָּח הוֹד יְסוּד.

נִקְדָּה שְׂמוֹשֶׁכֶת עָלֶיהָ מִבְּפָנִים הִיא חֲכָמָה. וְאוֹתוֹ
הַחוּט הַסּוּבֵב עָלֶיהָ הוּא כְּתָר. וְאוֹתָהּ
הַנִּקְדָּה הִיא לְפַעְמִים עֲטָרָה, וְלְפַעְמִים כֶּסֶף
לְשֶׁכֶת עָלֶיהָ, לְפַעְמִים שְׂרָפָרָף לְהָדוּם רַגְלָיו.

וּמִדּוּעַ נִקְרְאָת לְבָנָה? עַל שֵׁם לְבוּן הַהֶלְכָה,
שֶׁהִיא מִבְּפָנִים, (תהלים מה) כָּל כְּבוֹדָה בַּת
מֶלֶךְ פְּנִימָה. וּבֵאֵשׁ הַבִּינָה שִׁיזָרַד עָלֶיהָ הִיא
מֵתִלְבָּנֶת. וְסוּד הַדָּבָר - (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חַטָּאִיכֶם
כְּשָׁנִים כְּשֶׁלֶג יִלְבִּינּוּ. וּמָה שֶׁהִיָּתָה אוֹתִיּוֹת אֲדַנִּי
דִּין, אֲדַמָּה בְּגְבוּרָה, שֶׁשֵׁם הַבִּינָה - הַתְּלַבְּנָה מִצַּד
הַחֶסֶד, שֶׁשֵׁם חֲכָמָה, וְחִזְרָה אוֹתִיּוֹת יְהוָה.

וּמָה גָרַם לְהַתְּהַפֵּךְ מִדִּין לְרַחֲמִים? צְדִיקִים
גְּמוּרִים, שֶׁהֶלְבְּנָה מִצַּד שֶׁל עֵץ הַדַּעַת טוֹב
וְרַע, הַקְּלָפָה שְׁלֹחַ הִיא חֲשָׁד, אִם בְּהֶרֶת שְׁחֹרָה,

היא יצר הרע, שפחה. (ויקרא יג) ושפלה איננה, והיא כחה. ואין לה משלה אלא אותו חוט שמאיר בה, שהיא לוח אותה בלילה, שהיא גלות. ועובר ממנה פיום, שהוא עולם הבא, שבו (מלאכי ג) ונרחק לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה.

אבל הלכנה של עין החיים, אותה נקדה שפפנים ממנה, היא במקור המעין שאין לו הפסק, שכתוב בה (ישעיה נח) וכמוצא מים אשר לא יכוזו מימיו. ונקראת אילת אהבים מצד החסד, כלומר (ירמיה לא) אהבת עולם אהבתיך על פן משכתיך חסד. ושתי קרנים יש לה מן האור, כדגמא זו לפעמים האחת גבוהה מן השנייה כדגמא זו לפעמים תקרנים הן שוות. (ע"כ רעיא מהומנא). (דף רמט ע"א)

ובחדש הראשון וגו'. רבי אבא פתח, (תהלים מב) כאיל תערג על אפיקי מים כן נפשי תערג אליך אלהים. פסוק זה פרשוהו, כתוב כאן איל, וכתוב שם אילת. משום שיש זכר ויש נקבה

(ואף על גב שיש זכר ונקבה, הכל אחד. האיל הנה, הוא נקרא זכר, והוא נקרא נקבה. והו שכתוב באיל תערה, ולא כתוב יערה. והכל אחד. אילת השחר).
 נקבה.

מהי אילת השחר? אלא זוהי תיה אחת רחמנית שאין בכל חיות העולם רחמנית כמותה. משום שבשעה שדחוקה לה השעה וצריכה למזון לה ולכל החיות, היא הולכת למרחוק לדרך רחוקה, ומביאה ומובילה מזון, ולא רוצה לאכל עד שתבא ותחזר למקומה. מדוע? כדי שיתאספו אצלה שאר החיות ותחלק להן מאותו מזון. וכאשר מניעה, מתאספות אצלה כל שאר החיות, והיא עומדת באמצע ומחלקת לכל אחת ואחת. וסימן לדבר - (משלי לא) ותקם בעוד לילה ותהין מרר לביתה וגו'. וממה שמחלקת להן היא שבעה, באלו אכלה יותר אכל מפלן. (מתי מחלקת להן?).

וכאשר יגיע הפקר שנקרא שחר, יגיע לה תכלי גלות. ומשום זה נקראת אילת השחר, על שם שחרות הפקר. שיש לה באבים כמו חיולדת. והו שכתוב (ישעיה כו) כמו תרה תקריב

לְלֶדֶת תַּחִיל תִּזְעַק בַּחֲבִלֶיהָ וְגו'. מִתִּי מִחֻלָּקֶת
 לָהֶן? כִּי אֲשֶׁר הִבְקֵר רוּצָה לָבֵא, בְּעוֹד שֶׁהוּא לִילָה
 וְהַשְׁחָרוֹת עוֹלָה לְהָאִיר, כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַתִּקַּם בְּעוֹד
 לִילָה וַתִּתֵּן מָרָף לְבֵיתָהּ וְגו'. כִּיִּזֵּן שֶׁהָאִיר הִבְקֵר,
 בָּלָם שְׂבָעִים בַּמּוֹזֵן שָׁלָה.

אִז קוֹל אֶחָד מִתְעוֹרֵר בְּאִמְצַע הַרְקִיעַ, קוֹרֵא בְּכַח
 וְאוֹמֵר: קְרוּבִים הִכְנַסוּ לְמִקְוֵמְכֶם! רְחוּקִים
 צֵאוּ! כָּל אֶחָד וְאֶחָד יֵאָסֵף לְמִקְוֵמוֹ הָרְאוּי לוֹ. כִּיִּזֵּן
 שֶׁהָאִיר הַשְּׁמֶשׁ, כָּל אֶחָד וְאֶחָד נֵאָסֵף לְמִקְוֵמוֹ. זֶהוּ
 שְׂפָתוֹב (תהלים קד) תִּזְרַח הַשְּׁמֶשׁ יֵאָסֵפוֹן וְגו'. וְהִיא
 הוֹלֶכֶת בַּיּוֹם, וּמִתְנַלֵּית בַּלַּיְלָה, וּמִחֻלָּקֶת בַּבֶּקֶר.
 וְלִבֵּן נִקְרָאת אֵילַת הַשַּׁחַר.

לְבַסּוֹף מִתְנַפֶּרֶת כְּגִבּוֹר וְהוֹלֶכֶת, וְנִקְרָאת אֵיל.
 לְאִיזָה מְקוֹם הוֹלֶכֶת? הוֹלֶכֶת שְׁשִׁים
 פְּרָסָאוֹת מֵאוֹתוֹ ^(דף רמט ע"ב) מְקוֹם שְׁיִצְאָהּ, וְנִכְנָסֶת
 לְתוֹךְ הַר שֶׁל חֲשָׁף. (וּמִשָּׁם מְרִיחָה מוֹזֵן) הוֹלֶכֶת
 בְּתוֹךְ אוֹתוֹ הַר שֶׁל חֲשָׁף, וּמְרִיחַ אֶת רִגְלֶיהָ נֶחֱשׂ
 אֶחָד עַקְלָתוֹן, וְהוֹלֶךְ לְמַרְגְּלוֹתֶיהָ. וְהִיא עוֹלָה מִשָּׁם

אֶצֶל הַר שֶׁל אֹר. בֵּינוֹן שְׁמִנְיָעָה שָׁם, מְזִמֵּן לָהּ
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נָחַשׁ אַחֵר, וַיּוֹצֵא וְנִלְחָם זֶה בְּזֶה,
וְהָיָא נְצוּלִית. וּמִשָּׁם נּוֹטְלָת מְזוּן וְשָׁבָה לְמִקוּמָהּ
בְּחֻצוֹת הַלְיָלָה. וּמִחֻצוֹת לְיָלָה מִתְחִילָה לְחַלֵּק, עַד
שְׁעוּלָה שְׁחָרוֹת הַבֶּקֶר. בֵּינוֹן שְׁמֵאִיר הַיּוֹם, הוֹלֶכֶת
וְלֹא מִתְרָאָה, כְּמוֹ שְׁנֵתְבָאָר.

וּבְשָׁעָה שְׁהָעוֹלָם צָרִיךְ לְמִטָּר, מִתְאַסְּפוֹת אֶצֶלָה
כָּל שְׂאָר הַחַיּוֹת, וְהָיָא עוֹלָה לְרֵאשׁ הַר
נְבוֹתָה, וּמִכְנִיסָה רֵאשָׁה בֵּין בְּרַכְיָה, וּבּוֹכָה בְּכִיָּה
אַחֵר בְּכִיָּה, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵעַ קוֹלָהּ
וּמִתְמַלֵּא רַחֲמִים וְחֵם עַל הָעוֹלָם. וְהָיָא יוֹרְדָת
מִרֵּאשׁ הַהָר, וְרָצָה, וּמִסְתִּירָה עֲצָמָה, וְכָל שְׂאָר
הַחַיּוֹת רוֹדְפוֹת אַחֲרֶיהָ וְלֹא מוֹצֵאוֹת אוֹתָהּ. זֶהוּ
שְׁכֵתוֹב (תהלים מב) כְּאֵיל תִּעְרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם. מֵהוּ
עַל אֲפִיקֵי מַיִם? עַל אֲפִיקֵי מַיִם - מֵאֵלוֹ
שְׁהַתִּיבְשׁוּ, וְהָעוֹלָם צָמֵא לְמַיִם, וְאֵז תִּעְרַג.

בְּשָׁעָה שְׁמִתְעַבְּרָת, נִסְתַּמֶּת. בֵּינוֹן שְׁמִנְיָע וּמְנָה
לְיָלָה, בּוֹכָה וּמְרִימָה קוֹלוֹת, קוֹל אַחֵר

קול, עד שבעים קולות כְּחִשְׁבוֹן תְּבוֹת שֶׁל מִזְמוֹר
 (תהלים ב) יַעֲנֶנּוּ ה' בְּיוֹם צָרָה, שֶׁהִיא שִׁירָה שֶׁל
 הַמַּעֲבָרֵת הַזֹּאת. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵעַ לָהּ
 וּמְצוּי אֶצְלָהּ. וְאִזּוּ מוֹצִיא נְחֹשׁ אַחַד גָּדוֹל מִתּוֹךְ
 תְּרֵי הַחֲשָׁף, וּבֹא בֵּין הַתְּרִים, פִּיּו מְלַחֵךְ בְּעֶפְרָה,
 מְנִיעַ עַד אֵיל זֶה, וּבֹא וְנוֹשֵׁף לָהּ בְּאוֹתוֹ מְקוֹם
 פְּעָמִים.

פַּעַם רֵאשׁוֹנָה יוֹצֵא דָם, וְהִיא לוֹחֶכֶת. פַּעַם שְׁנֵינָה
 יוֹצֵא מַיִם, וְשָׁתוּ כָּל אוֹתָן הַחַיּוֹת שֶׁבַּתְּרִים,
 וְנִפְתַּחַת וַיּוֹלְדָת. וְסִימָנָךְ - (במדבר ב) וַיִּךְ אֶת הַסַּלֵּעַ
 בְּמַטְהוֹ פְּעָמִים. וּכְתוּב וַתִּשָּׂף הָעֵדָה וּבְעִירָם.

בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חָם עָלֶיהָ עַל
 (מַעֲשֶׂה) עֲבוֹר שֶׁל נְחֹשׁ (שֶׁל תִּיָּה) זֶה, מֵה
 בְּתוֹב? (תהלים כט) קוֹל ה' יְחוֹלִיל אַיִלוֹת וַיִּחַשְׁף
 יַעֲרוֹת וְגו'. קוֹל ה' יְחוֹלִיל אַיִלוֹת - אֵלּוּ תְּכַלִּים
 וְצִירִים, לְעוֹרֵר אֵלּוּ הַשְּׂבָעִים קוֹלוֹת. מִיָּד - וַיִּחַשְׁף
 יַעֲרוֹת, לְהַעֲבִיר (לְעוֹדָה) אוֹתוֹ נְחֹשׁ וּלְהַתְּנַלּוֹת אוֹתָהּ
 תִּיָּה בִּינֵיהֶם לְלָכֶת. וּבְהִיכְלוֹ, מֵהוּ וּבְהִיכְלוֹ?

בְּהִיכְלוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כָּל אֱלוֹ הַהִמּוֹנִים
פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים כְּבוֹד. מֵהוּ כְּבוֹד? (יחזקאל ג) בְּרוּךְ
כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

וְאִם תֹּאמַר שְׁלֹשְׁבָעִים שָׁנָה תְּחִיל וְלִשְׁתֵּי שָׁנִים
יּוֹלְדָת, אַחַר אֶלֶף וּמֵאֲתָיִם, בְּחֻשְׁבוֹן רַע"ב -
הֲרִי כְּתוּב (ישעיה סו) בְּטָרַם תְּחִיל יִלְדָה. וְסוּד הַדְּבָר
- (שם סה) וְהָיָה טָרַם יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֶעְנֶה עוֹד וְגו'.
וּמֵהוּ (היום) בְּטָרַם? אֵלֶּא קָדַם שִׁישְׁלָמוֹ שְׁבָעִים
וּשְׁתַּיִם שָׁנִים אַחַר אֶלֶף וּמֵאֲתָיִם אֱלוֹ חֲבָלֵי
הַיּוֹלְדָת, יִתְגַּלּוּ שְׁנֵי מְשִׁיחִים בְּעוֹלָם. וּבְאֹתוֹ הַזְּמַן
נֹאמַר, (תהלים כט) וּבְהִיכְלוֹ כָּלוּ אוֹמַר כְּבוֹד, וּכְבָר
פִּרְשׁוּהוּ, (משלי ג) כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ.

בְּאֹתָהּ שָׁעָה אֱלוֹ בְּעָלֵי הַתּוֹרָה יִהְיוּ נִכְבָּדִים.
אֱלוֹ שְׁסַבְּלוּ כַּמָּה חֲבָלִים וְצִירִים כְּמוֹ
הַיּוֹלְדָת, וְהִיוּ מְבֹיִם בֵּין עַמֵּי הָאָרֶץ - יִהְיוּ
נִכְבָּדִים. וּמִיָּד - (תהלים כט) ה' לַמְּבֹל יָשָׁב - לְרַשָּׁעִים.
אֵין מְבֹל, אֶלֶּא דִינִים שֶׁל מְבֹל. כְּמוֹ שֶׁנִּפְתְּחוּ

מְעִינֹת תְּהוֹם וְאַרְבַּת הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחוּ בַיָּמֵי הַמַּבּוּל,
 אַף כָּאֵן יִתְעוֹרְרוּ דַיָּנִים עֲלֵיהֶם לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, עַד
 שְׂאִין סוּף וְתַכְלִית. וְכָל הַבּוֹוִיִּים וְהַבּוֹשָׁה שְׁעָשׂוּ
 אַמּוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת שֶׁל הָעוֹלָם לְשֵׁם ה'
 וּלְעַמּוֹ, וְכַמָּה תַרְפוֹת שְׁסָבְלוּ יִשְׂרָאֵל מֵהֶם עַל שֵׁם
 ה' - מִכָּלֶם יִקַּח תְּקוּדָשׁ פְּרוּדָה הוּא נִקְמָה, וְעַל זֶה
 נִקְרָא אֲצֵלֶם, (נחום א) נִקָּם ה' וְנוֹטֵר וּבֹעֵל חַמָּה.

וּבַחֲדָשׁ תְּרֵאשׁוּן, מִי הוּא רֵאשׁוֹן? זֶה נִיֶּסֶן. שֵׁם
 הוֹלִידָה אוֹתָהּ תִּיהֶ, לְקַיִם מֶה שְׁפָרְשׁוּ
 בְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה, בְּנִיֶּסֶן נִגְאָלוּ וּבְנִיֶּסֶן עֲתִידִים לְהִנָּאֵל.
 וּבִי"ד שְׁלוֹ, (שמות יז) וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כַּס יְהוָה. שֵׁם
 נִשְׁבַּע לְהַעֲבִיר מִהָעוֹלָם זְרַעוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ עַמְלִקְיִים.
 בְּאוֹתוֹ זְמַן נֵאמַר, (שם יב) מִשְׁכּוֹ וּקְחוּ לָכֶם צֵאֵן
 לְמִשְׁפַּחַתֵיכֶם וְשַׁחֲטוּ תַפְסָח. מִשְׁכּוֹ - (חושע ז) מִשְׁדָּךְ
 יָדוֹ אֶת לְצִצִּים.

בְּאוֹתוֹ זְמַן, כַּה אָמַר ה' לְרוּעִים הַפּוֹשְׁעִים בִּי.
 וְאוֹמַר, (יחזקאל יג) וְאֵל אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל לֹא
 יִבְאוּ. וְאֵלּוֹ הֵם רוּעֵי הַצֵּאֵן, פְּרָנְסֵי תְדוּרָה. וּמִשׁוֹם

וְהָ נְאֻמְר עֲלֵיהֶם, (הושע ב) הִנֵּה אֲנֹכִי מִפְתִּיחַ
וְהַלְכֵתִיחַ הַמְדַבֵּר. (יחזקאל ב) וְנִשְׁפָּטֹתִי אֶתְכֶם וְגו',
כְּאֲשֶׁר נִשְׁפָּטֹתִי אֶת אֲבוֹתֵיכֶם. שְׁהַרְגוּ אוֹתָם כְּמַכַּת
חֲשׂוֹן. (ע"כ רעיא מהימנא).

וּבַחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן (כמדבר כח), מִיְהוּ הַחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן?
וְהוּ חֲדָשׁ שָׁזוּ הַחֲתִיחַ מִתְנַלֵּית בּוֹ
וּמִתְחַזְקֵת בּוֹ, וְיִוצֵאת לְעוֹלָם בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר יוֹם.
בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר - אֵלּוּ שְׁאָר הַחֲתִיחַ שְׁחַן י' לְכָל
צַד, בְּאַרְבַּעַת צַדֵּי הָעוֹלָם. וּבְסִפְרֵי הָרִאשׁוֹנִים,
הוּא י', וְאַחַת לְכָל צַד לְאַרְבַּעַת צַדִּים, וְהֵן אַרְבַּע
עֲשָׂרֵת. כִּיּוֹן שְׁחַן אַרְבַּע, מִתְחַבְּרוֹת וּנְתַקְנוֹת עִם
אֵלּוּ הָעָשָׂר שְׁבַעַד יָמִין, וְאֵז י"ד בְּשִׁמְחָה לְתַקֵּן חֲתִיחַ
זו (לְתַקֵּן חֲלֻבָּה חֲתִיחַ זו) בְּתַקְוֵנִית.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, וְרֵאִי כִּף הוּא. וּבֵא רֵאחַ, כְּתוּב
(שמות יב) מִשְׁכּוֹ וְקָחוּ לָכֶם צֹאן וְגו'. מִשְׁכּוֹ,
(בַּחֲבוּר מִקְדָּמוֹן) מֵהוּ מִשְׁכּוֹ? כְּמִי שְׁמוֹשֵׁךְ מִמְּקוֹם אַחַר
לְמְקוֹם זֶה. מִשְׁכּוֹ יָמִים עֲלִיוֹנִים לְגַבִּי יָמִים
תַּחְתּוֹנִים. יָמִים עֲלִיוֹנִים הֵם שֵׁם"ו, (דף רנ ע"א) כְּחֻשְׁבוֹן

מִשְׁכּוֹ. יָמִים תַּחְתּוֹנִים, פְּעָמִים שָׁהִם שֵׁנ"ה. וּבְזִמְנָא
 שְׁמַאיִרָה הִלְבְּנָה בְּשִׁלְמוֹתָהּ, עוֹלָיִם לְהִיּוֹת אֵלֹהֵי
 תַּיָּמִים שֵׁם"ה, בְּחֻשְׁבוֹן "מִשְׁכּוֹ" תָּסֵר אַחֲרָהּ.

מִשְׁכּוֹ יָמִים עֲלִיּוֹנִים אֵצֶל יָמִים תַּחְתּוֹנִים לְהִיּוֹת
 בְּלֵם בְּאַחַד בְּחִבּוֹר אַחֲרָהּ. וּמִיָּהוּ שְׁמוֹשֵׁךְ
 אוֹתָם? אֵלֹהֵי עֶשֶׂר שְׁלֹשֶׁת יָמִין, שְׁכֵתוֹב בְּעֶשְׂוֹרָה.
 בְּעֶשְׂוֹרָה?! בְּעֶשְׂוֹרָה הָיָה צָרִיךְ לְכַתֵּב! מֵהוּ בְּעֶשְׂוֹרָה?
 אֵלֹהֵי תִשַׁע הֵם לְכָל צַד, וּנְקֻדָּה אַחַת שְׁהוֹלְקֵת
 בְּאַמְצֵעַ בְּדִגְמַת זֶה: (צִיּוֹר לְמַעְלָה), וְאוֹתָהּ נְקֻדָּה
 מִשְׁלִימָה לְעֶשֶׂר, וְעַל זֶה נֹאמַר בְּעֶשְׂוֹרָה, כְּמוֹ
 שְׁנֵי אֵמֶר זְכוֹר וְשִׁמּוֹר, לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּעֶשְׂוֹרָה אֵלֹהֵי
 הַתִּשְׁעָה יָמִים בְּאוֹתָהּ נְקֻדָּה. לְחֻדֵּשׁ הַזֶּה - יָמִים
 שְׁלֹשֶׁת יָמִין כְּדֵי לְהַתְחַבֵּר וְאֵת בְּזָה, לְהִיּוֹת הַכֹּל
 אַחֲרָהּ.

וּבְזִמְנָא שְׂאֵלֹהֵי הָאֲרַבְעָה נְקֻשָּׁרִים לְאֲרַבְעָה צְדָדִים
 (וּמִתְחַבְּרִים) עִמָּהֶם, אִזּוּ יוֹלְדֵת אוֹתָהּ הַתִּיָּה,
 וְהַנְּחֵשׁ הוֹלֵךְ לוֹ. וּבְאוֹתוֹ זִמְנָא מְקַדְּשִׁים לְמַעְלָה
 לְאוֹתָהּ תִּיָּה וְקוֹרְאִים לָהּ כְּבוֹד. וְאִזּוּ מִתְקַדְּשִׁים

המועד, מה שלא היה עד עתה, ועתה קוראים לה
כבוד. והו' שפיתוב (תהלים כט) ובהיכלו כלו אמר
כבוד.

רעיא מהימנא

אמר הרועה הנאמן, דברים אלו סתומים, וצריך
לפתח אותם אצל החברים. שמי שסותם
להם סתרי התורה, הוא מצער אותם. שרשעים,
אורות של הסודות חוזרים להיות להם חשך. והוא
משל לממון שהוא גנוז - מי שחופר אותו עד
שמוציא אותו, ואינו שלו, חוזר בשכלו לחשך
ואפלה. ולמי שהוא שלו, מאיר לו. ומשום זה יש
לבן אדם לגלות סודות סתומים שבתורה.

בעשור - תשעה הם לכל כוון, כנגד תשעה
חדשים של היולדת, כחשבון א"ח. מהי
יולדת? אות ד' מאחד. א"ח, היא ט', לארבעה
צדדים של אות ד', והם ארבעים. א"ח - זכור. ד'
- שמור. הרי ארבעים ושנים.

נִשְׁאָר כְּבוֹד, שְׁנֵי אֲמַר בּוּ בְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ
 לְעוֹלָם וָעֶד. וְהוּא כְּבוֹד ל"ב, אַרְבַּע
 פְּעָמִים לְכָל יוֹם שֶׁל אֹת ד', הָרִי ס"ד לְאַרְבָּעָה
 צְדָדִים - רנ"ו. וּפְרָשׁוּהוּ - כְּבוֹד לְמַעְלָה, ל"ב
 לְמַטָּה. וּמִשׁוּם זֶה מִיְּחָדִים בְּכָל יוֹם פְּעָמִים,
 שְׂאוּמְרִים בָּהֶם פְּעָמִים כְּבוֹד, שָׁהֵם ס"ד. וּפְעָמִים
 ד' ד' מֵאַחַד - הָרִי ע"ב. הָרִי ד' שֶׁל אֶחָד הוּא
 שְׁלֵמוֹת שֶׁל מ"ב שְׁמוֹת, וּשְׁלֵמוֹת שֶׁל ע"ב שְׁמוֹת.
 וּמִשׁוּם זֶה אוֹמְרִים בְּמִזְמוֹר לְדָוִד, (תהלים כד) מִי זֶה
 מְלֶךְ הַכְּבוֹד ה' עֲזִיז וְגִבּוֹר. וּבְפַעַם שְׁנֵי אֲוֹמְרִים,
 מִי הוּא זֶה מְלֶךְ הַכְּבוֹד. (ע"ב רע"א מהימנא).

זחר:

מִיָּהוּ הֵיכְלוֹ? זֶה הֵיכָל הָעֲלִיזוֹן הַפְּנִימִי שֶׁשָּׁם
 מְתַקְדֵּשׁ הַכֹּל. שָׁם מְקַדְּשִׁים לְמִי שְׂרָאוּי
 לְהַתְקַדֵּשׁ. אֵיךְ מְקַדְּשִׁים אוֹתוֹ בְּאוֹתוֹ הֵיכָל?
 בְּרֵאשׁוֹנָה נִפְתָּחִים שְׁעָרִים, וּמִפְתַּח אֶחָד סָתוּם
 מְתַקֵּן וּפּוֹתֵחַ שְׁעַר אֶחָד, לְצַד דְּרוֹם, וְאֵז נִכְנָס
 הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל בְּאוֹתוֹ פֶּתַח וּמִזְדַּרְז לְחַנֵּר אֲבָנָטוֹ

וּמִלְבוּשָׁיו, וּמִתַּעֲטָר בַּעֲטָרָה שֶׁל קִדְשָׁה, וְלוּבַשׁ
 חֲשֵׁן וְאַפֹּדֶר, וּמַעִיל שֶׁל שִׁבְעִים פַּעֲמוֹנִים וְרִמּוֹנִים,
 שָׂהֵם (שמות כח) פַּעֲמוֹן זָהָב וְרִמּוֹן. וְצִיץ נֶגֶד הַקֹּדֶשׁ
 עַל מִצְחוֹ, וְנִקְרָא צִיץ נֶגֶד הַקֹּדֶשׁ, וּמִתְקַשֵּׁט
 בְּאַרְבָּעָה בְּגָדֵי זָהָב וּבְאַרְבָּעָה בְּגָדֵי לָבָן. וְעַל
 אוֹתוֹ צִיץ יֵשׁ מ"ב אוֹתִיּוֹת שְׁלוֹהֶמֹת בּוֹ וְנוֹצְצוֹת
 עָלָיו, וּמֵאִיר כָּל אוֹתוֹ הַיֵּכֶל בְּאוֹרוֹת עֲלִיוֹנִים.

מִסֹּתוֹבֵב אוֹתוֹ מִפְתִּיחַ וּפּוֹתֵחַ צַד אַחַר שֶׁבְּצַד
 צָפוֹן, וְאֵז נִכְנָם לוֹ, מֵעֵשֶׂר שֶׁל
 יַעֲקֹב שֶׁהִפְרִישׁ לְהַקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּבְנֹר שֶׁל
 עֲשָׂרָה נֵימִים עֲמוֹ, וּמִתְקַשֵּׁט בְּקִשׁוּטָיו, וְאֵז
 סוֹבֵב הַמִּפְתִּיחַ, וּפּוֹתֵחַ בְּאוֹתוֹ הַיֵּכֶל שֶׁעַד אַחַד,
 אוֹתוֹ שֶׁעַד שְׁעוֹמֵד בְּאַמְצֵעַ. עֲמוּד שֶׁלְצַד מִזְרַח
 עוֹלָה (דף רנ ע"ב) וּמִתְקַשֵּׁט בְּשִׁבְעִים עֲטוּרִים,
 וּמִתְקַשֵּׁט בְּאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת, שָׂהֵם שְׁתֵּים עֲשָׂרָה.
 וּמִתְקַשֵּׁט בְּחִקְיֹקוֹת שֶׁל מְאֹתִים וְשִׁבְעִים אֶלֶף
 עוֹלָמוֹת, וּמִתְקַשֵּׁט בְּקִשׁוּטִים שֶׁל סוּף הָעוֹלָם
 עַד סוּף הָעוֹלָם בְּכַמָּה מִלְבוּשֵׁי כְבוֹד, בְּכַמָּה
 קִשׁוּטִים קְדוּשִׁים.

וּמִסְתַּוְּבֵב אוֹתוֹ מִפֶּתַח, וּפּוֹתַח לוֹ כָּל הַשְּׁעָרִים
הַגְּנוּזִים, וְכָל הַשְּׁעָרִים הַקְּדוּשִׁים
הַנִּסְתָּרִים, וּמִתְקַדֵּשׁ בָּהֶם, וְעוֹמֵד שָׁם כְּמֶלֶךְ.
וּמִתְפָּרֵךְ בְּכִמָּה פְּרָכּוֹת, וּמִתְקַשֵּׁט בְּכִמָּה קִשׁוּטִים.
אִי יוֹצֵאִים כָּלָם בְּחִפּוּז אַחֵר, מִתְקַשֵּׁטִים בְּקִשׁוּטִים
כְּמוֹ שְׂרָאוּי. כִּיּוֹן שִׁיּוֹצֵאִים, מְעוֹרֵר אוֹתוֹ בְּקִשׁוּטָיו.

וְחִיָּה זוֹ מִתְעוֹרֶרֶת וּמִמְעַטֶּת עֲצָמָה מִתּוֹךְ אֲהָבָה
שֶׁל הַשִּׁירָה. אִיךָ מִמְעַטֶּת עֲצָמָה מִתּוֹךְ
אֲהָבָה שֶׁל הַשִּׁירָה? הַמְעִיטָה עֲצָמָה מְעַט מְעַט,
עַד שֶׁנֶּעֱשִׂית נִקְדָּה אַחַת. כִּיּוֹן שֶׁהִיא הַקְּטִינָה
עֲצָמָה (בְּשִׁירָה), אִי כֶּתוּב (שְׁמוֹת ב) וַיִּלֶּךְ אִישׁ מִבֵּית לְוִי
וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְוִי. בֵּת לְוִי וַדָּאִי, מִצַּד הַשְּׂמָאל. אִיךָ
אוֹחֵז אוֹתָהּ? מוֹשִׁיט שְׂמָאלוֹ תַּחַת רַאשָׁה מִתּוֹךְ
חֶבֶת.

וְאִם תֹּאמַר, כִּיּוֹן שֶׁהִיא נִקְדָּה אַחַת, אִיךָ יָכוֹל
לְאַחֵז בְּנִקְדָּה קְטַנָּה? אֵלֶּא אֵצֶל הָעֲלִיּוֹן, כָּל
מַה שֶּׁהוּא דְבָר קָטָן, זֶה שֹׁבֵחַ וְזוֹ מְעַלָּה וְגִדְלָה
בְּגִדְל הָעֲלִיּוֹן. מִיָּד הַכֵּהֵן הַגְּדוֹל מְעוֹרֵר אוֹתָהּ,

ואוחזו בָּהּ וּמְחַבְּק אֹתָהּ. שְׂאֵלוֹ הִיָּתָה גְדוּלָּהּ, לֹא יְכוּלִים לְהִתְאַחֵד כָּלָל. אֲבָל כִּיּוֹן שְׂמִמְקֻטִּינָה עֲצָמָה, וְהִיא נִקְדָּה אַחַת, אִזּוֹ אֲוִחִזִּים בָּהּ וּמַעְלִים אֹתָהּ לְמַעְלָה. וְכִיּוֹן שְׂמִמְעֵלִים אֹתָהּ וְיוֹשֶׁבֶת בֵּין שְׁנֵי צַדְדִים אֵלוֹ, אִזּוֹ אֹתוֹ עֲמוּד שְׁעוּמֵד בְּאַמְצַע מִתְחַבֵּר עִמָּהּ בְּחֶבֶה שֶׁל נְשִׁיקוֹת, בְּאַחֲבָה שֶׁל חֲבוּר אַחֵד. אִזּוֹ נֵאָמַר (בראשית כט) וַיִּשָּׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל, בְּאַחֲבָה שֶׁל הַנְּשִׁיקוֹת שְׂמִתְחַבְּרִים זֶה בְּזֶה בְּלִי פְרוּד, עַד שְׁלֹקְחַת אֶת הַנֶּפֶשׁ שֶׁל הָעֲנוּגִים כְּמוֹ שְׂרָאוּי.

בְּשַׁעָה שְׁלֹקְחַת אֶת הַנֶּפֶשׁ שֶׁל הָעֲנוּגִים כְּמוֹ שְׂרָאוּי וְרוּצָה לְצוּוֹת לְחִילוּתֶיהָ, מִתְאַסְּפִים בָּלָם, וְקוֹרְאִים לָהּ מִתּוֹךְ הַחִיבָל הַקָּדוֹשׁ: כָּבוֹד כָּבוֹד כָּבוֹד. בְּהִיכָל הַקָּדוֹשׁ אֲבֵא וְאֲבֵא פוֹתְחִים וְאוֹמְרִים: מְקַדֵּשׁ מְקַדֵּשׁ. וְאִזּוֹ הִלְבְּנָה מִתְקַדְּשֶׁת כְּמוֹ שְׂרָאוּי. וְאִזּוֹ כְּתוּב וּבַחֲדָשׁ הָרֵאשׁוֹן. רֵאשׁוֹן וְדַאי. וְעַל זֶה נֵאָמַר מִשְׁכּוֹ וְגו'.

וְעַל זֶה נֵאָמַר בְּעֵשׂוֹר לְחֲדָשׁ תְּוֵה. שְׂמִתְחַבְּרַת הִלְבְּנָה בְּשִׁמְשׁ, וּמֵה שְׂהִיָּתָה לֹקְחַת נִקְדָּה אַחַת,

בְּאִשֶּׁר יוֹרְדָתָּ, מִתְּפֹשֶׁטַת מְעֵט מְעֵט וּמִתְּמִלֵּאתָ,
וְנַעֲשִׂיתָ אוֹת ה' מִלְּאָה מְכַל הַצְּדָדִים, מִתְּקַדְשֵׁת
כְּמוֹ שְׂרָאוּי. (דף רנ ע"א)

רְעִיָא מְהִימְנָא

מִסְתַּוְבַּב אוֹתוֹ הַיְכָל, וּפּוֹתַח שַׁעַר אַחַר שָׁל צַד
דְּרוֹם (צָפוֹן) בְּשַׁבְעִים וּשְׁתַּיִם עֶטְרוֹת.
וְאַחַר כֵּךְ פּוֹתַח שַׁעַר שְׁלִישִׁי לְצַד מְזֻרַח בְּחַמְשִׁים
(וּשְׁנַיִם) אוֹרוֹת שֶׁל חַמְשִׁים שַׁעְרֵי בִינָה. לְבִסּוֹף פּוֹתַח
שַׁעַר אַחַר שָׁל צַד צָפוֹן (מַעְרָב) בְּשַׁבְעִים וּשְׁתַּיִם
עֶטְרוֹת, וְכֻלָּם בְּחַשְׁבוֹן רמ"ח תִּבּוֹת שֶׁל פְּרָשִׁיּוֹת
קָרִיאת שְׁמַע. וּמָה שֶׁבְּהַתְּחֵלָה הִיָּתָה אוֹתָהּ חֲזָה
קַטְנָה, בְּאוֹתוֹ זְמַן נִגְדְּלָתָה. וְהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה ו) מְלֵא
כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, שֶׁהוּא כְּבוֹד עֲלִיוֹן וְתַחְתּוֹן.

בְּאִשֶּׁר מִנִּיעַ לְח"י עוֹלָמוֹת, שָׁבוּ ח"י בְּרָכוֹת
הַתְּפִלָּה, וּפְתַח בּו פְּסוּק (תהלים נא) אֲדַנִּי
שְׁפָתַי תִּפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ. אִזּוּ הָעַמּוּד
הָאֲמֻצְעִי מִתְּחִבֵּר עִמָּה בְּחַבִּיבוֹת שֶׁל נְשִׁיקוֹת
הַשְּׁפָתַיִם, שֶׁהֵם נִצַּח וְחוֹד, וְהַלְשׁוֹן הוּא צְדִיק

בַּיְנֵיהֶם. לְשׁוֹן לְמוֹדִים. בְּאוֹתוֹ זְמַן נֹאמַר, (בראשית כט)
 וַיִּשָּׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל. וְאִזּוֹ קוֹרְאִים לְאוֹתָהּ תִּיהַ כְּבוֹד
 כְּבוֹד, אֵבָא וְאֵבָא, מְקַדָּשׁ מְקַדָּשׁ. אִזּוֹ תִּירַח
 מִתְקַדָּשׁ כְּמוֹ שְׂרָאוּי, וְאִזּוֹ נֹאמַר וּבַחֲדָשׁ הִרְאִישׁוֹן,
 רֵאשׁוֹן וַדָּאִי.

וְאִזּוֹ מְשֻׁבוּ. וְעַל זֶה נֹאמַר בְּעֵשׂוֹר לַחֲדָשׁ הַזֶּה,
 שְׁמַת־חֲפָרַת הַלְבָנָה הַקְדוּשָׁה בְּשִׁמְשׁ, שֶׁנֹּאמַר
 בּוֹ (תהלים פד) כִּי שִׁמְשׁ וּמִגֵּן ה' אֱלֹהִים (עֲבָאוֹת). וְזֶה
 שְׁחִיתָהּ נִקְדָּה קַטְנָה, (כְּמוֹ זֶה) מִתְמַלְאֵת בַּלְבָּנָה,
 וְאִזּוֹ הוּא חֲדָשׁ מְלֵא. (דף רנ ע"ב) וְהַלְבָּנָה מִתְמַלְאֵת כְּמוֹ
 זֶה, מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. בַּהֲתַחֲלָה חֲסָרָה, וְכַעַת
 בְּשִׁלְמוֹת. (ע"ב רע"א מהימנא).

רַבִּי חֲיִיא פָּתַח, בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֲדָשׁ פְּסַח
 וְגו'. שָׁה שְׁתוּא פְּסַח, מִדּוּעַ? אֵלָּא יִרְאָתָם
 שֶׁל הַמְצָרִים וְאוֹתָהּ שִׁלְהֶם הָיָה שָׁה. מִשׁוּם
 שְׁחֲמָצִים עוֹבְדִים לְמוֹל טָלָה, וּמִשׁוּם זֶה עוֹבְדִים
 לְשָׁה. בֵּא וְרֵאֵה, כְּתוּב (שמות ח) הֵן נִזְבַּח אֶת תּוֹעֵבַת
 מְצָרִים. מִהִי תּוֹעֵבַת מְצָרִים? וְכִי עַל שִׁשׁוֹנָאִים

אותו כְּתוּב תּוֹעֵבַת מִצְרַיִם? אֵלֶּא יִרְאֶתֶם שְׁל
 הַמִּצְרַיִם וְהֵאֱלוֹהַּ שְׁלָהֶם נִקְרָא תּוֹעֵבַת מִצְרַיִם,
 כְּמוֹ שְׁכַתוּב (דברים יח) כְּתוֹעֵבַת הַגּוֹיִם, יִרְאֶתֶם שְׁל
 שְׂאֵר הָאֵמוֹת.

בַּא וְרֵאֵה חֲכָמְתּוֹ שְׁל יוֹסֵף, שְׁכַתוּב (בראשית מז)
 וּמִקְצֵה אָחִיו לָקַח חַמְשָׁה אַנְשִׁים, וּמִלְמַד
 אוֹתָם לֹאמַר, אַנְשֵׁי מִקְנֵה הָיוּ עֲבָדֶיךָ. וְכִי יוֹסֵף
 שְׁתָּיָה מִלֶּךְ שְׁתָּיָה שׁוֹלֵט עַל כָּל הָאָרֶץ, וְאֵב
 לְמַלְכוּת, עָשָׂה כֵּן, וְעָשָׂה לְאָחִיו שְׁיִשְׁנָאוּ
 אוֹתָם וְלֹא יַחְשִׁיבוּ אוֹתָם (שְׁיִעֲשׂוּ מִהֶם רוֹעֵי צֹאן)?! אֵלֶּא
 וְדַאי תּוֹעֵבַת מִצְרַיִם, יִרְאֵה וְאֵלוֹהַּ שְׁלָהֶם נִקְרָא
 כֵּן, וְעַל זֶה כְּתוּב (שמות ח) הֵן נִזְבַּח אֶת תּוֹעֵבַת
 מִצְרַיִם.

אָמַר יוֹסֵף, כָּל מֵיטֵב מִצְרַיִם הֵיא אֶרֶץ
 רַעֲמָסִם, וְאוֹתָהּ אֶרֶץ הַפְּרִישׁוּ לְיִרְאֶתֶם,
 לְרַעוֹת וְלִלְבָת בְּכָל תַּעֲנוּגוֹת הָעוֹלָם. וְכָל
 הַמִּצְרַיִם הֶחְשִׁיבוּ לְאֵלֶּה שְׂרוּעִים לְיִרְאֶתֶם,
 כִּי־רֵאֶתֶם. אֵעֲשֶׂה לְאָחִי שְׁיִירְשׁוּ אוֹתָהּ אֶרֶץ,

וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לָהֶם הַמִּצְרִים, וַיִּחְשִׁיבוּ אוֹתָם כְּמוֹ
 שָׂרָאוּי. וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב (בראשית מו) כִּי תוֹעֲבַת
 מִצְרַיִם כָּל רֵעָה צֵאן. מִחְשִׁיבִים אוֹתָם
 בְּיִרְאָתָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וְהָרִי לְמִדְנֹו, כְּמוֹ שֶׁנִּפְרַע הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מֵאלוֹ שְׁעוֹבָדִים לַעֲבוּדָה זָרָה -
 כִּדְ נִפְרַע מִעֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ. וְכִי יוֹסֵף עָשָׂה
 לְאֶחָיו עֲבוּדָה זָרָה?! אָמַר לוֹ, לֹא עָשָׂה יוֹסֵף
 לְאֶחָיו עֲבוּדָה זָרָה, אֲלָא עָשָׂה לָהֶם שְׂשִׁילְטוֹ עַל
 הָעֲבוּדָה זָרָה שְׁלָהֶם, וְלִכְפּוֹת הָעֲבוּדָה זָרָה שְׁלָהֶם
 תַּחַת יְדֵיהֶם וְלִרְדוּתָם בְּמִקְל. אָמַר יוֹסֵף, אִם
 יִשְׁלְטוּ אַחֵי עַל הָעֲבוּדָה זָרָה שְׁלָהֶם, כָּל שְׂכַן
 שְׂשִׁילְטוֹ עַל עֲצָמָם, וּמִשׁוּם זֶה הוֹשִׁיב אוֹתָם
 בְּמִיַּטַּב הָאָרֶץ וְהִשְׁלִיט אוֹתָם עַל כָּל הָאָרֶץ.

וְעַל זֶה שֶׁהוּא פָּסַח - מִדּוּעַ? אֲלָא יִרְאָתָם
 שֶׁל הַמִּצְרִים וְאלוֹתָ שְׁלָהֶם הָיָה הַשָּׂה. אָמַר
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִבְּעֵשׂוֹר לְחַדֵּשׁ קָחוּ אֶת
 יִרְאָתָם שֶׁל הַמִּצְרִים, וְתִפְשׁוּ אוֹתוֹ, וְיִהְיֶה קָשׁוֹר

וּתְפוּס בְּתַפְיֶסָה שְׁלָכֶם יוֹם אֶחָד וְשָׁנִים וְשָׁלֹשָׁה,
וּבַיּוֹם הַרְבִּיעִי הוֹצִיאוּ אוֹתוֹ לְדִין וְהֶאֱסָפוּ עָלָיו.

וּבְשַׁעֲה שְׁתַּמְצְרִים הָיוּ שׁוֹמְעִים קוֹל יִרְאַתֶּם
שְׁתַּפּוּס בְּתַפְיֶסָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְאִינָם
יְכוּלִים לְהַצִּיל אוֹתוֹ, הָיוּ בּוֹכִים, וְהָיָה קָשָׁה
עֲלֵיהֶם בְּאֵלוֹ אֶת עֲצָמָם קָשְׁרוּ לְהַרְיָגָה. וְאָמַר
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: יְהִי תְפוּס בְּרִשׁוֹתְכֶם יוֹם אֶחָד
יוֹם - אֶרְבָּעָה יָמִים, כִּדִּי שִׁירְאוּ אוֹתוֹ תְפוּס, וּבַיּוֹם
הַרְבִּיעִי הוֹצִיאוּ אוֹתוֹ לְהַרְיָגָה, וִירְאוּ אוֹתוֹ
הַמְצַרִּים אִיךָ אַתֶּם עוֹשִׂים בּוֹ דִין, וְזֶה קָשָׁה לָהֶם
מִכָּל הַמַּכּוֹת שֶׁעָשָׂה לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵלוֹ
הַדִּינִים שֶׁיַּעֲשׂוּ בְּיִרְאַתֶּם.

לְבַסּוֹף דָּנִים אוֹתוֹ (דף רנא ע"ב) בְּאֵשׁ, שְׁכַתּוֹב (דברים ז)
פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרַפּוּן בְּאֵשׁ. אָמַר
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֵל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא. שְׁלֹא
יֵאמְרוּ שְׂבָרְצוֹן וּבַתְּאוּהָ שֶׁל יִרְאַתֶּנוּ אֶכְלוּ אוֹתוֹ
כִּי. אֵלָּא תִקְנוּ אוֹתוֹ צָלִי, וְלֹא מִבְּשָׁל, שְׂאֵם יְהִיָּה
מִבְּשָׁל, יְהִיָּה מִסֶּתֶר וְלֹא יִרְאוּ אוֹתוֹ, אֵלָּא תִקְנוּ

שִׁירָאוֹ אוֹתוֹ כִּדְ שָׂרוּף בְּאֵשׁ, כִּדְי שְׂיִתְיָה רִיחוֹ
נֹדֵף.

וְעוֹד, רֵאשׁוּ עֲלֵיו כְּפוּף עַל כְּרֵס לָיו, שְׁלֵא יֵאמְרוּ
שְׁתִּיָּה אוֹ דְבָר אַחַר הוּא, אֶלָּא שְׂיִכִּירוּ
אוֹתוֹ שֶׁהוּא יִרְאֶתֶם. וְעוֹד, שְׁלֵא יֵאכְלוּ אוֹתוֹ
בְּתֵאבּוֹן, אֶלָּא עַל הַשֶּׁבַע, דְּרַךְ קְלוּז וּבְזִיזוֹן וְעוֹד,
עֲצָם לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוֹ, אֶלָּא שִׁירָאוֹ עֲצֻמוֹתָיו
מִשְׁלָכוֹת בְּשׂוֹק, וְלֹא יִהְיוּ יְכוּלִים לְהַצִּיל אוֹתוֹ.
וְעַל זֶה כְּתוּב, (במדבר לג) וּבֵאלֹהֵיהֶם עֲשֵׂה ה' שְׁפָטִים.
דִּינִים רַבִּים. וְעוֹד נֵאמַר, וּמִקְלָכֶם בְּיַדְכֶם, וְלֹא
תִרְבַּ וְרִמַּח וּשְׂאָר כְּלֵי מִלְחָמָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּבָר פִּרְשׁוּתוֹ שְׁהַמְצָרִים עוֹבְדִים
לְמֹזֵל טָלָה, וּמִשׁוּם כִּדְ עוֹבְדִים לְשָׂה. אָמַר
רַבִּי יוֹסֵי, אִם בֵּן, יַעֲבְדוּ טָלָה וְלֹא שָׂה. אָמַר לוֹ,
הַכֹּל עוֹבְדִים, אֶלָּא שְׁמֹזֵל טָלָה יוֹרֵד וְעוֹלָה בְּטָלָה
וְשָׂה, וּמִשׁוּם זֶה עוֹבְדִים לְכָלֶם. אָמַר לוֹ, כִּדְ
שְׁמַעְתִּי, שְׁכָל בְּתֵמָה גְּדוּלָה (שֶׁל צִאן), יִרְאֶה שְׁלָהֶם
הִיָּתָה, וְעַל זֶה תִּרְגַּ תִּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּל כְּבוֹד

בְּהִמָּה. וַחֲרֵי נִתְבָּאֵר שְׂאֵלוֹ הֵן מִדְּרָגוֹת שְׂלֵמַעְלָה
שְׁנִקְרָאוֹת כָּךְ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתוּב (שמות יב) כָּל מַחֲמֶצֶת לֹא
תֹאכְלוּ, וְכְתוּב (שם יג) לֹא יֵאָכֵל חֶמֶץ. אֵלֹא
זֶה זָכַר, וְזוֹ נִקְבָּה. אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, אֶלְעָזָר בְּנִי,
כְּזֶה כְּתוּב לֹא תֹאכְלוּ, וְכֵן כְּתוּב לֹא יֵאָכֵל.
מִדּוּעַ לֹא כְּתוּב לֹא תֹאכְלוּ? אֵלֹא נִקְבָּה שֶׁהוּא
נוֹמָה מִדְּרָכָה - וַדַּאי בְּאִזְהָרָה. זָכַר שֶׁהוּא אַחוּז
בְּחוּט שֶׁל טְהָרָה יוֹתֵר - בְּבִקְשָׁה. וְעַל זֶה כְּתוּב
לֹא יֵאָכֵל, לֹא תֹאכְלוּ.

אָמַר לוֹ, אָבִי, וַחֲרֵי כְּתוּב (דברים טו) לֹא תֹאכְל
עֲלִיו חֶמֶץ. אָמַר לוֹ, הֲרֵבָה תִּבּוֹת יִתְרוֹת
לְכַבּוּדוֹ שֶׁל הַקָּרְבָּן. אֲבָל בְּתַחֲלָה בִּקְשָׁה - לֹא
יֵאָכֵל, אֲבָל לְבִסּוֹף בְּאִזְהָרָה - לֹא תֹאכְלוּ, שֶׁהוּא
קִשָּׂה מִשְׁנֵיהֶם. מַחֲמֶצֶת, מַה פִּיעֻמָּה? מִשּׁוּם שְׂרִיחַ
שֶׁל מָוֶת יֵשׁ שָׁם. חֶמֶץ - זָכַר, מַחֲמֶצֶת - נִקְבָּה.
(משלי ה) רַגְלֶיהָ יִרְדּוּת מָוֶת, בְּרֹאשׁ וּבִסּוֹף תִּתְבָּה
תִּמְצָא אוֹתָהּ. וּמִשּׁוּם זֶה מִי שֶׁאֹכֵל חֶמֶץ בְּפִסַּח

הוא מקדים לעצמו הפנות, ושׂידע שהוא מת
בעולם הזה ובעולם הבא, שפּתוב (שמות יב) ונבְרָתָה
הנפֵשׁ הַחַיָּא.

מִצָּה, מְדוּעַ (נְקֻדָּאת מִצָּה)? אֵלֵּא כֹּךְ שְׁנִינּוּ, שְׂרִי -
מִשּׁוּם שְׂאֵמֵר לְעוֹלָמוֹ דֵּי, שְׂיֵאמֵר
לְצַרוּתֵינוּ דֵּי. אֵיךְ כֹּךְ מִצָּה, מִשּׁוּם שְׂהִיָּא מְשַׁדָּדַת
וּמְבַרִּיחָה לְכָל צְדָדִים רָעִים וְעוֹשָׂה קְטָמָה בִּינֵיהֶם
בְּדַגְמַת שֵׁם שְׂרִי שְׂפִמּוּזוּזָה, שְׂמְבַרִּיחַ לְשָׂדִים
וּמְזִיקִים שְׂפִשְׁעֵר - אֵיךְ כֹּךְ הִיא מְבַרִּיחָה אוֹתָם
מִכָּל מְשַׁכְּנֵי הַקְּדוּשָׁה, וְעוֹשָׂה מְרִיבָה וְקְטָמוֹת
בְּהֶם, כְּמוֹ שְׂנַאֵמֵר (שמות יז) מִסָּה וּמְרִיבָה. וְעַל זֶה
כְּתוּב מִצָּה, וַתִּרִי מִסָּה נְכַתְּבַת בְּאוֹת סְמ"ד? אֵלֵּא
תְּרַגּוּם שֶׁל מִסָּה הוּא מִצּוֹתָא.

רְעִיָּא מְהִימְנָא

אֵמֵר תְּרוּעָה הַנְּאָמֵן, כְּמוֹ לְשׁוֹן שְׂהוּא מִקַּל לְכָל
אֲנָשֵׁי בֵיתוֹ, וְהוּא לְשׁוֹן צוּרַת אוֹת ו', וְהוּא
מִטָּה שְׂבּוּ עֵשֶׂר אוֹתֵינּוּ, וְכוּ הִכָּה תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא עַל יְדוֹ עֵשֶׂר מִכּוֹת. וּמִשּׁוּם שְׂכָל הַמִּכּוֹת הִיוּ

מִצַּד שֶׁל ה' ה', אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, מִנִּין שָׁפֵל מִכָּה
 וּמִכָּה שֶׁהֵבִיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִים
 בְּמִצְרַיִם הִיָּתָה שֶׁל חֲמֵשׁ מִכּוֹת וְכו', אָמַר מֵעַתָּה
 וְכו'. וְאוֹת ה' עוֹלָה בָּאוֹת י' לְחַמְשֵׁים מִכּוֹת.
 חֲמֵשׁ פְּעָמִים חַמְשֵׁים הֵם מְאֵתִים וְחַמְשֵׁים. וּמִשׁוּם
 זֶה נֵאמַר, וְעַל הַיָּם לָקוּ מְאֵתִים וְחַמְשֵׁים מִכּוֹת.

אָמַר יוֹסֵף, כָּל טוֹב אֶרֶץ מִצְרַיִם הִיא רַעְמִסִּים,
 וְאוֹתָהּ אֶרֶץ הַפְּרִישׁוּ לְיִרְאָתָם, לְרַעוֹת
 וּלְחֵלֶף. בְּכֹל תַּעֲנוּגוֹת הָעוֹלָם. וְכֹל הַמִּצְרִים
 הִחְשִׁיבוּ לְאוֹתָם שְׂרוּעִים לְיִרְאָתָם - בְּיִרְאָתָם. וְזֶה
 מֵה שֶׁשָּׂאֵל יוֹסֵף מִפְּרַעַה, שִׁישְׁלָטוּ אֲחִיו עַל
 יִרְאָתָם שֶׁל הַמִּצְרִים, שֶׁכְּפוּיִים תַּחַת יָדָיו בְּעַבְדִּים
 אַחַר מַלְכֵיהֶם, לְהִיּוֹת כָּלָם נִכְפִּים תַּחַת שֵׁם יְהוָה
 מִצַּדָּם, וְלֹא יִשְׁלַט בְּעוֹלָם אֵלָּא שֵׁם יְהוָה, וַיִּבְנְעוּ
 כָּל מִמְנִים תַּחַת יָדָיו.

וּלְהִרְאוֹת לָהֶם שֶׁהוּא עֲתִיד לְהַפְרֵעַ מֵהֶם, זֶהוּ
 שְׁכַת־טוֹב (שְׁמוֹת יב) וּבְכֹל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם
 אֵעֲשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי יְהוָה. כִּיּוֹן שֶׁהִטְעוּ לְבַרְיּוֹת

וְעָשׂוּ עֲצָמָם אֱלוֹהוֹת, וּמַשׁוּם שְׁטָלָה, מִמֶּנָּה שָׁלוּ,
 הוּא גְדוֹל עַל כָּל הַמִּמְנִים שֶׁל אֱלֹהִים אַחֲרָיִם, צְוָה
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, (שמות יב) וַיִּקְחוּ לָהֶם
 אִישׁ שָׁה לְבֵית אָבוֹת שָׁה לְבֵיתוֹ, וְהַשְׁלִיט אֹתָם
 עָלָיו, וְתָפְסוּ אוֹתוֹ תָּפֹס בַּתְּפִיסָה שְׁלָהֶם יוֹם
 וּשְׁנַיִם וּשְׁלֹשׁ, וְלֹא־אָחַר זֶה הוֹצִיאוּ לוֹ לְדִין לְעֵינַי כָּל
 מִצְרַיִם, לְהִרְאוֹת שְׁהַאֲלוֹהַ שְׁלָהֶם בְּרִשׁוֹת יִשְׂרָאֵל
 לַעֲשׂוֹת בּוֹ דִין.

בְּגִלְגַּל זֶה נֶאֱמַר, (שם) אֵל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא וּבִשְׁל
 מִבִּשְׁל בַּמִּים כִּי אִם צָלִי אֵשׁ רֹאשׁוֹ עַל
 בְּרַעְיוֹ וְעַל קִרְבּוֹ, לְהִיּוֹת גְּדוֹן בְּאֵשׁ צָלִי, וְצְוָה
 לְזָרֵק לְעֲצָמוֹתָיו בְּשׁוֹק בְּבוֹיּוֹן. וּמַשׁוּם זֶה נֶאֱמַר,
 (שם) וְעַצָּם לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוֹ. וְצְוָה לַיּוֹם הַרְבִּיעִי, אַחֲרֵי
 שְׁהִיָּה תָּפֹס שְׁלֹשָׁה יָמִים קָשׁוֹר, לַעֲשׂוֹת בּוֹ דִין.
 וְזֶה קָשָׁה לָהֶם מִכָּל נִגְעִים שְׁהִכָּה לָהֶם הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא עַל יְדֵי הַרְוַעָה הַנֶּאֱמָן. וְלֹא עוֹד, אֲלֹא
 שְׁצְוָה שְׁלֹא לֶאֱכֹל אוֹתוֹ בְּתֵאוֹת. וּמִיָּד שְׁרָאוּ
 עֲצָמוֹתָיו בְּשׁוֹק וְלֹא יָכְלוּ לְהַצִּילוֹ, זֶה קָשָׁה לָהֶם
 מִהַכֹּל. וְלֹא עוֹד, אֲלֹא שְׁנֶאֱמַר בָּהֶם (שם) וּמִקְלָכֶם

בְּיַדְכֶם, לְכַפּוֹת כָּל יִרְאַתְם שֶׁל הַמַּצְרִים תַּחַת יְדֵיהֶם. וּמִשּׁוֹם שֶׁהֵם בְּכוֹרוֹת מְמַנִּים, כְּתוּב (שם) וְה' הִכָּה כָּל בְּכוֹר.

אַחַר כָּל זֶה, כְּתוּב (שם יג) לֹא יִרְאֶה חָמִץ, (דברים מז) שְׁבַעַת יָמִים תֹּאכַל עָלָיו מִצּוֹת לֶחֶם עֲנִי. וְכֵתוּב (שמות יב) כָּל מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכְלוּ. אָמַר הַרְדּוּעָה הַנְּאֻמָּן, מִדּוּעַ צְוָה שְׁלֹא לֶאֱכֹל חָמִץ שְׁבַעַת יָמִים וְלֹאֲכֹל בָּהֶם מִצָּה? וּמִדּוּעַ לֹא יֹאכַל, וּמִדּוּעַ נֹאמַר לֹא תֹאכְלוּ? אֵלֵּא שְׁבַעַת כּוֹכְבֵי לְבַת, וְהֵם: שְׁצ"ם חֲנֻכ"ל. וְהֵם מִצַּד שֶׁל טוֹב וְרַע, אֹרֶךְ הַפְּנִימִי, מִצָּה. קִלְפָה שְׁבַחֲוִין - חָמִץ. וְהֵם, חָמִץ - וְכָר. מַחְמֶצֶת - נִקְבָּה.

מִצָּה שְׁבַפְנִים - שְׁמוּרָה. וְהֵם (אסתר ב) שְׁבַע הַנְּעוּרוֹת הָרְאִיּוֹת לָתֵת לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ. וְנֹאמַר עֲלֵיהֶם (שמות יב) וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַמִּצּוֹת. מִצָּה הִיא שְׁמוּרָה לְבַעֲלָהּ, שֶׁהוּא אוֹת ו', וְבוֹ נַעֲשִׂית מִצָּה.

וְיָמִי שֶׁשׁוֹמֵר לָהּ בְּשִׁבִיל י"ה הַגְּנוּזִים בְּאוֹתִיּוֹת
 מ"ן מִמַּצָּה, וְהֵם י"ם ה"ן. וְצִוָּה תְּקַדֹּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְבָרֵךְ אוֹתָהּ בְּשִׁבְעַת בְּרָכוֹת לַיֵּל פְּסַח,
 שְׁהֵן שִׁבְעַת הַנְּעֻרוֹת שְׁלָהּ, שְׁהֵן שְׁצ"ם חֲנֻכ"ל.
 וְצִוָּה לְהַעֲבִיר מִהֵן חֲמִין וּמִחֻמְצַת, שְׁהֵם עֲנָנִים
 חֲשׂוֹכִים שְׁמֹכְסִים עַל אוֹרוֹת שֶׁל שְׁבָעָה בּוֹכְבֵי
 לְבַת, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (בראשית מא) וַתִּבְאֵנָה אֶל קַרְפֵּנָה
 וְלֹא נֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קַרְפֵּנָה וּמְרִיאֶיהֶן רַע. חֲשׂוֹךְ
 בְּאֲשֶׁר בִּתְחִלָּה. שְׁכָל כֶּךָ הַחֲשָׁךְ שֶׁל הָעֲנָנִים
 שְׁלָהֶם, שְׁלֹא יִכּוּלִים אוֹרוֹת לְהַאֲוִיר לָהֶם, וּמִשּׁוּם
 זֶה נֶאֱמַר וְלֹא נֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קַרְפֵּנָה. (ע"כ רע"א

מהימנא).

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (תהלים סח) גִּזְעַר חַיֵּית קִנְיָה
 עֲדַת אֲבִירִים בְּעֵגְלֵי עַמִּים. גִּזְעַר חַיֵּית - זו
 הַחַיָּה שֶׁאֲחִוּוּ בָּהּ עֲשׂוּ. קִנְיָה - לְמַדְנֹה, שְׁפִיּוֹם שֶׁנֶּשְׂאָה
 שְׁלֵמָה הַמְּלֶךְ אֶת בֵּית פְּרַעֲיָה, בָּא גְּבַרְיָאֵל, נֶעֱזַן
 קִנְיָה בֵּינָם הַגְּדוֹל, וְעָלְיוֹ נִבְנִית עִיר שֶׁל רוֹמִי. מַהוּ
 קִנְיָה? זֶה הַתּוֹכֵר שֶׁל זוֹ הַחַיָּה (דף רנב ע"א) רָעָה, שְׁיִישׁ לוֹ
 צַד קָטָן בְּאֲחִיזָתוֹ בְּקַרְדֻּשָׁה. וְזֶהוּ קִנְיָה שֶׁנֶּעֱזַן בֵּינָם

הַגְּדוֹל, וּמִשׁוֹם זֶה הִיא שׁוֹלֵטֶת עַל הָעוֹלָם, וְעַל שְׁלֵטוֹן זֶה כְּתוּב, (ישעיה יט) קָנָה וְסוּף קָמְלוּ. קָנָה, שְׁלֵטוֹן וְרֹאשׁ לְכָל הַמַּלְכוּת. וְעוֹד קָנָה, שְׁעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשֹׁכֵר אוֹתוֹ כְּקָנָה זֶה.

בֵּא וּרְאֵה, בְּמִצְרַיִם הִיא שׁוֹלֵטֶת, וּמִמָּנָה יוֹצֵאִים כְּמָה שְׁלֵטוֹנִים לְמִינֵיהֶם, וְהַכֹּל בְּסוּד שֶׁל חֲמִץ. כִּיּוֹן שְׁשֹׁכֵר אוֹתָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הוֹצֵא חֲמִץ וּמִכְּבִּיִם מִצָּחָה. כְּמָה? כְּחוּט קָטָן מִהַכֹּל שֹׁכֵר אוֹת ח' שֶׁל חֲמִץ, וְנִעְשָׂה מִצָּחָה. אֵלּוֹ אוֹתֵיּוֹת, אֵלֶּא שְׁשֹׁכֵר ח' שֶׁל חֵיָה זוֹ, שְׁנִקְרָא חֲמִץ. וְעַל זֶה נִקְרָא חֵיָת קָנָה, שְׁנוֹחַ לְשֹׁכֵר כְּמוֹ קָנָה זֶה. כְּמָה נִשְׁכָּר? כְּחוּט קָטָן כְּמוֹ שְׁעָרָה שֹׁכֵר ח' וְעֵבֶר מֵאֵיתָנָה, וְחֵיָה מִצָּחָה. וְעַל זֶה כְּתוּב גָּעַר חֵיָת קָנָה. גָּעַר כֶּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְנִשְׁכָּר ח' שֶׁל חֲמִץ וְנִעְשָׂה ח'. (וְעוֹבֵר ח' שֶׁל חֲמִץ וְנִעְשָׂה).

וְעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשֹׁכֵר לוֹ לְאוֹתוֹ קָנָה כְּמוֹ זֶה, יִשְׁכָּר רֶגֶל ק' מִקָּנָה, וְיִשְׁאֵר חֵיָה. (ישעיה מ) חֵיָה ח' אֵלֵהֶם בְּחֹזֶק יְבוּא וְזָרְעוֹ מִשְׁלָה לוֹ

הִנֵּה שָׁכְרוּ אֶתֹּךְ וּפְעַלְתָּ לְפָנָיו. מִהוּ וּפְעַלְתָּ? זֶה פֶּעַל שֶׁל אוֹתָהּ ק' (פְּעֻלָּה שֶׁל אוֹתוֹ חֲמִין) שִׁישְׁבֵר אוֹתָהּ, וְהִיא פְּעֻלָּה שֶׁלפָּנָיו, וְהוּא יַעֲבִיר רַגְלוֹ וַיִּתְּיָה הִנֵּה, שְׁנֵאמַר (שם מא) רֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הַנֶּם וְגו'.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר, גָּעַר חַיִּת קָנָה עֲדַת אַבִּירִים בְּעֵגְלֵי עַמִּים. גָּעַר חַיִּת קָנָה - זֶה קָנָה שְׁאָחוֹז בּוֹ עֲשׂוֹ, שֶׁהִיא עִיר רוֹמֵי הַגְּדוּלָּה, שְׁנַעֲץ גְּבַרְיָאֵל קָנָה בֵּינָם הַגְּדוּל, וּבָנוּ עָלֶיהָ כְּרֹךְ גְּדוּל שֶׁל רוֹמֵי. קָנָה שֶׁל חֲמִין. וְכֹאֲשֶׁר תָּבֵא גְּאֻלְתָּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, יִשְׁכְּרוּ אוֹתוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוּב גָּעַר חַיִּת קָנָה עֲדַת. וּמִיָּד עוֹבֵר חֲמִין מִהָעוֹלָם. הַמְּחַמְצֵת שֶׁלּוֹ הִיא רוֹמֵי. וְתַתְּנָלָה מִצָּה בְּעוֹלָם, שֶׁהוּא בֵּית הַמְּקוֹדֵשׁ שֶׁל בֵּית רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנֵי.

אָמַר הַמְּנוֹרָה הַקְּדוּשָׁה (הַרוּעָה הַנְּאֻמָּן), שֶׁהֵם כְּנֻגָד בֵּת עֵינַי יָמִין, וּבֵת עֵינַי שְׂמָאל. וְהֵם כְּנֻגָד (לָחֵם מִשְׁנָה) רוֹמֵי הַגְּדוּלָּה וְרוֹמֵי הַקְּטַנָּה, וּכְנֻגָד שְׁנֵי עֵגְנִים שְׂמַכְסִים עַל בֵּת עֵינַי יָמִין וְשְׂמָאל.

והם כנגד שאור וחמץ. ועד שאלו יתבערו
 מהעולם, כל יראה וכל ימצא אחד מהם, בית
 ראשון ובית שני לא יתגלו בעולם.

והרפואה של ענני העין שהחשיכו לבת עין ימין
 ושמאל, מה תהיה רפואתם?
 המרירות של העגל. וזהו שכתוב (ישעיה כז) שם ירעה
 עגל ושם ירפין. שם ירעה עגל - זה משיח בן יוסף
 שנאמר בו (דברים לג) בכור שורו הדר לו. ושם ירפין
 - זה משיח בן דוד. אחד להעביר את רומי
 הגדולה, ואחד להעביר את רומי הקטנה. ומיכאל
 ונגביאל כנגדם הם.

ומשום זה ח', שהיא חוט קטן, תשבר אותה,
 ותכנס אותה ה' במקומה. שבתחלה
 נאמר קנה וסוף קמלו. קנה - שלטון של רומי.
 וסוף - לכל המלכיות, שעתידי הקדוש ברוך הוא
 לשבר אותה. גער חית קנה - גער חיה רעה, שהיא
 אות ח' מחמץ, ושבר רגליה מן המחמצת, שנאמר
 ביה (משלי ה) רגליה ירדות מות. ועוד גער חית קנה

- שְׁבַר רָגַל הַקּוֹ"ף מִקְנָה, וַיִּשְׂאֵר הַנֶּהַח. מִיָּד - (ישעיה
 ט) הַנֶּהַח ה' אֱלֹהִים בְּחֹזֶק יָבֵא, (שם מא) רֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן
 הַנֶּהַח הַנֶּהַח וְלִירוּשָׁלַיִם מִבְּשַׁר אֶתֶּן. הַנֶּהַח - ס', אַחֲרַי
 אֶלֶף וּמֵאֵתַיִם.

וַאֲמַר הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, נֹאמֵר (בראשית מז) כָּל
 הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב שְׂשִׁים וְשֵׁשׁ. שְׂשִׁים,
 לְהַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל מְשִׁיחַ רֵאשׁוֹן. וְשֵׁשׁ, לְהַתְּעוֹרְרוֹת
 מְשִׁיחַ שְׁנִי. נִשְׂאָרוֹ שֵׁשׁ שָׁנִים לְשִׁבְעִים וְשָׁנִים,
 לְקָיָם בָּהֶם (ויקרא כה) שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שָׂדֶךְ וְשֵׁשׁ
 שָׁנִים תִּזְמַר כְּרֶמֶךְ וְאַסְפֹּת אֶת תְּבוּאָתָהּ, שְׁנֵי אֲמַר
 (ירמיה ב) קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לְה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ.

אִם כֵּן, מַה כָּתוּב לְמַעַלָּה (שם לא) רָנוּ לְיַעֲקֹב
 שְׂמִיחָה? אֵלֶּה אַרְבַּע גְּאֻלוֹת עֲתִידוֹת לְהִיּוֹת
 כְּנֶגֶד אַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁל פֶּסַח. מִשּׁוֹם שִׁישְׁרָאֵל
 מְפֹרָשִׁים בְּאַרְבַּע פְּנוֹת הָעוֹלָם, וְאֵלֶּה שְׂיָהוּ רְחוּקִים
 מִתְּאֵמוֹת, יְקַדִּימוּ לְרָנוֹ. וְהַשְּׁנִיִּים - לְשְׂשִׁים.
 וְהַשְּׁלִישִׁים - לְשְׂשִׁים וְשֵׁשׁ. וְהַרְבִּיעִים - לְשִׁבְעִים
 וְשָׁנִים.

וּנְאֻלוֹת אֵלֹהֵי יִהְיוּ בְּאַרְבַּע חֵיזוֹת, בְּשֵׁם יְהוָה
 שְׂרוּכָב עֲלֵיהֶם. וְהוּא שְׂפָתוֹב (חֲבֻקוֹק ג) כִּי
 תִרְכַּב עַל סוּסָיִךָ מִרְכַּבְתִּיךָ יִשׁוּעָה. שְׂפָנְגָדָם יַעֲזֹר
 לְמַטָּה אַרְבַּעַת דְּגָלִים וּשְׁנַיִם עֶשְׂרֵי שְׂבָטִים, בְּסוּד
 שָׁל יְהוָה מְלֶךְ, יְהוָה מְלֶךְ, (שְׁמוֹת טו) יְהוָה יִמְלֹךְ
 לְעֵלְמָם וְעַד. שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אוֹתֵיזוֹת הֵן, בְּנִגְדֵי שְׁנַיִם
 עֶשְׂרֵי שְׂבָטִים, וּשְׁנַיִם עֶשְׂרֵי פָנִים שָׁל שְׁלֹשֶׁת
 הָאֲבוֹת, שְׁנַיִמָר עֲלֵיהֶם, הָאֲבוֹת הֵן הֵן הַמְרַכְּבָה.
 וְהֵם עֶשְׂרֵה שְׂבָטִים, אֶלֶף שְׁנַיִם. שְׁנַיִ שְׂבָטִים -
 מֵאֲתַיִם שָׁנָה. וּמִי"ב אוֹתֵיזוֹת תְּלוּיִים ע"ב שְׁמוֹת,
 שֵׁהֵם ע"ב שְׁנַיִם אַחַר הָאֶלֶף וּמֵאֲתַיִם.

וְהֵם כ"ד, לְכָל תְּיָה מְשַׁלֵּשׁ חֵיזוֹת. כ"ד תְּסוּד שָׁלוֹ,
 (יִשְׁעִיָה ו) וְקָרָא וְהָ אֵל וְהָ וְאָמַר. וְהֵם שְׁלֹשׁ
 בְּתוֹת מְכ"ד צוּרוֹת. בְּת אַחַת אוֹמְרַת קְדוּשָׁ, וְבַת
 שְׁנַיִה אוֹמְרַת קְדוּשָׁ, וְבַת שְׁלִישִׁית אוֹמְרַת קְדוּשָׁ.
 מִיָּד מֵתְעוֹרֵר הַשְּׂמַאל בְּמ"ב אוֹתֵיזוֹת, וְעוֹשֶׂה דִין
 בְּעַמְּלֵק.

כִּי יִקְרָא בֶן צְפוּרָה לְפָנֶיךָ בְּדָרְךָ (דברים כב) - בְּעֲלֵי
 מִקְרָא. בְּכָל עֵץ - בְּעֲלֵי מִשְׁנָה, שְׁחָם
 בְּאֶפְרוֹחִים הַמְקַנְנִים בְּעֵנְפֵי הָאֵילָן. יֵשׁ שְׂאוֹמְרִים,
 בְּכָל עֵץ - אֵלוֹ יִשְׂרָאֵל, ^(דף רנב ע"ב) שְׂנֵאֲמַר בָּהֶם (ישעיה
 סה) כִּי כִימֵי הָעֵץ יָמֵי עַמִּי. אוֹ עַל הָאָרֶץ - אֵלוֹ
 בְּעֲלֵי תוֹרָה (מִשְׁנָה), שְׂנֵאֲמַר בָּהֶם, עַל הָאָרֶץ תִּישַׁן
 וְחַי צֶעַר תַּחֲוִיהָ וּבַתּוֹרָה אַתָּה עֹמֵל. אֶפְרוֹחִים -
 אֵלוֹ פְּרָחֵי כְהֻנָּה. אוֹ בִיעִים - אֵלוֹ שְׁזֵן אוֹתָם
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִקְרָנֵי רְאֵמִים וְעַד בִּיעֵי כְנִים.
 וְהָאֵם רִבְצָת עַל הָאֶפְרוֹחִים - בְּזִמְנֵי שֶׁהֵיוּ מִקְרִיבִים
 קָרְבָּנוֹת. מַה כְּתוּב? לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים.

חֲרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וּבָטְלוּ הַקְרָבָנוֹת, מַה כְּתוּב?
 שְׁלַח תִּשְׁלַח אֶת הָאֵם. וְגָלוּ הַבָּנִים. וְזָהוּ
 שְׂנֵאֲמַר וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ, מִצַּד זֶה שֶׁל הָאֵם
 ו', שֶׁהוּא עוֹלָם אַרְךְ שְׂנֵאֲמַר בּוֹ (דברים כב) לְמַעַן יִיטַב
 לָךְ וְהֵאֲרַכְתָּ יָמִים, לְעוֹלָם שֶׁכָּלוּ אַרְךְ.

בְּמִקּוֹם הַקְרָבָנוֹת תִּקְנֵנוּ תְּפִלוֹת, וּמִצְפְּצִפִּים
 בְּקוֹלוֹת שֶׁל שִׁירִים, בְּקוֹל שֶׁל קְרִיאַת

שָׁמַע, לְקִרְאת הָעַמּוּד הָאֲמֻצְעֵי שֶׁהוּא לְמַעְלָה.
 שְׁהֲרֵי אִמָּא וּבַת בְּגָלוֹת, וּמִיַּד שְׂיֹרֵד, קוֹשְׁרִים
 אוֹתוֹ בַּבַּת, שֶׁהִיא יָד בְּחָה, לְהִיּוֹת קְשׁוּרָה ו' עִם
 ה' בְּשֵׁשׁ סְפִירוֹת. מִיַּד לוֹחֲשִׁים לְעֵמֶת הַחֲכָמָה:
 פְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

אֶחָד וְכְבוֹד גִּימַטְרִיא מ"ה מַחְכְּמָה. שְׁמוֹרִיד אוֹתוֹ
 אֵצֶל אִמָּא, וּמִיַּד שְׂיֹרֵד, קוֹשְׁרִים אוֹתוֹ עִמָּה
 בְּקֹשֶׁר שֶׁל הַתְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ. וּמִשׁוּם זֶה בְּאֶרְבַּע
 פְּרָשִׁיּוֹת שֶׁל הַתְּפִלִּין, שָׁהֵם: בְּרֵשׁ לִי - חֲכָמָה.
 וְהָיָה כִּי יִבְיָאךָ - בִּינָה. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל - תְּפִאֲרַת
 שְׁבוּלָלֶת שֵׁשׁ סְפִירוֹת בְּשֵׁשׁ תִּבּוֹת. וְהָיָה אִם שָׁמַע
 - מַלְכוּת, יָד בְּחָה. הַתְּפִלָּה כְּתוּבָה, כ' עַל רֹאשׁוֹ, אִין
 קְדוּשׁ בִּיהוּה, שְׁסַנְדְּלִפּוֹן קוֹשֶׁר כָּל הַתְּפִלוֹת
 וְעוֹשֶׂה מֵהֵן כְּתוּבָה.

בְּאוֹתוֹ זְמַן צְרִיךְ לְסַיֵּד מְנוּחָה (שְׁלֵחַן) לְסַעוּדָה שֶׁל
 הַמְּלָךְ, וּמִשְׁכָּן וּמְנוּחָה וְאֶרֶז וּמִזְבֵּחַ, וְכָל
 מִינֵי שְׁמוֹשׁ שֶׁל בֵּית הַמְּלָךְ. וְלֹא אַחַר שְׁלֵחַן אָנוּ
 הוֹלְכִים שְׂאִינוּ עֲבוּדַת הַקְּדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא, שְׂאִין

אָנוּ הוֹלְכִים אֶלֶּא אַחַר שְׁלַחַן שְׁהוּא מַעֲשֵׂה יָדָיו
 שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁהוּא הַשְּׂכִינָה, מִשְׁכַּן
 שְׁלוֹ, שְׁלַחַן שְׁלוֹ, מְנוּחָה שְׁלוֹ, אֲרוֹן שְׁלוֹ, מִזְבֵּחַ
 שְׁלוֹ. הִיא כְּלוּלָה מְכַל כְּלֵי שְׁמוֹשׁ לְמַלְךְ הָעֶלְיוֹן.

הֵם אֵלוֹ שְׁמֵתִקְנִים יִין וְלָחֶם שֶׁל הַמַּלְךְ הָעֶלְיוֹן,
 שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם אֵת קֶרְבְּנִי לַחֲמֵי לְאִשִּׁי, שְׂאִין
 לְהַקְרִיב לוֹ אֶצְלוֹ אֶלֶּא אֵלוֹ שֶׁנִּקְרְאוּ אִשִּׁי ה'.
 וּמִשּׁוֹם זֶה נֶאֱמַר אֵת קֶרְבְּנִי לַחֲמֵי לְאִשִּׁי. שְׁעָלוֹן
 נֶאֱמַר (מְשִׁלִּי ט) לָכוּ לַחֲמוּ בְּלַחֲמֵי. וְנִקְרָא לָחֶם
 הַפְּנִימִים, שְׁהֵם י"ב פְּנִימִים, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּמִדְבָר ו) יִבְרַכְךָ
 יְהוָה, יָאֵר יְהוָה, יִשְׂא יְהוָה. שְׁנֵים עָשָׂר פְּנִימִים שֶׁל
 שְׁלֹשׁ חַיּוֹת.

מֵהוּ הַלָּחֶם שֶׁל אֵלוֹ הַפְּנִימִים? זֶה לָּחֶם שֶׁל אָדָם,
 שְׁהוּא יו"ד ה"א נָא"ו ה"א. וַיֵּשׁ לוֹ לָּחֶם
 בְּאַרְבַּעַת פְּנִימִים, שְׁהֵם אַרְבַּע אוֹתֵיּוֹת יְהו"ה. זֶה
 הַלָּחֶם שֶׁל שְׁלַחַן הַמַּלְךְ, הוּא סֵלֶת נִקְרָא.

הַכְּבֹשֶׁן שֶׁל שְׂאוּפָה בּוֹ לָּחֶם הִיא הַשְּׂכִינָה,
 שְׁשֵׁם מִתְבַּשֵּׁל וְנִשְׁלָם. וּמִשּׁוֹם זֶה אֵין

בוֹצְעִים אֵלָּא מִמָּקוֹם שְׁנַגְמָר בְּשׁוּלוֹ. כְּדַגְמַת
שְׁלֵמוֹת הַפְּרִי, שֶׁהוּא גָּמַר בְּשׁוּלוֹ. וְזֶהוּ שֵׁם אֲדָנִי,
גָּמַר וּשְׁלֵמוֹת שֵׁם יְהוָה, שֶׁהוּא לָחֵם הַפְּנִים. אֲדָנִי
הוּא הַכְּבֹשֶׁן שְׁלוֹ. שֶׁהִיא כְּבוּשָׁה תַּחַת פְּעֻלָּה.
וּבְגִלְגָּלָה נֶאֱמַר, (שְׁמוֹת יט) וַתֵּר סִינֵי עֲשֵׂן כֵּלֹו מִפְּנֵי
אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו ה' בְּאֵשׁ וַיַּעַל עֲשָׂנוּ בְּעֲשֵׂן הַכְּבֹשֶׁן.
וְלֹא כִּמוֹ כְּבֹשֶׁן שֶׁל אֵשׁ הַדְּיוּמָה, אֵלָּא כִּמוֹ כְּבֹשֶׁן
שֶׁכֵּן כּוֹבֵשׁ רַחֲמָיו עַל עַמּוֹ כַּאֲשֶׁר מֵתַפְּלָלִים
וּמְבַקְשִׁים בְּקִשּׁוֹת, כֵּן יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֵיךָ אֶת כַּעֲסֵךָ.
וְבוֹ, דְּבָרִים הַכְּבוּשִׁים שֶׁל הַקְּדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא,
לָמָּה לָךְ לְחַקֵּר?

וּבְלָחֵם הַתּוֹרָה יֵשׁ סֵלֶת שְׁנַתָּן לוֹ הַמְּלֶךְ לְאוֹתָם
שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהֶם, כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים.
מֵאֲכַל הַצְּדִיקִים. וַיֵּשׁ לָחֵם שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁהוּא
פְּסֻלַת לְאוֹתָם עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת שֶׁל בֵּית הַמְּלֶךְ.
וּמִשּׁוּם זֶה בְּמִלְכָּה נֶאֱמַר, (מִשְׁלֵי לא) וַתָּקֵם בְּעוֹד
לִילָה וַתִּתֵּן מָרְף לְבֵיתָהּ וַחֵק לְנִעְרֹתֶיהָ, שֶׁהֵם בְּעֲלֵי
מִשְׁנָה. וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר בְּמֵאֲכַל שֶׁל הַמְּלֶךְ,
וְעֲשִׂירֵית הָאֵיפָה סֵלֶת, וַדְּאִי. וְזוֹ יו"ד מֵאֲדָנִי,

שְׁהִיא עֲשִׂירִית. וְזֶה סֵלֶת שֶׁל הַיִּבֵּל הַמְּלֹךְ,
וּמִשְׁתַּבַּחַת (שֶׁל מַאֲבֵל הַמְּלֹךְ נִמְצְאָת).

קוּם הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲתָה וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּנְדָה,
וְרַבִּי אֲבָא, וְרַבִּי יְהוּדָה, וְרַבִּי יוֹסִי, וְרַבִּי
חִיָּא, וְרַבִּי יוֹדָאִי, לְתַקֵּן מִתְּנָה לְמֶלֶךְ, וּלְהַקְרִיב
כָּל אֵיבָרִים, שֶׁהֵם יִשְׂרָאֵל, קִרְבָּנוֹת לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא, זֶה שֶׁנִּקְרָא נִשְׁמָה שֶׁל הָאֵיבָרִים, שְׂכִינָה
הַקְּדוּשָׁה, אֵשׁ שֶׁל גְּבוּהָ. שְׂאֲחוֹז בְּעֵצִים שֶׁנִּקְרָאִים
עֲצֵי הָעוֹלָה, שֶׁהֵם עֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַדַּעַת מִזֶּבֶחַ וְרַע.
עֲצֵי הַקֹּדֶשׁ נִקְרָאִים אֵלֹהֵי בְּעָלֵי תוֹרָה, שְׂמֵת־אֲתָדָת
בָּהֶם הַתּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (יִרְמִיָּה כג) הֲלֹא כֹה דִבַּרְתִּי
כִּי־אֵשׁ נִאֵם ה'.

וְנֶאֱמַר בָּהּ עֲלָה לְה', קִרְבֵּן לְה', אֲשֶׁה לְה'.
וְנֶאֱמַר אֶת קִרְבְּנִי לְחֻמֵי לְאִשִּׁי. וַחֲרִי
כְּתוּב שְׂאִין לְהַקְרִיב קִרְבֵּן אֵלֶּה לְשֵׁם ה', מֵהוּ אֶת
קִרְבְּנִי לְחֻמֵי לְאִשִּׁי? אֵלֶּה תְּדַרְךָ, שְׂמֵי שְׂמֵקִרִיב
דוֹרוֹן לְהַקְרִיב אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ וְאַחַר כֵּן הוּא מְחַלֵּק
אוֹתוֹ לְמֵי שְׂרוּצָה, אֵף כֵּן יִשְׂרָאֵל מִקְרִיבִים תּוֹרָה

לְהַקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא, ^(דף רנג ע"א) שֶׁהוּא לַחֲמוֹ, וְהוּא יֵינוּ,
וְהוּא בְּשָׂרוֹ, וְנֹאמַר בָּהּ (בראשית ב) עֵצִים מִעֲצָמַי
וּבְשָׂר מִבְּשָׂרַי. בְּשָׂר קִדְשׁ, שֶׁפָּרְשׁוּ עָלֶיהָ בְּעָלֵי
הַמִּשְׁנָה, בְּבָשָׂר הַיּוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם אָנוּ עֲסוּקִים.

מָה עוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵאוֹתוֹ הַיּוֹרֵן? מִשָּׁל
לְמַלְךְ שֶׁאֵכֵל עַל שִׁלְחָן, וּמִקְרִיבִים עַל שִׁלְחָנוֹ
מִכָּל מִיִּין וּמִיִּין - סֵלֶת, וּבִינּוֹנֵי, וּפֶסֶלֶת. וְהוּא מְחַלֵּק
מִשִּׁלְחָנוֹ לְכָל בְּעָלֵי הַסְּעוּדָה, לְכָל אֶחָד כָּמוֹ
שֶׁרְאוּי, עַל יְדֵי הַמַּמְנִים שָׁלוֹ. וּמֵאוֹתוֹ לָחֵם שֶׁהוּא
סֵלֶת, שֶׁהַמֶּלֶךְ אוֹכֵל, הוּא מִצְּוָה לָתֵת לְאֵלוֹ
שֶׁאֲהוּבִים אֲצֵלוֹ. וְהוּ שֶׁכֶּתוּב אֵת קַרְבְּנֵי לַחֲמֵי
לְאִשֵּׁי רֵיחַ נִיחָחֵי. כְּלוֹמַר, (דברים יח) אִשֵּׁי ה' וְנִחַלְתוּ
יֹאכְלוּן (וְהוּ אוֹתוֹ שֶׁנֶּאמַר בּוֹ (משלי ט) לָכוּ לַחֲמוּ בְּלַחֲמֵי וּשְׂתוּ בַיַּיִן מִסִּבְתֵּי)
- וְהוּ מִצַּד שֶׁל עֵץ תְּחִיִּים. אֲבָל מִצַּד שֶׁל עֵץ הַדַּעַת
טוֹב וְרַע, מִצְּוָה לָתֵת בִּינּוֹנֵי לְמִלֻּאכִים, וּפֶסֶלֶת
לְיִשְׂרָאֵל וּמִזִּיקִים, שֶׁהֵם מְשַׁמְשִׁים לְסוּסִים וּלְפָרָשִׁים
שֶׁל הַמֶּלֶךְ.

וְאַף כִּדְ שִׁפְרָשֵׁי הַמֶּלֶךְ הָיוּ בְּעֲלֵי מִשְׁנָה, שֶׁהֵם
 בְּמִלְאָכִים - מְשֻׁמְשִׁים לָהֶם שְׂדִים יְהוּדִיִּים,
 שֶׁהֵם רְשׁוּמִים בְּאוֹת שְׂדֵי (בְּאוֹת י'). וַיֵּשׁ שְׂדִים
 וּמְזִיקִים מֵצַד הַטְּמֵאָה, שֶׁנִּקְרְאוּ שְׂדִים עוֹבְדֵי
 בּוֹכָבִים וּמְזוֹלוֹת. (קהלת ז) וְזֶה לְעֵמֶת זֶה עֲשֵׂה
 הַתְּאֵלִהִים.

וּמִשׁוּם זֶה אָמְרוּ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, שֶׁהֵם ג' מִיָּנִים
 מֵהֵם: אֶחָד מִיָּן שֶׁלָּהֶם בְּמִלְאָכֵי הַשָּׂרֵת,
 וּמִיָּן שְׁנֵי בְּבְנֵי אָדָם, וּמִיָּן שְׁלִישִׁי בְּבַהֲמוֹת. וַיֵּשׁ
 בָּהֶם חֲכָמִים בְּתוֹרָה שֶׁבְּכֹתֵב וְשֶׁבְּעַל פֶּה. נִקְרָא
 יוֹסֵף הַשָּׂד, עַל שֵׁם שֶׁהוּלִיד אוֹתוֹ שָׂד. וְלֹא לְחֻנָּם
 אָמְרוּ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, אִם תֵּרַב דוּמָה לְמִלְאָךְ ה'
 צְבָאוֹת, תוֹרָה יִבְקָשׁוּ מִפִּיהוּ. וְאַשְׁמְדַאי הַמֶּלֶךְ,
 הוּא וְכָל מְשַׁפְּחָתוֹ, כְּבָר בְּאֲרָנוֹ שֶׁהֵם שְׂדִים
 יְהוּדִיִּים, שֶׁנִּבְנְעִים בְּתוֹרָה וּבְשִׁמוֹת הַתּוֹרָה.

וּבְנֵי אַחֲרָיו, מִשׁוּם שֶׁעָרְכוּ קַרְבָּנוֹתֵיהֶם, בְּגִלְלֵי זֶה
 נִעְנְשׂוּ. שֶׁכָּל הַקְּרָבָנוֹת, אֵף עַל גַּב שֶׁנִּקְרְבִים

בְּשָׂבִיל הַמִּלָּה, הוּא מְחַלֵּק לָהֶם לְכָל אֶחָד כְּמוֹ
שָׂרְאוּי, וְנוֹטֵל לְחֶלְקוֹ מִה שָׂרְאוּי לוֹ. (ע"כ רעיא מהימנא).

זהר:

וּבַחֲבוּר תִּקְדְּמוּן, נֶאֱמַר (במדבר כח) וּבְיוֹם הַבְּבוּרִים
בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחַת חֲדָשָׁה וְגו'. אָמַר רַבִּי
אָבָא, יוֹם הַבְּבוּרִים, מִיְהוּ הַיּוֹם? זֶה נֶחֱר הַיָּצֵא
מֵעֶדֶן, שֶׁהוּא יוֹם מֵאוֹתָם בְּבוּרִים עֲלִיזִים. וְזֶהוּ
שְׁתַּוְרָה תְלוּיָהּ בּוֹ, וְהוּא מוֹצֵיא כָּל סוּדוֹת
הַתְּוֹרָה. וּמִשּׁוּם שֶׁהוּא עֵץ חַיִּים, צְרִיכִים לְהֵבִיא
פִּירוֹת הָאֵילָן.

רעיא מהימנא

וּבְיוֹם הַבְּבוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחַת חֲדָשָׁה וְגו'
(במדבר כח). רַבִּי אָבָא אָמַר, יוֹם הַבְּבוּרִים הֵם
בְּבוּרִים עֲלִיזִים שֶׁל הַתְּוֹרָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שמות כג)
רֵאשִׁית בְּבוּרֵי אֲדָמָתְךָ תָּבִיא וְגו'. אָמַר הַרְוֵעָה
הַנְּאֻמָּן, כְּמוֹ הַבְּבוּרֹת לְאֵמוֹתֵיהֶם, אֵף כִּדְּ נִקְרָאוּ
הַפִּירוֹת בְּבוּרִים, שֶׁל פִּירוֹת הָאֵילָנוֹת. (הושע ט)

בְּכִבּוּרָה בְּתֵאֵנָה, כָּף יִשְׂרָאֵל קַדְמוֹנִים וּבְכֹוֹרִים
 לְהַקְדֹּשׁ כָּרוֹךְ הוּא מְכַל אַמּוֹת הָעוֹלָם. זֶהוּ
 שְׂפָתוֹב (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לִיהוָה וְגו'. וּמִשׁוּם זֶה
 נֵאמַר בָּהֶם, (שמות כג) תִּבְיֵא בֵּית ה' אֶלְהֵיךָ. וּמִשׁוּם
 זֶה אַמּוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזֹּלוֹת שְׁנֵאמַר בָּהֶם (ישעיה
 ט) וַיֹּאכְלוּ אֶת יִשְׂרָאֵל כָּכֹל פֶּה - יֵאָשְׁמוּ רָעָה תִּבְא
 אֵלֵיהֶם.

אֵף כָּף ו' שְׂכָלוּלָה מִשֵּׁשׁ סְפִירוֹת, וְהוּא בֶן י"ה,
 שְׁנֵקָרָא בְּכ"ר. וְכָל עֲנָפִים שְׂיֹצְאִים מִמֶּנּוּ
 שְׂפָהֶם רָאשִׁים, כְּמוֹ זֶה (ציור למעלה) נִקְרָאִים בְּכֹוֹרִים.
 אוֹת ו' הֵיא נֶהָר מֵאֵלוּ בְּכֹוֹרִים עֲלִיּוֹנִים, וְאוֹתוֹ
 נֶהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן, וְזֶהוּ שְׁתֵּתוּרָה תְּלוּיָה בּוֹ. וּבְאֶשֶׁר
 יוֹצֵא, יוֹצְאִים כָּל סוּדוֹת הַתּוֹרָה, וּמִשׁוּם שְׁהוּא עֵץ
 תְּחִיִּים שֶׁל הַתּוֹרָה, זֶהוּ (אחת היא) שְׂפָתוֹב (משלי ג) עֵץ
 תְּחִיִּים הֵיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ. וְהַמְצֹוֹת שְׁלָה דוֹמּוֹת
 לְפָרִי שֶׁל הָאֵילָנוֹת, צְרִיכִים לְתִבְיָאן.

אָמַר הַרוֹעֵה תִנְיָאמֵן, וְאִם תֵּאמְרוּ מִדּוּעַ הַבְּכֹוֹרִים
 שְׁלָהֶם נִקְרָאִים מְנַחָה תְּדִשָּׁה, מִשֵּׁשׁ

חַדָּשִׁים לְשֵׁשׁ חֳדָשִׁים, וּמֵאָדָם שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (דברים כ)
 כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה - לְתַשְׁעָה חֳדָשִׁים אִו לְשִׁבְעָה.
 וּבַהֲמוֹת אֶרֶץ כְּדָ - שִׁבְעַת יָמִים יִהְיֶה (ויקרא כג) תַּחַת
 אֲמוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְהִלָּאָה יִרְצָה לְקַרְבַּן אִשָּׁה לְה',
 לְהִקְרִיב קָרְבָן לְפָנַי ה'. וְעוֹד, הַסְּפִירוֹת, בְּהֵן שֵׁם
 יְחוּהָ, וְכָל הַכְּנֻיִים שָׁלוֹ, מִדּוּעַ נִקְרְאוֹת בְּשֵׁם
 חַיִּוֹת?

אֵלֶּה מִנְחָה חֲדָשָׁה בְּרִדְךָ סוּד זֶה הַשְּׂכִינָה. מִשֵּׁשׁ
 חֳדָשִׁים לְשֵׁשׁ חֳדָשִׁים אֵלֶּה שֵׁשׁ סְפִירוֹת,
 שֶׁנִּקְרְאוֹת שְׁנַיִם קְדֻמוֹנִיּוֹת לְבְרִיאת הָעוֹלָם, שְׁהֵן
 שֵׁשׁ אֵלֶּף שְׁנַיִם שְׁקָנִים הָעוֹלָם, מִצַּד שֶׁל אִמָּה
 עֲלִיוֹנָה. וּמִצַּד שֶׁל אִבָּה תַּחְתּוֹנָה נִקְרְאוֹת חֲדָשִׁים.
 וּמִשׁוֹם שְׁקָדְמוֹ לָעוֹלָם וּלְכָל הַבְּרִיּוֹת, נִקְרְאוֹת
 בְּכּוֹרִים.

וְהַשְּׂכִינָה, מִנְחָה חֲדָשָׁה, מִצַּד שֶׁל חַיָּה, שֶׁנֶּאֱמַר
 בָּהּ (יחזקאל א) וְדַמוֹת פְּנִיָהֶם פָּנַי אָדָם.
 וְהוּא תִשַׁע לְחֻשְׁבוֹן קָטָן שֶׁל חֲנוּךְ. הוּא אָדָם (דף רנ"ג)
 שֶׁנּוֹלָד לְתַשְׁעָה חֳדָשִׁים שֶׁל הַמַּעֲפָרֶת, שֶׁהוּא

עשירית. ובזה כלול מכלם, ונקרא בן בכור, על
 שם אות ברית, שהיא י', טפה ראשונה שנמשך
 ממנה זרע יורה כחין, שהיא ו', והיא י' שעולה
 על ו' בפרי שעולה על ענף האילן.

ואף על גב שבמה ענפים יש פאילן וכמה תאנים
 עליהם - אלו שהקדימו בראשונה נקראים
 בכורים. אלו הם ראשים של כלם. כדגמא שלהם
 נאמר (תהלים כד) שאו שערים ראשיכם. (ישעיה מ) שאו
 מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. (במדבר א) שאו את
 ראש כל עדת בני ישראל.

שאו שערים ראשיכם. שערים אלו הם חמשים
 שערים של בינה, שהיא ישיבה של מעלה.
 ושאו פתחי עולם - של ישיבה של מטה. שכל מי
 שמשתדל בתורה, לבסוף מתנשא. זהו שכתוב
 (משלי ל) אם נבלת בהתנשא. ובארוהו בעלי המשנה,
 כל המנבל עצמו על דברי תורה, לסוף מתנשא,
 ויבא מלך הכבוד, ואין כבוד אלא תורה.

מִכָּאן, מִי שְׁלוּמֵךְ תּוֹרָה שֶׁנִּקְרְאתָ כְּבוֹד, נִקְרָא
 מְלֶךְ. וְלֹא תֹאמַר בְּאוֹתוֹ עוֹלָם הֵבֵא וְלֹא
 יוֹתֵר - אֲלֵא מְלֶךְ בְּשֵׁנֵי עוֹלָמוֹת, בְּדָמוֹת רְבוּנוֹ.
 וּמִשּׁוּם זֶה כְּפוּל הַפְּסוּק פְּעַמִּים. אַחַת - מִי זֶה
 מְלֶךְ הַכְּבוֹד. שְׁתֵּיתִים - מִי הוּא זֶה מְלֶךְ הַכְּבוֹד. שְׂאוּ
 שְׁעָרִים רְאִישֵׁיכֶם, מִחוּ רְאִישֵׁיכֶם? פְּעַמִּים. אֱלוֹ
 חַיּוֹת הַמְּרַכְּבָה הָעֲלִיּוֹנָה, וְחַיּוֹת הַמְּרַכְּבָה
 הַתַּחְתּוֹנָה. וּבַחֲפוּר הַקְּדָמוֹן. (ע"ב רע"א מהימנא).

רַבִּי שְׂמַעוֹן פָּתַח פְּסוּק וְאָמַר, שְׂאוּ שְׁעָרִים
 רְאִישֵׁיכֶם וְגו'. פְּסוּק זֶה בְּאֵרוֹהוּ וְנִתְּכָאֵר.
 אֲבָל שְׂאוּ שְׁעָרִים רְאִישֵׁיכֶם - אֱלוֹ הֵם שְׁעָרִים
 עֲלִיּוֹנִים, שְׁעָרִים שֶׁל שֶׁבֶל עֲלִיּוֹן, וְאֱלוֹ חַמְשֵׁים
 שְׁעָרִים. רְאִישֵׁיכֶם - אֱלוֹ הָרְאִשִׁים מִי הֵם? אֲלֵא כָּל
 אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ לוֹ רֹאשׁ לְהַתְּפַשֵּׁט וְלַעֲלוֹת זֶה בְּזוֹ
 וְלַהֲכִלִּל זֶה בְּזוֹ.

מִצָּאֵנוּ בְּסִפְרוֹ שֶׁל חֲנוּךְ: שְׂאוּ שְׁעָרִים - אֱלוֹ הֵם
 שְׁעָרִים שְׁלֵמָה מִהֶאֱבוֹת, וְאֱלוֹ שְׁלֵשָׁה
 אַחֲרוֹנִים. רְאִישֵׁיכֶם - אֱלוֹ הֵם רְאִישֵׁי אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל,

וְאֵלוֹ הָאֲבוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, וְאֵלוֹ רְאֵשִׁים שֶׁל אוֹתָם
שְׁעָרִים. וּמִשׁוֹם אֵלוֹ שָׁהֵם אוֹפְנִים, שְׁסוֹבְבִים
וְנוֹטְלִים אוֹתָם עַל כַּתְפֵיהֶם, אוֹמְרִים שָׂאוּ שְׁעָרִים
רְאֵשֵׁיכֶם. שָׂאוּ, לְמִי? לְרֵאשֵׁיכֶם. שָׁהֵם רְאֵשִׁים
עֲלֵיכֶם וְשׁוֹלְטִים עֲלֵיכֶם. וְהִנְשָׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם -
אֵלוֹ הָאֲמָחוֹת, וְאַרְבַּע הֵן שְׁלֹמֶטָה.

וַיָּבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד - זֶה הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַכֹּל,
שֶׁהוּא מֶלֶךְ מֵאוֹתוֹ כְּבוֹד, שְׁמַאִיר לְלִבְנָה.
וּמִי הוּא? ה' עֲבָאוֹת. וַיָּבֹא, לְאִיזָה מְקוֹם?
לְהַכְנִים הַתּוֹרָה בְּאֶרֶץ, בְּחַבּוֹר אֶחָד כְּמוֹ שְׁרָאוִי.
וּכְיוֹן שָׁזָה נִכְנָם לְמְקוֹמוֹ, אִזּוֹ הַתּוֹרָה נִכְנְסָת
בְּאֶרֶץ, וּמִתְחַבֵּר חַבּוֹר אֶחָד, תּוֹרָה עֲלִיּוֹנָה בְּתוֹרָה
שְׁבַעַל פֶּה, מִתְחַבְּרוֹת לְפָרֵשׁ דְּבָרִים (דף רנד ע"א)
סְתוּמִים.

מִתִּי? בְּשֶׁבַעֲתֵיכֶם, לְמַנֵּן שְׁאַתֶּם מוֹנִים. שְׁבַכָּל
שְׁעָה שִׁישְׂרָאֵל עוֹשִׂים תְּשֻׁבוֹן לְחֻדָּשִׁים
וְזַמְנִים, תְּקַדּוֹשׁ כְּרוֹךְ הוּא מִתְקַן תִּבְּחָה תוֹךְ אוֹתָם
רְקִיעִים, וּמַעֲבִיר כְּרוֹז: תִּנְחָה בְּנִי לְמִטָּה, כְּדָשׁוּ

החדש, קדשו זמן, התקדשו כלכם למעלה! ועושה
 לכל החילות שבשמים שמתקדשים באחד בעם
 הקדוש, וכלם שומרים באחד שמירה אחת, ועל
 זה נאמר בשבעתיכם, למנין שאתם מונים אותם
 שבע שבתות.

ואז מושך הקדוש ברוך הוא המשכה של שבע
 מדרגות למטה באותה מדרגה שמתאחדת
 בהן, באלו שבע שבתות. (באותן שבע שבתות. ואז מושך הקדוש
 ברוך הוא המשכה של שבע מדרגות שלמעלה באותה מדרגה שלמטה שמתאחדת
 באלו שבע שבתות). ואם תאמר, ויהי שיש הן ולא יותר
 - אלא באשר אמא יושבת על האפרוחים
 ונמצאת רובצת עליהם, ואנו משלחים אותה
 ולוקחים אלו הששה פנים בזו המדרגה שלמטה,
 לקום שנאמר (דברים כב) שלח תשלח את האם ואת
 הפנים וגו'.

רב המנונא סבא אמר, פיום זה לא לוקחים
 ישראל אלא חמשה בנים, ואלו הם חמשה
 חמשי תורה. ואם תאמר ששה הם - אלא שבעה

הם בצפור אחת שנמצאת בין כנפיה של אמא.
 וישראל יודעים לצוד ציד טוב, גדול וחשוב. מה
 עושים? מוציאים מתחת כנפיה של אמא אותה
 הצפור, בלחישת הפה מלחשים לה, לחישה אחר
 לחישה.

ואותה צפור שחוששת (שאוקבת) לאותן הלחישות
 ולאותם קולות שמלחשים לה, ואף על
 נב שהיא תחת כנפי אמא, זוקפת ראשה
 ומסתכלת אצל אותה לחישת הקול, ופורחת
 אליהם, ויוצאת מתחת כנפיה של אמא. וכיון
 שישראל לוקחים אותה, מתזיקים בה ולוחשים
 אצלה, וקושרים אותה בקשר שלא תעוף ותלך.
 מיד לוקחים אותה ישראל באותו קשר, והיא
 מבקשת לעוף וללכת, ואינה יכולה ללכת לה.

ובעוד שהיא קשורה בידיהם, הם לוחשים
 בקולם, והיא מצפצפת עמהם, (דף רנד ע"ב)
 ומעופפת למעלה ויורדת. וכל אותם פנים שתחת
 כנפי אמותיהם, כיון ששומעים אותו הצפצוף של

אֲחֹתָם וּלְחִישָׁת אֹתוֹ הַקּוֹל, מִיַּד יוֹצְאִים תַּחַת
 בְּנֵי אֲמוֹתֵיהֶם וּמַעֲוֹפִים אֵצֶל אֹתָהּ הַצֶּפּוֹר.
 וַיִּשְׂרָאֵל לֹקְחִים אֹתָם וְאֹחֲזִים בָּהֶם. וְאִם לֹא
 אֹתָהּ צֶפּוֹר שְׂאוֹחֲזִים בָּהּ פִּתְחֶלְתָּ, לֹא הָיוּ אֵלֹו
 מַעֲוֹפִים אֵצֶלֶם לְעוֹלָמִים, וְלֹא יְכוּלִים לְאַחֲזוֹ
 בָּהֶם.

אִיךָ צָדִים צִידָה שָׁל צֶפּוֹר קְדוּשָׁה זו? מִתְקַנִּים
 לְפָנֶיהָ מֵאֲכָל מִכְבָּד בְּשִׂמְחָה וְכָל תַּעֲנוּגִים,
 וּנְכַנְסִים לְבִתִּי כְּנִסְיוֹת וּלְבִתִּי מְדַרְשׁוֹת,
 וּמַצְפִּצִים אֵלֶיהָ בְּקוֹל לַחֹשׁ כָּמוֹ שְׂרָאוּי. וְהִיא
 נִסְתַּרְתַּת תַּחַת בְּנֵיֶיהָ שָׁל אִמָּא, וְזוֹקֶפֶת רֵאשָׁה,
 וְרוֹאֶה שְׁלֶחֶנוֹת מִתְקַנִּים וְצַפְצוּפִים אֵלֶיהָ כָּמוֹ
 שְׂרָאוּי. יוֹצֵאת וּמַעֲוֹפֶפֶת אֵצֶלֶם כָּמוֹ שְׁנֵת־בָּאָר,
 וְכֵה אֹחֲזִים כָּל אֹתָם בָּנִים.

וּמִשְׁלָחִים לְאֹתָהּ שְׂרוּבְצַת עֲלֵיהֶם, וְהוֹלְכֶת.
 מִשׁוּם שְׁחָרֵי מִתְרַקֵּעַ הַשְּׂבִיעִי
 וְלִמְעָלָה, בְּמִכְסָה מִמֶּדָּ אֵל תְּדַרְשׁ. שְׁלַח אֹתָהּ,

שְׁלֹא תֹכַל לְהַשְׁיגָהּ, וְעַל זֶה כָּתוּב (דברים כב) שְׁלַח
תְּשַׁלַּח וְגו'.

מִקְרָא קֹדֶשׁ - זוּהי הַקְּרִיאָה וְהַצְּפִינָה שְׁעוֹשִׂים
לְאוֹתָהּ צְפוּר קְדוּשָׁה בְּרֵאשׁוֹנָה. וְכִיּוֹן
שְׂאֵחֻזִּים בָּהּ שְׂאֵר הַיָּמִים, נִקְרָאִים מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ.
צְפוּר זוּ נִקְרָאת קֹדֶשׁ, שְׂכָתוּב כִּי קֹדֶשׁ הִיא לָכֶם.
וּמִשׁוּם שֶׁהִיא קֹדֶשׁ, הִיא קוֹרֵאת לְכֻלָּם וּבָאִים
אֶצְלָהּ, וּמִשׁוּם זֶה נִקְרָאִים מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ.

הִיא קוֹרֵאת, וַיִּשְׁרָאֵל מִצְּפִינִים עָמָה וְקוֹרֵאִים
גַּם בָּהּ. וְעַל זֶה הֵם בָּאִים אֶצְלָם וְאוֹחֲזִים
בָּהֶם. וּמִשׁוּם זֶה (ויקרא כב) אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה' מִקְרָאֵי
קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם. מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ -
בְּצִפְפִּינִים שְׁלָהֶם, וּבְאוֹתָהּ צְפוּר קְדוּשָׁה. קֹדֶשׁ -
שְׂקוֹרֵאת לָהֶם.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

אָמַר הָרוּעָה תִּנְיָמָן, דְּבָרִים אֵלוֹ בְּפֶתַח סְתוּמִים
הֵם לְמִי שְׁלֹא יוֹדֵעַ, וְנִגְלִים לְמִי שִׂיּוֹדֵעַ

בָּהֶם. וַדַּאי אוֹתָהּ צַפּוֹר הִיאַ הַשְּׂכִינָה. הֵקֵן שָׁלַח
 זֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וַיִּשְׂרָאֵל הֵם הָאֲפֹרֹתִים, שְׂאֵמָא
 יוֹשְׁבֵת עֲלֵיהֶם. זְהוּ שְׂכָתוֹב (דברים לב) וְהָאִם רַבָּצַת
 עַל הָאֲפֹרֹתִים, וְהֵם בַּעֲלֵי מִשְׁנָה שְׂמַעוּפָפִים
 בַּמִּצּוֹת שָׁלַח. אוּ בִיצִים - אֵלּוּ בַּעֲלֵי מִקְרָא.

וּבְזִמָּן שְׂחַטָּאוּ יִשְׂרָאֵל וְנִחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, מַה
 כָּתוּב? שְׁלַח תִּשְׁלַח אֶת הָאִם. זְהוּ שְׂכָתוֹב
 (ישעיה ג) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם. וְאֵלּוּ בַּעֲלֵי שְׂשָׁה
 סְדְרֵי מִשְׁנָה כָּתוּב בָּהֶם, וְאֵת הַפָּנִים תִּקַּח לָךְ.
 שְׂשָׁה שְׂשָׁה מִצַּד שֶׁל שְׂשָׁה בָנִים שְׂתַחַת הָאִמָּא
 הַעֲלִיזָנָה, שְׂשָׁה בְּשֵׁשׁ תִּבּוֹת שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע, אוּ
 בְּשֵׁשׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, אֶחָד הַמְרָבָה וְאֶחָד הַמִּמְעִיט
 וּבְלִבָּד שְׂיִכּוֹן לְבוֹ לַשָּׁמַיִם. וְקוֹשְׁרִים אוֹתָם בְּקִשְׁרֵי
 הַתְּפִלִּין, עַל הָרֹאשׁ וְעַל הַזְּרוּעַ.

וּבְמָה לֹקְחִים הַפָּנִים? בְּכַמָּה צַפְצוּפִים שֶׁל
 קוֹלוֹת שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע. וּבִסּוּף לֹחֲשִׁים
 בְּלַחֲיִשַׁת הַתְּפִלָּה שְׂבַח־שְׂאֵי אֵצֶל אִמָּא וּבַתָּה, וְאֵלּוּ
 ה' ה', וַיִּזְרְדִים אֵצֶל ו' בְּקִשְׁרֵי שָׁלוּ, שְׂחֵיא יו"ד.

וְשׁוֹרָה ה' עֲלֵיוֹנָה עַל ו', תְּפִלִּין עַל רֵאשׁוֹ. ה' קִטְנָה
 יוֹרְדָת אֵצֶל י', שְׁחִיא קָשָׁר שָׁל ה' עֲלֵיוֹנָה, עַל
 רֵאשׁ ו', וְהִיא ו', קָשָׁר עֲמָה בְּה' שָׁל יָד בְּחָה.

וּמִשּׁוֹם זֶה אֶפְרָחִים, מֵצַד שָׁל אֹת ו', כּוֹלֵל שְׁשָׁה
 סְדְרֵי מִשְׁנָה. אוּ בִיציִם - אֵלוֹ בְּעֲלֵי
 מְקָרָא שְׁנַאֲמַר עֲלֵיהֶם בֶּן חֲמִשׁ שָׁנִים לְמְקָרָא, וְזוֹ
 ה'. בָּנִים מֵצַד שָׁל בֶּן י"ה, אֵלוֹ בְּעֲלֵי קִבְלָה. עֲלֵיהֶם
 נֶאֱמַר (דברים כג) לֹא תִקַּח הָאִם עַל הַבָּנִים.

וּבְעֲלֵי קִבְלָה אֵלוֹ בְּעֲלֵי תְלִמוּד, וְנֶאֱמַר עֲלֵיהֶם
 (שם ו) וְשִׁנְנֶתֶם. וּבְאֲרוּחֵי בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, אֵל
 תִּקְרֵי וְשִׁנְנֶתֶם אֵלָא וְשִׁלְשָׁתֶם. שְׁחֵם שְׁלִישׁ
 בְּמְקָרָא, שְׁלִישׁ בְּמִשְׁנָה, שְׁלִישׁ בְּתִלְמוּד. וְסוּד
 הַדְּבָר - (שם כג) כִּי יִקְרָא קוֹן צַפּוֹר לְפָנֶיךָ בְּדִרְךָ,
 בְּבְעֲלֵי מְקָרָא. (שמות כה) וְעָשִׂיתָ מְנֻרַת זָהָב מְהוֹר.
 חֲרֵי בְּאֲרוּחֵי, מְנֻרַת - כָּלֵל. זָהָב - פָּרַט. מְקֻשָּׁה -
 כָּלֵל. וְכִמָּה פְּסוּקִים בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, אֵלוֹ מֵרַבִּים
 וּמִמְעָטִים, כְּגוֹן רַבָּה וּמִעָט. אַף כֶּף מֵרַבִּים, אֵל
 תִּקְרָא מָה אֵלָא מֵאָה.

אַף כִּךְ אֵל תִּקְרָא וְשַׁנְנָתָם אֵלָא וְשַׁלְשָׁתָם.
 וְדוֹרָשִׁים מִמְּנֹה, שְׁלִישׁ בַּמִּקְרָא, שְׁלִישׁ
 בַּמְשָׁנָה, שְׁלִישׁ בַּתְּלִמוּד. כְּמוֹ שְׁלִישׁ בְּקִדּוּשֵׁינוּ. אַף
 כִּךְ (במדבר ז) כְּיוֹם כַּלַּת מִשָּׁה, וְדוֹרָשִׁים כּוּ כַּלַּת.
 אִם תֵּאמַר שְׁדוֹרָשִׁים לָהֶם מִהֶם - כִּי צַד מֵאֲלֹף
 בֵּית וְלֹא מֵעֶצְמָם, שָׁהֶם אֵין לָהֶם רְשׁוּת לְהוֹסִיף
 וְלֹא לְגַרֵעַ אֹת מִמְּנֹה, (שְׁהִיא ו') אוֹ לְתַחֲלִיף אֹת
 זוּ בְּאוֹת אַחֲרָת. תְּרִי כְּתוּב כַּלּוֹת מְלֵא כַּתוּרָה,
 וּמִי נוֹתֵן לָהֶם רְשׁוּת לְגַרֵעַ אֹת מִמְּנֹה, שְׁהִיא ו'?
 תְּרִי אֵין כָּאֵין דְּבַר שְׁמֵת־חֲלִיף בְּאֲלֹף בֵּית. אֵלָא עַל
 אֵלוֹ תִּבּוֹת חֲסֵרוֹת שְׁתֵּן מְלֵאוֹת, וּמְלֵאוֹת שְׁתֵּן
 חֲסֵרוֹת, וְעַל כָּל פְּרוּשִׁים שְׁיִכּוּלִים לְעֵשׂוֹת לְקִשְׁט
 כַּלָּה בְּתַכְשִׁיטִיָּה, הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא מְצַוָּה לְעֵשׂוֹת
 כְּמוֹ שְׁיֵאמְרוּ, וְלִהְיוֹת מֵאֲמִין לָהֶם. וְהוּ שְׁכַתוּב
 עַל פִּי הַתּוּרָה אֲשֶׁר יוֹרוּךְ. (דברים יז)

לְאֲמִן שְׁחַתְדָּ כְּלִי לְבוּשִׁים שָׁל הַמְּלִכוֹת וְעֵשָׂה
 מִהֶם חֲתִיכוֹת רַבּוֹת - אֵלוֹ שְׁיִזְדַּעִים
 הַמְּקוֹמוֹת שְׁחֲסֵרִים אֵלוֹ הַחֲתִיכוֹת אוֹ אֵלוֹ
 שְׁנִשְׁאָרִים, אֵלוֹ מִתְקַנִּים אוֹתָם הַלְּבוּשִׁים,

וְשָׁמַיִם אֵלֹהֵי הַחֲתִיבוֹת שְׁנוֹסְפוֹת בְּמָקוֹם
 הַחֲסֵרוֹת, וְחֲתִיבוֹת שֶׁהֵן מוֹעָטוֹת, מוֹסִיפִים
 עֲלֵיהֶן, וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר עַל פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר
 יוֹרֵד.

וְאִם תֵּאמַר, אִם כֵּן הוּא, מֵהוּ שְׁלֹפְעִים טוֹעָה
 אַחַד מֵהֶם וַיֵּאמֶר חוֹזְרֵי בִי? אֵלֶּא עַד
 שֶׁיַּעֲשׂוּ הוֹרָאָה מֵאוֹתוֹ דְּבוֹר שְׁחוֹלְקִים עֲלָיו, יְכוּל
 אוֹתוֹ שֶׁהִקְשָׁה עֲלָיו לֹאמַר חוֹזְרֵי בִי. שְׁלֵא כָּל אֵלֹהֵי
 שְׁמִפְרָקִים תִּכְשִׁיטֵי הַכֶּלֶה יוֹדְעִים בְּחֲתִיבוֹת לְאֵן
 הוֹלְכוֹת, עַד שֶׁיִּהְיֶה הַפֶּסֶק עַל בְּרִיּוֹ, תִּרְוִצֵי
 הַחֲלָכוֹת עַל בְּרִיּוֹם.

הַמְּנוֹרָה, שֶׁבָּעֵת נִרְוֶתֶה הוּא שֶׁנֶּאֱמַר, (אסתר ב) אֵת
 שֶׁבַע הַנְּעֻרוֹת הָרֵאיוֹת לָתֵת לָהּ מִבֵּית
 הַמֶּלֶךְ. כְּנֶגֶד שִׁי"ן שֶׁל שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים שׁ, וְאוֹת
 שִׁי"ן שֶׁל אַרְבָּעָה רָאשִׁים שֶׁבַּת־פְּלִין, וְהֵם כְּנֶגֶד
 שֶׁבַע בְּרָכוֹת שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע, שֶׁהֵן: בְּשִׁחַר מְבָרֵךְ
 שְׁתֵּים לְפָנֶיהָ וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ, וּבְעֶרְב מְבָרֵךְ שְׁתֵּים
 לְפָנֶיהָ וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ. וְאַחַר כֵּן כֵּתִין גְּדוּל

בְּעִבּוּדָה, שְׂמֵשֶׁמֶשׁ בְּכַנְפֵי מִצֹּחַ. פְּעֻמוֹנִים וְרִמּוֹנִים
 - אֵלוֹ הַקְּשָׁרִים וְהַחֲלִיזוֹת. וְצִיץ - תְּפִלִּין. מִשָּׁם
 וְאֵילָף, (שמות ל) וְעָשִׂיתָ מִזֶּבַח מִקְטֹרֶת קְטָרֶת.

פְּתַח הַרְוָעָה הַנְּאֻמָּן (רבי שמעון) וְאָמַר, כָּתוּב
 בְּפָרְשָׁה זוֹ, וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה עִלָּה לָהּ.
 וּפְרָשׁוּהָ, שְׁעוֹלָה לְאִשִּׁים. וְלִכֵּן סִמְךָ עוֹלָה לְאִשָּׁה.
 וְעוֹד פְּרָשׁוּהוּ, שְׂאִין עוֹלָה בָּאָה אֵלָּא עַל הַרְהוֹר
 הַלֵּב.

וְדַאי, כָּל הַקְּרִבָּנוֹת לֹא בָּאִים אֵלָּא לְכַפֵּרָה. כָּל
 קְרִבָּן וְקְרִבָּן עַל כָּל אֵיבָרִים שֶׁל אָדָם כְּפִי
 אוֹתוֹ חֲטָא שֶׁל אוֹתוֹ אֵיבָר. עַל טַפּוֹת הַמִּחַ נֹאמַר,
 (שמות יב) עֲגַת מִצּוֹת כִּי לֹא חָמִין. אִם זוֹרֵק טַפּוֹת
 רֵאשׁוֹנוֹת קָדָם שְׁהַחְמִיצוּ בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא שָׁלוּ. וְעַל
 אֵלוֹ שְׁהַחְמִיצוּ וְזָרֵק אוֹתָן בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא צָרִיף,
 צָרִיף לְהַכִּיָּא עֲלֵיהֶן לָחֵם חָמִין, וְאוֹתָם לְחָמֵי תוֹדָה
 כֶּף הֵם - מִהֶם חָמִין וּמִהֶם מִצָּה.

פָּרִים - מִצַּד הַדִּין, וְכֵן כְּבָשִׂים וְאֵילִים וְעֵתוּדִים
 וְעוֹזִים. מִשּׁוֹם שֶׁהֵם פְּנֵי שׂוֹר, כֻּלָּם שְׁחִיטָתָם

בְּצַפּוֹן, וְקָבוּל דְּמָם בְּכָלִי שָׂרֵת בְּצַפּוֹן. שְׁחִיטָה
 וְקִבְלָהּ וּזְרִיקָה בְּלֶם בְּצַפּוֹן, לְבַסָּם מִדַּת הַדִּין
 שְׂפָאָה לְבֵית דִּין מִצַּד הַגְּבוּרָה. בֵּית דִּין הַגְּדוֹל
 מִצַּד הַגְּבוּרָה, שְׁשָׁם בִּינָה. בֵּית דִּין הַקָּטָן מִצַּד
 הַמְּלָכוּת. וְכָל אוֹתָם שׁוֹפְכֵי דָמִים לְמִצְוָה הֵם מִצַּד
 הַגְּבוּרָה.

וְמָה שְׂפָאָרוֹהָ עֲלֵת שֵׁבֶת בְּשֵׁבֶתוֹ - וְלֹא בְּשֵׁבֶת
 אַחֲרָתָהּ, מִשּׁוּם שְׁעָבַר יוֹמוֹ בְּטַל קָרְפָּנוֹ.
 שְׁקָרְפָּן דּוֹחָה שֵׁבֶת, וּמְדַלִּיק אֵשׁ בְּשֵׁבֶתָהּ, מִשּׁוּם
 שֶׁהוּא אֵשׁ שֶׁל קִדְשָׁהּ. שְׁכָל אֵשׁ שֶׁל קָרְפָּנוֹת הוּא
 קִדְשׁ, וְשֵׁבֶת קִדְשׁ, אֲחוּזִים זֶה בְּזֶה.

אַבָּל אֵשׁ שֶׁל חַל אֲסוּר לָתֵת לוֹ אֲחִיזָה בְּקִדְשׁ,
 וּמִשּׁוּם זֶה צְוָה לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל, (שְׁמוֹת ל"ה) לֹא
 תִבְעְרוּ אֵשׁ בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם כִּיֹּם הַשֵּׁבֶתָהּ. שְׁוֹהוּ
 בְּלֵאִים שֶׁל טוֹב וְרָע. וּבְשֵׁבֶת שְׁשׁוּלְטַ עֵץ הַחַיִּים,
 שְׁאִין בּוֹ תִעַרְבָתָהּ, (אֲסוּר לְהַבְעִיר בּוֹ חֲלִין, שְׁוֹהַ הָאֵשׁ שֶׁל חֲלִין שֶׁל
 מִמָּאָה, וְלֹא שֶׁל חֲלִין שֶׁל מְהַרְהָ) וְחֲלִין שֶׁל מְהַרְהָ אֲסוּר לְעַרְב
 בְּאֵשׁ שֶׁל קִדְשָׁהּ. כָּל שְׁכֵן חֲלִין שֶׁל מִמָּאָה שְׁאֲסוּר

לְעַרְב אֹתָם בְּקִדְשָׁהּ. אֵף כֹּךְ כָּל קִרְבָּנוֹת נִקְרָאִים
 בְּשֵׁר קִדְשׁ, וְכָל קִרְבָּנוֹת שֶׁל כָּל מִין יֵשׁ בָּהֶם חֵלִין
 שֶׁל מִתְּהַרָה, וַיֵּשׁ בָּהֶם (דף רנה ע"א) קִדְשׁ וְקִדְשׁ הַקִּדְשִׁים.

וְהַסֹּוד שֵׁישׁ הַפְּרִשׁ בֵּין קִדְשׁ לְקִדְשׁ, זֶהוּ שְׁכָתוּב
(שמות כו) וְהִבְדִּילָהּ הַפְּרִכָת לָכֶם בֵּין הַקִּדְשׁ
 וּבֵין קִדְשׁ הַקִּדְשִׁים. אֵף כֹּךְ אֲשֵׁי הַקִּרְבָּנוֹת אֵינָם
 שְׁוִים. שְׁאֵשׁ שֶׁל גְּבוּהַ מִקִּדְשׁ מֵאֵשׁ שֶׁל קִדְשׁ
 שְׁלִמְטָה, שֶׁנִּקְרָא אֵשׁ עֲצֵי הַקִּדְשׁ, אִו אֵשׁ בְּשֵׁר
 הַקִּדְשׁ. וְאֵשׁ שֶׁל קִדְשָׁהּ יֵשׁ כּוּ הִבְדִּילָהּ בֵּינוֹ לְבֵין
 אֵשׁ שֶׁל הֶדְיוֹט. אֵף עַל גַּב שְׂבָאוֹ עֲלִיו שְׂמִצָּוָה
 לְהִבִּיא מִן הַהֶדְיוֹט אֵף עַל גַּב שֵׁישׁ אֵשׁ שֶׁל קִדְשׁ,
 שֶׁכָּל אֶחָד צָרִיךְ לְמְקוֹמוֹ. וּמִשָּׁל נִמְשָׁלוּ יִשְׂרָאֵל
 הָרֵאשׁוֹנִים לְסוּד זֶה יִשְׂרָאֵל.

(יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁלוּ לָזֶה. שְׁתֵּרֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָלֵל)
 נִקְרָאִים מְלָכִים, כְּמוֹ שְׂבָאוֹהוּ, כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי
 מְלָכִים. אֲבָל כַּאֲשֶׁר הָיוּ עוֹלִים לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ, כָּל
 אֶחָד שׁוֹרֵה בְּמְקוֹמוֹ כְּמוֹ שְׂרָאוֹ לֹו. אֵף כֹּךְ כָּל
 הַקִּרְבָּנוֹת אֵינָם שְׁוִים, שְׁאֵף עַל גַּב שְׂבָכְלָם כְּתוּב

קָרְבַּן לַה', הוּא מִחֶלֶק הַכֹּל כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּמוֹ
שְׂרָאוֵי. וְסוּד זֶה נִזְדַּע בְּפָרֵי הַחֲנֹה, שֶׁהֵיוּ מִקְרִיבִים
לָהֶם יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי ה'.

אָמַר הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, קוּם רוּעָה נְאֻמָּן מִשְׁנֵתָה,
שֵׁאתָה וְהָאֲבוֹת נִקְרָאִים יְשִׁנֵי עֶפֶר, שְׁעַד
כָּאֵן הֵייתָם מִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה בְּאוֹתָם יְשִׁנִים
בַּמִּשְׁנָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם עַל הָאָרֶץ תִּישָׁן. וּכְיוֹם
הַבְּבוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַה'. אַתֶּם הֵם
(בְּנֵי) בְּבוּרִים שֶׁל הַשְּׂכִינָה, וּבְמַעֲשֵׂים שְׁלֹכֶם הֵיא
מֵת־חֲדָשָׁת בַּתְּפִלוֹת שֶׁל הָאֲבוֹת בְּכָל יוֹם. שֶׁבִּאֲרוּ
בְּעַלְי הַמִּשְׁנָה, תְּפִלוֹת כְּנֻגַד אֲבוֹת תִּקְנוּם.
וּבִקְרִיאַת שְׁמַע שֶׁאָמַר הַרוּעָה הַנְּאֻמָּן שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל, וּפְרָשׁוּהָ כָּל הַקּוּרָא קְרִיאַת שְׁמַע בְּכָל יוֹם
כְּאֵלוֹ הוּא מְקַיֵּם (יהושע א) וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה.

וְדַאי בַּתְּפִלוֹת שְׁלֹחֶם, בְּקְרִיאַת שְׁמַע שְׁלֹכֶם,
הַשְּׂכִינָה הֵיא מֵת־חֲדָשָׁת לִפְנֵי הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ
הוּא. וּמִשׁוּם זֶה נֶאֱמַר וְהַקְרִבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה
לַה'. בַּתְּפִלוֹת שֶׁהֵן בְּמָקוֹם הַקְרִבְנוֹת. כְּאֵלוֹ

קרבנות של התפלות היא מתחדשת?
 בשבעתיכם. כלומר שבועות, שבו מתן תורה,
 ונקרא חמשים יום לעמר. ובו שבעה שבועות,
 מצד אותו שנאמר בו (תהלים קיט) שבע פיום
 הללתיך. והיא מלכות, פלה, כלולה משבע
 ספירות, כלולה בכינה, שהיא מתפשטת בחמש
 ספירות לחמשים.

יסוד כל, כלול מאלו החמשים. כל"ה - כל"ה.
 כלולה מחמשים, כלם נבלעים בתוך
 חמשים, חכמה שהיא י' עליונה מבלעת בתוך
 חמשים. ה' פעמים עשר. ה' - כינה. י' - חכמה.
 עשר פעמים ה', כלומר חמשים בחשבון כלל,
 ובחשבון י"ם, והוא ים התורה. המקור שלו בתה,
 שאין לו סוף. שאר הספירות נקראות על שמה
 שבעת ימים. והמלכות ים סוף, שהיא סוף כל
 הימים.

ומשום זה שהם חמשים, שבעה שבועות, מנחתם
 שלשה עשרונים ושני עשרונים, חמש,

שָׁהֵם חֲמֵשׁ פְּעָמִים עֶשֶׂר. וְהוּא שְׁכָתוּב (במדבר כח)
 וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן שֶׁלֹּשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר
 הָאֶחָד (ו) שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לְאֵיל הָאֶחָד, עֶשְׂרוֹן עֶשְׂרוֹן
 לְכַבֵּשׁ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכֹּבְשִׁים. וְשִׁבְעַת הַכֹּבְשִׁים
 בְּנֶגֶד (ויקרא כג) שִׁבְעַת שְׁכָתוֹת תְּמִימַת תְּהִינָה. כָּל
 אֶחָד עִם שִׁשָּׁה יָמִים שְׁלוֹ.

וּבְעֶשְׂרוֹ לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי (במדבר כט) - שָׁהוּא תִשְׁרִי.
 מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם - זֶה יוֹם
 הַכַּפּוּרִים, שָׁהוּא עֶשְׂרִי, י', כָּלוּל מֵעֶשְׂרֵת יָמֵי
 תְּשׁוּבָה. וְתִקְנּוּ בּוֹ חֲמֵשׁ תְּפִלוֹת, לְחַבֵּר אוֹתוֹ עִם
 ה'. (מהו מקרא קודש יתיה לכם? זה יום הכפורים שהוא עשירי, י', כלול מעשרת
 ימי תשובה. ותקנו בו חמש תפלות, לחברו עם ה') מהו מקרא קודש?
 לְהַבְדִּילוֹ מִשָּׂאֵר יָמִים שֵׁשׁ בָּהֶם עֲבוּדָה שָׁל חַל.
 וּמַשׁוּם זֶה, כָּל מְלָאכָת עֲבוּדָה לֹא תַעֲשׂוּ.

שְׁיָמִים שֵׁשׁ בָּהֶם מְלָאכָה שָׁל חַל, הֵם מֵצַד שָׁל
 עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע. שְׁהַתְּהַפֵּךְ מִמִּטָּה
 לְנַחֵשׁ, וּמִנְחָשׁ לְמִטָּה, לְכָל אֶחָד כְּפִי מַעֲשָׂיו. וְזֶה
 מִמִּטְרוֹן מִטָּה, נַחֵשׁ, סְמָאֵל. אֲבָל בְּיוֹם זֶה, שָׁהוּא

יום הכפורים שנקרא קדש, שולט עין החיים, שלא
 משתתף עמו שטן ופגע רע. ומצדו (תהלים ה) לא
 יגרו רע. ומשום זה יש בו מנוחה לעבדים בעין
 החיים, (ומשתתפים אצלו) ובו יוצאים לחרות, בו יוצאים
 משלשלותיהם.

אלו שיש עליהם גזר דין בנדר ובשבועה, ומשום
 זה התקינו לומר בו: כל נדרים ואסורים
 וכו', בלם יהיו משפתיים ועוזבים בלי תקף ולא
 קימים. ומשום זה נדר של שם יהו"ה, שהיא
 תפארת. ושבועה - של אדני, שהיא מלכות.
 שעשו על גלות שלהם, בתכמה וכינה יהיו נעזבים
 ומשפתיים ללא תקף ובלי קיום, (במדבר טו) ונסלח
 לכל עדת בני ישראל. שחסד הוא מים, ונבזרה
 אש, ותפארת אור. ומשום זה בארו בעלי
 המשנה, הטר נדרים פורחים באור.

ומשום ששבועה ממלכות, שהיא למטה ממנו,
 פרשוהו, נדרים על גבי שבועות
 עולים. ועוד פרשו, כל הנשבע באלו נשבע

בַּמֶּלֶךְ עֲצֻמוֹ, וְכָל הַנּוֹדֵר בְּאֵלוֹ נוֹדֵר בְּחַיֵּי
 הַמֶּלֶךְ. הַמֶּלֶךְ עֲצֻמוֹ - אֲדָנִי. חַיֵּי הַמֶּלֶךְ -
 יְהוֹ"ה. וּמִשּׁוֹם זֶה נֵאמַר (במדבר ל) כִּי יוֹדֵר נֹדֵר
 לַיהוָה"ה.

וְאֵת כֶּךָ יֵשׁ סוּד אַחֵר, חַיֵּי (דף רנה ע"ב) הַמֶּלֶךְ - חֲכָמָה.
 זֶהוּ שְׁפָתוֹב (קהלת ז) הַחֲכָמָה תַּחֲתֶיהָ בְּעֶלְיָהּ. כָּל
 הַנּוֹדֵר בַּיהוָה, שֶׁהוּא תַּפְאֲרָתוֹ, בְּאֵלוֹ נוֹדֵר בְּחֲכָמָה,
 שֶׁהוּא שֵׁם יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, חַיֵּי הַמֶּלֶךְ. וְכָל
 הַנִּשְׁפָּע בְּאֲדָנִי, בְּאֵלוֹ נִשְׁפָּע בַּמֶּלֶךְ עֲצֻמוֹ. עֲצֻמוֹ,
 זוֹ אִמָּא עֲלִיזָנָה, בְּאֵלוֹ נִשְׁפָּע בָּהּ, שְׁהִיא (שמות כד)
 עֲצָם הַשָּׁמַיִם לְטַהֵר. מִצַּד הַתְּסֻד - (בראשית ב) עֲצָם
 מִעֲצָמִי. וּבָשָׂר מִבָּשָׂרִי - מִצַּד הַגְּבוּרָה, זוֹ מַלְכוּת.
 וּבְחֲכָמָה, שְׁהִיא חַיֵּי תַּפְאֲרָתוֹ, הוּא עוֹלָה לְקִרְאָת
 אָדָם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה מד) בְּתַפְאֲרָתוֹ אָדָם.

וְנֵאמַר בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, (ויקרא מז) וְעֲנִיתֶם אֶת
 נַפְשֵׁיכֶם. וּבְעֵשׂוֹר לְחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי תִּזְהַר
 תַּעֲנֶנּוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם. תִּקְנֶנּוּ בּוֹ חֲמִשָּׁה עֲנוּיִים, כִּדְרֵי
 שְׁתַּתְּלִבֵּן ה' קַמְנָה בָּה' עֲלִיזָנָה, שְׁהִיא חֲמִשׁ

תַּפְלוֹת. לְקַיִם בְּיִשְׂרָאֵל, (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חַטָּאֵיכֶם
 בַּשָּׁנִים כַּשָּׁלֵג יִלְבִּינוּ. וְזֶהוּ סוּד שֶׁל לְשׁוֹן זְהוּרִית,
 מִשׁוֹם שֶׁכָּל הַחֹבוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל מְנִיעִים אֶצֶל
 הַמַּלְכוּת, וְתִשׁוּבָה, שֶׁהִיא בִּינָה, מְלַכְנֶת אוֹתָם,
 מִשׁוֹם שֶׁנֶּאֱמַר פֶּה (ויקרא טו) הַשִּׁכָּן אִתָּם בְּתוֹךְ
 מִמָּאתָם. וְאַרְבָּעָה בְּגָדֵי לָבָן וְאַרְבָּעָה בְּגָדֵי זָהָב
 לְהַלְבִּישׁ - יֵאָהֲדוּנָהּ.

וְתִקְנֵנוּ לְתַקְעַ שׁוֹפָר בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, לְהַעֲלוֹת
 קוֹל, שֶׁהוּא אוֹת ו', לְחֵרוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר פֶּה
 (ישעיה סג) בְּכָל צָרְתָם לוֹ צָר - בָּא' וּבּו', קָרִי
 וּכְתִיב. וַעֲבֹדֶת יוֹם הַכַּפּוּרִים הִיא בְּאֲרִיכוּת,
 וְהִיא כְּלוּלָה מִשְׁלֹשׁ מַדְרָגוֹת - בְּמַחְשָׁבָה, דְּבוּר
 וּמַעֲשֵׂה.

בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגו' (ויקרא כג),
 שֶׁהוּא תִשְׁרִי, מְקַרָּא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם.
 כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ. וְחַגְתֶּם אֶתוֹ חַג לְה'
 שְׁבַעַת יָמִים וְגו'. בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר - מִצַּד שֶׁל י"ה.
 וְחַגְתֶּם אֶתוֹ - זוֹ אוֹת ו', הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי. (ח"ג - חסד

זְבִיחָה) שְׁבַע יָמִים - מִצַּד שֶׁל פֶּת שֶׁבַע, שֶׁהִיא מְלָכוֹת. הָאָבוֹת, וְהַרְוֵעָה הַנְּאֻמָּן, וְאַהֲרֹן, דָּוִד וְשִׁלְמָה - הֵרִי יָהּ שְׁבַעָה, כְּנֶגֶד שֶׁבַע סְפִירוֹת. אֲנִי רוֹצֵה לְתַקֵּן לָכֶם סֶכָה, שֶׁהִיא אֲמָא עֲלִיוֹנָה, לְסַפֵּר עֲלֵיהֶם כְּאֲמָא עַל בָּנִים.

וּמִשּׁוֹם שֶׁבַע סְפִירוֹת אָמַר הַפְּסוּק, (ויקרא כג) כִּי בַסֶּכָה הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי צִאתֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, בְּשֶׁבַע עֲנֵי כְבוֹד. סֶכָה (יש שְׁבַעֲנִי בָאוֹת ו', בַּסֶּכָה חֲסֵר ו', שֶׁנֶּאֱמַר כֶּה בַּסֶּכָה תִשְׁבּוּ שְׁבַעֲנִי יָמִים. הִיא אֲמָא. אֶבֶל סֶכָה) בָּאוֹת ו' הִיא בְּסוֹד (הַתְּבוּת) שֶׁל שְׁנֵי בָנִים - יְהוֹה אֲדֹנָי. וְכֹךְ עוֹלָה סוֹפ"ה בְּחֶשְׁבוֹן יְאֵהֲדוֹנָהּ. שְׁנֵי בְרוּכִים, שֶׁהֵם (שְׁמוֹת כה) סַכְכִּים בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַכַּפְּרֹת וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אֶחָיו.

וַיֵּשׁ עֲשָׂרָה טְפָחִים בְּכְרוּכִים מִמַּטָּה לְמַעְלָה, מִרְגְּלֵיהֶם עַד רֵאשֵׁיהֶם, וּמִרְאשֵׁיהֶם עַד רְגְלֵיהֶם, וְשׁוֹרִים עַל טֶפַח שֶׁהוּא י'. וְעֲשָׂרָה עֲשָׂרָה מִמַּעְלָה לְמַטָּה, וּמִמַּטָּה לְמַעְלָה, כְּלוּמַר יו"ד. וּמִשּׁוֹם זֶה שֶׁעוֹר סֶכָה אָמְרוּ חֲכָמִים, לֹא פָחוֹת

מַעֲשֶׂרָה, וְלֹא לְמַעַלָּה מִמַּעֲשֵׂרִים. סִכָּה הָעֵשׂוּיָה
 בְּכִבְשָׁן מִצַּד שֶׁל אִמָּא, עָלֶיהָ נֶאֱמַר (שמות יט) וְחַר
 סִינֵי עֵשֶׂן כָּלוּ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו ה' בָּאֵשׁ וַיַּעַל
 עֲשָׂנוּ בְּעֵשֶׂן הַכִּבְשָׁן. (וּפְרָשׁוּהוּ, מִהוּ (יחזקאל א) וְתַחֲיוֹת רְצוּא וְשׁוֹב?

כְּאוֹר הַיּוֹצֵא מִפִּי הַכִּבְשָׁן) וְהַכֹּל אַחֲרָה.

וְסִכָּה תִּהְיֶה לְצֵל יוֹמָם (ישעיה ד), שְׂצָרִיךְ סִכָּךְ.
 וְסִכָּךְ נַעֲשֶׂה לְצֵל, שְׁנֵאמַר בּו (תהלים צא)
 בְּצֵל שִׁדְי יִתְלוֹנֵן. וְלֹא בְּצֵל סִכָּת הַדְּיוֹט, שְׁמִינֵן עַל
 הַגּוֹף מִשְׁמֵשׁ. אֵלֶּא צֵל לְהִגֵּן עַל הַנְּשָׁמָה, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר (שיר השירים ב) בְּצֵלוֹ חִמְדָּתִי וַיִּשְׁבָּתִי. (איכה ד)
 אֲשֶׁר אָמְרָנוּ בְּצֵלוֹ נִחִיָּה בְּגוֹיִם. צֵל עִם ס' הוּא
 צֵלָם, שְׁנֵאמַר בּו (תהלים לט) אֵךְ בְּצֵלָם יִתְחַלֵּךְ אִישׁ.
 ס' סְתוּמָה יֵשׁ לָהּ אַרְבַּע דְּפָנוֹת.

וְמָה שְׁפָרְשׁוּהוּ שְׁתֵּי סִכָּתֵי כְּהֵלֶכֶת וְשְׁלִישִׁית אֶפְלוֹ
 מִפָּת, וְלָמִי שְׁנֵאמַר שְׁלֹשָׁה כְּהֵלֶכֶת וְרִבִּיעִית
 אֶפְלוֹ מִפָּת, וְהֵם בְּגִלְלָה זֶה, שְׁתֵּי סִכָּתֵי שְׁלֹשׁ, אַרְבַּע -
 חֲרֵי תִשְׁעֵי. וְמִפָּת הוּא עֲשִׂירֵי, לְהַשְׁלִים כָּל תְּסָרוֹן.
 וּמִשׁוּם זֶה שְׁעוֹר סִכָּה לֹא פָחוֹת מִמַּעֲשֶׂר, שְׁהִיא

מַלְכוּת, עֲשִׂירִית שָׁל כָּל הַדְּרָגוֹת. וְלֹא לְמַעַלָּה
 מֵעֲשָׂרִים, שֶׁהִיא אוֹת כ', כִּתְּרַ עֲלִיּוֹן, שֶׁלֹּא שׁוֹלְטֵת
 בּוֹ עֵינַן. כְּבוֹד עֲלִיּוֹן, עֲלִיּוֹ אָמַר מִשָּׁה, (שְׁמוֹת ל"ג)
 הִרְאֵנִי נָא אֶת כְּבוֹדְךָ. וְהֵשִׁיב לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 לֹא תוּכַל לִרְאוֹת אֶת פָּנָי. וְאֵינְךָ כְּבוֹד בְּלִי אוֹת כ'.

וּמִשׁוּם זֶה שֶׁעָרוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה כְּנֻגָדָם, סִכָּה
 הָעֲשׂוּיָה כְּמַבּוּי, מֵצַד אוֹת כ', כְּמִין
 גַּא"ם, מֵצַד אוֹת ג'. כְּמִין צְרִיף, מֵצַד אוֹת ד'.
 וְשֶׁבַע אוֹתֵיּוֹת הֵן, בְּגִלְלֵל זֶה כַּפַּר"ת: כ' - כְּבָשָׁן.
 כ' - בּוֹרְגָנִין. וְשָׂאֵר סְפוֹת. וְכֻלָּם רְמָזִים אֲצֵל בַּעֲלֵי
 הַמִּשְׁנָה, וְאֵינְךָ לְהַאֲרִיף בָּהֶם.

וְאֵלּוֹ לְעֲמָתָם שְׁבַעָה כּוֹכְבֵי לְכֵת, וְהֵם זְכָר
 וּנְקֵבָה. וּמִשׁוּם זֶה נִקְרְאִים שְׁבַע כְּפוֹלוֹת,
 כְּמוֹ שְׁבַעָה קָנִים שֶׁל הַמְּנוּרָה שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (תְּהִלִּים קי"ט)
 שְׁבַע בַּיּוֹם הַלְלֵתֶיךָ. כֶּף (זְכוּרִיָּה ד) שְׁבַעָה וְשְׁבַעָה
 מוֹצְקוֹת. כֶּף שְׁבַע סְפִירוֹת כְּפוֹלוֹת. וְשְׁבַעָה יְמֵי
 בְּרֵאשִׁית לְמִטָּה, שְׁבַעָה לְמַעַלָּה, (קַהֲלַת א) אֵינְךָ כָּל
 חֲדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ.

לוֹלֵב וְהַ צְדִיק, שְׂדוּמָה לְחֹמַת הַשְּׂדֵרָה, שָׁבוּ
 שְׂמוּנָה עֲשָׂרָה חֲלִיּוֹת, כְּנָגֵד שְׂמוּנָה עֲשָׂרָה
 נְעֻנוּעִים שֶׁל הַלוֹלֵב. וְהֵם כְּנָגֵד שְׂמוּנָה עֲשָׂרָה
 בְּרָכוֹת הַתְּפִלָּה, כְּנָגֵד שְׂמוּנָה עֲשָׂרָה שְׁמוֹת שֶׁל
 (תהלים כט) הָבוּ לַה' בְּנֵי אֱלֹהִים, כְּנָגֵד שְׂמוּנָה עֲשָׂרָה
 שְׁמוֹת שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע. וְנִעְנוּעַ לְשִׁשָּׁה צְדָדִים,
 בְּחֻשְׁבוֹן ו'. וְשִׁלְשָׁה נְעֻנוּעִים בְּכָל צֶדֶד, הֵם שְׂמוּנָה
 עֲשָׂרָה.

לוֹלֵב בְּיָמֵינוּ, כּוֹלֵל שְׁשָׁה מִיָּנִים (שְׁשֶׁם) שְׁלֹשָׁה
 (דף רנו ע"א) הַדְּסִים - גְּדֻלָּה גְּבוּרָה תְּפִאֲרָת. וְדוּמִים
 לְשִׁלְשֵׁת גּוֹנֵי הָעוֹז. שְׁנֵי בְּדֵי עֲרֻבוֹת - נִצַּח וְהוֹד,
 וְדוּמִים לְשִׁתֵּי שְׁפָתַיִם. לוֹלֵב - יְסוֹד, הוֹמָה
 לְשְׂדֵרָה, שָׁבוּ קִיּוֹם שֶׁל כָּל הָעֲצָמוֹת, וְעָלְיוֹ אָמַר
 דָּוִד, (תהלים לה) כָּל עֲצָמוֹתַי תֹּאמְרָנָה ה' מִי כְמוֹךָ.
 אֶתְרוּג - מְלָכוּת, הוֹמָה לְלֵב, שָׁבוּ הַתְּהַוָּרִים.

וְנִעְנוּעֵי הַחֵלֶל הֵם מְשִׁתְּפִים בְּנִעְנוּעֵים שֶׁל
 נְטִילַת לוֹלֵב, וְהֵם שְׂמוּנָה עֲשָׂרָה
 בְּ"אָנָּה". שְׂמוּנָה עֲשָׂרָה שְׂמוּנָה עֲשָׂרָה בְּהוֹדוֹ תְּחִלָּה

וסוף, שמונה עשר של נטילת לולב - הרי ע"ב.
 ומפני זה לולב בחשבון ח"ס, וארבעה מיני
 הלולב - הרי חסד, ורוע ימין. ומפני זה תקנו
 לולב בימין, לצד החסד. אתרוג לצד הגבורה,
 לשמאל הלב. ומפני זה אתרוג הדומה ללב, תקנו
 להיות ביד שמאל. כמו שפרשנו, לולב בימין,
 ואתרוג בשמאלו. והם בנגד זכור ושומר. ומי
 נטל שניהם? העמוד האמצעי. לולב בימינו,
 ואתרוג בשמאלו.

באו האבות, והרועה הנאמן, ואחרן ודוד
 ושלמה, וברכו אותו ואמרו לו, אתה
 המנורה הקדושה, ותתברים שלך שיהם ששה,
 בנגד אלו שיהם שבעה. ואתה המנורה הקדושה,
 נר מערבי באמצע, שכל ששה נרות מאירים ממך.
 בכל אחד נאמר בו, (משלי ב) נר ה' נשמת אדם.
 והרועה הנאמן מאיר בה, ואתה בתתברים שלך,
 והכל אחד בלי פרוך כלל. ומשם ואילך
 מתפשטים ענפים לכל בעלי החכמה, השלים דברי
 החבורה הראשונה שלך לעטר אותם.

פֶּתַח הַמְנוּרָה הַקְדוּשָׁה וְאָמַר, בַּחֲבוּר הִרְאֵנוּ
 נְאֻמָּר, (שיר השירים ח) מִיָּם לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת
 אֶת הָאֵהָבָה וְגו'. מֵהוּ בּוֹז? יוֹם שְׁנֵי יוֹם שְׁשֵׁי יוֹם
 שְׁבִיעֵי שָׁלְ סָבוֹת, שְׁפָתָם הָיוּ מְנַסְּכִים מִיָּם וְיָזֵן.

שְׁבַעַה יְמֵי סָבוֹת בָּתָם הָיוּ מִקְרִיבִים יִשְׂרָאֵל
 שְׁבַעִים פָּרִים לְכַפֵּר עַל שְׁבַעִים מְמַנִּים
 כְּדֵי שְׁלֹא יִשְׂאֵר הָעוֹלָם חָרוֹב מֵהֶם. וְהוּ שְׁכַתּוֹב
 וּבַחֲמִשָּׁה עֶשְׂרֵי יוֹם וְהַקְרִבְתָּם עֲלֶה אִשָּׁה לְרִיחַ
 נִיחַח לְה' פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵי תְּמִימִים.
 וּבַיּוֹם הַשְּׁנֵי פָּרִים שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי. וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי אֶחָד
 עֶשְׂרֵי. וּבַיּוֹם הָרְבִיעִי עֶשְׂרֵה. וּבַיּוֹם הַחֲמִישִׁי פָּרִים
 תְּשַׁעַה. וּבַיּוֹם הַשְּׁשִׁי פָּרִים שְׁמוֹנֶה. וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
 שְׁבַעַה. וְכֻלָּם שְׁבַעִים. וּבְכֹל יוֹם הָיוּ חֲסָרִים. מֵדוּעַ
 חֲסָרִים?

אֵלֶּה כָּאֵן הוּא רָמוֹז, (בראשית ח) וַתִּנַּח הַתֵּבָה בַּחֲדָשׁ
 הַשְּׁבִיעִי. וּמֵה שָׁם בְּיַמֵּי הַמַּבּוּל (שם) וְחַמִּים
 הָיוּ תְלוּף וְחָסוּר - אֵף כֵּן בְּתִשְׁרֵי, שְׁהוּא תְחָדָשׁ
 הַשְּׁבִיעִי, שְׁבוּ כַּמָּה מְצוּוֹת: רֵאשׁ הַשְּׁנָה, וְיּוֹם

הַכַּפּוּרִים, סִכָּה וְלוּלָב, אֶתְרוֹג, מִיָּנִים שֶׁל הַלוּלָב,
 שׁוֹפָר - הַשְּׂכִינָה הָעֲלִיּוֹנָה שׁוֹרָה עַל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא
 הַשְּׂוֹבָה, סִכָּה, אֶתְרוֹג, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא
 לוּלָב. מִיָּד - וְהַמִּים הָיוּ הַלּוֹף וְחֶסֶד. מִתְמַעֲטִים
 הַחֲטָאִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל. אַף כִּי מִתְמַעֲטִים הַמְּמַנִּים,
 שֶׁהֵם מִלְּאֲבֵי הַחֲבֻלָּה שֶׁמְמַנִּים עֲלֵיהֶם שְׂדוּמִים לְמִי
 הַמְּבּוּל. כְּמוֹ שֶׁפָּרְשׂוּהוּ, עָשָׂה עֲבָרָה אַחַת, קָנָה לוֹ
 קַטְגוֹר אֶחָד. בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁמִּתְמַעֲטִים הַחֲטָאִים,
 מִתְמַעֲטִים הַפָּרִים שְׁלֵהֶם, מִתְמַעֲטִים הַמְּמַנִּים שֶׁל
 שְׂבָעִים אַמּוֹת, מִתְמַעֲטִים שְׂבָעִים אַמּוֹת, מִתְמַעֲטִים
 הַטּוֹב שְׁלֵהֶם.

יִתְבַּת נַח, צִוָּה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַכְנִים עֲמוֹ
 שְׁנַיִם שָׁנִים (כראשית ז) שְׂבָעָה שְׂבָעָה וְכָר
 וּנְקָבָה, לְקַרְבּוֹ, לְהִגַּן עַל נַח וְעַל כָּל אֱלוֹ שְׂנַכְנָנִים
 עֲמוֹ לְתַבָּה. אַף כִּי אֱלוֹ שְׂשׁוּמְרִים חַגִּים וְזַמְנִים,
 שֶׁהֵם יָמִים טוֹבִים, שְׁנַיִם שָׁנִים שְׂבָעָה שְׂבָעָה. שְׁנַיִם
 שָׁנִים - שְׁנֵי יָמֵי רֵאשׁ הַשָּׁנָה וְשְׁנֵי יָמִים שֶׁל
 שְׂבּוּעוֹת. וּמִהֵנִי שְׂאֵלוֹ שְׁנַיִם מֵהֶם בְּסַפֵּק, הָרִי שְׁנֵי
 יָמֵי הַפּוּרִים בְּמִקּוֹמָם. שְׂבָעָה שְׂבָעָה - שְׂבָעַת יָמֵי

הַפֶּסַח, שְׁבַעַת יְמֵי הַסִּבּוֹת. נַח פִּנְגָד יוֹם הַשְּׁבִיעִת,
וְזֵהוּ (שם ו) מִכָּל הַחַי.

הַסִּבָּה מְגִנָּה עַל יִשְׂרָאֵל, וְזֵהוּ שְׁבַעַתוֹב (ישעיה ד)
וְסִבָּה תִּהְיֶה לְצַל יוֹמָם מִחֶרֶב. הַסִּבָּה
הִיא מְגִנָּה. מֵה תִּבֶת נַח לְהַגֵּן, אַף כִּי סִבָּה לְהַגֵּן.
וְעוֹד מִכָּל הַחַי - ח"י בְּרִכּוֹת הַתְּפִלָּה, וְהֵן תִּשְׁעַ
תִּשְׁעַ. בְּרִכַּת הַמִּינִים כֹּה נִשְׁלָמוֹת עֲשׂוֹר סְפִירוֹת
מִמַּעְלָה לְמַטָּה וּמִמַּטָּה לְמַעְלָה, וְהִיא פִּנְגָד נַח.

וְעוֹד מִכָּל הַחַי - הַשְּׁבִינָה מְגִנָּה עַל אֱלוֹ
שְׁשׁוּמְרִים י', אֹת שְׁבַת בְּתַחֲנוּם שְׁלוֹ,
שְׁהוּא שְׁמוֹנֶת אֲלָפִים, אֲלָפִים לְכָל צַד. וְעוֹד
מִכָּל הַחַי - אֱלוֹ שְׁשׁוּמְרִים י', אֹת בְּרִית, שְׁהוּא
בְּשְׁמוֹנָה יָמִים, שְׁנַאֲמַר עֲלֵיהֶם, (ויקרא יב) וּבִיּוֹם
הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשַׂר עַרְלָתוֹ. וְעוֹד מִכָּל הַחַי - אֱלוֹ
שְׁשׁוּמְרִים אֹת י', תְּפִלִּין בְּשְׁמוֹנָה פָּרָשִׁיּוֹת.

הַשְּׁבִינָה, שְׁהִיא סִבָּה, מְגִנָּה עֲלֵיהֶם, וּפּוֹרְשֵׁת
כְּנֶפֶה עֲלֵיהֶם כְּאֵמָא עַל בָּנִים, וּמִפְּנֵי
זֶה תִּקְנּוּ לְכַרְךָ הַפּוֹרֵם סִבַּת שְׁלוֹם עֲלֵינוּ. וּמִפְּנֵי

וְהָ בַחֲדָשׁ הַשְּׂבִיעִי, שָׁבוּ כָּל מִצְוֹת אֱלֹהֵי, (שיר השירים
 ה) מִיָּמִים רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאֱהָבָה, עִם
 יִשְׂרָאֵל בְּאֲבִיהֶם שֶׁבְשָׂמִים. וְאִין מִיָּמִים רַבִּים אֵלֹהֵי
 כָּל הָאֱמוּנוֹת וְהַמְּמַנִּים שָׁלָתָם. אִם יִתֵּן אִישׁ, שֶׁהוּא
 סָמְאֵל, כָּל מָה שֵׁישׁ לוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּדְרִי (דף רנו ע"ב)
 שֵׁישְׁתִּתָּהּ בְּאֵלֹהֵי הַמִּצְוֹת עִם יִשְׂרָאֵל - בּוֹז יְבוֹזוּ
 לוֹ.

וּבַיּוֹם הַשְּׂמִינִי עֲצַרְתָּ, פָּר אֶחָד אֵיל אֶחָד. הֲרִי
 פָּרְשׁוּהוּ בְּעָלֵי הַמִּשְׁנָה, לְמִלְכָּה שׁוֹמֵן
 אוֹרְחִים, לְאַחַר שֶׁשָּׁלַח אוֹתָם, אָמַר לְאֵלֹהֵי בְּנֵי
 בֵּיתוֹ: אֲנִי וְאַתֶּם נַעֲשֶׂה סְעוּדָה קְטַנָּה. וּמָה עֲצַרְתָּ?
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמואל א' ט) וְהָ יַעֲצַר בְּעַמִּי, וְאִין עֲצַר
 אֵלֹהֵי מַלְכוּת. מִצַּד הַשְּׂבִינָה הָעֲלִיזָה עוֹשֶׂה סְעוּדָה
 גְּדוֹלָה, וּמִצַּד הַמַּלְכוּת סְעוּדָה קְטַנָּה. וְנוֹהֲגִין
 לַעֲשׂוֹת יִשְׂרָאֵל עִמָּה שְׂמֻחָה, וְנִקְרָאת שְׂמֻחַת
 תּוֹרָה. וּמַעֲטָרִים לְסֵפֶר תּוֹרָה בַּפֶּתַר שְׁלוֹ, רְמוֹ
 סֵפֶר תּוֹרָה לְתַפְאֶרֶת, הַשְּׂבִינָה - עֲטָרַת תַּפְאֶרֶת.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אָבֹא, מִדּוֹעַ מִצַּד הָאֵמָּה
הַעֲלִינָה מִזְמַן כָּל הַמְּמַנִּים שֶׁל כָּל
הָאֵמוֹת, וּמִצַּד הַשְּׂכִינָה הַתְּחִתּוֹנָה לֹא מִזְמַן אֵלָּא
אֵמָּה יַחֲדָה, כְּנֶגֶד פֶּר יַחֲדָה?

אָמַר לוֹ, בְּנִי, טוֹב שְׂאֵלְתָּ. מִפְּנֵי שְׂמֵלְכוֹת הַיָּא
רוֹמְזוֹת לְבַת, שֶׁהִיא צְנוּעָה בְּבֵית אָבִיהָ
וְאֵמָּה. וְהִיא אֲרוֹסָה וְלֹא נְשׂוּאָה. אֵינן דְּרָךְ אֶרֶץ
לְאֹכַל עִם אֲוֹרְחִים. אֲכַל אֵמָּה שֶׁהִיא נְשׂוּאָה, דְּרָךְ
אֶרֶץ הוּא (לְאֹכַל עִם הָאֲוֹרְחִים) אַחַר שְׂמִזְמִין
בַּעֲלָה אֲוֹרְחִים לְאֹכַל עַל הַשְּׁלֶחָן עִם בַּעֲלָה. וְאִם
הֵם אֲוֹרְחִים נְכָרִים, לֹא אוֹכְלִים עִמָּהֶם לֹא אָבֹא
וְלֹא אֵמָּה, וְכָל שְׂכֵן תַּבַּת. וּמִשּׁוּם כֵּן בְּפִסְעוּדָה שֶׁל
שְׂבָעִים הַמְּמַנִּים לֹא מִשְׁתַּתֵּף לְאֹכַל עִמָּהֶם אַחַד
מִבְּעָלֵי הַמְּלָךְ, מִפְּנֵי שֶׁהֵם נְכָרִים. אָמַר לוֹ, וַדַּאי
עָתָה יִתְיַשֵּׁב הַדְּבָר בְּלִפְנֵי עַל בְּרִיּוֹ.

עֲלֵת תָּמִיד - זוֹ הַשְּׂכִינָה, שְׂעוּלָה לְמַעְלָה בְּאוֹתָהּ
בְּרָגְתָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ עָרַב וּבִקֵּר בְּכָל יוֹם

תמיד אומרים פְּעָמִים שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. וְהִיא עוֹלָה
בְּעַמּוּד הָאֱמֻצָּעִי, שֶׁהוּא תְּדִיר עֲמָה בְּלִי פֶּרוּד כָּלָל.

וְלֹאֵן עוֹלָה? לְמָקוֹם שֶׁנִּגְזְרָה מִשָּׁם, שֶׁהוּא אֵין
סוּף, וְהוּא גְבוּהַ מְכֹל הַסְּפִירוֹת. וּמִפְּנֵי זֶה
פְּרִשּׁוּהָ, עוֹלָה - בְּלָה לְגְבוּהַ עוֹלָה. וְכֹאֲשֶׁר הִיא
עוֹלָה, אֲזוּחֹזוֹת בָּהּ כָּל הַסְּפִירוֹת, וְהֵן עוֹלוֹת עֲמָה.
וּמָה הָעֲלִיָּה שְׁלָה? לְרִיחַ נִיחַח, לְתֵת רִיחַ טוֹב לְפָנֵי
ה', וְאַחַר כֵּךְ נֹאמַר בָּהּ, (ויקרא ט) וַיִּרַד מִעֲשֵׂת
הַחֲטָאֹת וְהָעֲלָה. יִרְדָּה מְלֶאכָה פְּפָרָה מְכֹל חֲטָאֵי
יִשְׂרָאֵל.

וְהָרִי הָעֲלִיָּה שְׁלָה הִיא בְּעַמּוּד הָאֱמֻצָּעִי. וּמִפְּנֵי
כֵּךְ הִירִידָה שְׁלָה הִיא בּוֹ, וְכֹל הַצְּבָאוֹת
שְׁלָה. וּמִפְּנֵי זֶה נִקְרָא סְלָם, שָׁבוּ כָּל הַתְּהוֹיֹת (הַכְּנֻיִים)
עוֹלוֹת וַיִּוֹרְדוּת, שֶׁהֵן תְּלוּיֹת מִן יְהוָה. וּמִפְּנֵי זֶה
כָּל הַקְּרִבְנוֹת וְהָעוֹלוֹת הֵם לִיהוָה. וְנִקְרָאת קְרִבָּן
עַל שֵׁם שְׁמֵת־קְרָבִים בָּהּ כָּל הַכְּנֻיִים לִיהוָה.

וּמִפְּנֵי זֶה נֹאמַר עֲלֶיהָ, (במדבר ז) קְרִבְנוֹ קַעֲרַת כֶּסֶף
אַחַת. אֵין דְּרָגָה נִקְרָבַת לְגַבֵּי יְהוָה פְּחוּתָהּ

מִמָּנָה. וְאִין תְּפִלָּה וּמִצְוָה מְכַל מִצְוֹת הַתּוֹרָה,
 וְכָל קַרְבָּנוֹת וְעוֹלוֹת, שָׁהֵם לְחוּץ מִמָּנָה. בְּכָל
 דְּרָגוֹת הַסְּפִירוֹת לֹא מִתְקַבְּלוֹת לְפָנַי יְהוָה חוּץ
 מִמָּנָה. וּמִפְּנֵי זֶה נֹאמֵר עָלֶיךָ, (ויקרא טו) בָּזֹאת יָבֹא
 אֲחֶרֶץ אֶל הַקֹּדֶשׁ. וּמִפְּנֵי זֶה אָמַר תְּנַבִּיא, (ירמיה ט)
 כִּי אִם בָּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמֶּתְהַלֵּל.

הִיא שְׁלָמִים, שְׁלֵמוֹת הַשֵּׁם שֶׁל יְהוָה, בְּכָל דְּרָגָה
 וְדְרָגָה. הִיא ה'. אֲדָנִי. י' שֶׁל יְהוָה. הִיא ה'
 מְאֻלְהִים. הִיא ה' מְאֻתְּיָה. י' מְשֻׁדֵּי. סוּף כָּל הַנוּיָה
 וְכַנּוּי. וּמִפְּנֵי זֶה נֹאמֵר בְּה, (קהלת יב) סוּף דְּבַר הַכֹּל
 נִשְׁמָע אֶת הָאֱלֹהִים יֵרָא וְאֶת מִצְוֹתָיו שְׁמוֹר. הִיא
 סוּף מִעֲשֶׂר סְפִירוֹת, ים סוּף. שְׁלֵמוֹת עֲלִיוֹנִים
 וְתַחְתּוֹנִים. הִיא שְׁעַר לְהַכְּנִים לְכָל חֲכָמָה, לְכָל
 כְּנֻי וְחַיָּיָה, וְלְהַכְּנִים בְּכָל סְפִירָה וּסְפִירָה, יְדִיעָה
 שֶׁל הַכֹּל. וּפְחוֹת מִמָּנָה אִין רְשׁוֹת לְשׁוֹם בְּרָיָה
 לְהַשְׁגִּיחַ לְשׁוֹם יְדִיעָה בְּעוֹלָם. עָלֶיךָ נֹאמֵר, (תהלים
 קיח) זֶה הַשְּׁעַר לַה' צְדִיקִים יָבֹאוּ בוֹ.

היא שם של מ"ב אותיות, שִׁבְחֵן נִבְרָאוּ עֲלִיּוֹנִים
וְתַחְתּוֹנִים. (ואלו הן אותיות פנויים לאותיות התנויות שִׁבְחֵן נִבְרָאוּ

עֲלִיּוֹנִים). היא נִקְרָאת עֵין מִצַּד הַיְמִינִי, (תהלים לג) הִנֵּה
עֵין יְהוָה אֵל יִרְאֵיו. וְנִקְרָאת אֵין מִצַּד הַשְּׂמָאל,
(דניאל ט) הִטָּה אֱלֹהֵי אֲזַנְךָ וְשָׁמַע. וְנִקְרָאת רֵיחַ מִצַּד
הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי. וְנִקְרָאת פֶּה מִעֲצָמָה. וְהוּא שִׁבְתוֹב
(במדבר יב) פֶּה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ.

נִקְרָאת מִצָּוָה רֵאשׁוֹנָה אֲנָכִי, מִצַּד הַכְּתָר, שֶׁהוּא
אֵי"ן מֵאֱלֹהֵינוּ. אֲנָכִי - בּוֹ כ', כְּתָר. וְבוֹ
אֵין. וְכְתָר נִקְרָא מִצַּד הָאֲמָא הָעֲלִיּוֹנָה, שֶׁהוּזְכִיר
אֲצִלָּה תְּמַנְשִׁים פְּעָמִים יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּתוֹרָה. וְהוּא
ב"ת מִבְּרֵאשִׁית, שְׁכוּלְלֵת עֶשֶׂר אֲמִירוֹת מִצַּד
הַחֲכָמָה, בַּת י', (משלי ג) בְּחָכְמָה יָסַד אֶרֶץ. בְּאֲמָא
יָסַד הַבַּת. וְהוּא (איוב כח) נָתִיב לֹא יִדְעוּ עֵיט, שְׁכוּלִל
ל"ב נְתִיבוֹת, שֶׁהֵם ל"ב אֱלֹהִים מִצַּד הָאֲמָא
הָעֲלִיּוֹנָה, שֶׁנִּקְרָאת כְּבוֹד. וְכֹאֲשֶׁר נִבְלָלִים בַּבַּת,
נִקְרָא ל"ב. וּמִפְּנֵי זֶה כְּבוֹד לְמַעְלָה, ל"ב לְמַטָּה.

וַעֲשֶׂה דְבָרוֹת נְתָנוּ. חַמְשָׁה בְּלוֹחַ אֶחָד, וְחַמְשָׁה
בְּלוֹחַ שְׁנֵי. הִיא כּוֹלֶלֶת אוֹתוֹ, חַמְשָׁה

מִכֶּתֶר עַד גְּבוּרָה, וְחַמְשָׁה מִהַעֲמוּד הָאֲמֻצְעֵי עַד ^{רנז}
^{רנו ע"א} הַבַּת. וְהֵם חַמְשָׁה חַמְשָׁה. וְכִי יֵשׁ לְדַבֵּר
בְּעֵשְׂרָה פְּיוֹת? אֵלֶּא כּוֹלֵל אוֹתָם בְּבַת יְחִידָה י',
וְנַעֲשׂוּ כֻלָּם אֶחָד. אַף כֶּן ו' נִקְרָא קוֹל, וְלֹא
מִכִּירִים כּוּ עַד שְׁמִשְׁתַּתֵּף עַד (עס) דְּבוּר. וּמִפְּנֵי זֶה,
(דברים ד) קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שֹׁמְעִים.

הִיא מִצְוֵה שְׁנֵיהָ מִצַּד הַגְּבוּרָה, יִרְאֶה בְּחֻשְׁבוֹן.
וְרִמּוֹזָה בְּמִלַּת בִּרְאשִׁית, יִרְאֶה בְּשֵׁת.
וּפְרָשׁוּהָ, מִי שְׁאִין לוֹ בְּשֵׁת פָּנִים, וְדַאי שְׁלֹא עָמְדוּ
אֲבוֹתָיו עַל הַר סִינִי.

הִיא מִצְוֵה שְׁלִישִׁית, שְׁנִקְרָאת אַהֲבַת חֶסֶד. זֶהוּ
שְׁכָתוּב (ירמיה לא) אַהֲבַת עוֹלָם אַהֲבַתֶּיךָ עַל כֵּן
מִשְׁכָּתֶיךָ חֶסֶד. אַהֲבָה כְּלוּלָה מִהֲאֲבוֹת, שְׁנִקְרָא
בָּהֶם בְּכַל מִכַּל כָּל. וְסוּד הַדְּבָר - (שם ב) זְכַרְתִּי לְךָ
חֶסֶד נְעוּרֶיךָ אַהֲבַת כְּלוּלָתֶיךָ.

וְהִיא מִצֻּוֹה רְבִיעִית, יְחֹדֶה, מִצֵּד הָעֲמוּד
הָאֲמֻצְעִי, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. וְהִיא כ"ה כ"ה
אוֹתִיּוֹת עִמּוֹ כְּשֵׁשׁ תְּבוּת, שְׁחֵן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
(וְכוּ'). וּבְגִלְגָּלָה אָמַר אַבְרָהָם, (בראשית כב) גִּלְגָּלָה עַד
כ"ה וְנִשְׁתַּחֲוֶה. (שמות יט) כ"ה תֹּאמַר לְבֵית יַעֲקֹב.

הוּא א"ח, עֲמוּד הָאֲמֻצְעִי, וְהִיא ד', שְׁלֵמוֹת
הַיְחֹד שָׁלוֹ לְהַשְׁלִים בּוֹ אַחֵד. א"ח כּוֹלֵל
תִּשְׁעֵ סְפִירוֹת, שְׁחֵן א' - אֵין סוּף, ח' - שְׁמוֹנָה
סְפִירוֹת, מִחֲכֵמָה עַד יְסוּד. ד' - מְלָכוּת, חֲקוּץ
שְׁלָה, בָּהּ נִשְׁלָמוֹת לְעֶשֶׂר, שְׁחֵם יו"ד ה"א וְא"ו
ה"א. ד' כּוֹלֵל מֵאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת יְחֹוֹה.

מִצֻּוֹה חֲמִישִׁית, (יהושע א) וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה.
הִיא תּוֹרָה שְׁכַכְתָּב מִצֵּד הַחֶסֶד, וְתּוֹרָה
שְׁכַעֲלָ פֶה מִצֵּד הַגְּבוּרָה, שְׁכַחֵן חֲכֵמָה וּבִינָה. כְּמוֹ
שְׁפָרְשׁוּתָ בְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה, הַרוֹצֵה לְהַחֲכִים - יְדָרִים.
לְהַעֲשִׂיר - יִצְפִּין. וְהָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי כּוֹלֵל אֶת
שְׁנֵיהֶם, וּמִפְּנֵי זֶה נִקְרָא שְׁמִיָּם, כּוֹלֵל אֵשׁ וּמַיִם,
אֵשׁ שֶׁל גְּבוּרָה וּמַיִם שֶׁל חֶסֶד.

וּמִפְּנֵי זֶה כָּתַר, שְׁהִיא כַּף, (כמדבר ו) עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה
 חֶבֶף בְּשִׁקְלֵי הַקֹּדֶשׁ. שְׁהֵם יו"ה, שְׁלֹשׁ
 אוֹתֵיּוֹת, נַעֲשׂוֹת כַּף עַל ו'. וְזֵהוּ כְּנֻגַד כָּתַר תּוֹרָה.
 ו' זֶה סֵפֶר תּוֹרָה. כַּף עֲטָרָה עַל רֹאשׁוֹ. וְהַכֹּל
 יו"ה, עֲשָׂרִים וְשֵׁשׁ כְּחֻשְׁבוֹן.

מִצְוָה שְׁשִׁית הִיא תְּפִלָּה שֶׁל יָד בְּזֵרוּעַ שְׁמַאל.
 וּמִצְוֵי הַנְּבוֹרָה ה' שֶׁל יָד בְּיָמֵינוּ, מִכָּתַר וְעַד
 נְבוֹרָה, חֲמִשׁ סְפִירוֹת, וְהֵן תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ שֶׁל
 הָעַמּוּד הָאֲמֻצְעִי. וְהִיא קֶשֶׁר שֶׁלֹּשׁ רְצוּעוֹת, שֶׁהֵן
 נִצַּח הוֹד יְסוּד.

וְהִיא מִצְוָה שְׁבִיעִית, מִצְוֹת צִיצִית, כּוֹלֶלֶת
 תְּכֵלֶת וְלָבָן, דִּין וְרַחֲמִים. כָּאֵשׁ, אֵשׁ לְבָנָה
 לֹא אוֹכֵלֶת. תְּכֵלֶת אוֹכֵלֶת וּמְכַלָּה, (מלכים א יח)
 וְהַתֹּאכֵל אֶת הָעֵלָה. לָבָן מִיָּמִין, תְּכֵלֶת מִשְׁמַאל.
 הָעַמּוּד הָאֲמֻצְעִי יְחוּד בֵּין שְׁנֵיהֶם, יָרֵק. מִשׁוּם כְּךָ
 פָּרְשׁוּהוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, מֵאֵימַתִּי קוֹרִין אֶת שְׁמַע
 בְּשַׁחֲרִית? מוֹשִׁיבֵיר בֵּין תְּכֵלֶת לְלָבָן. וּמִפְּנֵי זֶה
 תִּקְּנוּ פָּרָשַׁת צִיצִית לְקֹרָא אוֹתָהּ בְּיְחוּד.

וְהִיא מִצְוָה שְׁמִינִית, מְזוּזָה. הַשְּׂכִינָה נִקְרָאת
 מְזוּזָה מִצַּד הָעַמּוּד הָאֲמֻצְעִי שֶׁל אוֹתִיּוֹת
 יְהוָה. וּמִצַּד שֶׁל צַדִּיק, סוּד הַבְּרִית, נִקְרָאת שְׂדֵי.
 שְׂדֵי חוֹתֶמֶת הַמֶּלֶךְ, שֶׁהוּא יְהוָה.

מִצְוָה תְּשִׁיעִית, הַשְּׂכִינָה נִקְרָאת אוֹת בְּרִית מִצַּד
 שֶׁל צַדִּיק יְסוּד עוֹלָם. (בראשית ט) זֹאת אוֹת
 הַבְּרִית. (שמות לא) בִּינִי, הָעַמּוּד הָאֲמֻצְעִי, וּבֵין בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל, נִצַּח וְחוֹד. אוֹת - זֶה צַדִּיק. הִיא - זוֹ
 הַשְּׂכִינָה. כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֵת הַשָּׁמַיִם -
 מִכֶּתֶר עַד הָעַמּוּד הָאֲמֻצְעִי. שְׁאִין שֵׁשֶׁה בְּכָל מְקוֹם
 אֲלֵא מִצַּד הָאוֹת ו'. וְאִין שְׁבִיעִי אֲלֵא מִצַּד הָאוֹת
 י', עֲטָרָה עַל רֵאשׁוֹ חֲכָמָה עֲלִיזָנָה, אוֹת הוּא.
 חֲכָמָה תַּחַת־זָנָה, אוֹת הִיא.

וְתִקְנֵנוּ לְמוֹל לְשִׁמוֹנָה, שֶׁהֵם ח', מִחֲכָמָה עַד
 יְסוּד. לְקַבֵּל בָּהֶם י' קִטְנָה, לְהַעֲלוֹת
 אוֹתָהּ עַד כֶּתֶר, לְהִיּוֹת עֲטָרָה עַל רֵאשֶׁם. וְתִקְנֵנוּ
 לְשֵׁם הָעֲרָלָה בְּכָלִי עֶפֶר, לְקַיֵּם (ישעיה סה) וּנְחַשׁ
 עֶפֶר לְחֻמוֹ.

מִצְוַת עֲשִׂירִית, (שמות לא) וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
הַשָּׁבֹת. הַשְּׂבִינָה נִקְרָאת שָׁבֹת מִצַּד שְׁלֹשׁ
דְּרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת שֶׁהֵן ש', שְׁלֹשָׁה כְּתָרִים: כְּתָר,
חֲכָמָה, בִּינָה. וְהִיא פֶת, רְבִיעִית לָחֶם. שְׁשָׁה יָמִים,
מִחֲסָד עַד יְסוֹד, בָּחֶם תַּעֲשֶׂה מְלֹאכֶת, מִפְּנֵי
שֶׁתְּבַנֵּן מִתְחִיל מִחֲסָד. וְהוּ שְׁבֹתוֹב (תהלים פט) עוֹלָם
חֲסָד יִבְנֶה. אֲבָל מִבִּינָה וְלִמְעָלָה הִיא מְנוּחָה וְעֲנָג
וְשִׁבְיָתָה לְכָל מַעֲשֵׂה.

מִצְוַת אַחַת עֲשָׂרָה הִיא נִקְרָאת תְּפִלָּה שֶׁל
שְׁחָרִית, מְנוּחָה וְעֲרֵבִית, מִצַּד שְׁלֹשֶׁת
הָאֲבוֹת, וְהִיא תְּפִלַּת כ"ל פ"ה. אֵין כָּל אֶלָּא
צְדִיק, שְׁבֹתוֹב (דברי הימים א-בט) כִּי כָל בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ,
וְתַרְגָּם יוֹנְתָן בֶּן עֻזִּיאֵל, שְׂאוּחֹז בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ.
פ"ה כְּחֻשְׁבוֹן מִלָּה. וּמָה בְּרִית בָּהּ מִתְיַחֲדִים זָכָר
וּנְקֵבָה שְׁלֵמָטָה - אֵף בַּיְסוֹד מִתְיַחֲד חָתָן וּכְלָה
שְׁלֵמְעָלָה, הוּא חֵי הָעוֹלָמִים כּוֹלֵל ח"י בְּרָכוֹת, וְהוּ
שְׁבֹתוֹב (משלי י) בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צְדִיק.

וּמִפְּנֵי זֶה, כָּל הַכּוֹרֵעַ - כּוֹרֵעַ בְּכַרוּךְ, וְכָל הַזּוֹקֵף
 - זּוֹקֵף בְּשֵׁם. זוֹ הַשְּׂכִינָה. בְּשֵׁם יְהוָה, בּוֹ
 צָרִיף לְזִקְף הַשְּׂכִינָה, הֵחִיא שְׁנֵאמַר בָּהּ, (עמוס ה)
 נִפְלְאָה לֹא תוֹסִיף ^(דף רנו ע"ב) קוּם בְּתוֹלֵת יִשְׂרָאֵל, עַל
 יְדֵי דְרָגְהָ אֲחֶרֶת. וּמִפְּנֵי זֶה, (שם ט) בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים
 אֶת סִבְתַּי דְּיוֹד הַנִּפְלְאָה. אוֹתוֹ שְׁנֵאמַר בּוֹ, (תהלים קמו)
 יְהוָה זּוֹקֵף כְּפוֹפִים.

מִצְוָה שְׁתִּים עֶשְׂרֵה, הִיא נִקְרֵאת חַג הַמִּצּוֹת וְחַג
 הַשְּׁבוּעוֹת וְחַג הַסִּבּוֹת, מִצַּד שְׁלֹשֶׁת
 הָאָבוֹת. וְרֵאשׁ הַשָּׁנָה מֵהַצַּד שְׁלֵמָה, דִּין הַמַּלְכוּת -
 דִּין. וַיֵּשׁ שְׁיֵאמַר, פְּסַח זְרוּעַ יְמִין. שְׁבוּעוֹת, מִתַּן
 תּוֹרָה, שְׁנַתְנָה בַּמִּדְבָּר, שְׁהוּא מְמַנָּה עָלָיו שׁוֹר,
 מִצַּד הַגְּבוּרָה. סִבּוֹת, (בראשית לג) וַיַּעֲקֹב נָסַע סִבְתָּהּ.

מִצְוָה שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, קְרִיאַת שְׁמַע. וַיֵּשׁ לְדַעַת
 שְׁהוּא נִקְרֵא חָכָם בְּכָל מִינֵי חֲכָמוֹת,
 וּמִבֵּין בְּכָל מִינֵי תְבוּנוֹת, וְחֲסִיד בְּכָל מִינֵי
 חֲסִדִּים, וְגִבּוֹר בְּכָל מִינֵי גִבּוּרוֹת, וַיּוֹעֵץ בְּכָל מִינֵי
 עֲצוֹת, וְצַדִּיק בְּכָל מִינֵי צַדִּיקוֹת, וּמְלֹךְ בְּכָל מִינֵי

מלכות, עד אין סוף. עד (פְּתַר) אין חקר. ובכל
אלו הדרגות, באחת נקרא רחמן, ובאחת נקרא
דין. וכך בכמה דרגות עד אין סוף. אם כן, שנוי
יש בין רחמן לדין. אלא קדם שפרא העולם נקרא
הוא בכל אלו הדרגות, על שם בריות שהיו
עתידות להפראות. שאם לא בריות העולם,
מדוע נקרא רחום, דין? אלא על שם הבריות
העתידות.

ומפני זה כל השמות הם בנויים שלו, על שם
המעשים שלו. כמו בן פרא הנשמה
בדמות שלו, שנקראת על שם פעלות שלה בכל
איבר ואיבר של הגוף, שנקרא עולם קטן. כמו
שאדון העולם נוהג בכל הבריות ובכל דור כפי
מעשיו, כך הנשמה כפי מעשיו של כל איבר
ואיבר. אותו איבר שעושה בו מצוה, נקראת
הנשמה לגביו חמלה וחסד ורחן ורחמים. ובאותו
איבר שעושה בו עברה, נקראת הנשמה לגביו דין
וחמה וכעס. אבל לחוץ מן הגוף, למי תהיה
חמלה או אכזריות?

אַף כִּד אֲדוּן הָעוֹלָם, קִדְם שְׁפָרָא אֶת הָעוֹלָם
 וּבְרָא בְרִיּוֹתָיו, לְמִי נִקְרָא רַחוּם וְחַנוּן אִו
 דִּין? אֵלָּא כָּל הַשְּׁמוֹת שָׁלוּ הֵם בְּנוּיִים, וְלֹא נִקְרָא
 בָּהֶם אֵלָּא עַל שֵׁם בְּרִיּוֹת הָעוֹלָם. וּמִפְּנֵי זֶה, כַּאֲשֶׁר
 בְּעֲלֵי הַדּוֹר הֵם טוֹבִים, הוּא נִקְרָא אֲצֵלָם יְהוֹ"ה,
 בְּמִדַּת הַרְחָמִים. וְכַאֲשֶׁר בְּעֲלֵי הַדּוֹר הֵם רָשָׁעִים,
 נִקְרָא אֲדוֹנָי, בְּמִדַּת הַדִּין. לְכֹל דּוֹר וּלְכֹל בֶּן אָדָם
 כְּפִי מִדָּתוֹ. אֲבָל לֹא שֵׁישׁ לוֹ מִדָּה וְלֹא שֵׁם יְדוּעַ.

כְּמוֹ הַסְּפִירוֹת, שְׁכָל סְפִירָה יֵשׁ לָהּ שֵׁם יְדוּעַ
 וּמִדָּה וְגִבּוֹל וְתַחּוּם. וּכְאֵלוֹ הַשְּׁמוֹת אֲדוּן
 הָעוֹלָם הוּא מִתְּפַשֵּׁט, וּמוֹלֵךְ בָּהֶם, וְנִקְרָא בָּהֶם,
 וְנִתְכַסֶּה בָּהֶם, וְגַר בָּהֶם, כְּנִשְׁמָה אֲצֵל אֲבָרֵי הַגּוּף.
 וּמָה רַבּוֹן הָעוֹלָמִים אֵין לוֹ שֵׁם יְדוּעַ, וְלֹא מְקוּם
 יְדוּעַ, אֵלָּא בְּכָל צֵד שְׁלֵטוֹנוֹ - אַף כִּד אֵין לָהּ
 לְנִשְׁמָה שֵׁם יְדוּעַ, וְלֹא מְקוּם יְדוּעַ בְּכָל הַגּוּף, אֵלָּא
 בְּכָל צֵד שְׁלֵטוֹנָהּ, וְאֵין אֵיבָר פְּנוּי מִמֶּנָּה.

וּמִפְּנֵי זֶה אֵין לְצִיר אוֹתָהּ בְּמְקוּם אַחַד, שְׂאֵם לֹא
 חָרִי חֶסֶד הַשְּׁלֵטוֹן בְּשָׂר הָאֵיבָרִים. וְלֹא

לְקַרְא לָהּ בְּשֵׁם אַחֵר, אוּ בְּשֵׁנִים, אוּ בְּשֵׁלֶשֶׁה,
 לֹאמַר שֶׁהִיא חֲכָמָה מְבִינָה וַיֵּשׁ לָהּ דַּעַת, וְלֹא יוֹתֵר.
 שָׂאֵם עוֹשֶׂה כָּךְ, הֲרִי חֶסֶד לָהּ מִשָּׂאֵר דְּרָגוֹת.

כָּל שָׂכֵן לְאֶדְוֹן הָעוֹלָם שָׂאִין לְצִיר אוֹתוֹ בְּמָקוֹם
 יְדוּעַ, אוּ לְקַרְא לוֹ בְּשֵׁמוֹת, אוּ לְשָׁנוֹת לוֹ
 בָּהֶם, אוּ (לְשֵׁלֶשׁ) לְהַשְׁלִיט לוֹ כְּמוֹ דְּרָגַת הַמְּרַכְּבָה
 שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ קְרָשָׁה לָךְ יִשְׁלֶשׁוּ. שְׂכָל הַדְּרָגוֹת שֶׁל
 הַמְּרַכְּבוֹת שְׁלוֹ הֵן מִשְׁלֶשׁוֹת, כְּמוֹ הָאֲבוֹת הֵן הֵן
 הַמְּרַכְּבָה, שֶׁהֵם דְּמוֹת אֲרִיָּה שׂוֹר נֶשֶׁר, שֶׁהֵם
 מְרַכְּבֵי לְאָדָם, שֶׁנֶּאֱמַר עָלָיו (יחזקאל א) וְדְמוֹת פְּנֵיהֶם
 פְּנֵי אָדָם. וּמִצַּד הַנְּקֻבָּה הֵם שׂוֹלְטִים עַל אָדָם,
 וְהַנְּקֻבָּה הִיא מְרַכְּבָה לְגַבֵּיהֶם. וּמִפְּנֵי זֶה נֶאֱמַר
 עָלֶיהָ, קְרָשָׁה לָךְ יִשְׁלֶשׁוּ.

וְאֵף כִּי הָאוֹתִיּוֹת, שֶׁהֵן פְּנֵי הַחַיּוֹת, מִשְׁלֶשׁוֹת,
 כְּמוֹ זֶה: יח"ו. הו"י. וה"י. ה' רְבִיעִית -
 קְרָשָׁה לָךְ יִשְׁלֶשׁוּ. הִיא שְׂלָמִים שֶׁל כָּלָם, לְהַשְׁלִים
 בְּכָלָם שֵׁם יְהו"ה. אֲבָל לְאֶדְוֹן הַכֹּל אִין לְשֵׁלֶשׁ בּוֹ
 בְּשֵׁמוֹת וְלֹא בְּאוֹתֵיּוֹת, אֲלָא הוּא נִקְרָא בְּכָל

הַשְּׁמוֹת, וְאֵין לוֹ שֵׁם יְדוּעַ, וְכָל שֵׁם וְשֵׁם מֵעִיד
עָלָיו שֶׁהוּא אֲדוֹן כָּל הָעוֹלָמוֹת. מֵעִיד עָלָיו אֲדוֹנִי.

וְאֵין שְׂיִדְעִים שְׂיִישׁ בֶּן אָדָם שְׂיִזְרַשׁ שְׁלֵשׁ מֵאוֹת
וְעֶשְׂרֵה עוֹלָמוֹת, זֶהוּ שְׂפָתוֹב (מִשְׁלֵי ח) לְהַנְחִיל
אֶהְבִּי יֵשׁ. כְּפִי הַדְּרָגָה שְׁלוֹ, שְׂנַקְרָאת יֵשׁ מֵאֵין. וְזוֹ
חֻכְמָה עֲלִיוֹנָה. וְיֵישׁ בֶּן אָדָם שְׁלֵא יוֹרֵשׁ אֶלֶּא עוֹלָם
אַחֵר, כְּפִי הַדְּרָגָה שְׁלוֹ, כְּמוֹ שְׂפַרְשׁוֹהוּ, כָּל צַדִּיק
וְצַדִּיק יֵשׁ לוֹ עוֹלָם בְּפָנָי עֲצָמוֹ. וְכִּי יוֹרֵשׁ עוֹלָמוֹת
כָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל כְּפִי הַדְּרָגָה שְׁלוֹ לְמַעְלָה. אֲבָל
לְאֲדוֹן הָעוֹלָם אֵין לְצִיר לוֹ עוֹלָמוֹת בְּחֻשְׁבוֹן, אֶלֶּא
אֲדוֹן כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְאֲדוֹנִי הוּא מֵעִיד עָלָיו.

אֵת כִּי יְהוֹ"ה, מִמְּנוֹ תְּלוּיּוֹת כָּל הַתְּהוּיּוֹת, וְהוּא
וְכָל הַתְּהוּיּוֹת שְׁלוֹ מְעִידִים עַל אֲדוֹן הָעוֹלָם,
שֶׁהוּא הִיָּה קֹדֶם כָּל הַתְּהוּיּוֹת, וְהוּא בְּתוֹךְ כָּל הַתְּהוּיָה,
וְהוּא לְאַחֵר כָּל הַתְּהוּיָה. וְזֶה סוּד שְׂמַעֲיֵדוֹת הַתְּהוּיּוֹת
עָלָיו - הִיָּה, הִוָּה, וְיִתְהוּה.

דִּינָא בְּהַפּוֹךְ אוֹתֵיּוֹת - אֲדוֹנִי. וּמִפְּנֵי זֶה אָמְרוּ
רַבּוֹתֵינוּ וְכַרוֹנָם לְבִרְכָה, דִּין הַמַּלְכוּת -

דין. שם א"ל מעיד על ארון הכל, שאין יכולת לכל
שם והויה ודרגה. כל שכן לשאר בריות פחות
ממנו. והו' שכתוב (דניאל ד) בלא ^(דף רנח ע"א) נחשבים
וכרצונו עושה בצבא השמים וגו'. אלהי"ם מעיד
על אלהות שלו, שהוא אלהי"ם ואלהי האלהים,
והוא אלוה על הכל, ואין אלוה עליו. צבאו"ת
מעיד עליו כמו שכתוב (שם) וכרצונו עושה בצבא
השמים. שד"י מעיד עליו, שכבא"ש הוא אמר
לעולם די, עמד בתחומו ולא התפשט יותר. וגם
למים, ורוח ואש.

ואף כה, כל הויה ושם מעידים עליו. שכבא"ש
היה הוא יחיד קדם שכבא"ש העולם, מדוע
היה הוא צריך להתקרא בשמות אלו, או בשאר
כנויים, כגון (שמות לד) רחום וחנון ארך אפים וגו',
דין, אמיץ, חזק. ורבים בכל אלו שמות וכנויים.
אלא נקרא על שם כל עולמות ובריות שלהם,
להראות שלטונו עליהם.

אֵת כָּךְ הִנְשָׁמָה, עַל שְׁלֵטוֹן כָּל אֲבָרֵי הַגּוֹף
הַמְשִׁיל אוֹתָהּ אֶצְלוֹ. לֹא שֶׁהִיא הוֹמָה לוֹ
הִיא בְּעֶצְמָהּ, שֶׁהוּא בָּרָא אוֹתָהּ, וְאִין לוֹ אֵלוֹת
עֲלָיו שֶׁבָּרָא אוֹתוֹ. וְעוֹד, הִנְשָׁמָה יֵשׁ לָהּ בַּמָּה
שְׁנוּנִים וּמְקָרִים וְסִבּוֹת שְׁקוּרִים לָהּ, מֵה שְׂאִין כָּךְ
לְאֶדוֹן הַכֹּל. וּמִפְּנֵי זֶה הִיא הוֹמָה בְּשֵׁלֵטוֹן שְׁלָה
עַל כָּל אֲבָרֵי הַגּוֹף, אֲבָל לֹא בְּדַבָּר אַחֵר.

וְעוֹד, (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל - שֵׁם ע' רַבְתִּי, ד' מִן
אָח"ד רַבְתִּי, וְהוּ ע"ה, בֵּין ש"ם מִן שְׁמַע,
א"ח מִן אָח"ד. (שמואל א' יב) עַד ה' בָּכֶם. וְעַל כָּל אֶחָד
וְאֶחָד שְׁמִינֵחַ אוֹתוֹ בְּעוֹלָם. וְעַל כֵּן אָמַר דָּוִד, (תהלים
קד) אֲנֹכִי אֲשַׁמַּח בֵּינִי. ש"מ מִן שְׁמַע, א"ח מִן אָח"ד,
תְּרֵי אֲשַׁמַּח.

וְעוֹד, ד' רַבְתִּי - אַרְבָּעָה כְּתִי תְּפִלִּין, שְׁמִנִּיחַ
אוֹתָם א"ח וּמִתְעַטֵּר בָּהֶם, וְהֵם פָּאָר עַל
רֵאשׁוֹ. וְהֵם יְהוֹ"ה (יהה"ו), י' עֲטָרָה עַל ה', וְזוֹהֵי בַת,
וְזוֹהוּ (משלי ג) יְהוֹ"ה בְּחֻכְמָה יָסַד אֶרֶץ. אֲבָא יָסַד בַּת.
ה', אֲבָא עֲלִיזוֹתָ, עֲטָרָה עַל ו', שֶׁהוּא כֵּן, וְזוֹהוּ (משלי

ג) כוֹנֵן שָׁמַיִם בְּתַבּוּנָהּ. בְּאִמָּא כוֹנֵן בֶּן. וְזֶהוּ שְׁעוֹלָם
הָבֵא אֵין בּוֹ לֹא אֲכִילָה וְלֹא שְׁתִּיתָ, אֶלָּא צַדִּיקִים
יּוֹשְׁבִים וְעֲטְרוֹתֵיהֶם בְּרֵאשֵׁיהֶם.

וּבֵת הִיא תְּפִלָּה שֶׁל יָד בְּה"ה. י' קָשָׁר שְׁלָה. ה'
עֲלִיזָה אִמָּא, תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ עַל רֹאשׁ
תְּפִאָרֶת. תְּפִלִּין שֶׁלוֹ כְּסֹדֵר יְהוֹ"ה, שְׁהוּא: קֹדֶשׁ
לִי. וְהָיָה כִּי יִבְאֶרְךָ. שְׁמַע. וְהָיָה אִם שָׁמַע. אֲבָל
בְּעוֹלָם הָבֵא הַיּוֹ"ת בְּאִמְצַע, שֶׁהֵם ה' ה'. וּמִפְּנֵי
זֶה אָמַר הַנְּבִיא, (ירמיה ט) בְּזֹאת י"תְּהַלֵּל ה"מְתַהַלֵּל
ה"שֶׁבֶל ו"יִדַע אוֹתִי כִּי אֲנִי יְהוֹ"ה. וּמִפְּנֵי זֶה
פִּרְשׁוּהוּ בְּעַלְי הַמְּשֻׁנָּה, שְׁיֵשׁ בְּרֹאשׁ מְקוֹם לְהַנִּיחַ
שְׁנֵי זִנְגוֹת תְּפִלִּין. וְזֶה זִנְכָה לְשֵׁנֵי מְצוּוֹת שְׁפִרְשׁוּ
עֲלֵיהֶן, לֹא כָּל אָדָם זִנְכָה לְשֵׁנֵי שְׁלֹחָנוֹת.

י' - חֲכָמָה, ה' - בִּינָה. ו' - הַעֲמוּד הָאִמְצָעִי. ה' -
מְלָכוּת קְדוּשָׁה. הָרֹאשׁ שְׁמֵתַעֲפָר בְּאַרְבַּע
אוֹתִיּוֹת זֶה כְּתָר הַקָּרָף הָרֹאשׁ שְׁמֹסוּבֵב אוֹתָם
וּמְכַסֶּה אוֹתָם. אֲהַכָּה חֶסֶד קְרִיאַת שְׁמַע, שְׁשִׁקוּלָה
לְתוֹרָה שְׁנִתְּנָה מִיָּמִין. תְּפִלִּין עוֹ, מִשְׁמָאל שֶׁל

גְבוּרָה. הָעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי כּוֹלֵל הַכֹּל, כַּנִּפְי הַמְצוּחַ,
נִצַּח וְהוֹד, תְּכֵלֶת וְלָבָן. בְּמִזְוֹחַ רְשׁוּם שְׁרִי, צַדִּיק.
וְהַשְׂכִּינָה שֶׁעַר הַמְּזוּחַ, זֶה הַשֶּׁעַר לָה'.

וְעוֹד, ש' - שְׁלֹשׁ רְצוּעוֹת. ד' - קָשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין
מֵאַחֲרָיו. י' - קָשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין שֶׁל יָד.
וּמִפְּנֵי זֶה שֶׁד"י מִבְּחוּץ, יְהוּ"ה מִבְּפָנִים, שֶׁהוּא
אַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת. שֶׁל אַרְבַּעַת רְאִשִׁים רָמֵז לְאַרְבַּעַת
כְּתוּבֵי תְּפִלִּין. שֶׁד"י, אֹת שֶׁל עוֹלָה מְטַטְרוֹן.

וְעוֹד, י' חֲכָמָה, קִדְשׁ לִי. ה' בִּינָה - וְהָיָה כִּי
יִבְאֶרְךָ. ו' - שְׁמַע, שֵׁשׁ תְּבוּת, רִמּוֹ לְשֵׁשׁ
סְפִירוֹת, שֶׁשָּׁה עֲנַפֵּי הָאֵילָן, שְׁכוּלָלֶת אֹתָם
תְּפַאֲרָת. ה' - וְהָיָה אִם שְׁמַע, מְלָכוּת. אֵלֹהֵי הֵם
שֶׁל הָרֵאשׁ, שֶׁהוּא כְּתוּב, כ', (שְׁמוֹאל א' ב) אֵין קְדוּשׁ
כֹּה' כִּי אֵין בְּלִתְּךָ.

שֶׁד"י, רָמֵז רְצוּעוֹת וּכְתוּבֵי וְקָשֶׁרֵי תְּפִלִּין מִבְּחוּץ.
אֵף כֵּךְ בְּמִזְוֹחַ, יְהוּ"ה מִבְּפָנִים, שֶׁד"י
מִבְּחוּץ, שֶׁל אַרְבַּעַת רְאִשִׁים עִם ד', רָמֵז לְאַרְבַּעַת
כְּתוּבֵי וְלְקָשֶׁר תְּפִלִּין מֵאַחֲרָיו. ד' כְּפוּלָה, אֵף כֵּךְ

ש' כפולה, י' קנשר של יד כהה, שהוא בית
 חמישי. ד' (י) של שד"י הוא מה, שפרשוהו עליו,
 במקום שמתו של תינוק רופס בו, והוא תינוק
 יונק משדי אמו, שד"י.

תפלין של ארון העולם - פתה. ומהו הפתה של
 ארון העולם? שם יהו"ה, שהוא: י' -
 חכמה. ה' - בינה. ו' - תפארת, כוללת שש
 ספירות. ה' - מלכות. ומפני זה, (שמואל ב ז) ומי
 בעמך בישראל. (דברים ד) כי מי גוי גדול אשר לו
 אלהים קרבים אליו כה' אלהינו בכל קראנו אליו.
 ארבעה פסוקים, כלם רשומים בכ'. סוד האות כ'
 - י' י'. שהוא י' י' מן יאהדונהי, (במדבר ז) עשרה
 עשרה חכף בשקל הקדש. כ' מן פתה, כלולה
 מעשר ספירות, כלולות ממעלה למטה, ומעשר
 ספירות ממטה למעלה.

ואלו הם: (תהלים קמח) וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמַיִם,
 מים עליונים - זכרים, מים תחתונים -
 נקבות. ועליהם אמר רבי עקיבא לתלמידיו:

בְּשִׁתְּנֵיעוּ לְאֲבֵי שֵׁשׁ מָהוֹר, אֵל תֹּאמְרוּ מִים מִים,
 שָׁמָּה תִּסְתַּכְּנוּ בְּנִפְשָׁכֶם. שְׂאִינָם מִים כְּמִשְׁמָעֶם,
 אֲלֵא הוּא אֹר נֹבֵעַ, וּמִפְּנֵי זֶה נִדְמוּ לְמִים נֹבְעִים,
 וְזֶה הָאֹר אֵין לוֹ הַפְּסֵק, וְלֹא קִצּוֹץ וּפְרוּד. וּמִפְּנֵי
 שֵׁהֶם מִכְּתָר, נִקְרְאוּ שְׂאִין לָהֶם סוּף, שְׂכַתָּר נִקְרָא
 אֵין סוּף. (ע"ב רע"א מהימנא). (דף רנח ע"ב)

וְהַקְרָבָתָם עוֹלָה לְרִיחַ נִיחַח לְה' (במדבר כח). בֹּא
 וּרְאֵה, בְּפִסַּח כְּתוּב וְהַקְרָבָתָם אִשָּׁה
 עוֹלָה לְה'. וְכֵאן לֹא כְּתוּב אִשָּׁה (שְׁתָּרִי בְּיוֹם זֶה אִשָּׁה לֹא כְּתוּב
 ב'), אֲלֵא וְהַקְרָבָתָם עוֹלָה. מָה הַטַּעַם? יוֹם זֶה, יוֹם
 שְׁנִכְנָסְתָּ בְּלָה לְחַפָּה הוּא, וַיִּשְׂרָאֵל מוֹנִים יְמֵי
 מְחָרָה, יָמִים וְשָׁבוּעוֹת, וְנִבְלָלִים וְנִכְנָסִים בְּיָמֵי
 הַמְּחָרָה. וְהִיא יוֹצֵאת מִכָּל צַד רַע, וְשׁוֹמְרַת יְמֵי
 מְחָרָה כְּמוֹ שְׂרָאוּי. וְסוּד זֶה, הַמְּלֶךְ טַעַם כְּתוּלָה
 מוֹעֵם. מוֹשׁוֹם כֶּךָ לֹא כְּתוּב בּוֹ אִשָּׁה, שְׁתָּרִי אַחַר
 לֹא קָרַב לְמִשְׁכָּן, וְתָרִי מִתְרַחַק מִשָּׂם. וְעַל כֵּן
 אֲשִׁים לֹא כָּאן, וְלֹא צְרִיכִים לְכָאן, וַיִּשְׂרָאֵל
 מְרַחֲקִים הֵם מִצַּד רַע (וּמוֹנִים יְמֵי מְחָרָה, יָמִים וְשָׁבוּעוֹת, וְנִבְלָלִים

וּנְכַנְסִים בְּיָמֵי הַמִּקְרָה). אָמַר רַבִּי אֲבָא, עַדִּין צָרִיכִים אֲנַחְנוּ
לְפִתַח זֶה לְפִתַח.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הִרְמַתִּי יָדֵי בְּתַפְלָה לְמִי שֶׁבָּרָא
הָעוֹלָם, וְסוּד זֶה מְצֵאֵנוּ בְּסִפְרֵי הָרֵאשׁוֹנִים.
אֲשִׁים הֵם בְּאִמְצַע, וּבָאִים בְּצַד זֶה וּבְצַד זֶה,
נִדְבָקִים בְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע. נִדְבָקִים בְּרָע
וּנִדְבָקִים בְּטוֹב. וּמִשׁוֹם כֵּךְ בִּשְׂאֵר הַיָּמִים כְּתוּב
בָּהֶם אִשָּׁה עוֹלָה, אֲבָל בְּאֵלוֹ הַיָּמִים שְׁעַץ הַחַיִּים
קָיָם וְלֹא אַחֲרָי, אֵינִן אֲנַחְנוּ צָרִיכִים לְאִשָּׁה, וְלֹא
צָרִיךְ לְהִיזוֹת שָׁם. וַיּוֹם זֶה יוֹם שֶׁל עֵץ הַחַיִּים הוּא,
וְלֹא שֶׁל דַּעַת טוֹב וְרָע. וּמִפְּנֵי זֶה, וְהַקְרַבְתֶּם עוֹלָה
לְרִיחַ נִיחַח לַה', וְלֹא אִשָּׁה לַה' עוֹלָה. וְעוֹלָה לְשׁוֹן
(לְשֵׁם) עוֹלָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, וַחֲרִי הָעֲרֵנוּ דְבָרִים שֶׁל
פָּרִים בְּנֵי בָקָר, וְכֹל אוֹתוֹ קָרְבָּן.

וּבַחֲרָשׁ הַשְּׂבִיעִי (במדבר כט), כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, יוֹם שֶׁל
רֵאשׁ הַשָּׁנָה דִּין שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, דִּין תְּזוּק
וְדִין רָפָה. וְעֲשִׂיתֶם עוֹלָה?! וְהַקְרַבְתֶּם תִּיחַ צָרִיךְ
לוֹ, בִּשְׂאֵר כָּל הַיָּמִים! מֵהוּ וְעֲשִׂיתֶם? אֵלֶּא כִּיּוֹם

זוה פתוב (בראשית כז) וְעָשָׂה לִי מִטְעָמִים. כִּמְה
 מִטְעָמִים וְתַבְשִׁילִים עוֹשִׂים יִשְׂרָאֵל בְּאֵלוֹ הַיָּמִים,
 בְּעוֹד שֶׁהַמְקַטְרֵג הוֹלִיךְ לְפֶשֶׁשׁ בַּחֲטָאֵי הָעוֹלָם.
 וְעַל כֵּן לֹא כָתוּב וְהִקְרַבְתֶּם, אֲלָא וְעָשִׂיתֶם עוֹלָה,
 וְלֹא אִשָּׁה עָלָה. וְכֵן בְּכָל שָׁאַר הַיָּמִים (בַּקְרָבָנוֹת) לֹא
 כָתוּב אִשָּׁה, שְׂאִין לָהֶם חֵלֶק בְּכָל אֵלוֹ הַיָּמִים. כָּל
 שָׁכֵן בְּזוה הַיּוֹם, שְׂאֲנַחְנוּ עוֹשִׂים מִטְעָמִים
 וְתַבְשִׁילִים בְּלִי דַעַת הַצַּד הָאֲחֵר, שְׂחָרֵי יִצְחָק
 שׁוֹלַח אוֹתוֹ לְצוּד צִידָה שֶׁל חֲטָאֵי בְּנֵי הָעוֹלָם
 וְלִהְבִּיא אֶצְלוֹ.

וּבְעוֹד שֶׁהוּא הוֹלִיךְ, יִשְׂרָאֵל לוֹקְחִים עֲצָה מִרְבָּקָה
 וְעוֹשִׂים כָּל אֵלוֹ הָעֲבוֹדוֹת, כָּל אֵלוֹ
 הַתְּפִלוֹת, מְזַמְּנִים שׁוֹפֵר וְתוֹקְעִים בּוֹ בְּדֵי לְעוֹרֵר
 רַחֲמִים. וְחָרֵי בְּאֲרָנוֹ, (שם) וַיָּבֵא לוֹ יִיזֵן וַיִּשְׁתֶּה, שְׂפָא
 (שְׂאָבֵל) מִרְחוֹק, מִתּוֹךְ מְקוֹם תֵּינִן הָעֲתִיקָה, וְשׁוֹתָהּ.
 וְמוֹעֵם אוֹתוֹ, וְשָׁמַת. וְאַחַר כֵּן מְבַרֵךְ אוֹתוֹ בְּכִמְה
 בְּרָכוֹת, וּמַעֲבִיר עַל חֲטָאֵיו. מַה פֶּתוּב? (שם) וַיְהִי
 אֵךְ יָצָא יָצָא יַעֲקֹב, וְעָשׂוֹ אָחִיו בָּא מִצִּידוֹ. טָעוֹן
 מִכִּמְה מִשָּׂאוֹת כִּמוֹ שְׁנַת־בָּאָר, וְחָרֵי בְּאֲרָנוֹ הַדָּבָר.

וּמִשּׁוֹם כִּךְ הוּא יוֹם שֶׁל יְבֻכָה, וְהַקְרִבָּן הוּא
 עוֹלָה. אֵיל אֶחָד, כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, מִפְּנֵי
 אֵילֹו שֶׁל יִצְחָק. וְשֶׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְחַטָּאת, שֶׁחָד
 לְסִמְאֵל לְכַפֵּר (לְשֶׁכֶּר) פָּנָיו בְּאוֹתָהּ בְּכִיָּה שֶׁהוּא
 בּוֹכָה בְּזֶה הַיּוֹם בִּיּוֹן שְׂרוּאָה שֶׁלֹּא נַעֲשֶׂה רְצוֹנוֹ
 וְחָרִי לְחַנּוּם צָד צִידָה, כִּמוֹ שֶׁנֶּתְבָּאֵר. כִּמוֹ כֵּן יוֹם
 הַכַּפּוּרִים, וְחָרִי כְּתוּב בְּפָרָשַׁת אֱמֹר.

וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם וְגו' (במדבר כט). רַבִּי אֲבָא פָּתַח,
 (בראשית ח) וַתֵּנַח הַתֵּבָה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי
 וְגו'. בֹּא וּרְאֵה, כָּל אֵלֹו הַיָּמִים הוֹלְכֵת אִמָּא עַל
 הַבָּנִים כִּדֵּי שֶׁלֹּא יִשְׁלַט הַצָּד הָאֲחֵר עֲלֵיהֶם וּבְכִדֵּי
 לְהַצִּיל אוֹתָם. בִּיּוֹן שֶׁנֶּצְלוּ בְּנֵיהּ וְחָרִי יוֹשְׁבִים
 בְּסִבּוֹת, שְׂמוּרִים בְּשִׁמְרָה, יוֹם רֵאשׁוֹן וַיּוֹם שְׁנֵי
 צוֹתָה לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת סְעוּדָה לְמִמְנֵי שְׂאֵר
 הָעַמִּים, וְהוּא לֹא שׂוּרָה שָׁם. בַּיּוֹם שְׁלִישִׁי, שֶׁהוּא
 י"ז לַחֲדָשׁ, מִתְחִילָה לְשָׂרוֹת עֲלֵיהֶם. וְהוּ שְׂפָתוֹב
 וַתֵּנַח הַתֵּבָה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם
 לַחֲדָשׁ עַל חָרִי אֲרָט. חָרִים שְׂפָל קָלְלוֹת וַיִּסּוּרִים
 שְׂרוּיִים בְּתוֹכָם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, יוֹם רֵאשׁוֹן שֶׁל חַג לֹא שׁוֹרָה
עֲלֵיהֶם, וְלֹא יוֹם שְׁנֵי, אֶלָּא יוֹם שְׁלִישִׁי,
שְׁמוֹסִיף וְגוֹרֵעַ שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם. מוֹסִיף אוֹתִיּוֹת וְגוֹרֵעַ
קַרְבָּנוֹת, שְׁפָתוֹב עֲשִׂיתִי עֲשָׂר וְגו'. וְכֹךְ רָאוּי לְרַע
עֵינִי, מִפְּנֵי שְׁיֹם רֵאשׁוֹן וַיּוֹם שְׁנֵי שְׁמַחַת בְּנֵיהָ, וְהֵם
מְחַלְקִים שְׁלָלָם לָהֶם. מִיּוֹם שְׁלִישִׁי וְהִלָּאָה, שֶׁהִיא
שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם, מַה כָּתוּב? (שם) וְהַמִּים הָיוּ הַלּוֹךְ
וְחָסוֹר עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בְּעֲשִׂירֵי בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ
נִרְאוּ רָאשֵׁי הַהָרִים. (דף רנט ע"א) וְהַמִּים הָיוּ הַלּוֹךְ וְחָסוֹר
- אֵלּוּ הַקַּרְבָּנוֹת שֶׁהוֹלְכִים וּמִתְמַעְטִים. וְכִמוֹ שֶׁהֵם
מִתְמַעְטִים, כֹּךְ גַּם מִתְמַעְט הַטּוֹב שְׁלָהֶם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר, בֵּא וּרְאֵה, מִיּוֹם שְׁנֵי
מִתְחִילִים הַמִּים לְהִרְאוֹת. כִּיּוֹן שֶׁהִתְחִילוּ
הַמִּים - מִיּוֹם שְׁלִישִׁי הִיא שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם, וְאֵלּוּ
הַמִּים לֹא הָיוּ יוֹדְעִים תְּכַבְּלִים (כַּבֵּל) מִדּוּעַ רְשׁוּמִים
כָּאן, שֶׁהָרִי הַטּוֹב שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֵינּוּ בְּמִקּוֹם הַמַּעוֹט,
אֶלָּא בְּמִקּוֹם הָרְבוּי. וּמִפְּנֵי שֶׁאֵלּוּ הַמִּים שְׁרֵשׁוּמִים
כָּאן מִתְמַעְטִים, כֹּךְ הַפְּסוּק לְהַשְׁמִיעֵנוּ, שְׁפָתוֹב
וְהַמִּים, אֵלּוּ שִׁדּוּעִים כִּימֵי הַחַג, אֵלּוּ שְׁרֵשׁוּמִים

הַתּוֹךְ הַקְּרָבָנוֹת, שֶׁהֵם הָרִי קְלָלוֹת, הָיוּ הַלּוֹךְ וְחָסוֹר
הַטּוֹב שְׁלָהֶם. וּמְשִׁיבָה שְׁנַמְשַׁכֶּת עֲלֵיהֶם הָיוּ הַלּוֹךְ
וְחָסוֹר. וּמִפְּנֵי שֶׁאֵלֹהֵי הַמַּיִם שְׁלָהֶם הוּא, לֹא
מִתְחַפְּרוֹת אוֹתֵינוּ, שְׁלֹא יִתְחַבֵּר הַטּוֹב שְׁלָהֶם
אֶלָּא מְעַט מְעַט.

אַבְל לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם מִתְקַדְּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מֵהַ
כָּתוּב? (תהלים לד) וְדַרְשֵׁי ה' לֹא יַחְסְרוּ כָּל
טוֹב. רֹאשׁ הַפְּסוּק - בְּפִירִים רָשׁוּ וְרַעְבוּ - אֵלֹהֵי
הַמַּמְנִים שֶׁל שְׂאֵר הָעַמִּים. וְדַרְשֵׁי ה' - אֵלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל - לֹא יַחְסְרוּ כָּל טוֹב. אֵלֹהֵי הוֹלְכִים וְעוֹלָיִם
לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה. וּמְשׁוּם כֵּן הַטּוֹב שְׁלָהֶם, שֶׁהֵם
מֵיָמ, הָיוּ הַלּוֹךְ וְחָסוֹר, עַד תְּחִלַּת הָעֲשִׂירִי, זֶה
מִבֵּית, שֶׁהָרִי אֵז יָמֵי הָרַעָה הֵם, וּמִתְעוֹרְרֶת אוֹתָהּ
רַעָה וּמִתְחַזְּקֶת, וְהַכֹּלָה הַקְּדוּשָׁה לֹא מְאִירָה
מִתּוֹךְ הַשְּׁמַשׁ. אֵז נִרְאוּ רֹאשֵׁי הַתְּרִים, אֵלֹהֵי הֵם
הָרִי תְחִשְׁבֵּה, הָרִי הַקְּלָלוֹת נִרְאִים וּמִתְחַזְּקִים
וְעוֹשִׂים רַעוֹת בְּעוֹלָם.

בַּיָּמִים אֵלֹהֵי אִשָּׁה בּוֹז הָעוֹלָה, שְׁחַרְי אֲזוֹ אֵלֹהֵי
 הָאִשִּׁים אוֹכְלִים חֻלְקָם. שְׂבָעִים פָּרִים
 אֵלֹהֵי הֵם כְּנֶגֶד שְׂבָעִים מְמַנִּים שְׂשׂוּלָטִים עַל שְׂבָעִים
 עַמִּים, וְעוֹלָיִם בְּיוֹם רֵאשׁוֹן, וַיּוֹרְדִים בְּכָל יוֹם וַיּוֹם,
 וַנִּקְרְאוּ פָּרִים מְנַנְחִים בַּיָּמִים שְׁלָהֶם. אֵילִם
 אַרְבַּעַת עָשָׂר, שְׁנַיִם בְּכָל יוֹם הֵם י"ד יְהוֹ"ה. יָד
 שְׂשׂוּלָטָת עֲלֵיהֶם תְּדִיר, בְּכָל יוֹם וַיּוֹם. בְּבָשִׁים בְּנֵי
 שָׁנָה, תַּמְנִיִן שְׁלָהֶם ח"ץ.

וְאִם תֹּאמַר, אִם כֹּה, רַע עֵינֵי אָנּוּ אֶצְלָם - בֶּן,
 שְׁחַרְי כְּתוּב (משלי כה) כִּי גִחְלִים אֶתָּה חֲתָה
 עַל רֵאשׁוֹ. אֲבָל אֶנְחֶנּוּ לֹא נוֹתְנִים אֶלָּא בְּשִׂמְחָה,
 שְׂאִין בַּיָּמִי הַשָּׁנָה שְׂמִיחָה בְּאֵלֹהֵי הַיָּמִים. וּמִפְּנֵי
 שְׂאֶנְחֶנּוּ נוֹתְנִים בְּטוֹב לֵב וּבְשִׂמְחָה שֶׁל רְצוֹן -
 מִתְּהַפֵּךְ עֲלֵיהֶם גִּחְלִים עַל רֵאשֵׁיהֶם, גִּחְלִים
 לוֹהֲטוֹת שֶׁל הַשְּׂמִיחָה שְׁלָנוּ עוֹשׂוֹת לָהֶם רַע. י"ד
 (ה'), ע', וּח"ץ, כֹּךְ עוֹלָיִם בְּחֻשְׁבוֹן שְׁלָהֶם.

וְכָל זֶה אִם תֹּאמַר מִי נָתַן לָנוּ לְחַקְרִיב עֲלֵיהֶם,
 אוֹלֵי הֵם לֹא רוֹצִים אֶת כָּל זֶה? אֶלָּא אֵינִי

שְׂמַחָה לְכֹל אֱלֹהֵי הַמַּמְנִים בְּכֹל אֱלֹהֵי הַתּוֹרִים,
הָאֵילִים, וְהַכְּבָשִׁים בְּאֱלֹהֵי בְשָׁעָה שְׂיִשְׂרָאֵל נָתַנו
לָהֶם סְעוּדוֹת אֱלֹהֵי. וְעַם כָּל זֶה לֹא קָרַב הַכֹּל אֶל־
לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּלִבְדּוֹ, וְהֵם מִתְקַרְבִּים שָׁם
וְהוּא מִחֻלְק לָהֶם. וְעַל זֶה כְּתוּב, (שם) אִם רָעַב
שִׁנְאָךָ הֵאכִילְהוּ לָחֶם - אֱלֹהֵי הֵם קָרְבָנוֹת הַחֵג. וְאִם
צָמָא הִשְׁקָהוּ מַיִם - אֱלֹהֵי מַיִם שְׂרָשׁוּמִים כָּאֵן בִּימֵי
הַחֵג, וּבִיּוֹם שֵׁנִי, וּבִיּוֹם שִׁשִּׁי וּשְׁבִיעִי, וְסִימָן - (שיר

הַשִּׁירִים ה) בּו"ז יְבוּזוּ לוֹ.

מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאֱהָבָה - אֱלֹהֵי
הֵם מַיִם אֲשֶׁר מְנַסְכִּים יִשְׂרָאֵל בְּשִׂמְחָה
וּבְאֱהָבָת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂפָתוֹב (ישעיה יב)
וּשְׂאֵבָתָם מַיִם בְּשָׁשׂוֹן. וּנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטַפּוּהָ - אֱלֹהֵי
הֵם נְהָרוֹת אֶפְרַסְמוֹן טָהוֹר, שְׂכָלָם דְּבוֹקִים
וּמִתְקַשְׂרִים בְּאֱהָבָה זוֹ. אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן
בֵּיתוֹ בְּאֱהָבָה בּוֹז יְבוּזוּ - זֶה סְמָאֵל, בְּאֱהָבָת
יִשְׂרָאֵל, לְהִיּוֹת לוֹ חֵלֶק אִתָּם בְּאֱלֹהֵי הַמַּיִם
שְׂרָשׁוּמִים כָּאֵן בְּהַרְשָׁה, שְׂפָתוֹב אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת
כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בְּאֱהָבָה בּוֹז יְבוּזוּ, סִימָן שֶׁל אֱלֹהֵי

הַמִּים בּוֹ"ז - יְבוּזוּ לוֹ וַדְּאִי, שְׁהָרִי בְּלָם נְחֹשְׁבִים
אֶצְלָנוּ חָרֵשׁ נִשְׁפָּר, שְׂאִין לוֹ תַקְנָה לְעוֹלָמִים.

הַמִּים שְׁלָהֶם נְחֹלְקִים בִּימֵי בּוֹ"ז. נִשְׂאָרוֹ שְׂאָר
יָמִים, שְׁתֵּם ג' ד' ה' (נומדיקון) חֲמִישִׁי רְבִיעִי
שְׁלִישִׁי, וְסִימָן - (ישעיה מה) חָר"שׁ אֶת חָרֵשִׁי
[ה]אֲדָמָה, וְאִין לָהֶם תַקְוֹן אֲתָנוּ וְלֹא לְעוֹלָמִים.
וְאִם תֵּאמֶר, בּוֹז יְבוּזוּ לוֹ פְּתוּב שָׁם, (תהלים כב) כִּי
לֹא בֹזָה וְלֹא שֶׁקֶץ עֲנוּת.

יּוֹם רֵאשׁוֹן מָה עוֹשֶׂה לוֹ? אֵלֶּא לֹא נִקְרָא רֵאשׁוֹן
וְלֹא נִקְרָא אַחַד, אֵלֶּא חֲמִשָּׁה עָשָׂר סֶתֶם, בְּלִי
רְשׁוּם בְּלָל. אֲבָל הַתְּחִלַּת רְשׁוּם הַמִּים מִיּוֹם שְׁנִי
הוּא. וְכֵן רָאוּי, מִפְּנֵי שְׂאִין טוֹב בְּשְׁנֵי, וּמִשׁוּם כֵּן
לֹא רְשׁוּם רֵאשׁוֹן וְלֹא אַחַד בְּלָל, וְהוּא בְּסֶתֶם,
וּמִתְחִיל רְשׁוּם הַיָּמִים בְּיּוֹם שְׁנִי. וְנִחְלְקוּ מִיָּם
בּוֹ"ז, וְנִשְׂאָרוֹ בִּימֵי חָר"שׁ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר, וְהַכֹּל
כְּמוֹ שְׂצָרִיד.

אֲשֶׁרִי חֲלָקֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׂיִוְדָעִים (דף רנט ע"ב) לְהַכְּנִים
לְתוֹדָ מַחַ הָאֲנָזוּ, וְכִדִּי לְהַכְּנִים לְתוֹדָ

המח משברים קלפות אלו ונכנסים. מה פתוב
 לאחר כל זה? ביום השמיני עצרת תהיה לכם.
 לאחר ששברו כל אלו הקלפות, ושברו כמה
 חתיכות, וכמה נחשים הרגו, וכמה עקרבים
 שחיו להם באלו תרי החשה, עד שמצאו מקום
 ישוב ועיר קדושה מקפת חומות סביב סביב -
 אז נכנסים אצלה, לעשות מנוחה שם ולשמח
 בה. ותרי בארנו הדבר.

וזהו עצרת, אסיפה, מקום שנאסף הכל אצלה.
 תהיה לכם, ולא לאחר, לשמח אתם
 בארונכם, והוא אתכם. ועל פן פתוב, (תהלים לב)
 שמחו בה' וגילו צדיקים ותרגינו כל ישרי לב.

**ספר זוהר השפתי – לאלות ופנים, זמנים עם נערים
עם לשון הקודש – ממקור מופק ומחולק לקטעים
מסודר על הפקטיות**

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל הַמִּשָּׁה הַמְּשִׁי תּוֹרָה

מִהַתְנַא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

פְּרָשַׁת מִטּוֹת

תְּרַגְּוֹם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוֹמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

פְּרִשְׁת רֵאשִׁי הַמַּטּוֹת

וְכָל הַטָּף בְּנָשִׁים אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ מִשֹּׁכֵב וְזָכָר. שָׁם
 שָׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִין הָעוֹלָם מִתְנַהֵג
 אֶלָּא בְּשְׁנֵי גֻּנְיִם שָׂבְאוּ מִצֵּד אִשָּׁה שְׁנִמְצְאָה
 חֲכָמַת לֵב. זְהוּ שְׂפָתוֹב (שמות לה) וְכָל אִשָּׁה חֲכָמַת
 לֵב בְּיָדֶיהָ טוֹו וַיָּבִיאוּ מִטּוֹה אֶת הַתְּכֵלֶת וְאֶת
 הָאֲרָגָמָן. וּמָה הִבִּיאוּ? אֶת הַתְּכֵלֶת וְאֶת הָאֲרָגָמָן,
 גֻּנְיִם שְׂפָלוּלִים בְּתוֹךְ גֻּנְיִם.

זְהוּ שְׂפָתוֹב (משלי לא) דְרִשָּׁה צְמֹר וּפְשָׁתִים וַתַּעַשׂ
 בְּחִפְזָא בְּפִתָּהּ. וְכָתוֹב בְּיָדֶיהָ טוֹו, מָה זֶה טוֹו?
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, טוֹו בְּדִין, טוֹו בְּרַחֲמִים. אָמַר רַבִּי
 יִצְחָק, לָמָּה נִקְרְאָה אִשָּׁה? אָמַר לוֹ, שְׂפָלוּלָה בְּדִין,
 וְכָלוּלָה בְּרַחֲמִים.

בֵּיא וּרְאֵה, שְׂאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּל אִשָּׁה נִקְרְאָת
 בְּדִין עַד שְׂטוּעָמַת טַעַם תְּרַחֲמִים. שְׂלִמְדָנוּ,
 מִצֵּד הָאִישׁ בָּא תְלָבָן, וּמִצֵּד הָאִשָּׁה בָּא הָאָדָם.
 טַעַם אִשָּׁה מְלָבָן, וְלָבָן עֲדִיף.

וּבֹא וּרְאֵה, לָמָּה נָשׂוֹת שָׂאֵר עַמִּים עֹבְדֵי
 כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת שִׁדְעוּ מִשָּׁכֶב זָכָר
 אִם־וְרוֹת? מִשׁוּם שִׁשְׁנִינוּ, יֵשׁ יָמִין וְיֵשׁ שְׂמֹאל,
 יִשְׂרָאֵל וּשְׂאֵר הָעַמִּים עֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת, וְגַן
 עֵדֶן וְגִיהֶנֶם, עוֹלָם הַזֶּה וְעוֹלָם הַבָּא. יִשְׂרָאֵל כְּנֶגֶד
 הַרְחָמִים, וּשְׂאֵר הָעַמִּים עֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת
 כְּנֶגֶד הַדִּין. וְשִׁנִּינוּ, אִשָּׁה שִׁטְעָמָה טַעַם הַרְחָמִים
 - הַרְחָמִים מִנְצָחִים. וְאִשָּׁה שִׁטְעָמָה טַעַם הַדִּין -
 דִּין בְּדִין נִדְבָק, וְעֲלִיָּהֶם קָרְאוּ, (ישעיה נז) וְהַכְּלָבִים
 עֲזִי נֶפֶשׁ לֹא יָדְעוּ שִׁבְעָה.

וְעַל זֶה לְמַדְנֵנוּ, הַנִּבְעָלָת לְעֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת
 קְשׁוּרָה בּוֹ כְּכָלֵב. מָה הַכְּלָב תִּקְוֶה בְּרוּחוֹ,
 חֲצוּף - גַּם כָּאֵן דִּין בְּדִין, חֲצוּפָה בְּכֹל. הַנִּבְעָלָת
 לְיִשְׂרָאֵל, שְׁנִינוּ, כְּתוּב (דברים ה) וְאַתֶּם תִּדְבְּקוּם בְּה'
 אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים בְּלָכֶם הַיּוֹם. מָה הַטַּעַם? מִשׁוּם
 שִׁנְשַׁמַּת יִשְׂרָאֵל בָּאָה מֵרוּחַ אֱלֹהִים חַיִּים, שְׁכַתוּב
 (ישעיה נז) כִּי רוּחַ מִלְּפָנַי יַעֲטוּף. מִשְׁמָע שְׁכַתוּב
 מִלְּפָנַי. וּמִשׁוּם זֶה, אִשָּׁה שֶׁהִיא בְּתוּלָה, וְלֹא

נְדָבָקָה בְּדִין הַקֹּשֶׁה שֶׁל שְׂאֵר הָעַמִּים, וְנְדָבָקָת
בְּיִשְׂרָאֵל - חֲרָחִמִים מִנְּצָחִים, וְנִבְשָׁרָת.

בא וְרֵאָה, פְּתוּב (תחלים פט) אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד
יִבְנֶה. מַה זֶה חֶסֶד? הוּא אֶחָד מִכְּתָרִים
עֲלִיוֹנִים שֶׁל הַמַּלְאָךְ, שֶׁנִּשְׁמַת יִשְׂרָאֵל קָרָא לָהּ
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חֶסֶד, עַל תְּנַאי שֶׁיִּבְנֶה, וְלֹא
יִשְׁמַד חֶסֶד מִהָעוֹלָם, מִשְׁמַע שְׂכָתוּב יִבְנֶה. וּמִשּׁוּם
כֵּן שָׁנִינוּ, מִי שֶׁמִּשְׁמִיד חֶסֶד מִהָעוֹלָם, יִשְׁמַד הוּא
לְעוֹלָם הַבָּא. וְעַל זֶה פְּתוּב, (דברים כה) לֹא תִהְיֶה
אִשֶׁת הַיָּמָת הַחוּצָה, בְּשָׂבִיל לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם הַיָּמָת.
וַיַּעֲשֶׂה הַכִּנּוּי, שְׂכָתוּב עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה.

גדולי ישראל
והזהר

ספר
כה
הזוהר

"ובגין העתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי,
דאיהו האי ספר הזוהר,
יפקון ביה מן גלותא ברחמי".
(רעיא מדימנא פרשת נשא)

יצא לאור ל"ג בעומר תש"ע לפ"ק
בית שמש

חלק א'

בו נכרכו 12

עלוני "אור הזוהר"

1-12

שיצאו לאור על ידי

"מפעל הזוהר העולמי"

מז"ג בעומר תשס"ט

עד כסלו תש"ע